

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İBO

İHTİLALİN FİDANI

TURHAN FEYİZOĞLU

TURHAN FEYİZOĞLU, 1958'de İspir'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu'nda (1980-83) ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Fransızca Öğretmenliği Bölümü'nde okudu (1983-87). 1979 yılında Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan ilk yazısından bu yana, Cumhuriyet, Bizim Gazete, Çağdaş Marmara, Devrim, Alternatif Süreç gibi gazetelerde ve Yarın, Yazın, Berfin Bahar, Özgürlük, Devrimci Gençlik, Sosyal Demokrat, Mustafa Kemal, 68'liler Birliği Vakfı Bülteni, Güney, İleri, Türk Solu, Eski, Dünyada Türk Haber, Bilim-Sanat, Akköy gibi dergilerde yazıları, araştırmaları yayınlandı.

Yayınlanmış kitapları şunlardır: Deniz/Bir İsyanının İzleri, Türkiye'de Devrimci Gençlik Hareketleri Tarihi (1960-1968), Mahir/On'ların Öyküsü, İbo/İbrahim Kaypakkaya, Sinan/Nurhak Dağları'ndan Sonsuzluğa, Fırtınalı Yıllarda Ülkücü Hareket, Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF)/Demokrasi Mücadelesinde Sosyalist Bir Öğrenci Hareketi, Yılmaz Güney/Bir Çirkin Kral, Fırtınalı Yılların Gençlik Liderleri Konuşuyor, Ahh Marilyn/Marilyn Monroe, İki Adalı/Hüseyin Cevahir-Ulaş Bardakçı, Mustafa Suphi/Türk Ocağı'ndan Türkiye Komünist Partisi'ne, Bir Paylaşma Planının Perde Arkası/Türkiye 1945.

iBO

İHTİLALİN FİDANI

TURHAN FEYİZOĞLU

Alfa Yayınları 2253
Biyografi 30

İBO
İhtilalin Fidanı

Turhan Feyizoğlu

Alfa Yayınları'nda 1. Basım: Ekim 2011

ISBN: 978-605-106-394-2

Sertifika No: 10905

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni ve Editör Rana Alpöz
Kapak Tasarımı Gökhan Burhan
Yayına Hazırlayan Volkan Alıcı
Grafik Uygulama M. Atahan Sıralar

© 2011, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın Türkçe yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Tel: (212) 674 97 23 Faks: (212) 674 97 29
Sertifika No: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Ticarethane Sokak No: 53 34110 Cağaloğlu İstanbul, Turkey
Tel: (212) 511 53 03 - 513 87 51 - 512 30 46 Faks: (212) 519 33 00
www.alfakitap.com
info@alfakitap.com
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	vii
SUNUŞ	ix
KISALTMALAR	xi

BİRİNCİ BÖLÜM

KAYPAKKAYA AİLESİ	1
-------------------------	---

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYALİST DEVRİM Mİ? MİLLİ DEMOKRATİK DEVİRİM Mİ?	53
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİMCİLER ARASINDA ÇATIŞMALAR	83
---	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TİİKP'DE BÖLÜNMELELER	139
-----------------------------	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM

TİİKP KOORDİNASYON KOMİTESİ	201
-----------------------------------	-----

ALTINCI BÖLÜM

DEVİRİM İÇİN ÖLECEKLER HER ZAMAN BULUNUR...	267
---	-----

YEDİNCİ BÖLÜM

İBO YAKALANIYOR	289
-----------------------	-----

DİPNOTLAR.....	329
EKLER	347
EK 1 Görüşülen Kişiler	349
EK 2 İstanbul Yüksek ÖğretmenOkulu Öğrencileri Fikir Kulübü Tüzüğüdür.....	351
EK 3 TKP (ML) Davasında Yargılananların Listesi.....	355
EK 4 TİİKP Davasına Konu Olan Belgeler	357
EK 5 İbrahim Kaypakkaya'nın İfade Tutanağı.....	358
EK 6 İbrahim Kaypakkaya'nın Diyarbakır Sıkıyönetim'deki İfadesi.....	361
EK 7 İbrahim Kaypakkaya'nın Ölü Muayene Tutanağı	369
EK 8 İbrahim Kaypakkaya'nın Otopsi Raporu	371
EK 9 İbrahim Kaypakkaya'nın Yazıları	375
EK 10 Cezaevinde Yapılan Harcamalar	377
EK 11 Savunma Taslağı.....	378
KAYNAKLAR	385
FOTOĞRAFLARLA GEÇMİŞE YOLCULUK.....	401

ÖNSÖZ

Feyizoğlu, ayrıntı avcısı bir insan. Gerçeği çok yönlü, derinlemesine açığa çıkarma işine, dikkati çekmeyen ayrıntılardan başlıyor. Kuşku duymak, ısrarla deşmek, bıkıp usanmadan sormak, karşı tarafı bıktırıcısına ve de kaçıırıcısına sigaya çekmek. Konu, ‘68–71 kuşağının sistem tarafından yok edilen liderlerinin yaşamı olunca Feyizoğlu’nun bu illet sorguculuğu işe yarıyor, daha bir anlam kazanıyor. Sınıf mücadelesinin enkaz altında kalan pırlantalarını açığa çıkarma işidir bu. Kolay değil.

Feyizoğlu’nun dili durudur. Zorlanmadan, pürüzlere takılmadan okuyoruz. Okurken, “Bu dokuda bir şey eksik galiba,” diye sormaktan da kendimizi alamıyoruz. Tanrı’nın insanlığa estetik incelik, şaşırtıcılık, büyü, şiirsel öz-kısa söz denilen nesneleri dağıtırken, Feyizoğlu’na haksızlık ettiğini, O’nu okuyup bitirdiğimizde anlar gibi oluyoruz.

Büyük insanlık için ölen insanların tek yönlü yüceltilmesi, dinlerden, kahramanlık efsanelerinden bize kalan bir mirastır. Bu mirastan kopamıyoruz. Bu miras bizi yiyip bitiriyor, bizi götürüp bilimin karşısına diyor. Bu miras bizi ölen insana ve kendimize yabancılaştırıyor. Feyizoğlu’nun feyizli bir tutumu da böylesi bir mirasın etkisi altında az kalmış olmasındadır.

Ölümsüzlük diye bir şey yoktur. İnsan ve insanlık bugün var, yarın yoktur. Önemli olan, anda, yani alınan her solukta ne yaptığımızdır. Yaptıklarımıza tapmamamızdır. Hiçleşmeye ya da

ölüme en yakın şey, tapma eylemidir. Sadece bu kitabı değil, tüm kitapları ön yargılardan, tabulardan arınmış, kuşkucu, merakçıl, objektif bir kafayla okumalıyız. Kendi teorik yaratıcılarını, kendi özünde aşma potansiyeli taşımayan hiçbir devrim uzun soluklu olamaz.

Dileğim, bu kitabın da benzeri kitaplar gibi, uzun soluklu devrimlerin ocağında bir kıvılcım ya da bir alev damarı olmasıdır.

Muzaffer Oruçoğlu
2 Şubat 2000

SUNUŞ

İbrahim Kaypakkaya hakkında bir kitap yazmak amacıyla, 1996 yılından itibaren belge ve bilgi toplamaya başladım. Ne yazık ki bu iş çok zor oldu. Belgeler ve tanıklar, Türkiye'nin ve dünyanın her tarafına dağılmış durumdaydı.

1996 yılında başladığım çalışma, 2000 yılının ilk aylarına kadar sürdü.

İbrahim Kaypakkaya hakkında hazırladığım bu biyografide, elde ettiğim bütün bilgi ve belgeleri kullandım.

Avukat Erhan Erel, hazırladığım bütün kitaplara her zaman destek oldu. Muzaffer Oruçoğlu, gönderdiği cevaplarla önemli katkılarda bulundu. Mahmut Balpetek, İsmet Büyükyavaş, Abdullah Demir, Hakkı Karadeniz, Arslan Kılıç, İsmet Öğütücü, Özcan Sapan, Recep S. Tatar, Hasan Yılmaz ulaşmak istediğim kişilerle görüşebilmem ve kaynak bulmam konusunda desteklerini esirgemediler.

68'liler Birliği Vakfı, Aydınlık, Cumhuriyet gazetesi, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı'nın arşivi ile Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Taksim Atatürk Kitaplığı, Ankara Milli Kütüphanesi'nden de yararlandım.

Kitabımı hazırlarken dostluklarıyla destek olanları da belirtmek istiyorum.

Yıldız Aksoy, Seyhan Bakan, Namık Kemal Boya, Edibe Buğra, Gülsev Çakmak, Uğur Çırakman, Güzide Dadaloğlu, Remzi

Demiray, Ufuk Demirel, Ümit Deniz, Ercan Dolapçı, Münevver Ek, Kemalettin Emeç, Ayan Erarslan, Muzafer Erdoğan, Ayhan Feyizoğlu, Orhan Sami Feyizoğlu, Ali Işık, Nahit Kalenderoğlu, Celal Karaca, İlker Karavaizoğlu, Ayhan Oruçoğlu, Fahir Özel, Doğu Perinçek, Vezir Sarıyer, Ersoy Soydan, Sönmez Targan, Saim Üstün, HasanYılmaz, Hüseyin Yılmaz, Mehmet Yılmaz, Zafer Yılmaz.

Başta söyleşi yaptığım kişiler olmak üzere belge ve bilgi konusunda yardımcı olan herkese teşekkür ederim.

Turhan Feyizoğlu

KISALTMALAR

AA	: Anadolu Ajansı
AIESEC	: İktisat ve Ticari İlim Yapan Öğrenciler Birliği
AID	: Amerikan Yardım Örgütü
AİTİA ÖD	: Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi Öğrenci Derneği
AP	: Adalet Partisi
ASD	: Aydınlık Sosyalist Dergi
AÜ ÖB	: Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği
AÜ TB	: Ankara Üniversitesi Talebe Birliği
AÜ YOTB	: Ankara Üniversitesi Yüksek Okullar Talebe Birliği
BYYO	: Basın Yayın Yüksek Okulu
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CKMP	: Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
ÇKP	: Çin Komünist Partisi
ÇYÖÖÖFK	: Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri Fikir Kulübü
Dev-Genç	: Devrimci Gençlik
Dev-Güç	: Devrimciler Güçbirliği
DDD	: Demokratik Devrim Derneği
DDKO	: Devrimci Doğu Kültür Ocakları
DP	: Demokrat Parti
DİSK	: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DÖB	: Devrimci Öğrenci Birliği
DTCF	: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
EÜ ÖB	: Ege Üniversitesi Öğrenci Birliği

FDHK-C	: Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi
FKF MYK	: Fikir Kulüpleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu
FKF GYK	: Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu
GEE	: Gazi Eğitim Enstitüsü
HFTC	: Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti
HKP M-L	: Hindistan Komünist Partisi Marksist-Leninist
HÜ ÖB	: Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği
İAYTOTB	: İstanbul Akşam Yüksek Teknik Okullar Talebe Birliği
İlk-Sen	: İlkokul Öğretmenleri Sendikası
İPSD	: İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği
İTİA	: İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi
İTÜ ÖB	: İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği
İTÜ TOTB	: İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okulu Talebe Birliği
İÜ DFTC	: İstanbul Üniversitesi Diş Fakültesi Talebe Cemiyeti
İÜ İFTC	: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti
İÜ OFTC	: İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti
İÜÖB	: İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği
İYTOTB	: İstanbul Yüksek Teknik Okullar Talebe Birliği
KDP	: Kürdistan Demokrat Partisi
MDD	: Milli Demokratik Devrim
MGK	: Milli Güvenlik Konseyi
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
ODTÜ ÖB	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği
QDTÜ SFK	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü
PDA	: Proleter Devrimci Aydınlik
PDK	: Proleter Devrimci Kurultay

SBF	: Siyasal Bilgiler Fakültesi
SD	: Sosyalist Devrim
SDD	: Sosyal Demokrasi Derneği
SDDF	: Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu
SGÖ	: Sosyalist Gençlik Örgütü
SKDP	: Suriye Kürt Demokrat Partisi
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği
TCK	: Türk Ceza Kanunu
Ti-Sen	: Tiyatrocular Sendikası
TMGT	: Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı
TMTF	: Türkiye Milli Talebe Federasyonu
TDGF MYK	: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu
TDGF GYK	: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu
THKO	: Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu
THKP-C	: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi
TİİKP	: Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi
TİKKO	: Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TİİKF	: Türkiye İhtilalci İşçi Kurtuluş Fırkası
KDP	: Kürdistan Demokrat Partisi
TİP GYK	: Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu
TKP	: Türkiye Komünist Partisi
TKP(ML)	: Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist
TMLGB	: Türkiye Marksist Leninist Gençlik Birliği
TÖS	: Türkiye Öğretmenler Sendikası
TÖDMF	: Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu
TÜTÜS	: Tütün Üreticileri Sendikası
ÜNAS	: Üniversite Asistanları Sendikası
YİS	: Yapı İşçileri Sendikası

BİRİNCİ BÖLÜM

KAYPAKKAYA AİLESİ

Kaypakkaya ailesi, Sungurlu'nun Akdere köyünden... Aile, bazı nedenlerden dolayı ilk önce Akdere'den Narlık'a, daha sonra da Karakaya köyüne yerleşmiş.

Karakaya köyü ilk başta Çorum'un Alaca ilçesine bağlıdır. Köylüler, daha yakın olduğu için köyün Sungurlu'ya bağlanması için imza toplamış. Uzun uğraşlardan sonra köy, Sungurlu'ya bağlanmış.

Köyün arazisini ikiye bölen ve daha sonra çeşitli derelerin karışmasıyla Kızılırmak'a dökülen bir çay, çayın iki yakasında da sulu araziler vardır. Köy, Alacahöyük'ten başlayıp Sungurlu'ya kadar uzanan bir vadinin içindedir. Vadinin içinde geniş bir düzlük vardır.

Ali Kaypakkaya'nın dedesi Halil Ağa, uzun yıllar Karakaya köyünde muhtarlık yapmış. Daha sonra, Ali Kaypakkaya da bir dönem muhtarlık yapmış.

Sekiz kardeşten biri olan Halil Ağa evlenmiş ve beş kızı olan bir aileye içgüveysi olmuş.

Halil Ağa, iki kez evlenmiş ve sekiz tane oğlu olmuş. Ayşe ve Sultan adındaki kadınlardan olan sekiz çocuktan birisi de İbrahim Kaypakkaya'nın dedesi İbrahim Bey'dir.

Elif Hanım ile evlenen İbrahim Bey'in, Ali ve Hanım isminde iki çocuğu oldu.

Soyadı Kanunu çıktığı zaman ailenin bir kısmı Canpolat, bir kısmı Özdemir soyadını; Halil Ağa da Kaypakkaya soyadını aldı. Karakaya köyünün üç tarafı tepeler ve kayalıklarla çevrilidir. Halil Ağa, yaşadığı çevreye uygun olarak Kaypakkaya soyadını almıştı.

Aile, geniş toprak ve arazi sahibiydi yani ailenin ekonomik durumu iyiydi. Varsıl bir aileydi.

On iki yaşındayken babası İbrahim Bey'i kaybeden Ali Bey, on beş-on altı yaşındayken Döndü adlı teyzesinin kızı Mediha'yla evlendi. Mediha Hanım, Ali Bey'den birkaç yaş büyüktü.

Mediha ile Ali'nin çocuklukları birlikte, aynı evde geçmişti. Annesi Döndü öldüğü zaman Mediha küçüktü ve bakacak kim-sesi olmadığı için Halil Ağa'nın yanına verilmişti.

Evliliklerinin sekizinci yılında, 1948'de bir oğulları oldu. (Fakat resmi kayıtlara göre İbrahim Kaypakkaya'nın doğum yılı 1949'dur. O dönem, kırsal bölgelerde doğan çocuklar nüfusa geç kayıt ettirildiği için tarihlerde değişiklik olmuştur.)

Ali Bey, doğan çocuğa, babası İbrahim Bey'in anısına onun adını verdi.

Bir gün eve geldiğinde annesi Elif ile karısı Mediha'nın dargın olduğunu gördü ve annesine ne olduğunu sordu. Annesi, ilk önce bir şey söylemedi ama Ali Bey üsteleyince, gelini Mediha'yla kavga ettiğini açıkladı. Ali Bey, bıçakla Mediha Hanım'ın üstüne yürüdü, bir hafta sonra da onu Sungurlu'ya ailesinin yanına götürdü. Bu sırada İbrahim Kaypakkaya üç yaşındaydı.

Ali Bey daha sonra, Gürcü adında hali vakti yerinde zengin bir kadınla evlendi. Sultan adında bir kızı olduktan sonra, 1952 yılında askere gitti. 1954 yılında askerden geldikten bir ay sonra da Gürcü adlı karısı öldü. Bu kez Hazna adlı bir kadınla evlendi.

İlk zamanlarda bir taraftan çiftçilikle uğraşırken bir taraftan da inşaat ustalığı yaptı. Daha sonra, kamyonla nakliyecilik işine girişti.

İbrahim, zaman zaman annesi Mediha Hanım'ı görmek için Sungurlu'nun Gökçam köyüne gitti. Annesi Mediha Hanım da birkaç kez Hasanoğlu Öğretmen Okulu'na gitti ve İbrahim'le görüştü, birkaç kez de ona para gönderdi.

1961 Anayasası'na Hayır Diyorlar

27 Mayıs 1960'da askeri darbe yapıldı ve DP hükümeti devrildi. Başta Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Men-

deres olmak üzere DP milletvekilleri ile bazı üst düzey bürokratlar tutuklandı ve yargılandı.

1961 Anayasası, 9 Temmuz 1961 Pazar günü halkoyuna sunuldu.

Fısıltı şöyledir: “Eğer bu Anayasa’ya evet dersanız Menderes’in asılmasına evet, hayır dersanız idam edilmesine hayır demiş olursunuz.”

Karakaya köyünün 270 geçerli oyu vardı. Ali Kaypakkaya da dahil bütün köylü, Anayasa’ya “hayır” oyu verdi.

Bunun üzerine vali, kaymakam ve jandarma komutanı köye gitti. Köylüyü okulda topladılar.

“Siz, 152 maddelik bir Anayasa’nın hangi maddesini beğenmediniz de hayır dediniz.”

Köylüden ses çıkmadı. Muhtar şunları söyledi:

“Efendim, yeni bir devrim oldu. Bizim geleneklerimiz var. Yeni gelen bir iktidar olsun, yeni yapılan bir iş olsun, biz hepsini ‘Hayırlı olsun!’ anlamında hayırla karşılarız. Biz de bu yeni gelen hükümetimizi, anayasamızı hayırlı olsun diyerek hayır oyu kullandık.”

“Seni çarıklı seni! Kimi kandırıyorsun sen! Hayır dersanız Menderes idam edilmeyecekti, değil mi? Bunu kendiniz, bilerek, düşünerek yapmadınız. Sizin kulağınıza bir fısıltı geldi ve ona inanarak yaptınız. Fısıltılara inanmayın. Kim gelir size açık açık bir şeyi izah ederse ona inanın. İşte biz geldik ve size her şeyi açık açık konuşuyoruz. Siz de açık konuşun.”

Yargılamanın sonunda Adnan Menderes, 17 Eylül 1961 Pazar günü idam edildi.

İlkokul

Ali Kaypakkaya, o dönemin toplumsal koşulları gereği köyde okul olmadığı için babasından ve köyündeki hocalardan geleneksel din eğitimi almış, eski yazı ile Kur’an okumayı, namaz kılmayı öğrenmiştir. Latin harfleriyle okuma-yazmayı ise ilk önce askerde

öğrenmiş, daha sonra okula giden çocuklarıyla birlikte çalışarak geliştirmiştir.

1948 yılında doğan İbrahim, ilkokul eğitimine başladığı güne kadar çocukluğunu köyünde her köylü çocuğu gibi geçirdi.

Ali Kaypakkaya, İbrahim okula gitme çağına geldiğinde onu (Karakaya köyünde okul olmadığı için) yakın akrabalarının yanına gönderdi. Bu nedenle İbrahim Kaypakkaya, ilköğretimi değişik köy okullarında tamamladı.

İbrahim, ilköğretimin birinci ve ikinci sınıflarını Ortakışla'da (Ortaköy), babasının baldızı Zöhre Hanım ile onun Turan ve Habip isimli kardeşlerinin yanında okudu. Üçüncü sınıfta Karahmahmut köyünde, Ali Bey'in kız kardeşi Kadın'ın yanındaydı. Dördüncü ve beşinci sınıfları Alacahöyük'te, Ali Kaypakkaya'nın teyzesi Yeter Hanım'ın yanında okudu.

Alacahöyük'te okurken, İbrahim'in öğretmeni Mehmet Yıldırım birkaç kez Ali Bey'e gitti ve "İbrahim çok iyi bir öğrenci. Onu okut. Öğretmen Okulu imtihanlarına mutlaka girsin," dedi.

Karakaya köyünden birçok genç, zaten Hasanoğlu Öğretmen Okulu'nda okumaktaydı.

Bazılarıyla akraba olan İbrahim Kaypakkaya, köylüsü Emin Özdemir, Celal Özdemir, Arap Sarmaşık ve Halit Sarmaşık'la öğretmen okulu sınavlarına girdi ve Hasanoğlu Öğretmen Okulu'nda okumaya hak kazandı.

“Meçhul Bir Sokakta, Meçhul İki Kişi, Bir Meçhule Doğru Gidiyorlardı”

27 Mayıs 1960 devrimi olduğu zaman İbrahim Kaypakkaya ilkokul öğrencisiydi.

• Sınavlara girip Öğretmen Okulu'nu kazanan Kaypakkaya, 1960-1961 döneminde, Hasanoğlu Öğretmen Okulu'nda öğrenciliğe başladı.

Yatılı ve kızılı-erkekli öğrencilerin eğitim-öğretim gördüğü Hasanoğlu Öğretmen Okulu, Ankara-Samsun karayolu üzerindeydi ve Ankara'ya en çok on kilometre uzaklıktaydı.

Çok geniş bir alana kurulu ve içinde her türlü ağacın bulunduğu okul, üç katlı bir yapıdır. Zemin katta yatakhane, onun üstünde sınıflar vardır.

Öğrenciler, sabahleyin en geç 06.45'te kalkmak zorundaydı. Saat 07.00'de 45 dakikalık bir etüt vardı. Öğrenciler o günün derslerine hazırlanırlar, bundan sonra kahvaltıya gidilirdi. Kahvaltıdan sonra bütün öğrenciler okulun önünde toplanırlar ve sayım yapılır. Her sınıf yoklama verdikten sonra, halk oyunları oynanırdı. Halk oyunlarından sonra derslere girilirdi. Öğle yemeğinin ardından yine dersler başlardı. Dersler biter, sıra dinlenme ve akşam yemeğine gelirdi. En son da iki saat etüt vardı ve kesin yatma saati 21.00'di. Geceleyin yatakhanelerde ve alanlarda nöbetçiler vardı. Düzen, hemen her gün böyleydi.

Yatakhaneler aşağı yukarı 40 kişilikti. Herkes ayağını yıkamak, dişini fırçalamak zorundaydı.

Müzik, beden eğitimi ve iş derslerine çok önem verilirdi. Futbol ve voleybol sahaları vardı. "İşlik" denen atölyelerde öğrenciler, el becerilerine göre ya ahşap ya da demir işiyle uğraşırlar, üretim faaliyetlerine mutlaka katılması sağlanırdı. Yaklaşık beş bin dönüm arazi üzerindeki okulun temizlik, yemek, çamaşır, biçki-dikiş, taş-tuğla ocağı, yapı, tarla, koyun gütmeye, süt sağma, hızar biçme, duvarcılık, motorculuk, sulama, ağaç budama, an, çiçek, sebze yetiştirme gibi etkinlikleri/dersleri de vardı.

Yakın köy ve kasabalara gezi ve ders uygulamasına çıkılırdı. Oyun, türkü ve tiyatro içeren faaliyetler yapılır, şölenler düzenlenirdi.

Her hafta sonu okul içinde ve dışında yapılan çalışmalarla ilgili olarak kıyasıya tartışmalar yapılır. Bu tartışmalara öğretmen ve öğrencilerin hepsi katılır, bu toplantılarda her türlü görüş dile getirilirdi.

Okul Ankara'ya çok yakın olduğu için öğrenciler, çoğu zaman gider Ankara'daki sanatsal etkinlikleri de izlerlerdi. Hasanoğlan Öğretmen Okulu'nun halk oyunları ekipleri, müzik ve tiyatro toplulukları, resmi bayramlarda mutlaka gösteri yaparlardı.

İbrahim Kaypakkaya halk oyunları ekibindeydi ve elinde mendiliyle çoğu zaman ekip başı olurdu. Hafta sonları izin alabilenler, sabahleyin banliyö treniyle Ankara'ya gidip gezip eğlen-dikten sonra akşam tekrar okula geri dönerlerdi.

Köy Enstitüleri'nin kuruluş yıldönümü olan 17 Nisan günle-rinde her türlü sanat faaliyeti yapılır, şölenler düzenlenirdi.

Okulun çok güzel bir amfi tiyatrosu, sinema salonu ve Köy Enstitüleri'nden kalma yaklaşık 28 bin kitap vardı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı bütün dünya klasikleri burada bulunur-du. “Yasak yayın” olarak nitelenen kitaplar ayrı bölümde toplan-mıştı. Hangi öğrenci hangi kitabı almış okumuşsa, kitabın arka sayfasında adı, soyadı, sınıfı, numarası, hangi tarihte aldığı yazı-lırdı.

Lisenin 3-A, 4-A, 5-A sınıflarında İbrahim Kaypakkaya ile arkadaş olan Ali Kınacı, “İbo'nun daha çok felsefe, mantık kitap-ları okuduğunu” belirtiyor.

Zaman zaman akşam veya sabah saatlerinde, “edebiyat etkin-liği” yapılırdı. Yeni çıkan dergi ve kitaplar tanıtılırdı. Haftada en az bir gece, eğlence yapılırdı. Değişik konularda münazaralar tertiplenirdi. Münazaraların çoğunda İbrahim başı çekerdi.

Okulun bir matbaası vardı. Okul yönetimi, *Köy Enstitüle-ri* ve *Hız* isimli dergi ve gazete çıkartmaktaydı. Bu dergilerde öğrencilerin deneme, şiir, hikâye gibi ürünleri ile çeşitli dillerden çevirdiği yazılar ve çeşitli konulardaki incelemeleri yayınlanırdı. Mandolin, akordeon, bağlama ve diğer müzik aletlerinin sesi tüm okulda yankılanır, bin kişinin çektiği halayın hey hey sesleri tüm okulu kapsardı.

Musa Okay, Bayraktar May, Himmet Şahin, Osman Saygı, Hüseyin Güler gibi öğrencilerle yakın ilişki içinde olan öğretmen-ler vardı.

Türkçe ve edebiyat öğretmeni Hüseyin Güler, bekâr bir öğretmen olduğu için okulun misafirhanesinde kalmaktaydı. Başta İbrahim Kaypakkaya olmak üzere edebiyatla ilgilenen öğrenciler, daha rahat ilişki kurabildikleri için Hüseyin Güler'in kaldığı misafirhaneye giderek onunla sohbet eder, şiir, edebiyat üzerinde tartışmalara girer, yeni gelen edebiyat dergilerini okurlardı.

İbrahim Kaypakkaya'yı etkileyen, sol görüşü benimseten ve onu örgütleyen Musa Okay'dı. Okay, daha sonra, Kars'ta Milli Eğitim Müdürlüğü, Ankara'da Milli Eğitim Müdür Yardımcılığı yaptı.

İbrahim, edebiyat dersinde, “irticayı ve şeriatı” anımsattığı için “Yeşili sevmiyorum” başlıklı bir yazı yazmıştı. Bu nedenle bazı öğretmenler, “Peki kızılı mı seviyorsun?” diyerek tepkilerini dile getirmişlerdi.

Okulun İsmail Gençtürk, Mehmet Aydınç, Murat Ali Kiremitçi, Ahmet Telli gibi “komünistlikle” suçlanan öğrencileri vardı. Bu öğrenciler kendilerini, “Köy Enstitücü, İnönücü ve Öztürkçeci” olarak tanımlamaktaydı.

Tiyatro Kolu'nda çalışan ve temsillerde rol alan Ahmet Telli'nin bazı dergilerde şiirleri yayınlanmıştı. Arkadaşlarıyla, *Kırk Göz* isimli bir dergi de yayınlamıştı. Bu faaliyetleri nedeniyle birçok kez Disiplin Kurulu'nca cezalandırıldı. Okul içinde tanınmaktaydı.

Bir gün, Ahmet Telli kütüphanede kitap okurken birisi yanına geldi ve “Ağabey, ben de bir şeyler yazıyorum. Şunlara bakar mısın?” diye sordu.

Tanıştılar. İbrahim Kaypakkaya'ydı. Bir roman yazdığını söylüyordu.

Yüz sayfa kadar olan el yazısıyla yazılmış roman taslağını alıp okuyan Ahmet Telli, sadece şu cümleyi hatırlamaktadır:

“Meçhul bir sokakta, meçhul iki kişi, bir meçhule doğru gidiyorlardı.”

Ahmet Telli ile İbrahim Kaypakkaya, zaman zaman bir araya gelir, sohbet ederlerdi. Bu dönemde ilericiliğin bir ölçütü de

“Öztürkçecilik”ti. Bu nedenle Nurullah Ataç, ilerici olarak tanınan öğrenciler için çok önemli bir isimdi.

Örneğin, öğretmen yazılı sınavda, içinde “Maarif Vekâleti” geçen bir soru sorduğunda, İbrahim yanıtında “Milli Eğitim Bakanlığı”nı kullanıyordu.

İbrahim, Nurullah Ataç’ın kullandığı sözcüklerle, ayrıca “ve” sözcüğünü kullanmadan on tane cümle kurma oyunu da oynardı Ahmet Telli’yle.

“Sen O Çocuğu Dövemezsin”

Hasanoğlan Öğretmen Okulu’nda mutat sabah yoklaması yapılmaktadır.

Müdür Nazım Esen, yeni gelmiş bir öğrenciyi bir nedenle tokatlamaya başlar.

Okulun bütün öğretmen ve öğrencileri yoklamadadır. İbrahim, gayri ihtiyari bulunduğu yerden seslenir:

“Sen o çocuğu dövemezsin.”

Öğrenciler ve öğretmenler, sesin geldiği yöne bakar.

Müdür Nazım Esen, “Kimsin sen, ismin nedir?”

“İsmim İbrahim Kaypakkaya. Beni dövebilirsin ama onu dövemezsin. Çünkü o okula yeni gelmiş ve birçok kuralı bilmeyen bir çocuktur.”

Müdür, yanına çağırdığı Kaypakkaya’ya bir sürü söz söyledikten sonra bir de tokat atar.

Salkım Söğüt

Ankara’da avukatlık yapan ve Hasanoğlan’da cebir dersi veren bir öğretmen vardı. Dersinin olduğu günlerde otomobiliyle Ankara’dan Hasanoğlan’a gelir, dersini verir ve yine Ankara’ya dönerdi.

Bu öğretmenin dersinden kalan bazı öğrenciler, bir gün öğretmenin otomobilini devirdi, araca hasar verdi. Bu neden-

le okulda birçok öğrencinin ifadesi alındı. Soruşturma sonunda aralarında Ahmet Telli'nin de bulunduğu on sekiz öğrenci, okuldan bir süre uzaklaştırma cezası aldı.

Ankara'da 19 Mayıs gösterilerine giden Hasanoğlu'dan öğretmenler, burada karşılaştıkları Ahmet Telli'ye, "Arkadaşları-na da haber ver. Hemen okula dönün," diye emir verdi.

Hasanoğlu'na dönen öğrencilerden altısı, hemen o gün başka okullara sürgün gönderildi. Ahmet Telli, Pazarören Öğretmen Okulu'na sürülmüştü.

Eşyalarını toplayıp elinde bavuluyla okulun bahçesinden geçen Ahmet Telli'nin yanına yaklaşan İbrahim, "İstasyona kadar birlikte yürüyelim," dedi ve valizi Telli'nin elinden aldı.

"Müdür seni benimle görürse senin için kötü olur."

Okul kapısıyla istasyon arasında yüz metre vardı. Tren, akşamüstü gelecekti.

Tren gelinceye kadar İbrahim, Ahmet Telli'ye Nâzım Hikmet'in "Salkım Söğüt" şiirini okudu.

Tren geldi, Ahmet Telli, Kayseri'ye doğru yola çıktı.

Büvelek

İbrahim, köye gittiği zaman daha çok yaşlı kişilerle oturur onlarla sohbet ederdi, onların anlattıklarını can kulağıyla dinlerdi.

Köyde, "al yanaklı", "elma gibi kırmızı yanaklı" diye sevil-en İbrahim, daha çok köyün hayvanlarını otlatan Hasan Ağa ile arkadaşlık yaptı. Şöyle bir yargısı vardır onun hakkında: "Çok dürüst, kimseyi kandırmıyor. Kimseyi aldatıp bir şeyini elinden almıyor. Asıl eli öpülecek olan Hasan Ağa gibilerdir. Köyün hayvanını otlatıp köylünün verdiği parayı alıyor ve onunla yetiniyor. Gücünün yettiği şekilde de çalışıyor."

İbrahim köyde olduğu zaman evin bütün işlerine koşardı. Tarlaya gider, ot biçer, hayvanlarını otlatırdı.

İbrahim, otlattığı hayvanları bir gün Tülütepe denilen yere götürdü. Narlık'ın kadınları bu sırada çapa yapmaktaydı. Narlık

köyünün Kuruçayır denilen bölgesinde su vardı. Büvelek tarafından ısırılan ve canı yanan hayvanlar, kadınların çapa yaptığı yere yakın olan suya atıldılar kendilerini. İbrahim bunun üzerine şu maniyi söyledi:

*Aşağıdan geldi büveleğin sürüsü,
Bizim mala kondu onun yarısı
Al ineği yakaladı birisi
Aldı götürüyor bakın anneler,*

*İneği Tülütepe'den aldı aşırda
Karnından ısırdı aklım şaşırda
Köprüünün yanında suya düşürdü
Aldı götürüyor bakın anneler.*

İbo, bu deyişi mandolinle de söyledi.

İbo'nun sevdiği ve çok söylediği bir diğer türkü ise "Burçak Tarlası"ydı.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Hazırlık Sınıfı

İbo, 1964–1965 öğrenim döneminin sonunda okulu başarıyla bitirdi.

Öğretmen okullarının beşinci sınıfında, öğrenim döneminin sonunda, sınıfın en başarılı öğrencilerini okul yönetimleri, Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bildirirdi. Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü, bu öğrencileri başarı puanlarına göre Ankara, İstanbul ve İzmir'de bulunan Yüksek Öğretmen Okulları'na (YÖO) gönderirdi.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın bunu yapmaktaki amacı, başarılı öğrencilerini, liselerde fen bilimleri ve edebiyat dersleri verecek yetkin öğretmenler yetiştirmektir.

Hazırlık sınıflarıyla birlikte toplam altı yıllık ortaöğretim kurumu olan Yüksek Öğretmen Okulları, öğretmen okullarının beşinci sınıfından gelen öğrencilere lise son sınıf olan altıncı sınıfı okuturdu.

YÖÖ'nun yurdu da vardı ve okul kampus şeklindeydi.

YÖÖ öğrencilerine sabah kahvaltısı, öğle ve akşam yemekleri, senede bir defa olmak üzere elbise ve ayda 15 lira burs parası Yüksek Öğretmen Okulu tarafından verilirdi.

Öğrencilerine barınma, yemek, giysi, burs dahil her türlü olanak sağlayan YÖÖ'nun son sınıfı olan altıncı sınıfta, daha çok pedagoji eğitimi verilirdi.

Hasanoğlu Yüksek Öğretmen Okulu'ndan seçilen başarılı öğrencilerden birisi olan İbrahim Kaypakkaya, 1965–1966 öğretim yılında Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na geldi.

İlerleyen yıllarda da öğretmen okullarında okumanın çok faydasını görecekti İbo.

İbo'nun Hayrettin Sönmez diye öğretmen bir arkadaşı vardı. Yolu üzerindeyse, Kayseri'de Hayrettin Sönmez'in yanına her uğradığında, bir miktar para alırdı ondan.

Çapa'da birlikte okuduğu Selçuk Gökçe, politik görüşleri aynı olmadığı ve arandığını bildiği halde, 1972'de tesadüfen bir yolculuk sırasında otobüste karşılaştığı Kaypakkaya'yı Elazığ'a götürdü ve evlerinde misafir etti.

TİİKP'den ayrıldıktan sonra kurmaya çalıştığı yapının büyük çoğunluğunu yine Çapa'dan tanıdığı kişiler oluşturdu.

Türkiye'nin dört bir tarafından değişik eğitim ve kültürleri taşıyan öğrenciler, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda bir araya gelmişlerdi.

1967–1968 öğrenim döneminde Hikmet Şenses, 1968–1969 öğrenim döneminde İrfan Çelik, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ne öğrenci olarak gittiler.

Hikmet Şenses, İrfan Çelik ve Öner Yağcı, Tokat Öğretmen Okulu'nun aynı dönem öğrencileriydi.

Malatya Akçadağ Öğretmen Okulu'ndan Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na gelen Arslan Kılıç, bu konuda şunları anlattı:

“İbrahim Kaypakkaya'yla 1965–1966 öğretim döneminde İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nun Hazırlık Lisesi'nde tanıştık.

“Ben, İstanbul YÖÖ’ya gelmeden önce üniversitede okuyan ağabeyim nedeniyle daha YÖÖ öğrencisi iken TİP sempatanıydım. Aslen Konya Ereğliliyim. Ereğli’deki İyriiz Öğretmen Okulu’nda okuyordum. TİP sempatanı olduğumuz için beş arkadaşla birlikte 4. sınıfta iken çeşitli öğretmen okullarına sürgün edildik. Ben, 4. ve 5. sınıfları Malatya Akçadağ Öğretmen Okulu’nda okudum. Oradaki disiplin kurulu öğretmenimiz Yusuf Şahiner sosyalist bir kişiydi. Daha sonra TÖS’ün kurucusu ve yöneticisi oldu. 12 Mart döneminde tekrar cezaevinde karşılaştık. Onun yardımıyla disiplin notum yükseltildi. Çalışkan öğrenci olduğum için YÖÖ’ya gitme hakkı elde ettim.

“İstanbul YÖÖ Hazırlık Sınıfı’na Malatya Akçadağ İlköğretmen Okulu’ndan geldiğimde o dönemin yayınlarından *Yön* dergisi ile *Akşam* gazetesini okuyordum. Özellikle Çetin Altan en çok okuduğum yazardı.

“Hazırlık sınıfında ben (B) sınıfında, İbrahim (D) sınıfında idi.

“İlk defa İbrahim gelip benimle tanıştı. Hazırlık sınıfına başlamamızın yanılmıyorsa ikinci ayıydı. (B) şubemize sarışın, mavi gözlü genç bir arkadaş girdi. Bu sınıfta kim *Akşam* gazetesini ve Çetin Altan’ı okuyor diye araştırmış. Geldi, elini uzattı, ‘Ben İbrahim Kaypakkaya. Ben de sosyalistim ve *Akşam* gazetesini ile Çetin Altan’ı okuyorum,’ dedi.

“Daha hazırlık sınıfında ve farklı şubelerde olmamıza rağmen o vesileyle erken bir tanışma oldu. Bu yakınlıktan kaynaklanan tanışmadan itibaren gittikçe daha yakın bir arkadaşlık süreci başladı.

“Hazırlık Lisesi çok yoğun dersleri olan bir sınıftı. O sene hem lise bitirme imtihanlarına girerek zayıfsız geçmek hem de üniversite imtihanlarına hazırlanmak zorundaydık.”

Henüz lise son sınıf öğrencisi olan İbrahim Kaypakkaya, o yoğunluk içerisinde, hazırlık sınıfında tanıştığı ve güvendiği kişilerle sık sık dergi, kitap, gazete alışverişi yapmaya başladı.

Çıkan bütün sağ ve sol dergilerin izleyicisiydi. Dergileri okuduktan sonra sağcı veya solcu olsun herkesle tartışır, düşüncelerini açıklamaktan çekinmezdi.

Aynı dönemden solcu gençlerin birbirleriyle tanışması ve ilişki kurması daha çok İbrahim Kaypakkaya tarafından gerçekleştirildi.

Üniversiteye Giriş Sınavı

Yüksek Öğretmen Okulu öğrencileri, isterlerse diğer öğrenciler gibi üniversiteye giriş sınavına başvururdu. Yalnız bu sınavda, diğer liselerden farklı olarak İstanbul'da ise İstanbul Üniversitesi'nin, Ankara'da ise Ankara Üniversitesi'nin, İzmir'de ise Ege Üniversitesi'nin fen ve edebiyat bölümlerini tercih etmek zorundaydılar. Hukuk, iktisat gibi bölümleri tercih etme hakları yoktu. Böyle bir şey yapan öğrencinin bursu Milli Eğitim Bakanlığı'nca kesilir ve o öğrenci, kendisine tanınan olanaklardan mahrum edilirdi.

Eğer fakültede okumak istiyor ise sınavı kazanmak zorundaydı. Sınava girip üniversitede herhangi bir bölümü kazanamayan bazı öğrencilere kontenjan yoluyla hak tanınırdı.

Sınavda başarısız olanlar ve ek kontenjandan yararlanamayanlar ise geldikleri Öğretmen Okulları'na geri gönderilirdi. Gönderilen öğrencilere orada ilkokul öğretmenliği diploması verilirdi. Yapacakları iş yalnızca ilkokul öğretmeniydi.

1965-1966 öğretim döneminde, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu lise son sınıfını bitirip diplomasını alan İbrahim, 6 Temmuz 1966 Çarşamba günü üniversiteye giriş sınavına girdi. Sınavı kazandı ve 1966-1967 öğrenim döneminde, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik ve Matematik Bölümü'nün öğrencisi oldu.

Aynı bölümü kazanan öğrenciler arasında Arslan Kılıç da vardı.

Kaypakkaya ve Kılıç, tesadüfen aynı gün bölüme kayıtlarını yaptırırlarken, Rize Öğretmen Okulu'ndan gelen Muzaffer Oru-

çoğlu, Necdet Dizman ve Beysafa Tarhan da Çapa Yüksek Öğretmen Okulu lise son-hazırlık sınıfına kayıtlarını yapıyorlardı.

Çapa'lı Öğrenciler Trafığı Kesiyor

Okul yaşamıyla birlikte yaşam kavgası da her alanda devam ediyordu.

Çapa'da Cihan Şanlı adında on dokuz yaşında bir Yüksek Öğretmen Okulu öğrencisi, 29 Ekim 1967 Pazar günü okulunun önünde bir trafik kazası sonucu öldü.

Olay yerinde sık sık trafik kazalarının meydana gelmesini protesto eden okulun öğrencileri, saat 20.30'da yolu trafiğe kapattı. Millet Caddesi'nin trafiğe kapatılması nedeniyle sürücüler korna çalıp yol istiyorlardı. Bu arada bir otomobil, öğrencilerin üstüne doğru sürdü ve bir öğrencinin yaralanmasına sebep oldu. Yaralı öğrenci okul revirine kaldırıldı.

Öğrenciler, okulun önüne trafik lambası veya yaya geçidi konulmasını istediler. Bunların yapılması için valinin gelip söz vermesinde ısrar ettiler.

Okul Müdürü Prof. İbrahim Kafesoğlu, protestonun sona ermesi için Vali Vefa Poyraz'a telefonla bilgi verdi ve öğrencilerin dileklerini bildirdi.

Vali Vefa Poyraz, öğrencilerden bir grubun salı günü Vilayet'e gelmesini, burada sorunlarına çözüm bulunacağı yanıtını verdi.

Bu arada Savcı Muavini Münir Köseoğlu ve Emniyet Müdür Muavini Yaşar Okçuoğlu, öğrencilere isteklerinde yardımcı olacaklarını, trafiği açmalarını söyledi. Buna rağmen öğrenciler yolu açmadı. Bu sırada öğrenciler bir trafik polisi arabasının da yoldan geçmek istemesine engel oldu ve içindeki emniyet mensuplarını tartaklamak istedi.

İki saat yolu trafiğe kapayan öğrenciler, salı günü valiyle görüştüktan sonra olumlu bir sonuç alınmazsa protestolarına devam edeceklerini bildirerek dağıldılar.

Milli Eğitim Bakanı ile Öğrenciler Tartışıyor

İstanbul'da bazı okullarda incelemelerde bulunan Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, 4 Mayıs 1967 Perşembe günü Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nu ziyaret etti.

Bakan İlhami Ertem, ziyareti sırasında öğrencilerle sohbet etmek için bir toplantı düzenledi.

Arkadaşları adına konuşan İbrahim Kaypakkaya, "Hazırlık sınıflarında bazı öğretmenler ideolojik propaganda yapıp broşür dağıtıyor. Oysa öğretmen okullarında siyaset yapılmayacak deniyor. Bakanlık tarafından görevli kişi sağcılık yapmaktadır. Siyaset yapılacaksa biz de yapalım," dedi.

Bir öğrenci ise, "İki aydır yevmiye almadık. Bu nedenle gıdasız kaldık. Yol ve diğer masraflar için verilen para çok az. Yatakhane, kütüphane durumları çok kötü. Öğretmen okulları her bakımdan ihmal ediliyor. Bakanın ve yanındaki ilgililerin turistik bir gezi için buraya gelmelerini tasvip etmiyoruz," dedi.

Öğrencileri dinleyen Bakan Ertem, "Okula turistik gezi yapmaya gelmedim. Gençlerin problemlerini öğrenmek arzusunda olduğum için geldim. Fakat bazı öğrenciler nedense fazla sinirli. İdeolojik lafların yetişen öğretmenlere yakışmadığını belirtmek isterim," dedi.

Bakan konuşmasına devamla, "Öğretmen niçin gülmez?" diye sordu.

Bir öğrenci, "Çünkü açtır," cevabını verdi.

"Açız gibi fikirleri söylemek gençlere yakışmaz."

"Gerçek ama."

"Bu laflardan çok üzüntü duyuyoruz."

"Anlayış kabiliyetimiz kalmadı. Başka söyleyecek söz bulamıyoruz."

"Bir genç arkadaşın açız demesini iyi niyet olarak görmüyorum. Burada duyduğum sesler Türkiye'yi kurtaracak öğretmenin sesi değildir. Hadiseleri tek açıdan, dünya meselelerini göz önü-

ne almadan hesaplamaktasınız. Birbirimizi sevmeden kaşlarımızı çatacaksak nasıl Türkiye'yi kurtaracağız?”

“Yoksulluk nedeniyle okuma yazma oranı her gün biraz daha düşmektedir.”

“Tamamen aldanıyorsunuz. Türkiye’de okuryazar oranı yüzde 10’dan yüzde 48’e çıkmıştır. Bunun aksini söyleyenler Türkiye’de kapkara bir tablo çizmek isteyenlerdir. Gençlerimizin sağ-sol mücadelesi içinde olmalarını anlayışla karşılıyorum. Fakat bu çatışma, bu bina içinde olmamalı. Şeref sözü veriyorum ki Milli Eğitim içinde hiçbir keyfi işlem yoktur. Müfredat programı içinde kalan bir öğretmenin başımızın üzerinde yeri vardır. Meselelerini eğileceğiz.”

Fizik Bölümü Öğrencileri Reform İsteklerini Açıklıyor

İbrahim Kaypakkaya, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü öğrencisiydi.

Öğrenci dernekleri, öğrencilerin sorunlarını en aktif biçimde dile getiren ve çözmeye çalışan demokratik kitle örgütleriydi. Bu nedenle her siyasi görüş, öğrenci örgütünün yönetimini ele geçirmeye çalışırdı.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü Talebe Cemiyeti’nin kurultayı, 27 Ocak 1968 Cumartesi günü Marmara Öğrenci Lokali’nde başladı.

Kurultayın yapıldığı sırada aynı yere gelen FKF’ye bağlı Çapa Öğretmen Okulu öğrencilerinden bir grup, kurultayda oy kullanmak istedi.

Kurultay başkanı, “Bu konunun Genel Kurulca oylanması gerekir. Yapılan oylamada eğer oy kullanabileceğiniz yönünde karar çıkarsa kongrede oy kullanabilirsiniz,” dedi.

Ancak, müdahalede bulunan FKF’li grup, öneriyi kabul etmediği için tartışmalar çıktı. Büyük bir kavga çıkmasını önlemek isteyen Kurultay başkanı, kurultayı süresiz olarak tatil etti.

Tatil kararından sonra bir grup FKF'li öğrenci, Kurultay başkanının üzerine yürüdü, kurultay evraklarının bulunduğu çantayı almak istedi. Bu yüzden kavgaya çıktı. Kavgada üç öğrenci hafif şekilde yaralandı. Kurultay salonuna gelen siyasi polis yetkilileri, inceleyip gerekli raporu hazırlamak üzere evrak dosyasını alarak Emniyet Müdürlüğü Cemiyetler Masası'na götürdü.

İstanbul Üniversitesi Fizik Bölümü Öğrenci Birliği'nin son Genel Kurul toplantısında, "Fen Fakültesi Fizik Bölümü'nde yapılması gerekli reformlarla" ilgili komisyon çalışması, 22 Mayıs 1968 Çarşamba günü sona erdi.

"İsteklerimizin yerine getirilmesinde öğrenciler olarak her türlü mücadeleyi yapacağımızı açıkça duyururuz," denilen raporda, istenen reformların ana hatları özetle şöyledir:

— Öğrenim sistemi, öğrencide bilimsel kişilik ve gerçek fizikçi olabilme yeteneğinde olmalıdır. Eğitim modern konuları kapsamalı, yaz aylarında kurslar açılmalıdır.

— Modern araçlarla deney yapılabilecek laboratuvarlar açılmalıdır. Özel eğitimle her öğrencinin lisan öğrenmesi sağlanmalıdır.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Öğrenci Birliği, 30 Mayıs 1968 Perşembe günü, 500 imzalı ve 20 sayfalık bir dilekçeyle İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanlığı'na başvurarak öğrenim sisteminde reform yapılmasını istedi.

Öğrenciler arasında kurulan bir komisyonun rapor halinde hazırladığı reform programının ana hatları şunlardır:

— Modern dünyanın kabul ettiği fizikçi standardına uygun elemanların yetişebilmesi için okutulacak dersler, üniversite ders anlayışına uygun olup modern konuları kapsamalı ve birbirleriyle ahenk halinde olmalıdır. Ayrıca, ders saatlerinin arttırılması ve yaz aylarında fizik öğrencilerine özel kursların açılması gereklidir. Dershane sorunu, öğrencilerin derslerden tam olarak faydalanabilmesi için muhakkak halledilmelidir.

— Laboratuvarların yeterli hale getirilmesi ve her öğrencinin yararlanmasının sağlanması zorunludur.

— Öğrencinin yabancı literatürü takip edebilmesi için imkân sağlanmalıdır.

— Öğretim üyelerinin ve onlara yardımcı olan asistanların sayıları ihtiyaca cevap verecek şekilde artırılmalıdır.

— Öğrencilerin besin alma, çalışma ve barınma sorunlarına tam olarak cevap verebilecek öğrenci sitesinin kurulması gereklidir.

Fen Fakültesi Dekanı Prof. Lütfi Biran, dilekçeyi aldıktan sonra gazetecilere şunları söyledi:

“Önce öğrencilerle görüşeceğim. Bundan sonra fakültenin yetkili organlarına meseleyi götüreceğim. Bu organların alacağı kararları, bir icra organı olarak yerine getireceğiz.”

Fizik Talebe Cemiyeti yöneticileri de, “İsteklerimiz önümüzdeki ders yılına kadar yerine getirilmezse, öğrenciler reaksiyonlarını göstereceklerdir,” dedi.

Dilekçede öne sürülen isteklerin en önemlileri şunlardır:

— Öğrenim sistemi öğrencilere bilimsel kişilik verecek yönde olmalıdır.

— Dersler üniversite ders anlayışına uygun olup modern konuları kapsamalıdır.

— Gerçek deney anlamına uygun ve modern araçlarla donatılan yeni laboratuvarlar açılmalıdır.

— Son sömestr öğrencileriyle öğretim üyeleri daha yakından ilgilenmelidir.

— Öğretim üyeleri ile asistanların sayıları arttırılmalıdır.

— Fizik öğrenimini başarıyla bitirenin elde edeceği, verdiği emeğin tam karşılığı olmalıdır. Bu ne 25 lira asli maaş ne de 600 lira maaşla yapılan ve yıllarca süren asistanlık olmalıdır.

1968 Haziran ayında öğrenciler, üniversitenin ve öğrencilerin sorunlarını dile getirmek amacıyla, öğrenim gördükleri okullarda boykot ve işgal başlattılar.

Bu günlerde bir-iki üniversite ve yüksekokulun dışında bütün okullarda boykot ve işgal vardı.

Ankara, İstanbul ve İzmir Yüksek Öğretmen Okulları Talebe Cemiyetleri başkanları, sorunlarını dile getirmek için, 21 Haziran 1968 Cuma günü basın toplantısı düzenledi.

Yüksek Öğretmen Okulu talebe cemiyetleri başkanları, “Öğretmenlik mesleğindeki yerlerinin tayinini ve itibarlı kılınmalarını” istediklerini bildirdiler ve “İsteklerimiz kabul edilmediği takdirde, bütün Yüksek Öğretmen Okullarının direnme hareketini başlatacaklarını kamuoyuna duyururuz,” dediler.

“İktidarın Dümen Suyunda Bir Kurum İstiyorlar”

İstanbul Çapa YÖÖ Fikir Kulübü, 20 Kasım 1968 Çarşamba günü bir bildiri yayınladı.

Yeni çıkan disiplin yönetmeliğinin eleştirildiği bildiride özetle şu açıklama yapıldı:

“Yüksek Öğretmen Okulu’nda öteden beri bir zorbalık havası estirilmektedir. Öğretmen diye, yönetmen diye, devrim düşmanı, bağımsızlık düşmanı, Atatürk düşmanı, iktidar kuklası kimseler doldurulmuştur okula.

“Devrimci düşünceden uzak, çağından ve bilimden habersiz, içine ve derslerine kapanık, buyruklara körü körüne boyun eğen, iktidar şakşakçısı sözüm ona öğretmenler yetiştirmek için elden gelen bırakılmamıştır. On arkadaşımız Fikir Kulübü kurdular diye birer ay okuldan uzaklaştırılmışlardır. Şu günlerde de düşünmeyi, duymayı, yürümeyi, solumayı dahi yasaklayan bir yönetmelik yürürlüğe girmiştir.

“Açık ve kesin görüşümüz şudur: Yüksek Öğretmen Okulu, İmam Hatip Okulları gibi, iktidarın dümen suyunda bir kurum haline getirilmek istenmektedir.”

Bakan Ertem ile Bağımsızlık Tartışması

Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, 25 Kasım 1968 Pazartesi günü İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu’nu ziyaret etti.

Bakan Ertem ile öğrenciler arasında, Türkiye'nin iktisadi ve siyasi bağımsızlığı konusunda sert tartışmalar yaşandı.

Tartışmada Bakan Ertem'i, "Anayasa'yı bilmemek ya da rafa koymakla" itham eden öğrenciler, "Türkiye'nin iktisadi ve siyasi bağımsızlığı yok edilmiştir," dedi.

Bakan Ertem bunu reddetti ve şu karşılığı verdi:

"Türkiye'nin yabancı sermayeye, yabancı teknolojiye ihtiyacı vardır."

"Amerika'ya mı?"

"Gerekirse, tabii."

"Üsleri vererek mi?"

"Yalan, Amerika'nın üssü yok. Madeni, petrolü çıkarmamız lazım. Teknoloji yoksa ne yapacağız? Milli menfaatlerimiz açısından paktlara dahil olmak zorundayız. Rusya'nın toprak talebini unutuyorsunuz. Türkiye, bir avuç diktatörün eline kalmayacaktır. Demokrasinin bundan ileri olduğu bir ülke yoktur."

Alkış ve protesto seslerinin de duyulduğu tartışma, bir saatten fazla sürdü.

Fen Fakültesi'nde Temsilcilik Seçimi

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde öğrenci temsilcisi seçimi, 17 Aralık 1968 Salı günü yapıldı.

FKF üyesi Hasan Sağlam, kendisine en yakın adaydan 200 oy fazla aldı. Aynı fakültenin ikinci temsilciliğine de toplunucu aday Rıfkı Yürekliler seçildi.

Kimya Fakültesi'nde yapılan seçimde de, "Toplumcu Grup Bir-İki" adıyla giren öğrenciler, 183 oy alarak seçimleri kazandı. Aynı seçimde sağcılarının grubu "Neon Grubu" 80, Ortanın Solu'ndaki "Gerçek Devrimciler Grubu" 63 oy aldı.

Kimya Fakültesi'nde öğrenci temsilciliği görev bölümünde Hüseyin Tiryaki başkanlığa getirildi.

2 Ocak 1970 Cuma günü yapılan İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi öğrenci temsilciliği seçimini de İstanbul Üniversitesi

Fen Fakültesi Botanik Bölümü son sınıfında okuyan yirmi bir yaşındaki Gülderen Siklet ile Cemil Gök kazandı.

İlk kez bir kadın öğrenci, öğrenci temsilcisi seçilmişti. Gülderen Siklet, Rektörlük ve Dekanlık'ta yapılacak toplantılara katılarak arkadaşlarının haklarını savunacaktı.

Dördü kız, biri erkek beş kardeşi olan ve İstanbul'da tek başına oturduğunu söyleyen (daha sonra Salman Kaya ile evlendi) Gülderen Siklet, şu açıklamayı yaptı:

“Elimden geldiği kadar öğrenci arkadaşlarıma yardımcı olmaya çalışacağım. Bu yolda azimliyim. Tek arzum demokratik üniversitenin kurulmasıdır.”

Yürüyüş Yapılıyor

Sağ ve sol öğrenci toplulukları arasındaki siyasi tartışmaların yerini gün geçtikçe şiddetli çatışmalar almaya başladı.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda, 6 Ocak 1969 Pazartesi gecesi sağ eğilimli Ahmet Can ve Mehmet Can adındaki kardeşler ile İbrahim Özdemir adındaki sol eğilimli öğrenci kavga etti.

Ahmet ve Mehmet Can, okul kantini önünde İbrahim Özdemir'i dövüp muştayla burnundan yaraladılar.

İbrahim Kaypakkaya, ertesi gün okula gitti ve Özdemir'i dövenleri yemekhanede ve dershanelerde aramaya başladı.

Kaypakkaya'nın bu davranışına sağcı öğrenciler karşı koydular ve onu okuldan dışarı çıkarttılar.

Olayla ilgili olarak Okul Müdürü Ayhan Doğan şu açıklamayı yaptı:

“Bir ay önce siyasi beyanatlar verdiğinden ve fiili politikayla uğraştığından ötürü okulumuzdan tart edilen eski öğrencimiz Kaypakkaya'nın okulu basmaya yeltenmesi bu kavganın başlatanı olmuştur.”

Solcu öğrenciler ise, olaylara sebep olduğunu iddia ettikleri okul müdürü Ayhan Doğan'ı istifaya davet etti.

Bu arada Milli Eğitim Bakanlığı'na da bir telgraf çekerek müdürün en kısa zamanda okullarından alınmasını isteyen solcu öğrenciler, "İki güne kadar isteklerimiz gerçekleşmezse her türlü gösteride bulunacağız," açıklamasını yaptı.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nun solcu öğrencileri, okullarında cereyan eden son olayları ve okul idaresinin öğrenciler aleyhindeki tutumunu protesto etmek amacıyla, 11 Ocak 1969 Cumartesi günü saat 14.00'te sessiz yürüyüş düzenledi ve Hürriyet Meydanı'ndan Sultanahmet'e kadar yürüdü.

Öğrenciler yürüyüşte şu pankartları taşıdı:

"Devrimci ve Atatürkçü öğrenciler okuldan atılıyor", "Demokratik Yüksek Öğretmen Okulu istiyoruz", "Yüksek Öğretmen Okulu baskı metotlarıyla idare ediliyor."

On Öğrencinin Yatılılık Hakları Elllerinden Alınıyor

Resmi yetkililer de olaylar karşısında yasalara göre tarafsız değil siyasi anlayışlarına göre taraflı davranıyorlardı.

Çıkan olaylar nedeniyle toplanan Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Öğretmenler Kurulu, daha önce bir ay yatılılık haklarından mahrum edilen okulun on öğrencisini, "okuldaki boykot, işgal ve olaylara öncülük ettikleri" gerekçesiyle, Milli Eğitim Bakanlığı'nın onayına dayanarak, 27 Ocak 1969 tarihinde aldığı kararla bu kez yatılılık haklarından tamamen mahrum etti.

Okul yönetimi gerekçesini şöyle açıkladı:

"On öğrenci okul disiplinine uymayan hareketlerde bulunmuşlardır. Bunlardan bir kısmı bir süre önce okul bünyesinde girilen boykot ve işgal hareketlerine öncülük etmişlerdir. Bir kısmı ise, okul Disiplin Kurulu'nun tespit ettiği öğrencilik vasıflarının dışına çıkmışlardır."

Uzaklaştırma kararı 3 Şubat 1969 Pazartesi günü öğrencilere tebliğ edildi. Cezalandırılan öğrenciler şunlardı: Hasan Sağlam, Meliha Uysal, Mehmet Çetin, Halit Koçer, Pakize Yavru, Mustafa Çoban, Şakir Kaymak, Muzaffer Oruçoğlu, Ali Taşyapan ve İbrahim Kaypakkaya.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'ndan on öğrencinin çıkarılması, 22 öğrenci kuruluşunca 7 Şubat 1969 Cuma günü yayınlanan bir bildiriyle kınandı.

Bildiride özetle şunlar belirtildi:

“Şu bozuk düzende sayısız güçlüklerden geçerek tesadüfen yükseköğrenim yapma olanağını bulan, halkının ve yurdunun gerçek çıkarlarının bilincine ulaşan on öğretmen adayı köylü çocuğu, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'ndan öğretmenlik yapamazlar kaydıyla kovulmuşlardır.

“Suçları Amerikan sömürgeciliğine ve işbirlikçilerine karşı çıkmak ve Türkiye'nin tam bağımsız, insancıl, mutlu, gerçekten demokratik bir ülke olmasını istemektir. Kovma kararı alan yöneticilerin bu işleme uydurdukları kılıf ise, okul içinde ve dışın-da yönetmeliğe aykırı bildiri dağıtmak, okul toplumunda ikilik yaratmak, okul idaresine yersiz suçlamalarda bulunarak okul yönetimini güçleştirmektir.

“Gerçekte Türkiye'nin bağımsızlığını isteyen tüm Yüksek Öğretmenliler, arkadaşlarının yanındadırlar. Ve bu haksız kararın önlenmesi için sonuna dek direneceklerdir. Eğer bağımsızlık isteyen bildiriler okul yönetmeliğine aykırı görülüyorsa, bu bildirileri yayınlayanlar için öğretmen olamaz deniliyorsa, bunu böyle görenler sömürücü Amerikan gâvuruna göz yuman kişilerdir.

“Türkiye'nin bağımsızlığı uğruna vereceğimiz kavgada Mustafa Kemal'e layık olacak ölçüde korkusuz ve bilinçli Türk gençliği olarak zafere inanıyoruz.

“Bütün devrimci kuruluşlar, bu haksız ve çirkin kararın durdurulması için Yüksek Öğretmenli kardeşleriyle birlikte sonuna dek direneceklerdir. Kavgamız güzel günler içindir.

“Kahrolsun Amerikan sömürgeciliği, kahrolsun emperyalizm ve onun içimizdeki işbirlikçileri. Yaşasın bağımsızlık için dövüşenler. Yaşasın halk için savaşıyan halk çocukları.”

Okuldan bir ay yatılılık hakları elinden alınan fikir kulübü kurucusu öğrenciler, Danıştay'a başvurdular, dava açtılar. Danış-

tay 12. Dairesi, “26 Şubat 1969 tarih 1969/301 2 sayılı, dört üye bir başkanın oybirliğiyle” öğrenciler lehine şu kararı verdi:

“Meselenin mahiyetine ve davanın tasvir şekline göre davalı idarenin birinci savunması alınıncaya kadar yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir.”

Danıştay’ın bu ilk kararı öğrencilerin eline ulaşmadan Öğretmenler Kurulu aynı yönde ikinci kez karar verdi.

On öğrenci yeniden Danıştay’da iptal ve uygulamanın durdurulması için dava açtı. Danıştay, 5 Nisan 1969 günü yeniden yürütmeyi durdurma kararı aldı.

Boykot Taraftarları ile Boykota Karşı Olanlar Arasında Çatışma

Öğrenciler, okullarına geri dönmeye uğraşırken İstanbul Üniversitesi’nde de bazı fakülteler solcu öğrenciler tarafından işgal edildi.

İstanbul Üniversitesi’nin Hukuk ve İktisat Fakültelerini işgal etmiş olan solcu öğrenciler, Fen Fakültesi’ni de işgale katma hazırlığındaydı.

Bazı solcu öğrenciler, boykot ilan etmek için 12 Nisan 1969 Cumartesi sabahı Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda kalan öğrencilerin de eğitim gördüğü Fen Fakültesi’nde forum düzenledi.

Düzenlenen forumda boykota karşı olan (özellikle Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda kalan) sağcı öğrenciler ile boykot taraftarı olan solcu öğrenciler arasında kavga çıktı. Solcu öğrenciler, sağcılar tarafından fakülteden atıldı.

Sağcı öğrenciler Fen Fakültesi’nde meydana gelen olaylardan sonra, sık sık tekrarladıkları “Başbuğ Türkeş” sloganlarıyla Yüksek Öğretmen Okulu’na gitti. Mehter marşları söyleyen ve boykota taraftar olmadıklarını belirten sağcılar, karşı görüşteki öğrencilerin okula girmemeleri için binada önlem aldı.

Solcu öğrencilerden bazıları, öğleden sonra saat 15.00 sıralarında Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’na gitti ve kapı önünde

önlem almış sağcılarla tartışmaya başladı. Tartışma, kısa sürede kavgaya dönuştü.

Taş, bıçak ve silahın da kullanıldığı, yarım saat süren ve on dokuz kişinin yaralandığı kavgayı polisler yatıştırdı.

Olaylar üzerine bir açıklama yapan Fen Fakóltesi Dekanı ve İstanbul Üniversitesi Rektör Vekili Lütfü Biran, Fen Fakóltesi'ndeki öğrencilerin büyük kısmının boykota karşı olduğunu ileri sürdü ve olayların fazla genişlemeden sona erdiğini belirtti. Rektör vekili, yasak olmasına rağmen üniversite içinde forum düzenleyip bildiri dağıtan öğrenciler hakkında gerekli disiplin cezalarının uygulanacağını da sözlerine ekledi.

Olaylardan sonra solcu öğrenciler, "Biz, okulumuza yatmak için geliyorduk. Bu sırada aksi fikirdeki arkadaşlar bize bıçak ve tabancalarla hücum ettiler," açıklamasını yaptı.

Sağcı grubun öncüleri ise, "FKF'ye bağlı olan arkadaşlarının kendilerine saldırdıklarını" iddia etti.

"İstanbul Üniversitesi Fen Fakóltesi Devrimci Gençleri" imzasıyla yayınlanan bildiride şunlar dile getirildi:

"Eli sopalı bir kısım iktidar taraflısı genç, fakóltede düzenlenen ve öğrencilerin sorunlarını görüşmek üzere tertiplenmiş toplantıyı bastılar ve pek çok kimseyi yaraladılar. Devrimci ve Atatürkçü gençlik yıkılmayacaktır. Bu olayların er geç hesabı sorulacaktır."

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Cemiyeti de yayınladığı bildiride özetle şu açıklamayı yaptı:

"Olaylar, komünist tertibi boykota katılmamak nedeniyle çıkmıştır. Bu hususta azimli ve kararlıyız. Bunu çok geçmeden unutamayacakları şekilde onlara öğreteceğimize, büyük Türk Milleti'nin hiç şüphesi olmasın."

Olaylar sırasında yaralanarak Çapa ve Cerrahpaşa Hastanelerinde tedavi edilen dokuzu sol, onu sağ eğilimli öğrenciler şunlardı:

İbrahim Kaypakkaya, Halit Koçer, Salman Kaya, Ramazan Demir (Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Cemiyeti Başkanı), şefik Dursun, Hamza Işık, Celal Ünlü, Yusuf Işeri, Hayrettin

Sönmez, Aydoğan Şahin, Kamil Temizyüz, Rıza Gül, Muzaffer Tetik, Doğan Silleli, Necmettin Turinay, Halil Bayrakçı, Yusuf Akbudak, Ali Suat Günay, Cemal Yazıcı.

Gece yarısına doğru İstanbul Üniversitesi ve İTÜ'lü solcu 200 kadar öğrenci, arkadaşlarına destek olmak amacıyla Haseki Hastanesi civarında toplanmaya başladı. Emniyet mensupları gençlere dağılmalarını söyledi, öğrenciler de polislerle taşlarla karşılık verdi. Bazı öğrenciler polislerce yakalandı. Diğer öğrenciler, ara sokaklara dağılarak olay yerinden uzaklaştı.

Daha sonra, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu önünde sıkı tertibat almış vaziyette bekleyen emniyet mensupları, okulun önünde durmakta direnen Hüseyin Aşut, Mehmet Faruk Kurtuluş adındaki öğrenciler ile Hüseyin Kıtay adında bir gömlekçiyi gözaltına aldı ve adliyeye sevk etti.

On Öğrenci Hedef Tahtasında

Olaylarda öncülük yapanlar yaşananları kendi açılarından açıklayarak kamuoyunun kendilerini haklı bulması yönünde çaba gösterdi.

İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Cemiyeti'nden Hüseyin Cıkcık ve Necmettin Tülinay, 13 Nisan 1969 Pazar günü bir basın toplantısı düzenledi.

Basın toplantısında özetle şu açıklama yapıldı:

“12 Nisan Cumartesi günü, Çapa'da öğrenciler arasında çıkan taş ve sopalarla bıçakların konuştuğu kanlı çarpışma, okul idaresi tarafından üç ay önce komünizm propagandası yaptıkları gerekçesiyle kayıtları silinen on öğrenci tarafından yürütülmüştür.

“FKF'ye kayıtlı bu on kişi, üç ay önce okuldan atıldıkları halde hâlâ yurt yatakhanelerinde yatmakta ve devamlı tahriklerle diğer öğrencilerin huzurunu bozmaktadır.

“Ellerinden öğretmenlik hakları da alınan bu öğrenciler, okulu terk etmemektedir. Bu gençler dün de son defa diğer arkadaşlarını toplayarak taş, sopa ve bıçaklarla diğer öğrencilerin üzerine saldırmışlardır.

“Olayların elebaşları bu on kişidir. Bunlardan ayrı ve bunlara katılan on yedi kişinin daha okuldan uzaklaştırılması için imza toplamaktayız.

“Bu öğrenciler Yüksek Öğretmen Okulu’nun mutlaka komünistleşmesini istedikleri için, sırf bu yüzden dün FKF’ye kayıtlı militanların tecavüzüne uğradık.

“Yüksek Öğretmen Okulu’nda huzur içinde eğitim görmek için okuldan atılan bu on kişinin okula katiyen sokulmamasını, diğerlerinin de okula alınmayıp uzaklaştırılmalarını istiyoruz.”

Üç Öğrenci, Can Güvenliklerinden Endişe Ediyor

Haklarını yasal açıdan korumak isteyen gençler de hukuk mücadelesini sürdürmekteydi.

Çapa’daki Yüksek Öğretmen Okulu’nda 12 Nisan Cumartesi günü yaşanan olaylar sırasında sağcılar tarafından dövülerek hırpalanan devrimci gençlerden üçü, 14 Nisan sabahı Emniyet Müdürlüğü’ne giderek siyasi polis yetkililerine bir dilekçe verdi.

İbrahim Kaypakkaya, Selman Kaya ve Gülderen Siklet’in verdikleri dilekçede, okuldaki 50 kadar öğrencinin polis tarafından dışarı çıkartılması ve can güvenliklerinin sağlanması istendi.

Devrimci öğrenciler, dilekçelerinde ayrıca 200’ü kız 300 öğrencinin okula giremedikleri için sokaklarda kaldığını ve yemek yiyecek paralarının olmadığını da belirtti.

Emniyet yetkilileri, üç öğrencinin dilekçesinin inceleneceğini, yapabilecekleri bir şey varsa faaliyete geçileceğini açıkladı.

“Bu Öğrencileri Okula Almalısınız ve Tarafsızlığınızı Korumak Zorundasınız”

14 Nisan günü öğleden sonra saat 15.30’da, solcu öğrenciler, diğer okullardan desteğe gelen yaklaşık 250 kişiyle gruplar halinde Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’na gitti. Ellerinde Danıştay’ın verdiği yürütmeyi durdurma kararı vardı.

Müdür Ayhan Doğan, okula girenlere müdahale etti ve “Giremezsiniz. Zaten okula girmemeniz gerektiği için izinli sayıyorum sizi,” dedi.

“Çapa öğrencilerinin yüzde 90’ı köylü çocuğu. Dışarıda kalmanın mali yükünü kaldıramaz. Bu öğrencileri okula almalısınız ve tarafsızlığınızı korumak zorundasınız,” yanıtı verildi.

Okula girmeye çalışan ve müdürle tartışan öğrenciler arasında Fikir Kulübü Başkanı İbrahim Kaypakkaya da vardı.

Müdür Ayhan Doğan, İbrahim’e:

“Okuldan kaydı silinenler okula giremezler. Sen hiç giremezsin,” dedi.

“Danıştay yürütmeyi durdurma kararı aldı.”

“Ben, bakanlıktan emir aldım. Sizi sokmayacağım. Çıkın okuldan dışarı.”

Okula girmekte ısrar eden devrimci gençler ile onları sokmak istemeyen sağcı gençler arasında kavga çıktı.

Taş, sopa, demir çubuk ve molotof kokteyllerinin kullanıldığı kavgada sağcı gençler, solcu öğrencileri okuldan uzaklaştırdı.

Bu arada okulun arka bahçesine bakan apartmanlardan birinin penceresinde elinde tabancayla öğrencilere doğru bağırان tıp fakültesi öğrencisi Ateş Ulaş, polis tarafından yakalandı. Olaylar nedeniyle beş öğrenci gözaltına alındı.

Öğrenci Temsilcileri, Okul Müdürü ve Vali Toplantı Yapıyor

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda çatışan öğrenci gruplarının temsilcileri, 15 Nisan 1969 Salı günü okul müdürleriyle birlikte Vali Vefa Poyraz’ın başkanlığında bir toplantı yaparak okuldaki fevkalade halin kaldırılması konusunu görüştü.

Çeşitli yerlerinden yaralı olarak toplantıya katılan taraflar, valinin yanında birbirlerini suçlayarak adli soruşturmanın hızlandırılmasını istedi.

Sağcı grup temsilcileri, revirde yatan sekiz arkadaşlarının vücutlarının muhtelif yerlerinde bıçak yarası bulunduğunu ileri

sürerek solcuları suçladı ve “Okul ve yurdun kapısı açıktır. Kendileri gelmiyorlar,” dedi.

Solcular ise yurtlarının sağcı öğrenciler tarafından işgal edildiğini iddia etti ve günlerden beri kahvehaneler ve sokaklarda yatmak zorunda bırakılışlarından söz etti.

Bu arada öğrencilerden Gülderen Siklet, validen yaşamlarının güvence altında olduğuna dair söz verilmesini istedi.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Müdürü Ayhan Doğan, okulda havanın hâlâ gergin olduğunu söyledi ve bakanlıktan müfettiş istediğini, okula gelmeyenlerin izinli sayılacağını belirtti.

Vali Vefa Poyraz, taraflara sert bir şekilde çıktıktan sonra, dışarda hiçbir öğrencinin bırakılmayacağını söyledi ve öğrenci temsilcilerinin gruplarıyla görüşerek anlaşmalarını istedi.

Çatışmalar sebebiyle okula sokulmayan Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nun bazı öğrencileri, valiyle yaptıkları toplantıdan sonra arkadaşlarıyla görüştü ve geri dönmek için şartlarını yazılı bir metin halinde tespit etti.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu öğrencileri valiye verdikleri dilekçelerinde, “Okulda asayişin sağlanması, her iki tarafa ait öğrenci temsilcilerinin katılımıyla polisle beraber okulda bir arama yapılmasını, can güvenliğinin sağlanmasını, yabancı şahısların binadan çıkarılmasını” talep etti.

Vali, öğrencileri Emniyet Müdürlüğü’ne gerekli tedbiri almak üzere gönderdi.

Polis, öğrenciler arasında herhangi bir olaya fırsat vermemek için okul civarında sıkı güvenlik tedbirleri aldı. Okula yabancıların sızması için kapıda polis ve öğrenciler görevlendirildi.

Fen Fakültesi ile Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda Çatışma Devam Ediyor

Öğrenci olayları artık misillemeye dönüşmüştü.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’na giremeyen solcu öğrenciler, kendilerini okula sokmayan ve Fen Fakültesi’nde eğitim gören sağcı öğrencileri fakülteye sokmama karar aldı.

Devrimci öğrenciler, kendilerini Çapa'ya sokmak istemeyen sağcı grupla, 16 Nisan'da saat 11.30'da, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Kerim Erim Amfisi'nde çatıştı.

Birbirlerine sandalye ve sopalarla saldıran gençler arasındaki çatışmada, sağcı öğrencilerden bir kişi çeşitli yerlerinden yaralandı. Yaralanan genç, arkadaşları tarafından hastaneye götürüldü.

Sağcıların yönetimindeki Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Cemiyeti ve Öğretmen Okulu Talebe Derneği, 17 Nisan 1969 Perşembe günü bir bildiri yayınladı.

Bildiride şunlar dile getirildi:

“Türkiye’de mazisi bir asrı bulan ve çeşitli maskelerle kendini kamufle etmeye çalışan bir komünist hareket vardır. Bu millet aleyhtarı hareketin mümessilleri uzun zamandan beri bu milletin öğretmenini sola kanallere etmeye çalıştılar. Bunun için de öğretmen namzedi genç talebelere ve öğretmenlere Marksist kültür propagandasına ve materyalist telkinlere başladılar. Milletın evladını ilimle, irfanla, millî kültür ve değerlerle yetiştirecek öğretmene tuzaklar kurup onu Allahsızlığın, materyalist felsefenin ve Marksizmin propagandisti yapmaya çalıştılar. Öğretmenle millet arasına iman, düşün ve kültür uçurumunu sokmaya bağladılar.

“TİP, TÖS, FKF ve diğer sol teşkilatlar ve onların yan uçları, genç öğretmen namzetlerinin otağı Yüksek Öğretmen Okulu’nu ihmal edemezlerdi. Fikir Kulüpleri Federasyonu denilen komünist fesat ocağı kurulur kurulmaz okulunuza el attı ve Hasan Ali Yücel tarafından sol faaliyetlerin beşiği haline getirilmiş olan Hasanoglan İlköğretmen Okulu’ndan gönderilmiş bir solcuya şube açtırdı. Okul içindeki huzursuzluk bu anarşist ve Marksist şebekelerin faaliyetleriyle başladı. Anadolu’dan kopup gelmiş millet evladı, FKF’nin tuzağına düşürölüp iğfal edildi. Marksist kültürle şartlandırılarak milletin dininden, tarihinden, kültür ve yaşayışından sıyrılıp milletin ideolojik yapısını ören unsur ve müesseselere düşman oldular. Sonra da utanmadan halkçılıktan bahsettiler. Sahte bir anti-Amerikancılık ile bağımsızlık, devrimcilik, sosyalizm maskeleriyle komünizm propagandası ede-

rek efendilerine, efendilerinin bağı olduğu kızıl emperyalizme uşaklık ettiler. Hatta açıktan açığa komünizmi müdafaa ve propaganda ettiklerini açıkladılar. Okulu ziyarete gelen Milli Eğitim Bakanı'nı yuhaladılar. Okul yönetmeliğini hiçe sayan nice davranışlarda bulundular.

"Neticede okul disiplin kurulunun kararını Milli Eğitim Bakanlığı tasdik etti ve okulda Fikir Kulübü'nü kuran on kişi üç ay önce okuldan atıldı. Fakat bunlar okuldan atıldığı halde okuldan çıkmak şöyle dursun, okulla ilişkisi olmayanları da okula getirip tahriklerine hız verdiler.

"İşte 12 Nisan Çapa hadiselerini bu on kişi ve etraflarındaki birkaç çapulcu meydana getirdi. Fen Fakültesi'nde yapmak istedikleri boykotu Yüksek Öğretmenli gençler tesirsiz hale getirince FKF'de toplantılar yapıldı ve silahlanıp boykota mani olan Çapalı milliyetçi gençleri dövmek için yola çıktılar.

"Yüksek Öğretmen Okulu önünde gezinen ve kurulan tuzaktan habersiz beş milliyetçi talebeye mütecaviz solcular bıçaklarla saldırdılar. Kurşun sıktılar. Pardösülerinin altında sakladıkları çivili sopalarla hücum ettiler. O sırada yolun kenarında duran bir arabadan bu gözü dönmüşlere sopalar verildiği de tespit edildi. Halit Koçer ve Cafer Şen isimli saldırganların tabanca kullandığı görüldü. Bu saldırı esnasında meşru müdafaa yapmak mecburiyetinde kalan sağcı talebelerden yaralananlar oldu.

"13 Nisan Pazar ve 14 Nisan Pazartesi günü de yüze yakın solcu okulu basmaya teşebbüs etti. Molotof kokteyli, taşlar ve sopalarla saldırıya yeltendiler. Fakat sağcı gençler ve polis tarafından dağıtıldılar. Aksaray'a kadar kaçtılar. Bu baskın teşebbüslerinde üniversite işgal ve boykotlarında rol oynayan birtakım devrimci maskeli komünist elebaşlarının bulunması dikkati çekmiştir.

"Çeşitli yurtlardan, fakültelerden yaralı arkadaşlarını ziyaret için Çapa'ya gelenleri komando olarak vasıflandıran, 'Yüksek Öğretmen Okulu Müdürü komandoları besliyor,' diyen alçaklar, millet düşmanı hainler her hadisede olduğu gibi hakikatleri gizlemeye çalışıyorlar. Fakat güneş balçıkla sıvanamaz.

“Bugün mevcudu 1.000 kişiyi bulan Yüksek Öğretmen Okulu’nda işgal yoktur. Kapılar açıktır. Okulda hadiselere sebebiyet veren, kan akıtan otuz kişinin dışında herkes girebilir. Kapılar açık olduğu halde okula gelememektedirler.

“Çapa hadiselerinin gerçek yüzü budur. Yalancılar, iftiracılar, millet düşmanı hainler er geç hak ve hakkı müdafaa edenler karşısında ezilecek, kahrolacak, yok olacaklardır.”

Öğrenciler, İstanbul Valiliği Önünde Oturma Eylemi Yapıyor

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’na giremeyen bazı devrimci öğrenciler, 17 Nisan 1969 Perşembe günü FKF İstanbul Sekreterliği’nde bir basın toplantısı düzenledi.

Basın toplantısında özetle şu açıklama yapıldı:

“Beş gündür sefil durumdayız. Okula giremediğimiz için sabahçı kahvehanelerinde yatıyoruz. Özellikle kız arkadaşlarımız bu durumdan çok perişan olmaktadır. Bu duruma mutlaka son verilmelidir.

“Okul Müdürü Ayhan Doğan’ın mutlaka istifa etmesini istiyoruz. Çünkü komandolarla bir olup 33 kişilik kara liste hazırlamış ve bu listedeki arkadaşların okula girmesini yasaklamıştır.

“Komandolar okulun yatakhaneğine sopalar, molotof kokteylleri yağmıştır. Bu nedenle okulun Emniyet, gençlik temsilcileri, basın mensupları gözetiminde aranmasını istiyoruz.

“Bizler de suçlu olsak bile karşı tarafın suçu çok daha fazladır. Asıl onların okula alınmaması gerekir.”

Basın toplantısını düzenleyen solcu öğrenciler, toplantı bittikten sonra dileklerini iletmek üzere Vilayet’e gitmeye karar verdi.

Valiliğe kadar yürüyen öğrenciler, yetkililere temsilcilerinin Vali Vefa Poyraz’la görüşeceklerini bildirdi.

Ancak Vali Poyraz, makamında olmadığından üç öğrenci temsilcisi, Vali Muavini Ekrem Gönen’le görüştü.

Yusuf Kayabaşı, Salman Kaya ve Gülderen Siklet'ten oluşan öğrenci temsilcilerine Vali Muavini Gönen, "Bu yaptığınız hareket gösteri kanunlarına aykırıdır. Derhal dağılın, yoksa hepinizi toplatırım," dedi.

Öğrenciler de, Vali Poyraz makamına gelince tekrar geleceklerini söyleyerek Valilik'ten ayrıldı. Öğleden sonra tekrar Vilayet'e giden üç öğrenci temsilcisi, Vali Poyraz'la bir saat süren bir görüşme yaptı. Öğrenciler, kendilerini okula sokmayan sağcı öğrencilerin listesini hazırlayıp savcılığa vereceklerini söyledi ve saat 16.00'ya doğru Vilayet'ten ayrıldı.

Öğrenci temsilcileri Vali Muavini'yle görüşürken arkadaşları Vilayet'in önünde oturma eylemi yaptı. Yirmi dakika kadar süren oturma eyleminden sonra, öğrenciler buradan sessizce ayrıldı.

Üç Öğrenci Tutuklanıyor

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda kavga çıkıp yaralamaya sebebiyet verdikleri iddiasıyla İbrahim Kaypakkaya, Halit Koçer, Mehmet Çetin, Hasan Sağlam, Ali Taşyapan, Şakir Kaymak, Mediha Uysal, Pakize Yavru, Muzaffer Oruçoğlu, Mustafa Çoban, Yusuf İşeri, Salman Kaya, Kamil Temizyürek, Necdet Dizman, Ali Uzun, Rıza Gül, Mümin Demirel, Safa Tarhan, Yusuf Coşar, Mevlüt Zengin, Celal Vardar, İbrahim Özdemir, Hamza Işık, Celal Ünlü, Cafer Şen, Hayrettin Sönmez, Aydoğan Şahin, Hasan Gül, Necmi Özkapı, Hakkı Karadeniz, Hüseyin Öcal, İbrahim Torun ve Fikri Yılmaz, 18 Nisan 1969 Cuma günü adliyeye sevk edildi.

Savcılar tarafından ifadeleri alınan öğrencilerden Hasan Gül, Aydoğan Şahin ve Salman Kaya, Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı.

Bu üç öğrenci, 22 Nisan'da avukatları tarafından yapılan itiraz üzerine serbest bırakıldı.

Okula Alınmayan Öğrencilerle CHP İstanbul Milletvekili Orhan Birgit İlgileniyor

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na alınmayan öğrenciler, İstanbul Valiliği'nin Emniyet Müdürlüğü kanalıyla verdiği güvence üzerine, 19 Nisan Cumartesi günü öğleden sonra okula gitti.

Öğrencilerin şebeke kontrolüyle içeri alınmaları sırasında emniyet mensupları, okul çevresinde önlem aldı. Ayrıca kapıda şebeke denetimi yapılırken sivil polisler de hazır bulundu. Daha önce okuldan ihraç edilmiş olan on öğrenci, haklarında verilen kararın Danıştay'ca bozulmasına rağmen içeri alınmadı.

Okula alınmayan öğrenciler, 21 Nisan günü saat 09.30'da ellerinde Danıştay kararının fotokopisi olduğu halde, tekrar Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na gitti fakat kapıda güvenlik görevlileri tarafından geri çevrildi.

CHP İstanbul Milletvekili Orhan Birgit, saat 10.00'da okula geldi. Okul Müdürü Ayhan Doğan, derste olduğunu söyleyerek Birgit'le görüşmedi.

Başmuavin İbrahim Atamer'le görüşen Birgit, "Danıştay kararı olduğu halde on öğrencinin neden okula alınmadıklarını" sordu.

Müdür Muavini, "Bakanlık, Danıştay kararını bize bildirince biz de ona göre hareket edeceğiz. Bakanlığın emri olmadan kararı uygulayamayız," yanıtını verdi.

Çapa'lı on öğrenci daha sonra saat 11.00'de Şehremini Karakolu'na götürüldü. Öğrenciler karakolda, "Bu kaçınıcı gelişimiz, ifademiz de alındı, hüviyet de tespit edildi, nedir bu yaptığınızı?" diye sordu.

Bu arada Orhan Birgit, karakola gitti ve komiserle görüştü. Öğrenciler, bunun üzerine serbest bırakıldı.

Halit Koçer, Hasan Sağlam, İbrahim Kaypakkaya, Ali Taşyapan, Şakir Kaymak, Muzaffer Oruçoglu, Mehmet Çetin, Meliha Uysal; Pakize Yavru ve Mustafa Çoban ellerindeki bütün belgeleri, dokümanları Orhan Birgit'e verdi. Birgit de, bu sorunu TBMM'de gündeme getireceğini söyledi.

Öğrenciler ayrıca, aralarından temsilci seçtikleri Halit Koçer'in CHP Genel Merkezi'nde Orhan Birgit'le tekrar görüşmesi sözünü aldı.

Çorum Eski DP İl Başkanıyla Görüşülüyor

Ali Kaypakkaya, kendisi de eski bir DP'li olduğu için, Çorum ve çevresindeki eski DP'lileri tanımaktaydı. Tanıdığı kişilerden birisi de, 27 Mayıs 1960 ihtilalinden önce Çorum DP İl Başkanlığı yapan Şevki Bey'di.

Şevki Bey, DP kapatıldıktan sonra Yassıada'da bir süre tutuklu kalmış, daha sonra da İstanbul Sirkeci'de Çorum Nakliyat Ambarı'nı çalıştırmaya başlamıştı. Ali Kaypakkaya da, bu dönemde kamyonuyla zaman zaman İstanbul'a gelip nakliyat yapmaktaydı.

Çorum Nakliyat Ambarı sahibi Şevki Bey'in yanına giden Ali Kaypakkaya, oğlu İbrahim'in okuluyla ilgili sorununu anlattı ve bir çözüm yolu bulmasını istedi.

Şevki Bey, Okul Müdürü Ayhan Doğan'la görüştü. Ayhan Doğan, "İbrahim, 'Fikrimden vazgeçiyorum. Bundan sonra herhangi bir siyasi olaya katılmayacağım. Örgütsel çalışmalarım olmayacak,' diye bir yazı yazsın. Eski haklarına kavuşur," dedi.

Şevki Bey, Ayhan Doğan'ın anlattıklarını Ali Kaypakkaya'ya, Ali Kaypakkaya da oğlu İbrahim'e anlattı.

İbrahim, babasına şunları söyledi:

"Şimdiye kadar sana hiç karşı gelmedim. Silahın varsa istersen çek beni vur. Fakat benim durumumu anlamanı istiyorum. Fikir kulübü başkanlığı yaptım. Bu fikir kulübünün kurucularından birisiyim. Bir sürü kişi bana inanarak çevremde yer aldı. Bütün bunları inkâr edip şimdi kalkıp da fikrimden vazgeçiyorum demem, mümkün değil."

İbrahim Kaypakkaya, yurtlardan çıkarıldığı için çeşitli yerlerde kaldı: Yurt-Kur'un Çapa, Kadırga, Site ile İTÜ Gümüşsuyu öğrenci yurtlarında (gizlice); Rahmi Aydın-Ofloğlu, Mehmet

Atay, Ressam İsmail Çoban ile Mustafa Çoban'ın evlerinde; FKF, Dev-Genç ve TMGT İstanbul bürolarında.

Muzaffer Oruçoğlu da, bunların yanı sıra bir süre Nabi Yağcı'nın evinde misafir olarak kalmıştı.

FKF İstanbul Sekreterliği, Çapa'lı öğrencilere binada kalmaları olanağını sunduğu gibi bulgur, yağ, şeker gibi yiyecek yardımı da bulundu.

Yatılılık haklarından mahrum edilen öğrenciler, ikinci kez Danıştay'a başvurdu. Danıştay, ikinci kez davanın sonuna kadar yürütmenin durdurulmasına karar verdi. Bu karar üzerine Çapa Yüksek Öğretmen Okulu İdaresi, yeni kararı uygulamak zorunda kaldı ve bütün öğrencilerin tanınan haklardan yararlanmalarına izin verdi.

Öğretmen Okulunda Yine Çatışma Çıkıyor

Her şeye karşın gerginlik gerginliği, şiddet şiddeti artırıyordu. Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nun sağcı ve solcu öğrencileri, 1 Aralık 1969 Pazartesi gecesi okulun konferans salonunda ramazan ve diğer konular üzerinde yaptıkları tartışma kavgaya dönüştü. Öğrenciler sopalarla birbirine saldırdı. Bir süre kıyasıya devam eden kavga sonunda beş öğrenci yaralanarak hastaneye kaldırıldı.

Olayın duyulması üzerine üç otobüs dolusu polis, binanın önüne giderek önlem aldı ve Emniyet Müdür Muavini Vedat Sokullu, beraberindeki polis şefleriyle öğrencileri yatıştırmaya çalıştı.

Emniyet yetkililerinin olayları yatıştırmaya çalışmasına rağmen okulda yine çatışma çıktı ve yedi öğrenci çeşitli yerlerinden yaralandı. Yaralanan öğrenciler okulun bitişiğindeki Gureba Hastanesi'ne kaldırıldı.

Kavga sırasında okulun cam, çerçeve ve kapıları kırıldı. Ulvi Avcıata, Mustafa Gürses, İdris Turan İlter, İbrahim Özdemir ile Necdet Dizman gözaltına alındı.

Kavga, ertesi gün saat 22.45'te tekrar başladı.

Okulun arka yatakhanelerinde çıkan çatışmada öğrenciler, karyola demiri, iskemle bacağı gibi eşyalarla birbirine saldırdı.

Ali İhsan Karataş, Münip Coşkun, Hasan İnce, Hakan Kul, Ali Kurt ve Kerim Yazıcı yaralanarak hastaneye kaldırıldı.

Öğrenciler ilk tedavileri yapıldıktan sonra Şehremini Başkomiserliği'nde gözaltına alındı.

Birinci Şube'ye mensup 37 memurun, olaylara sebep olduğunu tespit ettiği şahıslar şunlardı: Bayram Merdan, Osman Nejci, Ahmet Koçak, Nail Alparslan, Mustafa Tosun, Cemal Tosun.

Okul müdürü Ayhan Doğan, olayların nasıl meydana geldiğini şöyle anlatmıştır:

“Olaylar, dün akşam saat 22.00 sıralarında İbrahim Özdemir adlı bir öğrencinin İdris Turan İlter adlı arkadaşına koridorda sataşması sonucunda meydana gelmiştir.

“İbrahim Özdemir ile İdris Turan İlter arasında başlayan münakaşa kısa zamanda büyük bir kavga haline gelmiş, gruplaşan öğrenciler birbirlerine kıyasıya saldırmışlardır.

“Bu arada, cam ve çerçeveler de paramparça olmuş, iskemlelerin ayakları kırılarak kavgada kullanılmıştır.

“Kavgaya yetiştiğim sırada gruplar büyük bir hırsla birbirlerine saldırıyorlardı. Aralarına girip kendilerini ayırmaya çalıştım, heyecan son haddini bulmuş, sandalyelerden kopartılan tahta parçaları havada uçuşuyordu. Bu arada yaralanan her iki öğrenci hastaneye kaldırılarak tedavi altına alındılar. Çok geçmeden de taburcu edildiler. Daha sonra toplum polisleri gelerek olaya müdahale ettiler. Otuz kadar öğrenci nezarete alındı.”

Çapa YÖO Devrimci Öğrenci Örgütü'ne Göre Olayların Çıkış Nedeni

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Devrimci Öğrenci Örgütü, 4 Aralık Perşembe günü bir bildiri yayınladı ve okulda meydana gelen olayların çıkış nedenini şöyle sıraladı:

1) Baskınlardan önce polislerle ümmetçilerin kantinde toplanıldıkları görülmüştür.

2) Polis, saldırganlar yerine yaralı arkadaşlarımızı karakola götürmüştür.

3) Karakolda, kimlik tespitinden önce solcu-sağcı tespiti yapılmış; solcular feci şekilde dövülmüşlerdir.

4) Okulda polisin gözleri önünde dolaplarımız tahrip ve yağma edilmiştir.

5) Nezarete alınan arkadaşlarımız bizlerden ve gazetecilerden saklanmış, 44 saat tutulduktan sonra Adliye'ye verilmişlerdir.

Örgüt adına Yusuf Kayabaşı İstanbul Valiliği'ne bir telgraf çekti ve okul müdürünün değiştirilmesini istedi.

Buna karşılık bir açıklama yapan sağcı öğrenciler, olayların bir "sol tertip" olduğunu iddia etti.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'ndan 199 Öğrenci Çıkartılıyor

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Yönetim Kurulu tarafından, okudukları fakültelerdeki başarısızlıkları gerekçe gösterilerek 199 öğrencinin okuldan çıkarıldığı açıklandı.

Bu dönemde okulun 84'ü Hazırlık Lisesi'nde, 803'ü fakültelerde olmak üzere toplam 887 öğrencisi vardı.

Yüksek Öğretmen Okulu Müdürü Ayhan Doğan'ın, 28 Ocak 1970 Çarşamba günü bu konuda yaptığı açıklama şöyle:

"Okuldan bugüne kadar Yüksek Öğretmen Okulu Yönetim Kurulu kararıyla 70 civarında öğrenci fakültelerinde başarısız oldukları için uzaklaştırılmıştır. Aynı nedenle diğerlerinin uzaklaştırılmasına da şubat ayında geçilecektir.

"Zaten bunlar fakültelerinde başarısız oldukları kadar, okuldaki arkadaşları tarafından seilmeyen ve her fırsatta öğrenciler arasında olayların çıkmasına sebep olan birçoğu Dev-Genç gibi teşekküllere üye kimselerdir."

İstanbul Devrimci Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği de yayınladığı bildiride şu açıklamayı yaptı:

“Eğer akli başında insanlarsak bu arkadaşlarımızın okuldan atılmasını müdürün zihniyetine göre, onların tembel veya geri zekâlı olmaları gibi sudan sebeplere bağlayamayız. Fakir işçi ve köylü çocuklarının demokratik halk iktidarının gerçekleşmesi için çalışmalarından dolayı atılmaları çok ucuz bir politikadır. Kararı protesto eder, en kısa zamanda direnişe geçeceğimizi açıklarız.”

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Baskına Uğruyor, Müdür Ayhan Doğan Ağır Yaralanıyor

Gerginlik ve şiddetin dozu gitgide artıyordu.

Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu’nun düzenlediği “Bağımsızlık Haftası”, 16 Mart 1970 Pazartesi günü başladı.

Bağımsızlık Haftası pankartlarının öğrenciler tarafından okul içine asılmasına engel olunması üzerine, akşam saatlerinde bazıları silahlı elli kadar genç, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nu bastı, binada molotof kokteylleri patlattı ve çevreye rastgele ateş etti. Olaylar şöyle gelişti:

Kantinin önündeki panolara da “Bağımsızlık Haftası” pankartları asıldı. Fakat bu pankartların sağcılar tarafından yırtılıp atılması, okul içinde bazı öğrenciler arasında tartışmalara yol açtı.

Daha önce okuldan uzaklaştırılan solcu öğrencilerin bir kısmı, diğer okullardaki arkadaşlarıyla birlikte akşam saat 20.15’te Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’na gitti. Bu arada, okul telefonunun dışarıyla irtibatının kesilmesi için telefon bağlantı kabloları da kesildi.

Önce müdürün odasına doluşan yaklaşık elli kişilik baskıncı grup, tartakladıkları Ayhan Doğan’ın başına tabanca kabzasıyla vurdu, kolunu kırdı. Müdür ağır yaralanmıştı. Ayhan Doğan, daha sonra olay yerine gelen polislerce hastaneye kaldırıldı.

Baskını gerçekleştirenler, daha sonra içeriden katılanlarla birlikte binanın avlusunda üst üste molotof kokteylleri patlattı ve ellerinde bulunan silahlarla sağa-sola rastgele ateş etti.

Baskın sonunda, okulun giriş kapısı da dahil olmak üzere koridorlardaki ön ve arka pencere camları tamamen kırıldı. Kimya Fakültesi öğrencilerinin ders çalıştıkları odadaki iskemleler ve masalar parçalandı, kitaplar yerlere saçıldı.

Baskın saatinde yatakhane ya da kantinde bulunan Çapa Öğretmen Okulu öğrencileri, patlayan silahlar ve molotof kokteyllerinin yarattığı şaşkınlıkla hiçbir şey yapamadı.

Baskıncı grubun dehşet havası yaratarak binayı terk etmesinden az sonra okulun önüne Emniyet Müdür Muavinleri Vedat Sokullu ve Ilgız Aykutlu'nun da aralarında olduğu toplum polisleri otobüslerle geldi ve okulun çevresini denetim altına aldı. Sivil polisler de içeri girerek boş kovanlar ile mermi çekirdeklerini yerlerden topladı.

Okulları saldırıya uğrayan öğrenciler, toplum polislerine, "Niye saldırıyı yapanları yakalamıyorsunuz?" diye tepki gösterdi.

"Amerika, Rusya, Yahudi'ye kukla", "Komünistler Moskova'ya" diye bağırarak sağcı öğrenciler şu açıklamayı yaptı:

"Baskını yapanlar favorili, militan kıyafetli, Amerikan ceketi giydikleri halde Amerikan düşmanı olan, başlarında Necdet Dizman adında Türk isimli bir Ermeni ile okuldan bir türlü mezun olamayan Salman Kaya ve İbrahim Özdemir adlarındaki solcu öğrencilerdir.

"Yatakhaneleri bile ayrı olan okulun solcu öğrencileri, 16 Mart 1970 Pazartesi günü sabahı kız arkadaşlarına, gece dikkatli olmalarını, bazı hadiselerin çıkacağını söylediklerini işittik. Bunlar, 18 Mart Çanakkale Zaferi'ni bir nevi bağımsızlık savaşı ve sınıfların mücadelesi şeklinde tefsir etmektedir. Geceki baskına, okula yapıştırdıkları bağımsızlığı öven afişlerin yırtılması da sebep olabilir."

Öte yandan, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Cemiyeti Başkanı Şefik Dursun imzasıyla geç vakit yayınlanan bildiride şu açıklama yapıldı:

"Baskını, Devrimci Gençlik Federasyonu'na bağlı olan ve daha evvel sebep oldukları olaylar yüzünden okuldan çıkarıl-

maları kararlaştırılan bir kısım solcu talebe yapmıştır. Bunların başında İbrahim Özdemir adındaki öğrenci vardır.”

Polislerce Gureba Hastanesi'ne kaldırılan okul müdürü Ayhan Doğan'ın başında, tabanca kabzasının meydana getirdiği bir yara vardı. Sol kolunda da kırıklar bulunan Doğan, ortopedi kliniğinde tedavi altına alındı.

İstanbul Başvekil Caddesi'ndeki Ata Oteli'nin karşısındaki kahvehaneye saat 23.45 sıralarında molotof kokteylleri atarak baskın yapan bir grup sağcı öğrenci, Çapa'daki olaylarla ilgili olduklarını iddia ettikleri Ali Kılıç, Fuat Işıldak, Mustafa ve ismi belirlenemeyen bir başka genci yaraladı.

Emniyet güçleri, daha sonra Çapa Yüksek Öğretmen Okulu öğrencilerinden 5 kişiyi yakalayarak nezaret altına aldı. Böylece sayıları 13'e yükselen öğrenciler, ruhsatsız tabanca kullanmak, yaralamak, tahrip maddeleri kullanmak ve okulu tahrip etmek suçlarından adliyeye sevk edildi. Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi'nde sorguları yapılan öğrenciler için adliyenin içinde ve dışında güvenlik önlemleri alındı.

Adliyeye sevk edilen öğrenciler şunlardı:

Yaşar Tekin Özben, Dursun Akar, İrfan Çelik, Şerif Akarsu, Abdullah Ertürk, Hidayet Aydın, Muzaffer Gürboğa, Erol Karcan, Yusuf İşeri, Sadık Acak, Reşat Erguvan, Dursun Güleç ve Mehmet Koçak.

Öğrenciler, bir saat süren sorgudan sonra serbest bırakıldı.

İstanbul Emniyet Müdürü Muzaffer Çağlar, 19 Mart 1970 Perşembe günü sabahı makamında bir demeç verdi ve şunları söyledi:

“Önceki gece Çapa'da Yüksek Öğretmen Okulu'nu basan 31 öğrenci, İTÜ Gümüşsuyu Yurdu'nun bodrum katında yakalandılar. Okul Müdürü Ayhan Doğan'ı dövdükleri ve olay sırasında ruhsatsız tabanca kullanıp dinamit patlatarak tahribat yaptıkları iddiasıyla ifadeleri alınan sanıklar adliyeye sevk edildiler.”

Bu öğrencilerin isimleri şöyle:

İbrahim Kaypakkaya, Selman Kaya, Ali Kırmızıçiçek, Necdet Dizman, İbrahim Özdemir, Şafak Morgül, Gündüz Taner, Meh-

met Koç, Turan Özlü, Celal Ünlü, Mustafa Çetinkaya, Hikmet Başkaer, Yusuf Kesten, Mehmet Albayrak, Hüseyin Karanlık, Mehmet Akkoç, Hasan Kartal, Mehmet Çetin, İhsan Ölçmen, Rıza Yıldırım, Mehmet Ulusoy, Suat Işıldak, Mustafa Durmaz, Hüseyin Gürkaynak, İbrahim Sümbül, Faruk Kurdoğlu, Şener Özgür, Sefer Özgür, Bilal Çevik, Akın Özdemir ve Hamza Darendeli.

İTÜ yurduna polis tarafından yapılan baskında üzerinde tabanca bulunan DMMA Öğrenci Birliği Başkanı Targan Ülbeyi de gözaltına alındı.

Mehmet Ulusoy, bu gözaltı sırasında tanık olduğu bir olayı şöyle anlatmıştır:

“Gece İTÜ Gümüşsuyu Yurdu basıldı ve özellikle Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda öğrenci olan herkesi toparlayıp Beşiktaş Karakolu’na götürdüler. İbo’nun o sıralar *Türk Solu* dergisinde yazıları çıkıyordu. Polis, ‘Sen yazarsın ha! Kaldır bakalım sol elini, mitinglerde sol elinizi kaldırıyorsunuz,’ dedi ve İbo’nun sol elini kaldırttı. ‘Biz, bunu indirtmesini de biliriz,’ diyerek copuyla İbo’nun kaldırdığı sol koluna vurmaya başladı. Bir süre copla vurdu polis ama İbo kolunu indirmedi, sürekli yukarda tuttu.”

Gözaltına alınanlar, 7. Sulh Ceza Mahkemesi’nde yapılan yargılamanın sonunda tutuklandı. Tutuklananlar arasında Türk Solu Yazı Kurulu üyesi İbrahim Kaypakkaya da vardı.

Sağmalcılar Cezaevi’nde tutukluğu süren İbrahim Kaypakkaya, Şener Özgür, Ali Kırmızıçiçek, Selman Kaya, Necdet Dizman, Sefer Özgür ve İbrahim Özdemir, 30 Nisan 1970 Perşembe günü 6. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yapılan ilk duruşmada tahliye edildi.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Müdürü Değiştiriliyor

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Müdürü Ayhan Doğan bu görevinden alındı, yerine Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinden Avni Özbenli gönderildi.

Okuldaki anlaşmazlığa bir çözüm yolu bulmak amacıyla, 31 Mart 1970 Salı günü İstanbul Üniversitesi Rektörü Nazım Terzioğlu'nun başkanlığında, okul müdürü ve öğrenci temsilcilerinin katılımıyla bir toplantı yapıldı.

Bir grup öğrencinin de rektörlük binası önünden izledikleri bu toplantıda okul müdürlüğüne yeni atanan Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişi Avni Özbenli, okula girmeyen öğrencilerle görüştü ve isteklerini tespit etti.

Okul dışında kalan öğrenciler, yeni müdürden polisin okuldan uzaklaşmasını, 15 günden beri yaptıkları masrafın kendilerine ödenmesini, tahrip edilen eşyalarının tazminini istedi.

Yeni Müdür Özbenli ise öğrencilere okula dönmelerini söyledi ve fikir seviyesini aşan kaba kuvvet gösterilerini onaylamadığını dile getirdi.

Öğrenci temsilcileri, yeni müdürü tutucu bulmadıklarını belirterek memnuniyetlerini ifade etti. Özbenli'yi rektörlük binası önünde toplanan arkadaşlarıyla da tanıştırdılar.

Müdür Özbenli, burada yaptığı konuşmada, "Yarısı içeride, yarısı dışarıda yüksek okul olamaz. Okulu kapatmak değil, yaşatmak istiyoruz. Okulunuza dönün," dedi. Öğrenciler de, istekleri yerine getirildiği takdirde, 15 gün önce ayrıldıkları okul içindeki yurda geri döneceklerini belirtti.

Çapa'lı Sağcı Öğrenciler İstanbul Üniversitesi'ne Sokulmuyor

İstanbul Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültelerine derse giden Yüksek Öğretmen Okulu'nun sağcı öğrencileri, 3 Nisan 1970 Cuma günü solcu öğrenciler tarafından fakültelere alınmadı.

Devre kaybetme korkusuyla gizlice derse giren İlyas Erdem ve Kerim Mermi adındaki sağcı öğrenciler, solcu gençler tarafından tartaklandıktan sonra fakülteden dışarı atıldı ve bir daha üniversite sınırları dahilinde dolaşmamaları yönünde uyarıldı.

Faklterlere alınmayan sağcılardan 50 kişilik bir grup, 6 Nisan 1970 Pazartesi sabahı, Rektör Prof. Dr. Nazım Terzioğlu'yla görüşmek üzere niversiteye gitti.

Üniversitenin hiçbir fakültesine alınmadıklarını, Edebiyat Fakültesi'nde de dersleri izleyemedikleri için gğ durumda kaldıklarını ileri süren öğrenciler, rektörlük binasına girerek, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu'nu beklemeye başladı.

Bu sırada, apa Yüksek ğretmen Okulu'na mensup solcu öğrencilerden kalabalık bir grup niversiteye geldi ve rektörlük binasındaki sağcıları dışarı atmak istedi.

300 kadar solcu genė, rektörlük binasını bastı ve tabancalarını çekerek ateş etmeye başladı.

Kurşunların yağmur gibi yağdığı, molotof kokteyllerinin patlatıldığı, her iki grubun taş ve sopalarla birbirlerine girdiği olayda, Rektörlük binasının n savaş alanına döndü.

Otuz dakika süren olaylarda Rektörlük binasının bütün cam ve erėeveleri kınlarak tahrip oldu.

Bu olaylar sonrasında, sağcıları niversite dışına kadar ps-krten ve niversite bahėesinin kapısında barikat kurup siper alan solcu öğrenciler, tabancayla yaylım ateşe devam ederek içeri kimseyi sokmadı. Solcu ğrenciler, daha sonra da demir kapıyı kapattı.

Beyazıt Camii'nin önünde toplanan sağcı öğrenciler, bir ara taş ve sopalarla parmaklıklardan bakan solcu öğrencilere saldır-mak istedilerse de emniyet gğleri tarafından buna engel oldu.

“Komünistler Moskova'ya” diye bağıran sağcı genėlerin gs-terisi iki saat devam etti.

Rektörlük binası içinde ve bahėedeki silahlı çatışma sırasında apa Yüksek ğretmen Okulu'ndaki sağcı öğrencilerden Mehmet Gece omzundan, Abdullah Aslan ile Yaşar Tekin zmert de ayaklarından tabancayla yaralandı. ė yaralı ğrenci Gureba Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındı.

Sağcı ve solcu öğrenciler arasındaki silahlı çatışma sırasında ė kurşun da Genel Sekreter Sait Turan'ın odasına saplandı. O

sırada rektörle randevuları olan ve odada bekleyen iki Cezayirli profesör korkudan kendilerini yere attı. Üniversite Genel Sekreteri Sait Turan ise masanın altına gizlendi. Turan daha sonra konuk profesörlere, “Siz bizim misafirlerimizsiniz. Sizi biz koruyacağız,” dedi ve Cezayirli profesörlere saklanabilecekleri bir yer gösterdi.

Olayların sürmesi üzerine Üniversite Yönetim Kurulu, Mediko Sosyal Merkezi’nde olağanüstü bir toplantı yaptı; kurul, üniversitenin süresiz olarak kapatılmasına karar verdi ve polisten yardım isteyerek içeride arama yapılması istendi.

Vali üniversiteye polisin girmesi, askeri birliklerin de üniversite önünde güvenlik tedbirleri alarak içeri giren polisleri desteklemesi için emir verdi.

Bunun üzerine önce çelik yelekli sivil polisler, arkadan da kalkanlı toplum polisleriyle üniversiteye giren emniyet güçleri, öğrencilerin üzerlerini, rektörlük ve merkez binayı kalorifer kazanlarına varıncaya kadar aradı fakat bir şey bulamadı.

Olaylarla ilgili olarak Yücel Özbek, İbrahim Sümbül, Yunus Kılıç, Harun Durak, Faik Bozkurt, Mehmet Yardım ve Öcal Okay tutuklandı.

Çatışma ile ilgili olduğu iddia edilen Selahattin Okur, Haşmet Atahan, Mustafa İlker Gürkan, Hakkı Karadeniz, Kaşif Ongunyurt, Mehmet Cavit Kavak, Öcal Okay ve Sefa Tarhan isimli öğrencilerin arandığı açıklandı.

Yusuf İmamoğlu Öldürülüyor

Gerginlik ve şiddet artık ölümle sonuçlanacaktı.

TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu’nun, İTÜ Saffet Müftüoğlu Amfisi’nde 6 Haziran 1970 Cumartesi günü düzenlediği forumda yapılan konuşmalar sırasında Doğu Anadolu’da meydana gelen olaylardan da bahsedildi.

Forum sırasında yapılan tartışmaların devamı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğrenci Temsilciliği odasında,

Hukuk Fakültesi öğrencisi Siirtli Mehmet Can ile Çapa Yüksek Öğretmen Okulu öğrencilerinden İbrahim Özdemir arasında devam etti. İkisi de silahlıydı. Tartışmanın yapıldığı sırada Necdet Dizman da oradaydı. Tartışma nedeniyle Mehmet Can ile İbrahim Özdemir birbirine girmek üzereydi. Bu sırada, “Edebiyat Fakültesi’nde olay var,” diye haber alındı.

İbrahim Özdemir, Mehmet Can, Necdet Dizman ve arkadaşları, olay yerine gitti.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda okuyan sağcı öğrenciler, 8 Haziran 1970 Pazartesi günü sınava girmek için İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’ne gelmişti.

Sağcı öğrenciler “Sınav yapılsın,” solcu öğrenciler “Sınav yapılmazın,” demekteydi. İki grup arasında, bu nedenle ağız dalaşı olarak başlayan kavga, kısa sürede silahlı çatışmaya dönüştü.

Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü son sınıf öğrencisi Yusuf İmamoğlu (Bursalı sağcı bir öğrenciydi), boynundan aldığı üç kurşun yarasıyla öldü. Edebiyat, fen ve kimya fakülteleri üç gün kapatıldı.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu öğrencisi Necdet Dizman, bu olay sonrasında Ankara’ya gitti.

Çapa’ya Silahlı ve Molotoflu Saldırı

Yaz dönemi gelmişti. Okullar tatile girdi. Yeni öğrenim dönemi başladığı zaman, 23 Eylül 1970 Çarşamba gecesi saat 23.00 sıralarında Çapa Öğretmen Okulu’na gelen iki öğrenci, ölüm yıl-dönümü nedeniyle üzerinde Taylan Özgür’ün fotoğrafı bulunan afişleri okula asmak istedi. Çapa’lı sağcı öğrenciler, buna engel olmak isteyince iki grup arasında kavga çıktı. Okula gelen iki öğrenci silahlarını çekerek ateş etmeye başladı, bu arada molotof kokteylleri atıldı.

Çapa’lı sağcı öğrencilerin ifadesine göre, gelenler, okulun arka duvarından atlayarak kaçmışlardı.

Molotoflar ve kurşunlar, okulun yemekhane kısmında tahribata sebep oldu.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda meydana gelen çarpışmalarla ilgili olarak, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Cemiyeti Başkanı sağcı Şefik Dursun, 24 Eylül 1970 Perşembe günü bir basın toplantısı düzenledi ve şu açıklamayı yaptı:

“İki seneyi aşan bir zamandan beri tecavüzlerini arttıran solcular sıkıyönetimin bitimini fırsat bilerek yine tertiplere ve tecavüzlere başladılar.

“Salman Kaya ile İbrahim Özdemir adındaki talebeler ders durumlarının iyi olmaması sebebiyle Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'ndan atılmıştır.

“Olaylara sebebiyet veren Salman Kaya ile İbrahim Özdemir adındaki solcuların ve bunların mensup olduğu grubun esas gayesi, tamamını milliyetçi talebelerin teşkil ettiği okulumuzu ele geçirmek, anarşi çıkartmak ve dolayısıyla okulu kapattırıp imtihanlara engel olmaktır.

“Mesullerin lakayt tutumu ve himayekâr davranışları bu anarşistlere imkân verdi. Yıldız Akademisi'nde polise ateş etmeye kadar varan şirretliklerini okulumuzda da tertiplemek istediler. Aşağılık tıynetli bu zavallıların gerçek niyetleri okul idaresine ve Emniyet'e defalarca bildirildiği halde hiçbir tedbir alınmadı. Ancak, bundan sonra biz bu gibileri okula sokmayacağız.

“İmtihan döneminde bütün talebe sınıfını geçme endişesi içinde bulunmaktadır. Böyle bir zamanda sırf okulu kapattırarak için girişilen bu mükerrer hadiseler artık bir son vermenin zamanı gelmiştir.

“Okulun hiçbir tarafında afiş bulunmamasına rağmen mezkûr şahıslar, Taylan Özgür adlı bir solcunun resimlerini bazı yerlere asmak istediler. Gaye, hadise çıkartmaktı. Ancak, milliyetçi talebeler onlara rağbet etmediler ve herhangi bir taarruzu önlemek için okulun önünde toplandılar. Bunun üzerine Salman Kaya tabancasını çekti. İlk anda tabanca ateş almayınca kaçmaya başladı. Hem kaçıyor, hem de ateş ediyordu. Bu sırada İbrahim Özde-

mir de okulun arka kısmından ateş etmeye başladı. Bu işten de bir netice alamayacaklarını anlayan tertipçiler, bu defa yanlarındaki dinamitleri okulun bahçesinde patlatarak kaçtılar. Bundan sonra okulda talebenin huzurunu bozucu bir davranışa müsaade edilmeyecektir. Bu böyle bilinmelidir.”

Yusuf Olgun Yaralanıyor, Hüseyin Arslantaş Öldürülüyor

Misilleme ölüm getirdi.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda, 5 Aralık 1970 Cumartesi gecesi saat 23.05’te silahlı bir saldırı oldu.

Solcu öğrencilerin kurşunlarıyla yaralanan Yusuf Olgun, Çapa II. Cerrahi Kliniği’ne kaldırıldı.

Bunun üzerine bazı sağcı öğrenciler, yatmak için kantinden yurttaki odasına giden İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik-Fizik Bölümü öğrencisi Hüseyin Arslantaş’ı, yatakhane-nin koridorunda silahla başından vurdu. Arslantaş, Cerrahpaşa Hastanesi’ne kaldırılarak ameliyata alındı.

Hikmet Şenses bu olay hakkında şunları anlatmıştır:

“Dışarıdan Çapa’ya adamlar gelip sürekli olay çıkartıyorlardı. Sarı bina denilen yurttaki kalıyorduk biz de. Çok sık olay olduğu için erkenden odalarımıza çekiliyorduk. Geceleri nöbet bekliyor, ani baskın olursa kendimizi koruyalım diye kapının arkasına ranza çekiyor, eşya yığıyorduk. Bizden iki arkadaş ile Yusuf Olgun arasında çatışma çıkıyor ve Yusuf Olgun yaralanıyor. Sağcılar, arkadaşlarını hastaneye kaldırıyor. Sonra da, ‘Biz de onlardan birini vuralım,’ diyorlar. Bu olayın hemen arkasından Hüseyin Arslantaş da odasına dönüyor. Odanın önünde rastlaşıyorlar. Biz içerdeyiz. Silah seslerini duyduk. Hüseyin kapıya geldi, ‘Kapıyı açın, beni öldürecekler,’ diye bağırdı. Baktık, Hüseyin’in sesi kesildi. Dışarı çıktık, Hüseyin boylu boyunca yatıyor. Hastaneye götürdük. Fakat kulağının arkasından giren kurşun beyinde kal-

diğı için öldü. Cenazesini köyüne kadar götürdük. Yakalarımızda ‘Çağdışı kalıplar kahrolsun’ yazılı kokartlar vardı. Sivas’ın içinde tören yaparken bu kokartları gören yobazlar, ‘Ne demek çağdışı kalıplar. Dine mi sövüyorsunuz?’ diyerek olay çıkartmak istediler. Zira ilçesi meydanına vardık. Salman Kaya, otobüsün üzerine çıkıp bir konuşma yaptı.”

Sağcı öğrenciler, Çapa’daki olayların üzerlerinde silah bulunduğu iddiasıyla bir süreden beri tutuklu bulunan ve 23 Kasım 1970 günü tahliye edilen Salman Kaya, İbrahim Özdemir ve Necdet Dizman adlı devrimci öğrencilerin okulla ilişkilerinin kesilmesinden sonra geliştiğini açıkladı. Yusuf Olgun’un yaralanmasında gruba Münip Coşkun, Ali Kırmızıçiçek, Ali Uzun ile Safa Tarhan adlı öğrencilerin önderlik ettiğini iddia etti.

Solcu gençler, DDKO üyesi Hüseyin Arslantaş’ın yaralanmasında Mustafa Tosun, Şefik Dursun, Cuma Yavuz, Bayram Merdan, İdris Turan İlter, Mehmet Menteş ve Yusuf Çalışkan’ın rolünü açıkladı.

Saldırı sırasında sol kulağının arkasından giren kurşunla yaralanan Hüseyin Arslantaş, 8 Aralık 1970 Salı gecesi 00.45’te, Cerrahpaşa Hastanesi’nde öldü.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi’nde öğretim görevlisi olan Özbek Sülün, fizik bölümünde derse girdiği zaman, “Benim sınıfımda Hüseyin Arslantaş’ı öldüren gericilerin taraftarı varsa dersime girmesin. Ders yapmayacağım,” dedi.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu da olaylar nedeniyle süresiz olarak kapatıldı.

Soğuğa Karşı Önlem!

Hüseyin Arslantaş’ın ölümünden sonra, Çapa’nın yurtlarında kalan bir grup solcu öğrenci yurtlardan ayrıldı ve başka yerlerde kalmaya başladı.

Yurtlarda barınma ciddi bir sorundu.

Solcu gençler, 15 Aralık 1970 Salı günü, barınma sorununu görüşmek amacıyla saat 20.00’de Edirnekapı Öğrenci Yurdu’nda toplandı. Siyasi polisler yurda gitti ve kendilerine direnen Kabil Kocatürk, Ali Bayram Kara, Teoman Sivrioğlu, Hikmet Bozcacı, Özer Koç, Ethem Atlıhan, Mevlüt Turhan, Hasan Sakarya, Naim İmren, Vedat Orakçıoğlu, Halil Alagöz, Candan Egemen, Gürcan Tuncay (işçi), Hasan Neyir ve Celal Koç’u gözaltına aldı.

TMGT’da kalan Hikmet Şenses, yaşadığı bir olayı şöyle anlatmıştı:

“Çapa’daki yurtlardan ayrıldıktan sonra herkes bir yerde kalmaya başladı. Ben, TMGT’da kaldım bir süre. Fakat kaldığımız yer çok soğuktu. Uyuyamıyorduk. Mustafa Karşılaman, ‘Çıkart elbiselerini,’ dedi. Çıkarttım. Vücuduma gazete kâğıdı sardı. Sonra elbiselerimi giydirdi. Soğuğa karşı böylece bir önlem almış olduk.”

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYALİST DEVRİM Mİ? MİLLİ
DEMOKRATİK DEVRİM Mİ?

1966–1967 öğrenim dönemi, İbrahim Kaypakkaya'nın üniversiteli devrimci gençliği tanımaya, onlarla kaynaşmaya başladığı ve öğrenci hareketlerine katıldığı bir dönem oldu.

Bu dönem, aynı zamanda TİP ve Türkiye sosyalistleri içinde Milli Demokratik Devrim-Sosyalist Devrim saflaşmasının başladığı, tartışmalarının hızlandığı bir dönemdi. Bu tartışma ilk önce TİP, hemen akabinde FKF'de yaşandı.

İbrahim, başlangıçta TİP'in sosyalist devrim görüşlerini savunuyordu.

O dönem henüz YÖÖÖ Fikir Kulübü ve FKF İstanbul Sekreterliği kurulmuş değildi. Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda öğrenci cemiyeti ve derneği, fen fakültesinde de fikir kulübü vardı.

İstanbul'da öğrenci gençlik içerisinde daha çok TMGT ve TMTF çevresi etkindi.

O dönem üniversiteye bağlı öğrenci örgütleri, büyük işlevlere sahip, öğrenciler üzerinde etkileri olan ve üniversite ya da fakülte yönetimleri ile öğretim görevlileri tarafından ciddiye alınan yerler olmasına rağmen, bazı çevrelerce işlevsiz kılınmışlardı.

Öğrenci derneklerinin mali olanakları fazlaydı. Kantini ve aşevlerini işletme, şebekeleri düzenleme olanaklarına sahiptiler. Okullarda bağımsız yerleri vardı. Öğrenci dernekleri daha çok hemşerilik ve ahbap çavuş ilişkilerinin egemen olduğu kuruluşlardı.

1967 yılının Temmuz ayında Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği kuruldu ve çalışmaya başladı.

3 Ocak 1967'de *Ant*, 17 Kasım 1967'de *Türk Solu* dergileri yayınlanmaya başlandı.

TİP merkezine yakın bir tavır içinde olan *Ant*'ta kümele-
nen yazarlar, Türkiye'nin sosyalist devrim aşamasında olduğunu
savunan yazılar yazıyorlardı.

Türk Solu dergisi MDD görüşlerini savunmaktaydı.

FKF İstanbul Sekreterliği çevresi ile devrimcilerin
hâkimiyetinde olan öğrenci örgütleri tarafından tanınan ve bu
örgütlerle ilişkisi olan Kaypakkaya, 1967 yılının sonlarına gelindi-
ğinde, YÖÖ'da fikir kulübünün kurulmamasını bir eksiklik ola-
rak gördü ve bir grup arkadaşıyla birlikte YÖÖÖ Fikir Kulübü'nü
kurma çalışmalarını başlattı.

Çapa YÖÖ'nun yatılı olması, arkadaşlık ilişkileri açısından
bir avantajdı. Kız öğrenci yurdu ile erkek öğrenci yurdu karşı
karşıyaydı. Kız ve erkek yurtları arasında bir bahçe vardı. Oku-
lun Vatan Caddesi'ne bakan tarafında kız yurdu binası, Millet
Caddesi'ne bakan cephesinde ise erkek yurdu binası bulunmak-
taydı.

Yurtta kalanlar açısından, hem arkadaşlık ilişkilerini geliştirmek,
hem birbirini yakından tanımak, hem de birbirini ikna
etmenin olanakları daha genişti.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri Fikir Kulübü, 21
Kasım 1967 Salı günü kuruldu.

YÖÖÖ Fikir Kulübü'nün kurucuları, İstanbul Üniversitesi
Fen ve Edebiyat Fakülteleri öğrencileriydi.

Halit Koçer, Meliha Uysal, Mehmet Çetin, bir üst sınıfta
öğrencilerdi.

İbrahim Kaypakkaya, Mustafa Çoban, Pakize Yavru, Şakir
Kaymak ise aynı dönemin öğrencileriydi.

Ali Taşyapan, Muzaffer Oruçoğlu bir alt sınıf öğrencileriydi.

Muzaffer Oruçoğlu'na kurucu üye olmasını öneren İbrahim
Kaypakkaya ile Halit Koçer'di. Oruçoğlu, TİP'li olduğu için
kurucu üyeliği kabul etti.

Fikir Kulübü'nün kurucuları arasında Pakize Yavru ve Meliha
Uysal'ın da bulunması, bu dönemin özellikleri açısından kayda
değer bir durumdu.

Çapa YÖÖÖ Fikir Kulübü'nde sırasıyla İbrahim Kaypakkaya ve Halit Koçer başkanlık yaptı. Daha sonra Fikir Kulübü yerine Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Devrimci Öğrencileri Derneği kuruldu. İlk başkanı Muzaffer Oruçoğlu'ydu. Kırmızı ve Beyaz Aydınlık ayrışmasından sonra Muzaffer Oruçoğlu, Perinçek tarafını destekleyince başkanlıktan düşürüldü, yerine İbrahim Özdemir getirildi.

Çapa YÖÖÖ Fikir Kulübü'nün Kuruluş Bildirisi

FKF İstanbul Sekreterliği'nin Aksaray'daki bürosu, 9 Temmuz 1967 Pazar günü açıldı.

TÖS İstanbul Şubesi ile FKF İstanbul Sekreterliği aynı bina-daydı. Örgütler arasında dayanışma olduğu gibi zaman zaman TÖS'ün konferans salonu FKF İstanbul Sekreterliği tarafından eğitim, açıkoturum gibi etkinlikler için kullanılırdı.

Sekreterlik, her fakülteden sosyalist gençlerin uğrak yeri-ydi.

İstanbul'da birçok yüksekokulda fikir kulübü kurulmuş, bazı-larında da kuruluş çalışmaları yapılmaktaydı. Bu çalışmalar sı-ra-sında fen fakültesi öğrencileriyle ilişki kuruldu, onlara okulların-da fikir kulübü kurulması konusunda öneri götürüldü.

Çapa YÖÖÖ Fikir Kulübü, 21 Kasım 1967 Salı günü kurul-du. İlk yönetim kurulu toplantısında İbrahim Kaypakkaya baş-kan, Halit Koçer sekreter, Mehmet Çetin sayman oldu.

Kulüp, aynı gün bir kuruluş bildirisi yayınladı.

Bildiri özetle şöyle:

“Sömürenlere karşı ilk kurtuluş savaşını vermiş olan bir ulu-sun çocuklarıyız. Fakat ulusumuz bugün yeniden sömürge-nlerin kucağına düşürülmüştür. Mutlu bir azınlık ve bunların dış ortak-ları yararına bağımsızlığımız satılmıştır. Onursuz ve uydu bir ulus gibi tanıtılmışlar bizi. Eğitim-öğretim çarkı mutlu bir azınlık yararına işletilmekte, onların siyasi görüşleri, ekonomik öğreti-leri değişmez gerçeklermiş gibi sunulmaktadır. Öğrenciler, bu oyuna gelmeyen halktan yana öğretmenler Doğu'ya sürülmekte,

Bakanlık emrine alınmakta, mesleğinden edilmektedir. Yabancı eğitim uzmanları, Barış Gönüllüleri cirit atmaktadır ülkemizde.

“Türk ulusu ikinci bir kurtuluş savaşı vermek zorundadır. Bu savaş başlatılmıştır. Bu savaş toplumcu bir savaştır. Yani dış sömürgeçlerle birlikte olanların içerideki ortaklarına da karşı olan bir savaştır. İşte kulübümüzün amacı, gençlerin kendilerini sınırsızca değiştirebileceği bir düzenin kurulması için gereken bu toplumcu savaşa gücü oranında katkıda bulunmaktır.”

Hem Okul İdaresi Hem de Savcılık Tarafından Soruşturma Açılıyor

Yayınlanan kuruluş bildirisi nedeniyle kulübe hem okul idaresi hem de savcılık tarafından soruşturma açıldı.

Fikir Kulübü’nün kurucu üyeleri bu nedenle okulun disiplin kurulu tarafından sık sık sorguya çekildi.

Okul yöneticileri, 16 Ocak 1968 Salı günü yaptığı açıklamada, Fikir Kulübü tarafından kuruluş sırasında yayınlanan bildirinin siyasi mahiyette olduğunu iddia etti.

“Duyuru” başlığıyla yayınlanan bildirinin, “Cemiyetler Kanunu’nun 13. ve 35. maddelerinde ifade edildiği tarzda siyasi nitelik taşıyıp taşımadığı ve sair mer’i mevzuatımıza göre suç unsurlarını ihtiva edip etmediğini tetkik için”, Ord. Prof. Dr. Recai Galip Okandan, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer ve Asistan Dr. Kayıhan İçel, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı Basın Bürosu’nca bilirkişi olarak tayin edildi.

26.1.1968 tarih ve 968/59 dosya sayılı raporda bilirkişilerin görüşleri şöyledir:

“... Bildiri Türkiye’nin dış politikasını kendi açısından değerlendirmektedir... Devletin ve hükümetin siyasi nitelikteki tasarrufları hakkında mütalaa beyan edilmesi, beyan sahiplerinin siyasi amaç güttüklerini gösterir... İnceleme konusu bildiride, Cemiyetler Kanunu’nun 13. maddesinde ifade edildiği şekilde siyasi nitelik bulunduğu hususunda heyetimizce kanaat hâsıl olmuştur. Sair

mer'i mevzuatına göre bildiride suç unsurları mevcut değildir.”

Bu rapora dayanılarak, İstanbul Toplu Basın Mahkemesi'nde 968/267 sayılı dosyayla dava açıldı.

Bu arada, Fikir Kulübü'nün kurucularının, okul yöneticilerince bir ay süreyle “yatılılık hakları” ellerinden alındı.

Çapa YÖÖÖ Fikir Kulübü ve FKF İstanbul Sekreterliği, birlikte yayınladıkları bir bildiriyle olayı kınadı.

Bu bildiride, ülkenin koşulları değerlendirilirken 21 Kasım 1967 tarihli bildiri kelime kelime tekrarlandı. Bu konu, bildirinin Türk Ceza Kanunu'nun 142. ve 159. maddelerine ve mer'i mevzuata aykırı olup olmadığının incelendiği 22.4.1968 tarih ve 968/1029 dosyadaki sayılı bilirkişi raporunda da açıklandı.

Bu rapor şöyledir:

“Bu yazıda Türk milletinin bugün yeniden sömürgenlerin kucağına düşürüldüğü ve mutlu bir azınlık ve bunların dış ortakları yararına bağımsızlığımızın satıldığı, Türkiye'nin şerefsiz ve peyk bir millet haline getirildiği, eğitim-öğretim çarkının mutlu azınlık yararına işletildiği, halktan yana öğretmenlerin Doğu'ya sürüldüğü, bakanlık emrine alındığı, mesleğinden edildiği söylenmekte ve gençler, toplumcu bir savaşa, sömürgenlerin içerdeki ortaklarına karşı savaşa davet edilmektedirler.

“Yazıda, yukarıda özetlendiği gibi Türkiye'nin mutlu bir azınlığın ve bunların dış ortaklarının yararına olarak bağımsızlığın satıldığı ifade edilmektedir. Bu bağımsızlığı satanlar aynı zamanda eğitim-öğretim çarkını mutlu bir azınlık yararına işletmekte, halktan yana öğretmenleri Doğu'ya sürmekte, bakanlık emrine almaktadırlar. Böylece Türkiye'nin bağımsızlığını, mutlu azınlık ve dış ortaklar yararına satanların Türkiye'yi idare edenler olduğu anlaşılmaktadır. Zira aynı bağımsızlığı satanların, öğretmenlerin üzerinde, haksız görülen yani onları Doğu'ya süren bir güç olduğu anlaşılmaktadır. Bu idare edici gücün ise, başta hükümet olmak üzere Türkiye'yi idare edenlerden ibaret bulunduğu muhakkaktır. Zira Türkiye'yi satanlarla öğretmenleri nakledenlerin aynı güce mensup bulundukları açıkça ifade edilmektedir. Bu

itibarla yazı, hükümetin ve bakanlıkların şahsiyeti maneviyelerini tahkir edici ve 159. maddeyi ihlal edici niteliktedir. Zira idare edici güçlerin başında gelen hükümet bu yazı ile zümre menfaatleri için Türkiye'nin bağımsızlığını satan bir teşekkül olarak nitelendirilmiş olmaktadır.”

26.1.1968 tarihli bilirkişi raporunda, Cemiyetler Kanunu'nun 13. maddesi dışında, mevzuata göre suç unsurları taşımadığı söylenen sözler, bu defa Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesine aykırı görülmüştür. Bu rapora Prof. İlhan Akın'ın yanı sıra imza koyan diğer iki ordinaryüs profesör, Recai G. Okandan ve Sulhi Dönmezer'dir. 26.01.1968'de, “devletin ve hükümetin siyasi nitelikteki tasarrufları hakkında mütalaa beyan edici” sayılan sözler, üç ay sonra (22.04.1968'de), “hükümetin ve bakanlıkların şahsiyeti maneviyelerini tahkir edici” olmuştur.

Bu rapora dayanılarak İstanbul'da 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 969/31 sayılı dosyayla açılmış olan dava ile Çapa YÖÖÖ Fikir Kulübü'nün feshi ve sanık öğrenci İbrahim Kaypakkaya, Halit Koçer, Mehmet Çetin, Hasan Sağlam, Muzaffer Oruçoğlu, Meliha Uysal, Pakize Yavru, Mustafa Çoban, Şakir Kaymak, Ali Taşyapan'ın üç günden bir aya kadar hapis, 50 liradan 150 liraya kadar para cezasına çarptırılmaları istendi.

Bildiri Yayınlayan On Öğrenciye Ceza

Çapa YÖÖ'nda fikir kulübü kuran on öğrencinin yayınladıkları bir duyurudan sonra okul disiplin kurulu toplandı ve özetle şu kararı verdi:

“Siyasetle ilgili ‘duyuru’ adlı teksir yazdığınız, okul içinde ve dışında dağıttığınız, bunda hükümetin tutumuna inanmamak gibi siyasi birtakım kanaatler taşıdığınız, yapılan soruşturma ile sükût bulmuştur.”

Disiplin Kurulu'nun aldığı kararla fikir kulübü kurucusu on öğrenciye bir ay süreyle okuldan uzaklaştırma cezası verildi. Yani öğrenciler “yatılı öğrencilik” haklarından bir ay mahrum olacaklardı.

Karar, okul müdürü Ayhan Doğan imzasıyla, 27 Mart 1968 Çarşamba günü öğrencilere tebliğ edildi.

Okul Disiplin Kurulu'nun İbrahim Kaypakkaya, Halit Koçer, Mehmet Çetin, Ali Taşyapan, Meliha Uysal, Mustafa Çoban, Pakize Yavru, Muzaffer Oruçoğlu, Şakir Kaymak ve Hasan Sağlam hakkında verdiği karar üzerine 206 öğrenci, 3 Nisan'da bir bildiri yayınladı.

Bildiri özetle şöyledir:

“Öğrenciler sıkı bir disiplin altına sokularak topluma bir katkıda bulunmaktan alıkonulmaktadır.

“Öğrenciler, geleceğin öğretmenleri olarak topluma bir katkıda bulunmak ve halkı en iyi şekilde yetiştirmek istemektedirler. Buna karşılık sömürgecilere karşı ilk kurtuluş savaşı yapmış olan Türkiye’de aydınlar çeşitli bahanelerle eylemden uzaklaştırılmaktadır. Mutlu bir azınlık ve bunların dış ortakları yararına bağımsızlığımız satılmıştır. Eğitim ve öğretim çarkı, çıkarıcıların istediği şekilde uygulanmakta ve halk çocukları uyutulmaktadır. Barış Gönüllüleri, yabancı eğitim uzmanları yurdun dört bir yanını sarmışlardır. Biz, fikir kulüplerine bağlı öğrenciler olarak her türlü zorluğa karşı, bu çıkarıcıların karşısında olacağız, toplumcu savaşa elimizden geldiği kadar katkıda bulunacağız.”

Emniyet güçleri, bildiriye dağıtan öğrencilerden Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti Saymanı Kalman Yüksel’i gözaltına aldı.

Yüksel, Şehremini Karakolu’nda altı saat tutulduktan sonra serbest bırakıldı. Bunun üzerine FKF İstanbul Sekreteri Veysi Kemal Sarısözen, Okul Müdürü Ayhan Doğan’a bir telgraf çekerek bu tutumu protesto etti.

Okul, Kuruluş Bildirisi Hakkında Savunma İstiyor

1967 yılında yayınlanan kuruluş bildirisi sorunu, İbo Tunceli’de yakalanıp tutuklandıktan sonra da gündeme geldi.

Kaypakkaya'nın 29 Ocak 1973 Pazartesi günü yaralı olarak yakalanmasından sonra Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Müdürlüğü de harekete geçti.

Okul müdürü Turan Binici, "İbrahim Kaypakkaya, Ali oğlu, 1949 doğumlu, Karakaya köyü, Alaca-Çorum" adresine, 27 Mart 1973 tarihli bir mektup gönderdi. İbrahim, köyündeki adresinde bulunamadığından geri gelen mektup, okul müdürlüğü tarafından bu kez 28 Nisan 1973 tarihinde Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderildi. Sıkıyönetim Komutanlığı da, 4 Mayıs 1973 Cuma günü mektubu İbrahim Kaypakkaya'ya verdi.

Daha önce okulda çıkan olaylara adı karıştığı ve hakkında disiplin kurulunca bir karar verilmesi için Kaypakkaya'dan savunması isteniyordu. Mektup aynen şöyledir:

"Okulumuzda 1968-1969 ders yılında öğrenciyken, okul disiplin yönetmenliğine aykırı olarak işlemiş olduğunuz suçlar aşağıya çıkarılmıştır. Savunmanızı 15 Mayıs 1973 tarihine kadar okulumuz müdürlüğüne göndermenizi ehemmiyetle rica ederim.

"Açıklanması istenilen olaylar:

"1. 18.7.1968 tarihinde okulun önünde idareden izinsiz ekteki fikir kulübü adına bildiri dağıttığınız,

"2. Size haber ulaştıran güvercin -yön değiştirmek- okul idarecilerini taraf tutmakla itham etmek. 'Yöneticiler şunu iyi bilsinler ki tarihin haklarında verecekleri yargıdan kurtulamayacaklardır.' 'Amerikan 6. Filosu demir attı' gibi sözlerin tarafınızdan söylendiği,

"3. 12.10.1969 tarihinde okulun giriş kapısında meydana gelen kavgada bulunduğunuz ve camların kırıldığı ve birçok öğrencinin yaralanmasına sebep olduğunuz daha önceki disiplin kurulu tutanaklarından anlaşılmıştır.

"Savunmanızı yapınız."

Okula Gönderilmek İçin Hazırlanan Savunma

İbrahim, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na göndermek için bir savunma hazırladı. Bu savunma aynen şöyledir:

“1. ‘18.12.1968 tarihinde ilişkide sureti bulunan bildiriyi idareden izinsiz olarak dağıttığımı’ söylüyorsunuz. Bu tamamen yanlıştır. İlişikteki bildiri YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU ÖĞRENCİLERİ FİKİR KULÜBÜ'nün kuruluş bildirisi. Ve bu bildirinin dağıtıldığı tarih, Fikir Kulübü'nün kuruluş tarihinden, yani 21.11.1967 tarihinden hemen sonradır. Hatırlayabildiğim kadarıyla 01.12.1967 tarihiyle 10.12.1967 tarihi arasındadır.

“Söz konusu bildiriyle ilgili olarak okul disiplin kurulundaki yazılı savunmada hakkımda ileri sürülen suçlamalara gereken cevabı verdim. Disiplin Kurulu, benim ve kurucu diğer dokuz arkadaşı okul içinde bildiri dağıtmaktan değil, okul yönetiminin izinsiz fikir kulübü kurmaktan sorguladı. Çünkü bildiriyi biz, Yüksek Öğretmen Okulu'nda değil Fen ve Edebiyat Fakültelerinde dağıtmıştık. Okul içinde faaliyet göstermemiz yasaklandığı için okul dışında çalışıyorduk. Okuldan izinsiz Fikir Kulübü kurmuş olmamıza gelince, bize bu hakkı Anayasa ve Cemiyetler Kanunu tanıyordu. Kimseden izin almaksızın dernek kurma ve bir derneğe üye olma hakkımızı, kanunların bize tanıdığı bu hakkı kullandık. Okulun tüzel kişiliğini kullanmış olmamak için de, örgütümüzün adını YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU FİKİR KULÜBÜ değil YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU ÖĞRENCİLERİ FİKİR KULÜBÜ koyduk. Bizim, kuruluş bildirisinde siyaset yaptığımız iddiasına gelince, bu iddia Cemiyetler Kanunu'na muhalefet suçundan hakkımızda açılan davanın mahkemede lehimizde sonuçlanmasıyla iflas etmiştir. Disiplin Kurulu'nda yaptığım yazılı savunmanın dosyada bulunması gerekir. Aynı savunmayı bugün de tekrar ediyorum.

“18.07.1967 tarihinde okulun önünde dağıtıldığını söylediğiniz bildiri ilişkideki bildiri değildir. Fikir Kulübü'nün iki numaralı bildirisi. Bu bildiri, Amerikan 6. Filosu'nun İstanbul'a

demir atması ve Boğaz'ın sularını kirletmesi üzerine yayınlanmış ve dağıtılmıştır. Buna, olayı gören bütün öğrenciler tanıktır, disiplin kurulunda da tanıklık etmişlerdir. Bunun üzerine okul yönetimi, okulu çevreleyen duvarların dışını okul içi saymak garipliğini göstererek beni cezalandırmıştır. Bu konuyla ilgili savunmam da disiplin kurulu dosyasında mevcut olmalıdır. Orada kendimi daha geniş olarak savundum. O savunmaya bugün de katılıyorum.

“Bir noktayı daha belirteyim. Fikir Kulübü’nün gerek ilk kuruluş bildirisi, yani ilişkide sureti bulunan bildiri, gerekse ikinci bildirisi yani 18.07.1968 tarihli 6. Filo’yu protesto amacıyla dağıtılan bildiri, tarafınızdan iddia edildiği gibi 1968–1969 ders yılında değil 1967–1968 ders yılında yayınlanmış ve dağıtılmıştır ve aynı ders yılı içinde yani 1967–1968 ders yılı içinde iki kere geçici uzaklaştırma cezasıyla cezalandırıldığım için de okulla ilişkim tamamen kesilmiştir. Bunun böyle olduğu bildirilerin tarihinde de kesinlikle anlaşılmaktadır. 1968–1969 ders yılının içinde, tarihini kesin olarak hatırlayamıyorum, okuldan tamamen uzaklaştırılmış bulunuyordum. Hatta Milli Eğitim Bakanlığı’ndan henüz tasdik kararı gelmediği bir sırada, öğrencilere verilen 600 liralık elbise parası, okulun öğrencisi olmadığım gerekçesiyle bana ödenmedi. Dolayısıyla, suç diye sıraladığınız şeyleri ‘1968–1969 ders yılında, öğrenciyken’ işlemiş olduğuma da fiilen imkân yoktur, bunu belirtmemin sebebi şudur: Üçüncü soruda, 1968–1969 ders yılında da değil, ta 1969–1970 ders yılında cereyan eden bir olaydan dolayı da disiplin yönetmeliğini ihlal ettiğim söyleniyor ve bu olay da yine 1968–1969 ders yılına dahil ediliyor. Tekrar edeyim: 1968–1969 ders yılının içinde, benim okulla ilişkim tamamen kesilmişti. Danıştay’dan yürütmeyi durdurma kararı aldığım halde yine de okula alınmadım. Danıştay’ın diğer dokuz arkadaş hakkındaki yürütmeyi durdurma kararı uygulandığı halde benim hakkımdaki karar uygulanmadı. Karar, noter kanalıyla ilgili Bakanlık’a ve Okul Müdürlüğü’ne iletildiği halde, onlar Danıştay kararını çiğnemekte ısrar ettiler.

Bunun üzerine ben de haklarında yeni bir dava, tazminat davası açtım.

“2. İkinci soruda tırnak içinde geçen sözler, 6. Filo’yu protesto amacıyla yayınlanan bildiri sebebiyle disiplin kurulu sorgusuna verilen yazılı cevapta geçmektedir. Bu sözlerde de okul disiplin yönetmeliğine aykırı en ufak bir nokta yoktur.

“Size haberi ulaştıran güvercin’ sözü, bildirileri okul içinde dağıtmadığım halde, beni okul içinde bildiri dağıttı diye ihbar eden yalancı, iftiracı muhbirle ilgilidir.

“Okul yöneticilerinin ‘yön değiştirdikleri’ de bir gerçektir. O günkü okul yöneticileri, önce 6. Filo’yu protesto ettiğimiz için bizi cezalandırmak istedikleri halde, sonradan 6. Filo’nun Boğaz’a demirlemesini savunmaktan biraz sıkılmış olacaklar ki bundan vazgeçtiler ve bizi ‘okul içinde bildiri dağıtmaktan’ sorguladılar. Benim, okul idarecilerinin yön değiştirdiklerini söylemekle kastettiğim budur. Bu gerçeği ifade etmek, niçin okul disiplin yönetmenliğine aykırı düşsün?

“O günkü ‘okul idarecilerinin taraf tuttukları’ da bir gerçektir. Okul içinde her türlü gerici halk düşmanı, şeriatı ve faşizmi savunan yayınlar (Hitler’in *Kavgam* kitabı da dahil) serbestçe sergileniyor, satılıyor ve dağıtılıyordu. Öte yandan, yasak olmayan, piyasada serbestçe satılan bir kısım devrimci yayınlar okula dahi sokulmuyordu. Ülkü Ocakları’na ve Mücadele Birlikleri’ne mensup öğrencilerle okul idaresi el ele idi. Fikir Kulübü’ne mensup veya sempatizan öğrenciler ise sonu gelmez baskılar altında ezilmeye, sindirilmeye, susturulmaya çalışılıyordu; sık sık disiplin kuruluna çağrılıyor, tehdit ediliyor, cezalara çarptırılıyordu. Herkesin bildiği açık gerçeği ifade etmek, niçin okul disiplin yönetmeliğine aykırı düşsün?

“Yöneticiler şunu iyi bilsinler ki tarihin haklarında vereceği yargıdan kurtulamayacaklardır,’ demişim. Anayasa’nın ve Cemiyetler Kanunu’nun bize tanıdığı demokratik hakları açıkça çiğneyenler elbette tarihin haklarında vereceği yargıdan kurtulamayacaklardır. Amerikan emperyalizminin Ortadoğu’daki ve

Türkiye’deki menfaatlerinin bekçiliğini yapan, halkımızı ve ülkeyi tehdit eden 6. Filo’yu neredeyse ellerinde çiçek buketleriyle karşılamaya kalkışanlar, Amerikan erlerinin gönüllü pezevenkliğini üstlenenler elbette tarihin haklarında vereceği yargıdan yakalarını kurtaramayacaklardır. 6. Filo’yu protesto ettiğimiz için bizi okulumuzdan kovdurmaya çalışanlar elbette tarihin haklarında vereceği yargıdan kurtulamayacaklardır. Haklı insanlar, halktan yana kişiler tarihin yargısından asla korkmazlar, yukarıdaki sözümüzden ancak yarası olanlar gocunur.

“‘Amerikan 6. Filosu demir attı,’ demek bir suçmuş gibi gösteriliyor. Oysa bu, hayal ürünü bir iddia değil, herkesin gördüğü, bildiği, inkâr edilemez bir gerçek. Biz bu gerçeği ifade etmişsek suç bunun neresindedir, disiplin yönetmenliği nasıl ihlal edilmiş olmaktadır anlayamıyorum? Bu mantığa göre ‘Kar beyazdır!’ demek de suç olmaz mı? Ama biz biliyoruz ki, gerçekten, yurdu-muzu ve halkımızı sevmemiz, ülkemizin bağımsızlığını istememiz suçlandırılmak istenmektedir. Evet, biz ülkemizi ve halkımızı sevmekle ‘suçluyuz’ ve bu ‘suçu’ onurla, gururla taşıyoruz göğsümüzde.

“3. ‘12.10.1969 tarihinde okulun giriş kapısı önünde meydana gelen kavg’a, tarihten de anlaşılacağı üzere, 1968–1969 ders yılında değil, 1969–1970 ders yılında cereyan etmiştir. Bu tarihte ben yukarıda da belirttiğim gibi Yüksek Öğretmen Okulu’ndan filen uzaklaştırılmış bulunuyordum. Yani artık okulun öğrencisi değildim. Okul öğrencisi olmayan, okul kapısından içeri dahi sokulmayan bir kimseye, okul disiplin yönetmeliğini uygulamaya çalışmanın saçmalığı apaçıktır. (O tarihlerde herhangi bir kimse, görüşme için okula serbestçe girebildiği halde, bana okulun dış kapısından girmek de içeri girmek de yasaklanmıştı.) Nitekim okul idaresi, söz konusu kavg’a ile ilgili olarak birçok öğrenciyi disiplin kuruluna çağırdığı halde beni çağırmadı. Çünkü o günlerde ben Yüksek Öğretmen Okulu disiplin yönetmeliğine değil, sadece Fen Fakültesi disiplin yönetmenliğine (ve tabii aynı zamanda T.C. kanunlarına) tabi biri idim. Söz konusu kavgadan

dolayı Fen Fakültesi yönetimi aleyhime herhangi bir işlem yapmamıştır. Ayrıca olay adli makamlara da intikal etmiştir ve ben mahkemede davacı durumdayım. Çünkü sözü geçen kavgada saldırıya uğrayan ben ve bazı arkadaşlarımdık. Biz sadece saldırganlardan kendimizi korumaya çalıştık. Kavgadan sonra 10 günlük de doktor raporu aldım. Bu da suçsuzluğumun açık bir kanıtıdır.

“Ayrıca kavga, iddia ettiğiniz gibi ‘okulun giriş kapısında’ meydana gelmemiştir. Okulu çevreleyen duvarların dışında ve okul kapısının bir hayli uzağında meydana gelmiştir. Bu bakımdan da okul yönetimini ilgilendiren bir durum söz konusu değildir. Olaydan sonra okula girenler, camları, çerçeveleri kıranlar, birçok öğrencinin yaralanmasına sebep olanlar, birçok öğrenciyi okuldan dışarı atanlar, okula Ülkü Ocakları’na ve Mücadele Birlikleri’ne mensup yabancı kimseleri dolduranlar, okulu bir silah deposu haline getirenler, halkımızın düşmanı, bağımsızlığımızın düşmanı, faşist ve şeriatçı kimselerdir. Yukarıdaki soruyu bana değil, onlara sormanız gerekir.”

“Hoşça Kalın”

İbrahim Kaypakkaya, okuldan gelen mektubu aldıktan ve cevaplarını yazdıktan sonra, 9 Mayıs 1973 Çarşamba günü bir mektup yazdı ve babası Ali Kaypakkaya’ya gönderdi. Bu son mektubudur. Mektup şöyledir:

Saygıdeğer Babacığım,

Yüksek Öğretmen Okulu Müdürlüğü’nün gönderdiği kâğıtları aldım. Cevabını yazdım ve gönderdim. Fakat Danıştay’ın kâğıtları gelmedi, bu yüzden Danıştay’da açtığımız iki davanın şimdi hangi safhada olduğunu da öğrenemedim. Ayrıca, aşağıdaki davaların sonuçlarını da bilmiyorum, bunların sonuçları Danıştay’daki iki davanın sonucunu olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir.

1) Çapa’dan bir aylık geçici uzaklaştırmayla ilgili olarak Halit Koçer’in Danıştay’da açtığı dava ne oldu? O kazanmışsa

biz de (yani geri kalan dokuz arkadaş) emsal davası açacağız. Bu davanın sonucu, İstanbul Barosu avukatlarından İbrahim Türk'ten öğrenilebilir.

2) Okul Müdürlüğü'nün ilişkide gönderdiği bildiriyle ilgili olarak, hakkımızda Cemiyetler Kanunu'na muhalefetten dava açılmıştı; dava toplu basın mahkemesine devredildi, orada da zaman aşımından dolayı düştü. Fakat daha sonra Savcılık, aynı bildiriden dolayı bu kez de sanıyorum Altıncı Ağır Ceza Mahkemesi'nde 'Hükümetin ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif' davası açtı. Bu davanın sonucu acaba ne olmuş? Bu da İbrahim Türk'ten öğrenilebilir.

3) 12.10.1969 tarihinde okul önünde cereyan eden toplu kavgayla ilgili olarak, hem biz karşı grup hakkında dava açmıştık hem de onlar bizim hakkımızda dava açmışlardı. Bunun sonucu da Danıştay'daki dava üzerinde olumlu veya olumsuz etkide bulunacak niteliktedir. Davada avukat olarak kimlerin bulunduğunu hatırlamıyorum. Sonuç, şimdi İstanbul Sıkıyönetim Cezaevi'nde tutuklu bulunan Salman Kaya'dan öğrenilebilir.

4) Danıştay'daki davayı etkileyecek bir başka dava da Çapa'dan atıldıktan sonra, okulu terk etmediğimiz gerekçesiyle aleyhimize açılan 'okulu fiili işgal' davasıdır. Bunun sonucunu da belki İbrahim Türk bilebilir.

Yukarıdaki davalar lehimize sonuçlanmışsa beni okuldan atmaları onlar için oldukça güçleşir. Bunların sonuçlarını öğrenebilerseniz memnun olurum.

Selam eder ellerinden öperim. Ebemin, anamın ellerinden, çocukların gözlerinden ayrı ayrı öperim.

Beni merak etmeyin. İyiyim ve şimdilik herhangi bir ihtiyacım yok. Hoşça kalın. Oğlunuz İbrahim.

Duvar Gazetesi

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda birçok kültürel faaliyet vardı. Bunlardan birisi de "Duvar Gazetesi"ydi.

Sorumlusu İbrahim'di. Bu Duvar Gazetesi'ne sürekli olarak Çetin Altan'ın, İlhan Selçuk'un köşe yazıları ile TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın gazete ve dergilerde çıkan yazıları asılırdı.

Okulun kütüphanesini en çok kullanan ve kapanana kadar kütüphanede kalan iki kişi vardı: Muzaffer Oruçoglu ve İbrahim Kaypakkaya.

Oruçoglu, bir taraftan dünya ve Türk edebiyatının önde gelen eserlerini okurken, diğer taraftan harıl harıl şiir ve roman yazmaktaydı.

Oruçoglu bu dönemde 400 sayfalık bir roman yazmıştı. Fakat daktiloyla değil el yazısıyla yazdığı için kimse ilgilenmedi. Deftere yazdığı ve resimlerle bezediği şiirlerini ise Çapa'da bir çatışma sonrasında kaybetti.

"İbo" ile "Muzo" arasındaki yakınlaşma böyle bir ortamda gerçekleşti. İki çalışkan genç, birbirini merak ediyordu. Ve bir gün tanıştılar.

Çapa YÖÖ'nün fikir kulübü yöneticileri, örgütü kurduktan sonra diğer okullarda olduğu gibi paneller, konferanslar düzenlemeye girişti. Bir konferansa Ahmet Kabaklı ile birlikte Refik Erduran ve iki kişi daha çağrıldı. Konuşmacılar arasında (o yıllarda) tek sosyalist olan Refik Erduran'dı. Panelde sağcı öğrenciler olay çıkarttı.

Sağcı ve solcu düşünürlerin görüşlerini açıkladığı bütün dergiler okunuyordu.

Çapa'lı fikir kulübü üyeleri, zamanlarının daha büyük çoğunluğunu FKF İstanbul Sekreterliği'nde geçirmeye başladı. Sekreterliğin düzenlediği bütün etkinliklere katılıyorlardı. Muzaffer Oruçoglu, Osman Saffet Arolat'ın sorumlu olduğu Bilim ve Kültür Komitesi'nde görev aldı.

Sinematek, bu dönemde dünya sinemasının başyapıtı sayılan filmleri Türkiye'ye getirmekte ve salonunda üyelerine izlettirmektedir.

Sinematek, ayrıca FKE, TÖS, İTÜ ÖB gibi ilerici öğrenci örgütleriyle dayanışmak için salonlarında film gösterimleri örgüt-

lenmesine izin vermişti. İbo, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nun solcu öğrencilerinin bu filmleri görmesi için çaba harcamıştı.

Fikir Kulübü'nün Çapa YÖÖ'da odası yoktu. Talebe cemiyeti ile derneğin odaları vardı. Bu nedenle, kurulduğu yıldan itibaren Çapa YÖÖÖ Fikir Kulübü taraftarları, YÖÖ Öğrenci Derneği ile cemiyeti ele geçirme mücadelesi verdiler.

“Sosyalist Devrim Görüşü Türkiye İçin Hatalıdır”

İbrahim Kaypakkaya, 23–24 Mart 1968 günleri Ankara'da yapılan FKF İkinci Kurultayı'na, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri Fikir Kulübü'nün kurultay delegesi olarak katıldı.

Doğu Perinçek FKF'ye başkan olup kulüp yönetimi MDD görüşünü savunan gençlerin eline geçince, daha önce FKF dışında kalmış bazı MDD eğilimli fikir kulüpleri FKF'ye üye oldu ve MDD tezleri, FKF'li gençlik içinde egemen kılınmaya çalışıldı. O döneme kadar TİP çizgisinde olan sosyalist gençliğin önemli bir bölümü *Türk Solu* dergisinin savunduğu MDD cephesine kaydı.

İkinci Kurultay'da Doğu Perinçek'in başkan olması için oy kullanan İbrahim Kaypakkaya, FKF stratejisine aykırı hareket ettiği gerekçesiyle, 8 Temmuz 1968'de olağanüstü toplanan FKF Genel Yönetim Kurulu toplantısında Doğu Perinçek'in düşürülmesi lehinde oy kullandı. Bu toplantıda yaşanan gerginlik sırasında Doğu Perinçek'le hareket eden Erhan Erel ile Doğu Perinçek'e karşı olan İbrahim Kaypakkaya arasında bir sürtüşme yaşandı.

İbrahim, Doğu Perinçek'in yönetimden düşürülmesi hakkında Ali Taşyapan'a, gülümseyerek, “Dün gece Aksak Timur'un defterini dürdük,” dedi,

Daha sonra FKF ve TİP içerisindeki gelişmeler Kaypakkaya'yı da etkiledi.

Bu dönemde MDD görüşünü açıklayan broşürler, yayınlar çoğalmıştı. 1968 Kasım ayında *Aydınlık Sosyalist Dergi* yayınlanmaya başladı.

İbrahim, 1968 yılının güzünde MDD görüşüne tamamen ikna olmuştu.

İbrahim Kaypakkaya ile Arslan Kılıç, 1968–1969 öğretim döneminde bir araya geldi.

İlk karşılaşmalarında İbrahim, Arslan Kılıç’a, “Yahu ben yanılmışım. Sosyalist devrim görüşü Türkiye için hatalıdır. Artık ben de MDD görüşünü savunuyorum. Lenin’in bu konudaki kitaplarını da okudum,” dedi ve Lenin’in bazı kitaplarından alıntılar yaparak örnekler verdi.

“Bu Kez Yanlış Yapmak İstemiyorum”

FKF’nin üçüncü kurultayı, 4–5 Ocak 1969 günlerinde İstanbul’da yapıldı. Solda yaşanan teorik ve ideolojik tartışmalar birçok şeyi değiştirmişti.

İbrahim, üçüncü kurultay öncesi karşılaştığı ve “Ne yapacaksınız?” diye soran Doğu Perinçek’e, “Bu kez yanlış yapmak istemiyorum,” dedi.

Üçüncü Kurultay’da FKF yönetimine MDD stratejisi egemen oldu. Fakat MDD içinde de değişik gruplar vardı.

TİP Eminönü ilçe örgütünün üyesi olan İbrahim Kaypakkaya, TİP ve çizgisinden ayrılmamıştı ama ideolojik anlamda tam uyum içinde de değildi.

12 Nisan 1969’da, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda olaylar meydana geldi. *Türk Solu* dergisinin 22 Nisan 1969 tarih ve 75 no’lu sayısında, bu olayları yansıtan bir yazı yayınlandı. Bu yazıyı Bora Sabri Gözen hazırlamıştı. Kaypakkaya ile Gözen, bu yazının hazırlanması sırasında tanıştı. Bu tanışma, daha sonra politik birlikteliğe dönüştü.

Demir Küçükaydın, bu dönemde İbrahim Kaypakkaya’yla bir anısını şöyle anlattı:

“Deniz, bir gün YİS’e telefon etti: ‘Gelin 1 Mayıs’ı kutlayalım,’ dedi. ‘Ne yapalım?’ ‘Arkadaşları toplayalım. Belgrat Ormanları’na gidelim,’ dedi. Yurtlara telefon ettik. O sırada Çapa’da meydana

gelen olaylar nedeniyle okula gidemeyen İbrahim Kaypakkaya ve arkadaşları, FKF İstanbul Sekreterliği'nde yatıp kalkıyorlardı. O sıra İbrahim ve arkadaşları daha MDD'ci olmamışlardı. TİP eğilimindeydiler. 1 Mayıs 1969 Perşembe günü, aralarında Celal Doğan, Metin Eşrefoğlu, Hikmet Şenses, Âşık Hüseyin Çırakman, İbrahim Kaypakkaya ve Deniz Gezmiş'in de bulunduğu bir grup arkadaşla Belgrat Ormanları'na gittik. Top oynadık, piknik yaptık. Ama bu işleri yaparken esas amacımız İbrahim ve arkadaşlarını MDD'ci yapmaktı. Deniz, İbrahim'e şakayla karışık kafa-kol çekiyor, 'Gel seni kafaya alayım,' diyordu."

Celal Doğan ile Deniz Gezmiş güreş yaptı.

Hikmet Şenses, hayatında şarabı ilk kez bu piknikte tattı ve tepkisi şöyle oldu:

"Yahu, bu acı ve ekşi şeyi niye içiyorlar?"

Emperyalizme ve Sömürüye Karşı İşçi Yürüyüşü

Amerikan 6. Filosu'nun İstanbul'u bir haftalık ziyaretine karşı olan devrimci işçi ve öğrenci örgütleri, bir hafta boyunca eylem düzenledi.

Bir haftalık eylemin son gününde, söz konusu örgütler, "Emperyalizm ve Sömürüye Karşı İşçi Yürüyüşü" için 16 Şubat 1969 Pazar günü saat 14.00'te Beyazıt Meydanı'nda toplandı.

Yürüyüşe başlamadan önce, Devrim İçin Hareket Tiyatrosu Oyuncuları, "Amerika'nın Vietnam'ı sömürmesi ve Vietnam kurtuluş savaşıyla ilgili" bir oyun oynadı. Daha sonra, "Kahrolsun Amerika", "Amerikalı it, evine git" sloganlarıyla yürüyüşe geçildi.

İbrahim Kaypakkaya, Muzaffer Oruçoğlu, Arslan Kılıç, Ali Taşyapan ve Kabil Kocatürk de arkadaşlarıyla birlikte yürüyüşteydi.

Yaklaşık kırk bin kişilik topluluk, Amerikan 6. Filosu aleyhinde sloganlar atarak Sirkeci-Dolmabahçe yolundan Taksim'e doğru yürümekteydi.

Bu sırada, Fındıklı ve Beşiktaş Camilerinde de önceden hazırlıklı yapmış büyük gruplar namaz kılmaktaydı. Daha sonra, sabah ve öğle namazını şehrin başka camilerinde kılan büyük bir topluluk da Dolmabahçe Meydanı'na kamyon ve minibüslerle getirildi. Dolmabahçe'deki camilerde toplanan yaklaşık yirmi bin kişi, Beyazıt'taki işçi yürüyüşünün başladığı saatlerde gruplar halinde Mithatpaşa (İnönü) Stadi'nın arka tarafından dolaşarak Taksim Meydanı'na çıkmaya başladı.

Saat 16.00 sıralarında, devrimci gençler ve işçiler Gümüşsuyu'ndan Taksim'e geldi ve Atatürk heykeline doğru ilerlemeye başladı.

Emniyet güçlerinin kordonu arasından, "Bağımsız Türkiye" sloganlarıyla ilerleyen gençleri, kendilerini bekleyen sağcı grup, "Kahrolsun komünistler" bağırışlarıyla karşıladı.

Yollarına devam eden devrimci gençler, Taksim Atatürk Anıtı'nın etrafında dönerek Harbiye yönüne ilerlemek istedi.

Bu sırada şeriatçılar, yürümeye devam eden devrimci gençleri önce taş yağmuruna tuttu.

"Vur, Allah için vur!", "Komünistleri geberteceğiz!" diye bağırarak hücumla geçen şeriatçılar ile devrimciler arasında ölüme bir kavga başladı.

Olaylar sırasında molotof kokteylleri atıldı, silahlar sıkıldı.

Kaçma-kovalama ve kavga, gece geç saatlere kadar devam etti.

Olayların sonunda Duran Erdoğan adlı bir işçi ile Ali Turgut Aytaç adında Akbank'ın Umum Müdürlük kısmında çalışan bir memur öldürüldü, yaklaşık 150 kişi yaralandı. Yaralananlar arasında Ali Taşyapan da vardı.

Şadi Alkılıç İçin Kampanya

Mart 1969'da, İstanbul Üniversitesi öğretim üyeleri, yardımcıları ve öğrenciler, 142. maddeyle malhûm edilen Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyet kararının Anayasa'ya aykırı olduğunu açıklayan ortak bir bildiri yayınladı.

Ortak bildiri ve imzalayanlar şöyledir:

“T.C. Anayasası Madde 20: Herkes düşün ve kanaat hürriyetine sahiptir. Düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir.

“Şadi Alkılıç, ‘Türkiye’nin tek kurtuluş yolu sosyalizmdir,’ diyerek düşün ve kanaatlerini bir yazıyla açıkladığı ve yaydığı için mahkûm edilmiştir.

“Biz, aşağıda adları ve imzaları bulunan öğretim üyeleri, yardımcıları, öğretim görevlileri ve öğrenciler, bu mahkûmiyet kararının demokratik anlayışa ve gerçekten demokratik düzeni amaçlayan Anayasamıza tamamen aykırı olduğunu kamuoyuna duyururuz.

“Prof. Dr. Gülten Kazgan, Prof. Dr. Aytekin Ataay, Prof. Dr. İsmet Sungurbey, Prof. Dr. Edip Çelik, Doç. Dr. Çetin Özek, Prof. İdris Küçükömer, Doç. Dr. Aydın Aybay, Doç. Dr. Ergun Çetingil, Doç. Dr. Murat Sarıca, Doç. Dr. Reyegan Kendu, Doç. Dr. Saim Üstündağ, Doç. Dr. Ergun Özsunay, Dr. Kevork Acemoğlu, Dr. Necla Giritlioğlu, Dr. Rona Serozan, Dr. Erdoğan Teziç, Dr. Yavuz Alangoya, Dr. Ersan İlal, Dr. Mehmetcan Koksall, Dr. Pertev Bilgen, Dr. A. Ülkü Arzak, Dr. Ersin Sarıoğlu, Dr. Merih Teziç, Dr. Serol Teber, Dr. Güler Mocan, Dr. Oya Tangör, Dr. Esat Eşkazan, Dr. Haldun Çerçel, Dr. Ataman Tangör, Dr. Oya Eper, Dr. Özdemir İlter, Dr. Günay Ezer, Asist. Bülent Tanör, Asist. Erdener Yurtcan, Nusret Kurdoğlu, İlkay Alptekin, Masis Kürkçügil, Hafize İpekten, Nabi Yağcı, Erdoğan Özkısacık, İbrahim Kaypakkaya, Yavuz Yıldırım Türk, Erdal Kalkan, Mustafa Özkan, Yusuf Küpeli, Mahmut Çelikleş, Akın Çıtakoğlu, Erdoğan Sezgin, H. Basri Aktepe, Asaf Aslan, İsmail Hakkı Altan, Cengiz Yağız, Aysin Erem, Barış Derbent, Şükrü Güner, Hüseyin Gündüz, Melih Uzel, Sedat Tavşanoğlu, Eyüp Angı, Hulusi Koçak, Arif Çelebi, Mehmet Zeki Parlak, İlhan Aban, Seher Okyay, Ali Yılmaz, Ramazan Atasever, Hayati Ülkü, Nalan Sevgen, Erdoğan Memişoğlu, Ülkü Apaydın, Ö. Mehmet Sezgin, Nadir Harani, Hasan Ketenci, Ayla Başkır, Yunus Vehbi

Sözen, A. Nezih Tiryakioğlu, Tülay Edeş, Ömer Saka, Hüsnü Sıvashoğlu, Mine Salt, Orhan Yıldırım, Ergin Erbay, Semra Çalangu, İnci Taşkiran, Gülen Özgür, Niyazi Özdemir, Nurtekin Kökkılıç, A. Emin Cankat, Sarkis Mıgdısı, Stj. Dr. David Fresko, Oya Eriç, M. Remzi Uncu, H. Savaş Derbent, Berşan Topçu, Hüseyin Civan, Çetin Özcan, Corc Özbardakçı, Şerif Tezinanç, Ü. Gönül Çakar, Hasan Sezgin, Ali Savaşer, Mustafa Ataman, İnci Ötügen, Mustafa Edenk, M. Ender Şefmen, Tuncay Çilingiroğlu, Abdülhamit Özdoğan, Uğur Karahasan, Serpil Demirkurt, Cahide Aran, Jale Salman, Bennan Esenel, Ali Uyar, Hasan Hosrovşahi, Bilal Parlak, Aziz Atay, Çiçek Torol, Muzaffer Kurtulmuşoğlu, Yılören Koçak, Doğan Uçar, Gülçin Uluçulaş, Özer Eşsiz, Ahmet Melik, Nevzat Tuncay, Gülhiz Arşal, Kamil Bertimi, İlhami Karagöz, Fikret Kurtuluş, Adnan Görgülü, Aziz Ongun, Nevzat Akyatan, Uluğ Eldeğer, Sait Erdağ, Mehmet Bali, Muhittin Berk, Reha Tolun, Barbaros Akel, Avni Koç, Ahmet Türkben, Ali Şükrü Kuğu, Cuma Pamuk, Şuna Birsöz, Sefa Öztürk, Bildal Kahraman, Şafak Kutal, Leyla Tuncalı, Aynur Ertunca, Erol Tekin, Adnan Güzelöz, Güzin Poroy, Ayşe Dolay, Aynur Köseoğlu, Ali Şuarı, Vildan Mutlu, Necati Güzeltoy, Nurettin Demirağ, Naşit Gürel, Asiye Vayisoğlu, Reşat Aras, Hasan Erdoğan, Pınar Tekelioğlu, Gönül Koçak, Zuhul Vargül, Suna Birsöz, Turhan Şener, Sibel Turanlıoğlu, Ümit Sakar, M. Ali Yücel, Feridun Vural, Muzaffer Çimen, Tamer Şenbar, Atilla Çelebi, Fevzi Karanlıköğlu, Beyzade Özkahraman, Nusret Özelmacı, İlhan Çakın, Advie Çakaroğlu, Ümit Turan, İnayet Uslu, Cemal Öztürk, Hayri Ufanlı, Mehmet Ulutürk, Nevri Pehlivan, İbrahim Baykan, M. Yaşar Özkorunmaz, İhsan Ercan, Servet İşözen, Mustafa Özgül, İzzet Koçoğlu, Cavit Nuri Özsöz, Selahattin Uzunismail, İsmail Bayer, Çetin Küçükpınar, Ahmet M. Armağan, Behice Yazman, Sonnur Nursavaş, Hülya Sert, A.H. Bates, Nihat Akyol, İ. Hakkı Genç, Recep Kasımay, M. Ali Yücel, Vedat Erkul, Atalay Onat, Sebahattin Çakıroğlu, Metin Tamer, Doğan Büyükçetin, Levent Güvendik, Hasan Yaşar, Selahattin

Yılmaz, Mustafa Yücel, Halim Battal, M. Kemal Parlak, O. Alp Ansel, Nuran Bozer, Pınar Başaran, Cavit Y. Alp, Gazi Özdemir, Öcal Okay, İkul Sarıaslan, Mari Şeikyan, A. Tevfik Akıncıoğlu, Çetin Dinçer Pelenk, Mahmut Öztay, Selçuk Özen, Atilla Bahadır, Salih Bulutçu, Muharrem Yenal, Adil Kayabaş, Celal Şen, Adnan Doğangün, Erdal Özalp, Hüseyin Yavuz, İlyas Dönmezer, Yücel Özcan, Selçuk Güvener, Ali Aydoğ, Celal Ülgen, S. Mehmet Buruk, Bülent İlkdoğan, Güray Tekin Öz, Emel Kemiksiz, Mehmet Yurdacan, Cafer Sadıkgül, Mustafa Gökyar, Sunel Karatekin, Nur Çerçel, Cihan Eren, Necla Gündüz, Ali Sanbey, Mustafa Akgül, Ali Osman Artin, Tuncel Çetin, Mümin Karaoğlu, Ferda Kazançıbaşı, Nuri Karaca, Sevim Şener, Ahmet Açıkgöz, Mehmet Tekin, Şermin Uygun, Gürkan Rışvanoğlu, A. Turan Akyüz, Kasım Güneş, Mehmet Sürücü, Nurseli Varlı, Hidayet Kaya.”

En Devrimci Kahraman

Türkiye Öğretmen Sendikası (TÖS), 1969 yılında, “En Devrimci Kahraman” adı altında bir armağan yarışması düzenledi.

TÖS, “1968 yılı içinde: 1. Mesleki alanda olsun, halk içinde olsun örgütlenme, 2. Kapitalist düzen uygulamalarına direniş, 3. Emperyalizme ve sömürüye karşı çıkma, 4. Tam bağımsızlık fikrinin yayılması, 5. Halka dönük ve halk yararına işleyen devrimci eğitim, 6. Ve Anayasa’nın tam uygulanması konularında halka, öğretmenlere, aydınlara ve öğrencilere önderlik eden ve uğradıkları baskılara, hatta fiili tecavüzlere aldırmadan etkinliklerini sürdürdükleri anlaşılan bir öğretmen ile bir öğrencinin kahraman olarak seçilmesine, bunların birer plaket ile 1.000’er lira değerinde kültür yapıtı armağan edilerek mükafatlandırılmasına” karar verdi.

Armağana aday olarak Sinan Cemgil, Harun Karadeniz, Yusuf Küpeli, Fevzi Altuğ, Murat Cahit Koğacioğlu, Zeki Saruhan, Timur Erkman, Halit Koçer ve İbrahim Kaypakkaya gösterildi.

Bu maksatla Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk, Nejat Erder, Hürrem Arman, Mehmet Durukan, Demir Unsal, Cahit Şenkol, Safa Güner'den oluşan jüri, 16 öğretmen ve 10 öğrenci aday arasından yaptığı değerlendirme sonunda İTÜ ÖB eski Başkanı Harun Karadeniz'i, öğretmenlerden Malatya TÖS Şubesi eski başkanı H. Nedim Şahhüseyinoğlu'nu armağana layık gördü.

Armağanlar, 29 Haziran 1969 Pazar günü Aksaray'da bulunan TÖS binasında yapılan bir törenle 'kahraman' seçilenlere verildi.

İşçi-Köylü Gazetesi Yayınlanıyor

Doğu Perinçek ile arkadaşları, on beş günde bir basılan ve ilk sayısı 1 Temmuz 1969'da çıkan *İşçi-Köylü* kitle gazetesini çıkartmaya başladı.

Doğu Perinçek, bu konuda şunları anlatmıştır:

"*Aydınlık Sosyalist* dergisinin 1968 Kasım tarihli ilk sayısında, ileride bir işçi köylü gazetesi çıkaracağımızı ilan etmiştik. Gayemiz emekçi kitlelerin anlayabilecekleri bir dille Marksist-Leninist fikirleri onlara yaymak ve bilinçlenmelerini sağlamak idi.

"Bu gazetenin hazırlıklarına 1969 baharında ben, Erdoğan Güçbilmez, Ömer Özerturgut, Ahmet Say, Ali Orhan Yücealp, Vahap Erdoğan, Şefik Kahramankaptan başladık.

"Hazırlığa Ankara'da başlamakla beraber bastırma imkânı bulamadığımızdan çalışmalarımıza İstanbul'da devam ettik. Bora Gözen, Mehmet Altun, Ezel İnanc, Şefik Kahramankaptan, Elif Gönül Tolon, Yavuz Tarakçıoğlu, Ahmet Say, Ömer Özerturgut ve ben İstanbul'da çalışmalara devam ettik. İlk sayısı 1969 Temmuz ayında çıktı. Gazete, Şubat 1970'de 11. sayı sonuna kadar İstanbul'da çıkarıldı. Gazeteyi Çağaloğlu'ndaki *Türk Solu* bürosundan yönetiyorduk. 11. sayıdan sonra Ankara'da çıkarmaya başladık."

İşçi-Köylü gazetesinin satışına, dağıtımına MDD'ci herkes katılmıştı.

İbrahim Kaypakkaya da zaman zaman 40 bin, zaman zaman 50 bin basılan ve 8 bin kadar abonesi olan *İşçi-Köylü* gazetesinin çalışanlarından ve yazarlarından birisiydi.

Alpagut Linyit İşletmesi İşçilerinin Eylemi

İşçi-Köylü gazetesi, başta, TİP'in örgütlerinin bulunduğu ve etkili olduğu yerlerde, yöreyi tanıyan kişiler aracılığıyla dağıtılmaya başlandı.

Çorum'da özel idareye bağlı Alpagut Linyit İşletmesi'nde çalışan işçiler, 13 Haziran 1969 günü işyerlerini işgal etti.

İşçiler, işgal ettikleri işletmede, çıkardıkları kömürün satışını yapmaya başladı.

İbrahim Kaypakkaya da bu dönem Çorum'a *İşçi-Köylü* gazetesi götürdü.

Bunlardan bir kısmını Çorum Çarşamba Pazarı'nda Ali Mercan'la, İTÜ'de öğrenci Mehmet Karakaş'la ve bir grup TİP'liyle sattı. Satış sırasında esnafın demir çubuklarla saldırısına da uğradılar ve dayak yediler.

Alpagut işçilerinin sorunlarıyla ilgilenen İbrahim ve Ali Mercan, *İşçi-Köylü* gazetesi aracılığıyla propaganda çalışması da yaptı.

Alpagut işçilerinin işgali, 16 Temmuz 1969 Çarşamba günü polis müdahalesiyle sona erdi. Beşi sendika yöneticisi olmak üzere on üç işçi ve bir memur işten çıkarıldı.

Fikir Kulübü'nün Üçüncü Kurultayı

İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri Fikir Kulübü Üçüncü Kurultayı, 2 Ekim 1969 Perşembe günü başladı.

Ölen devrimcilerin anısına saygı duruşu yapıldıktan sonra başlayan Kurultay'da ilk olarak, Yüksek Öğretmen Okulu'ndaki devrimci hareketin son durumu gözden geçirildi.

İbrahim Kaypakkaya, yaptığı konuşmada özetle şunları söyledi:

“Öğrenci hareketleri küçük burjuva hareketlerdir. Bunlarla artık uğraşmaya gerek yoktur. Öğrenci kitlesinden kopuyorsunuz. Bu çizgi sizi bir avuç silahlı düelloocu haline getirir. Köylülerin içinde çalışmak gereklidir.”

Geçmiş dönemin çalışmalarının eksiklikleri, yanlışları eleştirilerek yeni dönemde çalışmaların aşağıdaki ilkeler ışığında yürütülmesi kararlaştırılır:

— Daha örgütlü, daha disiplinli, daha aktif mücadele.

— Daha çok ideolojik eğitim.

— Kitle hareketleriyle daha sıkı, daha sağlam bağlar.

Seçimler ise şöyle sonuçlandı:

Yönetim Kurulu: Safa Yüksel Tarhan, Necmi Özkapı, Hüseyin Karanlık, Cafer Şen, Hüseyin Akpınar, Muzaffer Oruçoğlu (Yedek), Bahattin Akdeniz (Yedek).

Denetleme Kurulu: Ali Rıza Atamtürk, Celal Özkol (Yedek).

Onur Kurulu: Akın Özdemir, Yusuf Kayabaşı, İsmail Gençoğlu (Yedek).

Delegeler: İbrahim Kaypakkaya, Halit Koçer, Aydoğan Şahin, Necmi Özkapı, Hüseyin Karanlık, Ali Uzun, Cafer Şen.

Kurultay’a ertesi gün FKF İstanbul Sekreterliği’nde devam edildi.

Aydoğan Şahin, Safa Yüksel Tarhan ve Hüseyin Karanlık tarafından, kurultay adına yayınlanmak üzere başkanlık divanına sunulan bildiri üzerinde tartışmalar yapıldı.

Üç üye bildirinin son cümlesine itiraz etti. Geri kalan üyelerin olumlu oylarıyla yayınlanmasına karar verilen YÖÖÖ Fikir Kulübü kurultay bildirisi şöyledir:

“Ülkemiz, bugün emperyalizm-işbirlikçi burjuvazi-feodal artıklar gerici ittifakının hegemonyasında yarı bağımlı, yarı feodal bir ülkedir. Bu şartlar altında sosyalizmin bilimi emperyalizme ve milli topluluğumuz dışındaki işbirlikçi sınıflara karşı, bütün milli sınıfların mücadelesini, yani milli demokratik devrimi emretmektedir.

“Fakat egemen gerici ittifak, halkımızın milli bilincini köreltmek, devrimci milli cephenin kurulmasına engel olmak, milli kurtuluş hareketimizi ezmek, doğru çizgiden saptırabilmek için elinden geleni yapmaktadır. Harekete ajanlar sızdırmaktadır. Halkımızın bütün sınıflarını ideolojik hâkimiyetleri altında tutmaya gayret etmektedir. Milli kurtuluş hareketimizi kendi çizdiği sınırlar içinde tutmaya, yani bağımlı, yani feodal ülkelerde emperyalizmin tahakküm aracı olan gerici parlamentarizmi ‘demokrasi’ diye yutturmaya; parlamenter mücadeleyi tek mücadele yolu bilen oportünizme destek olarak, işçi sınıfının saflarını ve milli safları parçalamaya çalışmaktadır.

“Milli demokratik hareketimizin ideolojik, politik, örgütsel her bakımdan silahsızlanması için emperyalizm ve oportünizm işbirliği halindedir.

“Oportünizm, işçi sınıfının bilimsel sosyalizmin ilkeleri temelinde örgütlenmiş ve milli demokratik devrime öncülük edecek devrimci partisine karşıdır. Bu nedenle, proletarya saflarının bozguncusu, emperyalizmin müttefikidir.

“Emperyalizm, sömürdüğü ülkelerde bir ayraç vazifesi görmek, milli olanla milli olmayanı birbirinden ayırmaktadır. Ülkemizde de her geçen gün milli olanla olmayan seçilmekte, milli saflar sıklaşmakta, aralarındaki devrimci bağlar çelikleşmektedir. ABD emperyalizminin Türkiye’de giderek daha saldırgan bir politika izlemeye başlaması bundandır. İşbirlikçi iktidarın, bütün devlet kuvvetlerini, gelişen milli demokratik hareketimize karşı seferber etme çabası bundandır. Yürekli kurtuluş savaşçıları Taylan ve Mehmet kardeşlerimizin öldürülmesi bundandır.

“Amansız çatışmaların eşiğinde bulunuyoruz. Gerici ittifakın terör ve baskılarına karşı, sosyalizmin biliminin aydınlatığı yolda sapmadan, yılmadan, korkmadan daha amansız mücadelelere girişmek için hazır olmalı, devrimci mücadeleyi kitlelere, benimsetmeliyiz.

“Şiarımız ‘emperyalizm ve işbirlikçilerinin egemen ittifakına karşı aktif mücadele’ şiarıdır.

“Yenilmez olan milli kurtuluş mücadelesi veren halklardır.

“Yaşasın bağımsızlık savaşı veren dünya halkları. Yaşasın halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi. Kahrolsun oportünizm. Yaşasın proleter sosyalizmi.

“Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri Fikir Kulübü II. Dönem Kurultay Bildirisi.”

Yönetim Kurulu, yaptığı toplantı sonrasında Muzaffer Oruçoğlu’nu başkan seçti. Fakat Kırmızı ve Beyaz Aydınlik ayrışması nedeniyle, TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu’nun direktifi ile Devrimci Yüksek Öğretmenliler Fikir Kulübü, 4 Ocak 1970 Pazartesi günü Aksaray TÖS salonunda olağanüstü bir kurultay yaptı. Muzaffer Oruçoğlu başkanlıktan düşürüldü, yerine İbrahim Özdemir getirildi.

FKF-TDGF Kurultayı

FKF Kurultayı, 9–10 Ekim 1969 günlerinde Ankara’da SBF salonunda toplandı.

Kurultay başkanlığı için Bora Sabri Gözen ile Selahattin Okur aday gösterildi. Okur, kurultay başkanlığına seçildi.

Kurultay’da tüzük değişikliğini gerçekleştirmek için Doğu Perinçek, Cihan Alptekin, Ruhi Koç, Atilla Sarp ve Münir Ramazan Aktolga’dan oluşan bir komisyon kuruldu.

Yapılan tüzük değişikliği sonrasında FKF’nin ismi Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (TDGF) olarak saptandı.

TDGF yönetimi için Doğu Perinçek ile Atilla Sarp çevresi uzlaşma yaptı. Atilla Sarp başkan oldu. Merkez Yürütme Kurulu’na İşçi-Köylü grubundan Gün Zileli, Oral Çalışlar, Ömer Özerturğut ve Aktan İnce, Aydınlik Sosyalist Dergi grubundan İrfan Uçar, Tuncay Çelen, Ahmet Bozkurt ve Ergun Aydınoglu getirildi.

TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu ise tümüyle Aydınlik Sosyalist Dergi çevresinden oluşmuş, Bölge Yürütme Kurulu Başkanlığına Cihan Alptekin seçilmişti.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MİLLÎ DEMOKRATİK DEVRİMCİLER
ARASINDA ÇATIŞMALAR

9-10 Ekim 1969'da SBF'de yapılan FKF-TDGF Kurultayı'ndan sonra, İbrahim Kaypakkaya, çalışmalarının ağırlığını işçi ve köylü mücadelesine verdi.

Değirmenköy'deki Esece çiftliğini işgal eden bazı köylüler, ağaya karşı kendilerini desteklemeleri ve yardım etmelerini istemek amacıyla TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu'na başvurdular.

Ankara'dan gelen gençlerle birlikte aralarında TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu Başkanı Cihan Alptekin, İbrahim Kaypakkaya, Namık Kemal Boya, Muzaffer Oruçoğlu, Yavuz Yıldırım Türk, Mehmet Faruk Kurtuluş, Nadir Özel, Kabil Kocatürk, Ali Dinçer, Atıf Uğurlu, Ökkeş Öztemir, Haşmet Atahan, Mehmet Sürücü'nün de bulunduğu gençler, otobüslerle Değirmenköyü'ne gittiler.

Öğrenciler, "Kahrolsun ağalar", "Toprak köylünün, fabrika işçinin" diye sloganlar attılar. Cihan Alptekin ile İbrahim Kaypakkaya köylülere yönelik konuşmalar yaptı.

İstanbul'dan otobüslerle gelen gençler köyde fazla durmadılar ve işgal edilen araziye gittiler.

İbrahim Kaypakkaya araziye gidip gelen arkadaşlarını şöyle eleştirdi:

"Arkadaşlar, buraya yaklaşık üç yüz kişi geldik. Çok iyi ama gelir gelmez yarım saat bile durmadınız hemen araziye gittiniz. Ne işiniz vardı arazide? Hiçbir şey yok. Boş bir tarla. Böyle kitle çalışması olur mu, böyle köylüye destek olur mu? Aradan üç-dört saat geçti. Köylüyle neredeyse bir bağlantı kurmadan otobüse binip gideceksiniz. Bu bir çalışma değil. Oysa her birimiz bir

köylüyle konuşsaydık üç yüz köylüyü etkileyebilirdik. Herkes, evlere, kahvehaneye dağılıp çalışma yapsaydı daha iyi olurdu.”

Silivri'nin bir köyü olan ve İstanbul'a 110 kilometre uzaklık-taki Değirmenköy'deki Esece çiftliğinin işgalinde aktif rol oynadıkları ve *İşçi-Köylü* gazetesinin eski nüshalarını dağıtarak köylüyü direnişe teşvik ettikleri iddiasıyla yakalanan Namık Kemal Boya ile Muzaffer Oruçoğlu, 12 Kasım 1969 Çarşamba günü, Ali Arslantürk adlı bir köylü gençle birlikte gözaltına alındılar. Olayla ilişkili görülen 17 kişi hakkında da gıyabi tutuklama kararı verildi.

CHP İstanbul Milletvekili Orhan Eyüboğlu ile CHP Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alparslan, Çorlu'ya giderek tutuklu gençlerle görüştü. Avukat Nizamettin Üstündağ, tutuklamaya itiraz etti. Muzaffer Oruçoğlu ile Namık Kemal Boya, 15 Kasım'da serbest bırakıldı.

Muzaffer Oruçoğlu, ifadesinde, köylünün durumunu öğrenmek ve işgal sırasında takındıkları tutumları izlemek üzere İstanbul'dan Çorlu'ya geldiğini belirtti.

18 Kasım 1969 tarih ve 105 no'lu *Türk Solu* dergisinde, İbrahim'in "Değirmenköylülerin Mücadelesine Omuz Verelim" başlıklı bir yazısı yayınlandı.

Dergide kapaktan duyurulan yazı şöyledir:

"Silivri'ye bağlı Değirmenköy halkı, 10 Kasım Pazartesi günü Mustafa Kemal'i anma töreninin peşinden, önünde Türk bayrağı dalgalanan altmışa yakın traktörle beş bin dönümlük bir toprağı işgal edip ekmeye başladılar. Gazetelerde 'Köylüler, Esece çiftliğini işgal etti' diye verilen bu haberin aslı neydi? Bu topraklar kimindi? Olayı başından alarak anlatalım.

"Değirmenköylüler: Mustafa Kemal'in hemşehrileri: Yıl 1330 (1914). Değirmenköylüler Selanik'ten göç ederek Silivri'yle Çorlu arasındaki bugünkü topraklarına yerleşiyorlar. Orada Andon adında bir Rum'un 24 bin dönümlük bir çiftliği vardır. Köylülerin anlattığına göre bu toprakların 12 bin dönümü Andon'a, diğer 12 bin dönüm de kardeşine aittir. 1341 (1925) yılında

Andon ve kardeşi, toprakları bırakarak göç ediyorlar. Toprağın 12 bin dönümünü köylüler, öbür yarısını da Esece veya Araplı Çiftliği'nin sahibi olan Yılmaz ailesi satın alıyor.

“İlk başlarda köyün nüfusu az olduğundan toprakların tamamı işlenmiyor. Bu arada Yılmaz ailesi de Değirmenköy muhtarlığının ‘gönüllerini hoş ederek’ koyunlar, sığırlar otılıyor diyerekten köylünün satın aldığı 12 bin dönümlük toprağın 5 bin dönümünün ekilmesini engelliyor. Birkaç muhtar, toprakların ekilip biçilmesini önlemek yoluyla zengin bile oluyor.

“Yıl 1949. Türkiye’de anti-Kemalist karşıdevrimin iyice güç kazandığı dönem. Ağalarla köylüler mahkemeye düşüyor. Köylüler arkasızdır. O yıllarda ise Türkiye’de ağaların, işbirlikçilerin borazanı ötmektedir. Yalancı bilirkişiler tutularak, tapuda fazlalıklar gösterilerek, sınır kaydırmaları yapılarak DP iktidarı döneminde Yılmaz ailesi davayı kazanıyor. Zamanın iki DP milletvekili, Zekai Ataman ve Ahmet Paker de ağanın arkasındadırlar ve köylülerin anlattığına göre 27 Mayıs’tan sonra Yılmaz ağaların çiftliğine sığınmışlardır.

“Mahkemeyi ağalar kazanmış görünmektedir. Fakat köylülerin toprak kavgası bitmemiş, hatta bir bakıma yeni başlamıştır. Köylüler çoğalmış, nüfus üç bini aşmıştır. Topraklar yetmemektedir. Bir kısım köylülerin ise hiç toprağı yoktur, para verip aldıkları ve hâlâ vergisini ödedikleri topraklar ağanın elindedir. Bu haksızlığa daha fazla tahammül edemeyen köylüler, 10 Kasım günü zaten kendilerinin olan topraklara girerek ekmeye başlamışlardır. Derhal köylülerin karşısına jandarmalar çıkarılır; jandarmalar, silah elde, süngüler takılı hazır beklemektedir. Köylüler göğüslerini siper ederek süngülerin üzerlerine yürürler. Bir köylü omzundan hafifçe yaralanır. Jandarmalardan bir kısmının süngüleri ellerinden alınır, bir kısmının süngüleri çıplak ellerle kavranır. Jandarmalar bozulu. Derhal askeri birliklere haber uğurulu. 65. Tümen, köylülerin toprağını köylülere karşı korumak üzere tam tekmil harekete geçirilir. Ve topraksız Hasan Kay ile asker oğlu İlyas Kay, karşı karşıya getirilir. Köylüler, askerlerle dövüşmek istemezler, geri çekilirler.

“11 Kasım Salı günü devrimci gençler, Değirmenköy’e vardıklarında toprak, askerlerin kontrolü altındaydı. Köylülerle askerler karşı karşıya bekliyorlardı. Bir kısım subaylar, gazete muhabirlerine tatbikata geldiklerini söylemişlerdi. Fakat köylüler başka bir yerden topraklarına girmek istediklerinde yeniden askerleri karşılarında bulunca, bu tatbikatın ne türden bir tatbikat olduğunu anladılar. ‘Demek ki bu tatbikatta düşman kuvvetlerini biz temsil ediyoruz,’ dediler.

“Devrimci gençler, köylülerle derhal sıcak bir bağ kurdular, köylülerin önünde, toprak ağasının yakını olan bir albayla tartıştılar ve bu kavgada köylülerin haklı olduğunu albaya itiraf ettirdiler. Yine gençler, Mehmetçik’le köylüyü karşı karşıya getirmeye çalışan, millici güçleri birbirlerine kırdırmak isteyen işbirlikçi iktidarın oyununa gelmediler; köylülerle askerlerin dövüşmesinin ancak emperyalizmin, toprak ağalarının, işbirlikçi işadamlarının işine yarayacağını, askerlerin düşmanımız olmadığını, hatta milli kurtuluş mücadelemizde yanımızda olacaklarını köylülere anlattılar.

“Gençler, köylüler tarafından uğurlandıktan sonra İstanbul Valisi Vefa Poyraz, Değirmenköy’e varır. Gençlerin aleyhinde atıp tutar. ‘Bunlar komünisttir, anarşisttir,’ der. Ertesi gün beş yüz-altı yüz kadar öğrencinin geleceğini, köylüleri askerle çatıştıracaklarını, sonra öğrencilerin geri çekilerek ateşin ağzına köylüleri atacaklarını vs. söyler. Ve köylülerin önde gelenlerinden birkaç kişiyi alarak, ‘Davanızı hukuki yollardan halledeceğim,’ diyerek İstanbul’a götürür. Gazetelere de, ‘Değirmenköylülerin davanın temelinde bir hakları varsa, bu hakkın adli yollarla aranması gerektiğini, kendilerine haklarının aranmasında yardımcı olacağımızı vaat ettim. Bu görüşmelerden sonra Değirmenköylüler normal yollarla haklarını arayacaklarına dair söz verdiler,’ şeklinde demeçler verir.

“Oysa olan şudur: Köylüler kendilerine ait olan topraklardan çıkarılmışlardır. 65. Tümen tam tekmlil Yılmaz ağaların hizmetine verilmiştir. Bundan elbette ki Vali’nin de haberi vardır. Fakat

o Değirmenköy'e, gençlerin köylülerle birleşip konuşmasını engellemek için koşmuştur. 'Kendilerine haklarının aranmasında yardımcı olacağımızı vaat ettim,' sözlerinin arkasında köylüyü bir süre daha oyalama çabası yatmaktadır.

"12 Kasım Çarşamba... Köylüler, topraklarından çıkıp köylerine dönmüşlerdir. Öfkeli ve kararlı askerlerin çekilmesini beklemektedirler. Tepelerinde vızır vızır askeri keşif uçakları dolaşmaktadır. Gençlerin kendileriyle beraber olmaları morallerini yükseltmiş, bu mücadelede yalnız olmadıklarını anlamışlardır. Dağıtılan *İşçi-Köylü* gazeteleri büyük ilgi görmüş, köylüler gençlerden *İşçi-Köylü*'nün yeni sayısı çıkar çıkıncaz getirmelerini istemişlerdir.

"İktidar uşakları o güne kadar bir kere bile uğramadıkları Değirmenköy'e telaş içinde üşüşmeye başladılar. Öğleye doğru gençlerle köylüler sohbet ederken Silivri Kaymakamı ve Jandarma Komutanı geldiler. Üç genci köylülerin arasından bir kıyıya çekerek konuşmaya başladılar. Kaymakamın ilk sözü, 'Niçin buradasınız?' demek oldu.

"Gençler, 'Köylülere yardım etmek, onları haklı mücadelelerinde desteklemek için,' dediler. Kaymakam, 'Siz hâkim misiniz ki, haklıyı haksızı ayırt edeceksiniz?'

"Köylüler, bu konuşmaların geçtiği bahçe parmaklıklarının dışında toplanmaya, konuşmaları dinlemeye başlamışlardı. Gençler, 'Biz hâkim değiliz, haklıyı haksızı ayırt etmeye gelmedik, köylülerin haklı olduğunu bilerek geldik, onlarla mücadelelerinde omuzdaşlık etmeye geldik. Biz, köylünün tarafını tutmaya geldik.'

"Kaymakam sinirli: 'Siz, bu yarım yamalak bilginizle neyi halledeceğinizi sanıyorsunuz? Siz, bu meseleyi biliyor musunuz? Siz, benim masamdaki dosyayı karıştırdınız mı?'

"Gençler: 'Bizim bilgilerimiz niçin yarım yamalak olsun? Olayı ağadan sorup öğrenmediğimiz için mi, köylüden dinlediğimiz için mi?'

"Köylüler bahçenin kıyısına iyice dolmuşlardı. Gülümseyerek, başlarıyla gençleri tasdik ediyorlardı. Kaymakam gittikçe

sinirleniyordu: ‘Köylüler ne bilsin bu meseleyi...’ sözü tepkiler arasında kayboluyordu. Kaymakam devam etti: ‘Bu işin kanuni yolları vardır, kaba kuvvetle hiçbir şeyi elde edemezsiniz.’

“Gençler: ‘Kaba kuvvete başvuran kimdir? Şunca yıldır köylülerin toprağına el koymuş olan ağa mı, yoksa topraklarına sahip çıkan köylüler mi? Şu askerleri köylüler mi dikti oraya? Süngülü jandarmalar neyin nesidir? Şu uçaklar neden uçuyorlar tepemiz-de?’

“Köylüler, ‘Neden uçuyor?’ diye soruyorlardı. Kaymakam gittikçe sinirleniyordu: ‘Siz, köylüleri tahrik ediyorsunuz, askerlere karşı dövüşe teşvik ediyorsunuz. Köylüler, dün Vali Bey’e kendilerini tahrik ettiğinizi söylemişler...’

“Köylüler hep bir ağızdan gürledi: ‘Hayır, biz öyle bir şey demedik. Onlar bizim kardeşimizdir, bizden yanadır.’

“Artık köylüler de konuşmaya katılmışlardı. Kaymakam, köylülere hitap ederek: ‘Bunlar sizi tahrik için geldiler. Sağlığınızdan faydalanıp sizi aldatmak istiyorlar.’

“Bir köylü: ‘Saf ne demek? Bizi ne sanıyorsunuz siz? Sesimiz çıkmıyor diye bizi eşek mi sandınız? Saf diye eşeklere derler.’

“Kaymakam: ‘Sizi orduyla dövüştürmek istiyorlar.’

“Öğrenciler: ‘Orduyla köylüyü dövüştürmek isteyen sizsiniz, toprak ağalarıdır. Amerikan sömürgecileridir. Ordu Mustafa Kemal’in ordusudur. Türk ordusu, üzerinde oynamak isteyen bütün oyunlara rağmen milli bir ordudur. Türk ordusundaki erler genellikle topraksız, az topraklı köylülerin çocuklarıdır. Bu nedenle Türk ordusu milli kurtuluş saflarındadır. İşçilerle, köylülerle ve bütün yurtseverlerle aynı saftadır.’

“Köylüler: ‘Orduyla bizi dövüştürmek isteyenler sizsiniz, onu karşımıza siz çıkardınız. Arkadaşlarımız ordunun bizimle beraber olduğunu söylediler.’

“Kaymakam hâlâ, ‘Ordu Moskof’tan mı gelmiştir, Yunan ordusu mudur, Bulgar mıdır?’ diyerek demagoji yapıyordu. Köylüler, ‘Biz kimiz, biz Moskof muyuz, Yunan mıyız?’ diye soruyorlardı, ‘Ne olduğu anlaşıldı bu adamların,’... ‘Buraya ağay

savunmaya gelmişler,’... ‘Ağa kim bilir nasıl doyurdu ki böyle konuşuyorlar,’ diyorlardı.

“Jandarma komutanı, samimiyetlerini ispatlamaları için gençlerden kimliklerini isterken, Kaymakam da gençleri bir başka türlü tehdit etmeye çalışıyordu: ‘Bu yaptıklarınızın hesabını vermeye hazır olun.’

“Gençler, ‘Hazırsınız,’ dediler.

“Köylüler, ‘Kılına dokunamazsınız onların, onlar bizi yalnız bırakmadılar, biz de onları yalnız bırakmayacağız,’ diye cevap verdiler.

“O gün devrimci gençlerden bir kısmı İstanbul’a döndü. Geride kalan gençlere köylülerden bazıları, askerlerin topraklardan çekildiği haberini duyarak, durumu görmeye gidiyorlar. Derhal askerler tarafından çevreleri sarılıyor. Köylülerden Ali Arslantürk ile devrimci gençlerden Namık Kemal Boya ve Muzaffer Oruçoğlu yakalanıp Çorlu’ya götürülüyor ve tutuklanıyorlar. Bu yazı kaleme alındığı sırada Ali Arslantürk Çorlu’da, gençler Silivri’de cezaevindedirler. Ali Arslantürk’ün babası İstiklal Savaşı’ndan madalya almış ihtiyar bir gazidir. Ve oğlu, babasının kurtardığı topraklara ve üstelik kendinin olan topraklara sahip çıkmak istediği için cezaevindedir. Gazetelerden öğrendiğimize göre 17 kişi hakkında daha tutuklama kararı vardır. Ucu işbirlikçi siyasi iktidara dayanan bu baskıların, milli demokratik mücadelemizi durduracağını sananlar fena halde yanıldıklarını bir gün anlayacaklardır.

“13 Kasım Perşembe... Köylüler dimdik ve topraklarını ağadan geri almaya kararlı. Kaymakam, sabahın erken saatlerinde yeniden köye damlıyor ve kimseden yüz bulamadan dönüp gidiyor. Bir ara köye giden yolu jandarmalar kapatıyor, sonra her nedense yeniden açıyorlar.

“Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nden devrimci gençler gelmişler. CHP’den iki milletvekili gelmiş. Davayı Meclis’e götürceklerine söz vererek ayrılıyorlar. Köylüler, milletvekilleri için, ‘Samimi olup olmadıklarını göreceğiz bakalım,’ diyorlar.

“Köyde, Yılmaz ağaların, askerlere altmış koyun ve bir dana kestiği söylentileri dolaşiyor.

“Üstümüzde vızır vızır dönen askeri keşif uçağında, albayla beraber ağanın da bulunduğunu öğreniyoruz.

“Akşamüstü, askerler geride yirmi beş-otuz jandarma bırakarak topraklardan çekiliyor.

“Anayasanın 31. ve 28. maddeleri, İlhan Selçuk’un ve Çetin Altan’ın o günkü yazıları duvarlara asılıyor. Selçuk’un son cümleleri köylülerin dilinde dolaşıyor: ‘Bayar’ın affı çıkarken gir ordu kışlaya. Köylü toprak istedi mi çık ordu kışladan...’

“Değirmen köylülerin mücadelesi de göstermiştir ki, Türkiye’deki devrimci eylem, oportünistlerin iddia ettikleri gibi sosyalizm için değil, milli demokrasi içindir. Köylüler, gasp edilen topraklarını geri almak için, toprak sahibi olmak için topraklarını büyütme için mücadele vermektedirler. Devrimci gençler, kendiliğinden gelen bu harekete siyasi bir nitelik kazandırmaya, bu hareketin Türkiye çapında verilen milli demokratik mücadelelerle bağlantılarını kurmaya, köylülere dostlarını, düşmanlarını öğretmeye çalışmışlardır; bu kavganın Türkiye çapında yürütülen milli demokratik mücadelenin bir parçası olduğunu Atalan’dan, Göllüce’den, Tarsus’tan, Diyarbakır’dan, Malatya’dan, Erdemir’den, Demir Döküm’den, Horoz Çivi’den, Singer’den, Magirus’tan, Derby’den örnek vererek anlatmışlardır. Köylüler, Çorlu’daki Amerikan Üssü’nün varlık nedenlerinden birinin de ağaları, işbirlikçi işadamlarını korumak olduğunu anlama yolundadırlar. Proleter devrimcileri, köylülere doğru hedefler (milli demokratik devrim hedeflerini) göstermişler; dostu düşman, düşmanı dost ilan eden oportünistlerin aksine, askerlerin, köylülerin düşmanı olmadığını, asıl düşmanın askerleri köylülerin karşısına çıkaran gerici güçler ittifakı olduğunu anlatmışlar ve milli güçleri birbirine düşürmek isteyen siyasi iktidarın kirli oyununu boşa çıkarmışlardır.

“Köylüler toprakları şimdilik bölüşmemişler, ortaklaşa sürmüşlerdir. Bunun nedeni, bugünkü mücadele şartları altında

bölüşmenin mümkün olmayışıdır. Toprağı Yılmaz ağaların elinden kurtardıkları an bölüşeceklerdir. Zaten şimdiden o topraklarda kimlerin, ne kadar payı olduğu aşağı yukarı bellidir.

“Oportünizmin sözde keskin devrimcilik, eylemde pasifizm olduğu Değirmenköylülerin mücadelesinde de bir kere daha ispatlanmıştır. Masa başında sosyalizm gevezeliği yapanlar, önmüzdeki devrimci adımın milli demokratik devrim olduğunu söyleyen proleter devrimcilerine ateş püskürenler Değirmenköy’deki mücadelede yoktular. Onlar, son bir buçuk yıla damgasını vuran pek çok işçi köylü mücadelesinde bulunmadılar. Bulunduklarında da sadece bozguncu bir takır takındılar. Sosyal pratik, oportünizmi bir kere de Değirmenköy mücadelesinde mahkûm etti.

“Köylülerle ilişkilerimizde arkadaşlarımız arasında iki yanlış eğilime şahit olduk. Ve bu eğilimleri eleştirerek hemen düzeltme yoluna gittik.

“Birincisi, köylülerin kendilerine güven duymasını engelleyen, onları pasifizme iteleyen, ‘Biz yaparız, siz bekleyin’ eğilimi. Kaynağını küçük burjuva bireyciliğinden ve halka yaranma kaygısından alan bu eğilim, kitlelerin gücünün ortaya çıkmasını engellediği, onların ileriye dönük yanlarını göremediği ve kurtuluşlarını başlarına bıraktığı için tehlikelidir ve hemen düzeltilmesi gerekir.

“İkincisi, ‘Biz hiçbir şeyiz, siz her şeydiniz’ eğilimi. Bunun kaynağı da yine popülizmdir, halk dalkavukluğudur. Kitlelerin geri yönlerini değerlendiremeyen, onların bilinç ve örgütlenme düzeylerini hesaba katmayan, onları her durumlarıyla baş üstünde tutan bu eğilim de bilinçli militanları halkın kuyruğuna taktığı için en az birinci kadar tehlikelidir.

“Biz her iki eğilimi de eleştirerek düzelttik ve bunların yerine, ‘köylülerle gençlerin beraberliği’ ilkesini koyduk.

“Değirmenköylülerin toprak mücadelesi, örgütlenme, propaganda, ajitasyon konularındaki bilgilerimizi derinleştirdi ve zenginleştirdi. Devrimci mücadelemizin, işçi sınıfının öncülüğünde,

işçi köylü ittifakı temeli üzerinde, bütün milli sınıfların katıldığı bir köylü savaşı olacağı, devrimin temel gücünü köylülerin teşkil edeceği yolundaki görüşümüzü doğrulayarak küçük burjuva bireyci eğilimlere karşı bizi uyardı.

“Yine Değirmenköylülerin toprak mücadelesi, kitlelerle bağlı olan ve meslekten devrimci üyelerden teşekkül eden, demir disiplinli proleter sosyalist bir örgütün zorunluluğunu gösterdi ve ilerde mutlaka kurulacak olan bu örgütün doğmasına bu günden katkıda bulundu.

“Değirmenköylülerin toprak mücadelesi gittikçe kızışmaktadır. Son anda 8 köylü lideri daha tutuklanmıştır. İşbirlikçi iktidarın sözcüleri, köyde itibar bulamamaktadır. Köylüler, hızlı bir siyasi bilinçlenmenin içindedirler. Mücadele, köylülerin arasındaki parti ayrılıklarını silmiş; onları, kendi menfaatlerini temsil etmeyen partiler arasındaki bölünmelerden devrimci birliğe doğru, yani emperyalizm, işbirlikçi burjuvazi ve toprak ağalarının karşısında, milli demokratik cephede saf tutmaya doğru yöneltmiştir. Mücadele, Değirmenköylüleri çevredeki diğer topraksız ve az topraklı köylülere yaklaştırmış ve onlarla dayanışma kurmak gereğini duyurmuştur. Ayrıca, çevredeki diğer topraksız ve az topraklı köylüler de kendi köylerinde toprak mücadelesine girmek için Değirmenköylülerin başarılı bir adımını beklemektedirler. Yılmaz ağaların çiftliğinde çalışan Süleyman, büyük çoğunluğu ağa lehine tanıklık yapan köylülerine karşın, Değirmenköylülerin yanında yer almıştır.

“Bu mücadele uzun süre devam edecektir. Köylüler kararlıdır. Köyün kuşatılması, köylülerin başka yerlere birer birer dağıtılması söylentileri dolaşmaktadır. Değirmenköy’de çakan kıvılcım bütün Trakya’yı tutuşturacak, hatta Anadolu’ya bile sıçrayacak niteliktedir.

“Bütün proleter devrimcileri, bütün gerçek Kemalistler, bütün yurtsever aydınlar! Değirmenköylülerin mücadelesine omuz verelim, haklı seslerini bütün Türkiye halkına duyuralım. Örgütlenmelerine yardımcı olalım. Onları yalnız bırakmayalım. Onlarla fiili bağlar kuralım.

“Zafer Değirmenköylülerin olacaktır. Yaşasın köylüler, işçiler ve bütün yurtseverler.”

TÖS İstanbul Şubesi, 22 Kasım 1969 günü, Değirmenköy’de “Toprak Reformu” konulu bir açık oturum düzenledi.

Açıkoturuma Prof. Dr. İsmet Sungurbey, Prof. Dr. Aytekin Ataay, Süleyman Üstün, Kemal Nebioğlu ve Hikmet Kıvılcımlı konuşmacı olarak katıldı.

Açıkoturum yapılmadan önce, Devrim İçin Hareket Tiyatrosu (DİHT) oyuncularını, Değirmenköy halkına “Toprak işgali” konulu piyesi oynadı.

Kartal Ege Sanayi İşçileri Grevi

İşçi-Köylü gazetesinin İşçi Bürosu sorumlusu İbrahim, bu dönemde bazı fabrikalara giderek ajitasyon-propaganda çalışması yaptı ve bu çalışmalarını kaleme aldı.

İbrahim Kaypakkaya’nın, *Türk Solu* dergisinin 29 Kasım 1969 tarihli 9. sayısında yayınlanan yazısı bu çalışmalara bir örnektir.

Yazı şöyledir:

“İbrahim Kaypakkaya, Kartal’dan bildiriyor.

“Kartal Ege Sanayii’nde çalışan 152 işçi, üç arkadaşlarının işten atılması üzerine 14 Kasım’da iş bıraktılar ve fabrikaya kimseyi sokmadılar.

“Yedinci gün, işveren, fabrika müdürü Kubilay Akpınar’ın işine son vermeye, işten atılan Hüsnü Değirmenli, karısını ve baldızını işe geri almaya söz verdiği halde, işçiler anlaşmaya yanaşmadılar; bütün isteklerinin kabulünü istediler.

“Sekizinci gün, işçilerin karşısına iki araba toplum polisi çıkarıldı. İşçilerin istekleri: Kanunsuz olarak işten atılan arkadaşlarının geri alınması, işçiler üzerindeki maddi ve manevi baskıya son verilmesi, bir hırsızmış gibi üstlerinin aranmaması, sendika tüzüğünde öngörülen lokal müessesesinin tanınmasıdır.

“Yani mücadelenin hedefi, Anayasa’nın ve yasaların sağladığı demokratik hakları uygulamak ve bu hakları genişletmektir.

“Yine isteklerinin arasında: ‘10 Kasım saat 09.05’te Atatürk’e saygı duruşunda bulunan işçileri işten çıkaran, Mustafa Kemal düşmanı fabrika müdürünün işten atılması’ şartı vardır.

“Singer, Mutlu Akü, Mazura, AEG, Eti, Bohler, Aksan, Simko, Dumeks, Silvan, Arçelik, Hisar Çelik, Türk Demir Döküm, Rabak ve daha başka fabrikalardan dolmuşlar dolusu işçiler gelecek Ege işçilerine destek olmuşlardır.

“İşçiler, fabrikayı korumaya gelen jandarmalara haklı olduklarını anlatarak, onları tarafsızlaştırmayı başarmışlardır. Yine işçiler, yayınladıkları bildiride, Değirmenköylülerin mücadelesinde onlarla beraber olduklarını belirtmişlerdir. ‘Bir avuç toprak ağasının, üç beş vurguncu Amerikan işbirlikçisi patronun bizleri topraklarımızdan edip haklarımızın üstüne oturmasına dur diyelim.’

“Bildiri şöyle bitmektedir: ‘Amerikan emperyalizmi, işbirlikçileri ve toprak ağaları durdukça, bizim birlikte mücadelemiz devam edecektir. Çünkü onlar işçinin ve köylünün ortak düşmanlarıdır.

“Yaşasın İşçilerin ve köylülerin devrimci birliği!

“Yaşasın bağımsızlık ve demokrasi için mücadele edenler!”

Ege Sanayii işçilerinin grevi, on ikinci gününde, 26 Kasım 1969 Çarşamba günü sona erer. İşçilerin çoğunluğu o gün işbaşı yapar.

Filistin’e Gidilmesi Amaçlanıyor

Bu dönemde, gençler arasında Latin Amerika ülkelerinde yapılan gerilla savaşının rüzgârları esmekteydi. Bu rüzgârlardan esinlenen bir grup genç, Türkiye’de bazı dağlarda bu eğitimi kendi aralarında yaparken bir grup genç de bu eğitimi alacakları en yakın bölge olan Ortadoğu’ya gitti, Filistinli gerilla hareketlerine katıldı.

Deniz Gezmiş, Ömer Erim Süerkan, Cihan Alptekin, Selahattin Okur ve birkaç arkadaşı, 1969 yaz aylarında Filistin Demok-

ratik Halk Kurtuluş Cephesi'nin eğitim kamplarına katılarak gerilla eğitimi aldı ve 1969 sonbaharında Türkiye'ye geri döndü.

Deniz ve arkadaşlarının Filistin'e gidip gerilla eğitimi alıp dönmesi, İstanbul, Ankara, İzmir ve diğer bölgelerdeki gençlerin Filistin'e gerilla eğitimi almaya gitme eğilimini artırdı.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencisi Demir Küçükaydın, bu eğilimi şöyle anlatmıştı:

“Deniz, Filistin'den geldikten sonra, ‘Halk savaşını başlatıyoruz,’ dedi ve bazı hazırlıklara başladı. Fakat bir aksilik oldu ve 23 Eylül 1969'da tutuklandı. Bu nedenle gerilla mücadelesine başlamanız da ertelendi.

“İbrahim Kaypakkaya, ben ve Cihan Alptekin oturduk, konuştuk. Yeni bir ekip kuralım dedik. Bu arada, Filistin'e gitme durumları oldu. Cihan İstanbul'da kalacak, İbrahim Kaypakkaya ile ben Filistin'e gideceğiz. O sıra bazı olaylar oldu. Cihan, ‘İbrahim gelmiyor,’ dedi. Zihni Çetiner ile ben Ankara'ya geçtik. 30 Kasım 1969 akşamı da Adana'ya gittik. Oradan da Filistin'e geçtik.”

Gençlik Hareketi ve Bazı Eğilimler

MDD'ciler arasındaki ayrılıkların hangi teorik temellere dayandığını açıklayan görüşler, ilk önce yazılarda, daha sonra konferanslar ve açıkturumlarda dile getirilmeye çalışıldı.

Aydınlık dergisinin Haziran 1969 tarihli 8. sayısında yayınlanan ASD Yazı Kurulu imzalı “Gençlik Hareketi ve Bazı Eğilimler” ve Temmuz 1969 tarihli 9. sayısında yayınlanan Cengiz Çandar'ın “1969 Haziran'ı ve Devrimci Gençlik Hareketi” yazıları, özellikle aralarında Deniz Gezmiş'in de bulunduğu DÖB çevresinin tepkisine yol açtı.

Bu nedenle DÖB çevresi, FKF-TDGF Kurultayı'nda Doğu Perinçek grubunu değil, PDA çevresi tarafından “İlkesiz Birlik Grubu” diye adlandırılan grubu destekledi.

İbrahim Kaypakkaya ile DÖB çevresi bu nedenle karşı karşıya gelmişti.

7 Aralık 1969 Pazar günü, İstanbul TÖS salonunda “İşçi Köylü Halkçılık Kurultayı” düzenlendi.

Kurultay, Prof. Dr. İsmet Sungurbey’in başkanlığında açıldı. Tabii Senatör Cemal Madanoğlu, fahri başkan seçildi.

İlk tebliği Dr. Bülent Tanör sundu. Daha sonra, Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Prof. Dr. İsmet Sungurbey, Dr. Mahir Kaynak, Nizar Özkaya, Orhan Müstecaplı tebliğ verdi.

Bu dönemde Doğu Perinçek çevresiyle yakın ilişkide olan Hikmet Kıvılcımlı, İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği’nin (İPSD) Aksaray’daki lokalinde; 12 Ocak 1970’de “Somut Şartların Somut Tahlili”, 15 Ocak’ta “Somut Şartların Somut Tahlili”, 19 Ocak’ta “Strateji ve Taktik: Stratejik Örgüt ve Taktik Örgütler”, 22 Ocak’ta “İdeolojik-Politik ve Örgütsel Açından Proletarya Sosyalizmi / Küçük Burjuva Sosyalizmi ve Sapmalar”, 26 Ocak’ta “Milli Demokratik Devrim ve Sosyalist Devrimin Bağlılığı”, 29 Ocak’ta “Milli Cephe Politikası ve Önümüzdeki Görevler” başlıklı seminerler verdi.

Bu seminerlere İbrahim Kaypakkaya, Muzaffer Oruçoğlu, Necdet Dizman, Yusuf Kayabaşı, Cem Somel ve arkadaşları da katıldı, Hikmet Kıvılcımlı’ya sorular sordular.

Aydınlık Dergisi Çevresi İkiye Ayrılıyor

MDD’ci güçler esas kopuşmayı, *Aydınlık* dergisinin 1970 Ocak’ında *Aydınlık Sosyalist Dergi* ve *Proleter Devrimci Aydınlık* olarak iki ayrı dergi olarak yayınlanmasıyla somut bir şekilde yaşayarak gördü.

Yalçın Büyükdağlı bu konuyu şöyle açıklamaktadır:

“*Aydınlık* içindeki kopuş hangi noktada gerçekleşti. *Aydınlık*’ta yayınlanan “Proleter Devrimci Safları Çelikleştirelim” yazısı bir dönüm noktasıdır. Bu yazıyla bir süreç noktalandı. Kitle çizgisi konusunda bir ayrışma oldu. Aydınlikçılar filen iki safa ayrıldılar. Bir yanda Aydınlik Yazı Kurulu’nun ezici bir çoğunluğu bulunuyordu. Diğer tarafta ise Mahir Çayan, Münir Ramazan Aktolga,

Yusuf Küpeli vardı. Mahir  ayan bu grubun lideriydi. Çayan, çevresindeki arkadaşlarıyla birlikte maceracı çizgiyi giderek netle tirdi. Mihri Belli ise ayrılıkta  ne çıkan kitle çizgisi, sol içi şiddet vb. konularda maceracı çizginin yanlışlığını görüyordu. Ancak bir  nder tavrı almadı. Yazı Kurulu'nun bütünü adına derginin resmi sahibi olan M. Ramazan Aktolga, sahiplik belgesine dayanarak polisle matbaaya gelip derginin basılmasını  nledi. Bunun  zerine, Aydınlık Yazı Kurulu'nun  yeleri, hazırlanan derginin kapağını de i tirerek *Proleter Devrimci Aydınlık* adıyla dergiyi bastılar. Böylece 1970'in Ocak ayında MDD safları ikiye bölündü. M. Belli ve M. Çayan yeni bir yazı kurulu oluşturarak *Aydınlık Sosyalist Dergi* adıyla yayını sürdürdüler.”¹

Yayınlar paylaşılmış, artık sıra bu ayrılı ın nedenlerini MDD çevrelerine anlatmaya, bunun haklılığını kanıtlamaya, ideolojik boyutlarını açıklamaya gelmişti.

İki grup da, bunu etkin oldukları aynı T P  rg tlerinde ve aynı fakültelerde a ıkoturumlarda açıklamaya, anlatmaya ve katıldıkları aynı eylemlerde kanıtlamaya çalıştı.

Bu döneme kadar iki grup arasındaki tartışmada Aktolga- ayan grubunun teorik önermesini, Mahir  ayan'ın Ocak 1970 tarihinde *Aydınlık Sosyalist Dergi*'nin 15. sayısında yayınlanan “Sa  Sapma, Devrimci Pratik ve Teori” başlıklı yazısı oluşturur.

Doğu Perinçek grubunun teorik tartışma metinleri ise şunlardır: *Aydınlık* dergisinin Mayıs 1969 tarihli 7. sayısında yayınlanan Doğu Perinçek imzalı, “Gerici Parlamenterizme Karşı Gençlik ve Milli-Demokratik G  birli i” yazı ile Haziran 1969 tarihli 8. sayısında yazı kurulu üyelerinin yazdığı “Gençlik Hareketi ve Bazı Eğilimler”, Temmuz 1969 tarihli 9. sayısında Cengiz  andar'ın yazdığı “1969 Haziran'ı ve Devrimci Gençlik Hareketi”, Ekim 1969 tarihli 12. sayıda yazı kurulu üyelerinin yazdığı “Proleter Devrimci Safları  elikle tirelim”,  ahin Alpay'ın yazdığı “Türkiye'nin Düzeni  zerine” başlıklı yazılar...

MDD'ci g  ler arasında, ayrılıklara esas neden olan sorun, Doğu Perinçek grubunun, yazdıkları yazılarda Küpeli- ayan ve

DÖB grubunu, “Yaptıkları bazı eylemler nedeniyle maceracı, terörist olarak adlandırarak, MDD için girişilen ittifaklar arasındaki işbirliğini bozmakla” suçlaması ve Şahin Alpay’ın, Doğan Avcıoğlu’nun *Türkiye’nin Düzeni* kitabı ile ilgili yazısında, “Türkiye’de proletarya, bugün devrime öncülük edecek objektif ve sübjektif şartlara tam olarak sahip değildir... Bu şartlar altında, Avcıoğlu’nun, ‘Ülkenin bugünkü gelişme aşamasında milliyetçi devrimciler bir kez daha ön planda rol oynamaya aday gözük-mektedir’ sözü hiç olmazsa bir süre için yanlış değildir,” diye yazmasıdır.

Yalçın Büyükdaglı’nın yazdığı gibi, “M. Çayan ve arkadaşları, Aydınlık Yazı Kurulu üyelerinden Ş. Alpay’ın *Aydınlık*’ın Ekim 1969 tarihli 12. sayısında yazdığı yazıya dayanarak PDA’cılarının MDD’de proleterya önderliğini reddettiğini iddia ederler,” ve “PDA saflarında yer almasını bir fırsat olarak değerlendirdiler. PDA’yı eleştiren yazılarında döne döne Ş. Alpay’ın bu yazısına göndermede bulundular.”²

PDA Taraftarları TDGF-Merkez Yürütme Kurulu’ndan Atılıyor

Bu eylemlerin ve tartışmaların hemen ardından, *Aydınlık* dergisinin 10 Ocak 1970 tarihli 15. sayısının matbaada çıkış hazırlıkları sürdüğü sırada Münir Aktolga’nın, sahiplik belgesiyle dergiye el koyması üzerine Aktolga grubu ve Küpeli-Çayan grubu ile Doğu Perinçek grubu arasındaki ayrılık fiilen gerçekleşti. Saf-lar artık tamamen belirginleşmiştir.

Bunun nasıl olduğu konusunda Sevim Belli özetle şu bilgileri vermektedir:

“Aydınlık çevresinde tartışmalar kıyasıya suçlamalara dönü-şünce konuya bir çözüm getirmek gerekti. Bizim evde zamanın ileri gelen gençlerinin katıldıkları bir toplantı yapıldı... İstanbul ve Ankara’nın, yönetimi Doğuların elinde olmayan tüm Dev-Genç kadrosu bir yanda, Doğular bir yanda oluyorlardı. Tartışmada

sanki eylemcilerle dergiciler karşı karşıya geliyor gibi bir aynının doğması önlenemedi... Gene de sonuç olarak taraflar birlikte çalışma düzenini sürdürmekten yana istek belittiler ve birlikte çalışmanın koşullarını saptayan bir protokol hazırlandı.

“Doğu ve arkadaşları protokolü alıp gittiler. Kendi aralarında ve öteki arkadaşlarıyla tartışacaklardı. Akşamüzeri de imzaladıklarını söyledikleri protokolü geri getirdiler. Gün Zileli idi getiren. Ancak protokol değiştirilmiş ve bu konuda hiçbir açıklama yapılmamıştı.

“Doğu Perinçek ve arkadaşları *Aydınlık* dergisine el koydular. Anlaşmayı reddettiler. Dergiyi kendileri sürdürmek istiyorlardı.

“Bir akşam her zaman evimizde görmeye alışık olduğumuz Dev-Genç’li gençlerden bir grup bize geldiler. Atilla Sarp’ı hatırlıyorum... Dev-Genç’ler fırtına gibi geldiler, *Aydınlık* dergisine sahip çıkılması konusunda onay alıp gene geldikleri gibi gittiler... Sonra öğrendik ki, *Aydınlık* dergisini ötekilerden, yani daha önce el koyanlardan geri almışlardı. Ve Münir Aktolga derginin sahibi olması dolayısıyla yasal yollara da başvurmuştu.”³

18 Ocak 1970’te SBF’de yapılan TDGF GYK toplantısında, PDA taraftarlarının TDGF MYK’dan tasfiye edilmeleriyle yeni bir yapılanmanın açıkça ikinci adımı atıldı.

Yusuf Küpeli, tasfiye olayını özetle şöyle açıklamaktadır:

“*Aydınlık Sosyalist Dergi* içindeki bütün uzlaştırma çabalarına rağmen sağ oportünist Doğu Perinçek ve Şahin Alpay fraksiyonunun tasfiyesi, TDGF Merkez Yürütme Kurulu’nu da etkilemiştir. Tabanın da baskısıyla Merkez Yürütme Kurulu’ndan bu fraksiyonun sözcüleri atılmışlardır.”

SBF’de yapılan ve dinleyicilere de açık olan TDGF Genel Yönetim Kurulu toplantısında, TDGF Başkanı Atilla Sarp, MYK’da çıkan ihtilafları açıkladıktan sonra *Aydınlık* dergisi sahipliği için çıkan olaylar konusunda, “Proleter Devrimci Aydınlik’ın küçük burjuvaziye fazla pirim veren bir sağ sapma olduğunu, küçük burjuva kuyrukçuluğu yaptığını, PDA ekibinin kendi aralarındaki masonik birlik sayesinde gençlik eylemlerini

kendi emirlerine almaya çalıştıklarını ve pasifize etmeye kalkıştıklarını” söyledi.

TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu’na seçilen Nahit Tören de, İstanbul’da *İşçi-Köylü* gazetesini sattırmayacaklarını açıkladı.

TDGF Başkanı Atilla Sarp, *İşçi-Köylü* gazetesinin satılıp satılmayacağı kararının TDGF MYK’ya ait olduğunu, şimdilik *İşçi-Köylü* gazetesi için bir tavırlarının olmadığını ancak bazı şartlarının olduğunu belirtti.

Konuşmalardan sonra TDGF MYK için yeniden seçim yapıldı ve MYK’dan PDA’cı Gün Zileli, Oral Çalışlar, Aktan İnce ve Ömer Özerturgut görevlerinden alındı, yerlerine Hüseyin Onur, Nurettin Öztürk, Oktay Etiman getirildi.

MDD’ciler arasındaki bağ iyice kopmuş, ayrılıklar tamamen su yüzüne çıkmıştı. Dar bir çevre içinde başlayan saflaşma, şimdi TDGF’ye bağlı bütün örgütlerde ve üyeler arasında saflaşmalara yol açıyordu.

İhraçlardan iki gün sonra, 20 Ocak 1970 Salı günü, PDA ve ASD arasında MDD çizgisi üzerine meydana gelen tartışma ve ayrılık üzerine SBF’de Ahmet Say’ın yönettiği açıkoturum düzenlendi.

PDA adına konuşan Doğu Perinçek ve Şahin Alpay, ASD çevresini net bir görüşü olmadığı için “ilkesiz birlik cephesi” olarak değerlendirdi.

ASD adına konuşan Vahap ve Seyhan Erdoğan ise, PDA çevresini küçük burjuva kuyrukçusu olmakla suçladı.

Gençlik adına konuşan TDGF Başkanı Atilla Sarp da PDA’cılarının militanları tasfiye emelinde olduklarını ileri sürdü.

TDGF MYK’dan ihraç edilmelerine ve belirli bir dışlanma yaşamalarına rağmen PDA’cılar, tartışmalardan ve Dev-Genç örgütleri içerisindeki yarıştan 1970 kurultayına kadar kopmadı.

Aydınlık dergisinde yaşanan tartışma ve ayrılıklar *Türk Solu* dergisine de ister istemez biraz geç de olsa yansdı.

Yine aynı şekilde, Mihri Belli'nin yakın arkadaşı olan Şerif Tekben, Doğu Perinçek grubunun dergideki gücünü azaltmak için, Emniyet'ten aldığı sahiplik belgesine dayanarak *Türk Solu* dergisini 1970 Nisan ayında kapattı.

İstanbul'da yapılan ve Şevki Akşit, Nuran Akşit, Mihri Belli, Sevim Belli, Sevinç Özgüner, Vecdi Özgüner gibi kişilerin katıldığı bir toplantı sonrasında alınan karar konusunda Mihri Belli özetle şunları anlatmaktadır:

“Perinçek ve arkadaşları *Türk Solu*'nun çıkarılmasına da yardımcı oluyorlardı. Bir süre sonra iki çevre arasında sürtüşmeler başladı. Perinçek ve arkadaşları becerikli idiler. Sistemli çalışma yeteneğine sahip idiler. Hem *Aydınlık*'ın hem *Türk Solu*'nun büyük yükünü onlar omuzlamışlardı. Matbaaya koşturan onlardı, tashihleri anında yetiştiren onlar, dağıtımı geciktirmeden yapan da onlar. *Türk Solu*'nun yazı kurulundaki eski tüfeklere saygıda da kusur etmiyorlardı.

“Bütün bunlar iyi ve hoştu ama önemli bir eksiklikleri vardı. Sosyal kökenleri yüzünden olacak, hareket içindeki halk çoğunluklarıyla yoldaşlık bağları kurmada pek başarılı değillerdi. Dünyaları ayrı idi. Biz yayınlarımızla devrimci gençliğin antifaşist, antiemperyalist şahlanmasıyı yönlendirme durumundaydık. O şahlanışın öncüleri durumunda olan kadro ile yayında aktif olan kadro arasında uyum olmalıydı.

“Sonunda iş ayrılığa kadar vardı... Şevki Akşit, Şaban Ormanlar, Sevim Belli ve ben gazeteden ayrılmak zorunda kaldık. Vahap Erdoğan, Muzaffer Erdost, Ahmet Say ve öteki genç arkadaşlar da öyle. Gazetenin sahibi Şerif Tekben bu durum karşısında *Türk Solu*'nun yayınına son verdi.”⁴

“Saflarımızdaki Çelişmeleri Doğru Kavrayalım”

Türk Solu dergisinin yayınına son verilmesi üzerine, *Türk Solu* dergisi kurucular ve yazı kurulu çoğunluğu olarak, Mehmet Altun, Fadıl Barkan, İlhan Berktaş, Bora Gözen, Kumru Gözü-

geçgel, Faruk Haksal, Ezel İnanc, Kemal İşler, İbrahim Kaypak-
kaya, Naci Ormanlar, Sevinç Özgüner, Vecdi Özgüner, Nail Sat-
lıgan, Halim Spatar ve Sabetay Varol, görüşlerini “Saflarımızdaki
Çelişmeleri Doğru Kavrayalım” başlıklı yazıyla açıkladılar:

“Proleter devrimci saflarımızın bilimsel sosyalizmin temel ilke-
leri üzerine kurulu birliği, gözümüzün bebeği gibi korunmasında
her devrimcinin içtenlikle aynı fikirde olduğuna inandığımız bu
birlik, bugün ciddi bir bölünme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır,
iki ayrı *Aydınlık* dergisinin yayınlanmasıyla su yüzüne çıkan anlaş-
mazlık, dergi sınırlarını hızla aşarak, gençlik örgütlerinde, konfe-
ranslarda, açıkoturumlarda tartışılan, proleter devrimcilerin bugün
için en ciddi baş sorunu olarak önümüze çıkmıştır.

“*Türk Solu*, kaçınılmaz saymadığı bir bölünmeyi, iki ayrı der-
gi çıkmasını önleyebilmek ve hiç değilse önemli görüş ayrılıkları-
nın bulunduğu ileri sürülen sorunların açıkça ve arkadaşça tartı-
şılacağı bir toplantı sağlayabilmek amacıyla bir uzlaşma teminine
çalışmış, ne yazık ki bu girişim anlaşmazlığın çok ilerlemiş oldu-
ğu bir aşamaya rastlamış ve olayların yarattığı sinirli ortam içinde
 tarafların uzlaşmaz bir tutum takınması nedeniyle başarısızlığa
uğramıştır. Hemen söyleyelim ki, bu konuda görevimizin bittiği,
artık yapılacak bir şeyin kalmadığı kanısında değiliz. Tam tersine,
içinde bulunduğumuz durumun ciddiyeti tartışmaların bölün-
meye değil, mutlaka ve mutlaka yeni bir temel üzerinde birliğin
sağlanması amacına yönelmesi gerektiği konusunda, hangi safta
olursa olsun bütün devrimcileri ısrarla uyaracağız.

“Bu anlaşmazlığın niteliği nedir? ‘Bizimle düşman arasında
bir çelişme’ midir? Yoksa saflarımızda ortaya çıkan, ‘Halk arasın-
da bir çelişme’ mi? En ufak bir şüphe yoktur ki bu, ikincisidir. Şu
halde uzlaşmaz (antagonist) bir çelişme değildir ve biz büyük
hatalar işlemezsek uzlaşmaz hale gelmez. ‘Normal şartlar altında
halk arasındaki çelişmeler zıt (düşmanca) değildir. Fakat eğer biz
bunları uygun şekilde ele almaz ve boş bulursak, bu çelişmeler
zıt hale gelebilirler.’ (Mao Zedung, *Teori ve Pratik*, 1. Baskı, s.
76, Sol Yayınları.)

“Şu halde içinde bulunduğumuz anlaşmazlığı çözümlenmek-
te kullanacağımız yöntem, halk arasındaki çelişmelerin doğru
çözümlemesi yöntemi olmalıdır. ‘Çelişmenin evrenselliğini ve
çelişmedeki mücadeleyi incelerken de çelişmedeki mücadelenin
muhtelif biçimleri arasındaki farkı dikkate almalıyız. Bunları yap-
mazsak hataya düşeriz.’ (age, s. 66.)

“Bizimle düşmanlarımız arasındaki çelişmeler ile halk içinde-
ki çelişmelerin mahiyetleri farklı olduğu için bunların farklı yol-
lardan çözümlenmeleri de gerekir. Kısacası, ilki bizimle düşman-
larımız arasında bir çizgi çekmek meselesi olduğu halde, ikincisi
doğru ile yanlışın ayırt edilmesidir.’ (Halk Arasındaki Çelişmele-
rin Doğru Olarak Alınması Üzerine, age, s. 70.)

“1942’de halk arasındaki çelişmeleri çözümlenmek için ortaya
attığımız bu demokratik metodu (birlik-eleştirme-birlik) formü-
lüyle açıkladık. Bu formül, birlikten hareket ederek, eleştirme ya
da tartışma yoluyla çelişmelerin çözümlenmesi ve yeni bir temel
üzerinde yeni bir birliğe ulaşmak anlamını taşır. Denemelerimiz
bunun, halk arasındaki çelişmelerin çözümlenmesi tezinin iyi bir
metot olduğunu göstermiştir. 1942’de bu metodu, parti içinde-
ki çelişmeleri, doktrinerler ile alt kademedeki üyeler, yani dokt-
rinerizm ile Marksizm arasındaki çelişmeleri çözümlenmek için
uyguladık. Parti içi mücadelelerinde (sol) doktrinerler, zaman
zaman (başa baş dişe diş) mücadele metodunu uygulamışlardır.
Bu metot hatalıydı. Bunun yerine (sol) doktrinerleri eleştirirken
biz yeni bir metot uyguladık. Birlik isteğiyle yola çıkarak, eleştir-
me ya da tartışma yoluyla doğru-yanlış (haklı-haksız) meselesini
çözümlenmek ve böylece yeni bir temel üzerinde yeni bir birliğe
ulaşmak. 1942’deki (hataların düzeltilmesi kampanyası)nda bu
metodu kullandık.

“Önemli olan (birlik) isteğiyle işe başlamaktır. Bu özel birlik
arzusu olmaksızın çatışına başladı mı iş kolayca çığırından çık-
abilir ve bu, (başa baş, dişe diş) mücadele formülüyle aynı kapıya
çıkabilir.” (age, s. 74-75.)

“Üzüntüyle görüyoruz ki, bugünkü ortamda bu doğru yöntemler bir kenara itilmiş, kıyasıya çatışma ve tasfiye arzusu özellikle genç devrimcilerin zihinlerini sarmıştır. Bu durum, salt hatalar ve bireyci davranışlarla açıklanamaz. İnanıyoruz ki, anlaşmazlığın ortaya çıkmasında değilse bile, bugünkü sert, kırıncı, uzlaşmaz duruma ulaşmasında saflarımıza sızmış bulunan ajan ve provokatörlerin tahriklerinin büyük rolü olmuştur.

“Biz, önümüze çıkan sorunlarda görüşlerimizi devrimci dürüstlüğün gerektirdiği açıklıkla ortaya koyarken, bir yandan da bu açıklamaların bölünmeye değil, birliğe yönelmesi üzerinde dikkatli davranmaya çalışacağız. Bütün devrimcileri de aynı sorumluluğu duymaya çağırıyoruz.

1. “*Aydınlık*” Olayları Üzerine

“Şunu açık seçik belirtelim: ‘Aydınlık’ dergisi kurucularının kendisine güvenerek ‘sahiplik belgesi’ verdikleri bir arkadaşın, iki arkadaşıyla birlikte kurucular çoğunluğuna karşı bu belgeyi bir baskı unsuru olarak kullanmaya kalkmasını ve giderek bu belgeye dayanarak *Aydınlık* dergisini 14. sayıya kadar ‘filen’ çıkarmakta olan kurucuların ve yazı kurulunun çoğunluğunun elinden alma girişimini ve bu girişimin teşvik edilmesi ve desteklenmesini kınıyoruz.

“Ayrıca, devrimciler arasındaki tartışmaların kaba kuvvete dayanılarak çözümlenmesi eğilimine kesinlikle karşıyız ve son derece tehlikeli sonuçları olabilecek böyle bir yöntemle karşı bütün proleter devrimcilerinin, etkili olabildikleri ölçüde uyarılarda bulunmalarını zorunlu görüyoruz. Aksi halde, devrimci gençlik grupları birbirlerinin beğenmedikleri eylemlerini kuvvet kullanarak engellemeye kalkar ve bu davranış, emperyalizm ve işbirlikçilerini keyiflendirecek, vahim çatışmalara yol açarsa bundan yalnız o gençler değil, belki de onlardan fazla bugün bu tehlikeli eğilimi yok kabul edip susanlar sorumlu olacaklardır.

2. İdeolojik Ayrılıklar Üzerine

“Her iki taraf, aralarında ideolojik anlaşmazlıklar olduğunu ve bu sebeple uzlaşmanın söz konusu edilemeyeceğini kesin bir dille ileri sürmektedir. Bu iddialar bir ölçüde doğrudur. Bazı anlaşmazlıkların temelinde ideolojik ayrılıklar vardır. Fakat işlerin bu hale gelmesinde, kişisel sürtüşmelerin, küçük burjuva bireyciliğinin yenilememesinin büyük payı olduğuna inanıyoruz. Gerçekten de basit bir araştırma, bugün ayrı saflarda olan bazı arkadaşların birçok önemli sorun üzerinde yakın ideolojik görüşlere sahip oldukları halde, bugün aynı saflarda olan bazı arkadaşların ise aynı sorunlar üzerinde tamamen ayrı görüşlerde olduğunu ortaya koyabilir.

3. Sağ ve “Sol” Sapma ve Tasfiye Eğilimleri Üzerine

“Bugün saflarımızda gerek ‘sol’ sapma ve gerekse sağ sapma eğilimleri vardır. Olması da doğaldır. Bunlar henüz belirli bir çizgi haline gelmemiş olsalar dahi bu, onların eleştirilmemesini, tartışma konusu yapılmamasını gerektirmez. Tam tersine henüz yeni filizlenmekte olan sapma eğilimleriyle mücadele, çok daha kolay ve sarsıntısız yapılabilir. Ne şartla? Birlik arzusuyla yola çıkılıp eleştirme ya da tartışma yoluyla doğru-yanlış (haklı-haksız) meselesini çözümlemek ve yeni bir temel üzerinde yeni bir birliğe ulaşmak şartıyla. Böyle olmaz da birbirini yemek için, tasfiye etmek için yola çıkılırsa, işler de çığırından çıkar. Bugün olan da budur.

“Biz inanıyoruz ki, henüz daha örgüt sorunumuzu halledemediğimiz bu dönemde, saflarımızdan tasfiye edilmesi gerekenler, sadece provokatörler ve hainlerdir. Elbette bu arada bir kısım yol arkadaşımız, mücadeleye şu ya da bu şekilde ayak uyduramayacaklar ve giderek bizden ayrılacaklardır. Bizim bugünkü sorunumuz, bunları ayıklamak ve bir an evvel gitmelerini sağlamak değildir. Hal böyle iken, ortalıkta esen bir tasfiye rüzgârıdır. Demokratik gençlik örgütlerinde dahi, sanki söz konusu olan demir gibi disiplinli devrimci siyasi partilermiş gibi, ideolojik sapma gerekçeleriyle tasfiye fırtınaları estirilmektedir.

“Bu yazının konusu, günümüzde Türkiye’de, devrimci saf-
lar içerisindeki ‘sol’ ve sağ sapma eğilimlerinin neler olduğunun
incelenmesi değildir. Kabul edilmelidir ki bunlar başlı başına
biri yazı konusudur. Fakat bu konularda, son tartışmalarla ilgili
olarak belirgin biçimde ortaya koymak istediğimiz bazı sorunlar
vardır.

a. Biz “sol” sapmadan bahsettiğimiz zaman:

“Tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye için üniver-
sitelerde, yüksek ve ortaöğretim müesseselerinde, meydanlarda ve
caddelerde işbirlikçi iktidarın baskı aracı olarak kullandığı top-
lum polisi ile faşist komando bozuntuları ve şeriatçı güruhu ile
ön safta yiğitçe savaşan devrimci gençleri kastetmiyoruz ve hiç-
bir proleter devrimcisinin bunu kastettiği kanısında da değiliz.
Vietnam Kasabı Komer’in arabasını yakanları, Dolmabahçe’de 6.
Filo’nun erlerini denize dökenleri, boykotlarda, grevlerde, fabri-
ka ve toprak işgallerinde işçi ve köylülerle omuz omuza dövüşen-
leri ve hele hele bu kavgalarda şehit düşen yiğit devrimcilerimizi
hiç kastetmiyoruz. Onlar hepimizindir, tüm devrimcilerindir. Ve
hiçbir gruba ve zümreye mal edilemezler. Gerçekten bu şehit-
lerimiz içinde farklı eğilimlerde devrimciler bulunduğu için de
bu böyledir. Bağımsızlık ve demokrasi savaşında, hepimizin kav-
gasında şehit düştükleri için de bu böyledir. Herhangi bir anda,
herhangi birimizin başına aynı şey gelebilir. Ve bu kardeşlerimizin
adının, kendi aramızdaki tartışmalarda, şu veya bu grup yararına
sempati toplamak için taktik nedenlerle kullanmasını son derece
yakışksız buluyoruz.

b. Sağ sapmadan bahsettiğimiz zaman:

“28 Nisan mitinginde ön safta dövüşen, Tuslog olaylarında
en önde yürüyen, Akhisar, Ödemiş köylü mitinglerinde köylü-
gençlik dayanışmasını gerçekleştirerek Komünizmle Mücadele
Dernekleri’nin ücretli uşaklarını önüne katıp kovalayan, Demir-
Döküm direnişini bütün gücüyle destekleyen, işçi ve köylülerle

devrimci bağlar kurmak üzere 50.000 tirajlı *İşçi-Köylü* gazetesini çıkaran, FKF içindeki devrimci mücadelenin kazanılmasında ve yine TİP içindeki proleter devrimcilerin mücadelesinde büyük katkıları olan ve nihayet *Aydınlık* dergisini bugüne kadar çıkarak devrimci kavgamıza kuvvet kazandırmış olan arkadaşlarımızın çizgisini kastetmiyoruz. Bize göre *Aydınlık* yayınları bütünüyle, genel olarak *Türk Solu*'yla aynı doğrultuda, paraleldir ve doğru çizgidedir. Şüphesiz *Aydınlık*'ta yayınlanan yazıların her kelimesine katıldığımızı söylemiyoruz. Bizim de bazı yazılarda hatalı bulduğumuz, katılmadığımız yanlar var. Bundan doğal ne var? Mutlaka *Türk Solu*'nda da böyle hatalı yazılar çıkmıştır. Çünkü hiçbirimiz yanılmaz dâhiler olduğumuz iddiasında değiliz ve olmamalıyız. Bu bakımdan ille de *Aydınlık*'ta yayınlanan yazılarda bir sağ sapmanın mevcut olup olmadığı araştırılmak isteniyorsa, bu araştırmaların *Türk Solu*'nda aynı konularda evvelce yayınlanmış yazılarla birlikte, bir eleştiri özeleştirisi havası içinde yapılmasının çok daha objektif, doğru ve faydalı sonuçlar verecek bir davranış olacağı kanısındayız.

4. *Türk Solu'nun Bundan Sonraki Tutumu Üzerine*

“Başlamış olan tartışmaların olumlu, faydalı, hiç değilse zararsız bir yöne sevk edilebilmesi için *Türk Solu* kendi payına düşeni yapmaya çalışacaktır. Bir kere daha belirtmek isteriz ki, bu konuda dergimizin görüşleri *Türk Solu* imzalı yazılarla açıklanacaktır.

“Bunun dışında, bizim görüşümüzde olsun veya olmasın, tartışmaları olumlu yönde etkileyeceğine inandığımız yazıları da yazarının kendi imzasıyla yayınlayacağız. ‘Olumlu yönde etkilemek’ için kullanacağımız kriterler şunlardır:

a. Yazı, birlik arzusundan hareket etmeli ve niteliğiyle aynı amaca hizmet etmelidir.

b. Teorik tartışmalar bir zihin idmanı niteliğinden sıyrılıp devrimci pratiğimize somut faydalar sağlamalıdır. Teori ancak devrimci pratiğe rehberlik ettiği ölçüde devrimci olur. Teorik tartışmalar eylem içindeki militanların kafasını karıştırmamalı, tam tersine açıklık getirmelidir.

“Bütün devrimcileri, içinde bulunduğumuz koşulların omuz-
larımıza yüklediği sorumluluk üzerinde bir kez daha düşünmeye
çağırırız.”⁵

“Yanlış Seçersem Kendimi Öldürürüm”

MDD hareketini yürütenlerin arasındaki görüş ayrılıklarının
ayrı ayrı iki derginin yayınlanmasıyla açığa çıkması, tabandaki
militan gençleri farklı etkiledi.

TDGF GYK üyesi ve Gazi Eğitim Enstitüsü Fikir Kulübü
Başkanı Ali Mercan’dan sonra GEE Devrimci Gençlik Derne-
ği Başkanı olan Resim-İş Bölümü öğrencisi Ahmet Nergiz, bu
konuda şunları anlatmıştır:

“PDA’nın ilk sayısı çıktı. Ayrılık tohumları atıldığı zaman bir
gün öğrenci derneğine gittim. Dernekte baktım Ali Mercan, bir
köşeye çekilmiş, başını iki elinin arasına almış, ağlıyor. Duygusal
bir arkadaştı da. Yanına gittim:

‘Ne oldu Ali, bir terslik mi var?’

‘Hayır, bir terslik yok Ahmet.’

‘Bu halin ne o zaman?’

‘Devrimci hareket ikiye ayrıldı. Düşünüyorum. Ben hangisini
sececeğim. Yanlış seçersem kendimi öldürürüm.’

“O kadar duyarlı ki olaya. Yanlış seçmekten korktuğu için
bunalıma girmiş. ‘Ali, sen bu işi bilen adamsın. Yanlış seçmezsin,’
diyerek biraz teselli ettim. Nitekim Ali PDA’cı oldu. Biz, Kırmızı
Aydınlık’ta kaldık. Bir ay içinde zaten kesin saflar belli oldu.”

Bu dönemde, “eski tüfek” olarak adlandırılan TKP’lilerden
Naci Ormanlar, Vecdi Özgüner, karısı Sevinç Özgüner ve Halim
Spatar ile “Basın Yayın Komünü” olarak adlandırılan Aktan İnce,
Aydın Çubukçu, Mustafa Kuseyri, Erhen Erel, Yaşar Ayaşlı, Hik-
met Çiçek, Ertan Günçiner, Bumin Güneri gibi öğrenci liderleri
de PDA çevresinde yer aldı.

Vecdi Özgüner, PDA’yla olan ilişkisini daha sonra TİİKP’de
devam ettirirken, “Basın Yayın Komünü” olarak adlandırılan
çevre, PDA çevresinden ayrıldı.

Doğu Perinçek bu konuda şunları anlatmıştır:

“1970 yılında Aksaray’da Kilim Pastanesi’nde ben, Bora Gözen ve Vecdi Özgüner buluştuk. Partiye üyelik önerdik. ‘Bazı konularda Parti’yle bire bir düşünmüyorum. Ama genel programı benimsedikten sonra bunların önemi yok. En temel mesele Marksist-Leninist çizgide örgütlenmek. Yasal ve yasadışı çizgiyi birleştirmek. Bunları yapacak kuvvette bu parti. Seve seve katılıyorum,’ dedi.”

“Basın Yayın Komünü”, PDA’yla ilişkilerine son noktayı koymak için, 22 Mayıs 1970 Cuma günü derginin Ankara bürosunda PDA’cılarla bir araya geldi.

Erhan Erel, Mustafa Kuseyri ve Nejat Arun, toplantıya gitmedi. BYYO’da arkadaşlarını bekledi. Erhan Erel, saat 20.00 civarında BYYO’dan ayrılarak evine gitti.

BYYO Öğrenci Derneği odasında Mustafa Kuseyri’yle “tetik düşürme” oyunu oynayan Nejat Arun, yanlış bir hareketi sonucu, saat 21.15’te Mustafa Kuseyri’nin ölümüne neden oldu.

Olaya, “Faşistler saldırdı ve Mustafa Kuseyri’yi öldürdü!” havası verildi ve Nejat Arun, arkadaşları tarafından Datça’ya gönderildi.

Arkadaşları tarafından yaklaşık bir yıl saklanan Nejat Arun, 10 Haziran 1971 Perşembe günü sahte bir kimlikle yakalandı.

Mustafa Kuseyri’nin ölümü nedeniyle PDA ile Basın Yayın Komünü arasındaki ilişkiler bir süre daha devam etti ama 1970 yılının sonuna gelmeden bitti.

“İllegal Çalışmalarımız da Oluyordu”

Aydınlık dergisi kadrolarının ikiye bölünmesi sonrasında yayınlanmaya başlayan *Proleter Devrimci Aydınlık* dergisinin yazı kurulunda yer alan Halil Berktaş, bu süreç hakkında şunları anlatmıştır:

“Benim 1969 yılı Eylül ayında, *Aydınlık*’la ilk temasımda henüz ayrılma meydana gelmemiş, sonradan kendilerinden

ayrıldığıımız Mihri Belli ve Vahap Erdoğan'ın hâkimiyeti altında *Aydınlık Sosyalist Dergi* mevcuttu. Görüş ayrılıkları kendini belli etmeye başlamışsa da henüz açık bir ayrılma meydana gelmemişti. PDA'nın ayrılması 1969–1970 kışında olmuştur. O sıralarda Milli Demokratik Devrim esprisi etrafında toplanan saflar içinde başlıca üç ayrı görüş ve akım oluşmaktaydı. Birincisi, sözcülüğünü Mihri Belli'nin yaptığı görüş; Milli Demokratik Devrim'in cunctacı, yani devrim için halk kitlelerinin yaratıcı eylemine değil, bir subay grubunun tepeden inme darbesine bel bağlayan eğilimi ifade ediyordu. Bu görüşte olanlar, Mao'nun düşüncesini reddetmekte, modern revizyonizm ile ideolojik bakımdan uzlaşmakta idiler. Vahap Erdoğan da bu grubun içinde yer alıyordu. İkinci görüş: Sözcülüğünü muhtelif zamanlarda Yusuf Küpeli, Deniz Gezmiş, Mahir Çayan, Münir Ramazan Aktolga gibi gençlerin yaptıkları devrim için yine halk kitlelerinin yaratıcı eylemine değil küçük öfkeli aydınlar veya seçkinler grubunun kitlelerden kopuk soyut antiemperyalist eylemlerine bel bağlıyorlardı. Bu görüşte olanlar, geniş halk kitlelerinden kopuk olarak Dev-Genç örgütü içerisinde örneğin, sosyalizme ihanet etmiş olan Sovyet revizyonizmiyle ideolojik bakımdan uzlaşmak, devrim için kitlelere güvenmemek, Mao'nun düşüncesini ideolojik bayrak olarak almayı reddetmek gibi kendi görüşlerini yayıyor ve gerçekleştirmeye çalışıyorlardı. Kemalizm ve Sosyalist ideolojileri arasında ilişkiler bazen Kemalizme alabildiğine saldırmak, bazen de Kemalizmi olduğu gibi kabul eder görünmek ve Kemalizmin tutarlı bir değerlendirmesine ulaşamamak, bu görüşler arasında sayılabilir. Üçüncü ana görüş ise; sözcülüğünü Doğu Perinçek, ben ve Ömer Özerturgut, Atıl Ant, Gün Zileli, Şahin Alpay, Cengiz Çandar, Erdoğan Güçbilmez, Nuri Çolakoglu, Mehmet Altun, Sabetay Varol, Bora Gözen, İbrahim Kaypakkaya, Muzaffer Oruçoglu'nun yaptıkları, esas niteliği, devrimin işçi ve köylü kitleleri tarafından gerçekleştirilebileceğine inanan görüştü. Bu görüş, mücadelesinde Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesini kendisine ideolojik rehber olarak kabul etti. Üçüncü

görüşte olanlar tarafından diğer görüşlerin savunucularına karşı yöneltilen eleştiriler ve gelişen karşılıklı mücadeleler sonucunda, birinci ve ikinci görüşte olanlar, belli bir süre için bize karşı birleştiler ve *Aydınlık Sosyalist Dergi* ikiye bölündü. Böylece bizim görüşümüzde olanlar *Proleter Devrimci Aydınlık* ve *İşçi-Köylü* çevresinde birleştik.

“Bu bölünmeden sonra biz, bir süre İstanbul’da bu görüşleri savunan arkadaşlar vasıtasıyla *Türk Solu* dergisinde de görüşlerimizi savunduk. Fakat *Türk Solu* dergisi, yazı kurulu içinde meydana gelen anlaşmazlık yüzünden bu dergi yayını tatil etti ve böylece biri *PDA*, diğeri *İşçi-Köylü* gazetesi olmak üzere elimizde iki yayın organı kalmış oldu. Bu hareket içinde yürütülen faaliyetlerin başlıcaları şunlardır:

“1. *İşçi-Köylü* gazetesinin çıkartılması ve yurt çapında dağıtımı,

“2. İdeolojik görüşlerimizin her yerde ve özellikle Dev-Genç içinde savunulması,

“3. *Proleter Devrimci Aydınlık* dergisinde ideolojik görüşlerimizin Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesi doğrultusunda berraklaştırılması için adım adım mücadele edilmesi,

“4. Marksizm-Leninizm temellerinin iyi öğrenilmesi için dergi bürosunda eğitim toplantıları, kitap tanıtma konuşmaları ve çeşitli konularda siyasi tartışmalar düzenlenmesi,

“5. Dergi ve gazete çevresinde toplanan insanların daha fazla fedakârlığı, kıt kanaat yaşamaya, burjuva hayatından kopmaya ve hayatlarını gitgide daha fazla emekçi halkla birleştirmeye ikna edilmeleri için kampanyalar açılması (*Proleterleşme Hareketi*),

“6. Bu insanların ideolojik düzeyinin yükseltilmesi ve aynı zamanda harekete daha aktif olarak katılmalarının sağlanması için *İşçi-Köylü Çalışma Komiteleri* denilen tartışma gruplarının kurulması,

“7. *Proleter Devrimci Aydınlık* ve *İşçi-Köylü* yayın organlarının işçi, köylü ve gençlik mücadeleleriyle daha iyi irtibatlı olarak çıkabilmesi için ve aynı zamanda işçiler, köylüler ve gençler

içinde görüşlerimizin savunmasının daha iyi yapılması için İşçi Komitesi, Köylü Komitesi, Gençlik Komitesi gibi komitelerin kurulması,

“8. İstanbul’da *Türk Solu* dergisi çıkmıyor olmasına rağmen her halükârda, oradaki insanların enerjisini kanalize edebilme amacıyla ve belki ilerde *Türk Solu* dergisi yerine İstanbul’da bir yayın organı çıkmasının hazırlığını yapmak amacıyla bir yazı kurulu kurulması,

“9. Avrupa’da, Türkiye’deki mücadeleleri bağımsız olarak izleyerek bizim görüşün doğru olduğunu kabul etmiş olduklarını öğrendiğim devrimciler tarafından bu görüşlerin propaganda-sını oradaki Türkiyeli kişiler ve gençler arasında yaymak amacıyla İşçi-Köylü büroları kurulması,

“10. *Proleter Devrimci Aydınlik* dergisinde, Türkiye’deki sol hareketleri dağınıklıktan kurtaracak ve legal bir sosyalist parti kurulmasına zemin hazırlayabilecek bir Sosyalist Kurultay teklifinin ortaya atılması,

“11. Hareketin ideolojik çizgisi ve özellikle sosyalist kurultay teklifinin, ‘toprak devrimi’ meselesinin vb. İstanbul ve Ankara’daki yazı kurullarının toplantılarında büyük tartışmalara yol açması,

“12. Sıkıyönetimden önce Almanya’da mahalli lisanla yayınlanmaya başlayan bir yayın organımız vasıtasıyla görüşlerimizin Almanya’daki ve dünyanın diğer bölgelerindeki devrimcilere de yayın yoluyla duyurulması.

“Bu yukanda saydıklarım sıkıyönetimden önceki legal çalışmalarımızdır. Bu arada illegal çalışmalarımız da oluyordu. Bu hususu daha aşağıda açıklayacağım. *PDA* ve *İşçi-Köylü* yazı kurullarında muhtelif zamanlarda görev almış şahıslardan hatırlayabildiklerim şunlardır:

“İstanbul’da bir, Ankara’da iki yazı kurulu, ayrıca bunlar arasındaki koordineyi sağlamak üzere bir koordinasyon komitesi kurulmuştu.

“İstanbul’daki Yazı Kurulu; Bora Gözen, Mehmet Altun, İbrahim Kaypakkaya, Muzaffer Oruçoğlu, Sebetay Varol, Garbis Altınoğlu’ndan müteşekkildi.

“Ankara’daki Yazı Kurulları; Doğu Perinçek, Ömer Özer-turgut, Şahin Alpay, Gün Zileli, Hasan Yalçın, Ömer Madra, Halil Berktaş, Cüneyt Akalın, Atıl Ant, Erdoğan Güçbilmez’den teşekkül etmekteydi. Bunlar zaman zaman PDA ve İşçi-Köylü yazı kurullarında görev almışlardır. Nuri Çolakoğlu da bunlar arasındadır.

“Koordinasyon Komitesi’ne gelince, Doğu Perinçek, Hasan Yalçın, Gün Zileli’den teşekkül etmiştir.”⁶

“Proletaryanın Öncülüğü Bugün Halihazırda Mevcut Değildir”

İşçi-Köylü gazetesinin İstanbul bürosunda, “işçi” ve “köylü” hareketlerine yönelik iki komite oluşturuldu. Bir de “çeviri” büro-su kuruldu.

Muzaffer Oruçoğlu “Köy Komitesi”, İbrahim Kaypakkaya “İşçi Komitesi” sorumlusuydu.

Köy Bürosu’nun değişmeyen tek sorumlusu Muzaffer Oruçoğlu’ydu. Otuzdan fazla kişi çalışırdı büroda. Yapılan çalışmalar sonucunda elliden fazla güvenilir ilişki kuruldu Trakya köylerinde.

Çeviri bürosunda ise Celal Üster, Halil Berktaş, Melek Ula-gay vardı.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili Ve Ede-biyatı Bölümü’nde öğrenci olan Melek Ulagay, sadece çeviri işle-rinde değil, *Türk Solu*’nun bütün işlerine koştururdu.

İbrahim Kaypakkaya’nın bazı sendikacılar ve işçilerle yakın ilişkileri vardı. İşçi Bürosu’nda çalışanlar arasında Cem Somel, Mehmet Altun, Melek Ulagay, Lütfi Tınç, Hüseyin Karanlık ve Kenan Mortan da vardı.

Çetin Yetkin, *Türk Solu*'ndaki bölünmeler hakkında yaptığı araştırmada, farklı siyasi görüşleri savunan hareketlerin önde gelenleriyle görüşmeler yaptı.

Çetin Yetkin'in, 6 Şubat 1970 Cuma günü Doğu Perinçek ve İbrahim Kaypakkaya'yla İstanbul'da *Türk Solu* dergisinin bürosunda yaptığı görüşme aynen şöyle:

Çetin Yetkin: “Nihai amaç, sosyalizm. Ama sosyalizmi kurmak için bu yoldan gideceksiniz. Sonunda gerek küçük burjuvazi, gerekse burjuvazi, sınıf olarak ortadan kaldırılacaklar. Ama onlar da varlıklarını korumak için mücadele edecekler. İşte bu mücadele, milli demokratik devrim süresi içinde görülmeyecek mi? Hem sınıf mücadelesi yürütülecek hem de bunlarla müttefik olunacak. Bunu biraz daha açıklar mısınız?”

Doğu Perinçek: “Milli demokratik iktidar döneminde küçük burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişki, gene düşmanca bir çelişki haline gelmez. O dönemde ikna yoluyla, gönüllü olarak küçük burjuvazinin geniş kesimleri üzerinde, köylü, orta köylü, küçük yoksul köylüyle ittifak halinde proletarya, sosyalizmin inşasını tamamlar.”

Çetin Yetkin: “Burjuvazi için de aynı şeyi söyleyebilecek misiniz?”

Doğu Perinçek: “Değil tabii. Burjuvazide doğrudan doğruya özel mülkiyetin kaldırılması söz konusu. Mesela, küçük burjuvazinin en önemli kesimi olan Türkiye’de, yoksul orta köylüyle proletarya beraber sosyalizmi kurar. Mesela diyelim ki, kurduğu kolektif çiftliklerde üretimin son derece artması, modern teknoloji kullanılması sebebiyle, orada çalışan işçinin, küçük yoksul köylüden daha iyi yaşaması halinde, küçük arazi sahibi köylülerin kooperatiflerinde yavaş yavaş kolektif mülkiyete dönüştürülmesi isteği toplumda gelişir ve kolektif çiftlikleri örnek olarak görürler ve oralarda da kolektif mülkiyet yaygınlaştırılır.”

İbrahim Kaypakkaya: “Mao Zedung’un bu konuda şöyle bir görüşü var: Sosyalizm kurulurken karşı çıkan karşıdevrimciler

düşmandır. Ama karşıdevrimci olmayan milli burjuvazi de yine proletaryanın dostudur. Belki ifade böyle değil, ama bu anlamda. Yani orada milli burjuvazi düşman ilan edilmiyor. Fakat sosyalizmi kurmaktan da vazgeçilmiyor. Sosyalizm inşa ediliyor bir taraftan, bir taraftan da milli burjuvazi düşmanca ortadan kaldırılmıyor. Yani o da köylünün yoluna katılıyor. Ama yalnız milli burjuvazi değil, köylülerden de karşıdevrimci unsurlar olursa, onlara karşı da düşmanca tavır takınılıyor.”

Çetin Yetkin: “Milli demokratik devrimciler içindeki son bölünme karşısında öncülük sorunu hakkında ne düşünüyorsun?”

Doğu Perinçek: “Biz, milli demokratik devrimin ancak proletaryanın öncülüğünde gerçekleştirilebileceğini savunuyoruz. Tabii fiilen. Proletaryanın politik, ideolojik ve örgütsel öncülüğü olmayan bir hareket milli demokratik devrim vasfını -‘devrim’in altını çiziyorum- kazanamaz. Çünkü bugün dünyadaki tek sınıf proletaryadır. Biz, öncülük dendiği zaman, proletaryanın öncü vazifesini, geniş işçi ve köylü yığınlarını devrim yolunda ilerletmesini anlıyoruz. Yalnız ideolojik öncülüğü reddediyoruz.”

Çetin Yetkin: “İbrahim Kaypakkaya, proletarya bugünkü durumda nerededir Doğu’nun açıkladığına göre?”

İbrahim Kaypakkaya: “Proletaryanın öncülüğü bugün, hali-hazırda, mevcut değildir.”⁷

Biz Niye Uzun Yürüyüş Yapmıyoruz

Mao Zedung’un fikirleri PDA’cılar tarafından savunulmaktaydı. PDA’cılar, tartışma ve konuşmalarda daima Çin devrimi, ÇKP tarihi ve Mao Zedung’dan örnekler verirlerdi.

ÇKP, Kızıl Ordu’yla birlikte, 16 Ekim 1934–20 Ekim 1935 tarihleri arasında on iki bin kilometre yürüyerek emperyalistlere karşı savaşmış, on bir eyaletten geçmiş, altmış iki kent ve kasabayı emperyalistlerin işgalinden kurtarmıştı. Bu, ilk uzun yürüyüşü. Daha sonra başka “uzun yürüyüşler” de yapılacaktı.

Mao Zedung için uzun yürüyüş, yalnızca askeri bir harekât değil, aynı zamanda halkla bütünleşmesinin bir onaylanmasıydı.

Ali Bayram Kara, Muzaffer Oruçoğlu, İbrahim Kaypakkaya, Hasan Zorlu, Mustafa Yılmazpektürk ve birkaç kişi daha, Balıkesir Yurdu kantininde oturmuş sohbet etmekteydi.

Sohbetin bir yerinde Muzaffer Oruçoğlu, şöyle dedi:

“Arkadaşlar, biz de Mao’nun yaptığı gibi yapsak ve köylülere, ‘Devrim başladı. Ankara’ya yürüyelim,’ desek, köylünün hepsi bize katılır.”

Kaşıkcı Köylülerinin Yürüyüşünü Destekleyelim

PDA’cıların bu dönemde çalışma alanı özellikle tarım üreticileriydi.

4 Şubat 1970 Çarşamba günü Balıkesir Savaştepe’de, 7 Şubat’ta Aksihisar’da, 10 Şubat’ta Ödemiş’te tütün üreticileri ile gençler, yürüyüş düzenledi.

Akhisar’daki mitinge İstanbul, İzmir ve Ankara’daki PDA ve *İşçi-Köylü*’nün bütün kadroları katıldı.

Bunların arasında Doğu Perinçek, Gün Zileli, Erdoğan Güçbilmez, Cüneyt Akalın, Kabil Kocatürk, Daşar Karadağ, Aktan İnce, Cem Somel, İbrahim Kaypakkaya, Muzaffer Oruçoğlu, Ali Karşılayan da vardı.

Doğu Perinçek, 26 Mart’ta Söke Kadastro Mahkemesi’nde yapılan duruşmaya, avukat olarak köylüler lehine katıldı.

İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu, 1970 Şubat ayının son haftasında Tekirdağ’a bağlı Kaşıkcı köyüne gitti; köylülerle yapılan görüşmelerden elde edilen bilgilerle ortak bir yazı hazırladı.

Türk Solu dergisinin, 3 Mart 1970 tarih ve 120. sayısında yayınlanan yazı şöyleydi:

“Taşomurca, Tekirdağ’a bağlı bir köyün adıdır. Taşomurca’nın çevresinde, topraksız ve az topraklı köylüleri bağrında barındıran 7 köy sıralanır: Kaşıkcı, Selçuk, Karansılı, Dedecik, Generli,

İsmaili, Kazandere. Aşağıda toprak mücadelelerini anlatacağımız Kaşıkçı köylüleri, 93 harbinde, Bulgaristan'ın Selvi ilçesine bağlı Dobramirka bucağından göçerek, 1887 yılında Taşomurca çiftliği ile Ahmedikli çiftliğinin arasına düşen bugünkü topraklarına yerleşmişlerdir. Bugün, Kaşıkçı iki bini aşkın nüfusu ve bir avuç toprağıyla (yaklaşık on yedi bin dönüm), Trakya'nın yüzlerce topraksız köyünden biridir. Ve üzerinde kuruluşundan bu yana bir toprak mücadelesi sürer gelir.

“Kaşıkçı köylüleri, kendi ifadelerine göre, 1312 teşrinisanide köyün doğusundaki Ahmedikli çiftliğine ait toprakların tamamını satın alarak 98 kişinin üzerine tapu ettirirler. 1947’de resmi makamların tasvibini de alarak bu toprakları işlemeye girişirler. Bunun üzerine, çiftlikte çalışan köylüler ve sonradan gelip Ahmedikli’ye yerleşen göçmenler, “Bizim topraklarımızı sürüyorlar,” diye, Kaşıkçı köylülerini mahkemeye verirler. Bundan sonrasını köy muhtarı Mahmut Yazıcı’dan dinleyelim: ‘... Mahkemeye ihtiyar heyeti verilmiş olduğu için, mahkeme, Ahmediklilerin davasını önce reddetti. İkinci defa 52 kişi hakkında dava açtılar. Dava sonucu, 1924,5 dekar yer bize teslim edildi ve halen işliyoruz... Tapuların çevirdiği hudut dahilindeki geri kalan kısımlar, Ahmedikli köylülerine verilmeye teşebbüs edilince, şahıslar ellerindeki tapuları ibraz ettiler. Ve Ahmedikli ile Kaşıkçı köyü ihtar kurulları, 16 numaralı toprak komisyonu başkanı ve tapu memurları ve hatta ormanla ilişkisi bulunduğu için Tekirdağ Orman Bölge Şefliği olduğu halde yapılan keşifte, burada toprak tevzi kanununun uygulanamayacağı bir deftere yazıldı, orada hazır bulunanlara imzalatıldı. DP yöneticileri, bu kararı dinlemeyerek, yukarıdan parti kanalıyla Ahmediklilere 1200 dönüm toprak verdiler. Ve tapulu topraklarımızı Ahmediklilerin üzerine yeniden tapu ettirdiler. (Bu olay 1960 yılında 27 Mayıs hareketinden önce meydana geliyor. O dönemde Ahmedikliler DP’li, Kaşıkçı köylüleri ise CHP’lidir.) Her ne kadar araştırdıkça da tutulan zabiti bulamadık. Vermediler. Tapu iptal davası ve men-i müdahale davası açtık. Davayı Tekirdağ’da kaybettik. Temyizde, 1969’da

dava temelinden bozuldu. Şimdi mahkeme devam ediyor. 12 Mart'a duruşmamız var...'

"Toprak ağalarının ve işbirlikçilerinin siyasi örgütü DP, Kaşıkçı köylülerinin toprağını Ahmediklilere vererek, hem topraksız köylüleri birbirine düşürmüş hem de bu yolla kendisine oy veren Ahmedikli köylülerini bir süre daha kendi dümen suyunda tutmayı başarmıştır.

"Kaşıkçı köylüleri bir yandan Ahmedikli köylüleriyle mahkeme kapılarında çekişirlerken, öte yandan da hazine topraklarına el koymak isteyen Taşomurca çiftlik sahibine karşı şiddetli bir mücadele yürütüyorlardı. Kaşıkçı'dan Ferhat Özdamar'ın verdiği bilgiye göre, Taşomurca'nın topraksız ve az topraklı köylülerinin yanında, tahminen 7 bin dönümlük bir çiftlik vardır. Kaşıkçı köyü, bu çiftliğin toprağıyla sınırdır. Çiftliğin sahiplerinden Tayyip Bey, 1324'te encümen azası iken, tapudaki miktarın kat kat üstünde geniş toprakları kucaklayan bir hudutname çıkartır. Çiftlik sınırlarının içinde, çiftliğe ait topraklardan başka Taşomurca köylülerinin bölük pörçük toprakları ve 400 dönümlük buzağılığa yerleşirler ve çiftlik sahiplerinden ses seda çıkmaz. Bundan da anlaşılmaktadır ki, mera çiftliğe ait değildir. Fakat daha sonraları, çiftlik sahipleri hazineye ait olan buzağılıklara el koymak için harekete geçer.

"Kaşıkçı ile Taşomurca çiftliği arasında ilkin 1950 yılında, köy ihtiyar kurullarının imzaladığı bir hudutnameyle, Kaşıkçılı bir köylüye ait olan meşe tarlanın alt başı sınır olarak tespit edilir. 1957 yılında çiftliğin o günkü sahibi Neriman Sezer, bu sınırı reddederek, meşe tarlaları üst başının sınır olduğunu iddia eder ve bunu, satın aldığı bilirkişilerin şahitliğine dayanan bir mahkeme kararıyla "ispat" eder. Bunun üzerine, meşe tarlanın üst başı sınır olarak kabul edilir. Böylece 300 dönüm mera çiftlik sınırları içerisine alınarak, Omurca çiftliği, Kaşıkçı köylülerinin topraklarının arasına doğru genişletilir.

"Zamanla, meşe tarlanın üst başı, meradan katılan topraklarla Kaşıkçı köyüne doğru ilerler. Neriman Sezer, bu kez de çiftliğin

hududunu meşe tarlanın o günkü üst başına kadar genişletmek ister ve arada kalan merayı sürdürmeye kalkışır. Kaşıkçı köylüleri engel olurlar. Köylüler mahkemeye verilir. 1968 yılında yine ‘bilirkişi’lerin şahitliğiyle, çiftlik sahibi davayı ‘kazanır’ ve yeni topraklar icrayla çiftliğe teslim edilir. Temyiz kararı tasdik eder. Fakat Kaşıkçı köylüleri el konulan topraklardan çiftlik sahibini atarak, hazine arazisini çiftliğe kaptırmazlar.

“Şubat’ın 12’sinde, Taşomurca çiftliğini 65 bin liraya kirala-
yan Selçuk köyü ağası ve adamları, dokuz jandarma, iki uzman,
bir teğmenin koruyuculuğunda dört traktörle yeniden hazi-
ne topraklarını sürmeye gelirler. Kaşıkçı köylüleri, kadın erkek,
yedisinden yetmişine sel gibi meraya akar. Teğmen, jandarma-
lara, “Süngü tak!” emri verir. Köylüler, “Ölürüz, sürdürmeyiz
bu toprakları,” derler. Sonunda ağanın adamları ve jandarmalar
dönüp gitmek zorunda kalırlar.

“Neriman Sezer, Kaşıkçı merasından başka, Taşomurca köy-
lerine ait bin dönümlük bir meraya da el koyar. Bu yüzden 1966
yılında Taşomurcalı bir çoban Neriman Sezer’i döverek öldürür.
Neriman’ın yerini alan kızı, halihazırda, Kırklareli banka müdü-
rünün oğluyla evlidir ve karı koca çiftliği Tekirdağ’dan yönetir-
ler. Ve annelerinin ‘genişleme’ politikasını devam ettirirler.

“Kaşıkçı köylüleri, kendilerine zulmeden, topraklarına el
koyan Taşomurca çiftliği sahiplerini ve toprak ağalarını protesto
amacıyla 16 Şubat günü, dokuz traktör ve on bir otobüsle ve
kendi elleriyle hazırladıkları pankartlarıyla yürüyüş için Tekirdağ’a
iniyorlar. İki traktör dolusu köylü de Taşomurca’dan geliyor. Çev-
redeki ‘beyler’, (köylüler çiftlik sahiplerine bey diyorlar) yürüyüşe
engel olabilmek için telaş içinde sağa sola koşuşuyorlar. Bütün
kanuni işlemler yerine getirilmiş olduğu halde, Vali, köylülerin
yürüyüşüne zorla engel oluyor. ‘Yürürseniz karşınıza asker çıka-
rırım, polisi saldırtırım, içeri tıkarım, bayramınızı çoluğunuzun
çocuğunuzun yanında geçirmek istiyorsanız yürümeyin,’ diyerek
onları tehdit ediyor. Köylüler, Vali’nin baskısı ve şiddetlenen yağ-
mur yüzünden yürüyüşü yapamıyorlar.

“Köylüler hala öfkeli. Yürüyüş haklarının zorla engellenmesini bir türlü hazmedemiyorlar. Anayasa’nın Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü ile ilgili maddesini ezbere biliyorlar. Oraya varan gençler tarafından köylülere gösteri ve yürüyüş hakkının ne olduğu bir kere daha açıklandı. Türkiye’nin diğer bölgelerindeki işçi, köylü mücadeleleri anlatıldı. Köylülerin çoğunun bunlardan haberi yoktu. *İşçi-Köylü* gazetesinin eski sayıları dağıtıldı.

“Köylüler, *İşçi-Köylü* gazetesini ilk defa görüyorlardı. Böyle bir gazetenin varlığına şaşılar ve gazeteleri elden ele dolaştırarak okudular. Değirmenköylülerin toprak mücadelesi yüksek sesle okundu. O zamana kadar gençlere şüpheyle, tereddütle bakan köylüler, o andan sonra gençlerle kaynaşıverdiler ve sıcak bir dostluk havası doğdu. Bu hava içinde birçok konu konuşulup tartışıldı. (Pratik bir kere daha gösterdi ki, *İşçi-Köylü* gazetesi, kitlelerin kendi aralarında ve kitleler ile proleter devrimcileri arasında bağlar kurmakta, kitlelerin eğitiminde halen en önemli silahımızdır. Kim ki, *İşçi-Köylü*’yü küçümsüyor, onu şu ya da bu şekilde baltalamaya çalışıyor, o kişinin ya en azından kitlelerle bağı yoktur, bu yüzden *İşçi-Köylü* gazetesinin önemini kavramasına imkân yoktur ya da o kişi, gerçeği kendi kişisel hesapları uğruna feda etmektedir.)

“Türkiye’deki toprak ağalarının, tefecilerin, işbirlikçi sermaye sahiplerinin işçiler, köylüler üzerindeki tahakkümü ‘bu zulüm düzeninin her somut örneği ele alınarak’ ortaya konuldu. Partilerin hangi sınıfların menfaatlerini temsil ettiği, öğrenci hareketleri, öğretmenlerin boykotları, eğitim sistemi, NATO, 6. Filo, Türkiye’deki yabancı üs ve tesislerin varlık sebepleri, madenler, petroler, barış gönüllüleri ve daha bir sürü mesele ele alınarak birbiriyle ve bugünkü düzenle ilişkileri açıklandı. Bağımsızlığın, demokrasinin ne olduğu ve sosyalist düzen anlatıldı. Bir yandan köylülerin bugünkü toprak mücadelelerine ışık tutulurken, öte yandan da bu mücadelenin, kazanılsa bile Kaşıkçı köylülerini kurtuluşa götüremeyeceği, bunun imkânsızlığı anlatıldı. Gece saat 24.00’e kadar devam eden ve köylülerin istekle katıldığı,

yoğun açıklamalar ve tartışmalar hemen herkesin kafasında aynı soruyu doğurdu: Bu zulüm düzeninden nasıl kurtulabiliriz?

“Bu soru bir köylü tarafından sözlü olarak dile getirildi. Bunun üzerine, önce Filistin ve Vietnam’daki devrimci mücadeleler, bu mücadelelerin nedenleri, hedefleri, kimlerle kime karşı yürütüldükleri ortaya konuldu. Bu konularda köylüler de bildiklerini, duyduklarını söylediler. Sonra, Türkiye’de Amerikan- cı iktidarın işçiler, köylüler, öğrenciler ve aydınlara karşı gittikçe artan baskı ve şiddet uygulamaları, köylülerin de bildiği, duyduğu örneklerle açıklandı. Bu açıklamalar üzerine bir köylü yukarıdaki soruyu şöyle cevaplandırdı: ‘El ele vermedikçe, bunlara iyice bir kötek çalmadıkça, ne gâvur gider ne de bey sırtımızdan iner.’

“Trakya, büyük çoğunluğu topraksız ve az topraklı olan köylülerin yanında, geniş toprakları olan yaygın çiftliklerin bulunduğu bir bölgedir. Topraksız ve az topraklı köylüler, yılın uygun mevsimlerinde, çiftliklerde ve inşaatlarda ücretli olarak çalışırlar. Ücretler düşüktür, çiftlik beyleri ile köylüler arasındaki çelişki keskindir. Bu yapısı dolayısıyla Trakya her an patlamaya hazır bir kazan gibidir. Küçük bir patlama, peşinden diğer yeni patlamalara sebep olacaktır. Bir köylü yürüyüşü peşinden birçok köyün yürüyüşüne sebep olacaktır. Bunu bildiği için işbirlikçi iktidar, Değirmenköylülerin yürüyüşüne engel olmuştur. Kaşıkçı köylülerin yürüyüşüne engel olmaktadır.

“İktidarın bu zorbalığı karşısında Kaşıkçı köylülerini yalnız bırakmayalım. Bütün devrimci kuruluşlar, devrimci gençlik, devrimci hukukçular Kaşıkçı köylülerinin yardımına koşmalıdır. Yasalara girmiş gösteri ve yürüyüş hakkı söke söke alınmalı, bir gerçek haline getirilmelidir. Kaşıkçı köylülerinin yürüyüşü, yüzlerce Trakya köylüsünün geçmek için beklediği kapıyı aralayacaktır. Bu kapıya hep beraber yüklenelim.”

Muzaffer Oruçoğlu ve İsmail Gençoğlu, köylülerin düzenlemek istediği yürüyüşe destek olmak amacıyla Tekirdağ’ın Kaşıkçı ve Taşomurca köylerine gitti. Kahvehanelerde konuşma yapan ve *İşçi-Köylü* gazetesi dağıtan gençler, yürüyüş bildirimini yapmak amacıyla, 3 Mart 1970 Salı günü Tekirdağ’a gitti.

Gelen bazı köylülerle birlikte Tekirdağ Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü'ne başvuru yapıldı. Fakat köylülerin bildirimden imzalarını geri çekmesiyle yürüyüş izni alınamadı.

Kaşıkcı ve Taşomurca köylerine birkaç defa gidildi. Muzaffer Oruçoğlu ile Hüseyin Karanlık, 7 Mart 1970 Cumartesi günü, Tekirdağ'ın İsmaili, Kazandere, Feredanlı köylerine gitti. Köylülere getirdikleri *İşçi-Köylü* gazetesi ile kitap ve bildirileri dağıtan Oruçoğlu ile Karanlık, köylülere yönelik siyasi propaganda yaptı.

Kaşıkcı Köylüleri, Uzun Yürüyüşlerini Kazandı

Trakya bölgesinde çiftlik ve toprak ağalarına karşı devrimci gençlerin verdikleri dayanışma ile köylüler, haklarını uzun mücadeleler ve uzun yıllar sonucu kazandı.

Kaşıkcı köylülerinden olan ve yaşanan olaylara tanık olan Ali Işık, bu konuda özetle şunları anlattı:

“Köyümüzü kuranlar Karamanlı Türkmenlerdir. 7 aile olarak gelmişler. Şimdi 5 aile yaşamını köyde devam ettiriyor. Bu bölgeye sonradan gelen bir aile, elindeki Güdükname tapusu ile köylülerin arazilerine el koyuyor. Köylüler yoksul. Çiftlik sahipleri baskılarla uzun yıllar bu toprakları çalıştırdı. Köylüye etmedikleri zulüm kalmadı. Kendilerine karşı çıkan kim olursa olsun baskı uyguluyorlardı. Örneğin ben orta eğitimimi Kırşehir'de tamamlamak zorunda kaldım. Arazi anlaşmazlığını köy halkı mahkemeye taşımıştı. Bu süreç içinde köylü çok zulüm yaşadı. 1966'da olay başka boyuta dönüştü. Çiftlik sahibinin bekçileri bir sabah çobanlık yapan Ziver Yıldırım ile dayısını dövüyor, köpeğine ateş ediyorlar. Babam muhtardı. Çiftlik sahibi kadın eve geliyor. Bazı konularda annemle konuşuyor, karpuz yiyorlar. Daha sonra annem, çiftlik sahibi Neriman Hanım'ı uğurlamak için birlikte evin önüne çıkıyor. Olayların olduğu gün bizim evin karşısında bekleyen Ziver Yıldırım, evin kapısında çiftliğin sahibi Neriman Sezer adlı kadının kafasına sopayla defalarca vurmuş, kafasını parçalayarak öldürmüştü. Ben annemin feryatlarını duyunca koştum.

Baktım kadın ölmüş. Kadının kızı Neşe geldi. Ziver, bu kez kızın üzerine yürüdü, ben engelledim. Ziver sonra gitti teslim oldu. Kadının kocası kültürlü bir adamdı. Tekirdağ'daki yerel bir gazete Adnan Menderes hakkında çıkan bir haber nedeniyle tutuklanmıştı. Adam köylünün tarafını tutardı ama kadın çok hırslıydı ve kocasına karşı içgüveysi gibi davranırdı. Her şeyin kendisinin olmasını istiyordu. Neşe ve Tayyip adında iki çocuğu vardı. Kadının öldürülmesinden sonra çiftlik sahibi aile Tekirdağ'a göç etti. Arazilerini kiraya verdi. Köye hiç gelmediler ondan sonra. Köylüye karşı hesaplaşmalarını Tekirdağ'dan sürdürdüler. Devrimci hareketlerin yükseldiği yıllardı. Ben de üniversitede öğrenciydim. Devrimci arkadaşları köye çağırdık. Yüzlerce arkadaş geldi. Birkaç kere de İbrahim Kaypakka ile Muzaffer Oruçoğlu geldi. Trakya köylerine çalışmaya defalarca gelen Muzaffer Oruçoğlu bir keresinde tutuklandı, üç ay hapis yattı. Köylerde çok eylem oldu. Bir keresinde yedi köyü örgütleyip 9 traktör ve 11 otobüsle, 16 Şubat 1970 tarihinde Tekirdağ'a eylem yapmaya gitmiştik. Pankartları gecedten hazırlamıştık. Valinin baskısıyla eylemi yapamadık. Prof. İsmet Sungurbey'in bu toprak davasında bize çok desteği ve yararı oldu. Arazilerin Osmanlı devletindeki belgelerini çıkarttı. Bu belgelerle arazilerin köylüye ait olduğunu mahkemede kanıtladık. Mahkeme 52 yıl sürdü. Araziler artık köylünün. Çiftlik sahipleri mahkemeyi kaybedince, otuz yıl kiraya verdikleri çiftliği ve arazilerini birisine sattı. Şimdiki sahipleriyle köylünün arası iyi. Bir sorun yaşanmıyor. Neriman Sezer'i öldüren Ziver Yıldırım'a çok işkence yapıldı. Gördüğü işkencelerle yakalandığı hastalıktan öldü. Neriman Sezer'in oğlu Tayyip, yaklaşık iki yıl önce annesinin mezarının başında tabancayla intihar etti.”

PDA Dergisi Sattırılmıyor

PDA ile ASD grupları arasındaki tartışmaların boyutu zaman içerisinde şiddete dönüştü.

4 Mart 1970 Çarşamba günü, TDGF yönetimi PDA'cılara karşı açıkça tavır aldı ve Oktay Etiman, SBF'de *Proleter Devrimci Aydınlık* dergisinin satılmasını engelledi.

PDA'cılar, ertesi gün daha kalabalık bir grupla SBF'de dergi satmaya gitti. Bu kez, TDGF Genel Başkanı Atilla Sarp, Genel Sekreter Ruhi Koç ve MYK üyesi Ahmet Bozkurt, dergi satışına engel oldu.

Başkan Atilla Sarp, "TDGF MYK'nın Proleter Devrimci Aydınlık'ı fakültelerde sattırmamak yolunda kararı olduğunu, bu kararın uygulanmasına SBF'den başlanacağını, sonra diğer fakültelerde de uygulanacağını" söyledi, Genel Sekreter Ruhi Koç da, "Siz isim sahtekârlığı yapıyorsunuz. Derginizi sattırmayacağız. Ne zaman derginizin ismini değiştirirseniz, o zaman satarsınız," dedi.

ASD ile PDA taraftarı öğrenciler arasında, 7 Mart'ta DTCF kantininde silah ve bıçakların kullanıldığı bir kavga oldu.

Şahin Alpay, 1 Nisan'da İTÜ'de, "Milli Demokratik Devrim ve İşçi Sınıfı" konulu bir konferans verdi. "İlkesiz Birlik Cephesi" olarak nitelendirilen kesim, Şahin Alpay'ı susturmaya çalıştı.

İstanbul'daki görüşmelerinden sonra otobüsle Ankara'ya dönerken Doğu Perinçek'in üzerinde silah bulunduğu ihbarı yapıldı. Ankara polisi tarafından otobüs durduruldu ve Doğu Perinçek'in üstü ve eşyaları arandı. Silah bulunamadı.

5 Haziran 1970 Cuma gecesi, aralarında Namık Kemal Boya'nın da olduğu İstanbul TDGF yöneticilerinden bir grup, Proleter Devrimci Aydınlık ve İşçi-Köylü bürolarına gitti ve büroda bulunanları silahla tehdit ettikten sonra büroda bulunan telefon cihazını, iki daktiloyu ve dergi abone adresleriyle birlikte bir kısım evrakı alarak götürdü. Bu olay, 6 Haziran'da İTÜ'de yapılan TDGF İstanbul üyeleri genel toplantısında, "Türk Solu hareketi" olarak nitelendirildi.

10 Haziran'da yapılan ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nün genel kurulunda da bazı kulüp yöneticileri, *Türk Solu* dergisinin İstanbul bürosunun basılma olayını benimseyerek olayı "devrimci bir eylem" olarak savundu.

PDA çevresi, İTÜ’de Halil Berktaş tarafından verilecek olan, “İşçi, köylü ve öğrenci örgütlenmeleri, sosyalist teorinin kavranmasına ilişkin sorunlar ve Çarü Mazumdar’ın teorisi” konulu bir konferans düzenledi.

Berktaş, konferansında Küba devrimini, “küçük burjuvazinin önderliğinde tesadüfen gerçekleşen bir devrim olarak” değerlendirdi.

İbrahim Kaypakkaya ile Sevinç Özgüner, toplantıyı sabote etmeye çalışan Nahit Tören, Necmi Demir ve arkadaşlarına karşı çıktı. Bunun üzerine, Nahit Tören silahını çekerek tavana iki el ateş etti.

15–16 Haziran Eylemleri

İbrahim Kaypakkaya, yeni sendikalar kanunu tasarısına karşı İstanbul, İzmit, Gebze bölgelerinde meydana gelen işçi eylemlerinin birinci günü olan 15 Haziran 1970 Pazartesi günü Ankara’daydı.

PDA’nın İstanbul bürosundan Ankara’daki bürosuna telefon açılarak, İstanbul ve çevresinde meydana gelen işçi eylemleri hakkında bilgi verildi.

15 Haziran gecesi Ankara’dan hareket ederek sabaha karşı İstanbul’a gelen İbrahim Kaypakkaya, Oral Çalışlar, Gün Zileli, Bumin Güneri ve birkaç arkadaşı, doğrudan TİP Beykoz İlçe Başkanı olan İTÜ öğrencisi Kayhan Şahinbeyoğlu’nun Kandilli’deki evine gitti.

Evde bir süre dinlenen ve yaşanan gelişmeleri arkadaşlarından öğrenen Kaypakkaya ve arkadaşları, *Türk Solu*’nun bürosuna gitti ve yazı işleri müdürü Bora Sabri Gözen’den olaylar hakkında bilgi aldı. Daha sonra, aralarında hangi bölgelere gideceklerini kararlaştırdılar.

Gün Zileli, Oral Çalışlar, Bumin Güneri, Cem Somel ve bir grup arkadaşı, Eyüp civarındaki işyerlerine gitti.

İbrahim Kaypakkaya, Mehmet Altun, Ali Mercan, Ali Taşyan ve Arslan Kılıç, 16 Haziran'da Topkapı'da başlayan yürüyüş koluna Divanyolu'ndaki Türk Solu bürosundan katıldı.

Millet Caddesi, Aksaray, Laleli yoluyla yürüyerek Çağaloğlu'na gelen işçiler, Valilik binasının önünde tankların barikatıyla karşılaştı. Tankları aşan işçilerin önü, Sirkeci'ye doğru inerken Meseret Kahvehanesi'nin önünde tanklarla bir daha barikat kurularak engellenmeye çalışıldı.

Barikatı bir kere daha aşan işçiler, Sirkeci-Eminönü güzergâhını izleyerek Galata Köprüsü'nün önüne geldi. Fakat Galata Köprüsü ortadan açılmıştı.

Eminönü tarafında kalan işçilerin amacı Gültepe-Levent tarafından gelen işçi koluyla birleşmekti. Galata Köprüsü açılmayınca Unkapanı yoluna dönen işçilere Tekel işçileri katıldı. Fatih-Edirnekapi tarafına yürüyen işçiler, o güzergâhta dağıldı. Artık akşam olmuştu.

Olaylar bittikten sonra Kaypakkaya ve arkadaşları, yine İTÜ öğrencisi Kayhan Şahinbeyoğlu'nun Kandilli'deki evinde bir araya geldi.

Bora Gözen, Ankara'dan gelen arkadaşlarına, "Boğaziçi Üniversitesi'nde bizim arkadaşların toplantısı var. Siz de gelin, bir durum değerlendirmesi yapalım," dedi. Fakat gece sokağa çıkma yasağı ilan edilmişti. "Can Yücel'in sahilde bir sandalı var. Onu alıp gidelim," önerisi ortaya atıldı.

Ankara'dan gelenlerin bir kısmı gitmedi. Boğaziçi Üniversitesi'ndeki toplantıya katılan İbrahim Kaypakkaya, geri döndüğünde toplantıda yaşananları arkadaşlarına anlattı.

Muzaffer Oruçoğlu Tutuklanıyor

Muzaffer Oruçoğlu, "Köy Bürosu" sorumlusu olduğu için hem kendisi hem de görevlendirdiği kişiler sürekli olarak köylerdeydi. 15-16 Haziran olayları olduğu zaman da Trakya bölgesindeki köylerde çalışma yapmaktaydı.

Kabil Kocatürk ile Ümit Necef, Trakya'da bazı köylere çalışma yapmaya gönderildi.

Trakya bölgesinde köy çalışmalarına gidenler, geri döndüğünde arkadaşlarına, "Trakya köyleri kan kokuyor," diyerek izlenimlerini anlattı.

Cem Somel ile edebiyat fakültesi öğrencisi Bursalı Hasan Sakarya, Bursa tarafına köy çalışmasına gitti. Bursa'nın Mustafakemalpaşa, Karacabey ilçe ve köylerinde çalışan Cem Somel, Bursa'da tanıştığı Bigalı Fuat Karasu ile Biga'ya gitti. Biga'da bir süre köylerde çalışan Cem Somel, daha sonra Gönen'e geçti.

Edirne'ye bağlı Lalapaşa ilçesi Taşlımüsellim köyüne giden, oradan da Süloğlu bucağındaki köy kahvelerinde köylüyü toprak reformu konusunda aydınlatmak için konuşmalar yapan ve broşür dağıtan Muzaffer Oruçoğlu, Necati Serhat Hürkan ve Halil Berktaş, komünizm propagandası yaptıkları iddiasıyla, 22 Temmuz 1970 Salı günü gözaltına alındı.

İfadelerinde, "köylüyü toprak reformu konusunda aydınlatmak" amacıyla konuşmalar yaptıklarını ve broşür dağıttıklarını söyleyen SBF asistanlarından Halil Berktaş ile Ankara Yenimahalle Lisesi öğrencilerinden Necati Serhat Hürkan, 24 saat gözaltında kaldıktan sonra serbest bırakıldı. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi 3. sınıf öğrencisi Muzaffer Oruçoğlu tutuklandı ve ilk önce Keşan Cezaevi'ne kondu. İki ay Keşan Cezaevi'nde kaldıktan sonra Edirne Cezaevi'ne nakledilen Muzaffer Oruçoğlu, toplam 3 ay 20 günlük tutukluluktan sonra serbest bırakıldı.

15 Kişi Örfi İdareye Teslim Ediliyor

Sınıfsal çatışma her alanda yaşanıyordu.

Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şube memurları, *Türk Solu* gazetesinin Divanyolu Klodfarer Caddesi No: 6/6'da bulunan bürosunda, 3 Eylül 1970 Perşembe günü saat 15.30'da arama yaptı.

Yapılan aramada, 35 adet tabanca mermisi, patlayıcı maddeler, sopalar, yasak olduğu bildirilen kitaplar ve Mao ile Lenin'in

portreleri bulundu. Bulunan patlayıcı maddeler ve yayınlarla ilgili olarak 15 kişi polis tarafından gözaltına alındı.

Gözaltına alınanlar, Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Müdürü Ilgız Aykutlu tarafından sorgulandı.

Arslan Kılıç bu konuda şunları anlatmıştı:

“Bizi, Siyasi Polis Şefi Ilgız Aykutlu sorguladı. Sorgu sırasında İbrahim Kaypakkaya ile Ilgız Aykutlu arasında bir kavgı oldu. Ilgız Aykutlu, hepimizi sıraya dizdi ve ‘Hepinizin anasını Lenin düzsün,’ dedi. İbrahim de, ‘Bizim anamız Krupskaya’dır, fark etmez,’ dedi. Bunun üzerine Aykutlu sinirlendi, ‘Seni mahvederim. Batacak olan çürük bir gemiye binmiş gidiyorsunuz,’ diyerek bağırđı. Yanlış hatırlamıyorsam yine İbrahim, ‘Madem bir çürük gemiye binmişiz ve batacağız. Bu telaşınız nedir?’ diye karşılık verdi.”

Birinci Şube’de sorgulananlar, daha sonra Sıkıyönetim Komutanlığı’na götürüldü.

Sıkıyönetim Komutanlığı’na gönderilenler kayıtlara şöyle geçti:

İbrahim Kaypakkaya (Fen Fakültesi Fizik Bölümü öğrencisi), Bora Sabri Gözen (Türk Sölu Yazı İşleri Müdürü), Arslan Kılıç (Kimya Fakültesi öğrencisi), Tahir Koçyiğit (Robert Kolej öğrencisi), Orhan Bursalı (SBF öğrencisi), Cemşid Orhan (işçi), Baki Özilhan (Özel Gazetecilik öğrencisi), Celal Toprakoğlu (öğretmen), Hürol Erdurak (Lise öğrencisi), Hasan Sakarya (Lise mezunu-boşta), Çetin Tağman (İTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencisi), Mehmet Adil Ovalıoğlu (Işık Mimarlık Fakültesi öğrencisi), Mustafa Adalı (İTÜ öğrencisi), Ahmet Özdemir (İktisat Fakültesi öğrencisi).

Sıkıyönetim yetkilileri, bu konuda hukuksal yetkili olmadıklarını söyleyerek gönderilenleri İstanbul Adliyesi’ne yolladı. Bora Sabri Gözen ile İbrahim Kaypakkaya tutuklandı, diğerkleri serbest bırakıldı. Bir üst mahkemeye yapılan itiraz sonunda İbrahim Kaypakkaya ile Bora Sabri Gözen de serbest kaldı.

Sol İçi Şiddet

MDD içindeki görüş ayrılıkları da bu dönem iyice netleşmiş, saflar belirginleşmişti. İdeolojik tartışmalar zaman zaman şiddete kadar vardı.

TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu, her hafta sonu cumartesi günleri İTÜ’de herkese açık forum düzenlerdi. Forumda herkes görüşlerini dile getirirdi. İdeolojik ayrılıkların netleşmesinden, örgütlerin kurulmasından itibaren İbrahim Kaypakkaya, görüşlerini dile getirirken zaman zaman sertlikle karşılaştı.

Solun bazı kesimlerinde şiddetin tohumları zaman içinde çatışma ve ölüme kadar vardırdı.

Bu dönemde, bazı sol gruplar içindeki ilk öldürülme olayı, Adil Ovalıoğlu’nun kendi grubundaki arkadaşları tarafından 13 Haziran 1972 Salı günü öldürülmesidir.

İbrahim’in sol içi sertlikle karşılaştığı ilk olay, 1968 Temmuz’unda, Doğu Perinçek’in başkanlıktan düşürüldüğü Genel Yönetim Kurulu toplantısında meydana gelir. Erhan Erel, “Sen yenisin, bu işlere karışma” anlamında İbrahim Kaypakkaya’yı eliyle iter.

İkinci olay, 1969 yılı sonunda Kadırğa Öğrenci Yurdu’nda yaşandı. Yurt ile ilgili bir toplantı yapıliyordu. Herkes sırayla konuşmaktaydı. İbrahim Kaypakkaya, görüşlerini açıklamak için ikide bir kürsüye çıkıyordu. Toplantıda bulunanlar buna tepki gösterdi. İbo, uyanlara rağmen ısrarlı bir şekilde görüşlerini laf atarak veya kürsüye gelerek açıklamak istemesi üzerine, Ali Bayram Kara’nın anlattığına göre, Kadırğa Öğrenci Birliği Başkanı Ali Kılıç, İbrahim Kaypakkaya’yı tartakladı.

Üçüncü olay, 4 Mayıs 1970 Pazartesi günü, İTÜ Öğrenci Birliği kurultayında meydana geldi. PDA’cıların başkan adayı Mahmut Altun, Aydınlık Sosyalist Dergi taraftarlarının adayı Gökalp Eren’di.

Aralarında Oral Çalışlar, Cüneyt Akalın, Gün Zileli, Aktan İnce’nin de olduğu kalabalık bir PDA taraftarı, destek olmak için otobüsle Ankara’dan İstanbul’a gelmişti.

Kurultay sırasında İbrahim Kaypakkaya, kürsüde görüşlerini açıklamaya başladığı zaman Nahit Tören silahına sarıldı. Olay, araya girenler tarafından yatıştırıldı. Seçimi Mehmet Altun kaybetti, Gökalp Eren de İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı seçildi.

Dördüncü olay, Sağmalcılar Cezaevi'nde meydana geldi. İbrahim Kaypakkaya, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda meydana gelen bir olay nedeniyle tutuklanarak Sağmalcılar Cezaevi'ne kondu. Deniz Gezmiş de bu sırada aynı cezaevinde tutukluydu.

Deniz, öğrenci hareketleri nedeniyle cezaevine gelen gençlerle sabahları spor, akşamları ise teorik eğitim yapmaktaydı.

Bu eğitim çalışmasına katılan gençlere görüşlerini aktarırken, o sırada, eğitim yapılan yerin bulunduğu bölgede volta atmakta olan İbrahim Kaypakkaya, “Öyle değil böyledir,” diye dışarıdan laf atmaya başladı. Bunun üzerine, “Sen de buraya gel, eğitim çalışmasına katıl. Öyle dışarıdan laf atma şeklinde bu işi yapma,” denildi.

İbrahim Kaypakkaya uyarılara aldırmadı ve birkaç kez aynı şekilde tavrını sürdürdü.

Deniz 1.91 boyundaydı, İbo ise daha kısaydı.

Vural Yıldırımoglu, İbo'nun yanına gelerek, “Bak bunlar dev gibi, bunlarla tartışma. Eşit değilsiniz,” dedi.

Deniz ile İbrahim, “sosyal emperyalizm” konusunda tartışmaya girdi. Deniz, “Sosyalizme soldan ihanet ediyorsunuz,” dedi.

İbo, “Sosyal emperyalizmi sosyalizm olarak gösterenlerdir sosyalizme asıl ihanet edenler,” deyince, Deniz sinirlenip İbo'ya bir yumruk attı.

Olaya tanık olanlardan biri olan Necdet Dizman olayı, “Deniz, masaların üzerinden atlayarak gitti, İbrahim'e bir tokat vurdu,” diye anlatmıştı.

Bu olay hakkında Kenan Rıfkı Ertuğrul ise, “Deniz, masaların üzerinden atlayarak İbrahim'in yanına gitmek istedi ama biz tutuk. İbrahim'e tokat atılmadı, ben kafa vurdum,” demişti.

Bu dönemde son olay, 23 Eylül 1970 Çarşamba günü TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu'nun İTÜ'de düzenlediği toplantıda meydana geldi. Her zaman cumartesi günü toplanan forum, bu kez olağanüstü bir durum nedeniyle çarşamba günü düzenlendi.

Toplantıda çok sert tartışmalar oldu ve Mustafa Zülkadiroğlu, TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu saymanlığından istifa etti.

TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu Başkanı Cihan Alptekin, Necmi Demir, Ömer Erim Süerkan, Gökalp Eren ve Namık Kemal Boya'nın da katıldığı toplantıya PDA çevresinin görüşlerini anlatmak amacıyla İbrahim Kaypakkaya ile Garbis Altınoğlu'da katılmıştı.

Aydınlık Sosyalist Dergi çevresindeki gençler, İbrahim ve arkadaşlarına, "Okulda, şehirlerde sert geçen mücadele var. Bunlar, bundan kaçmak için işçi-köylü mücadelesi deyip mücadele alanlarını terk ediyorlar. Bu mücadele kaçkınlara güvenilmez," gibi suçlamalar yöneltti.

Toplantıda kavga çıktı. Esas sorun *Aydınlık Sosyalist Dergi* taraftarları arasında iken "kabak" PDA'cılarının başında patladı.

Nahit Tören, Taner Kutlay, Zeki Erginbay, Zihni Çetiner, Mustafa Zülkadiroğlu ve arkadaşları ile İbrahim Kaypakkaya'nın arkadaşları arasında itişmeler oldu. Talat Aydemir olaylarına karıştığı gerekçesiyle silahlı kuvvetlerden atılmış olan Zihni Çetiner, İbrahim Kaypakkaya'nın başına tabureyle vurdu. Kabil Kocatürk, İbo'ya saldıranların üzerine atladı, üstü başı kan içinde kaldı.

Söz sırası Garbis Altınoğlu'nda olduğu halde o, çıkan kavga nedeniyle konuşmaktan vazgeçti.

TDGF'nin Son Kurultayı

PDA çevresi, TDGF'nin 17 Ekim 1970 Cumartesi günü SBF'de başlayan kurultayına katılmak için bütün gücüyle çalışmıştı.

Kurultaya Ankara, İzmir ve İstanbul'dan Muzaffer Oruçoğlu, Ali Taşyapan, Kabil Kocatürk, Bora Sabri Gözen, Garbis Altınoğlu, Adil Ovalıoğlu, Nail Satlıgan, Mehmet Ulusoy, İbrahim Özdemir, Salman Kaya, Doğu Perinçek, Cüneyt Akalın, Şahin Alpay, Erdoğan Güçbilmez, Daşar Karadağ, Ömer Özerturgut, Musa Tannıkulu, Abdurrahman Taşçı, Cafer Topçu, Ali Ergün, Ali Kalan, Aktan İnce, Gün Zileli, Atıl Ant, Oral Çalışlar, Latif Güvercin, İlker Ağca, İsmet Tufan Yazıcı ve Ali Karşılayan katıldı.

Mahir Çayan konuşmasında Doğu Perinçek'i baş hedef seçmişti. Delegeleri galeyana getirdi, kurultaydaki gerilimi artırdı.

PDA'cılarının ilk konuşmasını Ömer Özerturgut yaptı.

Doğu Perinçek konuşma yaparken saldırıya uğradı, birisi arkadan tekme vurdu. Kurultayı yöneten Yusuf Küpeli, Doğu Perinçek'in elinden mikrofonu aldı ve ona söz hakkı tanımadı.

"Cin Ali" lakaplı Ali Ergün yerinden fırladı ve Doğu Perinçek'i korumak için saldıranlara doğru hamle yaptı.

Ezici çoğunluk bir kısım PDA'cuyu etkilendi. Bazıları içlerinden, "Böyle bir güç inkâr edilemez. Bunların hepsi mücadelelerin içinde olsa acaba ne olur? Ben de onlara mı katılısam?" diye geçirdi.

Sonuçta kurultayda Ertuğrul Kürkçü, TDGF Başkanı seçildi.

Hüseyin Çapkan ve Kerim Soyka Ölüyor

Gislaved Lastik Fabrikası'nda çalışan 1.300 işçi, işverenin 15-16 Haziran tarihlerine ait ücretlerinin ödenmemesini protesto etmek için, 13 Ekim 1970 Salı günü işyerini işgal etti.

Emniyet kuvvetleri ve jandarma, 15 Ekim'de işgalci işçileri fabrikadan çıkartmak istedi. Çıkan olaylarda Hüseyin Çapkan adlı işçi öldü, on altı işçi ile on beş polis yaralandı.

Bu olayları kınamak amacıyla, Ankara'da Kızılay Vali Konağı civarında, aynı gece geç saatlerde duvarlara, "Şehit işçi arkadaş mücadeleye bayrak olacak" ibaresi yazılı afişler asıldı. Afişte bir elinde çekiç, bir elinde iki ağızlı anahtar taşıyan bir işçi resmi vardı.

Bu afişleri yapıştırdığı iddia edilen kişilerden İstanbul Tarlabası'nda oto tamirciliği yaptığı ve Ankara'da bir otelde kaldığı tespit edilen Tahir Duran adlı işçi ile Yaşar Ayaşlı (BYYO), Kenan Güngör (Ankara Hukuk), Ali Kalan (Ankara Hukuk), Ali Münir Akman (Hukuk), Raif Çakır (Ankara Hukuk), Niyazi Yıldızhan (Ankara Hukuk) ve Ali Mercan (Gazi Eğitim Enstitüsü) polislerce yakalandı. Yakalananların ellerinde bulunan 18 afişe el konuldu.

29 Ekim 1970 Perşembe günü, Eyüp çevresindeki fabrikalarda bildiri dağıtırken işçileri tahrik ettiği gerekçesiyle Mehmet Karakaşlı (İTÜ öğrencisi), İsmail Altinkaya (İTÜ öğrencisi), fen fakültesi öğrencisi Hüseyin Karanlık ve Robert Kolej öğrencisi Garbis Altınoğlu gözaltına alındı.

Bu günlerde eski TKP üyesi ve PDA taraftarı Kerim Soyka, 9 Aralık 1970 Çarşamba günü Almanya'da öldü, 11 Aralık 1970 Cuma günü, Zincirlikuyu'da toprağa verildi. Cenaze törenine öğrenciler ve işçiler de katıldı.

Köy Çalışmaları

15-16 Haziran olaylarından sonra PDA çevresinde ne kadar kadro varsa hepsi sonbaharda yapılması düşünülen "Sosyalist Kurultay" için değişik bölgelerdeki önder kadroları saflara çekmek, illegal partiyi etkinleştirmek amacıyla köylere gönderildi.

Atıl Ant, Halil Berktaş, Şahin Alpay, Daşar Karadağ, Kenan Mortan ve bazı kadrolar Söke'ye gönderildi.

Kadrolar, ilke gereği gittikleri bölgede sürekli kalmıyordu. Bir yerde belli bir süre çalıştıktan sonra başka bölgelere gönderiliyordu.

İşçi-Köylü gazetesi satan Ferit İlsever, Hasan Yalçın ve Emin Yıldırım, 18 Ağustos 1970'de Malatya'da tutuklandı.

ABD, bu dönemde Türkiye'de haşhaş ekiminin yasaklanmasını istedi.

Haşhaş ekimi diğer bölgelerin yanı sıra Çorum'un bazı ilçelerinde de yapılmaktaydı. Yasak kararını isteyen ABD'ye karşı gençler, 19 Ağustos 1970 Çarşamba günü Çorum'da üreticilerle haşhaş mitingi düzenledi.

Bu mitingin yarattığı etkinin izlerini kalıcı bağlara dönüştürmek amacıyla PDA çevresinden ekipler Çorum'un kasaba ve köylerine dağıldı.

Çorum'a ilk giden ekip Daşar Karadağ ile Hüsamettin Kurultay'dı.

Açlık ve susuzluğa karşı deneme yapmak için söğüt yaprağı yemişlerdi. Hüsamettin Kurultay kustu, Daşar Karadağ ise yaprağı çok acı buldu.

Karadağ, Çorum'daki köy çalışmalarından sonra Malatya'da haşhaş mitinginin düzenlenmesi sırasında köy çalışmalarına katıldı. Daha sonra, İstanbul'da Bakırköy Osmaniye'de kurulan İşçi Bürosu'nda çalıştı.

Bir süre İstanbul'da işçiler arasında çalışan Karadağ, Kurultay'la Erzincan'a köy çalışmasına gitti. Köylerde yaptıkları çalışma sonrasında hazırladıkları rapor, *PDA* dergisinin 23 Şubat 1971 tarihli 31. sayısında yayınlandı.

Rapor özetle şöyleydi:

"Başkan Mao'nun 'İktidar namlunun ucundadır!' fikrini açıkladık. Köylüler de kurtuluşun ancak böyle sağlanabileceğini söylediler.

"Biz, işçilerin köylülerin mücadelesinin zafere ulaşacağını söyledikçe, bu zaferin nerelerde sağlandığını soranlar çıkıyordu. (A) köyünde, Arnavutluk'ta işçilerin, köylülerin zaferi nasıl kazandıklarını anlattık. Arnavutluk'un bir sosyalist ülke olduğunu, burada işçilerin iktidarının olduğunu cesaretle ortaya koyduk.

"(B) köyünde ise Çin'den söz ettik. Çin halkının ve bütün dünya halklarının önderi Mao Zedung'u köylülere tanıttık. Çin halkının bütün dünya halklarının destekçisi olduğunu, Çin'in sosyalizmin kalesi olduğunu söyledik.

“Vietnam halkının Amerikan emperyalistlerine karşı haklı mücadelesini anlattık. Hindistan’daki silahlı köylü mücadelesinden örnekler verdik.”

Halil Berktaş ile Erdoğan Güçbilmez, PDA’nın görüşlerini anlatmak için 1970 yılının sonbaharında, Cüneyt Akalın ise 1971 yılının başında Trabzon’a gitti. Akalın, daha sonra toprak işgali yapan köylülere destek olmak için buradan Diyarbakır’a geçti.

Ege Üniversitesi Recep Egemen Amfisi’nde, 26 Aralık 1970 Cumartesi günü faşizm hakkında bir açıkoturma düzenlendi. İzmir Barosu, İPSD, *İşçi-Köylü* Gazetesi, DİSK, Dev-Genç, İlk-Sen, ÜNAS, Sağ-Persen ve Teksen tarafından düzenlenen açıkoturumda Yücel Sayman, Ramazan Karakale, Ferhat Aslantaş, Akın Tümen, Hüseyin Cevahir, Cemal Tezer, Nazmi Erten ve Cemile Çerçel konuşma yapmışlardı.

İbrahim Kaypakkaya, Mehmet Altun ve Adil Ovalıoğlu, 1970 yılının son ayında Çorum’a gitti. Daha sonra Karakaya köyünde arkadaşlarıyla buluşan Ali Mercan da Çorum’daki çalışmalara katıldı.

Yaklaşık iki ay kadar Çorum ve civarında yaptıkları çalışma sonunda derledikleri bilgiler, “Çorum İlinde Sınıfların Tahlili” başlığı altında *Proleter Devrimci Aydınlik* dergisinde yayınlandı.

Çorum’a PDA çevresinden başka gidenler de vardı. Ankara Üniversitesi Dişçilik Fakültesi öğrencisi Alp Hamuroğlu, Battal Kahraman ve Halit Ateş, propaganda çalışmaları için Çorum Mecitözü Çiftlik köyüne gitti. Berber Halil Ateş’in evinde toplanan köylülere Lenin, Mao ve Che Guevera’nın kitaplarından bölümler okuyan ve Çin Komünist Partisi’nin 9. Milli Kongre Raporu’nu anlatan Alp Hamuroğlu, Battal Kahraman ve ev sahibi Halil Ateş, 9 Şubat 1971 Salı günü köylüler tarafından yakalanarak jandarmaya teslim edildi.

Ali Mercan ile Asgar Yılmaz ise, “Halkın Gücü Zulmün Topunu Tüfeğini Yerle Bir Eder” başlıklı (12 Aralık 1970 tarihli) *İşçi-Köylü* gazetesinden bir miktar alarak Adıyaman’ın Besni

ilçesine gitti. Besni’de Matbaacı Şekip’i bulan ekip, onun önerisi üzerine değişik köylerde çalışma yaptı.

Bu dönemde silahlı mücadeleyi amaç edinmiş bazı gruplar da bu bölgede örgütleri adına çalışma yapmaktaydı. THKO adına Tuncer Sümer ile Semih Orcan, bu nedenle bölgedeydi.

PDA adına çalışma yapan Mercan ve Yılmaz ile THKO adına çalışma yapan Sümer ve Orcan, Besni’nin Çakallı köyünde karşılaştı. İki ekip, silahla atış yaparak bir tür yarış düzenledi. THKO ekibi, atışta PDA ekibinden daha iyiydi.

Bir süre çalıştıktan sonra Ankara’ya gelen Ali Mercan ve Asgar Yılmaz, tekrar çalıştıkları bölgeye geri döndü.

Yanlarında götürdükleri *İşçi-Köylü* gazetelerinin bir kısmını Diyarbakır’a bırakacaklardı. Diyarbakır’a indikleri gün gözaltına alınan Yılmaz ve Mercan, birkaç gün sonra serbest bırakıldı.

Besni’ye varan gençler, tekrar köy çalışmalarına başladı. Birkaç köy çalışması yaptıktan sonra Çiçekli köyünde jandarmalar tarafından tekrar gözaltına alındılar. Mahkemeye çıkartılan Yılmaz ve Mercan’ı serbest bırakan hâkim, “Ben bunu okumamıştım,” diyerek Lenin’in kitabını aldıktan sonra, “Buradan çıkın ve Besni’de bir daha durmayın,” dedi.

Gençler, bir kamyonun kasasına binerek Malatya’ya gitti.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TİİKP'DE BÖLÜNMELER

Diğer sol hareketlerde olduğu gibi PDA taraftarları arasında da tam bir görüş birliği yoktu. Çünkü her şey çok yeniydi ve yaşanarak öğrenilmekteydi. Tartışmalarda kendini ifade edecek teorik dayanaklar yaratılamazsa, dünyada zaten var olan ve kendisine en yakın görülen düşünceler sahiplenilerek savunulmaya çalışılırdı.

PDA çevresinde de tartışmalar, farklılıklar özellikle 15-16 Haziran 1970 eylemlerinden sonra daha da belirginleşti.

1960'lı yılların başlangıcında Che Guevara'nın etkilemediği solcu genç yoktu. Herkes, Che gibi olmaya özenmekteydi. Che'nin öldürülmesi bütün gençleri etkilemiş, silahlı mücadele anlayışı romantik bir duygudan çıkmış, düşünce haline gelmişti. Bu nedenle Çin, Latin Amerika, Hindistan, Vietnam deneyimini kendine amaç edinen MDD'ci gençlerin kafasında silahlı mücadele anlayışı baştan itibaren vardı.

Mao Zedung'un "Seçme Eserleri"nin Türkiye'de yayınlanmasıyla bir grup PDA'cı gencin kafasında silahlı mücadele meselesi netleşmişti. İbo, silahlı mücadele konusunda Çin'i örnek almıştı.

İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoglu'nun bu dönemdeki yaklaşımları şöyleydi:

"Kırlar esastır. Savaşın kırlardan başlatılması gerekir. Bir kıvılcım tüm bir bozkırı tutuşturur. Her şey yoktan var edilmeli ve kendi gücüne dayanmalıdır. Asıl olan halk savaşı teorisi. Bu amaçla pratikte adım atılmasını istiyoruz. Şehirlerdeki kadroların kırlara çekilmesini talep ediyoruz. Buna engel olan her şey aşılmalı. Gerekirse yayın organları bile kapatılmalıdır."

Teorik sorunlara çözüm bulmak amacıyla, *İşçi-Köylü* gazetesi ve *Proleter Devrimci Aydınlık* (PDA) dergisinde yayınlanan yazılara yönelik eleştiriler, PDA dergisinde “Tartışma” başlığı altında yayınlanmaya başlandı.

Teorik sorunlara çözüm yolu bulmak amacıyla PDA dergisinin Kızılay’daki yerinde, her hafta salı günleri eğitim çalışmaları da düzenlendi.

1970 yılının başından itibaren düzenlenen bu eğitim çalışmalarından bazıları şöyleydi:

9 Mart 1971 Salı, saat 20.30’da, “Çin Devrimi Üzerine (İkinci Devrimci İç Savaş dönemi 1927–1937)” seminer...

6 Nisan 1971 Salı, saat 20.30’da, “Hükümet Programı” üzerine eğitim çalışması...

13 Nisan 1971 Salı, saat 20.30’da, Mao Zedung’un “Japonya’ya Karşı Gerilla Savaşında Strateji Meseleleri (1938)”, “Uzayan Savaş Üzerine (1938)” ve “Savaş ve Strateji Meseleleri” yazıları hakkında eğitim çalışması...

Bu dönemde, özellikle Boğaziçi Üniversitesi’ndeki PDA taraftarları arasında Çaru Mazumdar tarafından öne sürülen fikirlerin etkisi fazlaydı.

Çaru Mazumdar, Hindistan Komünist Partisi Marksist-Lenist’in (HKP M-L) önderiydi.

HKP M-L, kurulduktan hemen sonra Hindistan Batı Bengal eyaletinin Terai bölgesinin Naksalbari yöresinde toprak ağalarına karşı 1967 Mayıs’ında mücadele başlattı.

Köylü ayaklanması sırasında halk düşmanlarını imha kampanyası adıyla bir temizlik hareketine girişti. Bu hareketin özelliği, toprak ağalarının ve Maocu isyancılara karşı duran diğer insanların balta, nacak, kazma ve orak gibi araçlarla öldürülmesiydi.

Naksalbari’de toprak ağalarının topraklarına, silahlarına ve ürünlerine el koyan köylüler, kurdukları ‘Köylü Komiteleri’yle toprak ve ürünleri yoksul köylülere dağıttı.

1967’nin sonunda Naksalbari mücadelesi bastırıldı. Fakat bu mücadeleyi örnek alan Hindistan devrimcileri, köylerde çalışmaya başladı.

1968 Mart'ında on altı eyaletin sekizinde elli bölgeye yayılmış köylü ayaklanması vardı.

Bizzat Çaru Mazumdar'ın önderliğinde, 25 Kasım 1968'de Andra eyaletinin Srikakulam bölgesinde silahlı mücadele için hazırlıklar yapıldı. 1969 Mart'ında silahlı mücadele başladı. Aynı yıl içinde Srikakulam'da ele geçirilmiş bazı bölgelerde "kurtarılmış üsler" yaratıldı.

22 Nisan 1969'da Hindistan Komünist Partisi Marksist-Leninist'in (HKP M-L) kurulduğu açıklandı. HKP M-L özetle şu görüşleri savunuyordu:

"Gerilla savaşı, yoksul ve topraksız köylülere dayanılarak yürütülmelidir. Çünkü sınıf kını en çok onda güçlüdür.

"Gerilla faaliyetleri, başlangıçta modern ateşli silahlarla değil, kitlelerin kolaylıkla temin edebilecekleri üretim aletleri gibi ilkel silahlarla yürütülmelidir. Ancak böylelikle kitlelerin inisiyatifi harekete geçirilebilir. Kitleler, modern silahları düşmandan zapt ettikleri, onları kullanmasını öğrendikleri oranda ilkel silahlardan ateşli silahların kullanılmasına geçilmelidir.

"Gerilla savaşında küçük burjuva aydın kadroların görevi nedir? Onların görevi kırık alanlara giderek köylü kitleleri arasında Mao Zedung düşüncesini yaymaktır. Ancak bu yolla kitlelerle bağlar kurabilir, sınıf düşmanını imha savaşını yürütmek üzere köylüleri örgütleyebilirler.

"Köylülerin devrimci mücadelesini yürütmenin tek yolu, gerilla savaşıdır. Ancak bu savaş, Che Guevara'nın değil, Mao Zedung'un önerdiği gerilla savaşıdır.

"Guevara tipi gerilla savaşı, proletarya önderliğini inkâr eder. Bu savaşa kitleler katılmaz, en fazla destek olurlar. Che Guevara'nın gerilla savaşı teorisiyle, Mao Zedung'un gerilla savaşı teorisi arasında hiçbir ilgi yoktur. Hint Marksist-Leninistlerinin pratiği ile Guevaracıların hiçbir ilgisi yoktur. Naksalbari ve Srikakulam'da Guevaracılık keşfetmeye, Çaru Mazumdar'ı Che Guevara'ya benzetmeye çalışanlar, sahtekârdırlar."

Mazumdar'a göre, "şehirlerde ve işçi sınıfı içinde çalışmak, devrimcileri yozlaştırır ve revizyonizme sebep olur."

Muzaffer Oruçoğlu bu konuda şunları söylemişti:

"Çaru Mazumdar'ın kitle çizgisine ve gerilla savaşında ısrar etmesine, yoksul köylülere dayanmasına sempati duyuyorduk. Ateşli silahların kullanılmasına (Naksalbari'de) karşı çıkmasını ise yanlış buluyorduk. Mazumdar'dan en çok Garbis Altınoğlu'nun Robert Kolej grubu etkilendi."

Hindistan Komünist Partisi Marksist-Leninist (HKP M-L) ve Çaru Mazumdar'a dair bilgi ve belgelerin bir kısmı *Liberation* adlı İngilizce yayınlanan dergiden edinilmişti. Bir kısmı da, Boğaziçi Üniversitesi'nde okuyan bazı İranlı gençler, bir-iki öğretim görevlisi ve yurtdışında öğrenim görmüş kişilerin bilgi ve belge aktarımına dayanıyordu.

1971 başlarında, THKO ve THKP-C banka soygunları ile adam kaçırma eylemlerine girişti.

İbrahim Kaypakkaya, Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan'ın giriştikleri eylemlere eleştirel yaklaştı. Onlara bazı konularda katılmadı.

İbrahim, Deniz için, "Fokocu bir hatta yürüyor. Sosyalizmin esaslarını ve sorunlarını bilmiyor ama sosyalizme derinden, içtenlikle inanıyor. Son dönemde öğrenci kitesinden koptu, işçi köylü hareketleriyle kaynaşma eğilimi göstermiyor. Dağa çıkma hazırlığı içinde," diye değerlendirme yapıyordu.

Mahir için, "İyi bir polemikçi. Politikada hırs şarttır. Ama bu, haddinden fazla hırslı. Büyük Proleter Kültür İhtilali'ne bizim gibi yaklaşıyor. Modern revizyonizmi eleştiriyor. Deniz'den ileri," diyordu.

Sosyalist Kurultay

Her siyasi hareketin yaptığı gibi bazı sol gruplar da, etkili olabilecekleri çevreler üzerinde egemenlik yarışını yoğunlaştırmıştı.

' PDA çevresi, 1970 yılı sonbaharında, "Sosyalist Kurultay" kampanyasını başlattı. Fakat bu yolla parti yaratma fikri başarısızlığa uğradı.

Doğu Perinçek, bu konuda şunları anlatmıştı:

“Bizim çeşitli dernek ve kuruluşlar içinde açtığımız Sosyalist Kurultay kampanyası da başarılı bir yönde gelişmedi. Kendi içimizde, Sosyalist Kurultay fikrinin doğru bir çözüm yolu olduğuna ittifakla inanmış değildik. Ayrıca, legal ve illegallik konularında da tereddüt vardı.

“Garbis Altınoğlu ile İbrahim Kaypakkaya, 1970 sonlarında Ankara’ya geldi. Hukuk Fakültesi’ndeki odamda Erdoğan Güçbilmez, Oral Çalışlar, İbrahim Kaypakkaya, Garbis Altınoğlu ve ben, bazı konularda konuştuk, tartıştık.

“Sosyalist Kurultay’a katılmasını istediğimiz Hikmet Kıvılcımlı için ‘revizyonistlerin babası’ diyerek karşı çıkıyorlardı. Tartışmamızın sonlarına doğru, ‘Peki ne istiyorsunuz?’ dedim.

‘Bugün yapılacak şey, derhal dağa çıkıp silahlı mücadeleyi başlatmak. Eğer başlatmazsak bölünürüz.’

‘Deli misiniz siz? Aklınızı mı oynattınız? Hem derhalden kastınız ne?’

‘Bir hafta içinde.’

‘Ortada iki tane silik grev kalmış. Birisi 31 Aralık 1970 günü başlamış olan Pertrix grevi, diğeri 19 Ocak 1971 günü, Bereç işçilerinin yaptığı oturma eylemi. İşçi mücadelesi yok. Köylüler suskunluk içinde. Bu koşullarda nasıl olacak silahlı mücadele? İstiyorsanız çıkın. Ama ben böyle yanlışlara parti içinde taviz vermem.’

“Garbis ile İbrahim’in konuşmalarını dinledikten sonra Erdoğan Güçbilmez, ‘Bu iş saçma sapan bir noktaya doğru gidiyor,’ dedi ve 1971 Şubat ayında mevcut tutumumuzun sorumluluğunu paylaşamayacağını söyleyerek ayrıldı. İkna etmek amacıyla çok çaba sarf ettik ama bir türlü ikna edemedik.

“Neticede, Sosyalist Kurultay teşebbüsümüz tamamen akim kaldı. Bu yolla parti yaratma fikri başarısızlığa uğramış oldu.

“Sosyalist Kurultay yolunun başarısız kalması üzerine başka çözüm yolları aramaya başladık. Esasen, devrimin ancak illegal bir partiyle başarılabileceği fikrini gerçekleştirmek yönünde de fikri

yönde bir gelişme vardı. Bu gelişme safhasında Garbis Altınoğlu ayrıldı, İbrahim bizimle birlikte hareket etti.”

Cem Somel bu konuda, “Sosyalist Kurultay meselesinden çıkan tartışmada Garbis Altınoğlu, İbrahim Kaypakkaya, Muzaffer Oruçoğlu ve Adil Ovalıoğlu, Doğu Perinçek’e muhalefet ediyordu,” diyordu.

Muzaffer Oruçoğlu ise bu konuda şunları anlatmıştır:

“Tikanıklığı, krizi Sosyalist Kurultay’la aşamayacağımıza inanıyorduk. Bu kurtultaydan devrime öncülük edecek bir partinin çıkmasını hayal etmenin gülünç olduğunu söylüyorduk. Bu konuya önem verenler, ön görüşmeler, küçük toplantılar yaptılar. Ama Sosyalist Kurultay’ı gerçekleştiremediler.”

TİİKP Kuruluyor

Birleşik bir sosyalist parti kurulamadı ama zaten kurulmuş olan bir parti iki yıldan beri faaliyetliydi.

Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi’nin (TİİKP) kuruluş tarihi, 21 Mayıs 1969 Çarşamba günüdür.

Doğu Perinçek bu konuda şunları açıklamıştı:

“21 Mayıs 1969 Çarşamba günü akşamı, Mihri Belli’nin annesinin Ankara Kızılay Çelikkale Sokak’taki evinde yeni bir örgütlenme kurmak amacıyla toplandık. Bizim amacımız, sosyalist bir kurultay toplayarak hep beraber bir parti kurmaktır.

“Mihri Belli parti kurmayı reddetti. Diğerleri de dağa çıkmayı savunuyordu. Fikir birliğine varılmadan herkes ayrıldı.

“Mihri Belli’nin annesinin evinden çıktıktan sonra ben, Oral Çalışlar, Cengiz Çandar, Ömer Özerturgut ve Gün Zileli, gece yarısı Güvenpark’a gittik, oturduk. ‘Bu böyle yürümüyor. Biz bir çekirdek oluşturalım ve diğerleriyle de birleşmeyi amaçlayalım,’ diye konuştuk. 1969 Mayıs ayında oluşturduğumuz bu çekirdek kadroyla işi 1969 yılı sonuna kadar getirdik.

“*Aydınlık* dergisi çevresinin fiiliyatta ikiye ayrılmasından yani bölünmeden sonra Merkez Komitesi oluşturduk.

“Kız kardeşim Işık Perinçek’in (Soner), anahtarı bende bulunan Selanik Caddesi ile Kızılırmak Sokağı’nın kesiştiği köşedeki apartmanın üçüncü katındaki dairesinde, kendilerinin bulunmadığı bir sırada 1970 Ocak ayında toplandık ve bir Merkez Komitesi meydana getirdik.”

Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi’nin (TİİKP) ilk Merkez Komitesi şöyledir:

Doğu Perinçek, Vecdi Özgüner, Hasan Yalçın, Ömer Özer-turgut, Gün Zileli, Mehmet Altun ve Oral Çalışlar.

Merkez Komitesi Yedek Üyeler ise Bora Gözen, Ferit İlsever, Halil Berktaş ve İbrahim Kaypakkaya’dır.

“Böyle Bir İşe Girmeden Önce Adını Soyadını Değiştirseydin Daha İyi Olmaz mıydı?”

TİP’in “gerçek bir işçi sınıfı partisi olmadığını” iddia eden MDD’ciler, belli bir süre desteklemelerine rağmen onun varlığına baştan itibaren karşı olmuş, “işçi sınıfının gerçek partisini” kurmak için sürekli çalışmışlardı.

Parti kurulması gerekir diyen MDD’cilerde, “Bu sistem içinde proletaryanın legal parti kurmasına izin vermezler, kurulsa kurulsa ancak illegal parti kurulabilir,” fikri hâkimdi.

Aydınlık dergisi kadrolarının ikiye ayrılmasından sonra TİİKP diye adlandırılacak çekirdek grubu oluşturanlar, güvendikleri kişilere, “Gizli bir parti var. Çalışıyor. Bakın bunlar da yayınlandığı belgeler,” diyerek, okuyup değerlendirmesi için bazı teorik belgeler veriyordu.

Aradan bir süre geçtikten sonra, belge verilen bu kişilere yeniden gidilerek, “Okuduğunuz belgeleri nasıl buldunuz?” diye sorulurdu. Eğer olumlu yanıt alınırsa, “Bir arkadaş gelip sizinle irtibat kuracak,” deniliyordu.

Bir süre sonra da belge verilen kişiye başka birisi gidiyor, “Sizi üyeliğe layık görüyoruz. Hazır olun, sizi bazı bölgelere çalışmak için göndereceğiz,” diyordu.

“Profesyonel olarak çalışmak istiyoruz. Bizi okullarımızda niye tutuyorsunuz?” diye sürekli baskı yapan gençler, böyle bir parti üyeliği ve çalışma önerisini sevinerek kabul ediyorlardı.

İbrahim Kaypakkaya, TİİKP’in ilk önce normal üyesi, daha sonra Parti Merkez Komitesi Yedek Üyesi olmuştu.

İbrahim Kaypakkaya’ya parti üyeliğini Doğu Perinçek önerdi. İbrahim de kabul etti.

Keşan ve Edirne Cezaevlerinde dört aya yakın tutuklu kaldıktan sonra serbest bırakılan Muzaffer Oruçoğlu, ilk önce memleketi Kars’ın Göle ilçesine gitti.

Muzaffer Oruçoğlu bundan sonrasını şöyle anlatmıştı:

“Toplam 3 ay 20 gün cezaevinde kaldım. Sonra çıktım, 70’in sonu olabilir, köyüme gittim o ara. O zaman baktım ki bütün ailem tam karşımda. Köy değil ama ailem tam anlamıyla karşımda. ‘Bu işleri bırak. Bizim adımızı mahvettin,’ diyorlardı. İsmim gazetelerde çıktığı için Kars’ta duyulmuş. ‘Bizim adımız komüniste çıktı. Ailece tecrit ettin bizi. Varlıklı insanlar bize yüz vermez durumdalar. Nereye gitsek komünist bir aile diye bize muamele ediyorlar. Senin yüzünden sülalece itibarımızı yitirdik. Böyle bir işe girmeden önce adını, soyadını değiştirseydin daha iyi olmaz mıydı? Bırak bu işleri,’ dediler. Ben tabii direndim. ‘Bu benim sorunumdur,’ dedim onlara. ‘Her insanın bir görüşü vardır. O görüş doğrultusunda hareket eder. Yaşamı anlamlandıran da budur. Sizin görüşlerinize ben hürmet ediyorum. Siz, Demokrat Parti’ye inanıyordunuz. Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi’ne eğilim gösteriyorsunuz. Hali vakti yerinde olan insanlarsınız. Orta köylünün üst kesimisiniz, sizin yaşamınız bu. Ben de bu yaşama karşıyım. Ama size metazor [zor, baskı] uygulamıyorum. Bu yaşamın değişmesi yönünde mücadele ediyorum. Beni bundan vazgeçiremezsiniz.’ Babam dedi ki, ‘Ne olacak şimdi. Rusya’ya komünizm geldi, oradan kaçtım. E, burada da komünizm gelince ben nereye kaçacağım? Bana bir yer göster!’ Ben de dedim ki, ‘Kaçmana gerek yok. Sen Rusya’daki devrimi yaşamadın.’ ‘Yaşamadım ama,’ dedi, ‘orada olanları biliyorum.’

“Aslında bizim atalarımız Gürcistan’dan gelme. Gürcistan’ın Tiflis’e bağlı bir köyünde yaşıyormuşuz. Gürcistan terekemele-
rine bağlı bir aile. Ekim Devrimi’nden sonra, daha Kızıl Ordu Kafkasya’ya girmeden önce toplu halde kaçıyorlar.

“Babamın devrim konusundaki hikâyeleri oldukça zengindi. Mesela devrim önderlerini biliyordu. Lenin’i, Stalin’i, ondan sonra Troçki’yi. Genellikle Stalin’e karşı bir düşmanlığı vardı. Lenin’e pek laf etmezdi. ‘O, akıllı bir şeytandır,’ derdi.”

Muzaffer Oruçoğlu, Kars’ın Göle ilçesine bağlı Büyükboğa-
tepe köyünde bir ay kaldıktan sonra İstanbul’a geldi ve faaliyet-
lerine devam etti.

Kadırga Öğrenci Yurdu’nda Oruçoğlu’yla karşılaşan İbrahim,
“son gelişmeleri anlatarak mücadeleye profesyonel olarak katıl-
ması” için üyelik önerdi. Oruçoğlu bu öneriyi kabul etti.

Muzaffer ve İbrahim, yakın tanıdıklarına da üyelik önerisi yapıyorlardı.

Arslan Kılıç’a partiye girme önerisini Ferit İlsever, Kabil Koca-
türk ve Mehmet Adil Ovalıoğlu’na Muzaffer ile İbrahim yaptı.

Muzaffer Oruçoğlu, İbrahim Kaypakkaya ve Mehmet Adil
Ovalıoğlu, üç kişilik bir parti hücresi oluşturdu. Toplantıları-
nı bazen Çemberlitaş’ta bir tatlıcının ikinci katında, bazen de
Ovalıoğlu’nun evinde yapıyorlardı.

TİİKP bu dönemde iki genelge yayınladı:

1. genelge: “Endonezya Komünist Partisi Merkez Komitesi
Kararı” takma adıyla 1971 Şubat ayında yayınlanır. TİİKP Mer-
kez Komitesi’nin oybirliğiyle aldığı ve parti üyelerine duyurduğu
kararları kapsamaktadır.

2. genelge: “Filipinler Komünist Partisi Siyasi Bürosu Genel-
gesi” takma adı altında Mayıs 1971’de yayınlanır. Bu genelgede,
parti üyelerine nasıl çalışması gerektiğinin esasları anlatılır.

TİİKP Merkez Komitesi’ne bağlı olarak şu komiteler kuru-
lur: Ankara İl Komitesi, İstanbul İl Komitesi, Ege Bölge Komi-
tesi, Doğu Anadolu Bölge Komitesi, Yurtdışı Bürosu.

Bu komitelere bağılı olarak çeşitli ihtiyaçlara göre şu alt birimler de oluşturuldu:

İhtilalci Köylü Birliğı, İhtilalci Gençlik Birliğı, Şafak basım bürosu, ordu içinde çalışmakla görevli komite, çeviri komitesi, sahte kimlik ve pasaport yapma komitesi.

Proletarya Sanatı Mücadele Meydanlarında Doğuyor

PDA dergisinin İstanbul'da dört bürosu vardı.

Birincisi, Sekbanbaşı Sokak Manolya Pasajı No: 3 Beyazıt adresindeydi.

İkincisi, Kemerburgaz Caddesi No: 54 Alibeyköy adresindeydi.

Üçüncüsü, Aksu Caddesi Osmaniye Yolu No: 30 Osmaniye/Bakırköy adresindeydi.

Dördüncüsü, Kartal'daydı.

İbrahim Kaypakaya, Muzaffer Oruçoğlu, Bora Sabri Gözen, Cem Somel, Hüseyin Karanlık, Şamil İlter, Kabil Kocatürk, Ali Taşyapan, Sabetay Varol, Ahmet Kızıler, Ali Lütfi Tınç, Sami Ovalıoğlu, Mehmet Altun, Melek Ulagay, Gürcan Tuncay, M. Kemal Akçay yaptıkları çalışmaları bu bürolar aracılığıyla yürütüyorlardı.

Bu dönemde, İstanbul *İşçi-Köylü* bürosunun ilgilendiğı üç işçi eylemi vardı:

31 Aralık 1970 Perşembe günü başlayan Pertrix, 19 Ocak 1971 Salı günü başlayan Bereç Pil ve Akümülatör, 1 Şubat 1971 Pazartesi günü başlayan Adel Kalemcilik fabrikalarındaki eylemler.

Melek Ulagay ile Lütfi Tınç, Kartal bölgesinde bulunan Adel Kalemcilik Fabrikası'ndaki işçilerin eylemlerini desteklemek amacıyla işyerine gitti. Eylem süresince eğitim çalışmaları yapıldı, *İşçi-Köylü* gazetesi dağıtıldı, işçi evleri ziyaret edildi. Melek Ulagay bazı zamanlar bu işçi evlerinde kaldı. İşçiler, 24 Mart'ta işbaşı yaptı.

Jülide Zaim ile Melek Ulagay, farklı sol eğilimlerde olmalarına rağmen, Bereç Pil ve Akümülatör Fabrikası'ndaki işçi eylemlerinde birlikte çalıştı. Kabil Kocatürk ile İbrahim Kaypakaya da, Bereç işçilerinin grevinde birlikte ajitasyon-propaganda yaptı.

Gençler, sadece İstanbul'da değil, İzmir'de de işçi eylemlerine destek olmaktaydı.

Ümit Ağca ile Mahmut Cantekin, 23 Mart 1971 günü İzmir'de Şark Sanayii önünde bildiri dağıtırken; Ali Karşılıyan, Savaş Emek ve Güney Dinç, 28 Mart 1971 günü İzmir Gıda-İş Sendikası'nın kurultayını izlerken gözaltına alındı.

İstanbul İşçi Bürosu sorumlusu İbrahim Kaypakaya, bu dönem Pertrix işçilerinin yaptığı greve destek olmaktaydı.

İşçi-Köylü İstanbul İşçi Bürosu'nun hazırladığı ve *PDA* dergisinin 2 Mart 1971 tarihli 32. sayısında yayınlanan, "İstanbul'da İşçi Sınıfı Hareketi Kuvvet Topluyor. Yeni Bir Fırtınaya Doğru!" başlıklı yazıda, yapılan çalışmalar hakkında şu bilgiler verilmektedir:

"Amerikan emperyalizmi ve onun uşağı AP iktidarının zulüm ve baskılarına rağmen işçi sınıfının mücadelesi bütün yurttan her geçen gün gelişiyor. Son birkaç ay içinde yalnız İstanbul'da çok sayıda işgal, grev ve çeşitli direnişler oldu. Hâkim sınıflar, işçi sınıfının gelişen mücadelesini durduramıyor. Son birkaç ay içinde toplum polisinin sayısı arttırıldı. İstanbul'a komando birliği getirildi. İşçiler zindanlara atıldı, en vahşi işkencelere uğratıldı. Üniversite kapılarında gençler kurşunlanırken fabrika duvarları dozerlerle yıkıldı. Daha çok ücret, daha iyi yaşama şartları için direnen işçiler öldürüldü.

"Bütün bu zulüm ve baskılar, işçileri yıldırmıyor. Onlar mücadelelerine yığıtçe devam ediyorlar. Çünkü, 15-16 Haziran şanlı işçi mücadelesi, bütün yurttan olduğu gibi İstanbul'da da işçi sınıfının mücadelesine ışık tutmaktadır. İşçiler, 15-16 Haziran mücadelesinden aldıkları deneylerle mücadelelerini daha bilinçli ve daha sağlam yürütüyorlar.

"Son aylar içerisinde İstanbul'da Teksif, 8.000 tekstil işçisini greve soktu. Cihan Komandit işçileri, Pertrix ve Grundig

fabrikalarında grev yaptılar. Otomobil-İş Sendikası, büyük bir miting düzenledi. İşçiler, 'patronların zulmüne karşı' mücadele edeceklerini bildirdiler. Bereç işçileri, patronun ve sarı sendika Petrol-İş'in baskılarını yenerek Kimya-İş'e geçti. Lastik-İş'e bağlı Doğan Lastik işçileri greve gitti. Lastik-İş işçileri, sarı sendika Kauçuk-İş'le ve Lastik-İş içine kadar sızan sarı sendikacılarla mücadele etmeye karar verdi.

"Gerçek bir çelik kale nedir? Bu kitlelerdir. Gerçekten ve samimiyetle devrimi destekleyen milyonlarca ve milyonlarca halktır. (Mao Zedung)

"Bütün faşist zulüm ve baskılara rağmen işçi sınıfının durmadan ilerleyen mücadelesinde en aktif görevleri almak, kazandığımız deneylerin ışığında işçi sınıfının mücadelesini daha ileriye götürmek için vargücümüzle çalışmalıyız. Bunu ancak kitleler içinde çalışarak gerçekleştirebiliriz. Kitleler içinde çalışırken kitlelere güvenmeli, gerçek kahramanların kitleler olduğunu unutmamalıyız. Biz, bunun devrimci yol olduğunu öğrendik. Kitleler içindeki çalışmalarımızı hızlandırdık. Devrimci görevimizin üniversitelere kapanmak yerine işçi ve köylü kitleleri içinde çalışmak, onlarla omuz omuza mücadele etmek olduğunu öğrendik. Bazı arkadaşlar çalışmalarımıza katılmak istemiyorlar. 'Büyük işler' teklif ediyor, kendilerine verilen görevleri yapmıyorlar.

"Bu arkadaşlar zamanlarını kitleler yerine, üniversite sıralarında ya da kitaplar arasında geçirmeyi tercih ediyorlar. Devrimci teoriyi, pratiğe uygulamak amacıyla öğrenmiyorlar.

"Liberal olan kişiler Marksizmin ilkelerine soyut dogmalar gözüyle bakarlar. Marksizmi onaylarlar, ama onu uygulamaya veya tamamen uygulamaya hazır değillerdir. Liberalizmin yerine Marksizmi koymaya hazır değillerdir. Bu insanların Marksizmi vardır, ama aynı zamanda liberalizmi de vardır. Marksizmin lafını ederler, ama liberalizmi uygularlar. Başkalarına Marksizmi, kendilerine liberalizmi uygularlar. (Mao Zedung)

"Bu ' arkadaşlar hareketi bir bütün içinde görmediklerinden proleter devrimci saflara liberalizmi yayıyorlar. Bugün İstanbul'da yüzlerce işçi tanıyoruz. Pek çok işçi arkadaş aktif

görevler olarak saflarımıza katılmaktadır. İstanbul'un bütün bölgelerine *İşçi-Köylü* gazetesi ulaştırılıyor. Binlerce işçi, gazetemizi okumakta, yeni sayısını sabırsızlıkla beklemektedir. Arkadaşlarımız grev sahalarına işçilere güvenerek giriyor. Grev sahalarında devrimci marşlar söyleniyor, devrimci şiirler okunuyor, devrimci filmler gösteriliyor. Grevci işçilerin duvarlara astıkları pankartlarda, 'Hedefimiz işçi sınıfının devrimci iktidarıdır' yazılı. Pek çok işçi arkadaş, fabrika bölgelerini afişliyor. *İşçi-Köylü*'nün satışında bizlerle birlikte çalışıyor. Bütün bunlar neyle sağlanmıştı? Üniversite sıralarına kapanarak mı? Yoksa kitaplar arasına sığınıp kitle çalışmalarını küçümseyerek mi?

"Elbette hayır. Aksine bunlar, arkadaşların, polisin bütün baskı ve zulmünden yılmayarak kitle içinde çalışmalarının sonucudur.

"Her grev bir savaş okuludur. (F. Engels)

"Türkiye'de bugüne kadar yapılan grevlerin en önemlilerinden biri de Pertrix işçilerinin halen yürütmekte oldukları grevdir. Hâkim sınıfların borazancılığını yapan burjuva gazeteleri bu grevden bahsetmiyor. Yalnız *İşçi-Köylü* gazetesi, Pertrix işçilerinin mücadelesini bütün yurda duyurdu.

"İşçiler, grev kararını kendileri aldılar. Kimya-İş yöneticileri, işçiler greve giderse onlarla beraber olacaklarını bildirdiler. Grevden önce, Pertrix işçileriyle sağlam bağlarımız vardı. *İşçi-Köylü* gazetesi, fabrikanın içinde dağıtılıyordu. 15-16 Haziran büyük işçi mücadelesinde arkadaşlarımız Pertrix işçileriyle beraberdi. Grev, ilişkilerimizin daha da sağlamlaşmasına sebep oldu.

"Grev sırasında yüz kişiye yakın bir kalabalık grev yerine geldi. Grevin disiplinini bozucu hareketlere giriştiler. DİSK yöneticileri konuşma yaparken marş söylemeye başladılar. Böyle davranışlar kitle çalışmasının ne olduğunu bilmeyenlerin davranışlarıdır. Daha önce işçi ve köylü kitleleri içinde hiç çalışma yapmadan, 'Falanca yerde grev varmış, gelin gidelim,' diyerek üniversitede toplanıp grev yerine koşmak, hatalı bir çalışma tarzıdır. Bu hatalı tutum, DİSK yöneticilerine gençlerin grev sahasına girmemesini engelleme fırsatı vermiştir.

“Buna rağmen işçiler, işçi sınıfı içinde sürekli çalışanları aralarına almakta tereddüt etmediler. Eskiden kurduğumuz bağlar sayesinde grev mücadelesine katıldık. Çalışmalarımızı gösterişten uzak bir anlayış içinde sürdürdük.

“İşçiler, grev çadırlarının bulunduğu alandan bütün komşu ve civar fabrikalarda çalışan işçilere hoparlörle sesleniyor. Yoldan geçenler, üzerinde ‘Grev Gözcüsü’ önlüğü, yumruklarını kaldırmış nöbet tutan işçileri görüyor, devrimci marşlar dinliyorlar. Diğer fabrikalarda çalışan işçiler, grevci arkadaşlarının ziyaretine geliyor, birlikte halaylar çekiliyor, oyunlar oynanıyor. Sarı sendikaların baskısı altında olan diğer fabrika işçileri, grev yerine gelip grevci arkadaşlarından bilgi alıyorlar. Patronun ve sarı sendikaların pençesinden nasıl kurtulacaklarını soruyorlar. İşçiler, grev sahasındaki çalışmaları, belli bir disiplin altında yürütüyorlar. Grevci işçiler civar fabrikalardaki işçilerin durumlarıyla daha çok ilgilenmeye başladılar. Mücadelenin yalnız kendi fabrikalarında, kendi patronlarına karşı olmayıp bütün fabrikalarda olduğunu, bütün işçilerin, bütün patronlara karşı mücadele etmesi gerektiğini öğrendiler. Diğer fabrikalarda çalışan işçileri örgütlemeye giriştiler.

“Grev, işçilere patronların gücünün ve işçilerin gücünün ne olduğunu gösterir. Onlara sadece kendi patronlarını ve iş arkadaşlarını değil, bütün patronları, bütün kapitalist sınıfını düşünmeyi öğretir. (Lenin)

“Pertrix işçileri, Bereç işçilerini patron uşağı sarı sendika Petrol-İş’e karşı giriştikleri mücadelede yalnız bırakmadı. Bereç işçileri, Petrol-İş’i fabrikadan atmak için kararlı bir mücadele verdiler. Patron, fabrikaya gericileri soktu. İlerici işçileri dövdürmeye kalktı. İşçi arkadaşlardan dördünü işten attı. Ülkü Ocakları, Bereç önünde bildiri dağıtmaya yeltendi. Pertrix işçileri, Bereç’li arkadaşlarına destek oldular. Gericiler kovalandı. Bildiriler ellerinden alınarak yırtıldı. Bereç işçileri, patronun ve Kimya-İş’in muhalefetine rağmen atılan arkadaşlarının işe alınması için beş gün çalışmadılar. Patron, attığı işçileri işe almaktansa fabrikayı

kapatacağını söyledi. Kimya-İş, atılan işçilerin tazminatlarının ödenmesi ve başka hiçbir işçinin atılmaması şartıyla anlaşmak zorunda kaldı. Pertrix işçileri dört işçinin işe alınmamasına çok üzüldüler. Olay bütün işçileri etkilemişti. Bir işçi arkadaş, 'Artık bütün DİSK işçilerinin başı önde olacak,' diyordu.

"Bu olay karşısında işçilerin tavrı bize şunu öğretti. Grev uzadıkça patronun huzursuzluğu artıyor, patron, grevi kırmak için çareler arıyor. İşçiler arasına dedikodular yayıyor. İşçileri birbirine düşürmek istiyor. Fakat Pertrix işçileri, bütün bu kalleşçe oyunlara göğüs gerdi. İşçiler aralarında çıkan anlaşmazlıkları çözmek için mahkeme kurdular. Suç işleyenler ya da kendini suçlu hissedilenler, savunmalarını burada yapıyor, burada yargılanıyor. İşçiler buna Halk Mahkemesi diyor. Halk Mahkemesi, en doğru, en adil kararları veriyor. Suçluluğu anlaşılanların bir listesi çıkarılıp bütün grevci işçilerin görebileceği yerlere asılıyor. Böylece işçilerin hatalardan kurtulup disipline uymaları sağlanıyor.

"Geçen ayın en önemli olaylarından biri de Teksif'in başlattığı grevlerdir. Hızla yükselen hayat pahalılığı karşısında, tekstil işçileri grev kararı aldı. Adana'da işçileri patronlara satan Teksif, İstanbul'da patronlardan iki yıl için primleri dahil 640 kuruş zam istedi. Grevler boyunca polis, fabrika önünde nöbet tuttu. Sendikacılarla birlikte devrimci arkadaşları grev yerine sokmamak için ellerinden geleni yaptılar. Buna rağmen, *İşçi-Köylü*'yü ve Lenin'in 'Grev' broşürünü işçilere ulaştırdık. İşçiler, *İşçi-Köylü*'yü tanıyorlardı, arkadaşlara yakınlık gösterdiler. Ancak, polis ve sarı sendikacılar, işçilerle sağlam bağlar kurmamızı baltaladı.

"Sarı sendikaların yönettiği grevlerde nasıl çalışmamız gerektiğini geçmişteki tecrübelerimizin ışığında araştırdık. İşçiler, neden grev yaptıklarını bilmiyorlardı. Sarı sendikaların işçiler içinde yaydığı komünizm aleyhtarı propaganda bize hemen itimat etmelerine mani oluyordu. Sarı sendikaların hâkim olduğu fabrikalarda ve grevlerde işçilerle en iyi şu yoldan temas kurabileceğimizi tespit ettik: Civar fabrikalarda çalışan ileri işçi arkadaşları ziyarete gönderdik.

“Her grev bir savaş okuludur, fakat savaşın kendisi değildir. (Lenin)

“Son işçi mücadelelerinde aktif görevler almamız, işçi kitleleri içindeki çalışmalara hız vermemiz, grevlerin gerçekten ‘savaş okulları’ olduğunu bize iyice kavratmış. Teksif grevlerinde bile işçilerin daha ileri bir adım attıklarını gördük. Artık görevimiz, işçi sınıfı arasında yapacağımız ideolojik ve politik çalışmalarla, grevlerin ‘savaş okulları’ olduğunu, fakat ‘savaşın kendisi’ olmadığını anlatmaktır. Pertrix grevi böyle sistemli çalışmalarda hem tecrübemizi arttıracak, hem de işçileri daha ileri bir seviyeye ulaştıracak bir ortamı sağladı.

“Grevin başlarında eğitimleri gelişigüzel yürütüyorduk. Çadırda toplanan işçilerin arasına giriyor, konuşmalar yapıyorduk. Bu arada birkaç film gösterdik. Ancak bu yeterli değildi. İşçiler bizi bu konuda uyardılar. Eğitimlerin daha sistemli olmasını istediler. Bir işçi arkadaş, hazırlanarak işçilere faşizm konulu bir konuşma yaptı. Bu toplantıya bizi de çağırdılar. Yine bir işçi arkadaş, Bereç’den atılan arkadaşları hakkında üzüntüsünü belirterek; işçi sınıfının birleşerek, uzun ve zorlu bir mücadele vermesi gerektiğini kanıtlamak için, Mao’nun sürekli okunan üç yazısındaki ‘Dağları Yaşayan Budala İhtiyar’ı anlattı.

“Pertrix’de kadın işçiler de var. Kadın işçiler, grevi, kazak, çorap vb. örerek geçiriyorlardı. 15–16 Haziran şanlı işçi mücadelesinde, Gıslaved ve Bossa işgallerinde kadın işçilerin en ön saflarda mücadele ettiklerini hatırladık. İlk olarak kadın işçilerle sistemli bir şekilde eğitim yapmaya karar verdik. Önce en ileri kadın işçiler arasında bir komite kurduk. Bu komitenin görevi, eğitim çalışmalarını düzenlemek ve uygulamaktı. İlk dersimiz, Türkiye’deki hâkim sınıfları (patron, toprak ağaları, tefeci-tüccarı) ve ezilen sömürülen sınıfları tanıtmak oldu. Bu ezen ve sömüren sınıflarla, ezilen ve sömürülen halk kitleleri arasında uzlaşmaz bir çelişme olduğunu gösterdik. Bu çelişmeyi gösterirken devletin aldığı tavrı anlattık. Devletin hâkim sınıfların devleti olduğunu belirttik. *Proleter Devrimci Aydınlik, İşçi-Köylü,*

Başkan Mao'nun Sözleri ve Lenin'in 'Grev' broşürü çalışmalarımızda başta gelen kaynaklar oldu. Bu yayınlardan seçtiğimiz parçaları işçilere okuturken, bazı kelimelerin anlaşılmadığını gördük. Bunları açıkladık. Hangi anlama geldiklerini anlattık. Bu kelimeleri açıklamada bize en çok *Başkan Mao'nun Sözleri* yardımcı oldu.

“Kadın işçilerle yaptığımız eğitimlere erkek işçiler de gelmeye başladı. Erkek işçiler, eğitim çalışmalarına katılmak istediler. Bu ilk yaptığımız çalışmalarda kazandığımız tecrübelerle bir eğitim programı hazırladık. Kadın ve erkek işçilerle birlikte bu çalışmaları yürütmekteyiz.

“Pertrix grevimizde Kimya-İş yöneticileri, arkadaşlarımıza karşı olumlu tavır aldı. İşçilerle yaptığımız çalışmaları engellemediler. Hatta zaman zaman bu çalışmalara onlar da katıldı. Grev boyunca işçilerin arasından ayrılmadılar. Bu iyi bir tavidir. İşçiler içinde birçok sendikacının kapıldığı kendini beğenmişlikten uzak bir çalışma yürüttüler. Fakat Grundig fabrikalarına girmek, işçi arkadaşlarla çalışmak isteyen arkadaşlara Maden-İş 6. Bölge temsilcisi engel oldu. *İşçi-Köylü* gazetesinin ‘Pertrix ve Grundig İşçileri 15-16 Haziran Yolunda Direniyor’ yazılı afişlerini fabrikaya astırmadılar. İşçilere açık saçık filmler gösterdiler. İşçiler arasında sağlam bir disiplin uygulayamadılar. Maden-İş 6. Bölge temsilciliğinin arkadaşlarımıza karşı tavrı hatalı bir tavidir. Bu gibi davranışlar, işçi sınıfının mücadelesini ilerletmez. İşçiler, kendi tecrübeleriyle kimin gerçekten kendi saflarında yer aldığını görecekler, gerçek dostlarıyla düşmanlarını ayırt edeceklerdir.

“DİSK içinde toplanan sendikalar, Türk-İş’in sarı sendikalarıyla mücadele etmektedir. Bizim görevimiz, DİSK’i bu mücadelesinde desteklemek, ona yardımcı olmaktır. Fakat DİSK içine kadar sızmış sarı sendikacılar vardır. Bizim bir başka görevimiz de bu sarı sendikacıları işçilerin önünde teşhir etmektir.

“İstanbul’daki işçi sınıfı hareketinde son gelişmeler bunlar. İstanbul önümüzdeki aylarda büyük işçi hareketlerine gebe. Bunu büyük patronlar ve Amerikancı iktidar da biliyor, devrimci-

ler de... İşçi sınıfı mücadelesinin kabaran dalgaları yeni bir fırtınanın habercisidir. İşçi sınıfıyla kaynaşmak, ona öğretmen olmadan öğrencisi olmak, işçi sınıfının somut taleplerini ve ihtiyaçlarını derinlemesine kavramak, işçi sınıfı içindeki devrimci propagandayı yoğunlaştırmak ve bunu halk savaşı yoluna tabi kılmak, işçiköylü ittifakı için çalışmak özellikle önem kazanmaktadır.”

İşçi-Köylü’nün İşçi Bürosu, Pertrix grevine önem vermektedir. Grevdeki işçiler ve İşçi Bürosu, *İşçinin Çilesi* adlı bir oyun sahneledi.

Grevdeki Pertrix işçilerinin oyunculuk yaptığı ve dekor ile teknik imkânların hiç kullanılmadığı oyun, konusunu tamamen işçilerin hayatından alıyordu. Oyunda patron işe adam alırken ileri işçileri almamak için büyük bir titizlik gösterir, gerici ideolojilerin baştemsilciliğini yapar, işçilerin ekmeğinden namusuna kadar her şeye el koymak ister. İşçilerin *İşçi-Köylü* gazetesini kendileri için bir yol gösterici kabul ettiklerini gösteren oyunda, ayrıca devrimci sendikaların gereği anlatılır, patron yanlılarına karşı mücadelenin önemi belirtilir, devrimci marşlar söylenir.

İşçi-Köylü İşçi Bürosu, bir gece düzenledi ve *İşçinin Çilesi* adlı oyun, öğrenciler ile fabrikalardan gelen işçilere, İTÜ Tiyatro Salonu’nda, 27 Şubat 1971 Cumartesi günü sahnelendi. Gecede, Maksim Gorki’nin *Ana* romanından uyarlanan film de gösterildi.

Pertrix işçilerinin grevi, 18 Mayıs 1971 Salı günü sona erdirildi. İşçiler, 20 Mayıs 1971 Perşembe günü işbaşı yaptı. Lokal başkanları Turan Zeren gözaltına alındı ve dört ay cezaevinde tutuklu kaldı.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde Toplantı Yapılıyor

İstanbul, Ankara, İzmir ve diğer bazı illerden gelen yaklaşık 30 kadar TİİKP önderi, bazı konuları tartışmak ve karara bağlamak amacıyla, 10 Mart- 2 Nisan 1971 günleri Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde bir araya geldi.

Toparlanmayı ve atılıma geçmeyi amaçlayan bu toplantı çok önemliydi.

Toplantıya Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku kürsüsü asistanı Doğu Perinçek, SBF İktisadi Düşünceler Tarihi asistanı Halil Berktaş, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi asistanı Yücel Sayman, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi asistanı Bülent Tanör, BYYO asistanı Nuri Çolakoğlu, SBF’de asistan Eyüp Cüneyt Akalın, SBF Devletler Umumi Hukuku asistanı İbrahim Ömer Madra, Nejat Bayramoğlu, İbrahim Kaypakkaya, Bora Sabri Gözen, Vecdi Özgüner, Muzaffer Oruçoğlu, Mehmet Altun, Ayhan Özer, Halis Özkan, Şahin Alpay, Cengiz Çandar, Cemil Fazlı, Abdurrahman Taşçı, Mehmet Latif Güvercin, Gün Zileli, Müfit Özdeş, Ercan Enç, Ferit İlsever, Aydoğan Büyükközden, Hasan Yalçın, Atıl Ant, Oral Çalışlar, Gün Zileli de katıldı.

Toplantıda, aralarında İbrahim Kaypakkaya’nın da bulunduğu 6 kişi özetle şunu savundu:

“İşçi-Köylü gazetesini kapatalım. Yayıncılık yapmak ve işçi sınıfı içinde çalışmak revizyonizmdir. Köylere gidelim. Silahlı mücadeleye başlayalım.”

Toplantının tutanaklarını Mehmet Altun tutmuştu. Altun, daha sonra Bursa’da yakalandığı için tutanaklar polisin eline geçti.

PDA hareketinden kopan bir diğer kişi de Mehmet Altun’du. Şüphelendikleri için Hasan Girit ile İbrahim Kaypakkaya, Mehmet Altun’u bir gün takip etti.

Toplantının yapıldığı ilk gün, 10 Nisan 1971 Cumartesi günü, Pertrix İşçileri Tiyatrosu, *PDA* dergisinin desteğiyle *İşçinin Gücü* adlı oyunu Hukuk Fakültesi konferans salonunda saat 15.00 ve 20.30’da iki kere oynadı.

Oyun, ağa zulmünden kaçan bir yoksul köylünün, 15–16 Haziran işçi yürüyüşüne katıldığı için işten atılmış bir işçinin ve okumak için Anadolu’dan gelmiş bir öğrencinin iş arama sahnesiyle başlıyordu. İkinci perde açılırken, işçi ve köylüler, ellerinde çekiçler, yabalarla marş söyleyerek sahneye giriyordu. Oyun, işçi-

lerin patronu ve yandaşlarını yenmelerini gösteren bir sahneyle son buluyordu.

“Birinci” ve “İkinci” Tasfiyeciler

PDA dergisi, 27 Nisan 1971’de çıkan 40. sayısıyla son kez yayınlandı. Sıkıyönetim Komutanlığı, *İşçi-Köylü* gazetesi ile *Proleter Devrimci Aydınlik* dergisini kapatmıştı.

PDA çevresi, illegal olarak *Şafak* adında bir dergi yayınlamaya başladı. Derginin yayınlanmasından sonra bu grup, TİİKP olarak değil daha çok “Şafakçılar” olarak anılacaktı.

Şafak dergisinin ilk sayısı 1 Mayıs 1971’de yayınlandı. Esasında dergi değil, teksir makinesinde basılmış iki sayfalık bir bülteni. Bu sayıda, “12 Mart’tan Bu Yana, Dünyada ve Türkiye’de Siyasi Durum” başlıklı bir değerlendirme yayınlanmıştı.

PDA çevresi tarafından, “Birinci Tasfiyeciler”, “İkinci Tasfiyeciler” ve “Troçkist grup” olarak adlandırılanlardan Garbis Altınoğlu, Mehmet Adil Ovalıoğlu, Zeynel Altındağ, Sönmez Targan, Edip Targan, Ümit Necef, Ali Kaplan, Askeri Öner, Cafer Öner ve Yusuf Atakoğlu’nun aralarında olduğu bir grup, *Şafak*’ın yayınlanmasından bir süre sonra PDA hareketinden ayrıldı.

Bunlar, “PDA hareketinin sağ bir çizgi izlediğini, *İşçi-Köylü* gazetesi ve *Proleter Devrimci Aydınlik* dergisinin gereksiz olduğunu savunuyorlardı. Teşkilatlı bir çalışmaya angaje olmadan parça parça çalışmayı kabul ederek işçi ve köylüyle bizzat üretim çalışmalarına katılmayı öneriyorlardı.”

TİİKP’in silahlı mücadeleye inanmadığı ve pratiğe uygulayamayacağı tezini vurgulayan Mehmet Adil Ovalıoğlu, aynı görüşte olduğunu bildiği İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu’na, Laleli’de yürürken, “ayrı bir parti kurma teklifi” yaptı.

İbo ile Muzo, Ovalıoğlu’nun teklifine şu karşılığı vermişti:

“Programatik bir ayrılığın temellerini koyamıyorsun. Ayrılık şimdi zamansızdır. Mücadeleye şimdilik TİİKP’de birlikte devam edelim.”

İbrahim Kaypakkaya, Adil Ovalıoğlu, Garbis Altınoğlu ve Hasan Girit'in de aralarında olduğu bir grup, Kadıköy Kuyubaşı'ndaki bir evde toplandı. Toplantıda, Merkez Komitesi'ne karşı görüşler ortaya konuldu. Birlik sağlanamadı. İbrahim, evdeki tartışmada tek başına kaldı.

İbo, daha sonra "Şafak Revizyonizmi ile Aramızdaki Ayrılıkların Kökeni ve Gelişmesi. TİİKP Revizyonizminin Genel Eleştirisi" başlıklı yazısında; Garbis Altınoğlu'nu Garbis'in son harfi "S", Altınoğlu'nun son harfi "U" harfini bir araya getirip "S.U.", Adil Ovalıoğlu'nu ise "L.U." diye kullanarak eleştirdi.

Perinçek, İstanbul'a Gidiyor

26 Nisan 1971 Pazartesi günü, başta Ankara, İstanbul ve İzmir olmak üzere on bir ilde sıkıyönetim ilan edildi.

İbrahim Kaypakkaya, Ahmet Özdemir, Mehmet Latif Güvercin ve bazı arkadaşları, bu sırada değişik evlerde kalmaktaydı. İbrahim, zaman zaman FKF eski İstanbul Sekreteri Rahmi Aydın'ın, zaman zaman Hasan Girit'in evinde kalmaktaydı.

Sıkıyönetimin ilanıyla birçok konuda hazırlıksız olan örgütte bazı sıkıntılar yaşanmaya başlandı.

İlişkileri düzenlemek amacıyla Avukat Doğan Develi kimliğiyle İstanbul'a gelen Doğu Perinçek, Bora Sabri Gözen ve İbrahim Kaypakkaya'yla görüştü.

Doğu Perinçek, "Garbis Altınoğlu ve arkadaşlarının hareketten ayrılmasıyla, Mehmet Altun olmak üzere hareketten bazı kimseler koptu," diyerek bazı sorunları aktaran Bora Sabri Gözen'e, "İstanbul'daki hareketi İbrahim Kaypakkaya'yla toparlamaya çalışın," dedi.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, 17 Mayıs 1971 Pazartesi günü THKP-C tarafından kaçırılıp 22 Mayıs 1971 Cumartesi günü öldürülen İsrail'in İstanbul Büyükelçisi Efrahim Elrom nedeniyle 18 Mayıs 1971 Salı günü yayınladığı 19 numaralı bildiride, 49 kişinin arandığını açıkladı.

Arananların arasında Doğu Perinçek, Ömer Özerturgut, Şahin Alpay, Atıl Ant ve Gün Zileli de vardı.

Elrom'un kaçırılması nedeniyle İstanbul'da sürekli aramalar yapılmaktaydı. İbrahim, Perinçek'e:

"Otobüslerde falan arama oluyor. Çok heyecanlanıyorum," dedi.

"Aramalar sırasında heyecanlanman normal. Bunun tecrübesini yaşamamışsın. Ama sahte kimlikle dolaşıyorsun."

"Yok. Bu öyle değil. Sen beni tanıdığın bir doktor varsa ona gönder."

"Tıp fakültesinde öğretim görevlisi olan ÜNAS İstanbul Şubesi Başkanı Gencay Gürsoy var. Devrimci bir arkadaşı. Sorunununu ona aç."

İbrahim Kaypakkaya, bu dönemde ve sonrasında değişik kimlikler ve isimler kullanmıştır. Kullandığı takma isimler şöyledir: Asır, Celal, Musa, Haydar, Fırat, Seyit, Hamza.

"Tasfiyeciler" diye adlandırılan Garbis Altınoğlu, Mehmet Adil Ovalıoğlu ve çevresi hakkında bir yazı hazırlamış olan Doğu Perinçek, yazının ilk taslağını okuması için İbrahim'e verdi.

Taslağı okuyan İbo, "yazının bazı bölümlerine katılmadığını" söyledi. Perinçek de, "eleştirilerini yazılı olarak göndermesini" istedi.

Perinçek'in İbrahim'e taslak halinde okuttuğu ve "TİİKP Merkez Komitesi'nin Birinci Troçkist Tasfiyeciler Hakkındaki Görüşü-Ağustos 1971" başlığıyla yayınlanan yazıda, özetle şu görüşlere yer verilmiştir:

"Bu burjuva bayları, İstanbul Boğazı'nın yamaçlarında iflah olmaz bir köy romantizmine kapılmışlardır. Bunlara göre, Marks ve Lenin'in öğretilmesine gerek yoktur. Mao Zedung'un dört kitabını çantaya koyup köye gidince devrim yapılır. Hatta *Kapital*i okumak lüzumsuz bir entelektüel çabadır, diyecek kadar ileri gitmişlerdir.

"Şehirleri terk ederek köylere gidelim, borusu öttürdükten sonra, gide gide Kadıköy veya Arnavutköy'e yerleşenler, Mao

Zedung düşüncesini ne kadar okusalar öğrenemezler. Zamanında kendilerini uyarmak için Başkan Mao'nun 'Kitaba Tapmayla Mücadele Edelim' yazısını örnek gösterdik (PDA, sayı: 33). Başkan Mao, bu yazısında sırf kitap okuyarak teoriyi kavrayacağını sanan, araştırma ve inceleme yapmayan ve sınıf mücadelesine katılmayanları şiddetle eleştiriyor.”

Taslak halindeki yazının bazı bölümlerine katılmadığını söyleyen İbrahim, gizli de olsa Garbis Altınoğlu çevresinden bazıları ile ilişkilerini sürdürmekteydi.

Genel aramanın olduğu 23 Mayıs 1971 Pazar günü, İstanbul'da Asmalımescit'te bir arkadaşının evinde kalan Doğu Perinçek, iki gün sonra trenle Ankara'ya döndü.

DABK Oluşturuluyor

TİİKP, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde “parti çalışmalannı yürütmek” amacıyla, Doğu Anadolu Bölge Komitesi'ni (DABK) oluşturmuştu.

Bu dönem DABK'ı Oral Çalışlar, İbrahim Kaypakkaya ve Muzaffer Oruçoğlu temsil etmekteydi.

Diyarbakır-Urfa-Adıyaman bölgesinden Muzaffer Oruçoğlu, Malatya-Tunceli bölgesinden İbrahim Kaypakkaya sorumluydu.

Bora Sabri Gözen, İbrahim Kaypakkaya ve Muzaffer Oruçoğlu, doğu bölgesinde nereye kimleri göndereceklerini konuştular.

Gözen ve Kaypakkaya, Mehmet Çetin'in Gültepe'deki evinde Yüksel Özbek ve Ali Taşyapan'a Diyarbakır'a gideceklerini söyledi.

İbrahim, Muzaffer Oruçoğlu, Kabil Kocatürk ve Mahmut Cantekin'i Siverek bölgesine gönderdi ve onlara, “İlk iş olarak Siverek'in sosyal ve ekonomik durumunu tahlil eden geniş bir rapor hazırlayacaksınız,” dedi.

Parti tarafından gizlice elde edilen ve Harita Genel Müdürlüğü'nce “gizli ve hizmete mahsus” kaydıyla hazırlanıp basılan çeşitli bölgelere ait paftalar ile bağlantı kuracakları kişilerin ad ve

adreslerini alan ekipler, Haydarpaşa'dan trenle çalışacakları bölgeye doğru yola çıktı.

Oruçoğlu, Kocatürk ve Cantekin, Elrom'un kaçırıldığı gün Siverek'te çalışmalara başlamışlardı.

İbrahim, Hüseyin Cevahir ile Mahir Çayan'ın Kartal Maltepe'de Sibel Erkan'ı rehin aldıkları gün (30 Mayıs 1971 Pazar), Çorum Karakaya köyündeydi.

İbrahim, daha sonra Hasan Girit'in evinden ayrıldı ve çalışma yapmak için doğu bölgesine gitti. Giderken midesinden rahatsızdı. Girit'in evinde *Gerilla Taktikleri* isimli kitabını da unutmuştu.

Bu dönemde, TİİKP Merkez Komitesi üyesi ve Doğu Anadolu Bölge Komitesi Sekreteri olan Oral Çalışlar, bu konuda şunları anlatmıştır:

“Sıkıyönetim ilan edildikten bir süre sonra İbrahim, Ankara'ya geldi. Birlikte doğuya gidip örgütlenme çalışması yapacaktık. Ben aranıyordum, o aranmıyordu. Yola çıkabilmemiz için bana bir kimlik bulmamız gerekiyordu. SBF'den bir arkadaşımın nüfus cüzdanını aldım ve kendi fotoğrafımı yapıştırdım. Ankara'da elde ettiğimiz kimliği ben pek beğenmemiştim. Ankara'da bir arkadaşın evinde kalıyordum. İbrahim bana, 'Haydi, bizim köye gidelim, orada sana kimlik buluruz,' dedi.

“Önce, o zaman Mamak yakınlarındaki Tuzluçayır semtinin NATO yolu tarafındaki ailesinin kaldığı gecekonduya gittik. Bir gece orada kaldık. Oradan, Çorum Sungurlu arasındaki Karakaya köyüne gittik.

“Köyde birkaç gün babaannesinin evinde kaldık. Babaannesi İbrahim'i, 'İbişim, İbişim' diye severdi.

“Karakaya köyünde iken, bir tepenin başında Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir'in Maltepe'de Sibel Erkan'ı rehin aldığı evin kuşatıldığı haberini elimizdeki küçük radyodan öğrendik.

“Düzgün bir kimlik temin edemeyince, eskisiyle yetinmekten başka çarem kalmadı.

“Malatya’ya ulaşmak üzere Çorum, Amasya, Tokat, Sivas yolu üzerinden Gürün’e ulaştık. Bu yolculuğumuz sırasında, Tokat civarına geldiğimizde otobüsün radyosundan Sinan Cemgil, Alpaslan Özdoğan ve Kadir Manga’nın Nurhak Dağları’nda öldürüldüğü haberini dinledik.

“Geceyi Gürün’de bir otelde geçirdik. Ertesi gün bir otobüse bindik. Öğleye doğru Malatya’ya vardık.”

Asgar Yılmaz Yakalanıyor

Oral Çalışlar ile İbrahim Kaypakkaya, Malatya’ya geldikten sonra daha önceden tanıdıkları bazı arkadaşlarının evlerinde kaldı.

Kaldıkları evler arasında Asgar Yılmaz, Mehmet Ali Özdoğan ve Hacı Özdoğan’ın evleri de vardı.

1971 yazında Doğu ve Güneydoğu bölgesine çalışmaya gidenler arasında Garbis Altınoğlu, Mehmet Adil Ovalıoğlu, Zeynel Altındağ, Sönmez Targan ve arkadaşları da vardı.

İbrahim, Malatya’ya geldikten bir süre sonra bir ara Çalışlar’a, “Bir işim var. Malatya tren istasyonuna gidiyorum,” dedi.

“Ne yapmaya gideceksin?”

“Adil Ovalıoğlu’yla buluşacağım.”

“Niye buluşacaksın Adil’le? Adil bizden ayrıldı.”

“Bakma sen, Adil iyi bir arkadaşır.”

Oral Çalışlar’ın tepkisine rağmen İbrahim, Adil Ovalıoğlu’yla görüşti.

Ovalıoğlu, Garbis Altınoğlu ve arkadaşları tarafından, “örgüt yıkıcılığı yaptığı ve örgüt yönetimini tek başına üstlenme eğilimi içinde bulunduğu” gerekçesiyle, 13 Haziran 1972 Salı günü İstanbul’da öldürüldü. Mehmet Adil Ovalıoğlu’nu öldüren ve bu eyleme katılanlar, Adil Ovalıoğlu’nun cesedini parçalara ayırıp bir bavula koymuşlardı. Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi Banu Ergüder, içinde ceset olan bavulu denize atmak isterken yakalandı.

Sandık Cinayeti Davası’ndan hüküm giyen Banu Ergüder, 17 Ocak 1982 Pazar günü tahliye edildi.

Oral Çalışlar ve İbrahim Kaypakkaya, Malatya'ya geldikten hemen sonra Malatya'daki partililerle ilişki kurmaya girişti. İlk buldukları kişilerden birisi Asgar Yılmaz'dı. Yılmaz, Çavuşoğlu Mahallesi Kirişçi Çıkınazı No: 42'de oturmaktaydı.

Ali Mercan'la Malatya'ya gelen Asgar Yılmaz, hem yaptıkları çalışmalar hakkında bilgi vermek hem de ne yapacağı konusunda talimat almak amacıyla *PDA* dergisi ile *İşçi-Köylü* gazetesine iki adet mektup göndermişti. Bu mektuplar, 8 Mayıs 1971 Cumartesi günü güvenlik kuvvetleri tarafından Ankara'da yapılan kontrolden şüpheli görülerek yakalanan Aydoğan Büyüközden'in üzerinde bulundu. Bu mektuplar nedeniyle Doğu Perinçek, Nuri Çolakoğlu, Aydoğan Büyüközden, Ömer Özerturgut, Rıza Cenabi Nurhat, Ayhan Özer, Gün Zileli, Bora Gözen, Halil Berktaş, Garbis Altınoglu ve Asgar Yılmaz hakkında dava açıldı, adı geçen kişiler ve gıyabi tutuklama kararıyla aranmaya başlandı.

İbo, Asgar Yılmaz aracılığıyla Ali Mercan'a ulaşmak istedi. İbo ile Yılmaz, 6 Haziran 1971 Pazar günü bir kahvehanede buluştu. İbo, altına imzasını attığı ve ismini yazdığı mektubu Asgar Yılmaz'a verdikten sonra kahvehane emniyet mensupları tarafından basıldı. Zaten aranmakta olan Asgar Yılmaz, polislerce gözaltına alındı.

Yılmaz'ın üzerinde bulunan ve içinde ad, adres ve telefon numaralarının yazılı olduğu mektupta adı geçen bazı TİİKP mensupları Ankara'da gözaltına alındı.

TRT Ankara Radyosu prodüktörlerinden Sezi Çolakoğlu ile Sarper Özsan, ilk gözaltına alınanlar arasındaydı. Mektupta yazılı bulunan 181783 numaralı telefonun Sarper Özsan'a ait olduğu, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün 15 Haziran 1971 tarihli yazısıyla açıklandı.

Asgar Yılmaz'ın üzerinde bulunan mektup şöyledir:

“Ali arkadaş, bu mektubu okur okumaz Ankara'ya git, aşağıdaki görevleri yerine getir. 1. 1.500 lira para al. 2. İlker'e bir görev verilmişti, ondan haber alınıp alınmadığını öğren. 3. Ege, Ankara ve İstanbul'daki çalışmalar hakkında vs. bilgi edin. 4.

İstanbul'dan Güneydoğu'ya gönderilen grupların nerede olduklarını ve ne durumda olduklarını sor. Bilmiyorlarsa İstanbul'dan öğrensinler ve sonra kısa zamanda bize mektupla bildirsinler. 5. Bu zarftaki fotoğrafı ve kendi fotoğrafını buluşacağın arkadaşına ver. İlerde başka fotoğraflar göndereceğimizi de söyle. 6. Arkadaşların bize bildirecek başka bir şeyleri olup olmadığını sor ve öğren. 7. Bu görevleri yerine getirdikten sonra hiç vakit kaybetmeden Gaziantep'e gel. Bugün pazar. Akşam 8'de arabaya binsen sabah 8'de Ankara'dasın. Yukarıdaki görevleri akşama kadar halledebilirsin. Akşam en geç dokuzda binsen salı sabahı 09.00-10.00 arasında Antep'te olursun. Salı günü saat 13.00-13.30 arası Anıt'ın yanındaki PTT'de bir arkadaş bekleyecek. O saatte gelmezsen salı günü saat 20.00-20.30 arası, çarşamba günü sabah 09.00'da, 13.00'te ve 20.00'de aynı yerde bekleyeceğiz. Eğer bu süre içinde gelmezsen seni öldü veya yakalandı bileceğiz, ona göre davran. 8. Birkaç gün içinde Ankara'dan bize gönderecekleri mektubun hangi adrese postalanacağını bildiririz. Selamlar.

İbrahim Kaypakkaya (İmza).

"Ankara'ya nasıl gideceksin ve orada nasıl buluşacaksın? 1. Nüfus cüzdanını yanına mutlaka al. 2. Cüzdanda mümkün olan birkaç değişiklik yap. Mesela adının arkasına Ekber adını ekle, soyadına mümkün olan eklemeleri yap vs. 3. Veya yaşı sana az çok uygun birinin nüfus cüzdanını al, onun fotoğrafını sök, kendi fotoğrafını tak, mührü patatesle vs. tamamla. (Ama mutlaka yanında bir nüfus cüzdanı olsun). 4. Paran yoksa oradan bir 40-50 lira yol parası temin et. Sonra Ankara'dan postala. 5. Ankara'ya varınca: a) Sağlık Sokak Aydınlar Apartmanı 51 numara, en üst dairede Cenap Nuhurat'ı bul. O, Nuri Çolakoğlu'nu bulsun. Kendisi bulamazsa Sezi vasıtasıyla kısa zamanda bulsun. Nuri seni, Namık takma adlı arkadaşla buluştursun. Yukarıdaki görevleri bu arkadaşla hallet. b) Bir aksilik olur, yukarıdaki yoldan Namık'ı bulamazsan, 181783 numaradan Necati Bey'i sor. Malatyalı bir arkadaşın aradığını söyle. Kendisi yoksa kaçta evde olacağını öğren, yeniden

telefon et ve buluş. Necati ile Namık aynı arkadaşdır. NOT (Çok önemli): Bu kâğıdı okuduktan sonra bir kısmını ezberle, ezberle-yemeyeceğin şeyleri sadece kendinin anlayacağı şekilde çok küçük bir kâğıda not al ve bu mektubu yak.”

İbrahim Kaypakkaya, Asgar Yılmaz'ın yakalandığını Oral Çalışlar'a anlatır.

Çalışlar, İbrahim'i, “Gereği yokken niye kendinin ve başkalarının ismini, adresini, telefonlarını yazıyorsun? Manasız bir şekilde yanlış yapmışsın,” diyerek eleştirir.

İbo'nun Şapkası

İbrahim Kaypakkaya ile Oral Çalışlar, Asgar Yılmaz'ın yakalanmasından sonra Mehmet Ali Özdoğan, Erdoğan Özdoğan ve Hacı Özdoğan'ın evinde de kaldı.

Süleyman Kırteke bu konuda şunları anlatmıştır:

“Uğrak evlerimizden İbrahim dayımın Malatya'daki evine iki arkadaşın geldiğini ve benimle görüşmek istediklerini söylediler. Aynı gün İbrahim Erdoğan'ın evinde buluştuk. Oral Çalışlar'ın ve İbrahim Kaypakkaya'nın, ‘aranıyor’ diye radyodan isimleri anons edildiğinden, saklanmaları ve kamufle olmaları gerekiyordu. Bölgeye her gruptan birçok devrimci geldiğinden yerlerimiz doluydu. Gene de olanaklarımızı zorlayarak Kürecik'te Mehmet Ali ve Hacı Özdoğan'ın mezra evlerini onlar için ayarladık. Sıra kamufle gelmişti. Oral'la elbise değiştirdim. Çok iyi anımsıyorum. Oral'ın üç düğme gri ceketini bana çok iyi gelmişti. Sıra İbrahim Kaypakkaya'nın kamufle gelmişti. İlginç bir rastlantıyla bu sorunu da çözdük. Ev sahibimiz İbrahim Erdoğan'ın evinde, bir alacaktan dolayı rehin getirilmiş Feyzullah isimli İranlı gencin şalvarı, ceket, şapkası da Kaypakkaya'ya tam uydu. Kıyafetlerini değiştirdikten sonra sıra kimlik yapmaya geldi. Kaypakkaya'yı yeni imajıyla halamıoğlu Foto Kemiksiz'e götürdüm.”

28 Nisan 1960 öğrenci olaylarında ölen Turan Emeksiz'in bu dönemde asteğmen olarak görev yapan kardeşi Nihat Emek•

siz, izinli olarak memleketi Malatya'daydı. Bir gün işi nedeniyle büyük postaneye gittiğinde karşılaştığı İbrahim'i kucaklamak istedi. Fakat İbo, kaş göz işaretleriyle bana yaklaşma diye onu uyardı.

Çocuğa “Devrim” Adı Koyuldu

Oral Çalışlar, Malatya'da kaldığı sürede, Tarsus'dan çocukluk arkadaşı Veteriner Teğmen Oktay Cengizbay ile bir öğretmen arkadaşının evinde kaldı.

Cengizbay'ın evindeyken, ailenin bir çocuğu oldu, adını “Devrim” koydular.

Kabil Kocatürk, Siverek'te çalışırken Muzaffer Oruçoğlu geldi ve toplantı yapmak için onu Malatya'nın Darıca köyüne götürdü. Mehmet Ali Özdoğan'ın evinde İbo, Muzaffer Oruçoğlu ve Kabil Kocatürk, Siverek'te yapılan çalışmaları değerlendirdi.

Sinan Cemgil ile iki arkadaşının öldürülmesi, diğer arkadaşlarının aranması, ayrıca Asgar Yılmaz'ın tutuklanması sonrasında Malatya, Kürecik, Adıyaman bölgelerinde yoğun operasyonlar başlamıştı.

Ali Mercan, “Kürecik'te jandarma karakol komutanı olarak görev yapan bir şahsın, örgütün sempatizanı olarak bilindiğini ve örgüt aleyhinde olacak herhangi bir baskını önceden haber vermek suretiyle yardımcı olduğunu” söylemişti. Bu komutan, 1972'nin Nisan veya Mayıs aylarında başka bir yerde görevlendirildi.

İbo, Oruçoğlu ile Kocatürk'e, “Geçici bir süre başka bir yerde kalın. Malatya, Kürecik, Adıyaman bölgeleri uygun değil,” dedi.

Bunun üzerine, Malatya-Elazığ arasında Kabil Kocatürk'ün doğduğu köy olan Kozluk köyüne gidip burada bir süre barınan Kocatürk ve Oruçoğlu, daha önce İbo'yla kararlaştırdıkları gibi Malatya'da yeniden buluştu.

Daha sonra, Muzaffer Oruçoğlu Siverek'e, Kabil Kocatürk de ailevi bir sorun çıktığı için İstanbul'a gitti.

Ali Mercan İle İbrahim Kaypakkaya Buluşuyor

Asgar Yılmaz ile Ali Mercan, Besni'den Malatya'ya geldikleri zaman sıkıyönetim ilan edilmişti.

On bir ilde sıkıyönetim ilan edildikten sonra arananlar listesi kabarmıştı, Ali Mercan'ın da adı geçiyordu.

Yılmaz ve Mercan yöreye yabancıydı. Kendilerine yardımcı olması için Hacı Özdoğan ve Erdoğan Özdoğan aracılığıyla Mehmet Ali Özdoğan'ın yanına gittiler.

Mehmet Ali Özdoğan, Ali Mercan'ın saklanması için onu, Kürecik (Kepez) nahiyesinin Darıca köyünde çobanlık yapan “Şet Hasan” lakaplı Hasan Bakır'ın yanına götürdü. Hasan Bakır'ın babası Osman Bakır da köyün muhtarıydı.

“Şet Hasan”, dağa taş “Kahrolsun Amerika”, “Bağımsız Türkiye” gibi sloganlar yazan genç bir köylüydü. Ali Mercan, bu çobanın bildiği mağaralarda saklanmaya başladı.

Mercan'ın bu çobanın yanında olduğunu öğrenen İbo, onunla bağlantı kurmak için yola koyuldu.

Mercan'ın kaldığı bölgeye gelince üç genç köylüye rastlayan İbrahim, “Ali Mercan'ı arıyorum,” dedi, Mercan'ın tarifini yaptı, gençlerden kendisine yardımcı olmalarını istedi.

Gençler, İbrahim'i ortalarına aldı, bir tanesi silahını gösterdi.

“Bak seni götürüyoruz, doğru çıkmazsa gereğini yaparız.”

“Tamam, beni onunla buluşturun, eğer doğru çıkmazsa ne yaparsanız yapın.”

Gençler, İbrahim'i Ali Mercan'ın kaldığı yere götürdü. İbrahim'i gören Mercan çok şaşırды. İki arkadaş sevgiyle kucaklaştılar.

Oral Çalışlar, Gaziantep'te Yakalanıyor

Bir süre Malatya'da kalan İbrahim ile Oral Çalışlar, gerekli ilişkileri kurduktan sonra Gaziantep'e gittiler.

Yürütülen çalışmalar, var olan ilişkileri gözden geçirerek örgütlemek, yeni ilişkiler kurarak bunları geliştirmek, yerleşme

bölgeleri ayarlamak, nerelere ve hangi bölgelere gidileceğini saptamaktı.

Gaziantep'te bu çalışmalara Tank Tğm. Oktay Cengizbay, Tank. Tğm. Ertuğrul Aybudak, Doğan Türkdönmez, Musa Tanrikulu, Reha Koyuncu ve Ahmet Bozkurt da katkıda bulunanlar arasındaydı.

Oral Çalışlar, Muzaffer Oruçoğlu ve İbrahim Kaypakkaya, Bölge Komitesi olarak zaman zaman bir araya gelip yapılan çalışmaları değerlendirirdi.

Bu komite toplantılarının birisinde, Oral Çalışlar, "Che Guevara'nın yaptığı fokoculuktur," dediğinde, Muzaffer Oruçoğlu, "Che Guevara'nın yolu yanlış mı?" diye karşılık verdi. İbrahim, Oruçoğlu'na dönerek, "Tabii yanlış. Sen de anlamsız şeyler söyleme ve sorma," dedi.

Çalışlar ile Kaypakkaya, bir taraftan örgütlenme çalışmaları yaparken, diğer taraftan da aralarında teorik tartışmalar yapıyorlardı.

İbrahim, sokakta bir gün Adıyaman yöresinden olan ve *İşçi-Köylü* gazetesine zaman zaman yöresel haberler gönderen bir köylüyle karşılaştı.

Köylü, İbrahim'e, "Ben, THKO'ya katılıyorum kardeşim. Onlar silahlı mücadeleye başladılar. Siz başlamadınız," dedi.

Bunu duyan İbrahim, Çalışlar'a, "Bütün köylüler, THKO saflarına geçerek silahlı mücadeleye katılıyor. Pasifliğimiz nedeniyle silahlı mücadeleye başlamada iyice geç kaldık. Onun için hata yapıyoruz," dedi.

Oral Çalışlar, 'İbrahim bak, 12 Mart askeri darbesi oldu. Arkasından sıkıyönetim ilan edildi. Hangi köylüler, nereye geçiyor? Türkiye'de sol ve devrim geriliyor. Onun için silahlı mücadeleye başlamamızın koşulları yok. Tam tersi koşullar var. Devrimci adım geri çekiliyor," dedikten sonra, Mao Zedung'un *Askeri Yazılar* adlı kitabından bazı yerleri göstererek sözlerini şöyle sürdürdü: "Bak, Mao kitabında devrim geriye çekilirken devrimcilerin de ileri eylemler değil, geriye çekilen eylemler yapması ve geriye çekilişi organize etmesi gerekir diyor."

İbrahim ise silahlı mücadeleye başlanması gerektiği yönünde ısrarını sürdürmeye devam etti.

Yer bulamadıkları için bazen eskiden tanıdıkları devrimci bir otelcinin otelinde, bazen de başka otellerde kalan Çalışlar ile Kaypakkaya, çalışmalarından vakit buldukları zaman otele yakın bir çay bahçesine gider, hem dinlenir hem de buldukları dergi ve kitapları okurlardı.

Çay bahçesinde oturmuş çaylarını yudumladıkları bir sırada İbrahim, okuduğu Çarü Mazumdar'ın bir yazısından başını kaldırıp Oral Çalışlar'a gülümseyerek baktı ve şunları söyledi:

“Oral, şimdi kendimi bir gerilla birliğiyle bir köyde düşünüyorum. İhtilalci köylü birliği, ağalığın olduğu bir köye baskın yapacak. Ağayı ilkel silahlarla; baltalarla, sopalarla öldürecek. Ondan sonra, propaganda birliği köye gelecek ve bir tiyatro oyunuyla bu eylemin pekişmesini sağlayacak. Müthiş bir olay.”

İçinden, kızgınlıkla, “Kalacak yerimiz yok, adam ne hayaller kuruyor,” diye geçiren Çalışlar sessizce İbrahim'e baktı.

Çalışlar, Kaypakkaya ve Oruçoğlu, 11 Temmuz 1971 Pazar günü komite toplantısını yapmak için bir çay bahçesinde yeniden bir araya geldi.

Çay bahçesinin yanındaki bir binada Ferruh Bozbeyli'nin başkanı olduğu Demokratik Parti'nin bir toplantısı vardı. Oral Çalışlar, “Gidip konuşmayı dinleyelim,” dedi. Muzaffer Oruçoğlu gitmedi.

Çalışlar ile Kaypakkaya, Faruk Sükan'ın konuşma yaptığı toplantı salonuna gitti. Toplantıda DP İçel Milletvekili Hilmi Türkmen de vardı. Hilmi Türkmen'in kardeşi, Çalışlar'ın Tarsus'dan sınıf arkadaşıydı. Çalışlar'ı tanıyan Türkmen, durumdan polisi haberdar etti.

Çalışlar, binadan dışarıya adımını atar atmaz polis ile toplantıyı izleyen kalabalık da peşine düştü. Yakalanacağını anlayan Çalışlar, İbrahim'e, “İkimiz birlikte yakalanmayalım. Sen ayrı bir yöne git, ben başka bir yöne gideyim,” dedi.

Gaziantep sokaklarındaki kovalamacadan sonra Çalışlar, polis ve halk tarafından yakalandı. Oral Çalışlar'ın üzerinde Mehmet Muhittin Süer adına düzenlenmiş bir kimlik bulundu.

İbrahim bir fırsatını bulmuş, yakalanmaktan kurtulmuştu.

Ali Taşyapan Malatya'ya, Kabil Kocatürk Siverek'e Gidiyor

DABK tarafından Malatya'ya gönderilen Kabil Kocatürk ile Diyarbakır'a gönderilen Ali Taşyapan ve Yüksel Özbek, çeşitli nedenlerle İstanbul'a geri döndü.

Doğu Anadolu Bölge Komitesi Sekreteri Oral Çalışlar'ın yakalanmasından sonra İbrahim Kaypakkaya, aksayan işleri yeniden düzenlemek için İstanbul'a geldi.

Topkapı Hali'nde karpuz ticaretiyle uğraşan Hüseyin Akpınar ve fen fakültesi öğrencisi Kabil Kocatürk arkadaşlarıydı.

Kocatürk'ün dükkânında Kaypakkaya ile Ali Taşyapan tesadüfen karşılaştı. Tarih, 1971 Temmuz ayı ortalarıydı.

İbo ile Ali Taşyapan, ertesi gün Şişli'de bir eve gitti. Bora Sabri Gözen'le bu evde görüşüldü. Ertesi günün akşamında Gözen, Kaypakkaya, Taşyapan ve Özbek, Kadıköy Parkı'nda bir araya geldi.

Yüksel Özbek, Garbis Altınoğlu ile Mehmet Adil Ovalıoğlu'nun etkisine girmiş, TİİKP'e karşı muhalefete başlamıştı. Gözen, Taşyapan ve Özbek arasında bu nedenle tartışma oldu. Yüksel'le ilişkiler böylece koptu. İbo ile Ali Taşyapan, o gece Ankara'ya gitti.

İbrahim, Ali Taşyapan'ı Çankaya'da bir eve götürdü. Ertesi gün eve Hasan Yalçın geldi. Yalçın, "görevin ciddiyetini vurgulayıcı ve cesaret aşıl原因 bir konuşma" yaptı. Ankara'da iki gün kalan Taşyapan, İlker Ağca'yla Malatya'ya hareket etti.

Daha sonra Malatya'da İbo'yla buluşan Taşyapan, Ali Mercan'la yeni çalışma bölgesi olan Kürecik'e gitti.

İstanbul'dan gelen Kabil Kocatürk, belirlenen tarihte Malatya'da öğretmen Ali Meral'in evinde İbo ve Muzaffer Oruçoğlu'yla buluştu. Bağlantı kuracağı isimleri alan Kabil Kocatürk, Adıyaman'ın Samsat ilçesine gitti. Samsat'tan sala binerek Bozova'ya, oradan da Siverek'e geçti.

İbrahim, Malatya bölgesinde yaptığı çalışmalar hakkında TİİKP Merkez Komitesi'ne bir de rapor gönderdi.

İbrahim, bu raporların birisinde, "Malatya'ya gönderilen DTCF mezunu Hüsamettin Kurultay'ın, bir süre çalıştıktan sonra mücadeleyi reddettiğini" bildirdi.

"Mao Zedung Çizgisi, Bugünkü Şartlarda Silahlı Halk Savaşı Çizgisidir"

1971 Eylül'ünün ikinci haftasında TİİKP Merkez Komitesi üyesi Doğu Perinçek, Halil Berktaş, Bora Sabri Gözen, Hasan Yalçın ve Ferit İlsever, Faysal Karaçalı'nın Anıttepe Strazburg Caddesi Ar Sokak, 13/1 no'lu evinde bir toplantı yaptı.

Toplantıya Merkez Komitesi yedek üyesi İbrahim Kaypakka-ya katılmamıştı.

Bu sırada Malatya'da olan İbrahim, toplantıya, 29 Ağustos 1971 tarihli "Yoldaşlar" başlıklı yazısını göndermişti. Mektup aynen şöyledir:

"Yoldaşlar! Oraya kendim gelemediğim için bu pusulayı gönderiyorum. Oraya gelemeyişimin birinci sebebi, burada ortaya çıkan aksiliktir. Eğer zamanında düzeltemezsek, pratik faaliyetimizi geniş ölçüde aksatabilir. İkinci sebebi ise, oraya gelmemin herhangi bir fayda sağlamayacağını, aksine tartışmaları normal seyrinden çıkartıp belki de zararlı bir yola sokacağı konusunda, bende uyanan kanaattir. Bu kanaat de şuradan vardı: Bugüne kadar, ne zaman hareketimizin hatalarına karşı bir eleştiri yöneltmişsem, her seferinde bir arkadaşımızın bütün yoldaşlık sınırlarını aşan düşmanca saldırılarıyla karşılaştım. Geçen gün saflarımızda ortaya çıkan 'sol' oportünizmin eleştirisiyle ilgili metni

tartışırken yine aynı şey oldu. Sosyalist Kurultay ve legal parti kurma kararını eleştirmem üzerine, arkadaş bana büyük bir hiddetle ‘oportünist’ ve ‘sabotör’ ithamını yapıştırdı. Bunu da göz önüne alarak yazılı bir metin göndermeyi daha uygun buldum.

“Yoldaşlar! ‘Sol’ oportünizmin eleştirisiyle ilgili olarak, benim belirtilmesini gerekli gördüğüm noktalar şunlardır: Bunların ortaya çıkmasında esaslı iki etmen vardır. Birincisi, kadrolarımızın hemen tamamının küçük burjuva aydınlardan oluşması ve bunların bir kısmının sıkıyönetimin baskısı ve terörü şartlarında birtakım ‘sol’ lafların arkasına gizlenerek gerçekte sınıf mücadelesinden, disiplinli çalışmadan kaçmaları. İkincisi de daha önce işlenmiş olan ve hala kesinlikle düzeltilmemiş olan sağ oportünist hatalar. Eleştiri metninde, birinci nokta üzerinde duruluyor. Fakat ikinci nokta tamamen unutuluyor. Ben, bu noktanın da metne sokulmasını istiyorum. Çeşitli defalar konuşmalar sırasında da ‘sağ hataların sol hatalara yol açtığı’ noktasına dokundum. Bir kısım arkadaşlar, böyle bir şeyin olmayacağını söylediler. Oysa bütün komünist hareketler bu meseleyle yüz yüze gelmişlerdir. Lenin, *Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı* kitabında, ‘Sol oportünizmin sağ oportünizminin cezası olduğunu’ belirtir. Mao Zedung, ‘ÇKP içinde sağ hataları düzeltirken sol hatalara düşüldüğünü’ söyler. Demek ki bu mesele, dünyanın gelmiş geçmiş iki büyük ve şanlı komünist partisi içinde ortaya çıkmış ve çözüme bağlanmış bir meseledir.

“Şimdi daha önce işlenmiş olan ve kesinlikle düzeltilmemiş olan sağ hataların neler olduğuna geçiyorum. Bu konuda da fikirlerimi daha önce gerek ikili konuşmalarda gerekse büyük toplantılarda büyük bir samimiyetle ve şahsıma düşen hataları da örtbas etmeden ortaya koydum ve bundan sonra da bu işi daha etraflı ve sistemli olarak yapmaya devam edeceğim. Bu mesele bir çözüme bağlanıncaya kadar bunu yapmak şarttır. Aksi halde liberalizmin doğup yaygınlaşmasına, ilkesiz bir birlik, yani kof bir birlik doğmasına yol açarız.

“Yoldaşlar, sözünü ettiğimiz sağ hatalar nedir? Bunlar genel hatlarıyla ve özet olarak, teoride Mao Zedung fikirleriyle sağ revizyonist görüşlerin (esas olarak ülkemizde Mihri Belli ve Hikmet Kıvılcımlı tarafından savunulan görüşlerin) bağdaştırılması, örgütlenmede (birkaç büyük şehrin merkezini ve legal dergi faaliyetlerini esas alan) legalizm, pratikte ‘kendi güçlerimize dayanarak’ ve ‘inisiyatifi elde tutarak’ yürütülen ihtilalci bir faaliyet yerine ‘demokratik ittifaklara’ (yani burjuvaziye) bel bağlayarak ve inisiyatifi onlara bırakarak (bu diğer hatalardan tabii olarak doğan bir sonuçtur) yürütülen teslimiyetçi ve uzlaşıcı bir faaliyet. Gerçekleri dobra dobra söylemekte sayısız faydalar vardır. Söylediklerimiz kafadan uydurulmuş faraziyeler değil, içinde yaşadığımız ve bugün kötü sonuçlarını etimizde hissettiğimiz gerçektirler. Bir düşünelim, biz Mihri Belli’yle ayrıldıktan sonra (öncesini saymıyorum) ne gibi faaliyetlerde bulunduk. Önceleri bir gazete ve derginin (hatta bir ara Devrimci TİP Haberleri de vardı), daha sonra bir gazetenin ve bir derginin yazılması, basılması ve dağıtılması... Bütün faaliyetimizin belkemiği buydu işte. Ve hatta bu faaliyete kendimizi o kadar kaptırmıştık ki, ‘ne kadar çok yayın organımız olursa o kadar güçlü olacağımızı’ düşünüyorduk. Ve ilkesiz birlik cephesini ‘bir dergi dahi çıkaramazlar’ diye küçümsüyorduk. Bütün örgütlenmemiz, bu ‘legal dergicilik’ faaliyetini güçlendirmeyi amaçlıyordu ve ona yönelmişti. Yazı kurulları, redaksiyon komiteleri, muhabirler, teknik kadrolar, hemen hepsi... (Her büronun en önemli görevi, gazete ve dergiye yazı yazmak ve onu kendi çalışma alanında dağıtmaktı.) Hatta bizim ‘parti’ adını verdiğimiz örgütlenme bile dergicilik faaliyetine hizmet eden tali bir unsurdu. En değerli kadrolarımız, dergi faaliyeti alanında kendi günlük hayatını sürdürüyordu. Yine bu faaliyetler esas itibariyle Ankara ve İstanbul’da ve kısmen de İzmir’de yoğunlaşmıştı. Şimdi bir arkadaş kalkar da, ‘Hayır böyle bir şey asla olmadı!’ derse, o arkadaş ya samimi değildir ya da hafızasını kaybetmiştir.

“15-16 Haziran işçi direnişini takip eden sıkıyönetim günlerinde eski dergicilik faaliyetini az çok aşan, az çok kendi kuvvetimize dayanan, az çok ihtilalci ve az çok illegal bir faaliyete girdik, daha doğru bir ifadeyle şartların zorlamasıyla böyle bir faaliyete itildik. (Özellikle de İstanbul’da.) Bu her şeye rağmen iyi bir şeydi. Ve eski hatalardan arınıp bu yolda ilerlememiz gerekirdi. (Şunu da belirtelim ki, hareketimizin en güçlü dönemi de bu dönem olmuştur.) Fakat öyle olmadı. Sıkıyönetimin gevşemesiyle birlikte faaliyetimiz de gevşedi. Gizli çalışan gruplar açığa çıktı, sonra bunlar İşçi-Köylü Büroları şeklinde iyice meşrulaştı. Hepimiz dergiye döndük. Ve tam bu sırada ‘sosyalist kurultay’ şiarı atıldı. Ve tam bu sırada haftalık derginin yeniden yayınlanması kararı alındı. Ve tam bu sırada ‘İşçi-Köylü çalışma komiteleri kuralım’ şiarı yayıldı. Arkadaşlar, bunlar tesadüfî şeyler değildir. Bunlar bir sınıf içgüdüsünün, bir sınıf tavrının şartları elverişli görür görmez kendini ortaya koymasıdır. Bu sınıf meselesine geçmeden önce, yukarıdaki şiarların ve kararların neden yanlış olduğu üzerinde duralım. Çünkü bu, birincisi, sıkıyönetimle biraz sarsılan eski çalışmaların yeniden restore edilmesiydi. Legalizmin ve burjuvazinin demokrasi aşkına güvenmenin bir ifadesiydi. Daha uzun bir müddet ‘demokratik ortamın’ devam edeceği ve bu arada legal bir partinin sayısız faydalar sağlayacağı söyleniyordu ve sayısız faydaların başında, yine legal bir yayın organı olan, yani hâkim sınıfların müsaadesiyle çıkan *İşçi-Köylü* gazetesinin dağıtım ve satışı geliyordu. Sorumlu bir arkadaş, o günlerde bir tartışmada aynen şöyle demişti: ‘Eğer legal bir parti kuramazsak bir ay sonra *İşçi-Köylü*’yü çıkaramayız.’ Bu arkadaş ilelebet *İşçi-Köylü*’yü çıkaracağını mı sanıyordu, bilmiyorum. Haftalık bir derginin rolü ise sosyalist kurultay çağrılarını daha sık tekrarlamak olacaktı. ‘İşçi-Köylü çalışma komiteleri’ neydi peki? Merak eden arkadaşlar bu konudaki yazıyı tekrar okusun! Bu komitelerin görevi, dergi ve gazeteyi okumak, eleştirmek, bunlara yazı yazmaktı ve başka bir şey değildi. ‘Her bir İşçi-Köylü çalışma komitesi, bir yazı kurulu gibi çalışmalı,’ deniyordu.

Bunlar yakın zamana ait şeylerdir ve hafızasını biraz zorlayan her arkadaşın hatırlayabileceği şeylerdir. Oysa bazı arkadaşlar hoş olmayan gerçekleri unutmuş görünüyor ve 'İşçi-Köylü çalışma komitelerine' bir başka amaç atfediyorlar.

"Arkadaşlar, bütün bunlar sağ hatadır ve hem de bütün dünya çapında devrim şartlarının (yani silahlı mücadele şartlarının) çok elverişli olduğu ve ayrıca ülkemizde halk kitlelerinin, devrimci mücadelenin kabardığı, hâkim sınıfların şiddetli ve derin buhranlara düştüğü dönemlerde işlediğimiz hatalardır. Bunların Mao Zedung fikriyle ne gibi bir ilgisi vardır? Mao Zedung çizgisi, bugün bizim şartlarımızda, silahlı halk savaşı çizgisidir. Ve meselelerin esası budur. Peki, biz halk savaşını neyle ve nasıl yürütmeyi düşünüyorduk? Yazı kurullarıyla mı? İşçi-Köylü çalışma komiteleriyle mi? Yoksa hâkim sınıfların istediği zaman kapatabileceği gazetede attığımız sloganlarla mı? Bu sloganlar ne gibi bir örgütlenmeyle ve pratik çalışmayla hayata uygulanacaktı. Ben, böyle bir örgütlenme ve böyle bir pratik faaliyet bilmiyorum, bilen arkadaşlar söylesinler! Ayıbımızı örtmek için attığımız parlak ve keskin sloganlar bizi, 'dediği başka, yaptığı başka' bir grup haline getirmekten başka bir işe yaramadı. Ve halk kitleleriyle birleşmek ve kaynaşmak kesinlikle mümkün olmadı.

"Zaman bitmek üzere olduğundan kısa kesmek zorundayım. En son bu eleştirilere kulak asmayan ve bildiği yolda direten sağ çizgi, sıkıyönetimden on gün kadar önce 'legal bir parti kurmak' kararını alarak, hatayı doruğuna ulaştırdı. (Aynı günde iki revizyonist grup daha M. Belli ve H. Kıvılcımlı da legal parti hazırlığı içerisinde idiler.) Sıkıyönetim kapıya dayandığı bir dönemde komünist bir hareketin alacağı kararlar herhalde legal bir partiden çok başka şeyler olmalıydı. Öyle olmadı ve sıkıyönetim bütün şiddetiyle bastırdığı zaman, kelimenin tam anlamıyla hazırlıksızdık. Bazı arkadaşlar, aceleyle alınmış bir-iki tedbiri büyütüyorlar ve bize, 'Bak işte biz gereken tedbiri daha önce aldık, siz hiçbir şey yapmadınız,' diyorlar. Bu kendi kendimizi aldatmak olur, arkadaşlar! Hiçbir ciddi tedbir ve hazırlığımız yoktur ve abartılan

tedbirler özel olarak bize yönelecek bir gerici saldırı karşısında yerle bir edilebilir. (Ayrıca bir önderin böyle konuşmaya hiçbir zaman hakkı yoktur. Çünkü o hareketin bir parçasından değil bütününden sorumludur.)

“Bütün yukarıda sıraladığımız hataları, belli bir sınıf içgüdü-süne ve sınıf tavrına bağlamıştık. Bu içgüdü ‘burjuva içgüdü’sü’, bu tavır ‘burjuva sınıf tavrıdır.’ Ve hareketimiz esas itibariyle burjuva içinde kök saldığından, onların sağladığı imkânlar vs.ye yaslandığından, yukarıdaki hatalar kaçınılmazdı. Saflarımız burjuva hayat tarzına, burjuva alışkanlıklarına sıkı sıkıya bağlı unsurlarla doluydu ve esasen bizzat yürüttüğümüz faaliyet, bu faaliyetin muhtevası, bu unsurları saflarımıza toplamıştı. O faaliyet, yani legal dergi faaliyeti, hâkim sınıfların bir darbesiyle ortadan kalkınca, bugün ortada pek az arkadaşla kaldık ve devrimci (kelimenin gerçek anlamıyla devrimci) bir faaliyetin örgütlenmesine giriştiğimizde kadro bulamıyoruz.

“Durum budur, sonuç budur. Ve hatanın doğmasında ve büyümesinde, saflarımızdaki her ferdin, her bireyin şu veya bu ölçüde payı olmakla birlikte, esas sorumluluk Merkez Komitesi’nindir. Bugün tahribatın dozajını alabildiğince artırmış olan ‘sol oportünizm,’ bu hatalara tepki olarak, bunların bir cezası olarak doğmuş ve büyümüştür. Bu nokta son derece önemlidir. Aynı hataları tekrarlamayacağımızın tek garantisi, bu noktanın kavranmasıdır. Ve bu husus, mutlaka ‘sol’ oportünizmin eleştirildiği metinde yer almalıdır. Bu metinde bir özeleştirî yayınlanması bile, sağ hataların bir özeti verilebilir ve verilmelidir. Bu hataların bir özeleştirisinin ayrıca yapılacağı söylenebilir ve söylenmelidir.

“Kemalizm konusunda, metindeki görüşlere katılmıyorum. Kemalizm kurtuluş savaşının içindeyken emperyalizm ve feodalizm ile uzlaşmaya ve karşıdevrimciliği temsil etmeye başlamıştır. Halka ve komünistlere alçakça düşmanlık gütmüş ve onlardan gelen her hareketi gaddarca ezmiştir. Mao Zedung’un *Yeni Demokrasi* kitabına aldığı dipnotunda, Stalin de bundan söz ediyor. Ayrıca Şnurov’un kitabındaki bilgiler son derece öğreticidir.

M. Kemal'in 'tam bağımsızlık ilkesi', pratikte (1938'e kadarki iktidar döneminde) görüldüğü gibi, emperyalizme teslimiyet, yarı sömürgeciliği seve seve kabullenmesidir. M. Kemal'in Sun Yat Sen'le kıyaslanması doğru değildir. Olsa olsa Çan Kay-Şek'le kıyaslanabilir. Zaman bitti. Selamlar. Haydar Fırat, 29 Ağustos 1971."

İbrahim'in katılmadığı, mektup gönderdiği bu toplantıda, partinin tüzük taslağı okundu. Eleştirisi yapıldı. Bazı yerleri değiştirildi ve ikinci bir taslak haline getirildi. Daha sonra, 12 Mart 1971'den sonraki gelişmeler üzerinde tartışmalar yapıldı.

Tartışmada gündeme getirilen fikirler, Doğu Perinçek tarafından kaleme alındı ve "12 Mart'tan Bu Yana Dünya ve Türkiye'de Siyasi Durum" başlığı altında Şafak Yayınları'nın birinci broşürü olarak yayınlandı.

Toplantıda, ayrıca yeni görev bölümümü yapıldı.

Hasan Yalçın İstanbul'a gidecektir. İstanbul'da olan Bora Sabri Gözen'in, Doğu Anadolu bölgesine gitmesi kararlaştırılır. Bora Sabri Gözen alışincaya kadar Doğu Anadolu Bölge Sekreterliği'ni İbrahim Kaypakkaya ve Muzaffer Oruçoğlu yapacaktır.

TİİKP Merkez Komitesi'nin İkinci Toplantısı

1971'in Eylül ayında, TİİKP Merkez Komitesi ikinci bir toplantı daha yaptı.

Bu sırada Mürüvvet Enç ile ODTÜ'de felsefe profesörü olan eşi Berent Enç, evini satarak parasını TİİKP'e vermek için uğraşmaktaydı.

Nejat Bayramoğlu'nun Küçükesat Nenehatun Caddesi 15/9 no'daki evinde yapılan toplantıya Doğu Perinçek, Halil Berktaş, Hasan Yalçın, Ferit İlsever, Bora Sabri Gözen ve İbrahim Kaypakkaya katıldı. İbrahim Kaypakkaya, bu toplantıda da TİİKP Merkez Komitesi Yedek Üyesi'ydi.

Toplantıda İbrahim Kaypakkaya'nın durumu görüşüldü.

Konuşulan konu, İbrahim Kaypakkaya'nın bir önceki toplantıya gelmemiş olması ve Asgar Yılmaz'a verdiği mektuptu.

İbrahim Kaypakkaya, burada kendisine yönelik eleştirileri haklı bulmuştu.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Çalışmaları

Bu dönemde Muzaffer Oruçoğlu ile Kabil Kocatürk, Siverek'te çalışma yapmaktaydı.

Yöreye uygun olarak yerine göre entari, yerine göre şalvar giyiliyordu. Cefyeyle egal takılır ve bölgeye uygun kıyafetlerle faaliyetler yürütülürdü.

Muzaffer Oruçoğlu'nun Siverek'teki takma ismi "Ali"ydi.

Siverek'te bağlantı kurulup çalışma yapılanlar arasında kunduracı Ramazan Balpetek, Seyithan Dokay, fırıncı Bayram Laçın, Abdurrahman Keskin, Şevket Üçüncü, güney sınırını çok iyi bilen traktör ve biçerdöver şoförü Apo namı Ali Turan, Kekeme Ahmed Güleken, Adil Güleken, lise öğrencisi Mahmut Kiper, lise öğrencisi Sefer Özge, bakkal Halil İbrahim Kurt, Kurt Ramo namı öğretmen Ramazan Özgül, lise öğrencisi Mehmet Özgül, terzi Bekir Erol, Şerif Karacadağ, Ömer Rasim Pamukçu, lise öğrencisi Celal Erdoğan, Celal Telek, Abdullah Tuncay, Selahattin Fırat, Mehmet Uzun ve öğretmen Fatma Erez de vardı.

Alt birim olarak çalışanlar şöyledir:

Viranşehir bölge komitesi: Ümit Uçok, Hasan Ertin.

Diyarbakır bölge komitesi: Abdullah Tuncay, Raif Türk.

Siverek Lisesi'nde iki çalışma gurubu oluşturuldu.

Yörenin tanınmış kişilerinden Şeyh Mehmet Halit Gürpınar ile güçlü ağalarından olan Mehmet Celal Bucak'a karşı mücadele başlatıldı.

Bu mücadelenin şöyle bir geçmişi vardır:

Nakşibendî tarikatının reisi Şeyh Mehmet Halit Gürpınar'ın on dört köyü vardır.

Teşt köylüleri, kendi toprakları olan 30–40 bin dönümlük alanda egemenlik kurmak isteyen şeyh Halit Gürpınar’a karşı haklarını savunmak amacıyla mücadele başlatmıştı.

Lakabı “Çakmakçı Ali Rıza” olan silah tamircisi Ali Rıza Keskin, Siverek’in Karacadağ nahiyesine bağı Teşt ve Uzunziyaret köylülerinin akrabasıydı.

şeyhin eziyetinden bıkan Teşt ve Uzunziyaret köylüleri, ilçe de akrabaları olan Çakmakçı Ali Rıza Keskin’e başvurdu. Ali Rıza Keskin yol gösterdi, avukat tuttu, mahkemeye müracaat etti, dava açıldı.

28 Aralık 1970 Pazartesi günü karar verilecekti.

Ali Rıza Keskin, 25 Aralık 1970 Cuma günü gecesi saat 20.30 ile 21.00 arası, beş kurşunla öldürüldü.

Tutuklanan katiller, “şeyh Mehmet Halit Gürpınar, bize 40 bin lira vererek bu iş için kiraladı,” itirafında bulundu. şeyh aramalara rağmen bir türlü bulunamadı.

Ağa ve adamlarının savunmasını Prof. Dr. Uğur Alacakaptan üstlenmişti.

Ali Rıza Keskin’in öldürölmesini kınamak için 2 Ocak 1971 Cumartesi günü Siverek’te yürüyüş yapıldı.

Bucak aşiretiyle Halit Gürpınar’a karşı yeni bir mücadele başlatmak isteyen TİİKP’liler, Siverek’te çalışmaya başladıkları zaman bağlantı kurdukları kişiler arasında, Ali Rıza Keskin’in çocukları Abdurrahman ve Eyüb Keskin de vardı.

Kabil Kocatürk, Abdurrahman ve Eyüb Keskin’le arkadaş oldu, onların evinde kaldı, Teşt köyünde ajitasyon-propaganda çalışması yapıldı.

Köylüler, gençlere, “Birçok özveride bulunup bu bölgelere geliyor, her şeyi göze alarak mücadele ediyorsunuz. Oysa solcu olarak bilinen Uğur Alacakaptan, Ali Rıza Keskin’i öldüren katilleri kiralayan şeyh Halit Gürpınar’ın avukatlığını yapıyor. Bu bölgede başarı kazanmak istiyorsanız, Uğur Alacakaptan’ın şeyhin avukatlığından çekilmesini sağlayın,” dedi.

Şeyh Halit Gürpınar hakkında *Ant* dergisinin 19.8.1969 tarihli 138. sayısında şöyle bir haber vardı: “Mehmet Halit Gürpınar’ın Siverek ilçesinde kendi adını taşıyan köye giderken 12.8.1969 günü pusuya düşürölüp iki muhafızı ile birlikte yakalanması üzerine, jandarma müfrezeleri 17 köyü birden basmış ve köylerin halkını teker teker sorguya çekmiştir.”

TİİKP DABK Komitesi Siverek sorumluları, ayrıca Bucak aşiretine bağı köylerde yapılan çalışmalar sonunda bağlantı kurulan köylülerden alınan bilgiler sonrasında AP Şanlıurfa Milletvekili Celal Bucak’ın öldürölmesini planladı. Fakat yoğun baskı nedeniyle bu planı gerçekleştirdi.

KDP’nin Tavrı

TİİKP taraftarlarının doğu ve güneydoğu bölgesinde çalışmaları, bölgede bulunan DDKO (Devrimci Doğı Kültür Ocakları) ve KDP (Kürdistan Demokrat Partisi) taraftarlarını endişelendirdi.

Siverekli Ahmet Karlı, Kabil Kocatürk’ü bir gün kaldığı eve götördü. Bölgedeki durumu kendi açısından değerlendiren Karlı, “Burayı terk ederseniz iyi olur,” dedi.

“Biz, devrimciyiz. Terk etmeyiz.”

“O zaman çatışma olur.”

“Ben tek başıma karar veremem. Söylediklerinizi arkadaşlarıma ileticeğim.”

Görüşme yapılan evden Kabil Kocatürk ile Ahmet Karlı birlikte ayrıldı. Ahmet Karlı yolda yürürken, “Sizi öldürölrlr. Ona göre hareket edin,” dedi.

O dönemde KDP’de yaşanan iç çatışma nedeniyle Said Elçi ile Said Kırmızıtoprak, Irak’ta öldürölümüştü. Ayrıca, bir süre önce, 26 Eylül 1971’de Silopi, Erüh, Şırnak, Cizre, Çatak, Beşiri bölgelerinde yapılan operasyonlarda Barzani ve onun karargâhıyla ilişki kurdukları iddia edilen 30 kadar kişi yakalanmıştı.

DDKO ve KDP taraftarları, kendilerine yönelik bir baskın olduğu zaman, güçlerinin zarar görmemesi için herhangi bir hareketin kendi etkinliklerinin olduğu alanlarda yapılmasını istememekteydi.

Perinçek, Doğu Bölgesine Gitmek İstiyor

Kabil Kocatürk, bu dönemde parti merkezine bir rapor götürmek için Ankara'ya gitti. Yurtdışında olduğunu sandığı Doğu Perinçek'le de görüştü.

Kocatürk, Siverek'te yaşanan olayları anlattı ve ilk olarak, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörü Uğur Alacakaptan'ın Şeyh Halit Gürpınar'ın avukatlığından vazgeçmesinin sağlanmasını istedi.

Perinçek, daha önce Ankara Hukuk Fakültesi'nde asistanlık yaptığı için Prof. Uğur Alacakaptan'ı tanımaktaydı.

Alacakaptan, "Bu davaya girmeyip çekilsem de hiçbir şey değişmez. Ben, bu davayı ağa olduğu için almadım. Bu davaya herhangi bir hukuk fakültesi öğrencisi dahi girse yüzde yüz beraat ettirir," dedi.

Kabil Kocatürk, KDP ve DDKO'yla yaşanan sorunları da anlattı, "Eğer, bir önlem alınmazsa çatışma yaşanır," dedi. Bunun üzerine Doğu Perinçek, "Ortam uygunsa Siverek'e gelir, bu konuda gerekeni yaparım," dedi. Fakat Siverek'e yaşanan sorunlar nedeniyle Perinçek, bölgeye gidemedi.

Doğu Perinçek, Şeyh Halit Gürpınar hakkında şunları anlatmıştır:

"Şeyh Halit adındaki Siverekli 14 köyün mütegalibesi olan bir toprak ağasının köylerine yerleşmek ve hasat zamanı köylünün ürününe el koymak için gelen Şeyh'in adamlarını köylere sokmamak, Şeyh'in köylüler üzerindeki geniş nüfuzunu kırmak amacıyla bu adamı kaçırmayı ve gerekirse ortadan kaldırmayı planlamıştık. Zira bu adam etrafındaki silahlı muhafızlarıyla halk üzerinde ağır bir baskı kurmuştu. Hatta katil suçundan Şeyh

Halit'in mahkemede davaları olduğunu biliyoruz. Mesela, Ali Rıza Keskin adındaki köylülerin savunuculuğunu yapan şahsı, Şeyh Halit Gürpınar öldürtmüştü. Bu adamın ara sıra Ankara'ya dahi olsa gelip gittiğini duyuyorduk. Gerekirse Ankara'da dahi olsa bu adamı öldürtmeyi düşünüyorduk. Fakat şimdiye kadar bu konuda bir eyleme girildiğini bilmiyorum. Bunların dışında biz devrim yolu olarak silahlı mücadeleyi benimsediğimizden halkın azılı sınıf düşmanlarına karşı halkı seferber edecek bir eylem çizgisini benimseriz.”⁸

Bu amaçla, bölgede bulunan Şafak kadrolarının Şeyh Halit Gürpınar'a ait olan köylerde çalışma yapmaları ve imkân bulurlarsa yerleşmeleri kararı alındı.

Kabil Kocatürk, bir miktar para ve parti malzemesiyle sorumluluk bölgesine geri döndü.

DABK Toplantıları

Bora Gözen, DABK başkanı olduktan sonra, TİİKP Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölge Komitesi (DABK) tarafından üç toplantı yapıldı.

Birincisi: 8-10 Kasım 1971'de.

İkincisi: 10-11 Aralık 1971'de.

Üçüncüsü: 7-8 Şubat 1972'de.

8-10 Kasım 1971 ile 10-11 Aralık 1971 günlerinde yapılan toplantılara Bora Sabri Gözen, İbrahim Kaypakkaya ve Muzaffer Oruçoğlu katıldı. Bu toplantıların birisi, Siverek'te üzüm bağlarında yapıldı.

8-10 Kasım 1971 günleri yapılan toplantı hakkında şu bilgiler vardır:

“Çalışma bölgelerinin tespiti, kadroların hangi bölgelerde çalışacakları, illegal parti ilişkileri ve faaliyetleri, elverişli ve kullanışlı şifreler tespiti hususları görüşülmüş; örgütsel görevler, köylük bölgelerde nasıl çalışılacağı, kadro politikası, illegal faaliyetler, dikkat edilmesi gereken noktalar ve alınması gerekli

tedbirler, eleştiri ve özeleştiri, bölge, parti program ve tüzüğü üzerinde çalışma, milli mesele, kadroların eğitimi için Merkez Komitesi'nden bir eğitim programı ve uygulama için bilgi alınması ve çalışma yapılması hakkında rapor hazırlanması ve raporların Merkez Komitesi'ne sunulması kararlaştırılmış; mali ve ulaşım, tutulacak sicil ve görev defterleri, askeri eğitim yeri, ilişkilerin devri, Filistin'den Türkiye'ye geçirilecekler meselesi de görüşülmüş, silaha ihtiyaç bulunduğu, Filistin'den geleceklerin kendi silahlarından başka tabanca, dürbün, telsiz cihazı getirmeleri, Almanya'dan Filistin'e gelecek silahların da Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesine devri, bu konunun Merkez Komitesi'ne iletilmesi, Merkez Komitesi'nce kabulü halinde 15-20 bin lira para istenmesi, durumun Filistin'e de bildirilmesi, Filistin'den geleceklerin derhal faaliyet gösterecekleri yerlere dağıtılabilmeleri için gerekenlerin yapılması, alt bölgeler arasında bilgilerin karşılıklı aktarılması karara bağlanmış; bir kısım kadrolar hakkında Merkez Komitesi'ne tekliflerde bulunulmuş, cezaevinde bulunan arkadaşlar için, 'Mücadelenin içerde de devam ettiğini, hem de çok şiddetli bir şekilde devam ettiğini biliyoruz. Bu mücadeleyi tam bir komünist vakarıyla yürüttüğünüzü öğrendik. Bizlerin de dışarıda aynı cesaret, metanet ve komünist vakarıyla yılmadan, bıkmadan, korkusuz olarak mücadeleyi sürdürdüğümüzü bilmenizi ister, komünist devrimcilerin mutlaka başarıya ulaşacağına yılmaz imanımızı belirtiriz. Kahrolsun Amerikancı faşist generaller çetesinin zorba iktidan, yaşasın halkımızın ihtilalci mücadelesi!' mesajının iletilmesi de kararlaştırılmıştır. Tutanağa ekli çizelgede, bölge komitesinin parti çalışmalarını yoğunlaştırıcı, ilerde alt bölge olarak teşkilatlandırılması muhtemel yerleri de tali çalışma alanları olarak gösterilmiştir."

Bu toplantıya ait tutanağın 7. sayfasında şöyle denilmektedir: "Komitemiz, Tahsin arkadaşın bugüne kadarki pratiği ile parti karar ve görevlerini ciddiye almadığını, tembellik ve ilgisizlik gösterdiğini tespit etmiş, durumu hakkında tam ve nispeten daha doğru bir kanaat edinmek için soruşturma yapılmasına, bu işle

Rüstem (Bora Gözen) arkadaşın görevlendirilmesine, edinilen sonuca göre kendisine en geç önümüzdeki ilk toplantıda hareketlerine uygun düşen bir cezanın verilmesine karar almıştır.”

DABK’ın aldığı kararlar sonrasında gönderdiği bu tutanağa yanıt olarak, Kasım 1971’de Nuri Çolakoğlu, “Kardeşim” başlığıyla İbrahim Kaypakkaya’ya yazdığı mektupta, “Asgar etraflı ifade vermiş” şeklinde ifade kullanır.

Mektupta ayrıca, “Tahsin’in durumu vahimdir. Derhal sorguya çekin bulur bulmaz, maddi emanetin de hesabı kuruş kuruş alınmalı,” denilmektedir.

“Tahsin” olarak bahsedilen kişi Oral Çalışlar’ın kardeşi Fatih Çalışlar’dı.

Doğu Perinçek, bu rapor hakkında şunları anlatmıştır:

“1971 Kasım ayında Doğu Anadolu Bölge Komitesi (İbrahim Kaypakkaya, Bora Gözen, Muzaffer Oruçoğlu), sınırdan geçerek kadroları sınıra götürmek, Türkiye’ye dönecek olanları sınırdan almak, Türkiye’ye dışarıdan temin edilecek cephane, silah ve yayınları sokmak ve Doğu Anadolu bölgesindeki nakliye işlerini görmek amacıyla bir cip almayı tasarladıklarını bildirdiler. Ben, verdiğim cevapta, bu cip için gerekli paranın kısmen temin edilebileceğini, bununla beraber her şeyden evvel bu cip için şoför ve kamufle edilmesi şartlarını yaratmak gerektiğini bildirdim. Daha sonra, çeşitli dokümanlardan da anlaşılacağı üzere cip almaktan vazgeçildi. Çünkü gerekli maddi imkânımız olmadığı gibi dışarıdan getirilecek herhangi bir malzeme de sağlanmadı.”

Melek Ulagay Doğuya Gönderiliyor

Bu raporla birlikte Ankara’ya ulaşan bir istek de, (İbrahim Kaypakkaya’nın önerisiyle) Melek Ulagay’ın Malatya bölgesine gönderilmesi idi. Ulagay, İbrahim Ethem İlaç Fabrikası’nın sahibinin kızıydı ve bu dönemde evliydi.

Melek Ulagay, parti kararıyla, Bora Gözen ile birlikte 1971 Kasım ayında Malatya’ya gitti ve bölgede uzunca bir süre kaldı.

Zaman zaman Kaypakkaya'yla birlikte çalışma da yürüten Ulagay, İbo hakkında, "İnanmışlığına ve zekâsına hiçbir zaman kuşku duymadım. Ama çok sekter yanları vardı," diyor.

Bölgeye çalışmak için gönderilenler içerisinde Taylan Erten ile karısı Kazime Erten de vardı. Fakat Kazime ile Taylan Erten, bölgeye geldikten birkaç gün sonra Siverek'te, örgüt için kiralanmış evde (28 Aralık 1971 Salı) yakalandı.

Oysa evin bulunduğu bölgenin muhtarı Cuma Baykanlı (Meliye), daha önceden onları uyarmış ve "Polis baskını olacak, evden ayrılın," demişti.

Kadınların köylük bölgelerde çalışması ve gerillaya katılması hakkında Muzaffer Oruçoğlu şunları anlattı:

"Ankara'ya her gidişimde Doğu'yla görüşüyordum. Doğu, çevresindeki aydınları, halkı tanımaları, halktan öğrenmeleri ve halk ruhuyla donanmaları, bu anlamda halklaşmaları için köylere ve işçi semtlerine göndermeyi severdi. 1969'da Halil Berktaş'ı getirdi İstanbul'a. Benimle tanıştırdı. İkili görüşmede, 'Götür bunu köylerde faaliyete sok. Halkla haşır neşir olsun. Bürokrat eğilimleri törpülensin,' dedi. 1971'de de karısı Sırma Perinçek için, 'Köylere gitme eğilimi var. Siverek köylerine götür, yoksul köylülerle tanışsın, onlardan öğrensin, onlara, onların kafalarına hizmet etsin biraz,' dedi. Şartlar ve güvenlik durumu uygun olmadığı için kabul etmedim. Melek Ulagay'ı bölgeye getiren Bora'dır. İbo'nun Melek'le Bora arasındaki duygusal ilişkiden haberi yoktu. Olsaydı Melek'e aşk ilan etmezdi. Melek, İbo'ya ilgi duyuyordu. Bu ilginin derecesi neydi, bilemiyorum. Melek Ulagay'ı *Türk Solu* bürosundan tanırdı. Aydın kafalı, güzel bir kadındı. Hepimiz yakından tanırdık.

"İbo, Melek'e aşk ilanını Kürecik'te yaptı. Melek reddetti. Çünkü o zamanlar Bora'yla ilişkisi vardı ama İbo'ya da eğilimi vardı. İbo, Melek'in Bora'yla ilişkisini bilmiyordu. Bora da evliydi ve bir çocuğu vardı. İbo, Siverek'e geldi, 'Melek'e aşk ilan ettim, gülümsedi, Bora'yla ilişkisini gerekçe göstererek kibarca reddetti,' dedi.

“İbo üç kadına ilgi duydu: Melek’e, Meral Yakar’a ve Emine Özdoğan’a. İlk ikisinden sonuç alamadı. İlk ikisi bilinçli, bilgili ve oldukça dürüst ve inançlı kadınlardı. Sonuncusu genç, saf, özverili ve cesurdu. Bir keresinde evini bastılar ve Emine’yi tutuklayıp götürdü askerler. Sonra delil yetersizliğinden serbest bıraktılar. Sorgulama anında örnek bir tavır gösterdi (1971) Diyarbakır’da.

“Bu tavır, İbo’nun oldukça hoşuna gitti. Onun direnmesinden hayranlıkla söz ediyordu İbo. Emine’yi Dersim Dağları’na getirmeye kalkıştı, engel oldum. Grubumuzda hiç kadın yoktu. Bir tane olsaydı engel olmazdım. Hele yanı başımda, dağda bir sevgilim olsaydı hiç engel olmazdım. Emine’nin küçük kız kardeşi Handan’ı da ben merak ediyordum, ama Öğretmen Okulu’nda olduğu için gittiğimde göremiyordum hiç.”

İbrahim Kaypakkaya’nın kendisine evlenme teklifi yapıp yapmadığı konusuna Melek Ulagay, “Çok özel bir konu. Bu konuda bir şey söylemek istemiyorum,” şeklinde yanıt verdi.

İbo, Melek Ulagay ile Bora Gözen’in ilişkisini öğrendikten sonra ilişkinin biçimini bazı yerlerde eleştirdi.

Eleştirisini fiiliyata da döktü.

Melek Ulagay, soğuk bir kış günü İbo ile Ali Taşyapan tarafından Mehmet Ali Özdoğan’ın evinden alınıp karda beş-altı saat süren yürüyüşle başka bir köye götürüldü ve Ulagay, ilişkide oldukları bir köy ailesinin evine yarı donmuş halde bırakıldı. Birkaç gün yüksek ateşte yatan Ulagay, daha sonra iyileşti.

İbrahim Kaypakkaya’nın karşı cinse duygusal yakınlığı Hasanoglan Öğretmen Okulu’na kadar uzanmaktadır. Okulda kız ve erkekler birlikte öğrenim görmekteydi.

İbrahim’in Meral isimli bir kızla yakın arkadaşlığı vardı. Kara kaşlı, iri kara gözlü bir kız olan Meral, bir keresinde İbrahim’i teyzesiyle tanıştırdı.

İbrahim’in, köyde babasının amcasının kızı Naciye Hanım’ın kızı Mediha’yla yakın arkadaşlığı da oldu. İki genç birbirinden hoşlanmaktaydı. Fakat İbrahim, İstanbul’a geldikten sonra bu ilişki kendiliğinden sona erdi. Mediha bir başkasıyla evlendi.

Bazı arkadaşlarına “Emine Özdoğan’la evlenmeyi düşündüğünü” söyleyen İbo, ayaklarındaki yün çorapları göstererek, “Bak, bu çorabı o ördü bana,” diyerek, sevgisini dile getirirdi.

Emine Özdoğan, daha sonra başka birisiyle evlenerek İstanbul’a yerleşti.

10-11 Aralık 1971’de Yapılan DABK Toplantısı

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölge Komitesi’nin (DABK) 10-11 Aralık 1971 günleri yaptığı toplantı hakkında şu bilgiler vardır:

“Bir önceki toplantıda alınan kararlar gözden geçirilip çalışma bölgeleri ve kadroların dağılımı, hazırlanması gereken raporlar, mali meseleler, sicil ve görev defteri, satın alınacak cip ve askeri eğitim yeri ile Filistin’den geleceklerin dağılımı meseleleri karara bağlanmış, aynı toplantıda ‘Tayyar Yılmaz’ takma adı altında Doğu Perinçek, ‘Pratik faaliyette kararsızlık ve tereddütlere yol açmak, saflar arasında birlik ve disiplin sağlamamak, dördüncü alt bölgede çalışması kararlaştırıldığı halde, bu karardan vazgeçmekle’ itham edilip, bu hususlarla ilgili müşahhas vak’alar ve misaller verilmiş ve Doğu Perinçek’in, ‘Bu eleştiri ancak hainlere yöneltilir, ben eğer bu hataları yapmışsam bugünkü görevleri yürütemem. Bunun hesabını vereceğim,’ şeklindeki tepkisi, eleştiri karşısında öfkeye ve duygusallığa kapılmak ve hatalı bir tutum olarak vasıflandırılıp hatalarını düzeltmesi istenilmiş, söz konusu hataların Merkez Komitesi’ne ve Doğu Perinçek’in şahsına karşı güvensizlik yarattığı belirtilmiştir. Bu toplantıda komite, Silahlı Kuvvetler’deki komünist ve sempatizanlarına iletmek üzere, Leninist örgütlenme ve ordu içindeki örgütlenmeler hakkında karar almış, ayrıca partinin ismi ve müteakip toplantı hususlarını görüşmüştür.”

Bu raporda, ordu içindeki çalışmalarla ilgili olarak şu bilgiler verilmiştir:

“Ordu içindeki çalışmalarımızın sonucunda üç kişilik bir eğitim birimi oluşturduk. Asker olmaları nedeniyle disipline yatkınlar. Gizli çalışmayı başarıyorlar. Fakat şimdilik çekingenlikleri fazla.”

Raporda ayrıca, “gençlik kesimindeki çalışmaların ilgi gördüğü eğitim birimlerinin teşekkülünün çabuk olduğu” belirtilmekte, aynı raporda gelir gider hesapları da verilmekte ve merkezi eğitim programı, Kürtçe yayın, teksir makinesi, teyp, milli mesele üzerinde broşürün hazırlanması isteklerinde bulunulmaktaydı.

Bu toplantı yapıldıktan sonra Bora Sabri Gözen, “kara sarılık” hastalığına yakalandı. Gözen, yaklaşık iki ay süren bu hastalığı boyunca çoğunlukla Mehmet Ali Özdoğan’ın evinde kaldı.

İyileştikten sonra Melek Ulagay’la birlikte öğretmen Ali Meral’in evinde kalan Gözen, Ulagay’la 1972 Şubat ayı sonunda Ankara’ya gitti.

Melek Ulagay, Nisan 1972’de Ankara’dan Söke’ye gitti ve Fatma Gül Baltalı’yla birlikte bazı eğitim çalışmalarına katıldı.

Filistin’e Gidiliyor

Filistin 2. Dünya Kongresi, Filistin devrimini ve silahlı mücadelesini desteklemek amacıyla, Filistin Öğrencileri Genel Birliği’nin (GUPS - General Union of Palestinian Students) çağrısı üzerine, Ürdün’ün başkenti Amman’da 2 Eylül–6 Eylül 1970 tarihleri arasında toplandı.

Kongreye, aralarında Proleter Devrimci Aydınlik temsilcisinin de olduğu Asya, Afrika, Latin Amerika ve Avrupa’dan yüze yakın devrimci örgütün ve halk kurtuluş cephesinin 200 temsilcisi katıldı.

TİİKP’nin bir grup üyesi, 26 Nisan 1971 günü ilan edilen sıkıyönetimden sonra, Naif Havatme’nin Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi ile Yaser Arafat’ın El-Fetih örgütünde siyasi ve askeri eğitim görmesi için parti kararıyla Filistin’e gönderildi.

TİİKP'nin hukuksal sorunları olan bir grup üyesi de, Avrupa'ya gitmeleri için Ortadoğu ülkelerine gönderilmişti.

PDA dergisi yazı işleri müdürü olduğu için açılan soruşturmalarda hakkında yüzlerce yıl hapis cezası istenen Ömer Özerturgut, Filistin örgütlerinin bulunduğu bölgelere götürüldü.

Sayın Bilen, belli bir miktar para karşılığı, Ercan Enç ile Ömer Özerturgut'u Akçakale üzerinden kaçakçılar aracılığıyla Suriye'ye geçirdi. Özerturgut, bir süre FDHK-C kamplarında kaldıktan sonra Almanya'ya gitti.

Temmuz 1971'de ise Atıl Ant, Şahin Alpay ve Cengiz Çandar, askeri eğitim için Sayın Bilen tarafından Suriye'ye geçirildi.

Filistin'de Atıl Ant'ın ismi "Ebu Musa", Cengiz Çandar'ın "Zekeriya", Şahin Alpay'ın ise "Selim"di.

Ant, Çandar ve Alpay, politik eğilimlerine yakın olduğu için Suriye'de bulunan Çin Halk Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ni ziyaret ettiler. Büyükelçilikte kendilerine Mao'nun rozetleri ve kitapları verildi. Daha sonra, Kuzey Kore Büyükelçiliği ziyaret edildi.

Filistin'e gönderilen Cem Somel'e, Suriye'deki Çin Halk Cumhuriyeti elçiliğine başvurması, onların aracılığıyla Çin'e gitmesi görevi verildi.

Somel, Şubat 1972'de Siverek'teki parti ilişkilerini kullanarak FDHK-C kamplarına gitti, Cengiz Çandar ve Şahin Alpay'ı buldu; kimin gönderdiğini, ne için geldiğini açıkladı.

Filistin'e gerilla eğitimi için yurtdışından -özellikle Almanya, İsviçre ve Fransa'dan- bazı Türk öğrenciler de gitmişti. Gelenlerin amacı, askeri eğitimden sonra Türkiye'de mücadele etmektir. Bunlardan bir kısmı daha sonra Türkiye'de dağdaki çalışmalara katılacaktı.

Almanya'dan FDHK-C kamplarına gelenler arasında Mehmet Tepe, Mehmet Duran Şeker ve Mehmet Erdem adlarındaki gençler de vardı.

• Türkiye'den Filistin'e gidecekleri sınırdan geçirme işi Muzaffer Oruçoğlu, Kabil Kocatürk ve "Apo Ali" denilen Ali Turan tarafından yapılmaktaydı.

Oruçoğlu ile Kocatürk, Siverek'te Celal Telek'le ilişki kurdudan sonra üç ev kiralamış ve çalışmalara başlamıştı. Kiralanan evler genellikle kaçakçıların bulunduğu bölgelerde bulunan tek katlı evlerdi.

Kurulan ilişkiler aracılığıyla yaklaşık kırk kişi Filistin'e gönderildi. Parti içinde Filistin'e adam göndermek, "Kuran kursuna adam göndermek" olarak adlandırılmaktaydı. Daha çok, Suruç ve Halfeti sınırlarından kaçakçılık yapanların kabileleri ile gizlice sınırdan geçirildi.

Atıl Ant, Şahin Alpay, Cengiz Çandar ve Müfit Özdeş, *Şafak* dergisi dağıttığı için tutuklu olduğu Mamak Askeri Cezaevi'nden 13 Kasım 1971 Cumartesi günü başka birisinin kimliğiyle tahliye edilen Ankara Hukuk Fakültesi öğrencisi Kerim Öztürk, "Ofllu Hoca" diye anılan Ayhan Özer, Ali Mercan, Abdülahat Muhittin, Cem Somel, Ali Turan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı İsmet Tufan Yazıcı, Sabetay Varol, Fuat Karasu, Mümtaz Çeltik, İrfan Çelik, Muzaffer Oruçoğlu ve Hasan Sakarya, Filistin'e gidenler arasındaydı.

Belki de ilk kez bir Yahudi sosyalist Filistin kamplarında ekseri-siyasi eğitim görüyordu: Sabetay Varol'un Yahudi olduğu Filistinlilerden gizlenmişti.

Eyüp Cüneyt Akalın, 14 Aralık 1971 Salı günü, Filistin'e giderken Viranşehir'de jandarmalarca yakalandı.

Şahin Alpay, TİİKP Merkez Komitesi'ne 23 sayfalık bir rapor gönderdi. Filistin'deki durumu açıklayan raporda, parti muhalifleri hakkında, "Partinin çizgisine aykırı olarak silahlı mücadelede kır gerillasını değil artık şehir gerillası mücadelesini savunmaktadır," dendiği gibi, aynı zamanda Atıl Ant hakkında da bazı eleştirel notlar da vardı.

Muzaffer Oruçoğlu, FDHK-C'deki TİİKP taraftarlarını denetlemek ve durumu Merkez Komitesi'ne bildirmesi için Filistin'e gönderildi.

Ürdün'e giden ve Sur-Sayda kamplarında bir ay kalan Oruçoğlu, raporu hazırlayıp Ankara'ya geri döndü ve Doğu Perinçek'le görüştü.

Perinçek, Oruçoğlu’nu, “O kamplarda başını Cengiz Çandar’ın çektiği bir hizip oluşmuş. Raporda buna dair hiçbir şey yok. İdeolojik, politik ve askeri çalışmaların dışında bir şey yazmamışsın. Bu parti aleyhtarlarının görüşlerine yer vermemişsin,” diyerek eleştirdi.

Birbirini izleyen aksilikler nedeniyle eleştirilen Muzaffer Oruçoğlu, bir miktar para verilerek sorumlu olduğu bölgeye gönderildi.

Çatak’a Gidiliyor

TİİKP DABK Komitesi sorumluları, hangi bölgede gerilla eğitimi yapılabilir diye araştırma yapmaktaydı.

Devletin yapacağı herhangi bir baskında Irak, İran ve Suriye sınır bölgesine kadar sorunsuz geçiş yerleri nerelerdir diye harita üzerinde bölgeler incelendi. En uygun dağ silsilesinin olduğu bölge olarak Çatak, Bahçesaray ve Çüngüş bölgeleri saptandı. Bu bölgelere gidilmesi kararı alındı. Ama oralarda hiç tanıdıkları yoktu.

Suriye’den getirilmiş kaçak malları yüklenen Kabil Kocatürk ile Hasan Ertin, çerçi kılığıyla 1971 Kasım ayında yola koyuldu.

Çatak, Bahçesaray ve Çüngüş bölgelerinde köyleri ve dağları gezen Kocatürk ile Ertin, Siverek’e döndükten sonra DABK’a bir rapor verdi.

Rapor özetle şöyledir:

“Bölgede aşiret ve din bağları çok güçlü. Aşirete bağlı çobanlarda bile ruhsatlı veya ruhsatsız mavzerler asılı. Aşiret adamları sırtlarında fişeklik, mavzer ve bombalarla geziyor. Partinin elinde böyle imkânlar yok. Gericici ve feodal bir yapının egemen olduğu bu bölgede devrimci bir çalışma için kitle temeli çok zayıf olduğu için uzun süreli bir çalışma yapmak gereklidir. Bu aşamada, bölge eğitim amacıyla yerleşmeye uygun değildir.”

Rapor böyle olumsuz olunca askeri eğitimin Siverek’te yapılmasına karar verildi. Siverek’in yaklaşık beş kilometre dışında Bağlar denilen mevkide var olan kadrolarla, zaman zaman atış talimleri yapıldı.

Gözaltılar Yaşanıyor

26 Nisan 1971 Pazartesi günü on bir ilde sıkıyönetim ilan edilmesiyle TİİKP’de bazı aksilikler yaşanmaya başlamıştı.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı’nın 18 Mayıs 1971 tarihli 19 numaralı bildirisi ile Doğu Perinçek, Ömer Özerturgut, Gün Zileli, Şahin Alpay ve Atıl Ant aranır hale geldi.

Asgar Yılmaz, 6 Haziran 1971’de Malatya’da; TİİKP Merkez Komitesi üyesi Gün Zileli, 10 Haziran 1971’de İzmir’de; Oral Çalışlar, 11 Temmuz 1971’de Gaziantep’te yakalandı. Hasan Yalçın, 15 Eylül 1971’de Ankara’da gözaltına alındı.

22 kişi de *Şafak* dergisi bastıkları için 3 Ekim 1971’de Ankara’da gözaltına alındı.

TİİKP üyelerinden İlker Ağca, 15 Ekim 1971’de; Hasan Ertin ise 15 Aralık 1971’de tutuklandı.

Siverek Ekibinde Anlaşmazlık Çıkıyor

Bölgede çalışanlardan birisi de, silahlı bir saldırı sonucu 19 Eylül 1969 Cuma günü öldürülen İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencisi Mahmut Cantekin’in kardeşi -Adıyaman Besnili- Mehmet Cantekin’di.

Siverek’te çalışma yapılırken bir tartışma oldu ve Cantekin, Deniz Gezmiş ve THKO’yu övdükten sonra, “Siz burada çok pasifsiniz,” dedi. Bunun üzerine Kabil Kocatürk, Mahmut Cantekin’e bir yumruk vurdu. Cantekin de, silahın ağzına mermi vererek Kocatürk’e doğrulttu. Diğer partili kadrolar araya girerek bir facianın önüne geçti. Ümit Uçok sinirinden ağladı.

Ortaya bir disiplin suçu çıkmıştı. Muzaffer Oruçoğlu başkanlığında bir yargılama heyeti toplandı. Yapılan yargılamanın sonunda, Kabil Kocatürk Tunceli’de görevlendirildi.

Oruçoğlu, Kocatürk’e, “Bunu bir ceza olarak görme. İyi çalıştığın için senin bir başka bölgede görevlendirilmen için daha önceden Malatya’da karar almıştık. Bu olay kendiliğinden üstüne geldi,” dedi.

Mehmet Cantekin'e de, "Partinin ikinci bir emrine kadar silahını elinden alma" cezası verildi.

TİİKP Merkezi Komitesi, çalışmalara katkıda bulunmaları için Ziya Ulusoy, Mustafa Pekgüleç, Mehmet Bedri Gültekin ve Raif Çakır'ı da bölgeye gönderdi.

TİİKP

Muzaffer Oruçoğlu, Filistin'den geldikten sonra, İbrahim Kaypakkaya ve Kabil Kocatürk'le Siverek'te bir toplantı yaptı.

Oruçoğlu, Filistin'de gördüklerini ve yaşadıklarını arkadaşlarına anlattı ve şunları söyledi:

"Lübnan'da bulunan kamplarda arkadaşlar eğitim görüyorlar ama silah bile vermiyorlar. Silah eğitimi olarak sadece silahların sökölüp takılması ve kullanılması konusunda eğitim görüyorlar. Orada verilen eğitim, spor çalışması gibi. Filistin'de bulunan kamplar burada da kurulabilir ve askeri eğitim de yaptırabiliriz."

İbrahim, "Askeri kanadı olmayan örgüt olmaz. Silahlı çekirdekler kurabiliriz. Nerede bir bölge komitesi varsa, nerede bir parti örgütü varsa, üç beş kişi de olsa bunun bir bölümünün mutlaka silahlı gücü de olması gerekir. Partinin örgütünün olduğu her yerde bir silahlı çekirdek kurulmalı. Diyelim Siverek'te beş kişiyiz. Bunun iki kişininin partinin askeri kolu olması lazım. Bu şekilde örgütlenmeliyiz. Bu nedenle çok çabuk bir şekilde askeri bir üs kurmamız lazım," dedi.

Kabil Kocatürk şunları söyledi:

"Çalışmamızın yönü politik ağırlıklı. Politik olarak çalışıyoruz, kadroların politik bilincinde gelişme sağlayamıyoruz. Fakat örgütlediğimiz ve politik olarak geri olan genç adam gelip, 'Niye bir şey yapmıyoruz. Biz de bir şeyler yapalım. Vuralım, kiralım, öldürelim,' gibi atak bir havadalar. Ayrıca, bölgede bulunan DDKO ve KDP'nin bazı taraftarları, kendi hareketlerine yönelik saldırılar olabilir endişesiyle bu bölgede çalışma yapmamızdan memnun olmadıklarını belirttiler. O kesimden bize saldırılar olabilir."

İbrahim'in yanıtı şöyle oldu: "Mücadele içinde partiye üye yaparız dediğimiz bu gençleri o zaman bu şekilde değerlendirebilir, partiye kanalize edebiliriz. Oluşturacağımız silahlı çekirdek gruplarına dahil edelim. Böylece partinin askeri kanadı da olur."

Kabil Kocatürk, "Yaptığımız çalışmaya propagandada kullanmak amacıyla bir isim bulmalıyız," dedi. "TİİKP adını çalışmalarımızda zaten kullanmıyoruz. Bizi Şafakçılar olarak biliyorlar. Ordu kelimesini kullanamayız. Bizi, THKO'yla karıştırabilecekleri gibi olumlu bir örnek de değil. Ayrıca, şehir gerillası teorisini çağrıştırdığı için bizim düşüncemize ters."

Muzaffer Oruçoğlu bu konuda şu öneriyi getirdi: "Bulacağımız isim TİİKP terimine yakın olmalı. Çünkü bu partinin askeri kanadı olacak. Askerlik ölümüne fedailik demektir. İşçi ve köylünün kurtuluşu için çalıştığımız için Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Fedaileri olabilir."

Oruçoğlu'nun önerisini, Kaypakkaya ve Kocatürk de olumlu karşıladı.

Böylece Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Fedaileri (TİKKF) kurulmuş oldu.

Muzaffer Oruçoğlu TİKKF hakkında şunları anlattı:

"Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Fedaileri ismini TİİKP saflarında Siverek'te çalışırken kullanıyorduk. Duvarlara ve bildirilere hep TİİKF imzasını attırıyordum. O zaman TİİKP ismini kullanılmaktan baskı gelir diye çekindiğim için bu ismi bulmuştum. Bu yüzden parti merkezi bana ateş püskürdü, hizipçilik ve Çerkes Ethemcilikle suçladı.

"İlk dönemde, mağaralara bomba atıyor, TİİKF imzalı ilanlar basıyorduk. Daha sonra, Haydar'ın (Mümtaz Çeltik) teklifiyle (F)'nin yerine (O) koyduk. Dört kişilik bir toplantıydı. İbo, ben, Ali Haydar Yıldız ve Mümtaz Çeltik. Düzgün Dağı 'Çayan Mağarası'nın önünde, Haziran 1972'de TİKKO ortaya çıktı. Marşını da ben yazıp besteledim. Mağaralarda topluca söylemeye başladık."

Şafak dergisinin ana hatları Söke'de belirlendi ve basıldıktan sonra tüm bölgelere gönderildi.

Merkezden gönderilen *Şafak* dergisi, her bölgenin ajitasyon-propaganda durumuna göre yeniden hazırlandı ve basıldı. Bu amaçla her bölgenin teksir makinesi vardı.

Şafak dergisini basmak için, 24 Şubat 1972 Perşembe gecesi, Siverek Lisesi'nden teksir makinesi çalındı.

Hazırlanan bildiriler ve afişlerde, "Türkiye İhtilalci Köylü Kurtuluş Fırkası-TİKKF" adı kullanıldı.

Siverek merkezinin görünür her yerine, "Kahrolsun faşizm", "Kahrolsun ağalık", "Yaşasın işçi köylü", "Yaşasın halklar" sloganları yazıldı.

Şafak dergisi dağıtımı yapıldı.

Örgüte para temini için tefeci Koçali Özdiğer'in evi, 1 Mart 1972 Çarşamba günü, Ziya Ulusoy, Celal Telek, Muzaffer Oruçoğlu, Mehmet Bedri Gültekin ve Raif Türk tarafından basıldı. Hepsi yüzüne kadın çorabı geçirmişti. Muzaffer Oruçoğlu'nda tabanca vardı.

Celal Telek, Siverekliydi. Tanınma ihtimali olduğu için gelenlerden biri, "Yanlışı geldik. Aradığımız ev bu değildir," dedi. Kadınlar ve çocuklar yalvarmaya başladı. Soygun için gelenler, bunun üzerine evden ayrıldı.

Jandarma, ev ev baskınlar düzenlemeye başladı. Örgütün militanlarından Ziya Ulusoy, Celal Telek, Mehmet Bedri Gültekin ve Mahmut Cantekin, 4 Mart 1972 Cumartesi günü yakalandı.

Kaldığı evlerde barınamaz duruma gelen ve bütün arkadaşları yakalanan Muzaffer Oruçoğlu, yakalanmamak için camiye sığınmak zorunda kaldı. "Komünistler gitmez!" diye camiler aranmamaktaydı. Abdest alıp namaz kılmaya başlayan Oruçoğlu, caminin tuvaletlerinde bir süre oyalandı.

Camide daha fazla saklanamayacağını anlayan Oruçoğlu, zorunlu olarak Tunceli'ye geçti.

Nuri Çolakoğlu, bu konuda Söke'ye şu notu gönderdi:

"Doğu Anadolu'da hareketi silip süpürdüler. Siverek'te herkes toprak ağalarının öldürüleceği şeklindeki haberi biliyor. (Şeyh

Halit.) Toplamalar başlıyor. Bir sınıf düşmanının temizleneceğini veya bir ağanın çocuğunun kaçınılacağını herkes biliyormuş. Bu konuda gevşeklik yapılmış. İşin tuhafı tutuklamaların başladığı gün Şeyh ortadan kaybolmuş. Bu meselede kitle çizgisine aykırı bir politika izlendiği anlaşıyor. Yönetici arkadaş, bu meselelerde tek başına karar alıp uygulamış. Bir süre bu bölgede çalışma imkânı ortadan kalkmış. Barınacak yer yok. Ancak havalar ısınınca açıkta yatılabilir. Sadece birkaç sempatizan kalmış. Eğer bir çalışma yapmak gerekirse her şeye yeniden başlamak gerekiyor. Uzun bir süre herhalde bırakılacak.”

Tunceli’deki İlk Çalışmalar

Malatya, Gaziantep, Siverek bölgelerinde yapılan çalışmalar-dan sonra Tunceli’de de parti çalışması başlatıldı.

Tunceli’ye giden İbrahim Kaypakkaya, daha önceden tespit edilmiş isimlerle bağlantı kurmaya başladı.

İlk bağlantı kurduğu kişilerden birisi de Tunceli Lisesi Resim-İş öğretmeni Hasan İlter’di.

Hasan İlter, SBF asistanlarından Cüneyt Akalın’ın akraba-sıydı. Ayrıca, İlter’in kardeşi Şamil İlter’le İbrahim, İstanbul’da *İşçi-Köylü* çalışmalarından tanışmaktaydı.

İbo, çalıştığı liseye giderek Hasan İlter’le bağlantı kurdu. Bu, onların ilk karşılaşmasıydı. İlter, iki bekâr öğretmenle birlikte aynı evde kalmaktaydı. İbo durumunu anlattı. İlter, “Otelde mi, yoksa iki arkadaşla kaldığım evde mi kalmak istersiniz?” diye sordu. İbo, “Hayır, bana da sizin kaldığınız ev gibi bir yer ayar-layın,” dedi.

İbo’ya, öğrencilerin bekâr olarak kaldıkları gecekondlu tipi evlerin yoğun olarak bulunduğu dağ mahallesinde bir yer bulun-du. Tunceli’nin içinden geçmeden ve evden çıktıktan sonra hemen dağın sırtını aşıp yürüyerek istediğin yere gitme imkânı vardı.

Bir keresinde toplantıya çağrılan Hasan İlter, öğrencilerini de toplantıda görünce İbo’yu eleştirdi:

“Bu genç çocukları örgütleyerek bir yere varamazsınız. Yanlış bir tavidir bu.”

İlk önce bir durgunluk geçiren İbo, “Bunlar yarının mücadelesine katılacak öğrencilerdir,” dedi.

Tunceli Lisesi’nde okuyan Sıtkı Cömert, Musa Coşkun, Mehmet İmsak, Ali Yeşil, Mazlum Aslan, Metin Gündoğdu adlarındaki öğrenciler, okul duvarlarına yasak sloganlar yazmak suçundan gözaltına alındı.

Gözaltına alınan öğrencilerden bazıları, “Bu yazıları biz yazdık. Fakat bu yazıların yazılması için bizi okul öğretmenlerimizden bazıları teşvik ettiler,” diye ifade verdi.

Polis, bu ifadeler üzerine Hasan İlder’i gözaltına aldı. Altı öğrenci ile birlikte İlder, 3 Aralık 1971 Cuma günü Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı’na teslim edildi. Kısa bir gözaltıdan sonra Hasan İlder serbest bırakıldı.

Daha sonra Siverek’ten Kabil Kocatürk de bölgeye geldi. İbo, Nazimiye, Pülümür ve Mazgirt ile köylerindeki çalışmalarını Kocatürk’le sürdürdü.

Sürekli köy çalışmalarındaydılar.

Bir gün bir köyde, köylünün biri İbo’ya şunu sordu:

“Tamam, güzel konuşuyorsunuz. Size de güvenelim ama partinizin ismi nedir, başkanınız kim?”

İllegal çalışılan bir dönemdi. Partinin ismi öne çıkarılmadığı, *Şafak*’ın propagandası yapıldığı için İbo, “Parti ismi kesinleşmemiştir. Kongre toplandıktan sonra kesinleşecek. Bazı isimler var. TİİKP, TKP (ML) gibi. Ben, TKP (ML) olarak önereceğim. Partinin başkanı Doğu Perinçek’tir,” diyerek karşılık verdi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TİİKP KOORDİNASYON KOMİTESİ

İbrahim Kaypakkaya, 1971 yılının sonunda Nuri Çolakoğlu'na bir mektup gönderdi. Mektupta, kongre hazırlığından bahsediliyordu.

TİİKP Merkez Komitesi, kongrenin Aralık 1971'de yapılmasını, İbrahim ise 1-15 Ocak 1972 tarihleri arasında yapılmasını teklif etmekteydi.

Yapılmasını istediği kongrenin tarihine uygun olarak İbrahim, 1971 yılı sonlarında, TİİKP'nin militan kadrolarını etrafına toplamak için çalışmalar yaptı. Sırasıyla peş peşe dört yazı kaleme aldı. Her yazı, TİİKP Merkez Komitesi'nin yayınladığı yazıların eleştirilmesine yönelikti.

Bu eleştiri yazılarından ilki, Aralık 1971 tarihli, "Türkiye'de Milli Mesele"dir. Bu yazı, TİİKP Merkez Komitesi'nin yayınladığı, "TİİKP Program Taslağı", "12 Mart'tan Sonra Dünyada ve Türkiye'de Siyasi Durum" ile "Toprak Devrimi Programı" başlıklı yazıların eleştirisiydi.

Diğer üç yazı, Ocak 1972 tarihli. Bu üç yazı şunlardır:

a) TİİKP Merkez Komitesi'nin 1971'de yayınladığı "Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi Tüzük Taslağı" ile "Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi Program Taslağı"na yönelik, "TİİKP Program Taslağının Eleştirisi" başlıklı yazısı...

b) TİİKP Merkez Komitesi'nin yayınladığı "Türkiye'de Kızıl Siyasi İktidarın Kurulmasının Şartları" başlıklı yazıya karşı kaleme aldığı, "Başkan Mao'nun Kızıl Siyasi İktidar Öğretisini Doğru Kavrayalım" başlıklı yazısı...

c) TİİKP Merkez Komitesi'nin kaleme aldığı yazıların ortak eleştirisini kapsayan, "Şafak Revizyonizminin Kemalist Hareket,

Kemalist İktidar Dönemi, İkinci Dünya Savaşı Yılları, Savaş Sonrası ve 27 Mayıs Hakkındaki Tezleri” başlıklı yazısı.

İbrahim Kaypakkaya, bu yazılarını bölgede bağlantı kurduğu kişilerle konuşup tartıştıktan sonra kaleme almıştı.

Yazılarını hazırlarken bölgedeki öğretmenlerden ve tanıdık yükseköğretim öğrencilerinden kitap, dergi ve dokümanlar edindi.

Yazılarındaki TKP ile ilgili bölümler için Aclan Sayılğan’ın *Türkiye’de Solun 94 Yılı* kitabıyla, Fethi Tevetoğlu’nun *Türkiye’de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler* isimli kitabından yararlanıldı.

İbrahim, bu yazılarından bir kısmını “Koordinasyon Komitesi” oluşturulduktan sonra gözden geçirdi, arkadaşlarıyla tartıştı ve bazı bölümleri yeniden kaleme aldı.

İbo, güvendiği kişilere düşüncelerini açıkladı ve kendisine katılmasını istedi. Bunlardan birisi de “Koca Bebek” dediği Kabil Kocatürk’tü.

İbo, Kabil Kocatürk ve Muzaffer Oruçoğlu, şubat ayında Tunceli’de bir araya geldi. İbo, TİİKP yöneticileriyle arasında geçen tartışmaları, bu harekete yönelttiği eleştirileri açıkladı ve kadroların en çok sevdiği Kabil Kocatürk’ü ikna etmeye çalıştı.

“Kongre çalışmaları var. Ben birçok kişi önerdim. Doğu, ‘Bu sıkıyönetim ve gizlilik şartlarında 20 kişi ancak bir araya gelebilir,’ diyerek kabul etmedi. Seni de önermişim ama Doğu, ‘Çalıştığınız bölgeden en çok üç kişi katılabilir,’ dedi.”

“Kongrede mücadele eder ve seni Merkez Komitesi’ne seçeriz.”

“Zaten ben Merkez Komitesi yedek üyesiyim.”

“Başka kim var Merkez Komitesi’nde?”

“Örneğin onun çömezi Halil Berktaş var. Hepsi Doğu’nun adamı.”

“Mao bile parti kurulduğunda partinin başkanı değildi. Daha sonra Merkez Komitesi’nin en sorumlu adamı oldu. Öne çıkması yıllarını aldı. Mücadeleler sonucu oldu. Partinin içinde sonuna kadar mücadele edelim. Onlar atarlarsa, tasfiye ederlerse senin dediğini yaparız. Ama şimdi, yanlış. Yeni bir oluşuma karşıyım.”

“İflah olmaz bir parti, iflah olmaz bir yönetim var. Kongreden bir şey çıkmaz. Çünkü kongreye katılacakların çoğu Doğu’nun çömezi.”

“PDA’da çıkan ‘İşçi Köylü Hareketleri ve Proleter Devrimci Politika’ başlıklı yazını inkâr mı ediyorsun? PDA safında yer almanın bir nedeni de senin o yazındı. Şimdi o yazını beğenmiyor musun?”

“O zamanki değerlendirmelerim öyleydi.”

Ayrılığa karşı olan Kocatürk’ü ikna edemeyen İbo, ertesi gün Tunceli’den ayrıldı.

Muzaffer Oruçoğlu, bu dönemde İbrahim’le yaptıkları tartışmalar hakkında şunları anlatmıştı:

“İbo, TİİKP’den ayrılmamız gerektiğini ileri sürdü. Ben, o zaman Filistin’e gidip gelmişim. Siverek ve köylerinde çalışıyordum. TİİKP’le aramızda temel görüş ayrılıkları olmasına rağmen buna karşı çıktım. 1972’nin kış aylarında, Tunceli ve Kürecik’te İbo’yla aramda şiddetli tartışmalar oldu. İbo, parti kongresinin antidemokratik bir tarzda düzenlendiğini, buna katılmanın bize zaman kaybindan başka bir şey getirmeyeceğini, ayrılığımızı ilan etmemiz gerektiğini savundu. 12 Mart şartlarında kongreye katılmadan, yanlış görüşlere ve antidemokratik tutumlara karşı kongrede son bir kez mücadele vermeden ayrılmanın yanlış olacağını söyledim.”

Bu tartışmaların yapıldığı ve İbrahim Kaypakkaya’nın bu yazıları kaleme aldığı dönemde DABK toplantısı yapıldı.¹⁰

DABK Kararları

7-8 Şubat 1972 günleri, TİİKP Doğu Anadolu Bölge Komitesi’ni (DABK) oluşturanlardan İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu, Kürecik’te Mehmet Ali Özdoğan’ın evinde bir araya geldi. Bora Sabri Gözen, hasta olduğu için toplantıya katılamamıştı.

İbrahim Kaypakkaya, kaleme aldığı DABK kararını Muzaffer Oruçoğlu'yla beraber okuyup gözden geçirdi ve yayınlanır hale getirdi. Karar, daha sonra Bora Sabri Gözen'e de verildi.

Bora Sabri Gözen'in desteklemediği karar metnini Ali Taşyapan, Ali Mercan ve Kabil Kocatürk desteklemişti.

Karar metni, "bölge düzeyinde örgütlü kadrolara verilip" okutulması sağlanacaktı.

On maddelik Doğu Anadolu Bölge Komitesi (DABK) kararı şöyleydi:

"7-8 Şubat 1972 tarihleri arasında toplanan DABK, aşağıdaki kararları almıştır:

"1. Genel olarak dünyada ve özel olarak Türkiye'de objektif şartlar devrime son derece elverişlidir. Emperyalizm ve gerici-ler, bütün dünyada buhrandan buhrana sürüklenmekte, bunun sonucu olarak işçi sınıfı ve bütün devrimci halklara karşı azgınca saldırılara girişmekte, işçi sınıfı ve devrimci halklar ise, Türkiye halkları da dahil, her geçen gün daha büyük kitleler halinde hışımına ayağa kalkmakta, gerici şiddete devrimci şiddetle karşı koymaktadır. Asya'nın, Afrika'nın, Latin Amerika'nın ezilen halkları, işçi sınıfı önderliğinde silahlı mücadele yürütmektedir.

"2. Ülkemizde de işçilerin, yoksul köylülerin ve diğer devrimci sınıf ve tabakaların mücadelesi son yıllarda hızla büyümüş, gittikçe şiddetlenmiş ve yer yer silahlı çatışmalara kadar varmıştır. Şimdi işçi sınıfımızın ve yoksul köylülerimizin büyük çoğunluğu, kurtuluşlarının ancak silahlı mücadeleyle olacağını kavramış durumdadır. Bugün kırık bölgelerde köylü kitlelerinin başına geçip silahlı mücadeleyi örgütlemeyen ve kararlı, tutarlı, azimli bir şekilde yürütmeyen bir komünist hareket, komünist sıfatına layık olamaz ve devrimci kitlelerden tecrit olur. Bugün ülkemizdeki devrimci mücadele çok önemli bir noktaya, silahlı mücadele yolunu tutmayan bir akımın, bunun adı isterse komünist hareket olsun, kitlelerden tecrit olacağı bir noktaya ulaşmış bulunuyor.

"3. Bu şartlarda, hareketimiz, kararlı ve cesur bir şekilde köylü kitlelerinin başına geçip onları silahlı gerilla mücadelesi için

seferber edeceği yerde, eskiden beri taşıdığı sağ hataları, bunlara yeni şartlara uygun yeni bir biçim vererek devam ettirmektedir. Dergideki legal eğitim çalışmalarının yerini, bu imkân ortadan kalktığı için, bu sefer gizli ve yarı gizli yürütülen eğitim faaliyeti almakta ve bu, gittikçe sistemleşme göstermektedir. Silahlı mücadelenin ise eskiden olduğu gibi, yine sadece sözü edilmektedir. Gizli okuma faaliyeti, silahlı mücadeleye hizmet eden, onu geliştiren, güçlendiren bir faaliyet olarak değil, onu geriletken, köstekleyen, sekteye uğratan, o yoldaki girişimleri engelleyen bir faaliyet olarak gelişmektedir. Çünkü eğitim grupları, bir silahlı mücadele yürütecek organlar olmadıkları gibi, hantal ve yarı-legal yapıları dolayısıyla, silahlı mücadelenin başlamasıyla birlikte gelişecek karşıdevrimci saldırılar altında varlığını sürdürecektir durumda da değildirler. O zaman bunların dağılacağı endişesi, silahlı mücadeleyi erteleme şeklinde sağ bir hataya yol açmaktadır. Böylece kendi önümüze kendi ellerimizle dikenli teller örmekteyiz. İlerde ya bu dikenli telleri çiğneyip geçeceğiz ya da bunların arkasında hapsolacağız.

“4. Öte yandan bu sağ hata, silahlı mücadeleyi belirsiz bir geleceğe erteleme hatası, yeni kanıtlarla desteklenmekte ve güçlendirilmektedir. Silahlı mücadeleyi başlatmak için ‘ülke çapında örgütlenmek gerektiği’, ‘önce bütün bozkın kurutmak, ondan sonra tutuşturmak’ gerektiği, bu cinsten gerici kanıtlardır. Bunlar hem partinin hem de ordunun silahlı mücadele içinde inşa olacağı, gelişip büyüyeceği, çelikleşebileceği tezinin inkârıdır. Silahlı mücadele içinde gelişmeyen bir örgütlenme, bugün kof bir örgütlenme olur, birkaç gerici darbeye yıkılmaya mahkûmdur. Yine bu kanıtlar, devrimin dengesiz gelişeceği, ülkenin bazı yerlerinde daha önce, bazı yerlerinde daha sonra gelişeceği, iktidarın parça parça alınacağı tezinin üstü kapalı bir inkârıdır. Ayrıca bu kanıtlar, ülkenin bazı kırık bölgelerinde başlayan silahlı mücadelenin, bozkırların diğer bölgelerini kurutmadaki muazzam rolünün inkârıdır.

“Kitleler içinde kök salmış, demir disiplinli, sübjektivizmden, revizyonizmden ve oportünizmden arınmış, özeleştiriyi uygulayan çelik gibi bir parti, silahlı savaş içinde gelişecek, güçlenecektir. Böylece bayatı atıp tazeyi alacak ve burjuva unsurlardan arınacaktır. Halkın en ileri unsurlarını, komünist önderleri ve militanları böylece bağrında toplayacaktır.

“Halkın silahlı kuvvetleri, küçükten büyüğe, zayıftan kuvvetliye, düzensiz gerilla birliklerinden düzenli ordu birliklerine doğru, silahlı mücadeleyle birlikte gelişecektir. Mao Zedung yoldaş bu konuda şunları söylüyor: ‘Partimiz, devrimci savaşlar boyunca gelişmiş, sağlamlaşmış ve Bolşevikleşmiştir. Silahlı mücadele olmasaydı bugünkü Komünist Partimiz de olamazdı. Bütün parti yoldaşları, kanımızla ödediğimiz bu tecrübeyi hiçbir zaman unutmamalıdır.’

“5. Barışçı eğitim çalışması ve okumak için örgütlenme, kadro politikası konusunda da kendisini gösteriyor. Militan mahalli kadroların her türlü gerici bağlarını koparıp bunları profesyonel mücadeleye çekmek yerine, onların gerici bağlarıyla uzlaşıyor. Bu gibi kadrolar köretiliyor, enerjileri söndürülüyor. ‘Hele bekle!’, ‘Şu kitabı da oku!’, ‘Bilmem kimle ilişki kur!’ ve buna benzer tavsiyelerle, sınıf mücadelesinden kopuk laf ebeleri yetiştirilmeye çalışılıyor. Oysa son sıkıyönetim bu gibi kadroların yüzde doksanını iskartaya çıkardı. Sonuç olarak, ne bu kadrolar yeterince gelişiyor ne de hareketimizin kadro ihtiyacı karşılanabiliyor.

“6. ‘Halkın birleşik cephesi’ konusunda da eski sağcı, teslimiyetçi anlayış hâlâ devam etmektedir. Halkın birleşik cephesi, proletarya önderliğindeki işçi-köylü temel ittifakı üzerine ve bir veya birkaç bölgede kızıl siyasi iktidar kurulmadan gerçekleşemez. Aksini savunmak, ‘kendi kuvvetlerine dayanmak, bağımsızlığı korumak ve inisiyatifi elde bulundurmak’ yerine, burjuvaziye bel bağlamak, bağımsızlığı korumamak ve inisiyatifi gericiilere bırakmaktır. Kızıl siyasi iktidarın ülkemizde doğması için bugün eksik olan şey, ‘doğru bir çizgi izleyen güçlü bir parti’ ve ‘oldukça güçlü bir kızıl ordu’dur. Ülkemizin çeşitli kırlık bölgelerinde

kızıl siyasi iktidar için diğer bütün şartlar -ki bunlar kuvvetli bir kitle temeli, kendi kendine yeterli ekonomik kaynaklar ve askeri harekâta elverişli arazidir- mevcuttur. Bu bakımdan, bugün başlıca ve esas görevimiz, partinin ve ordunun silahlı mücadele içinde inşa edilmesidir.

“7. ‘Savaşmak, başarısızlığa uğramak, gene savaşmak, yeneden başarısızlığa uğramak, zafere ulaşana kadar böyle davranmak, işte halkın mantığı budur... Bu Marksist bir kanundur. Rus halkının devrimi bu kanunu izlemiştir ve Çin halkının devrimi de bu kanunu izlemektedir.’

“Türkiye halklarının devrimi de bu kanunu izleyecektir. Saf- larımızda, hiç başarısızlığa uğramadan, burnumuz dahi kanamadan zafere ulaşmak anlayışı öteden beri mevcuttur ve hâlâ da etkisini sürdürmektedir. ‘Önce ülke çapında örgütlenelim, sonra silahlı mücadeleye girişelim, yoksa başarısızlığa uğrarız; ‘Önce bozkırı kurutalım sonra tutuşturalım, yoksa başarısızlığa uğrarız,’ yolundaki görüşlerin bir sebebi de bu anlayıştır. Bu anlayış, hareketimizi durmadan sağa çekmekte, pasifliğin, hareketsizliğin, durgunluğun, sürekli olarak barışçı mücadele metotlarının ön plana çıkartılmasının ideolojik kaynağını teşkil etmektedir. Halk savaşının uzun, çetin, zor bir mücadele olması, sözde çok tekrarlandığı halde gerçekte kavranmamıştır. Bu aynı zamanda bir sürü yenilgilerden ve başarısızlıklardan da geçmek demektir. Biz, birinci olarak hata yapmamaya ve hatalardan ileri gelen başarısızlıklara uğramamaya çalışmalıyız; ikinci olarak, başarısızlıklara uğramaktan korkmamalı, bunu göze almalıyız; üçüncü olarak da her başarısızlıktan gereken dersleri çıkarmasını bilmeliyiz. Başarısızlığa düşeriz endişesiyle aktif mücadeleden kaçınmak, pasif bir tutumdur.

“8. Devrim, kitlelerin eseri olacaktır. Bu doğru, ‘Bütün kitleler yanımızda yer almadan silahlı mücadeleye başlanamaz,’ şeklindeki sağcı bir görüşü haklı çıkarmayacağı gibi, devrimci mücadeleye katılan her ferdin devrimin anlamını, önemini ve bütün sonuçlarını göze alması anlamına da gelmez. Lenin bu anlayışı,

‘kakavanlıkla’ suçladıktan sonra şöyle devam ediyor: ‘Bir yanda ordu, bir yerde safa girecek ve ‘Biz sosyalizm istiyoruz,’ diyecek, öte yanda bir başka ordu safa girecek, “Biz emperyalizmden yanayız,’ diyecek ve bu, sosyal devrim olacak!’

“Bu, sosyal devrimi imkânsız hale getirmektir. Yine Lenin, devrime katılanların birçoğunun küçük burjuva önyargılarını, gerici hayallerini de birlikte getireceklerini, bunun devrim olmayacağını ve bunların devrimden sonra da hemen ortadan kalkmayacağını söylüyor. 1905 devrimine, Japon parası alanların, bir kısım maceraperestlerin vb.nin de katıldığını, ne var ki hepsinin farklı nedenlerle, fakat aynı ortak hedefe saldırdıklarını belirtiyor. Proletaryanın öncüsünün rolü, bütün bu muhtelif unsurları birleştirmek, ortak hedefe karşı saldırılarını yönetmektir diyor. Saflarımızda ise, peşimizde mücadeleye katılan her ferдин sosyalizmi bilmesi, devrimin amaçlarını, sonuçlarını bütünüyle kavraması ve benimsemesi, ‘bütün muhtemel sonuçlara başından razı olması gerektiği’ şeklinde, tam da Lenin’in eleştirdiği şekilde, sosyal devrimi imkânsız hale getiren bir ‘kitle çizgisi’ anlayışı mevcuttur ve bu ‘ihtilalci’ değil, ihtilali ‘köstekleyici’ bir çizgidir ve ‘yaşamamalı’, yaşatılmamalıdır.

“9. Acil görevlerimiz şunlardan ibaret olmalıdır: Kuvvetli bir kitle temeline, kendine yeterli ekonomik kaynaklara ve askeri harekâta elverişli bir araziye sahip önemli kırlık bölgeler seçilmeli, en değerli profesyonel partili kadrolar, bunların en çoğu bu bölgelerde seferber edilmelidir. Bu bölgelerde örgütlenmede kavranacak halka da (...) silahlı mücadele örgütlerinin, yani gerilla birimlerinin teşkili olmalıdır. Eğer gereklyse çok kısa bir propaganda ve ajitasyon faaliyetinden sonra derhal gerilla eylemlerine girişilmelidir. Örgütlenmenin bütün diğer biçimleri, illegal okuma grupları, yayınları basan, ulaştıran ve dağıtan hücreler vs. gerilla faaliyetinin seyri içinde, onun ihtiyaçlarına cevap verecek, onu destekleyecek, güçlendirecek şekilde ele alınmalıdır. Bu amaçla seçilmiş bölgelerdeki en ileri unsurlar, derhal her türlü gerici bağlarından koparılmalı, profesyonel faaliyetin içine çekil-

melidir. Şehirlerdeki ileri işçiler ve önder kadrolar (işe yaramayan, mütereddit, kendisi öndere muhtaç, ayak bağı olan geri ve tecrübesiz unsurlar değil), bunların büyük çoğunluğu köylük bölgele-re, köylülerin silahlı mücadelesini örgütlemeye gönderilmelidir. Hareketin her türlü imkânları bu yolda seferber edilmelidir.

“10. Bu toplantı, özetlediğimiz sağ hatalara, bütün partili yoldaşların ve Merkez Komitesi’nin dikkatini çeker. DABK’ın altındaki komiteler ve diğer yoldaşlar, faaliyetlerini bu toplantı-nın kararları ışığında gözden geçirmeli, hatalara karşı amansız bir savaş açmalı, onları yenmeli, doğru yolda kararlı, cesur, inatçı ve uygun adımlarla ilerlemelidir. Halkımız bizden bunu bekliyor.”

Doğu Anadolu Bölge Komitesi’nin (DABK) on maddelik bu kararı, TİİKP Merkez Komitesi’ne karşı alınan tavrın temelini oluşturur.

Hatta daha sonra, Türkiye Komünist Partisi Marksist-Lenini-st adını kullanacak olan bazı siyasi hareketler, kuruluş tarihleri-nin 10 Şubat 1972 Perşembe günü olduğunu iddia eder.

TİİKP Merkez Komitesi Başkanlığı Genelgesi

TİİKP Merkezi Komitesi, bütün parti kadrolarına şu genel-geyi gönderdi:

“Devrim dalgasının bütün dünyada yükseldiği bir dönem-de yaşıyoruz. Dünyanın ezilen milletleri ve halkları silaha sarılıp emperyalizme ve gericiliğe karşı yiğitçe savaşıyorlar. Bu savaşlar, köhne dünyayı temelinden sarsıyor, emperyalizmin buhranını daha da derinleştiriyor, yepyeni bir dünyanın haberini veriyor. Emperyalist ülkelerin proletaryası ve halkları da İkinci Dünya Savaşı’ndan bu yana görülmedik bir şiddetle ayağa kalkıyorlar. Emperyalist-kapitalist dünyada üretim düşmekte, fiyatlar yüksel-mekte, işsizlik hızla artmaktadır. Dünya şartları devrimci müca-dele için çok elverişlidir ve gelişme bu yöndedir.

“İhtilalci mücadele şartları yurdumuzda da elverişlidir. Faşist askeri diktatörlük, halkla hâkim sınıflar arasındaki çelişmeleri

şiddetlendirdiği gibi hâkim sınıflar içindeki çelişmeleri de keskinleştirmiştir. Hâkim sınıflar, derin bir iktisadi ve siyasi buhran içindedirler. Tek kurtuluş yolunun silahlı ihtilal mücadelesinden geçtiğini kavrayan halk yığınlarının safları hızla genişliyor. Halkımızın bugün şiddetle duyduğu ihtiyaç, ihtilalci mücadelede kendisine önderlik edecek bir teşkilattır. Partimiz, yenilmez Marksizm-Leninizmi yurdumuzun şartlarıyla ustalıkla kaynaştırarak halkımızın ihtilalci mücadelesine önderlik görevini mutlaka başaracaktır. Bu, bizim halkımıza ve dünya komünizmine borçlu olduğumuz büyük bir görevdir.

“Yarı sömürge ve yarı feodal bir ülke olan ve faşist diktatörlük altında ezilen yurdumuzda temel mücadele biçimi silahlı mücadeledir. Dünya ve yurdumuz şartları açısından silahlı mücadele şartları vardır. Partimizin bugünkü merkezi görevi, kitle temelini en sağlam olduğu ve ihtilalci üslerin kurulmasına en elverişli bölgelerde halk iktidarını kurmak amacıyla silahlı mücadeleye girişmektir. Kavrayacağımız esas halka budur. Bütün çalışmalarımıza yön verecek esas budur.

“Silahlı mücadeleye girişmek için, ilk önce bütün halkın bilinçlenmesi ve örgütlenmesi gerekmez. Köylü yığınlarının bilinçli öncü kesimini derhal silahlı müfrezelerde örgütleyerek girişeceğimiz çete savaşı, geniş köylü yığınlarının bilincini sarsacak ve partimizin, ezilen halkı ihtilal yolunda seferber edebilmesi için en güçlü etkiyi yapacaktır.

“Silahlı mücadeleye girişmek için ilk önce yurt çapında bir örgütün kurulmasını beklemek de Marksist-Leninist bir tutum değildir. Partimiz, ihtilalci mücadele içinde inşa edilecek ve silahlı mücadelenin ateşinde çelikleşecektir. Silahlı mücadeleyi yönetecek ve daha geniş kitlelere yayacak asgari bir parti teşkilatlanmasını gerçekleştirdiğimiz bölgelerde, silahlı eylemlere girişebiliriz veya kitlelerin kendiliğinden mücadeleye atıldığı bölgelerde partimiz bu mücadeleye katılıp halkı teşkilatlandırabilir ve silahlı mücadeleyi devrimci iktidarın kurulması yönünde ilerletebilir.

“Silahlı mücadeleye girişmek için ilk önce uzun bir propaganda ve ajitasyon çalışmasının gerektiğini düşünmek de yanlıştır. Asgari bir propaganda ve ajitasyon çalışması yürütülerek kitlelerin hıncı ve dikkati belli somut hedeflerde yoğunlaştırılmalıdır. Ajitasyon ve propagandayla silahlı mücadele arasındaki karşılıklı etki iyi kavranmalı ve doğru bir şekilde birleştirilmelidir.

“İhtilalci kadroların ihtilalci çalışma içinde eğitilmesi esas titizlikle uygulanmalıdır. Yalnız kitap okuyarak eğitim yapan komite çalışmalarıyla kimseye Marksizm-Leninizmi kavratamayız. Partimizin temel örgütlenmesi, fabrika ve köylerde kurulan parti hücreleridir. En üstünde parti teşkilatı bulunan bütün diğer komiteleri ve teşkilatlanmayı somut ihtilalci görevleri yerine getirmek esası üzerinde kurmalıyız. Bu komitelerdeki eğitim çalışmasını, silahlı mücadeleye hizmet edecek bir biçimde ve ihtilalci çalışma içinde yürütmeliyiz. Sırf eğitim için eğitim olmaz. Partimizin ilkesi, ihtilal için ve ihtilalci mücadele içinde Marksist-Leninist eğitimidir. Buna uygun olarak eğitim grubu, okuma grubu gibi isimler de bırakılmalıdır. Çünkü bu şekilde adlandırmalar geri bir bilinç uyandırabilir. Belirli ihtilalci görevler için kurduğumuz işçi, köylü, gençlik ve meslek komitelerinde ve silahlı müfrezelerde ihtilalci eğitim çalışmasını düzenli uygulamalıyız.

“Kadroların silahlı mücadele konusundaki çekingen ve maceracı tutumlarını gidermeye önem vermeliyiz. Kadrolarımız, proletaryanın cesur ve sabırlı mücadele ruhuyla silahlandırılmalıdır. Bu her şeyden önce mücadele içinde başarılabılır. İdealist bir tutunla kadroların mükemmel ihtilalciler olmasını beklemek ve bunu göremeyince yakınmak yerine, onları mücadelenin ateşi içinde çelikleştirmeye çalışalım. Ayrıca, yiğit işçi ve köylülerimiz, partimiz için zengin kadro kaynağıdır. Halkın bilinçli unsurlarını ileri proletarya önderleri seviyesine yükseltmek, partimizin başlıca görevidir. Bütün dünya proletaryası, ezilen milletler ve halklar daha önce silah kullanmadıkları ve çarpışmasını bilmedikleri halde silaha sarılmakta ve savaşmasını öğrenmektedirler. Bu, bizim

halkımız için de böyledir. Kaldı ki, işçi, köylü ve gençlerimizin şanlı bir mücadele geleneği vardır.

“Yukarda belirtilen esaslar ışığında, partimizin bütün organ ve kademelerinde görevli yoldaşlar sorumlu oldukları bölgelerde aşağıda belirtilen görevlerin yerine getirilmesine öncelikle önem versinler.

“1) Bulunduğunuz bölgedeki gerçek durumu, halkın silahlı mücadelesi açısından araştırın ve inceleyin. Gerçek durumu tespit etmezsek, hayal âleminde gezeriz ve Marksist-Leninist bir siyaset uygulayamayız.

“2) Halkın silahlı mücadelesi hedeflerini somut olarak tespit edin, bu hedeflere karşı mücadele için somut planlar geliştirin.

“3) Bölgenizdeki ajitasyon çalışmasını bu hedeflere yoğunlaştırın. Geniş halk yığınlarının kin ve nefretini bu noktalara yoğunlaştırın. Saldırı hedefini mümkün olduğu kadar daraltın ve düşmana karşı en geniş ittifakı sağlamaya çalışın. Ajitasyon görevini silahlı mücadele şartlarında da yürütebilecek bir yayın ve eğitim şebekesini örgütleyin.

“4) İşçi, köylü ve gençlerin en bilinçli, cesur ve fedakâr kesimlerini silahlı müfrezelerde örgütleyin. Bu örgütlenme kâğıt üzerinde olmasın. Derhal, somut görevler verin. Partinin tüfeklere kumanda etmesini sıkı sıkıya uygulayın.

“5) Silahlı müfrezelerin askeri eğitimini örgütleyin. Askeri eğitimi, birinci derecede halk savaşının askeri stratejisi ve taktikleri üzerinde, özellikle gerilla savaşı konusunda yoğunlaştırmalıyız. İkinci olarak, çeşitli silah, araç ve gereçlerin kullanılması, bakımı, tamiri ve imal edilmesi öğretilmelidir. Bununla beraber, savaşın esas olarak savaşarak öğrenileceğini unutmamalıyız. Halk savaşçıları silahlı mücadele içinde ustalaşacaklardır.

“6) Cephe ve silah sağlamak için çalışmalara hız verin. Silah konusunda şehirlere bel bağlama eğilimini yok etmeye özel önem verin. Şehirlerde toplanan paralarla silahlanma eğilimi, köylük alanlardaki mücadeleyi pasifleştirir. Silahları düşmandan sağlayacağız. İşçi, köylü yığınlarına dayanarak ve güvenerek silahlanacağız.

“7) Cephane ve silah depolamak ve gizlemek için yerler tespit edin. Cephane ve silah nakil görevlerini teşkilatlayın. Halkın tek bir kurşunu dahi en iyi şekilde muhafaza edilmeli, asla düşmana kaptırılmamalıdır.

“8) Silahlı mücadele şartlarında işleyebilecek şekilde irtibatları sağlamlaştırın.

“9) Gizli çalışmayla ilgili bütün çalışmaları gözden geçirin. Halkımıza ağır zararlar verebilecek hatalı ve zayıf yanları gidirin. Bürokrasi alışkanlıklarını, en gizli tutulması gereken şeylerin yazılı olarak muhafaza edilmesi gibi burjuva davranışlarını yok edin. Gizlilik, hele silahlı mücadelede birinci ilkemizdir. Gizliliğe aykırı hiçbir şey uygulanamaz.

“10) Hâkim sınıfların silahlı kuvvetleri içinde yoğun bir çalışmaya girişin. Bu, hem onları bölmek hem de silah, cephane, araç ve gereç sağlamak, ayrıca haber toplamak yönünden son derece önemlidir.

“11) Hâkim sınıfların silahlı güçleri hakkında bilgi toplayın.

“Yukarıda belirtilen görevler ciddiyetle ve derhal ele alınmalıdır. Ancak, unutmamamız gereken nokta şudur: Bu görevler, en iyi şekilde mücadele gerçekleştikçe başarılabilir. Bu görevlerin mükemmel bir şekilde yerine getirilmesi, silahlı mücadeleyi uzak bir tarihe atmamıza sebep olamaz. Bununla beraber, başarıyı Allah’a bırakıp hazırlıksız ve maceracı hareketlere de girişmemeliyiz. Saldırı hedefine karşı mutlaka alt edebileceğimiz zaman ve yerde, onu yok edebileceğimiz güçle hareket etmeliyiz. Düşmanı teker teker yok etme ilkesini uygulamalıyız.

“En sonunda zafer halkındır. Bu bakımdan kendimize olan güvenimiz sarsılmaz. Bununla beraber, bugün hâkim sınıflar geçici olarak bizden daha güçlüdür. Taktik alanda onları ciddiye almalıyız. Her eylemde güçleri ve şartları doğru tespit etmeliyiz. Macera heveslerine kapılmamalıyız. Halkın mücadelesi yenilgilerden geçerek zulmün topunu tüfeğini yerle bir edecektir. Fakat bu gerçek, bizim yenilgiyle sonuçlanacak eylemlere girişmemizi gerektirmez.

“Gerilla savaşı bize küçük bir kuvvetle büyük bir kuvveti parça parça yakalayarak teker teker yok etme imkânını veriyor. Bunu uygulamalıyız. Düşmanın zayıf noktasına üstün kuvvetler yığarak ve daima bu taktiği uygulayarak, düşmanın istediği şartlarda değil, kendi yarattığımız şartlarda savaşmalıyız.

“Bizim silahlı mücadelemiz, toprak devrimi programımızı uygulamayla birleştirilmeli, belli üslere dayandırılmalı ve devrimci iktidarı kurma hedefine yönelmelidir.

“Marksist-Leninist partinin önderliğindeki silahlı mücadele darbeci, maceracı ve suikastçı akımlardan bu noktada ayrılır.

“Sınıf düşmanlarının yok edilmesi, o bölgede onların iktidarının yıkılması için halkın seferber edilmesi mücadelesinin bir parçasıdır. Yoksa adi bir suikast değildir. Silahlı hareketlerimiz, her seferinde daha geniş bir halk kitlesini seferber etmeye yönelmelidir. Çünkü ihtilalci savaş halk yığınlarının savaşındır, halk yığınlarını hazırlamadan ve seferber etmeden kazanılamaz.

“Halk yığınları silahlı mücadelenin tek kurtuluş yolu olduğuna kendi tecrübeleriyle inanırlar; onlar namına bizim bunu bilmemiz yetmez. Girişeceğimiz silahlı hareketlerin birdenbire her tarafı saracağı hayaline de kapılmamalıyız.

“Yüzyıllardır sömürülen ve gerici ideolojilerin baskısı altında yaşayan halk yığınlarını seferber etmek için kendi gücümüze dayanmalı ve çetin bir şekilde savaşmalıyız. Silahlı mücadele kendiliğinden yayılmaz. Bozkırı kendiliğinden tutuşturamaz. Silahlı mücadele, örgütlenme, ajitasyon ve propaganda çalışmalarıyla bir arada yürütülmezse, bozkırı tutuşturacak bir kıvılcım olmaz. Silahlı mücadele, tek mücadele biçimi olarak kabul edilir ve diğer mücadele biçimleriyle birleştirilmezse ilerlemez ve yenilgiye uğrar.

“Kitleler içindeki çalışmalarımızı ve halkın acil iktisadi ve demokratik ihtiyaç ve talepleri için yürüttüğümüz mücadeleleri, geniş yığınları silahlı mücadeleye kazanmak amacına bağımlı kılmalıyız. Aynı şekilde, esas olarak illegal çalışmayı yürütmekle beraber, bütün legal ve yarı legal imkânları illegal mücadeleyle

doğru bir şekilde birleştirerek son damlasına kadar kullanmalıyız. Bütün bunlar birbirlerini engellemez ve doğru bir şekilde birleştirirsek birbirlerini güçlendirirler.

“Devrimdeki üç silahımız olan parti, halk ordusu ve devrimci cephenin inşasını, birbirini karşılıklı etkileyen ve güçlendiren görevler olarak ele almalıyız. Her üç görev de acil ve hayati önemdedir, bu görevlerin yerine getirilmesi zaman itibariyle sınırlanamaz. ‘Bir veya birkaç bölgede kıvıllı siyasi iktidar kurulmadan cephe gerçekleştirilemez,’ gibi görüşler, tek yanlı burjuva düşüncesinin ürünüdür. Ve tabiatıyla yanlıştır. Doğrudan doğruya işçi-köylü ittifakının gerçekleştirilmesi, bir cephe meselesi değıl midir? Bugün köylük bölgelerde yürütölen mücadele, cephenin sağlanması için değıl midir? Cephe, devrimin dostlarını ve düşmanlarını doğru tespit etmeyi ifade eder. Dostu düşmanı doğru tespit etmek, devrimin her aşamasında temel meseledir.

“Biz, köylük bölgelerde yoksul köylüye dayanmak, orta köylüyü kazanmak, zengin köylüyü ise en azından tarafsızlaştırmak ve toprak ağalarıyla mücadele etmek, şehirlerde ise esas olarak işçi sınıfına dayanmak, başta aydınlar ve gençlik olmak üzere küçük burjuvaziyi kazanmak ve orta burjuvaziyi tarafsızlaştırmak politikasını kıvıllı iktidarın bir veya birkaç bölgede kurulmasından sonraya erteleyemeyiz. Çünkü bu politika somut taktikler halinde uygulanmazsa başarısızlığa uğrarız ve kıvıllı iktidar kurulamaz.

“Her dönemde saldıracağımız hedefi küçölten ve düşmana karşı azami güçle birleşen bir siyaset izleyeceğiz ve proletaryanın bağımsızlığını sonuna kadar koruyacağız. Stalin yoldaşın belirttiğı gibi: ‘Güçlü düşmanları ezebilmek için her şeyden önce esnek ve proletarya açısından iyi düşünülmüş bir politika uygulamak, düşmanlar arasındaki her çatlaktan yararlanmak ve onlar yalpalayan, istikrarsız müttefikler olsa bile müttefik bulma yeteneğine sahip olmak gereklidir.’

“Cephe meselesine somut şartlar açısından da bakmalıyız. Bugün yurdumuz faşist diktatörlük altındadır. Bir avuç toprak ağası ve para babasının azgınca ezdiği bütün sınıflar ve tabaka-

larla, örgüt ve hatta kişilerle daha bu günden ittifak kurmaya çalışmalıyız.

“Dimitrov’un faşizme karşı mücadele konusundaki öğretileri bugün de geçerlidir. Bu öğretiler, dünya halklarının faşizme karşı kan dökerek verdiği mücadelenin tecrübeleridir. Çinli yoldaşlar Dimitrov’un kitabını bu yıl modası geçmiş bir tarihi hatıra olduğu için değil, bütün dünya halklarına ışık tutsun diye yayınladılar.

“Cephe meselesinde kavrayacağımız halka, işçi-köylü ittifakını inşa etmek, diğer yandan bu ittifaka dayanarak emperyalizme ve faşizme karşı bütün halkı birleştirmektir. Cepheyi, silahlı mücadeleyi engelleyen bir köstek olarak gören ve devrimin aşamalarını kavrayamayan Troçkist fikirleri yok etmeliyiz.

“Mücadelenin şiddetlenmesi, partimizin çelik Bolşevik disiplini uygulamasına büyük önem kazandırıyor. Bazı yoldaşların, sorumlu kademeler tarafından verilen görevleri yerine getirmediğini veya görev beğenmediğini görüyoruz. Bunun yanında bazı bölgesel kademeler de kendilerini Merkez Komitesi’nin yerine koyuyorlar. Bunların kaynağı, bireyci burjuva ideolojisi ve bunun en aşırı tezahürü olan anarşizmdir. Herkes kendisinin en doğru kararı verdiğini sanır veya kendini partimizin Merkez Komitesi yerine koyarsa, partimiz ihtilalci görevlerini yerine getiremez ve bir burjuva partisi olur. Mao Zedung yoldaş diyor ki: ‘Sanki gerçeği sadece siz biliyormuşsunuz gibi daima haklı olduğunuzu sanmayın. Sanki siz olmayınca dünya duracakmış gibi her şeyi kendinizin yapabileceğini ve başkalarının hiçbir şey yapamayacağını sanmayın.’

“Yoldaşlar, kibirdir yollarda kalan. Alçakgönüllü olun. Çelik disiplinli olun. Kibirli burjuva aydınları, kendini dünyanın merkezi sanır. Burjuva ideolojisinin parti içine yansımaları çok merkezcilik eğilimlerine karşı hep beraber kararlı bir mücadele yürütelim. Hizipçi, klikçi ve bireyci eğilimlerin kökünü kazıyalım. Bildiğini okumak ve dediğim dedik gibi burjuva tutumlarını yaşatımayalım. Her yoldaşın partiye, azınlığın çoğunlu-

ğa, alt kademelerin üst kademelere ve bütün partinin Merkez Komitesi'ne bağlılığını ve güvenini çelikleştirelim.

“Partimizin her türlü oportünist fikir ve davranıştan arınarak, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesi silahını kavraması ve seçkin birliklerden oluşması hayati önemdedir. Bu, ihtilalin zafere ulaşması için tayin edici bir etkidir. Fakat unutmamalıyız ki, doğru çizgi gökten zembille inmez, kendiliğinden rahatça ortaya çıkıp gelişmez. Doğru çizgi, yanlış çizgiyle mukayese içinde doğar ve onunla mücadele içinde gelişir. Bizim tecrübelerimiz de bunu ispatladı.

“Partimiz revizyonizmle her türlü bağıni kopararak ve onunla mücadele içinde Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesini kavradı. Aren-Boran kliğiyle, Mihri Belli ve Hikmet Kıvılcımlı revizyonistlerinin legalizme batan teslimiyetçi, parlamentarist veya darbeci, halka güvenmeyen, enternasyonalizme saldıran milliyetçi tutum ve fikirlerine karşı başarılı bir mücadele verdik. Öte yandan kitleleri bir ‘sürü’ olarak gören terörizm ve anarşizme karşı sürekli bir mücadele verdik. Revizyonizme karşı yürüttüğümüz mücadele sırasında, revizyonizme tepki olarak saflarımızda sekter ve anarşist eğilimler güçlendi. Bunun yanı sıra saflarımızda küçük burjuva terörizmine tepki olarak ve aynı zamanda geçmişteki revizyonist fikirlerin kökünü kazıyamamaktan ileri gelen sağ hatalar da yaşanmıştır.

“Biz komünist ihtilalcilerin üstünlüğü, hataları düzeltmede kararlı bir tavır gösterebilme ve bunu başarabilme yeteneğimize sahiptir. Partimiz, revizyonizm ve maceracılığa karşı ideolojik mücadeleye daha sıkı bir şekilde sarılarak ve Marksizm-Leninizmi yurdumuz şartlarına uygulayarak ilerleyecektir.

“Revizyonizmle mücadele başta gelir. Çünkü bütün Marksizm düşmanı akımları körükleyen esas tehlike odur. Bununla beraber modern revizyonizmle mücadele sırasında, bütün dünya işçi sınıfı hareketleri içinde maceracı ve sekter akımlar da boy attı ve bunlar, Enver Hoca yoldaşın Arnavutluk Emek Partisi'nin

6. Kongresi'nde belirttiği gibi, 'Revizyonizm kadar tehlikelidir, çünkü halkları yenilgiye götürür.'

"Partimizin proleterleşmesi için bütün hatalara karşı mücadelede hız verelim. Eleştiri-özeleştiri silahına sıkı sıkıya sarılalım. Partimiz içindeki hataların düzeltilmesinde adamsendeci davranışları ve 'dişe diş' mücadele yöntemlerini mahkûm edelim. Yoldaşça ve dürüst davranalım. Eleştirinin bayağılaşmasına ve kişisel amaçlarla kullanılmasına imkân vermeyelim. Bölücülüğe ve koltuk düşkünlüğüne karşı uyanık olalım. Eleştirinin hedefi, partimizin birliğini sağlamlaştırmaya ve mücadele gücünü yükseltmeye yönelmelidir. Partimiz Merkez Komitesi ve Siyasi Büro kararlarını iyice kavrayalım ve uygulayalım.

"Bütün parti teşkilatları ve aziz yoldaşlar,

"Proleteryanın öncüsü komünist ihtilalciler olarak devrimin üç silahını, partimizi, halkın silahlı gücünü ve halk cephesini inşa yolunda cesaret ve fedakârlıkla ilerleyelim.

"Kızıl selamlar.

"Aşağıdaki belgeler yeniden dikkatle incelenmelidir:

1. Partimizin Merkez Komitesi'nin Şubat 1971 ve Siyasi Bürosu'nun Mayıs 1971 kararları.

2. Bölücü tasfiyeciler hakkında Merkez Komitesi'nin eleştiri metni.

3. Çin Komünist Partisi'nin kuruluşunun 50. yıldönümü münasebetiyle *Halkın Gazetesi*, *Kızıl Bayrak* ve *Halk Kurtuluş Ordusu* gazetesi yazı kurullarının müştereken yayınladıkları yazı.

4. Paris Komünü'nün 100. yıldönümü münasebetiyle aynı yayın organlarında çıkan 'Yaşasın Proletarya Diktatörlüğünün Zaferi' başlıklı yazı.

5. Enver Hoca yoldaşın Arnavutluk Emek Partisi 6. Kongresi'ne Raporu.

6. Kardeş Endonezya Komünist Partisi'nin özeleştirisini.

7. 'Komünistler proletaryanın ileri unsurları olmalıdırlar' başlıklı yazı."

Mektup

Bora Sabri Gözen, Doğu Anadolu Bölge Komitesi (DABK) kararlarıyla 1972 Şubat ayı ortalarında Avşar'a gitti.

Halil Berktaş'la buluşan Sabri Gözen, "İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu'nun partiyi reddettiklerini" açıkladı.

Avşar'da bir gün kalan Gözen, görevli olduğu bölgeye geri döndü.

Ercan Enç de bu sırada Avşar'daydı.

Halil Berktaş, isim vermeden ve parti ile ilgili somut bir olay şeklinde değil teorik bir konuşma havası çerçevesinde, Ercan Enç'e şunu sordu: "Diyelim ki illegal bir partinin üyesi, parti ile ilgili olarak partinin bütün sırlarını burjuvaziye teslim ederse ne yapılır? Yaşadığın bazı tecrübeler oldu. Ne düşünürsün bu konuda?"

El-Fetih'in kamplarında askeri eğitim gören ve Diyarbakır Cezaevi'nde yaklaşık 10 ay tutuklu kalan Enç, "İllegal bir partide böyle bir şey yapan üye herhalde idam edilir," diye karşılık verdi.

Halil Berktaş, Bora Sabri Gözen'in anlattıklarını bir mektupla, Ankara'da bulunan Doğu Perinçek'e bildirdi.

O dönemde birkaç kişinin dışında kimsenin bilmediği ve "Şafak Davası" başladıktan sonra herkesin haberdar olduğu, "Çetin/Lütfi" takma adlı Halil Berktaş'ın Perinçek'e gönderdiği 2 Mart 1972 Perşembe tarihli mektup, takma isimlerin yanına parantez içinde yazılan esas isimlerin dışında aynen şöyle:

"Yoldaşım,

"1. Musa (Muzaffer Oruçoğlu) ve Seyit (İbrahim Kaypakkaya) bayrak açmışlar. Tayland kararını kadroların önünde uydurma, revizyonizmi örtbas etmek için uydurulmuş diye aşağılıyor. Rüstem (Bora Sabri Gözen) aleyhinde dedikodulara girişiyor. Hareketin merkezi yönetimi için şerefsiz ve revizyonist tabirini kullanıyor. Daha vahimi şöyle bir ifşaat da yapıyor: Ö.Ö. (Ömer Özerturgut) Almanya sorumlusudur. H.B. (Halil Berktaş) Ege sorumlusudur. Bunlar ve Rüstem (Bora Sabri Gözen) revizyo-

nist D.P.'nin (Doğu Perinçek) revizyonist başyardakçılarıdır. Bu ifşaat epey yayılıyor. Komiği, şu iddiada bulunuyor: Almanya'ya da parçalayacağız. Hasan Yalçın ve Gün Zileli de bizden. Filistin tüm bizden. Herifi tam bir megalomanik hezeyan sarmış anlaşılan. Bunlara maalesef Ali Mercan, Ali Taşyapan da tamamen katılmış durumda. Eşyalara teksir, daktilo, iki dürbün, 1.300 TL'ye alınan bir tabancaya el koyuyorlar. 1.500 liraya alınan bir Browning 7.65 Rüstem'de (Bora Gözen) kalıyor. Malatya bölgesindeki üç partili mahalli kadro tamamen bizden. Bu heriflerin pozlarından nefret etmiş durumdalar. Kabil nerede belli değil.¹¹

“2. Rüstem’le (Bora Sabri Gözen) kararlaştırdığı tedbirler:

“a) Rüstem, oraya varınca hiçbir şey olmamış gibi merkezin fikir ve eleştirilerini dinlemek için kendilerini çağırdığını söyleyecek, allem kallem edip bunları Ankara’ya yollamayı başaracak.

“b) Biz, onları Ankara’dan buraya kılavuzla getireceğiz. Burada tevkif edip gerekeni yapacağız. Burada tevkif ettikten üç-dört gün sonra Rüstem’e bir-iki sağlam kadro salacağız, oraları baştan inşa edecek. Ankara’ya gelip de orada su koyarlarsa Hulusi Bey (Nuri Çolakoğlu), orada tevkif edip minibüsü istetecek, silahlı adamlar yollayıp buraya aldıracğıız.

“c) Hulusi’ye (Nuri Çolakoğlu) mektup yazıp böyle böyle dedim. Derhal hapse haber sal dedim. Tecrit için gerekli bütün tedbirleri al dedim. Kadro okulunu teyit ettim. Halit’i ve buradan yolladığımız Hasan’ı, Rüstem’in (Bora Sabri Gözen) emrine verdim.

“d) Tahsin’i Sabahat’e yolladım, böyle böyle dedim. Hulusi’ye (Nuri Çolakoğlu) Taylan’ı yollamasını söyledim. Kemal’in (Ercan Enç) tedavi için çok yakında geleceğini ilettim.

“e) Tahsin (Necati Serhat Hürkan) ile ilgili talimatı ilettim.

“f) Seyyar’ı (Caner Öztaş) her an harekete hazır hale getirdim.

“g) Almanya’ya haber salmak lazım. Derhal Filistin’e de haber iletsinler. Sen yazma istersen, ben yollayayım.

“h) Muhip (Yusuf Savaş Emek) ve Kemal’le (Ercan Enç) konuşup böyle böyle dedim. Kemal, idam edilmesi gerektiğini belirtti. Şahsen bu fikre çok sempati duyuyorum. Rüstem’in (Bora Sabri Gözen) bütün istediği bir ay mevkuf tutmamız. Bu mesele böyle. Rüstem’e 500 TL verdim.

“3. H.E.K. (Yusuf Savaş Emek) göreve hazır olduğunu söylüyor. Beni şıp diye tanıdı. Hem de sakalla ve karanlıkta. Uzun uzun konuştum. Hulusi’nin (Nuri Çolakoğlu) raporunu da okumuştum. Bu arkadaşın yine de Ankara Şehir Komitesi için çok iyi olacağını düşündüm, şöyle yaptım. Kendisine kapalı olarak Ankara randevusunu verdim. 6’sına kadar haber gelmezse bu kâğıdı aç ve ayın 9’unda burada yazılı randevuya git dedim. Haber iletme imkânımız var, kararını bekliyorum.

“4. Acele cevap bekliyorum. Moralimiz çok sağlam, hiç merak etme. En büyük güçlük Afşar’da eylemi dizginlemek çok zorlaştı. Bir şeyler koymak gerekebilir. Hâkim olamayabiliriz.”

İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu Ankâra’da

Doğu Perinçek, 4 Mart 1972 Cumartesi günü Ferit Özcan’a ait bir minibüsle Ankara’dan Söke’ye hareket etti. Ankara dışındaki minibüse Caner Öztaş geçti ve Afşar köyü altındaki Dere köyünün yanına kadar gittiler.

Perinçek, Söke’de Halil Berktaş ile Ercan Enç tarafından karşılanarak kalacağı yere götürüldü.

Bora Sabri Gözen, İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu’nu ikna ederek Ankara’ya getirmesi için Kürecik’e gönderildi.

Gözen, Oruçoğlu ile Kaypakkaya’ya, “Bazı konuları görüşmek için Merkez Komitesi sizi Ankara’ya çağırıyor,” dedi.

İbrahim Kaypakkaya, Ali Mercan, Ali Taşyapan ve Muzaffer Oruçoğlu, Ankara’ya çağırılma meselesini kendi aralarında tartıştı.

İbo gitmeme, Muzaffer gitme yanlısıydı. Ankara'ya gitmesin diye Muzaffer Oruçoğlu ikna edilmeye çalışıldı.

Oruçoğlu, "Kopma bana göre çok erkendir. Zamansızdır. Partinin içinde kalıp mücadele etmek daha doğrudur. En azından yapılacak kongreyi kendi açımızdan değerlendirme olanakları var. Kongreye kadar parti disiplinine uymak zorundayız. Bu nedenle gitmek gerekir. Kongreye katılalım, ondan sonra ayrılmak gerekiyorsa ayrılalım," dedi.

İbrahim de kararlı bir şekilde, "Ayrılığımızı burada ilan edelim ve gitmeyelim. Kongre düzenlenecek ama kongrede ne olacağını kestirebiliyoruz. Küçük bir grubuz ama fikrimiz doğrudur. Fakat çoğunluk o taraftadır. Ankara, İstanbul ve Ege bölgesindeki kadrolar onların tarafını tutuyor. Bu illegal dönemde herkese ulaşım düşüncelerimizi açıklamamız çok zor. Kongreye katılsak bile çoğunluk onlarda olduğu için belki bize söz hakkı bile vermezler. Bunlar iflah olmaz, değiştiremeyiz," dedi.

Fakat Oruçoğlu gitmekte ısrarlı olduğu için İbrahim de Ankara'ya gitmek zorunluluğu duydu.

Daha sonra bazı arkadaşlarına anlattığına göre, Ankara'da İrfan Çelik'e, "Partiye zarar veren hizipçi iki kişi Ankara'ya gelecek. Parti disiplinine göre hesap sorulacak. Onları al Söke'ye getir. Eğer gelmezler, itiraz ederlerse, bağlayıp bir minibüsle getirin ya da gönderin," denilerek, isim verilmeden İbrahim ile Oruçoğlu'nun tarifleri yapıldı.

Oruçoğlu bu konuda şunları anlattı:

"Bu olayı cezaevindeyken genişçe duydum. İrfan anlattı. TİİKP Esas Hakkında Mütalaa'da belge vardı, biz o belgeden haberdar olunca duyduk. Ama İrfan, İbo'ya anlatmış dışarıdayken olayı."

Ankara'ya gelen İbrahim ile Muzaffer, AST oyuncularından Erkan Yücel'in evine gitti. Acil haller ve olağanüstü randevular için buluşma noktası tiyatrocu Erkan Yücel'in eviydi.

TİİKP Ankara sorumlusu Nuri Çolakoğlu'ydu. Her pazartesi günü Erkan Yücel ile Nuri Çolakoğlu buluşur ve gereken bilgileri birbirine aktarırlardı.

Kafasında ayrılma kararı olan İbo, Çapa'dan tanıdığı kişilerle bağ kurup bunu anlatma amacındaydı.

Çolakoğlu'yla yaptığı konuşma sırasında İbrahim, "Çakır (İrfan Çelik) Ankara'da ise onunla görüşmek istiyorum," dedi.

"Çakır'ı nereden tanıyorsun?"

"Yakın arkadaşımıdır. Çapa'dan tanıyorum."

Kaypakkaya'nın İrfan Çelik'i tanıdığını öğrenen Nuri Çolakoğlu, Çelik'e, "Aksilik çıktı. Hizipçilerle birlikte Söke'ye gitmeyeceksiniz," dedi.

Parti Merkez Komitesi'yle görüşmek amacıyla Ankara'ya gelen İbrahim ile Muzaffer'e, bu kez görüşmenin Söke'de olacağı söylendi. Bu hiç hesapta yoktu. İbo, bundan kuşkuya kapıldı.

İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu, Beşparmak Dağları'nda

İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu, TİİKP Ankara il sorumlularından aldıkları parayla, 26 Mart 1972 Pazar günü ilk önce Nazilli'ye gitti.

Nazilli'de İbrahim ile Muzaffer'i Durmuş Uyanık karşıladı; hep birlikte Avşar köyüne gitmek için yola koyuldular.

İbo, yolda giderken Uyanık'a, "Bölgede ilişkide olduğunuz köylüler ne durumda?" diye sordu. Uyanık, "Köylüler silahlı mücadeleye yatkın ama parti yöneticileri engel oluyor," diye karşılık verdi.

Avşar köyünde, Daşar Karadağ'la buluşan Durmuş Uyanık, Muzaffer Oruçoğlu ve İbrahim Kaypakkaya, Beşparmak Dağları'nda bir mağarada bulunan Doğu Perinçek'le görüşmek için yola koyuldular.

Mağaraya doğru giderken yolda yapılan sohbete daha çok Muzaffer katıldı. İbrahim sessizliği tercih etti.

10 Şubat ile 17 Şubat 1972 günleri arasında, Turanlar köylüleri, ağalara karşı sopa, tırpan ve silahla karşı geldikleri için TİİKP'le ilişkili olan bazı köylüler gözaltına alınmıştı. Jandarma

bölgede operasyonlarını sürdürmekteydi. TİİKP önderleri, bu nedenle daha temkinli hareket etmekteydi.

Güvenliklerini sağlamak amacıyla İbrahim ile Muzaffer silahlı olarak karşılandı ve Doğu Perinçek'in kaldığı mağaraya götürüldü.

Perinçek'in bulunduğu mağara, ormanlık, kayalık bir alandı, insana ürperti veren bir yerdeydi. Fakat mağarada her şey iyi hazırlanmıştı. Yiyecek torbaları, kitaplar ve radyo vardı. Her şey illegal çalışma şartlarına uygun olarak düzenlenmişti.

Muzaffer Oruçoğlu ve İbrahim Kaypakkaya, Doğu Perinçek'le karşılaştıklarında tokalaştı; birbirlerine hal hatır sordular.

Şekerli makarna pişirildi. Ayrıca, sofrada yörenin bitkilerinden yapılmış bir yemek de vardı.

Daşar Karadağ, havayı yumuşatmak için yemekle ilgili olarak İbrahim'e takıldı. İbrahim yine sessiz kaldı.

Perinçek, radyodan Almanca haberleri dinledi ve çevirdi. Daha sonra, parti ile ilgili konulara geçildi. Konuşmalar sakın bir havada başladı.

Doğu, İbo ile Muzo'yu, zamansız, halktan kopuk çıkışlarla parti güçlerinin tutuklanmasına, dağıtılmasına yol açmakla eleştirdi.

İbo ile Muzo da, Doğu'yu, silahlı mücadeleyi ertelemekle eleştirdi.

Tartışmanın merkezinde İbrahim Kaypakkaya ile Doğu Perinçek vardı. Tartışma saatlerce sürdü.

Sonunda İbo, partinin mevcut yapısı ve görüşleriyle silahlı mücadeleye önderlik edemeyeceğini, kongrenin ise hiçbir yenilik getirmeyeceğini ileri sürerek partiden ayrıldığını açıkladı.

Oruçoğlu, kongreye katılacağını belirtti. Bunun üzerine Doğu, İbo ve Muzo'yla ayrı ayrı konuştu.

Doğu, Muzaffer Oruçoğlu'na, "Doğudaki parti mallarını koruman gerekir," dedi.

"Kendi bölgem (Urfa-Mardin-Diyarbakır) hariç diğer bölgelere karışamam."

“DABK üyesi olduğunu unutma.”

“Yapamam.”

“Ege’de kal, askeri sorumluluğu üstlen, gelecek olan kadroları askeri olarak eğit o zaman.”

“Bölgemi terk edemem.”

Doğu’yla baş başa yaptığı tartışmada İbo, yazdığı yazılar temelinde iddialarını tekrar etti ve “Ben, partiden ayrılıyorum,” dedi.

Doğu, “Olabilir ama son derece yanlış yapıyorsun. Ben, sana ayrılma diyorum. Ama yine de en son kararı verecek olan sensin. Eğer ayrılmakta tamamen kararlı isen elinizde partiye ait olan para, teksir makinesi, silah ve diğer her şeyi geri vermelisiniz. Çünkü sen partiden ayrılıyorsun. Bunlar partinin malları. Bu bir ilke sorunudur,” diye karşılık verdi.

Bunun üzerine İbo ile Doğu arasındaki konuşmalar giderek sertleşti, gerginleşti.

“Çalıştığımız bölgeye gidip arkadaşlarla görüşelim. Eğer onlar da kabul ederlerse partiye ait olan malzemeleri geri verebiliriz. Ama paramız yok.”

“Tamam. İstedığınız kadar para vereceğim. Şu sıralar askeri hareketler oluyor bölgede. Başınıza bir iş gelmesin diye bu yöreyi bilen arkadaşları yanınıza vereyim, sizi buradan ayrılacağınız yere kadar sağ salim götürsün.”

Tartışmalar o gün için sona erdikten sonra Doğu Perinçek’in görevlendirdiği iki silahlı köylü, gece değişik yollardan İbo ile Muzo’yu Beşparmak Dağları’ndan geçirdi ve motosikletle götürüp otobüs durağına bıraktı.

İbo ile Muzo, iki köylünün kendilerini bıraktığı yerden bir otobüse bindi ve Ege bölgesinden Malatya’nın Akçadağ ilçesi Kürecik bucağına gitmek üzere yola koyuldu.

İbo, yolculuk sırasında Muzo’ya, “Sen de benim gibi ayrılmalıydın, bizi tutuklayabilirlerdi,” dedi.

Muzo, “Sanmıyorum. Doğu’da tutuklama eğilimi yoktu,” diye karşılık verdi.

Bunun üzerine g len İbo, Şu açıklamayı yaptı:

“İkili konuŐmamızda, DoĒu, ‘Dar günde partiyi arkadan han erliyorsun, seni tutuklattırırdım ama buna deĒmez, git,’ dedi.”

İbo ile Muzo, Kürecik’e gidene kadar, yolculuk boyunca, yapacakları işler üzerine konuştular, tasanlarını birbirine aktardılar ve kimlerle ne yapılacaĒı üzerine konuştular.

Daimi Komite

Ege’nin Beşparmak DaĒları’ndan doĒruca Malatya’nın Ak adaĒ ilçesi Kürecik (Kepez) bucaĒında Mehmet Ali  zdoĒan’ın evine gelen Muzaffer Oru oĒlu ile İbrahim Kaypakkaya, var olan ilişkileri yürütmek amacıyla bir “Koordinasyon Komitesi” oluŐturulmasına karar verdiler. Bu nedenle çok yakın gördükleri kişilerle görüşme kararı aldılar.

Muzaffer ile İbrahim, “Daimi Komite” olarak bütün işleri üstlenecekti. Tespit edilen isimlere alınan kararlar uygun bir dille açıklanacak, kabul edenler Koordinasyon Komitesi’ne alınacaktı.

Koordinasyon Komitesi, birinci kongreyi hazırlayacak; program, tüzük hazırlanırken “Halk Savaşı” adlı bir yayın organı  kartılacak; Tunceli, Malatya ve Diyarbakır’da gerilla savaşı örgütlenecek; “Daimi Komite”, Tunceli’ye yerleŐecekti.

İbo ile Muzo, Mahir ve arkadaşlarının  ld r ld Ē  30 Mart 1972 Perşembe günü, Kürecik’in Balhacı köyünde idi.

Bu kararların alınmasından sonra İbo, g vendiĒi kişilerle tek tek ve ayrı olarak görüŐmeye başladı.

Bekir ŐaĒı  ay Mahallesi civarında bir kervansaray yıkıntısında Ali Meral, Ali Mercan, Ali Taşyapan ve Hacı  zdoĒan’a da ayrılma olayını anlatan İbo, “Mevcut  rg t içinde kalıp görüş mücadelesi yapma olanaĒı tükendi. Artık onlarla uyulamayacaĒı, beraber  alıŐılamayacaĒı ve ikna olamayacakları ortaya  ıktı. Bunlarla devrim yapılamaz. Yeni bir örgütlenmeye gitmek zorunlu,” dedi.

Ali Meral ile Hacı Özdoğan, “Düşünmemiz lazım,” diyerek, ayrılık konusunda net bir tavır almadı.

Bunun üzerine İbo, Ali Mercan (Küçük Ali) ve Ali Taşyapan (Büyük Ali) yeniden toplandı.

İbo, daha önce konuştuklarını burada da aynen tekrarladıktan sonra, “İkinizi Koordinasyon Komitesi’ne alıyorum,” dedi.

Ali Mercan ile Ali Taşyapan, “olur” anlamında başlarını salladı.

Atılan bu adımdan sonra İbo, Arslan Kılıç’la görüşmek için İstanbul’a gitti.

Ali Mercan ise, Şafak kadrolarına ayrılık nedenlerini anlatmak için Filistin’e, Muzaffer Oruçoğlu da Tunceli’ye gitti.

TİİKP’deki Ayrılık Partinin Diğer Kadrolarına Nasıl Yansıyor?

Doğu Anadolu bölgesinde sorunlar baştan itibaren vardı. Oral Çalışlar, bölgeye gittikten kısa bir süre sonra yakalandı. Daha sonra bölgedeki çalışmalara katılan Bora Sabri Gözen, uzun süren bir hastalığa yakalandı. Çalışmalar aksamıştı.

Parti Merkez Komitesi, bölgeye Daşar Karadağ’ı gönderme kararı aldı. Karadağ’ın bölgeye gönderileceği sırada yeni bir durum ortaya çıktı ve İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu, parti merkezinin bulunduğu bölgeye gitti.

Kaypakkaya, “partiden ayrıldığını”; Oruçoğlu, “partide kaldığını” açıklamıştı.

TİİKP Merkez Komitesi, bu konuda şu değerlendirmeyi yaptı: “Bölge Komitesi’nden birisi partiden ayrıldı, birisi partide kaldı. Biz, şimdi ikisini beraber gönderdik. Acaba bu doğru mu oldu?”

Bu nedenle, Daşar Karadağ’ın neler olup bittiğini öğrenmesi için bölgeye gönderilmesine karar verildi.

Oruçoğlu Tunceli’ye gittikten hemen sonra, TİİKP merkezinden Daşar Karadağ da bölgeye gönderildi.

Karadağ, Tunceli’de Kabil Kocatürk’ü bulduktan sonra, “Merkez’den geliyorum. Parti içi bazı sorunlar var. Arkadaşları topla, hepsiyle konuşmamız gerekir,” dedi.

Kocatürk, Karadağ’dan partideki bazı gelişmeler hakkında bilgi almak istedi.

“Parti kongresi ne zaman toplanacak ve kimler katılacak?”

“Ülke genelinde yoğun baskılar söz konusu. Partinin en önemli kadrolarının bu dönemde bir yerde toplanması güvenlik açısından uygun bulunmadığı için kongrenin toplanmasının zamanı şimdi değil diye düşünülüyor.”

“Merkez Komitesi’ni oluşturan kişiler daha çok Doğu’nun yakın çevresinden oluşuyormuş, doğru mu?”

“Sen bunları nereden biliyorsun?”

“Merkez Komitesi’nden olan bir arkadaş söyledi.”

“Bu arkadaş zaten Merkez Komitesi’ni çok suçluyor ama yazdığı bir mektupla bir sürü arkadaş yakalattı.”

Daşar Karadağ, daha sonra Muzaffer Oruçoğlu’yla Dağ Mahallesi’nde Şafak kadrolarının kaldığı evlerin civarında gece yarısı buluştu.

Konuşurken bir aracın farları onları yalayıp geçti. Oruçoğlu kendisini yere attı ve dönerek aşağıya doğru indi. Herhangi bir saldırıya karşı kendini korumaya aldı.

24 Nisan 1972 günü, Tunceli’nin Dağ Mahallesi’nde, lise öğrencisi Baki İşçi’nin evinde Tunceli’nin önde gelen Şafak kadroları toplandı.

Daşar Karadağ, Muzaffer Oruçoğlu, Kabil Kocatürk, Kemal Bozdağ, Hasan İlter, Hayrettin İpek, Baki İşçi, İsmail Erdoğan, Halil İbrahim Akyol, Hüseyin Bozkurt, Ali Yıldız ve Ali Haydar Yıldız’ın da bulunduğu yaklaşık on sekiz kişinin katıldığı bir toplantı düzenlendi.

Toplantıda, “TİİKP içerisindeki görüş ayrılıkları” ortaya konuldu.

Daşar Karadağ, “partinin imkânlarını kullanan İbrahim Kaypakkaya’nın hizipçilik yaptığını” söyledi ve onu “maceracılıkla” suçladı.

Beşparmak Dağları'ndaki toplantıda "partiden ayrılmayacağını" söyleyen Muzaffer Oruçoğlu'nun, parti merkezini "devrimle yan çizmek ve pasifizmle" suçladığını gören ve buna şaşırarak Karadağ, "Beşparmak Dağları'na gelip Doğu'yla konuştuğunda senin böyle bir meselen yoktu. Şimdi sen hangi taraftasın?" diye sordu.

Kabil Kocatürk, "Kitle hareketi içinden gelen birisiyim. Bu kadar emekle, harçla yoğrulmuş ve bir aşamaya getirilmiş yapıyı kalkıp da hazırlıksız olmadığı bir yola sokmayı böyle bir dönemde doğru bulmuyorum. İbrahim'in görüşleri doğrudur ama ben partinin içinde muhalefet edilmesi taraftarıyım. Yeni bir oluşuma karşıyım," dedi.

Tartışmaların sonunda Oruçoğlu, toplantıda bulunanlara, "İsteyen Şafak safında kalsın, isteyen silahlı mücadele yönteminde kesin mücadele verecek bizim örgütümüze girsin," diyerek tavrını açıkça belirtti.

Daşar Karadağ da, "Bu arkadaşlar artık partinin görevleri değildir. Bu nedenle, partiye ait olan bütün malzeme ve imkânlarını partiye devretmeleri gerekir. Bu durumda ayrıca, arkadaşların da bu olayları değerlendirip ya kalıp partide ya da ayrılıp istedikleri yerde mücadelelerine devam etmeleri konusunda karar vermeleri gerekir," dedi.

Sonuçta, Kemal Bozdağ, Ali Yıldız ve birkaç kişi TİİKP merkezini destekledi. Kabil Kocatürk, Doğu Perinçek'le görüştüktan sonra kararını vereceğini söyledi.

Toplantıdan sonra Muzaffer Oruçoğlu, Mazgirt köylerine gitti ve orada tanıştığı yeni insanlarla ilişkilerini geliştirdi. Bunlardan birisi de Ali Haydar Yıldız'dı.

Muzaffer Oruçoğlu ile Ali Haydar Yıldız bölgeyi taramaya başladılar. Birlikte Nazimiye'ye geçip oradaki köyler gezildi, Düzgün Dağı'na tırmanıp mağaralara bakıldı. Nazimiye'den sonra Oruçoğlu, tek başına bir arkadaşının desteğiyle Ovacık'a gitti ve bazı köylerde yeni ilişkiler kurdu. Daha sonra Karakoçan'a geçti, Devrimci Öğretmenler Birliği Başkanı Niyazi İlgazi ve Zülfi Yıldız'la tanıştı.

Tunceli'deki toplantıdan sonra diğer parti kadrolarıyla görüşmek için Malatya'ya giden Daşar Karadağ, bulabileceği bütün yerlere haber bıraktığı halde Ali Mercan ve Ali Taşyapan'la görüşemedi.

Kabil Kocatürk ile Daşar Karadağ, Söke'ye gidip Doğu Perinçek'le görüşmek için daha önce kararlaştırdıkları gibi Ankara'da buluştu.

İlk önce İzmir, daha sonra Söke'ye giden Kabil Kocatürk, Daşar Karadağ, Ümit Uçok ve Şükrü Doğan Yurdakul, Beşparmak Dağları'na kendilerini götürecek Ahmet Uyanık'ın köydeki bahçesinde beklemeye başladılar.

Bölgede tutuklamalar başlamıştı. 11 Nisan 1972 Salı günü Abdurrahman Taşçı, Ahmet Uyanık, Durmuş Uyanık ve Mehmet Güney yakalanmıştı.

15 Nisan 1972 Cumartesi günü Nuri Çolakoğlu ile Erkan Yücel, Ankara'da yakalandı.

23 Nisan 1972 Pazar günü, Beşparmak Dağları'nda yapılan operasyonlarda kimse yakalanamamıştı ama barınılan mağaralarda *Şafak* dergileri, broşürleri, yiyecekler, ilaçlar ve teksir malzemesi bulunmuştu.

Yakalananlardan Ahmet Uyanık, belirlenen tarihte buluşacakları yere gelecek olan arkadaşlarına kaçmaları için imkân bırakmak için sorguda bir gün dayandı. İkinci günün gece yarısı bölge jandarma tarafından sarıldı. Ahmet Uyanık da aralarındaydı.

Şükrü Doğan Yurdakul, Kabil Kocatürk, Daşar Karadağ ve Ümit Uçok, 1 Mayıs 1972 Pazartesi günü yakalandı.

Aynı gün Söke'nin Avşar, Sarıkemer ve Serçin mıntıkalarında yapılan operasyonlarda toplam 17 kişi yakalandı.

Askerlerin başındaki subay, silahını Kabil Kocatürk'ün başına dayayarak, "Topal Timurlenk nerede?" diye sordu.

Jandarma çemberinin dışında kalan ve arkadaşlarının yakalandığını gören Ercan Enç, hemen oradan uzaklaştı ve bölgede kalan bütün arkadaşlarını önlem almaları konusunda uyardı.

Siverek'teki kadrolardan Ramazan Balpetek ile Seyithan Dokay, TİİKP'deki ayrılıklar hakkında şunları söyledi:

“TİİKP ve Doğu Perinçek’i biliyorduk. Fakat İbrahim Kaypakkaya’nın TİİKP ve Doğu Perinçek’ten ayrıldığını, ayrı bir örgüt kurduğunu, bu örgütün adının ne olduğunu bilmiyorduk. O kültürel yapıda değildik. Cezaevine girdikten sonra ayrılıkları ve ayrı örgüt olduğunu öğrendik. Örgütün ismini de o zaman duyduk. Bizim için önemli olan devrimci mücadeleydi. Biz herkesi aynı şekilde biliyorduk. Devrimci birileri Siverek’e gelip gidiyor. O dönemde Hikmet Kıvılcımlı grubu gelseydi biz öyle olurduk. THKO grubu gelseydi ondan, THKP-C grubu gelseydi ondan olurduk.”

Genelge

TİİKP Merkez Komitesi, parti üyelerine, “Bölünme hareketinin öncüleri İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu’nun partiden çıkarıldıklarını” bildiren bir genelge yayınladı.

“Kişilere özel ve gizli” kaydıyla yayınlanan genelge özetle şöyleydi:

“Yoldaşlar, Marksist-Leninist hareket saflarına ihanet ve bölücülük tohumlarının saçılmasına ve bir Marksist-Leninist için en alçak tohum olan hizipçiliğe karşı kayıtsız ve hatta belki de alet olmamız çok ağır sorumluluğu gerektirir. Proletarya hareketi herkesten hesap soracak. Proletarya hareketine karşı bölücülük ve ihanet bayrağını fütursuzca açmışlar... Hareketimizi ve yönetimi şerefsizlikle suçlayacak kadar ileri gitmişler... Harekete karşı alçakça giriştikleri hizip faaliyetlerini artık açığa vurmuşlardır. Hizipçiliğin sınıf temeli, proletaryanın ve dolayısıyla halkın tümünün davasına ihanet edip zümre menfaatlerinin kullanmasıdır. Biz komünistler bunu lanetleyerek mahkûm ederiz. Proletaryanın disiplini ve örgütlü mücadelesi küçük burjuva beylere ağır geldi. Onlar her türlü Leninist örgütlenme ilkelerini çiğneyip kendi bencil ihtirasları uğruna hareketimiz disiplinini baltalamak ve mümkün olan en büyük zararı vermek için harekete geçtiler... Kendini devrimci örgütlenme içinde eritmemek, kendi iradesini

proletarya hareketinin üstüne çıkartmak... Ne revizyonizm ne oportünizm, bu sıfatlar, bu alçak davranış için hafif kalır... Bu hainlerin proletarya hareketinin bir miktar parasını, bazı eşyasını ve araçlarını yangından mal kaçırır gibi çaldıklarını öğreniyoruz. Hareketimizin başta köylük alanlardaki çalışması, buralarda birçok hatalara rağmen yoksul köylülerin silahlanmasına dayanan ihtilalci bir otorite kurulmuştur. Hareketimiz köylü yığınlarıyla kaynaşmıştır. Bazı şiddet hareketlerine girişmiş ve önderlik etmiştir. Bir proletarya hareketinde meseleler nasıl çözülür? Herkes ben şurdanım sen ordansın diyerek hizip yaratmak suretiyle mi? Yoksa organlar içinde karara bağlamak ve çelik disiplin uygulamak yoluyla mı? Hareketimizin merkezi bütün Leninist hareketlerde olduğu gibi mücadele içinde doğdu, teşekkül etti ve yurdumuzdaki Marksist-Leninist harekete otoritesini kabul ettirdi. Ve en nihayet yukarıdan aşağıya yürütülen bir teşkilatlanmayla kesin meşruiyet kazandı. Demokratik merkezîyetçilik ilkelerine dayanarak işleyişini yürüttü. Bugüne kadar aldığı bütün kararları oybirliğiyle aldı. Hareketimiz merkezi birliğimizi sağlayabilmiş ve disiplin uygulayabilmiştir. Böyle olduğu içindir ki hareketimiz enternasyonal proletarya hareketinin bir müfrezesi olma şerefini kazanmıştır... Biz genç bir hareketiz. Tecrübemiz çok geridir. Küçük burjuva kökenli yoldaşlar çoğunluktadır... Proletaryanın ihtilalci davasının şerefli saflarında yer alın. Hatalarınızı yenmeye cesaret edin... Komünist hataları yenmeye cesaret eden, kendini değil halkını seven kişidir... Kişileri ihtilalci kılan proletarya örgütlenmesinin kolektif mücadelesidir. Kişi ancak bir proletarya örgütünün içinde Bolşevikleşebilir... İhtilalci mücadele çok yönlü bir faaliyettir... Kişi ancak böyle çok yönlü bir faaliyetin pratiğini birleştiren çeşitli alanlarda ve bölgelerde kazanılan tecrübeyi birleştiren ve yöneten bir proletarya teşkilatlanması içinde komünist olabilir. Yeni kişi ancak uluslararası proletaryanın ihtilalci müfrezesinin bir parçası olarak komünist olabilir. Marksizm-Leninizmi kavrama ve yurdumuz şartlarına kaynaştırma, ihtilalci düşüncüyü halkın elinde bir silah haline getirme yolunda ilerledik... Hare-

ketimiz, eleştiri, özeleştirici silahıyla ve çelik disipliniyle hatalarını yenecektir... Hareketimiz bugüne kadarki tecrübeleri toparlayacak, hatalarını ve başarılarını Marksizm-Leninizm ışığında tespit edecektir... Özeleştirici, başta merkez olmak üzere bütün kademe ve organların ortak bir faaliyeti olarak oluşturulmaktadır... Endonezya, Filipinler metinleri, bölücülerin eleştiri metni, program ve tüzük taslakları, toprak devrimi programı, siyasi durum tahlili, *Şafak* gazetesindeki yazılar, *Şafak* yayınları, *Proleter Devrimci Yıldız* ve yabancı dilden Aydınlık yayınlarımız... Hareketimiz tecrübe ve mücadele içinde Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesini her geçen gün daha kuvvetle kavlıyor. Bu siyasi ideolojik esas olarak doğru olduğunu gösteriyor. Bu hat içinde çok hatalı kararlar aldığımız, yanlış uygulamalara girdiğimiz, büyük hatalar yaptığımız oldu ve oluyor... Ama biz hiçbir şeyi başıbozukluk, disiplinsizlik ve anarşi içinde çözmedik. Hareket içinde merkezîyetçilik ve demokrasiyi birleştirerek çözdük ve çözeceğiz. Kişinin örgüte, azınlığın çoğunluğa, alt kademelerin üst kademelere, bütün hareketin merkeze tabi olması ilkemizden ayrılmadık ve ayrılmayacağız. Sizi uyarıyoruz. Halkımızın en değerli varlığı olan hareketimizin disiplinine uyun. Proletaryanın kırmızı bayrağı altında görevinizin başına geçin. Kırmızı selamlar.”¹²

“Marksist-Leninist Temeller Üzerinde Yeniden Örgütleniyoruz”

İbo, parti içindeki ayrılık ve bunların sebepleriyle ilgili özetleştirmeleri yazmıştır:

“PDA ve *Şafak* hareketi saflarında iki kanat arasında bazen açık, bazen gizli, bazen sert biçimlere bürünerek, bazen yumuşayarak ama kesintiye uğramaksızın sürüp gelen mücadele nihayet iki kanadın aynı örgüt içinde bir arada durmalarının artık tamamen imkânsız olduğu bir noktaya geldi dayandı. Şimdi proleter kanat, revizyonist burjuva klikle bütün bağlarını bıçakla keser gibi kesip atarak Marksist-Leninist temeller üzerinde yeni-

den örgütlenmeye girişmiş bulunuyor. Fakat hareketin başına çöreklenen revizyonist kliğin marifetiyle birçok yoldaş iki çizgi arasındaki mücadeleden habersiz kaldı. Revizyonistler, parti disiplini perdesi arkasına sığınarak iki çizgi arasındaki mücadeleyi kadrolardan gizlediler. Kadrolardan doğru devrimci düşünceleri hayâsızca ve alçakça gizleme yoluna gittiler... Revizyonistler, kadroların şaşkınlığından faydalanarak bulanık suda balık avlamaya çalışıyorlar. Hakkımızda bir yığın ipe sapa gelmez dedikodularla, iftira kampanyalarıyla, şahsi saldırılarla meselenin özünü gözlerden saklamaya, pisliklerini gizlemeye, bizleri yaralamaya çalışıyorlar... Revizyonist kliğin öteden beri kılıktan kılığa girerek, ama özünde esaslı hiçbir değişikliğe uğratmadan devam ettirdiği ihanet çizgisini ve bu çizgiyle aramızdaki mücadelenin geçmişini kısaca özetlemeyi zorunlu görüyoruz... Gerçekler sinsi PDA ve Şafak revizyonizmi tarafından kedinin pisliğini örtmesi gibi gizlenmeye çalışılmaktadır... Bu iğrenç burjuvalar bir yandan, 'Evet, silahlı halk savaşı esastır,' dedikten sonra, öte yandan 'ama'yı bastırıyorlar, bin dereden su getirerek Sosyalist Kurultay'ı, legal yayınevi faaliyetini, pasifizmi ve teslimiyetçiliği; Mao Zedung düşüncesiyle, halk savaşı çizgisiyle bağdaştırmaya çalışıyorlardı. Şubat 1971'de partililere bir genelge yayınlandı. Bu genelgede aynı ikiyüzlü tutum devam ettirilmektedir... Bu alçaklar köylerde esaslı hiçbir faaliyet yokken, bütün çalışma Ankara, İstanbul ve İzmir'e tıkanıp kalmışken; köylerdeki çalışmanın esas, şehirlerdeki çalışmanın tali olmasını isteyen kadrolar hakkında böylesine malikûmiyet kararları kestiler... Yukardan beri özetlediğimiz tüm noktalarda Sosyalist Kurultay, legal yayın faaliyetinin esas olması, İşçi-Köylü çalışma komitesi ve bürolar şefliğinde örgütlenme, köy çalışmasının tali tutulması, silahlı mücadelenin durmaksızın kösteklenmesi, illegal faaliyetin ikinci plana itilmesi, burjuva demokrasisine bel bağlanması, baş çelişkinin ve temel gücün yanlış tespit edilmesi, feodalizmi ve toprak devrimini inkâra varan Boratavcı görüşlerin savunulması, Kıvılcımcılık, Mihrici Dev-Güç anlayışının ve Kemalizm görüşünün

benimsenmesi, anti Marksist-Leninist faşizm teorilerinin piyasaya sürülmesi, askeri darbecilikle halk savaşının bağdaştırılmaya çalışılması ve benzeri konularda yani devrimci mücadelemizin en temel, en önemli bütün sorunları üzerinde burjuva önderlikle Marksist-Leninist kanat arasında sürekli bir mücadele olmuştur... Gerçeğe dayanmayan ithamlar üzerine Marksist-Leninistler görüşlerini on bir ilke halinde özetleyip toplantıya sundular. Ve bunların herkesçe benimsenip benimsenmediğinin oylanmayla tespit edilmesini istediler. Revizyonistlerin, izaha muhtaç olduğu gerekçesiyle oylanmasını engelledikleri bu ilkeleri aktarmakla yetiniyoruz:

1. Köylük bölgelerdeki faaliyet esas, şehirlerdeki faaliyet talidir.
2. Silahlı mücadele esas, diğer mücadele biçimleri talidir.
3. İlegal faaliyet esas, legal faaliyet talidir.
4. Ülke çapında düşman bizden güçlü olduğu müddetçe stratejik savunma esastır.
5. Stratejik savunma içinde taktik taarruzlar esas, taktik savunma talidir.
6. Bu dönemde köylerde silahlı mücadele içinde gerilla mücadelesi esas, diğer mücadele biçimleri talidir.
7. Şehirlerde (büyük şehirlerde) stratejik savunma döneminde kuvvet biriktirmek ve fırsat kollamak esas, ayaklanmalar düzenlemek talidir.
8. Örgütlenmede parti örgütlenmesi esas, diğer örgütlenmeler talidir.
9. Diğer örgütlenmeler içinde silahlı mücadele örgütleri esastır.
10. Kendi kuvvetlerimize dayanmak esas, müttefiklere dayanmak talidir.
11. Ülkemizde silahlı mücadele şartları vardır...

“PDA revizyonizmi, kendini yeni şartlara uydurarak Şafak revizyonizmi haline dönüşmüştü. Yapılan sözlü ve yazılı eleştiriler burjuva önderliği çileden çıkarıyor. Onlar, bu eleştiriden

gereken dersleri çıkarmadılar. Eleştirileri düşmanca karşıladılar, bastırma yoluna gittiler, kadrolardan gizlediler. Marksist-Leninstlerin hâkim olduğu Doğu Anadolu bölgesinin ‘Şubat Kararı’, burjuva önderliği iyice telaşa düşürdü. Derhal eleştiriye toplatma kararı aldılar. Alelacele bu eleştiriye cevap teşkil eden bir genelge yayınladılar. Bu genelge yeni bir ikiyüzlülük ve oportünizm örneğidir. Burjuva önderlik, ilke ve istikrar namına bir şey tanımadan çeşitli düşünceler arasında yılan gibi kıvrılıp duruyordu. Söz konusu genelge ile Marksist-Leninstlerin o güne kadar sürekli olarak savunduğu fakat kabul ettiremediği birçok şeyi kabul etmiş görünüyordlardı. Üstelik bunları başından beri savunuyormuş gibi yavuz hırsız pozları takınıyorlardı. Marksist-Leninstlere hizipçilik, mevki düşkünlüğü, Troçkistlik çamurları fırlatıyorlardı. Bu genelge, ikiyüzlülük ve oportünizm örneği idi. Çünkü o genelgedeki birçok doğru düşünce, satır satır Marksist-Leninstlerin eleştirisinden alınmıştı... Genelgeyi çıkarmaktaki amaçları eleştiriyi boğmak, revizyonizmlerini iyice maskelemektir...

“Baylar! Kıvırtmacada, ikiyüzlülükte, sahtekârlıkta parmak ısırtacak kadar ustasınız. Ama sizin ustalığınız proletarya saflarında on para etmez. Siz, bu maharetlerinizi gidip burjuva ve toprak ağaları partilerinde gösterirseniz emin olun onlar sizi hararetle bağırlarına basacaklardır. Kabiliyetlerinizi boşu boşuna harcamayın, bir an evvel değerinizi takdir edecek olanların yanına koşun... Hizipçi ve bölücü olan kimdir. Hizipçi ve bölücü olanlar, revizyonist çizgide ısrar edenlerdir. Bütün eleştirilere rağmen hatalarını düzeltmeyenler, düzeltmemekte ısrar edenlerdir. Hizipçi ve bölücü olanlar, samimiyetle özeleştiri yapmak yerine sadece çok sıkıştıkları zaman revizyonist özü yeni bir biçimle kamufle edenlerdir. Hizipçi olanlar, kendilerine eleştiri yönelten kadrolardan örgütün imkânlarını esirgeyenler, kendilerine yağcılık ve dalkavukluk yapanlara bütün imkânları sergileyenlerdir. Hizipçi ve bölücü olanlar, örgüt içinde körü körüne itaati, dalkavukluğu, sırt sıvazlamayı teşvik edenlerdir... Hizipçi ve bölücü olanlar, kendilerini eleştiren kadroları iğrenç bir iftira ve dedikodu

kampanyasıyla yıpratmaya, diğerkadroların gözünden düşürmeye, tecrit etmeye çalışanlardır. Hizipçi ve bölücü olanlar, eleştirimekanizmasını işleten kadrolar aleyhine sinsiplanlar hazırlayanlardır. Bu gibi kadrolara silahla komplolar düzenleyenlerdir. Hizipçi ve bölücü olanlar, hem demokrasi hem de merkeziyetçilik ilkesini çiğneyerek kendilerine en aşırı demokrasiyi, Marksist-Leninistlere de en aşırı merkeziyetçiliği uygulamak isteyenlerdir. Burjuva önderlik bütün bu özellikleriyle hizipçiliğin ve bölücülüğün en tipik örneklerini vermiştir. Mesela onlar, Marksist-Leninist arkadaşlardan birinin çalıştığı bir bölgede yakalanmalar olması üzerine rezalet, kepezelik diye yaygara koparıırken, kendi çömezlerinin sorumlu olduğu bölgedeki yakalanmalar üzerine, ‘Pek bir şey yoktur. Hem devrim inişli çıkışlıdır,’ diye çömezlerini kurtarmaya çalışmışlardır. Mesela onlar, Marksist-Leninistlerin üç bin lira istemesi üzerine, ‘Şehirlerdeki aydınların aidatına bel bağlamayalım,’ diye yaygara yaparken, kendi çömezlerine bir seferde otuz beş bin lirayı göndermekten hiç tereddüt etmemişlerdir. Mesela onlar, Marksist-Leninist kadroları tasfiye için sinsiplanlar hazırlamışlar, örgütsel ayrılık kesinleştikten sonra da bu hizipçi faaliyetlerini ‘Zaten atılacaklardı,’ diye ağızlarından kaçırmışlardı. Mesela onlar, 26 Mart 1972 tarihinde birliği korumak için tartışmaya çağırdıkları iki arkadaşahaince bir silahlı komplo düzenleyecek kadar alçalmışlardır...

“İflah olmaz burjuvaların hâkim olduğu partilerde Marksist-Leninistlerin kendi aralarında birleşerek bunlara karşı mücadele etmeleri hizipçilik değildir. Tarihi bir görevdir. Proletaryaya ve emekçi halka karşı vazgeçilmez bir yükümlülüktür. Hizipçi olanlar iflah olmaz burjuvalardır. Çünkü bunlar kendi küçük kliklerinin menfaati adına proletaryanın ve emekçi halkın menfaatine sırtlarını çevirmişlerdir. Çünkü bunlar, kendi küçük kliklerinin menfaati adına proletaryanın ve emekçi halkın birliğini baltalamışlardır... Marksist-Leninistler halkın menfaatıyla partinin menfaatinin aynılaşmasını istiyorlardı, bu da ancak burjuva önderliğin partiyi soktuğu teslimiyet ve ihanet yolundan onu ayırmakla

mümkündür. Burjuva önderliği eleştiri ve ikna yoluyla düzeltmek imkânsız olduğuna göre yapılacak şey, iflah olmazları tercih etmemek, onları ihanete giden yollarında yalnız başına bırakmak, partiyi ve kadroları devrim yolunda birleştirmektir... Örgütsel ayrılığın kesinleştiği son tartışma toplantısında burjuva önderlik, Marksist-Leninistlerden hizipçilik yaptıkları için özeleştirisi istedi. Marksist-Leninistler, revizyonizme karşı mücadele ettikleri için özeleştirisi yapmazlar, tersine revizyonizme karşı mücadele etmedikleri veya yeterince mücadele etmedikleri veya revizyonist hatalara düştükleri zaman özeleştirisi yaparlar. Burjuva önderliğin özeleştirisi isteği bu sebeple reddedildi. Hizipçilik suçlamaları da reddedildi. Burjuva önderlik, ileride toplanacak kongre sonuçlarına Marksist-Leninistlerin kayıtsız şartsız itaat etmeye söz vermemelerini istedi. Proletarya partilerinde böyle bir şeyin tartışması bile yapılamaz. Fakat bizde revizyonizm partinin başına çöreklenmişti. Bu hizipçi, burjuva unsurlar kongre delegelerini de hizipçi bir tutumla tespit etmişlerdi... Kongre, Marksist-Leninistler için hiçbir fayda sağlamayacaktı. Burjuva önderlik, revizyonist çizgisini daha şimdiden sağladığı çoğunluğa dayanarak kongre kararı haline getirecekti. Marksist-Leninistler, kuru gürültücü çoğunluğun oyları karşısında, düşüncelerini ifade etmek imkânını bile bulamayacaklardı. Ayrıca Marksist-Leninistlere örgüt içinde hayat hakkı kalmamıştı. Her türlü eleştiri imkânlarını ellerinden almak, bu eleştirilerin kadrolara ulaşmaması için her çareye başvurmak, onlar aleyhine sinsi tertipler planlamak, demokratik merkeziyetçiliğin hem demokrasi hem de merkeziyetçilik ilkelerini çiğnemek, revizyonist önderliğin sanatı haline gelmişti. Parti disiplini denilen şey artık proletarya düşüncesi üzerinde bir burjuva disipliniydi. Bu şartlar altında örgüt içinde kalarak mücadeleye devam etmek hem imkânsız hem de faydasızdı. Proletaryaya ve halka hizmetin yolu artık revizyonist klikten örgütsel olarak da ayrılmaktı. Marksist-Leninistler de öyle yaptılar. Burjuva disiplinini reddettiler. Ona karşı artık cepheden mücadele etmeye karar verdiler. Bize bölücü ve hizipçi diyen burjuva baylar, siz

önce kendinizin iflah olmaz revizyonistler olmadığınızı ispatlayın. Sizin parti disiplini dediğiniz şeyin, proletaryanın ve emekçi halkın menfaatleriyle çelişmediğini ispatlayın. Bunu ispatlamadığınız müddetçe bölücülük ve hizipçilik isnatlarınız birer kuru iftira olmadan ileri gidemeyecek. Sizler de adi iftiracılar olarak kalacaksınız. İşte meydan, buyurun!”

İbo, İstanbul’a Gidiyor

İbo, 1972 Nisan’ının son haftasında İstanbul’a gitti. Koordinasyon Komitesi için tespit edilen isimler arasında Arslan Kılıç da vardı.

İbo, Çapa’dan tanıdığı Murat Aydın aracılığıyla, TİİKP İhtilalci Gençlik Birliği sorumlusu Arslan Kılıç’la bağ kurdu. TİİKP içerisindeki tartışmalardan Arslan Kılıç’ın haberi yoktu.

İbo ile Arslan Kılıç, üç-dört gün boyunca ayrılığa neden olan konuları tartıştılar.

İbo’nun getirdiği yazıları okuyup ikna olan Kılıç’ın, sadece Kemalizm değerlendirmesine itirazı oldu. İbo’ya özetle şunları söyledi:

“Kemalizm konusundaki değerlendirmeni veri bakımından, kaynaklar bakımından kısır buldum. Çünkü bir tek Şnurov’un incelemesine dayanarak tek yanlı ve hep olumsuz tarafını ele almışsın. Cumhuriyet devriminin olumlu yanları eksik bırakılmış. Mao’nun, Stalin’in görüşleriyle bir açılma meydana gelebilir.”

İbo da Kılıç’a şu karşılığı verdi:

“Gerçekten de yazıda kaynaklar bakımından büyük ölçüde eksikler ve tek yanlılık var. Fakat ortaya koyduğum tespitler genel olarak doğrudur. Zaten bu yazıyı geliştirmek için daha geniş bir araştırmayla daha sağlam kaynaklara, daha sağlam tarihsel belgelere ve kanıtlara bağlamak istiyorum. Tartışmalı bir konu olarak aramızda kalsın. Birkaç gün kaldıktan sonra İstanbul’dan ayrılacağım. Sonra yeniden İstanbul’a geleceğim. O zaman bu çalışmalara yeniden bakarız.”

Arslan Kılıç ile İbrahim bu noktada anlayış birliğine vardılar.

Yazdığı yazıları Kılıç'a veren İbrahim, "Bu yazıları tartışmalarımız, konuşmalarımız çerçevesinde oku ve bir karar ver. Yeniden İstanbul'a gelene kadar mevcut ilişkilerini sürdür ama sana bağlı diğer arkadaşlarla görüşmem için onları bu tartışmalar çerçevesinde hazırla," dedi.

Bir süre İstanbul'da kalan İbo, daha sonra Kürecik'e gitti.

Mustafa Mordeniz Öldürülüyor

THKO'lular, 1971 Mayıs'ında Malatya'da güvendikleri köylülerden olan Mustafa Mordeniz'in evine de zaman zaman uğrayıp ihtiyaçlarını gidermişlerdi.

Bir iddiaya göre, "Muhtar Mustafa Mordeniz, Akçadağ'da tıraş olurken berbere, 'Dağda gençler var. Ekmek götürdük,' gibi şeyler söyler. Bunu duyan birisi ihbar ediyor. Sonuçta Sinan Cemgil ve iki arkadaşı, 31 Mayıs 1971 Pazartesi günü çıkan çatışmada öldürülüyor."

18 Mayıs 1972 Perşembe akşamı...

Malatya ili, Akçadağ ilçesi, Kürecik Bucağı Kâhyalı köyü, Büyükdere mevkii...

Ali Taşyapan anlatıyor:

"Mustafa Mordeniz'in cezalandırılması işi, bölgede başlatılacak ilk silahlı eylemin olacağı görüşü, Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi döneminde oluştu. Lakin bu düşünce hep propaganda düzeyinde kaldı, pratiğe dönüştürme yönünde somut bir adım atılmadı. TKP(ML)'nin ortaya çıkışıyla birlikte bu eylem pratiğin gündemine oturdu. Eylemin ön hazırlığı yönünde somut çabalara girdik. Muhtarın siması ve evinin özelliği hakkında bilgi topladık, birkaç kez de muhtarın evinin civarında dolaşıp inceleme yaptık. Eylemin süreci, düşündüğümüzden daha fazla uzayıp ileriye sarkıyordu. Bu durum ise İbrahim Kaypakkaya'nın canını sıkıp onu sinirli kılıyordu.

“İşin gerçeğini konuşayım, ben bu eylemde İbrahim kadar istekli davranmıyordum. Muhtara acıdığımdan mı? Hayır. Silahlı eylem, propaganda-ajitasyona benzemez. Gündeme girdiğı andan itibaren kişiye korku karışımı yoğun bir heyecan bulaştırır. Elma koparmaya değil, can almaya gidiyorsun, psikolojik âlem için yükü ağır bir iştir. Hedef aldığı kişi nefretlik de olsa can alıyorsun, bir hayat söndürüyorsun. Üstelik bu kişiyle bir cephe savaşı içinde değilsin. Yani canını kurtarmak için onun canını almak şeklindeki psikolojik ortamı yaşamıyorsun. Nihayet pusu kurup teslim alacaksın, karşında savunmasız, boynu bükük bir insanın hayatına son vereceksin. Bana göre insani fenomen açısından zor bir olay. Ayrıca eylem süreci içinde kendini de düşünüyorsun. ‘Ya ben adamı haklamadan o beni haklarsa’ türünden kaygı taşıyorsun. Bundan başka eylem sonrası baskıyı hesaplamak durumundasın. Senden alıp götüreni, sana kazandırandan daha fazla olursa neye yaradı bu eylem. Halkı da düşünmek zorundasın. Sen deliğe çekilirsin, ama o tas gibi meydanda. Devlet istediğini gözaltına alır, işkenceye çeker. Öte yandan gelen baskıyla senin hareket alanın daralır, kitlelerle bağın zayıflar, propaganda-ajitasyon olanağın kısıtlanır. Belki de bölgeyi terk etmek zorunda kalırsın. Kısacası bunların hepsi hesaptır, bu gerçekleri görmezden gelemezsin.

“Eylem havasına girdiğimiz andan itibaren üstte belirttiğim unsurlar beni etkisine aldı. İlginç bir ruh haline girdim. Hem eylemi istiyorum hem de istemiyorum. İbrahim bendeki bu ikircikliği sezinledi. Bir gün bir evde ikimiz baş başaydık, muhtar eyleminde atacağımız adımları konuşuyorduk. İbrahim neler önerdiyse ben karşı çıktım. Serde Anadolu yiğitliği var ya, ‘Yahu kardeşim ne zorluyorsun, ben korkuyorum,’ diyemiyorum, hedefime varmak için dolambaçlı yollar deniyorum. İtirazlarımla karşılaşan İbrahim, ‘Peki önerilerin ne?’ diye sordu. İş savsaklayanın önerisi ne olacak, kem küm ettim, bir şey yok. İbrahim bu duruma müthiş sinirlendi. Beyni döndü, gözleri kısıldı, yüz hatları gerildi, tüm bedenini öfke dalgası kapladı, ‘Ağzına sığa-

nın it, geberteceğim seni,' hakaretiyle üstüme yürüdü. Burnumun dibinde dikildi, zangır zangır titredi, suratımda yumruğunu bekledim, lakin kendini dizginleyebildi, vurmadı. Ben ölü gibiydim Kanım damarımdan çekildi sandım. Korkunç bir şoka girdim, hakaret yüreğime bıçak gibi saplandı, iliğimi kuruttu adeta. İbrahim'den böyle bir laf işitmek... Beynim külçeleşti, serseme döndüm. Çok kırıldım İbrahim'e. İkimiz sessizleştik. Bunca yıllık beraberliğimizde bana en küçük bir üzüntü vermemişti. 'Bu nasıl oldu?' diyerekten mantığım, duygularım isyan etti. Beş dakika sonra İbrahim, geldi boynuma sarıldı, özür diledi. İkimizin gözü doldu. Konuşursak ikimizin de gözünden patır patır yaş dökülecektir. Vazgeçtik konuşmaktan, yarım saatlik bir zamanı sakinleşmeye ayırdık. Bunca yıllık beraberliğimizde İbrahim tek bir kez kalbimi incitti, ama beni çok derinden kırdı. Karşılıklı konuştuk, o tekrar tekrar özür diledi, ben 'Olur böyle şeyler,' dedim, konu kapandı. Ama yüreğimdeki incinme tamamen yok olmadı, yıllarca izi kaldı. İbrahim'i bunca sevmeme ve ona karşı derin bir saygı duymama rağmen, bugün dahi olayı anımsadığım zaman içimde hafif kırılmışlık esintisi hissediyorum. Ama bu eziklik, İbrahim'e karşı olan sevecen duygularımı gölgelemiyor. İkisi farklı şey...

"Hiç beklemediğimiz bir anda eylem için büyük bir fırsat doğdu. Bir akşam Çevirme köyüne gittik, Haydar (Polat) Hoca'ya konuk olduk. Haydar Hoca'nın akrabası olan Çevirmeli eğitmen Zuzo az buçuk gericiydi. Bize bir zararı olmadı, lakin Çevirme'ye gidişimize arkadan hep kem küm edermiş. Almanya'da işçi olan Zuzo'nun oğlu Çevirme'ye izine gelmiş. Varlığımızı duymuş, gizlice Haydar Hoca'ya, 'Bir daha o arkadaşlar Çevirme'ye gelirlerse bana haber ver. Hem kendileriyle tanışırım hem de bir miktar para bağışı yaparım,' demiş. Bu habere sevindik. Zuzo'nun oğlu yanımıza çağırıldı. Geldi, tanıştık, siyasi sohbete başladık. Söz döndü dolaştı, Sinan Cemgillere geldi. Tam bu sırada Zuzo'nun oğlu, ihbarcı Kâhyalı muhtarına ağır bir küfür savurdu, 'O namussuz bu akşam babamın misa-

firidir,' dedi. İbrahim'le göz göze geldik, bakışlarımızla, 'Bu iş tamam,' dedik. Fırsat kendiliğinden ayağımızın dibine gelmişti, bunu mutlaka değerlendirmeliydik.

"Çevirme köyünden İbrahim Polat, Almanya'ya gitmeyi bekliyordu. Haberleşmede bize yardım etmesi için konuyu ona açtık. Kabul etti. Zuzo'nun evine gidip işi orada bitirebilirdik. Bunu Çevirmeliler için sakıncalı bulduk. Köy halkı büyük bir eziyete maruz kalırdı. Bu alternatifi devreden çıkardık. Geriye şu şıklar kalıyordu: Bir, muhtar ertesi gün nahiye yoluyla evine dönebilirdi. İki, Sakaldutan Gediği güzergâhıydı. Burası tenha patika yoldu. Kimse görmeden bu yolda teslim alırdık, gece götürüp kendi evi civarında infazı uygulardık. Nahiye yolu eylem için belli sıkıntılar yaratıyordu. Bu yol için iki şık söz konusuydu: Bir, muhtar Çevirme'nin sınırları dışına çıktıktan sonra yolda önünü çevirip hemen orada işi halletmektir. Burada da, infaz mahalli hangi köye dahilse, o köy şimşekleri üzerine çekecektir. İki, uzaktan muhtarı izlemek, kendi evine yakın yerde eylemi gerçekleştirmektir. Bu şık, yakaladığımız fırsatı heba edici riskler taşıyordu. Muhtarı sima olarak tanıımıyorduk, uzaktan izlemeyle onu gözden kaybedebilirdik. İlaveten muhtar, Zuzo benzeri başka birine konuk olabilirdi, bu yüzden plan sekteye uğrardı. En son şu karara vardık: Muhtar nahiye yolundan giderse hemen Timurlar'ın üstünde önünü çevirip işi orada bitirmektir. Sakaldutan Gediği yolunu izlerse gedikte sivri kayalıkta teslim alıp akşama kadar bekletmek, gece karanlıkta götürüp kendi mezarının sınırları içinde eylemi yapmaktır. Biz, Sakaldutan Gediği'nin sivri taşında Çevirme'yi gözetleyeceğiz. İbrahim Polat, damın başında dikilecektir, muhtar Çevirme'den ayrıldığında elini saçına götürüp işaret verecektir.

"O gece sabaha kadar arazide kalıp ertesi günü bekledik. Bir mağarada eşyalarımız vardı. Muhtar'ın elini ve ağzını bağlamak için oradan çaput ve ip temin ettik. Sakaldutan Gediği'nin kayalığında beklemeye başladık.

“Güneş doğdu, saat ona yaklaştı. İbrahim Polat, damın başında gezinmektedir. Çevirmeli olmayan bir adam köyden çıktı, bize doğru gelmeye başladı. İbrahim Polat, işaret vermedi. İbrahim Polat’ın korktuğunu ya da işi savsakladığını düşündük, gelenin muhtar olduğu yargısına vardık. Çünkü yabancı olarak bir tek muhtar Çevirme’de bulunuyordu. Gelen kişi kayalığa yaklaştı, silahla teslim alıp kayalığın kuytululuğuna götürdük. Adam yalvarmaya başladı, korkudan dizleri tutmaz oldu. Kimliğine baktık, adı Mehmet Mordoğan, köyü Dumuklu. ‘Acaba muhtar sahte kimlik kullanır’mola?’ diye düşündük. Araştırmamızdan kimi hedef aldığımızı adam anladı, kendisinin o hain olmadığını söyledi. İbrahim Polat hâlâ damın başında dolaşmaktadır. Sağlıklı bir haber için İbo, beni İbrahim Polat’a gönderdi. Aşağı inip sordum, muhtarın hâlâ Zuzo’dan çıkmadığını öğrendim. Yanlış adam yakalamıştık. Vardım kayalığa ki, İbrahim’le Mehmet Mordoğan arkadaşça konuşuyorlar. Durumu açıkladım. Mehmet Mordoğan yoksul olduğunu, borç para bulmak için bu tarafa geldiğini söyledi. Kılık kıyafeti dediğini doğruluyordu. Ayakkabısı delik, çorabı yırtık, elbisesi yıpranmış vaziyetteydi. Adama ölüm teri döktürdüğümüz için çok üzüldük. Elini öptük, boynunu kucakladık, defalarca özür diledik. Bir akşam önce Zuzo’nun oğlunun başış olarak bize verdiği parayı İbo, Mehmet Mordoğan’ın cebine koydu. ‘Size lazımdır,’ dedi, tüm ısrarımıza rağmen almadı. Olayı gizlemesini söyledik, kendisini serbest bıraktık.

“Zayıf bir ihtimal ama, serbest bıraktığımız adam fikir değiştirip durumu ihbar edebilir. Mehmet Mordoğan’ı tanımıyoruz. Yalnızca emekçi yanına güveniyoruz, sezgimizle ihbar etmez diyoruz. Doğan riske rağmen eylemi ertelemedik. İbo’nun beni ikinci kez kırmasını katiyyen istemedim, doğan riski dilimin ucuna getirmedim. Canımızla ödeme riski doğdu. Bu riski göze aldım, işi olurla bıraktım. Sanırım İbo da içinden aynı şeyleri geçiriyordu.

“Aşağıdan bir şahıs bize doğru gelmeye başladı. İbrahim Polat işareti verdi. Gelenin muhtar Mustafa Mordeniz olduğuna emin-

dik artık. Kayalığın yanına geldi, teslim aldık, kimliğine baktık, evet Mustafa Mordeniz. Kayalığın zulasına götürdük, el ve ağzını bağladık, akşamı beklemeye başladık. Mustafa Mordeniz orta boyda, normal kiloda, hafif maviye çalan göz rengine, düzgün cilde sahip, kırk yaş civarında biriydi. Teslim aldığımız zaman yalvarmadı. Korktu ama metanetini korudu. Bir süre sonra ağzını açtı. Bir ara midesine kramp girdi. Ölümü beklemek kolay değil tabii. Metanetini hep korudu, tek bir kez dahi yalvarmadı. Cesur bir insandı diyebilirim. İbrahim onu eleştirdi. Sinanları ihbar etmekle suç işlediğini söyledi ve niçin bu kötü tavra düştüğünü sordu. İhbarcı olmadığını, kendisine iftira edildiğini, bizim bir hata içinde olduğumuzu söyledi. İbrahim, ‘Şayet iftiraysa kendini aklama yönünde niye çaba göstermedin, üstelik birkaç kez de devrimcilere küfretmişsin,’ şeklinde konuştu.

“Muhtar, ‘Ben ihbarcı değilim, şayet ölümümle devrim güçlenecekse, buyurun öldürün,’ dedi.

“Bir ara ben muhtara sert davrandım. İbrahim müdahale etti. Yanımızda ekmek peynir vardı, yemesi için teklif ettik, istemedi. Biz yiyemiyorduk ki, ölümü bekleyen muhtar nasıl yesin? Su istedi, su verdik.

“Akşama dek sessizce ama gerilimli bir halde bekledik. Karanlık çöktü, ikimiz koluna girdik, evinin yakını sayılabilir bir yere kadar götürdük. Tesadüfen önümüze bir mağara çıktı. İbrahim, cep fenerini yaktı, oraya girdik. Çömelik vaziyette önden ben yürüdüm. Arkamdan muhtar, en arkadan İbrahim aynen çömelik halde mağaraya girdiler. Muhtarın ilerlemesi için ben yana çekildim, o biraz ilerledi, İbrahim’e döndü, ‘Daha gideyim mi?’ diye sordu. İbrahim, tabancalı eliyle ileriye işaret etti, ‘Az daha ilerle,’ dedi.

“Muhtar hafif döner dönmez, hiç ona fark ettirmeden ani bir hareketle şakağına sıktı. Muhtar, bir-iki saniye sanki hiçbir şey olmamış gibi durdu, sonra hafif bir iniltiyle sırtüstü yere devrildi.

“Olay benim için bir film şeridi gibi hızlı gelişti. Ben de hiç beklemiyordum. Mağarada daha bir süre konuşacağımızı sanı-

yordum. İbrahim, o ölüm anındaki çekilmez ıstırabı muhtara tattırmadan işi noktaladı. Gerçi muhtar ölümü bekledi. Ama biz hiçbir zaman ona, ‘Geceyi bekliyoruz, seni gece öldüreceğiz,’ demedik. Benim birkaç lafı geçmeyen sertliğim dışında kendisine nazik davrandık. Gece koluna girip konuşa konuşa kendisinin evine doğru yol aldık. Tüm bu atmosferde muhtar kurtulma umudunu da yaşadı. Bu ruh hali içindeyken, İbrahim, ona hiçbir şey hissettirmeden infazı gerçekleştirdi.

“İbrahim, muhtarın iç cebinden cüzdanını çıkardı, gözlerine baktı. Anımsadığım kadıyla 250 lira vardı. Ya da 350 lira. Olduğu gibi parayı geri cüzdana koydu. Cüzdanda genç bir kız resmi vardı. Tahmin ettik, muhtarın kızıydı. Kızın resmine gözüm ilişince, onun artık öksüz bir kız olduğunu düşündüm, içime burukluk yayıldı. İbrahim’in de aynı duyguyu yaşadığına eminim. Kızın resmini çarçabuk kapattı, cüzdanı geri cebe koydu. Karmaşık bir durumdu. Devrime karşı sorumluyduk, bu eylemi yapmak görevimizdi. Ve yaptık. Ama bir bayanı dul, bir genç kızı ve kardeşlerini öksüz koduk, bundan da burukluk duyduk. Paradoksal bir durum işte.

“Cesedin üzerine politik nitelikli bir yazı bırakalım diye düşündük, sonra vazgeçtik. Bunun bölge için katmerli bir şiddet getireceği olasılığını göz önünde tuttuk, duyurma işini ilerdeki ayların bildirisine erteledik. Bu konuda ilginç açıklamalar yapıldı. Yazı bırakıldığı iddia edildi, bu yazıya da keskin kafaların buluşu kof siyasi içerikler atfedildi. Bunlar doğru değil. Bazı manyak tipler de, muhtarın bilmem neresi kesildi türü İdi Aminci iddialar yaymışlar. Ruh hastası mankafalıların incileri bunlar.

“Mağarayı terk ettik, Kürecik istikametine doğru yol aldık. Karşı yamacı tırmanıncaya kadar belamızı bulduk. Pelte gibi olmuştuk. Dizlerimiz bizi zor çekiyordu. Gerilim sonu yorgunluktu bu. ‘Nihayet örgütümüze yaraşır bir eylem gerçekleştirdik,’ böbürlenmesi vardı üstümüzde.”¹³

Ali Mercan bu konuda şunları anlatmıştır:

“THKO’lular bir şey yapmış, THKP-C’liler bir şey yapmış. Bir eylem yapıp köylü üzerinde etki sağlanmak isteniyor. Çaru Mazumdar’ın eylem tarzı. Çin, Hindistan kaynaklı eylemlere benziyor. Olay olduğu zaman Filistin’de idim. Bölgeye geldim, her tarafta yoğun bir baskı var. Herkesin yüz ifadesi, ‘Niye buraya geldin?’ der gibi çok değişik. Neyse, anlattılar. ‘Muhtar Mustafa Mordeniz’i İbrahimler öldürdü, senin haberin yok mu?’ dediler. Sinan Cemgil’in ölümüne üzülen ve daha önce, suçu birisinin üzerine atıp cezalandırılması isteğinde olan köylüler, işin içine ölüm girince, bu kez, ‘Acaba, doğru muydu, yanlış mıydı? Her hata yapan illa öldürülecek midir?’ diye tereddütlü konuma geçmişlerdi. Ne de olsa kendi akraba ve köylüleri. Malatya’dan uzaklaşmak zorunda kaldım, Gaziantep’e gittim.”

Filistin’deki Kamplarda Yaşanan Tartışmalar

1972 yılının Mart ayında, Lübnan’da, FDHK-C’nin sağladığı olanaklarla kurulan üç TİİKP kampı vardı: Golan tepelerinde, Reşadiye ve Nahr El Bared’de...

Cem Somel, FDHK-C’nin Beyrut’ta Burç El Baracne’deki kampına geldiğinde durum şöyleydi:

TİİKP Merkez Komitesi’ne muhalefet edenlerden Şahin Alpay, Sebatay Varol, Ahmet Özdemir kısa bir süre önce Türkiye’ye gitmişti.

Kampta kalan kadro ise şunlardı:

Cengiz Çandar, İTÜ Öğrenci Birliği eski sekreteri Ayhan Özer, Kerim Öztürk, Müfit Özdeş, Ümit Ağca, Almanya’dan gelen Davut ve Abdullah adlarında iki öğrenci, İsviçre’den gelen sara hastası İbrahim adında Karşlı bir öğrenci, İstanbul’dan eski bir deniz astsubayı olan Kazım, Almanya’dan gelen Tarık ve Salih adlarında iki işçi, Almanya’dan gelen Celal, Almanya’dan gelen Kadir takma isimli Mehmet, Mümtaz Çeltik, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrencisi Cem Somel.

Almanya'dan FDHK-C kamplarına eğitim için gelen üç tane Mehmet vardı:

Mehmet Duran Şeker, Mehmet Tepe ve Mehmet Erdem. Mehmet Duran Şeker, Goethe Enstitüsü'nde okumuştur.

Kampı Cengiz Çandar, Ayhan Özer ve Mehmet (Almanyalı Kadir) yönetmekteydi.

Kamp bir mahallenin içindeydi. Komşu evlerdeki aileler, kamptaki fedailerin Türk olduğunu duyunca yakın ilgi gösterdi. Kadınlar gelip, "Sizler de bizim evlatlarımızsınız," dedi. Kamptaki gençler, bu sıcak davranış karşısında duygulandılar.

Kampta, baştan itibaren sürekli sürtüşmeler ve huzursuzluklar vardı. Bu huzursuzluğun ve eleştirilerin yönü doğrudan TİİKP Merkez Komitesi'neydi.

İlk huzursuzluk, 'Neden başka bir Filistin örgütünün değil de FDHK-C'nin kamplarında eğitim görmekteyiz,' eleştirileriyle başlamıştı.

Cengiz Çandar, Cem Somel'e, "FDHK-C, Filistin davasında sürekli bölücülük yapan, hiç savaşımayan, kaçakçılıkla iştigal eden, Marksist-Leninist değil Troçkist bir örgüttür. Filistin savaşının haklı önderi El-Fetih'dir. Filistin halkının haklarını en iyi El-Fetih savunmaktadır," demişti.

Lübnan, özellikle emperyalist ülkelerin ajanlarının cirit attığı bir yerdi.

Müfit Özdeş ve Cengiz Çandar, FDHK-C kamplarında değil El-Fetih kamplarında eğitim görmek ve onlarla ilişki kurmak için El-Fetih yetkilileriyle gizliden gizliye düzenli görüşmeler yapmaktaydı.

Çandar ile Özdeş, TİİKP ve FDHK-C hakkındaki düşüncelerini, Türkiye'deki durumu bu görüşmeler sırasında El-Fetih yetkililerine aktardı. Gençleri ilgiyle dinleyen El-Fetih yetkilileri, açıklamalarını yazılı hale getirmelerini ve kendilerine vermelerini istedi.

Bunun üzerine Müfit Özdeş ile Cem Somel, grubun görüşlerini özetleyen İngilizce bir broşür hazırladı. Bu broşür, El-Fetih'in yetkililerine verildi.

Kamptaki kişisel sürtüşmeler de gruplaşmalara yol açmıştı.

Kampın ilk sorumlularından Atıl Ant'ın davranışlarını doğru bulmayanların, ona sorumluluk verdiği için TİİKP Merkez Komitesi'ne yönelik eleştirileri ve suçlamaları vardı.

Avrupa'daki bazı ülkelerden Filistin'e gelmiş olanların da, katı bir disiplin içinde götürüldükleri yer konusunda kendilerine ancak yarı yolda bilgi verildiği ve danışılmadığı için TİİKP'in yurtdışı bürosuna yönelik eleştirileri vardı.

TİİKP Merkez Komitesi'ne yönelik eleştirilerin bir diğer kaynağı da kampta yapılan eğitimler sonucunda ortaya çıkan değerlendirmelerdi.

Sovyet, Çin, Arnavut, Kuzey Kore, Kuzey Vietnam ve diğer komünist olarak bilinen ülkelerin yayınları Lübnan'da serbestçe bulunmaktaydı. Sınırlı da olsa bazı Türkçe sol kitaplar da vardı.

Bir defasında kampa Almanya'da FDHK-C'nin temsilciliğini yapan iki genç geldi. Mehmet (Almanyalı Kadir), Almanya'dan tanıdığı bu iki gençle Almanca sohbet etti.

Kampta, Cem Somel (Mustafa Mahmut) ile Müfit Özdeş'in (Cemil) yabancı dergi ve kitaplardan çevirdiği yazılar, her sabah eğitim toplantılarında okunup tartışılmaktaydı.

Başka ülkelerin komünist partileri ile Şafak Hareketi karşılaştırılarak değerlendirilmeye başlandı.

Bu sırada, Almanya üzerinden İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu'nun TİİKP'den ihraç edildiğine dair genelgeler geldi, kampta dağıtıldı. Kamptaki kadrolar, kendilerini iyice Şafak Hareketi'nden kopmuş saymaya başladı.

Bu tartışmalar, karşılaştırmalar neticesinde zamanla kadrolarda şu fikirler hâkim oldu:

1. Şafak Hareketi'nin önderliği revizyonisttir. Faaliyetin esas muhtevası yayıncılık (*Şafak*'ın basımı, dağıtımı ve haber toplanması) ve eğitim çalışmalarıdır. Önderlerin hepsi burjuva aydınlardır. Hareketin içinde bulunan aydınlara, ağız iyi laf yapan teorisyenlere mevki verilmekte, buna mukabil fakir talebelere, işçi ve köylü militanlara "ayak işleri" gördürülmektedir. Hareketin

önderi olan burjuva aydınları şehirlerde lüks apartman katlarında oturmaktadırlar. Sınıf kininden yoksundurlar. Rahatlarını bozup silahlı mücadeleye giremezler.

2. 1970'den beri hareketin içinde önderliğe muhalefet eden İbrahim Kaypakkaya ile Muzaffer Oruçoğlu, hareketin içindeki proleter devrimci kanadı temsil etmektedirler. Bu arkadaşlar yayıncılık faaliyetine ağırlık verilmesini eleştirmekte ve kadroların çoğunun şehirlerde görevlendirilmesine karşı çıkmışlardır. Bugün de Türkiye'ye döndüğümüzde İbrahim Kaypakkaya'yla birleşmemiz ve onunla beraberce hareketin önderlerine karşı muhalefet etmemiz gerekir.

Bu tartışmalar, kadrolar içinde şahsi sürtüşmelere de yol açtı.

Kadroların içinde işçi ve köylü kökenli olanlar, "burjuva aydını" saydıkları Cengiz Çandar, Mehmet (Almanyalı Kadir) ve Ayhan Özer'e karşı tavır aldı.

Şahsi sürtüşmeler, bazı rahatsızlıklara neden oldu.

Cem Somel, burjuva kökenli birisi olduğu için "eziklik duymaya" başladı.

Daha yeni evliken "halkıma hizmet ederim" düşüncesiyle eğitim almak için kampa gelmiş olan Ayhan Özer, kendisine yönelik tavırlardan olumsuz etkilendi ve üzüldü.

"Sınıf kininden yoksun, emekçilere hor bakan bir burjuva aydını" olmakla itham edilince, "Neden ben iyi bir komünist olamıyorum?" düşünceleriyle gece gündüz uyumamaya başladı. Herkesin davranışına olmayacak anlamlar vermeye ve "Burjuva aydını olduğum için beni vuracaklar," diye kendisini eleştirenlerden şüphelenmeye başladı.

Ayhan Özer bir gece bir kalaşnikof kaptı ve namlunun ağzına mermiyi sürdü. Silah elinden zor alındı.

Özer, bir süre dinlenmesi için hastaneye yatırıldı.

Bu tartışmaların sonucunda, İbrahim adlı genç, sara nöbetleri geçirmeye başladı. Abdullah'da da çıldırma eğilimleri baş gösterdi.

Ali Mercan, böyle bir ortamda, 1972'nin Mayıs ayında, İbrahim Kaypakkaya'nın, "DABK Kararları", "Başkan Mao'nun Kızıl Siyasi İktidar Öğretisini Doğru Kavrıyalım" başlıklı yazısı ve kamptaki kadroların hepsine hitaben yazılmış bir mektupla kampa gitti.

Ayrılığın anlatıldığı bu mektupta, "Koordinasyon Komitesi'nin kurulduğu" bildirilmekte ve "Bu konuda fikriniz nedir, bizimle birleşmenizi istiyoruz," denilmekteydi.

Ali Mercan, Almanya'dan ve Türkiye'den bu kamplara gelmiş kadrolara, partideki ayrılığı net bir şekilde ortaya koymadı ama genel siyasi ortamı anlattıktan sonra, "Türkiye'ye gitmemiz ve silahlı mücadeleyi başlatmamız gerekir. Savaşmak isteyenler gelsin," diye durumu özetledi.

Kamplardaki tartışmada ayrılık esas olarak "Türkiye'ye gelmek isteyenlerle istemeyenler arasında" geçti. Çünkü kampta bulunanların hemen hepsi, TİİKP Merkez Komitesi'ne muhalifti.

Çalışmalara katılmak için ilk aşamada şu kişiler Türkiye'ye gönderildi:

Mümtaz Çeltik, Davut, İbrahim, Abdullah, Mehmet Duran Şeker ve (deniz astsubayı iken orduyu terk ettikten sonra İstanbul'dan Almanya'ya gitmiş olan) Kazım.

Ali Mercan, bu gençlere Türkiye'ye gittiklerinde İbrahim Kaypakkaya'yı nasıl ve nerede bulabilecekleri hakkında bilgiler verdi.

Filistin'de Kalan Gruptan Üç Kişi, Türkiye'ye Dönmeye Karar Veriyor

Türkiye'ye gönderilen gruptan sonra kampta, Cengiz Çandar, Müfit Özdeş, Ümit Ağca, Kerim Öztürk, Kırıkhanlı Ali, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrencisi Yücel Özbek, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrencisi Ahmet Özdemir, Mehmet (Almanyalı Kadir), GEE öğrencisi Ali Mercan ve Cem Somel kalmıştı.

Grubun arasında, İbrahim Kaypakkaya'nın başlattığı hareket ile ilişki ve Türkiye'ye dönme konusunda anlaşmazlık yaşandı.

Mehmet (Almanyalı Kadir), Ali Mercan ve Cem Somel, kendilerini İbrahim Kaypakkaya'nın başlattığı hareketin bir parçası olarak görmekteydi. Bu grup, hareketin ihtiyaçlarına göre davranmaları gerektiğini, askeri eğitim görecektik arkadaşlar dışındakilerin vakit geçirmeden Türkiye'ye dönmelerini savunmaktaydı.

"Fikirleriniz doğrudur," diyen Halil, "FDHK-C'den ayrılmakla çok isabetli bir karar almışsınız. Zira o teşkilatın, içinde ajanların cirit attığı bir yer olduğunu tespit ettik," dedi ve arkadaşlarını "Doğu Anadolu'da çalışmaya teşvik" etti.

Mehmet (Almanyalı Kadir), "İlerde partimizin kongresi toplandığında kongre kararlarını sizlere göndereceğiz," dedi.

Ali Mercan, üç ay sonra bir görüşme ayarlayabilmesi için onlara kendilerini arayabilecekleri bir yer söyledi.

Dönemin Cizre belediye başkanının kardeşi, Cizre'den Gaziantep'e arabasıyla kaçakçılık yapmaktaydı. 1972 yılının Temmuz ayında, grubu Cizre sınırından Türkiye'ye geçirdi.

Mehmet, Koordinasyon Komitesi'ne Alınıyor

İbo, bu sırada Filistin'den gelecekleri Gaziantep'te beklemekteydi. Filistin'deki kamplara gitmek için Gaziantep'te bekleyen Faik Bulut, burada rastladığı Kaypakkaya hakkında şunları anlatmıştır:

"1972 yılında Maraş-Pazarcık-Antep'te köy çalışması yaparken, Musa'yı Antep'in bahçelerinde gördüm. O zaman PDA hareketinde ayrılık olmuş, olay bizden gizlenmişti. Ya da şöyle bir duyulmuştu. Kimin neyi savunduğunu pek bilmiyordum. Çay bahçelerinden birinin önünde göz göze geldiğimizde bana işaret verdi. Kavaklıklara gittik. Şarapçıların demlendiği bir çeşmeye yakın oturduk. Ayrılık sorunu fazla deşmeden, beni Ali Mercan'la görüştürebileceğini belirtti. Kabul ettim. Ancak yine kayboldu.

“Kendisinden sonra meseleyi Cafer Topçu’ya açtım. Ayrılığın temel noktalarını özetledi. Musa’yla geçen yılki konuşmalarımızdan temelde bir farkları olmadığını anladım. Bu nedenle Kaypakkaya tarafını tutmadım. Ama aynı zamanda, son bir kez daha gördüm kendisini. Cafer Topçu ve Cin Ali’yle (Ali Ergün) birkaç metre ilerde sertçe tartışıyorlardı. Cin Ali, ha desen yumruklayacak. Öyle bir hali var.”¹⁴

Cem Somel, Ali Mercan, Mehmet (Almanyalı Kadir), Cizre’den Gaziantep’e sabahın 03.00’ünde vardı. Saat 06.00’ya kadar otobüs terminalindeki sabahçı kahvehanesinde beklendi.

Daha sonra, arkadaşlarını başka bir kahvehaneye götüren Ali Mercan, burada tanıdığı bazı gençlere bir şeyler sordu. Hep birlikte bir minibüse binip giderlerken, Ali Mercan minibüsü durdurdu. İbo’yu yolun kenarında yürürken görmüştü.

İbo’ya Lübnan’daki kamplarda yaşanan durum anlatıldı. İki grup halinde Kürecik’e gitmeye karar veridi. Önden, Mehmet ile Ali Mercan gitti.

İbo, Gaziantep’te Kazım’a bir mektup göndererek üç randevu verdi ama Kazım gelmedi. Cem Somel ile İbo, geceyi Haydar adlı Malatyalı bir lise öğrencisinin evinde geçirdi. Ertesi gün, Kürecik’e geçtiler.

İbo, Cem Somel, Ali Mercan, Mehmet ve Ali Taşyapan, Kürecik’in (Kepez) hemen dışında, Değirmenci Haydar’ın mekânında birkaç gün süren bir toplantı yaptılar.

Haydar, dışarıya gözcü olarak bırakıldı.

Toplantıda, İbrahim Kaypakkaya’nın defterlere yazılı notları okundu ve tartışıldı.

Toplantı sonunda İbo, Mehmet ile Cem Somel’e, Geçici Koordinasyon Komitesi’ne katılma önerisi yaptı. Mehmet bu öneriyi kabul etti. Cem Somel kendini yeterli görmediğini ileri sürerek öneriyi reddetti.

Geçici Koordinasyon Komitesi için İrfan Çelik ile Hikmet Şenses üzerinde de duruldu fakat sonra vazgeçildi.

Ali Mercan ile Mehmet, Maraş tarafına gitti; Cem Somel ile Ali Taşyapan, Kürecik bölgesinde kaldı, İbo da Tunceli'ye gitti.

İbo, Düzgün Dağı'nda

6 Mayıs 1972 Cumartesi gece yarısı Tunceli Jandarma Birlik Komutanı Üsteğmen Fehmi Altınbilek'in kaldığı lojmana atılan bomba nedeniyle Haydaran bölgesine giden Muzaffer Oruçoğlu ile Ali Haydar Yıldız, Ağustos 1972'de Düzgün Dağı'ndaydı.

İbo da Ağustos 1972'de Tunceli'ye gitti. Zaman zaman kente uğrayan Ali Haydar Yıldız, Kaypakkaya'yla birlikte Düzgün Dağı'na gitti.

Almanya'da işçi olarak çalışan bazı Tuncelili vatandaşlar, dağda bulunan bu gençlere hem para hem de termos gibi eşyalar vererek yardımcı oldular.

Kadroların da katılmasıyla yaklaşık on kişi Düzgün Dağı'nda bir toplantı yaptı. İbrahim Kaypakkaya, Muhtar Mustafa Mordeniz'in nasıl cezalandırıldığını anlattı. Toplantıya katılan kadroların büyük çoğunluğu, muhtarın cezalandırılmasının tam zamanında yapıldığını ve eylemin doğru olduğunu belirtti. Daha sonra, Tunceli'de imkânlar, toparlanma ve harekete geçme konusu tartışıldı.

Muzaffer Oruçoğlu bu konuda şunları anlatmıştır:

“İki ay kadar yaylalarda kaldıktan sonra, 1972 Ağustos ayının başlarında Tunceli'ye uğradık ve İbrahim Kaypakkaya'ya rastladık. Şehirde uzun süre bizi arayıp bulamadığını, neredeyse geri döneceğini öğrendik. Daha sonra üçümüz birlikte Haydaran yaylalarına gittik.

“İbrahim Kaypakkaya, ‘Şafak’tan ayrılma hareketini’ detaylı olarak arkadaşlara anlattı. Beraberinde getirdiği Şubat Kararı’nı ve diğer yazıları müştereken okuduk, kendisini destekleyeceğimizi bildirdik. Daha sonra bize bu konuda açıklamalar yaptı. Parti kurmak için üç kişilik bir koordinasyon komitesinin tespit edildiğini ve bu komitenin partiyi kurmak için bazı ön çalışma-

lara girdiğini söyledi. Bu parti komitesi, önümüzdeki iki yıla kadar tüzüğün ve programın hazırlanmasını, sağlam unsurları tespit ederek kongreye gitmek suretiyle merkez komitesinin ve parti yayın organının gerçekleşmesini sağlayacaktı.

“Partinin askeri kanadı TİKKO (Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu) ve gençlik kanadı TMLGB’nin (Türkiye Marksist Leninist Gençlik Birliği) ise şimdilik isim olarak mevcut olduğunu, kadrolar çoğaldığı takdirde bunların da kurulacağını söyledi.

“Ertesi gün, beni Tunceli parti sorumlusu, Ali Haydar Yıldız’ı ise askeri sorumlu olarak tayin etti. İbrahim yoldaş, bu arada ihbarcı muhtarın öldürülmesi olayını açıkladı.”

İbo, arkadaşlarından ayrıldıktan sonra Siverek’e gitti. Siverek’teki kadrolarla görüştü. Seyithan Dokay’a bir adres tarif ettikten sonra DABK kararlarını vererek İstanbul’a götürmesini istedi. Daha sonra da Siverek’ten ayrıldı ve İstanbul’a gitti.

Seyithan Dokay, DABK kararlarını aldıktan sonra tek başına İstanbul’a gitti. Gürün Han’ın üçüncü katında çaycılık yapan Erzincanlı bir genci buldu ve belgeyi ona verdi. Bu arada Hikmet Şenses geldi. Hikmet Şenses ile Seyithan Dokay, Ümraniye’de bir eve gitti. Cem Somel ile İbrahim Kaypakkaya da evdeydi. Bir gün evde kalan Seyithan Dokay, ertesi gün Siverek’e geri döndü.

TİİKP İstanbul Ekibi Bölünüyor

Şafak dergisi saflarında sürdürülen çalışmalar ve ortaya konulan karşı görüşlerin sonucunda fiili bir durum ortaya çıkmıştı.

TİİKP Merkez Komitesi’nin bulunduğu bölgede operasyonların ve yakalanmaların artması nedeniyle Merkez Komitesi üyeleri Ankara’ya gitti.

12 Mayıs 1972’de, Ankara’da Raşit Gurdilek’in evinde; Doğu Perinçek, Halil Berktaş ve Bora Sabri Gözen, Merkez Komitesi toplantısını yaptı. Toplantıda, Ercan Enç ile Halis Özkan’ın Doğu Anadolu Bölge Komitesi’ne alınmasına karar verildi. Perinçek, bu konuları ayrıca Bora Sabri Gözen’le özel olarak da görüştü.

Perinçek, Berktaş ve Ercan Enç, 24 Mayıs 1972 günü gecesi Raşit Gürdilek'in evinde yakalandı.

Bora Sabri Gözen ile Melek Ulagay, İstanbul'a gitti.

Gözen, Atıl Ant ve Ömer Kömürcüoğlu, Merkez Komitesi'nin görevlerini üstlenen bir komite oluşturdu.

Gözen ile Ant, "Adıyaman bölgesinde silahlı mücadeleyi başlatma" kararı aldı. Buluşma yeri Gaziantep'ti. Gözen, gelecek kadrolara yer ayarlamak için Güneydoğu bölgesine gitti. Gaziantep ve Maraş Pazarcık tarafında yer hazırlamak için çalıştı.

Atıl Ant, Ali Lütfi Tınç ve Semih Koray, TİİKP İstanbul Komitesi Sorumlusu oldu. Semih Koray (Sait), bir süre sonra Ankara'da görevlendirildi, yerine Osman Gürhan Ertür getirildi.

1972 yılının Haziran ayı başlarında Lütfi Tınç, Arslan Kılıç'a, "Sana başka bir görev vereceğiz. Bu görev büyük bir ihtimalle Ankara'da olacak. Bu görev verilinceye kadar sen örgüt adına bir ev tut," dedi.

Kılıç, Parseller'de bir ev tuttu ve Ali Rıza Çelik (Ramazan) adlı genç bir işçiyle kalmaya başladı.

Arslan Kılıç, Lütfi Tınç (Necati) ve Atıl Ant, Bakırköy Magirüs Fabrikası'nda işçi olarak çalışan ve Çağlayan'da oturan Kazım Koyun'un evinde ayrılık nedenleri üzerine tartıştı. Lütfi Tınç ile Atıl Ant, TİİKP tarafında yer aldı.

Arslan Kılıç, gençlik örgütü sorumluluğundan alındı; yerine Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi Semih Koray atandı. TİİKP Gençlik Sorumluluğu'na, Ağustos 1972 sonlarına doğru Osman Gürhan Ertür (Dursun) getirildi.

Atıl Ant, hazırlıklar tamamlanınca kadrolarla birlikte bölgeye gidecekti. Hazırlıkların tamamlanıp tamamlanmadığını öğrenmek için Gaziantep'e iki kez adam göndermesine rağmen haber alamayan Ant, 18 Eylül 1971'de Hatice Füsün Orhon'un evinde yakalandı.

Bora Sabri Gözen ile Melek Ulagay, gizlice Suriye sınırını geçerek Filistin'e gitti. Gülten Çayan da bu sırada Filistin'deydi. Fakat tanışıp görüşemediler. Filistin'deki mülteci kampında bir

süre kalan Ulagay, buradan Avrupa'ya gitti. Hollanda'da siyasi mülteciyken 1974'te çıkartılan afla Türkiye'ye geldi.

Lübnan'da Nahr el Bared kampında kalan Bora Sabri Gözen, Kerim Öztürk, Cafer Topçu, Ahmet Özdemir, Yücel Özbek, Ali Kiraz, Şükrü Öktü ve Gürol İlban, 21 Şubat 1973 Çarşamba günü İsrail Deniz Kuvvetleri tarafından düzenlenen baskında öldürüldü.

"Cin Ali" lakaplı Ali Ergün ile Faik Bulut sağ olarak yakalandılar. Bu baskının, "Elrom olayına misilleme olduğu" iddia edilir.

Arslan Kılıç, Koordinasyon Komitesi'ne Giriyor

İbrahim Kaypakkaya, İstanbul'a 1972 Ağustos'unun son günlerinde geldi. Herkesle tek tek görüştü. Sonra da Arslan Kılıç'ın evine gitti.

İbo, Kılıç'a, "Hikmet Şenses (Sarı), Ahmet Kaplan, Mehmet Kaplan, Cafer Şen, Meral Yakar, Murat Aydın, Muhsin Canik ve diğer arkadaşlarla görüştüm, onları ikna ettim. Bu arkadaşlar TİİKP'den ayrılırken bir adet teksir makinesi, bir daktilo, 36 fünüye, bir miktar fitil, 7.65 çapında iki adet tabanca, iki adet el bombası, bir kaç parça dinamit lokumu gibi bazı malzemeleri de birlikte getirdiler," dedi.

Bu dönemde TİKKO'ya katılanlar arasında, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü öğrencisi Eser Kuran, İstanbul Üniversitesi Jeoloji Bölümü öğrencisi Adnan Köle ile İTÜ öğrencisi Yalçın Büyükdaglı da vardı.

İbrahim, Arslan Kılıç'a gelişmeleri anlattı, kendilerine katılmaya karar verip vermediğini sordu.

Kılıç üyeliği kabul etti ve Koordinasyon Komitesi altı kişiye yükseldi.

Malatya'da bir süre çalıştıktan sonra şartlara uyum sağlayamayıp hastalanan Cem Somel de bu sırada İstanbul'a gelmiş, Mustafa Çoban'ın evinde İbo'yla buluştuktan sonra çalışmalara katılmıştı.

İbrahim Kaypakkaya, Cem Somel, Arslan Kılıç ve Hikmet Şenses, İstanbul bölgesinde yoğun bir çalışmaya girişti.

Cem Somel, Demokratik Devrim Derneği'nin bir dönem başkanlığını yapan Dr. Kemal İşler'e uğradı, bağış aldı. İşler, ayrıca gönderilen iki kişiyi muayene etti. Somel, destek olacağını umduğu Halim Spatar'ın Mecidiyeköy'deki evine uğradı, ona gelişmeleri aktardı.

İbo, Sevinç Özgüner'in Unkapanı'ndaki muayenehanesine gitti ve ondan 400 TL borç para aldı.

Somel, Kaypakkaya'nın yazılarını Sevinç Özgüner'e vermişti. Daha sonra uğradığında, "Yazıları nasıl buldun?" diye sordu. Özgüner, "Beğenmedim," dedi.

Özellikle Arslan Kılıç, Cem Somel ve Hikmet Şenses'in yürüttüğü çalışmaların sonunda, TİİKP'in gençlik kolu olan İhtilalci Gençlik Birliği saflarındaki hemen bütün üyeler, Ahmet Muharrem Çiçek ile Yalçın Büyükdağlı'nın da çabalarıyla TİKKO'ya katıldı.

İstanbul'daki ekibe katılanlardan bir kısmı diğer bölgelere takviye edildi. Arslan Kılıç'a bağlı olarak çalışan İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü öğrencisi Aziz Vatan (Kel), polis tarafından aranmaya başlanınca Malatya'ya gitti.

İrfan Çelik, İTÜ Makine Fakültesi Talebe Cemiyeti eski Başkanı Ömer İnce, İbrahim Gülgeç ve Alparslan Öztürk, Malatya'ya; Davut Kurun, Murat Aydın, Hüseyin Bozkurt, Hasan Gülmez ve Kamer Özkan Tunceli'ye gitti.

İbo, Ahmet Muharrem Çiçek'le büyük kitabevlerini gezdiler. Yeni çıkan kitapları incelediler, tiyatrolarda hangi eserlerin sahnelendiğini öğrendiler. Fakat para sınırlı olduğu için hiçbir şey yapamadılar.

Daha önce yaptığı gibi arkadaşlarıyla Öztürkçecilik oynadı. Örneğin imambayıldıya "içi geçmiş dinsel kişi" diyor, arkadaşlarına bir kelime söyleyerek, "Türkçe karşılığını bulmasını" istiyordu.

İbo, kaldığı evlerde arkadaşlarıyla yazılarındaki tespitler hakkında konuştu, onların neler düşündüklerini öğrenmek istedi.

Hikmet Şenses, İbo'nun "kapitalizm" tespiti hakkında şunları söyler:

"Sovyetler Birliği'nde 90 milyon nüfus, 1,5 milyon sanayi proletaryası var deniliyor. Bizde zaten sendikalar 1,5 milyon işçi var diyor. Ve nüfusumuz 30 milyon. O zaman, işçi sınıfı neden temel olmasın?"

Daha önce hazırladığı bazı yazılarını yeniden gözden geçiren İbrahim'in elle yazdığı yazılarını Meral Yakar daktilo etti. Cem Somel daktilo hatalarını düzeltti, yazının eksik sayfalarını tamamladı.

Somel, İstanbul'daki çalışmalara vâkıf olduktan sonra İbo'ya, "Koordinasyon Komitesi'ne girebilirim," dedi.

İbo, "Buna ben tek başıma karar veremem. Koordinasyon Komitesi'nin diğer üyeleriyle görüştükten sonra karar verebiliriz," diye karşılık verdi.

İbrahim Kaypakkaya, Arslan Kılıç ve Cem Somel, hareketin yeni bölgelere yayılması için bazı çalışmalar yaptı.

Arslan Kılıç'ın bir grup arkadaşıyla Ege bölgesine gidip orada köylülerle faaliyete girmesi, Cem Somel'in bütün Trakya, İstanbul, İzmit, Adapazarı, Zonguldak bölgesinde faaliyet yürütmesi, İbrahim ile Muzaffer Oruçoğlu'nun "Merkez Bölge" diye tanımladıkları Tunceli bölgesinde görev yapması hakkında düşünceler dile getirildi.

İbo, bu konuları diğer Koordinasyon Komitesi'ndeki arkadaşlarıyla görüşüp bir karara bağlamak için Kasım 1972'de Malatya'ya gitti.

Kürecik ve Elbistan'da Yapılan Toplantılar

İbo bölgeye geldikten sonra, Ali Mercan ve Ali Taşyapan'la Kürecik'e bağlı Harunuşağı köyünde bir evde toplantı yaptı. Malatya Bölge Komitesi'nin son toplantısıdır bu.

Toplantıda, Akçadağ ve Elbistan'daki durum değerlendirildi. Neler yapılabileceği, neler yapılması gerektiği hakkında görüşler

dile getirildi. En sonunda İbo, bundan sonra Tunceli'ye yerleşip düzenli bir örgütsel faaliyetin içine gireceğini, böylece seyyar yaşamını yerleşik hale getireceğini söyledi.

Bu kısa değerlendirme toplantısından sonra, Koordinasyon Komitesi üyesi Mehmet'le de görüşmek için Elbistan'a gidilmesi kararlaştırıldı.

İbo, Ali Mercan ve Ali Taşyapan, kar fırtınasının ve sisin olduğu bir gece, köylülerin "gitmeyin" uyarısına rağmen yola koyuldular.

Tipi altında sürekli yürüyor ama varmaları gerektiği yere bir türlü varamıyorlardı. Gün ışımaya başlayıp yorulduklarında bir baktılar ki, yola koyuldukları yerdedirler. Sürekli aynı yerde dönmüş durmuşlardır.

Sonunda, Elbistan'ın Atmalı-Kaşanlı köyüne vardılar ve Mehmet'in de katıldığı toplantıyı yaptılar.

Toplantıda, kışın zorluğunu atlatmak, baharla birlikte girilecek silahlı eylemlerin hazırlığını yapmak, sığınaklar hazırlamak, para ve silah temini için istihbarat toplamak, bölgenin genç unsurlarını örgütlemek gibi konular konuşuldu.

İbo ve Ali Taşyapan, toplantıdan sonra Kürecik bölgesine gitmek için hareket etti. Yolculuk esnasında, Münir Dışkaya'nın evine uğradılar, gece de Zülal Polat'ın evinde kaldıktan sonra Kürecik'e gittiler.

İbo, Ali Taşyapan'dan ayrılacaktı. Vedalaştılar. Bu, iki arkadaşın son görüşmeleri idi.

Taşyapan, 12 Şubat 1973 Pazartesi günü, Kayseri Tavukçu Mahallesi Gündoğdu Sokak No: 43'teki evde İbrahim Gülgeç'le birlikte yakalandı. Üzerinde, Hamza İnce adına düzenlenmiş sahte kimlik ile bir tabanca ve mermi vardı.

Koordinasyon Komitesi Tamamlanıyor

İbo, kimi konuları Muzaffer Oruçoğlu, Ali Taşyapan, Ali Mercan ve Mehmet'le görüştüktan sonra, 1972 yılının Aralık

başında İstanbul'a geri döndü. Örgütün İstanbul sorumlularıyla bir toplantı yaptı.

Cem Somel ve Arslan Kılıç'ın da katıldığı bu toplantıda İbo, "Diğer Koordinasyon Komitesi üyeleri de senin üyeliğini kabul ettiler," diyerek kararı Cem Somel'e bildirdi. Böylece, Koordinasyon Komitesi yedi kişiye yükseldi.

Koordinasyon Komitesi, elde edilen bilgi ve belgelere göre şöyledir:

İbrahim Kaypakkaya (Hamza), Muzaffer Oruçoğlu (Hıdır), Ali Taşyapan (Cemal), Cem Somel (Abbas), Ali Mercan (Hasan), Aslan Kılıç (Seyit), Mehmet (Almanyalı Kadir).

"Daimi Komite" adı altında ilk "Kurucu Komite", İbrahim Kaypakkaya ve Muzaffer Oruçoğlu tarafından meydana getirilmiş, kongreye kadar "Merkez Komitesi" görevi üstlenen yedi kişilik bir "Koordinasyon Komitesi" oluşturulmuştu.

Koordinasyon Komitesi'ni oluşturanlar, hiçbir zaman bir araya gelmemişti. Koordinasyon Komitesi'nin diyalogunu İbo sağlıyordu.

Koordinasyon Komitesi terimi, *Proleter Devrimci Aydınlik* dergisinde HKP (M-L) [Hindistan Komünist Partisi (Marksist-Leninist)] hakkında çıkan bazı yazılardan öğrenilmişti.

Parti, resmen kongreye kurulana kadar TKP(ML) ismi hiçbir yerde kullanılmayacaktı. İbrahim'e göre, hareketin gövdesini parti teşkil ederdi ve TİKKO da bunun yan teşkilatıydı.

Toplantıda alınan kararlara göre, Koordinasyon Komitesi'nin yan birimleri olan "Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu (TİKKO)" ile "Türkiye Marksist-Leninist Gençlik Birliği"nin (TMLGB) değişik bölgelerde yaygınlaşması için daha yoğun çalışmalar yapılacaktı.

İbo ile Cem Somel Arasındaki Tartışma

İbo ile Cem Somel arasında TMLGB hakkında bir tartışma yaşandı.

İbo, TMLGB'nin siyasi bakımdan ileri olan ve ilerde partiyeye girebilecek genç işçilerin, öğrencilerin, genç esnafın genel bir teşkilatı olması gerektiğini savunmaktaydı.

Cem Somel ise genç işçilerin, genç esnafın (çırakların, kalfaların, vs.) ve öğrencilerin ortak bir faaliyette bulunamayacaklarını, hele genç işçilerin fabrika içinde teşkilatlanmasının dışında ayrıca teşkilatlanmaması gerektiğini savunuyordu.

Cem Somel'e göre TMLGB, sadece devrimci öğrencileri kapsayan bir örgüt olmalıydı. Ahmet Muharrem Çiçek de Cem Somel'in fikrini benimsemişti. Arslan Kılıç bu konuda düşünce açıklamadı. Koordinasyon Komitesi'nin diğer üyeleriyle de görüşülerek bu konuda bir karara varılacaktı. Fakat bu gerçekleşemedi.

Mehmet Zeki Şerit, TMLGB'nin ilk İstanbul Komitesi Başkanı seçildi. Muzaffer Oruçoğlu İstanbul'a geldikten sonra, Şerit başka bir alanda görevlendirildi.

Kutsiye Bozoklar, Feryal Sanoğulları ve Ali Şenci'den oluşan yeni bir İstanbul Gençlik Komitesi oluşturuldu. Ahmet Muharrem Çiçek'e de TİKKO İstanbul Bölge Komitesi adına bunları denetleme görevi verildi.

İbrahim Kaypakkaya, Lenin'in "Örgütsel Görevlerimiz Üzerine Bir Yoldaşa Mektup" başlıklı yazısında çizdiği teşkilat şemasını ilk önce İstanbul'da uygulamak istiyordu. Bu şemaya göre, bir şehir komitesi olacak ve buna bağlı fabrika komiteleri olacak. Şehir Komitesi'nin emrinde tek tek veya grup olarak çalışan propagandacılar ve örgütçüler olacak. Şehir Komitesi, ayrıca ihtiyaca göre (partili veya partisiz) hücreler kuracak ve bunlar teknik işlerde (bildiri basma, dağıtımı, malzeme nakliyatı vs.) uğraşacak.

Kaypakkaya, Lenin'in şemasına profesyonel gerilla hücreleri ekledi. Bir de fabrika kızıl muhafızları olacaktı. Bunlar, Fabrika Komitesi'nin genç işçileri silahlandırarak örgütlemesiyle kurulacak ve grevlerde, yürüyüşlerde görev alacaklardı.

Yalçın Büyükdağlı, Ahmet Muharrem Çiçek ve Cem Somel'den oluşan bir komite oluşturuldu. Bu komitede Ahmet

Muharrem Çiçek, gerilla hareketlerini yönetecekti. Kadrolar kalabalıklaştıktan sonra ilerde, Ahmet Muharrem Çiçek'in başkanlığında bir Askeri Komite kurulacaktı.

İbo, Türkiye çapında çalışma alanını sekiz bölge olarak tasarladı. Her bölgenin başında bir bölge komitesi olacaktı.

Ali Taşyapan, Ali Mercan ve Mehmet (Almanyalı Kadir), Doğu Anadolu; Arslan Kılıç, Ege; Cem Somel, İstanbul bölge komitesinde görev alacaktı.

Parti içi eğitimi ve görüş alışverişini sağlayacak "İşçi-Köylü Kurtuluşu" veya "Halk Savaşı" adlı bir yayın organı teksir makinesiyle Tunceli'de çıkartılacaktı.

İbrahim Kaypakkaya, 1972 sonu ve 1973 başında, özellikle kış boyunca, dağdaki faaliyetlerden daha çok yerleşik bir faaliyette bulunarak teorik çalışmalara ağırlık vereceğini, bunun için özellikle "Kemalizm" konusundaki eksikliği gidermek ve tek yanlı dayanağı ortadan kaldırmak için çalışma yapacağını, bu nedenle bu konuda yayınlanmış ne kadar kitap varsa tedarik edilmesini istedi.

Kitapçılardan ve arkadaşlarından, Mihri Belli'nin *Özeleştir*i broşürü, kurtuluş savaşı, cumhuriyet devrimi ve Kemalizm hakkında lehte, aleyhte ne kadar kitap varsa toplandı. Kitaplar dikkat çekmesin diye çuvallara yerleştirildi.

İbrahim, İstanbul'dan otobüsle yola çıktı ve 1972 Aralık ayı sonunda, uzun bir yolculuktan sonra bölgeye vardı.

Muzaffer Oruçoğlu İstanbul'da

Tunceli'nin Vartinik mezrasında yaşanan çatışmanın sonunda, olay yerinden kurtulmayı başaran Muzaffer Oruçoğlu, bir süre Mazgirt köyleri ile Elazığ'da barındıktan sonra kadroları toparlayıp baharda dağa çıkmak için İstanbul'a gitti.

Aynı şekilde, Hüseyin Bozkurt ve kısa bir süre önce olay yerinden ayrılan Murat Aydın, Süleyman ve Yılmaz Karakoç da İstanbul'a geldi.

Oruçoğlu'nun amacı, hazırlanıp yeniden Tunceli dağlarına çıkmaktı. Kadro ve silah temini, bahara kadarki merkezi görevleriydi. Süleyman Yeşil, Murat Aydın ve Davut Kurun, Tunceli bölgesine yeniden gitmeyi kabul etti. Hüseyin Bozkurt itiraz etti.

Bazı kişilerin yakalanması, bazı kişilerin de yaşamını yitirmesi nedeniyle, Muzafer Oruçoğlu, örgütü eldeki imkânlarla toparlamaya çalıştı. Bütün kadrolar ağır baskı ve takip altındaydı. İbo'yla ilişkiye geçmeye çalışılıyordu.

Cem Somel'in Ege'ye, Sami Sarı'nın Gaziantep'e, Süleyman Yeşil'in Elazığ'a gitmesi kararlaştırıldı.

İzmir bölgesi bazı nedenlerden dolayı önemsenmekteydi. İzmir'den Ege dağlarına bir çıkış sağlama amacı güdülmüyordu.

Ege'ye giden Somel, 12 Nisan 1973 Perşembe günü İstanbul'a geri döndü.

Cem Somel ile Muzaffer Oruçoğlu, Hayrettin Urallar, İhsan Uçar ile Mithat Topçu'nun kaldığı evde bir araya geldi ve yapılan çalışmalar hakkında bilgi aktarımı yapıldı.

Oruçoğlu, örgüt çalışmasında yeni bir yapılanma geliştirmeye çalıştı. Yeni yapıya göre, başta bir TİKKO Bölge Komitesi olacak, buna bağlı profesyonel gerilla hücreleri olacaktı. Her bir gerilla hücresi, bölgesinde silahlı faaliyeti, propagandayı, bildiri basımını, dağıtımını, devrimci işçileri bulup çıkarmayı, saldırı için hedef tespit etmeyi ve bunun gibi her türlü işi görecekti. Parti de siyasi bakımdan ileri gerillalardan oluşacak ve TİKKO'nun bünyesi içinde fakat ona kumanda eden bir örgüt olacaktı.

Ordu içinde örgütlenmeyi önemseyen önder kadro, bazı kalıcı ilişkiler kurdu ve bu ilişkiler aracılığıyla bazı malzemeler sağladı. Kurulan ilişkileri daha sonra dağa çekme amacı da vardı.

Teğmen Kemal Bahar, Teğmen Orhan Sözen, Teğmen Sadri Aksoy, Üsteğmen Gürsel Bezek, Üsteğmen Necdet Yıldırım, Üsteğmen Orhan Tarımoğlu, Üsteğmen Atilla Özsoy, Astsb. Şemsettin Akgüneyli, Dz. Astsb. Bekir Erol'la (Birinci) kurulan bağlantılar sonucunda askeriye ait patlayıcı madde, silah, malzeme ve talimname temin edildi.¹⁵

ALTINCI BÖLÜM

DEVİRİM İÇİN ÖLECEKLER HER
ZAMAN BULUNUR

Temmuz 1970'de askeri eğitim için Filistin'de FDHK-C kamplarına giden Atıl Ant, 1970 yılı sonunda Türkiye'ye gelir. FDHK-C, İsrail'e ait kuruluşlara yönelik bir eylem yapılmasını istemiştir.

Filistin'e gidip dönenlerden Kasım takma isimli İstanbul Gazetecilik Yüksek Okulu öğrencisi İsmet Dişbudak, böyle bir eyleme hazırlanır. FDHK-C kamplarında aldığı eğitimle bir bomba yapar. Fakat yaptığı bombanın düzeneklerini iyi ayarlayamamıştır.

Dişbudak, kendi hazırladığı bombayı, 30 Aralık 1971 Perşembe gecesi, Aşağı Ayrancı'da Farabi Sokağı'nın köşesinde bulunan İsrail Sefareti'ne atmak için yola çıkar fakat bomba elinde patlar. Bu patlamada sonucu İsmet Dişbudak yaşamını yitirir.

TİKKF'nin Tunceli'deki Eylemleri

TİİKP'deki ayrılıktan sonra İbrahim Kaypakkaya'ya en büyük destek Tunceli'deki kadrolardan gelmiştir.

Tunceli'deki çalışmalar, Muzaffer Oruçoğlu ve Ali Haydar Yıldız'dan oluşan komite aracılığıyla yürütülmektedir.

Bu komiteye bağlı olarak çalışan militanlardan bazıları şunlardır: Süleyman Yeşil, Ali Yeşil, Ali Yıldız, Ali Haydar Yıldız, Baki İşçi, Ali İşçi, Mümtaz Çeltik, Halil İbrahim Akyol, Ziya Aydın, Hüseyin Tekin, Hüseyin Açıkgöz, Abdullah Akyüz, Abdullah Çimen, Metin Gök, Hüseyin Şoroğlu, İsmail Erdoğan, Kemal Bozdağ, Metin Gök, Musa Doğan, Musa Söğüt, Hasan Gülmez, Hasan İlter, Hayrettin İpek, Kenan Kasar.

“Gâvur İsmail” olarak anılan İsmail Erdoğan ile Hayrettin İpek; Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnân’ın idamlarını protesto etmek için, 7 Mayıs 1972 Pazar günü gece yarısı Tunceli İl Jandarma Birlik Komutanı Üsteğmen Fehmi Altınbilek’in lojmanına dinamit attılar. Ve çevreye “TİKKF” imzalı bildiriler dağıtıldı.

Tunceli Lisesi öğrencileri, idamları protesto için beş gün derslere girmediler. Bu dönemde Tunceli Lisesi’nin öğretmenleri arasında, Cüneyt Akalın’ın akrabası Hasan İlter, Kenan Kasar ve TİP eski Tunceli İl Başkanı Kemal Burkay’ın eşi Tasvir Burkay da vardı.

Bu eylem, bazı belgelerde “örgütün ilk eylemi olarak” değerlendirildi.

Eylemler konusunda bölge komiteleri tam bir inisiyatifte sahipti. Koordinasyon Komitesi temel kararları almaktaydı.

İki kişilik Tunceli komitesi, kendilerine danışılmadan yapılan bu eylem nedeniyle toplandı.

Kadro desteğine, maddi imkânlarla, ilişki kurulacak köylülere ve yeni mıntıkalara dair tartışmaların yapıldığı toplantıda, ayrıca jandarma komutanı Fehmi Altınbilek’in evini bombalayanların tavırları eleştirildi. Bölge Komitesi’ne danışmadan, işin aceleyle getirilerek, plansız bir şekilde uygulanmasının yanlış olduğu belirtildi.

Toplantıdan sonra Bostan köyüne gidildi.

Muzaffer Oruçoğlu ve Ali Haydar Yıldız, bu eylem nedeniyle Haydaran bölgesine gitmek zorunda kaldı. Çünkü bu bombalı eylemden sonra Tunceli’de büyük çapta bir operasyon başlatılmıştı. Tunceli bölge sorumluları, bu operasyonlara karşı tepkilerini ortaya koymak için bir eylem planladı.

Muzaffer Oruçoğlu, tokyo lastiğinden, “Kahrolsun faşizm, yaşasın ihtilal – TİKKF” yazılı bir mühür yaptı. Bu mühürle sloganlar küçük kâğıt etiketlere basıldı ve Süleyman Yeşil, 16 Mayıs 1972 Salı gece yarısı, bir kısmını Tunceli sokaklarına attı, bir kısmını da duvarlara yapıştırdı.

Bu eylem nedeniyle Ziya Aydın, Mehmet Çiçek, İsmail Erdoğan ve Musa Söğüt gözaltına alındı. Ağustos ayında gözaltına alınan Süleyman Yeşil de eylül ayında serbest bırakıldı.

Tunceli’de Muzaffer Oruçoğlu ve Ali Haydar Yıldız’ın önderliğinde düzenlenen eylemler ve bu bölgedeki diğer gelişmeler şöyledir:

Muzaffer Oruçoğlu ve Ali Haydar Yıldız, Keban Barajı inşaatlarında çalışan işçilerin kaldığı yerlerde siyasi çalışma yürüttü, bazı işçilerle toplantılar yapıldı. Harekete yakınlık duyan bazı işçilerden bir miktar dinamit, fûnye ve bir tane de demir kesen büyük makas alındı.

Yıldız ve Oruçoğlu, Nazimiye’de Tüccar Hasan’ın evine bomba attı.

Mümtaz Çeltik ve Hasan Gülmez, Ovacık ilçesi Yalmanlar köyünde, 22 Kasım 1972 Çarşamba günü yakalandı.

Baki İşçi, 2 Aralık 1972 Cumartesi günü Tunceli il merkezinde, “Kahrolsun faşizm, yaşasın ihtilal” başlıklı ve TİKKF (Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Fedaileri) imzalı bildiriler dağıtırken yakalandı.

14 Aralık 1972 Perşembe gecesı, Mazgirt’e bağılı Dan-kent (Muhundu) bucağında görevli Uzman Çavuş Ertuğrul Taştemel’in evine bomba atıldı. Olay yerine, TİKKO imzalı, “Yaşasın işçi köylü devrimi! Halkımız faşizmi er geç ezecektir!” yazılı bildiriler bırakıldı.

Ali Haydar Yıldız ve Süleyman Yeşil, Tunceli Emniyet Müdürü Salih Suphi Savdır’ın oturduğu lojman ile lojmanın altında bulunan Merkez Polis Karakolu’na, 5 Ocak 1973 Cuma günü, saat 00.45 civarında dinamit attı. İçine demir parçaları da yerleştirilen dinamit lokumları, arka arkaya büyük bir gürültüyle patladı. Dinamitlerden biri de karakoldaki polis yatakhane-sine atıldı; Mustafa Şahin, Cumali Eker, Hilmi Çömlekçi ve Mustafa Eser isimli polisler çeşitli yerlerinden yaralandı. Olayla ilgili olarak Tunceli İlköğretmen Okulu ile Tunceli Lisesi’nde yapılan soruşturmanın sonunda Mehmet Kaçar, Aziz Tanrıverdi ve Ali Sarışık adlarındaki öğrenciler gözaltına alındı.

Tunceli İlköğretmen Okulu'ndaki arama sırasında ayrıca, Ali Seyit Battal Demirci adındaki Tunceli Lisesi yatılı öğrencisinin dolabında 23 cm. uzunluğunda oluklu bir bıçak bulundu. Cafer Bulut isimli öğrencinin dolabında da 19,5 cm. uzunluğunda kama bulundu. Bu öğrenciler de gözaltına alındı.

İki gün sonra yeni bir patlama daha oldu.

Tunceli'nin Mazgirt ilçesi ilköğretim müfettişi İbrahim Ertuğrul'un evine, 6 Ocak 1973 Cumartesi günü dinamit atıldı.

Ayrıca, Halil İbrahim Akyol ve Ali Haydar Yıldız, Karakoçan ilçesinde görevli Uzman Çavuş Mehmet Gövde'nin evine, 12 Ocak 1973 Cuma gecesi bomba atıldılar.

Siverek'teki Patlamalar

Ali Haydar Yıldız, Siverek'e el yapımı bazı patlayıcılar götürdü ve tekrar Tunceli'ye geri döndü.

1972 sonunda Siverek'te bazı yerlere bombalı saldırılar yapıldı.

Siverek İlköğretim Müdürü Mehmet Oyman'ın evine bir patlayıcı atıldı. Konserve kutusuna konulan patlayıcıyı bulan Nihat İnal ve Feridun Timur adlı çocuklar kutuyla oynamaya başladılar. Bu sırada patlayan bombadan dağılan çivi ve demir parçaları iki çocuğun yaralanmasına yol açtı.

İlköğretim Müdürü Mehmet Oyman ile Adliye Başkatibi Adnan Dikmen'in evlerine 6 Ocak 1973 Cumartesi günü atılan bombalar patladı.

Mahmut Balpetek bu konuda şunları anlatmıştır:

“Cumartesi günü sinemaya gidiyordum. Yoldan geçerken bir binanın önünde kalabalık bir grubun olduğunu gördüm, ben de gittim. Bir binaya patlayıcı madde atılmış ve birkaç taş yere düşmüştü. Toplanan kalabalığın arasında çocuklar da vardı. Onlar beni görünce, ‘Bunu senin abinler yapmış,’ dedi.”

Siverek Lisesi bahçesine, 30 Ocak 1973 Salı günü “Faşistlere ölüm” başlıklı bildiriler atıldı. Bildiri şöyledir:

“Başta Sayın Bay Sunay-Melen-Gürler Hükümeti’ne... 20. yüzyılın ikinci yarısında yaşıyoruz. Ortaçağ değil, bunu iyi bilin. Sonunuz geldi. Faşist cellatlar. Yıllardır halk için çalışan bütün yurtseverleri idam ettiniz. Kurşuna dizdiniz. Yıllarca hapis cezasına mahkûm ettiniz. 20. yüzyılın ikinci yarısında yaşayan milletlerde, yalnız birkaç tane bağımsızlıklarına kavuşmamış milletler hariç, diğer medeni ülkelerin hangisinde bu tür cezalar veriliyor.

“Sayın yurtsever halkımız ve öğrenciler, dünyadaki en kutsal varlık hiç şüphesiz ki, bağımsızlıktır. Atatürk, Türk milletinin bağımsızlığını kazanıncaya kadar binlerce atalarımızın kanı su gibi aktı. Şimdi hiç emeği geçmeyenlere bu mübarek vatan teslim edilir mi? İşte görülüyor ki, baştaki işbirlikçi vatan hainleri emperyalist ülkelerle birleşerek memleketi teslim ediyorlar. Size sesleniyoruz faşist cellatlar! Sizin Türk milletini gülünç duruma düşürmeye hakkınız yoktur.

“Nihat Erim gibi bir faşisti gönderip Avrupa Konseyi’ne üye yapmakla elinize hiçbir şey geçmez. Son olarak şunu söyleriz ki, zalimin zulmünü, topunu, tüfeğini yerle bir edeceğiz. Zafer her zaman ezilen halklarındır. Yaşasın özgürlük için mücadele veren vatanseverlere! TDGC.”

Malatya ve Diyarbakır Bölgesi

Malatya’nın Kürecik bölgesindeki çalışmalar Ali Mercan ve Ali Taşyapan önderliğinde yürütülüyordu.

Daha sonra İrfan Çelik, Alparslan Öztürk, Ömer İnce, İbrahim Gülgeç, Kaya Bozoklar ve Aziz Vatan da bu çalışmalara katıldı.

Malatya’da çalışan Cafer Şen, bir süre sonra Gaziantep’e gönderildi. Şen, Gaziantep’teki çalışmaları Mehmet Tatar’la yürüttü.

Bu sırada İstanbul’da olan İbrahim Kaypakkaya, Kürecik bölgesine, 7 Aralık 1972 tarihli. “Bir Köylük Bölgedeki Yönetici Yoldaşlara Mektup” başlıklı talimatı gönderdi. Talimat şöyledir:

“Yoldaşlar! Köylerde çalışmak isteyen bir yığın kadro var. Bunların hepsinin ortak özelliği de siyasi bakımdan geri ve tecrübesiz olmalarıdır, fakat aynı zamanda ateşli bir heyecana sahip olmalarıdır. Bu gibi arkadaşları köylük bölgelerde cesaretle seferber etmeliyiz. Fakat seferber etmek yetmez. Aynı zamanda bunlara doğru önderlik etmek ve bunları yetiştirmek zorundayız. Oysa siyasi bakımdan ileri ve az çok tecrübeli olan arkadaşlarımız son derece sınırlı. Geri ve tecrübesiz arkadaşları köylere gönderirken ortaya çıkan problemlerin biri budur. Yani az sayıda ileri ve kısmen tecrübeli arkadaş, çok sayıda geri ve tecrübesiz arkadaş nasıl önderlik edecek ve onları nasıl yetiştirecektir?

“Diğer yandan, köylük bölgelerdeki faaliyetimizin muhtevası ve biçimi, Şafak revizyonizminden ayrıldığımızdan beri hızla değişmiştir. ‘Barışçı’ propaganda ve ajitasyonun yerini silahlı mücadele biçimleri, silahlı propaganda ve ajitasyon metotları almıştır. Ayrıca, hâkim sınıfların genel bölgelerdeki devrimci faaliyetlere meydan vermemek, mevcut faaliyetleri yok etmek için azgın saldırılara girişmektedirler. Ufak bir ihbar üzerine büyük birlikleri hareket geçirmektedirler. Bir veya birkaç kişinin üzerine yüzlerce, binlerce askerle gitmektedirler. Bu sebeple ‘barışçı’ propaganda ve ajitasyona, özellikle köylerde imkân kalmamaktadır. Bu yüzden, köylük bölgelere gönderdiğimiz kadroları silahlandırmak, hâkim sınıfların silahlı saldırılarına karşı yine silahla karşı koyacak hale getirmek zorundayız. Ayrıca, tabiatın güçlüklerle dolu şartları da kadroları silahlandırmamızı zorunlu kılmaktadır. Oysa silahımız ve maddi gücümüz son derece sınırlıdır. Yeni arkadaşları köylük bölgelere gönderirken ortaya çıkan problemlerden ikincisi de budur. Yani, son derece sınırlı imkânlarımızla çok sayıda arkadaş (bu sayı her geçen gün daha da çoğalmaktadır) nasıl silahlandıracağız?

“Yoldaşlar! Öyle sanıyorum ki, yeni arkadaşlar geldikçe bu iki problem sizi de düşündürüyor. Fakat bu problemler halledilmez problemler değildir. Bilinçli bir şekilde, çözmek azmiyle ele alırsak bunların üstesinden kolayca gelebileceğimize inanıyorum.

“Birinci problemi çözmek için ben şunları düşünüyorum:

“1. Her gerilla bölgesinde, siyasi bakımdan ileri ve tecrübeli en az birkaç arkadaş görevlendirilmeli ki, bu şart yerine getirilmiş durumdadır.

“2. Gerilla bölgesindeki ikinci dereceden bölgelerde çalışan gruplar içinde en az bir tane ileri ve tecrübeli arkadaş bulunmalıdır. Buna imkân yoksa, gerilla bölgesindeki ileri ve tecrübeli arkadaşlar, ikinci dereceden bölgelerdeki grupları çok sıkı ve sistemli bir şekilde denetlemelidir. Onlara görevler vermeli, bu görevlerin yerine getirilmesinde izleyecekleri yolu göstermeli ve bu görevlerin yerine getirilip getirilmediğini veya ne ölçüde başarıldığını kontrol etmelidir. Bu durumda, ileri ve tecrübeli arkadaşlara büyük sorumluluklar düşüyor. Onlar, özellikle içinde bulunduğumuz şartlarda enerjilerini on misline, yüz misline çıkararak çalışmak zorundadırlar. Aynı zamanda geri ve tecrübesiz arkadaşlara inisiyatif tanınmalı ve onların inisiyatiflerini geliştirmelerine yardımcı olunmalıdır.

“3. Geri arkadaşların tecrübesizliği, pratik mücadelenin seyrinde tecrübeliliğe dönüşecektir. Fakat bu yetmez. Kadrolarımız, engin bir tecrübeye sahip olmalıdırlar; siyasi bakımdan ileri, yetişkin ve kavrayışlı kişiler olmalıdırlar. Tecrübelerini doğru bir şekilde değerlendirebilmeli, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesini pratiğe uygulamayı öğrenmeli, devrimimizin her türlü meselesinde doğru ve yeterli görüşlere sahip olmalı, kitleler arasında hareketimizin çizgisini, politikasını, programını rahatça savunabilmeli, yayabilmelidir. Bunun için, ileri ve tecrübeli arkadaşlar, geri ve tecrübesiz arkadaşların siyasi ve ideolojik seviyesini yükseltmek için özel bir gayret sarf etmelidirler. Ayrıca bunu kendilerinin yetişmesi için de yapmak zorundadırlar. Şafak revizyonizminden ayrıldıktan sonra, onun okumaktan ibaret olan sağ çizgisine tepki olarak, aksi yönde bir hata doğdu. İdeolojik ve siyasi eğitim bir ölçüde ihmal edildi, önemsenmedi. Bu hatayı en kısa zamanda düzeltmeliyiz. Pratik faaliyetle sımsıkı birleştirilmiş siyasi ve ideolojik eğitim faaliyetine süratle girişmeliyiz.

Bunun için bence şunlar yapılmalıdır: Devrimimizin çeşitli meselelerine ışık getiren, çizgimizin, politikamızın ve programımızın propagandasını yapan merkezi bir yayın organı en kısa zamanda çıkarılmalıdır. Bunun için zaten karar alınmıştır. Bölgenizde bu yayın organını basmak, çoğaltmak ve yaymak için derhal hazırlıklara girişilmeli ve bu hazırlıkları kısa zamanda tamamlamalısınız. İkincisi, kadrolar arasında sık sık tecrübelerin özetlendiği tartışmalar açmalısınız. Saflarımızda canlı bir tartışma ortamı yaratmalı, sürekli bir şekilde yanlışlar atılmalı, doğrular benimsenmeli, tecrübe alışverişi yapılmalıdır. Üçüncüsü, başka ülkelerin devrimci tecrübelerinin sentezi olan Marksist-Leninist eserler, bizim pratik faaliyetlerimize ışık tutması amacıyla uygun bir program dahilinde okunmalı ve tartışılmalıdır.

“Bütün bu söylediklerimizi yerine getirdiğimiz takdirde, hem genel olarak bir seviye yükselmesi olacaktır, hem de özel olarak geri ve tecrübesiz arkadaşlar hızla ilerleyecekler ve tecrübeli kadrolar haline geleceklerdir.

“İkinci problemi, yani silahlanma problemini çözmek içinde şunları düşünüyorum:

“Elimizde mevcut silahlar ve imkânlar, kadrolar arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır.

“Mevcut silahlarımız ve malzemelerimiz kötü kullanılmamalı, çarçur edilmemeli, kırıp dökülmemeli, savrukça harcanmamalı, düşmana kaptırılmamalı, kaybedilmemelidir.

“Geniş çapta silahlanabilmek için şu iki kaynaktan yararlanmalıyız: Birincisi halkın desteği, ikincisi düşmandan ele geçirme. Halkın desteği de iki şekilde olabilir: Geri almamak üzere yapılan bağışlar şeklinde ve geçici olarak yapılan yardımlar şeklinde. Bölgemizde silah, mermi, patlayıcı madde, fitil, fünüye... bağışlayabilecek herkesi tespit etmeli ve bunlardan azami ölçüde faydalanmalıyız. İkincisi, silahlarını bize geçici olarak verebilecek kimşeleri tespit etmeli ve bunlardan da faydalanmalıyız. Köylülerin kırmalarından bu şekilde epeyce yararlanabileceğimizi sanıyorum. Düşmandan ele geçirerek silahlanmaya gelince, bu

da iki şekilde olabilir: Birincisi, durumu müsait olan kadrolar ve sempatizanlar, düşmanın silah, cephane, patlayıcı vs. gibi askeri malzemelerini gizlice alarak bize ulaştırabilirler. Mesela, karayollarında ve bazı inşaatlarda çalışan işçiler bu şekilde bize bolca patlayıcı madde sağlayabilirler. Askeriyedeki kadro ve sempatizanlar aynı şekilde çeşitli askeri malzemeler temin edebilirler. Laboratuvar ve eczanelerde çalışanlar çeşitli zehirler ve patlayıcı maddeler temin edebilirler.

“Tabii bütün bunlar silahlanmamıza bir ölçüde hizmet eder. Silahlanma problemimizi esas olarak düşmandan zorla ele geçirmek suretiyle çözebiliriz. Bunun için de asgari bir silahlanmaya ihtiyaç vardır. Asgari silahlanmayı yukarıda belirttiğim şekillerde sağlayabiliriz. Özellikle köylülerin geçici olarak verecekleri silahlardan geniş ölçüde yararlanabiliriz. Bunlara bir de elimizdeki az sayıda silahlarımızı ve malzemelerimizi eklersek asgari seviyede bir silahlanmayı sağlamış oluruz. Bundan sonra, para ve silah ele geçirebileceğimiz, gücümüzle mütenasip hedefler tespit ederek ve bu hedeflere saldırarak daha geniş ölçüde silahlanabiliriz. Eğer uygun istihbaratlar edinebilirsek, çok daha ilkel silahlarla da para ve silah sağlayabiliriz. Ayrıca bazı köylüler, kendi silahlarıyla saflarımıza katılacaklardır.

“Bütün bunları yerine getirirsek mevcut kadrolarımızı ve her gün saflarımıza katılan yeni kadroları silahlandırma problemini de halledeceğimize inanıyorum.

“Bir başka problem de kadrolarımızın askeri faaliyet alanında ustalaşmasıdır. Bu konuda şimdilik şunları yapmalıyız:

“1. Sabotaj ve tuzaklamalar için patlayıcı maddeleri hazırlamakta ve kullanmakta, elimizdeki silahları söküp takmakta, kullanmakta ve bakımını yapmakta az çok ustalaşmış arkadaşlar her bölgede vardır. Bu arkadaşlar, bilgilerini düzenli ve sistemli bir şekilde ve tabii bizzat yaparak, göstererek, bu konularda yeni ve tecrübesiz olan arkadaşlara öğretmelidirler.

“2. Silahlar ve patlayıcılar konusunda, pratikte işimize yarayacak, yani uygulayabileceğimiz bilgileri kapsayan bir metin hazır-

lanmalı ve bütün arkadaşlara ulaştırılmalıdır. Böyle bir metnin ilk taslağı hazırlanmış durumdadır. Arkadaşlar değişik bilgilerle ve yeni tecrübelerle bu taslağı daha da zengin bir muhtevaya kavuşturmalıdırlar. (Bu konuda daha önce hazırlanıp dağıtılmış olan metin yanlışlarla doludur, ona itibar edilmemelidir.)

“3. Hepimiz esas olarak savaşı savaşıarak öğreneceğiz. Bu sebeple bütün yoldaşlar ve diğer savaşılar, askeri faaliyet alanındaki her türlü tecrübelerini gözden geçirmeli, yanlışları atmalı, doğruları benimsemelidir, kadrolar arasında tecrübelerin sonuçları yayılmalıdır.

“4. Sovyetler Birliği’nin, Çin’in, Vietnam’ın ve diğer ülkelerin halklarının devrimci savaş tecrübeleri incelenmeli, bunlardan gereken dersler çıkarılmalıdır. Özellikle Mao Zedung yoldaşın *Askeri Yazılar*’ı bu konudaki incelemelerimizde başvuracağımız temel eser olmalıdır.

“5. Türkiye’de hâkim sınıfların askeri politika ve taktikleri de imkânlar ölçüsünde incelenmeli ve öğrenilmelidir.

“6. Halkımızın geçmişte verdiği mücadeleler, bunların başarıları, eksiklikleri, zaafı vs. askeri bakımdan incelenmeli, bunlardan günümüz açısından gereken dersler çıkarılmalıdır.

“Mücadelemizin ilerlemesi ve başarılar kazanması ölçüsünde, kadrolarımızı hem teorik hem de pratik askeri eğitimden (esaslı bir eğitimden) geçirme imkânlarına kavuşacağız. Bugün bu imkânlardan geniş ölçüde mahrumuz. Fakat sahip olduğumuz çok daha önemli imkânları layıkıyla değerlendirdiğimiz takdirde, askeri zaferler kazanmamız için de birçok sebep vardır.

“Yoldaşlar! Bütün bunlardan sonra sizin bölge için şunları öneriyorum:

“1. Yeni gönderdiğimiz arkadaş da dikkate alarak, kadroları münasip bir şekilde gruplandırın. Yeni arkadaş, gençlik içindeki çalışmalarda epeyce tecrübe sahibidir. İdeolojik ve siyasi seviyesi oldukça yüksektir. Fakat kitle pratiği hiç yoktur. Yakın bir zamanda, F arkadaş da oraya göndereceğiz. F, H arkadaşın yanında çalışsın. Ayrıca, yeni kadrolar da gönderebilecek durumdayız. Onları nasıl seferber edeceğinizi şimdiden hesaplayın.

“2. Yeni kadrolara tecrübelerinizi aktarın. Nasıl çalışacakları ve neler yapacakları konusunda bilgi verin. Hatta her grup için birer çalışma programı yapın.

“3. Yine yeni kadrolara silahlar ve patlayıcılar hakkında gerekli bilgileri verin. Patlayıcıların hazırlanmasıyla ve kullanılmasıyla ilgili bilgileri öğretin.

“4. Bölgedeki bütün kadroları silahlandırabilmemiz için, mevcut bütün imkânları kullanın. Hedef, bütün kadroların uzun menzilli bir silaha sahip olmasıdır.

“5. Derhal bol miktarda bomba yapın ve bunları kitleler arasında yayın. Köylüler, bombaların yapımında ve kullanılmasında, sabotaj ve tuzaklamalarda geniş ölçüde seferber edilebilir.

“6. Her gerilla birimi için (bir birim iki ile yedi kişi arasında olmalı) en az bir tane gizli barınak (yani bir nevi ev) hazırlayın. Birden fazla olması çok daha iyidir.

“7. Teksir için uygun göreceğiniz bir bölgede çalıştırılacak bir yer hazırlayın ve çalıştıracak bir görevli tespit edin. Görevliye makinenin nasıl kullanılacağını öğretin. Makinenin bulunduğu yere veya yakınında bir yere bol miktarda mumlu kâğıt, teksir kâğıdı, mürekkep vs. depo edin. Bunların yerini sadece görevli kişi, sorumlu partili arkadaş (siyasi sorumlu) bilsin. Kısacası, basım yapabilmek için gerekli her şeyi hazır hale getirin. Gönderdiğimiz arkadaşlardan biri basım için çok daha pratik bir usul biliyor. O usulden de yararlanabiliriz.

“8. Şimdilik bir adet gizli kitaplık hazırlayın. Kitaplık, barınma yerleri gibi olsun ve içinde çalışılabilsin. Bütün kitaplar, yayınlar ve yazılar burada düzenli bir şekilde muhafaza edilsin. Lazım olanlar alınsın fakat faydalanıldıktan sonra tekrar yerine konulsun. İleride kitaplarımız çoğaldıkça, her bölgede böyle kitaplıklar hazırlamalıyız.

“9. Yine her bölgede en az bir tane gizli depo hazırlansın ve buralarda bol miktarda yiyecek, giyecek, yatacak malzemeleri, askeri malzemeler, askeri malzeme hazırlamakta kullanılacak hammaddeler depo edilsin. Kitaplığı ve malzeme depolarını da

mümkün olduğu kadar en az sayıda arkadaş bilsin. Daha henüz kalıcı olup olmadığı bile belli olmamış, denenmemiş yeni kadrolar böyle yerleri asla bilmesinler. Her grup sadece kendi barınma yerini bilsin, diğer grupların barınma yerlerini bilmesin.

“10. Gruplar arası buluşmalar ve toplantılar için, barınma yerleri dışında ayrı yerler hazırlanmalıdır.

“Yoldaşlar! Yukarıdaki ön hazırlıkları en kısa zamanda tamamlamalıyız. Uzun süreli gerilla faaliyetlerine girebilmemiz, kalıcı başarılar kazanabilmemiz, silahlı mücadele yolunda emin adımlarla yürüyebilmemiz, önemli ölçüde bu hazırlıkları tamamlamış olmamıza bağlıdır.

“Selamlar, başarılar. Gözlerinizden öperim. İsmail.

“Not: M, aradığı zaman sizi nasıl bulacağını bilsin. Çünkü yakında F’yi de göndereceğiz.”

10 Ekim 1972 Salı günü, Diyarbakır Eğitim Enstitüsü öğrencisi Yusuf Enez’in kaldığı yerde, İbrahim Kaypakkaya’nın yazdığı, “Türkiye’de Milli Mesele” ve “Şafak Revizyonizmi ile Aramızdaki Ayrılıkların Kökeni ve Gelişmesi” başlıklı yazılar bulunur.

Yunus Enez, sorgusunda, “Bu metni Hamza Oğuzer adlı arkadaşımdan aldım,” der. Bu sırada memleketi Elazığ’da olan Oğuzer, Ocak 1973 başlarında Sıkıyönetim Komutanlığı’na teslim olur.

İrfan Çelik ile Alparslan Öztürk, 10 Mart 1973 Cumartesi günü, Malatya’da kaldıkları evde yakalanırlar.

İbo İstanbul’da Yapılan Eyleme Katılıyor

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Enstitüsü’nde, 18 Ekim 1972 Çarşamba günü bir bildiri dağıtıldı.

Oğlunu kaçıarak fidye almak, bu mümkün olmazsa evini soy-mak için Yunus Ekşi’nin evine gidilmesi kararlaştırıldı. İstihbaratı Hıdır Akgün getirmişti.

İbrahim Kaypakkaya, Hikmet Şenses, Muhsin Canik, İrfan Çelik ve Davut Kurun, 28 Ekim 1972 Cumartesi günü saat

21.00 sularında, Üsküdar Selman Ağa Mahallesi Selmanpaşa Caddesi No: 107/A-10 numaralı apartmana gittiler.

Hikmet Şenses, gözcülük yapmak üzere dış kapıda bırakıldı. Davut Kurun ile İrfan Çelik, iç kapı sahanlığında gözcü olarak kaldı

İbrahim Kaypakkaya ile Muhsin Canik, Yunus Ekşi'nin evine gittiler. Kapıyı açan Müesser Ekşi'ye, "babasıyla görüşmek istedikleri" söylediler. Bu sırada ağabeyi Dursun Ekşi geldi. Çıkan tartışmada, Dursun Ekşi, Muhsin Canik'in silahından çıkan kurşunla yaralandı. İbrahim ile Muhsin Canik bir şey alamadan evden uzaklaştılar.

Cem Somel bu olayla ilgili olarak şunları anlatmıştır:

"Üsküdar'dakievinstihbaratını, İstanbulHukukFakültesi'nden Elazıglı Hıdır adında birisi sağlamış. Hıdır, bize, polislerin epeydir kendisini sıkıştırdığını, onlara bilgi verdiğini itiraf eden bir mektup gönderdi.

"Ahmet Çiçek'in evinde kalan Mustafa adındaki işçiyi Hıdır bize tanıştırmış olduğu için ondan da şüphelendik. Hikmet ve ben, onu denemeye çalıştık. Ama beceremedik. Neticede hiçbir şey anlayamadık.

"O sırada İstanbul'a Malatya'dan 'Ziya' denen fakat gerçek adı Yaşar olan bir genç geldi. Anladığım kadar Arslan Kılıç, buna Hıdır'ı gözleme vazifesi verdi. Bu, bir-iki gün gitti, sonra kendisi takibe uğramış. İbrahim onu Malatya'ya geri gönderdi."

Meral Yakar Vuruluyor

Arslan Kılıç, 22 Ocak 1973 Pazartesi günü, Ümraniye Atatürk Mahallesi Çavuşbaşı Caddesi 42 no'lu evde Meral Yakar'ı kazayla tabancayla yaraladı.

Kılıç, yaralı olan Meral Yakar'ı hemen sırtlayarak yoldan geçmekte olan Sami Ermete'nin kullandığı minibüse bindirdi ve Haydarpaşa Numune Hastanesi'ne götürdü. Fakat Meral Yakar, tedavi edildiği hastanede öldü. Hastane yetkilileri, durumundan

şüphelendikleri için Kılıç'ı polise ihbar etti. Bunun sonucunda Arslan Kılıç yakalandı.

Bu olay nedeniyle yayınlanan bildiri şöyledir:

“Yoldaşlar! 25 Ocak 1973 Perşembe günü, hareketimiz İstanbul'da ilk şehidini verdi. Meral Yakar yoldaş bir kaza kurşunuyla öldü.

“Olay, 22 Ocak 1973 Pazartesi günü sabahı meydana gelmiş, yoldaşlarımız sabah kahvaltılarını yapmışlar. Daha sonra Meral yoldaş görevini yapmak üzere daktilonun başına oturmuş. Diğer yoldaş ise divanda akşam yağladıkları tabancanın son kontrolünü yapmaya başlamış. Yoldaşın bir anlık dalgınlığı neticesinde silah patlamış, kurşun Meral yoldaşın karaciğer, bağırsak ve dalağını parçalayarak dışarı çıkmış. Vuran yoldaş, yoldaşımızı derhal hastaneye götürmüş. Yoldaşımız hastanede üç gün komada kaldıktan sonra, 25 Ocak 1973 Perşembe günü saat 11.00'de ölmüş.

“Meral yoldaş, kendini proletaryanın kurtuluşu davasına adanmıştı. Bu mücadele uğruna ailesiyle feodal bağlarını koparmış ve profesyonel devrimci olarak mücadelenin içine girmişti. Tüm mücadele hayatı boyunca büyük küçük iş ayrımı yapmamış, teknik işleri küçümsememişti. Yine teknik işleri yaparken vurulmuştu. Mücadele azmini hiçbir zaman kaybetmeyen yoldaşımız, koma halinde dahi devrimci tavırdan en ufak bir taviz vermemiştir. Diğer yoldaşımıza zarar gelmesin diye poliste ‘ser verilir sır verilmez’ devrimci tavrına sonuna kadar uymuştur. Meral yoldaşın bu tavrı hepimize iyi bir ders ise, dikkat sorunudur. Her işte çok dikkatli davranalım. Bilhassa egemen sınıfların bütün gücüyle bastıracağı bugünlerde ufak bir dalgınlığın bize çok şey kaybettireceğini hiçbir zaman unutmayalım.”

Ali Haydar Yıldız'ın ölümü nedeniyle Boğaziçi Üniversitesi'nde, 29 Ocak 1973 Pazartesi günü bildiri dağıtıldı.

Emekli tabip Faruk Giray'ın oğlu olan lise öğrencisi Engin Giray ile İTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencisi Nizamettin Karakoç, 13 Şubat 1972 Salı günü, Küçükyalı Bağdat Caddesi Koşarlar Sitesi önünde şüpheli görünerek yakalandılar. Üzerlerinde, Ali

Haydar Yıldız'ın ölümü üzerine hazırlanan TIKKO imzalı bildiriler bulundu.

Bildiri şöyledir:

“Halkımıza bildiririz! Ocak ayı içinde, Diyarbakır Sıkıyönetim paşasının emriyle Tunceli halkı; polis, jandarma ve komando birliklerinin baskı ve tedhiş hareketiyle karşılaştı. Faşistler önce Muhundu nahiyesini basarak on beşi aşkın köylüyü işkenceye çekerek içlerinden altı tanesini Diyarbakır'a gönderdi. Hemen ardından polis harekete geçti. Şehir içinde öğrenci, öğretmen, köylü demeden geniş tutuklamalara girişti. Hayrettin İpek ve arkadaşları dünyanın en adi işkence usulleriyle komalık hale getirildi ve on beşe yakın yurtsever, Diyarbakır cellatlarına gönderildi. 4–10 Ocak arası Mazgirt ve Tunceli merkeze bağlı köyler ve yol boyu kahveleri komando müfrezelerince basıldı ve yedi köylü içeri alındı. 14–20 Ocak arası Nazimiye'ye giden beş cemse dolusu komando aramaya girişti. Düzgün Dağı silsilelerinin bir kesimini tarayan faşistler, dağ eteklerindeki bazı köyleri bastılar. Bir yoksul köylünün (elbiselerini giyinmek için gece yarısı) kapıyı geç açması, faşistlerin sabrını taşırdı. Evin kapısı stenlerle tarandı. Kapının ardındaki köylü öldürüldü. 4 yaşındaki kızının ise kurşunlardan iki gözü kör oldu. Faşistler kapıyı kırarak içeri girdiler. Köylünün karısı korkusundan gece buzlu dağlara kaçtı. Ellerini ve ayaklarını üşüttü ve sakat hale geldi. Aynı günlerde Karakocan merkez ve köylerine baskınlar düzenlendi. Ondan fazla kişi tutuklandı. İbrahim Akyol, Zülfü Yıldız, Öğretmen Niyazi ve Dal mezasından ismini bilmediğimiz bir köylü komaya sokuluncaya kadar dövülüp Diyarbakır'a gönderildi. Yine aynı günlerde Kutudere kahvesi basıldı. Kahve sahibi, faşist polis ekiplerince yol üstünde dövülerek korkunç bir hale getirildi ve köylü, akrabaları tarafından Elazığ hastanesine kaldırıldı.

“24 Ocak şafak vakti hiç şüphesiz olayların en acısı oldu. Der-sim halkı bir kara gün daha yaşadı. Binlerce kadın, kız kinle ağladı. 24 Ocak şafak vakti, Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu'nun Haydaran Dağları'ndaki kampı bir faşist müfrezesi tarafından

basıldı. Çatışma sonucunda halkımız değerli bir evladını daha kaybetti. Aziz yoldaşımız Ali Haydar Yıldız şehit düştü. Silah arkadaşı İbrahim Kaypakkaya ise yaralı olarak ele geçti. Dersim halkı, Ali Haydar'ı çok iyi tanır. Çünkü onların ekmeğini yemiş, döşeginde yatmış, onların kurtuluşu için canını bu yola koymuştu! Halk, Ali Haydarların kendileri için çarpıştığını çok iyi bilir ve onun için kinle ağlıyor. Faşistler Ali Haydar'ın cesedini Tunceli'nin içinde cipin arkasına bağlayarak zafer havası içinde halka teşhir ettiler. Ali Haydar'ın kanı, Ali Haydar'ın cesedi on binlerce ihtilalci köylünün kinini biletti. Biz bunu çok iyi biliyoruz ve halkımıza açıkça beyan ederiz ki, Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu'nun mensupları faşizmin saldırılarına karşı tek savaşçısı kalıncaya kadar çarpışacaktır.

“Gücünün elverdiği ölçüde, halka karşı işlenen cinayetlerin hesabını tek tek sormaya sonuna kadar çalışacaktır.

“Aziz halkımız! İşçi-köylü düşmanı faşist hükümete karşı birleşelim.

“Hangi fikir ve teşkilattan olursa olsun, bütün yurtseverleri ve teşkilatları tek bir cephede çarpışmaya çağırıyoruz.

“Yaşasın işçilerin köylülerin devrimci birliği, yaşasın devrim. Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu.”

Ahmet Muharrem Çiçek Ölüyor

Çalışmalara katılmak, Diyarbakır'daki örgüt tutukluları hakkında bilgi toplamak için Diyarbakır'a gönderilen Adnan Köle, 10 Mart 1973 Cumartesi gece yarısı şüphe üzerine bir gece bekçisi tarafından yakalandı.

Adnan Köle'nin taşıdığı valizin içinde örgüte ait bir kısım belge ile yayınlar bulundu. Güvenlik görevlileri nezaretinde İstanbul'a getirilen Adnan Köle, Şehremini Deniz Abdal Mahallesi Kaşgarlı Mahmut Sokak No: 16'daki evi, 18 Mart 1973 Pazar günü polise gösterdi.

19 Mart'ta saat 10.30'da, Ahmet Muharrem Çiçek, Ali Şenci, Kutsiye Bozoklar ve Mehmet Zeki Şerif'in sözlüsü Feryal Sanoğulları'nın bulunduğu ev, polislerce sarıldı.

"Teslim ol" çağrısına ateşle karşılık verilmesi üzerine çatışma çıktı. Çatışmada Ahmet Muharrem Çiçek öldürüldü, Kutsiye Bozoklar yaralı olarak yakalandı.

Bu olay nedeniyle yayınlanan bildiri şöyledir:

"Halkımıza bildiririz! Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu bir savaşçısını daha kaybetti. 19 Mart günü faşizmin polis gücü savaşçılarımızın kaldığı yeri kuşattılar. Çelik yelekli, otomatik tüfekli yüzlerce faşist, evi kurşun yağmuruna tuttu. Silah arkadaşlarımız bir buçuk saat kahramanca direndi ve aziz yoldaşımız Ahmet Muharrem Çiçek şehit öldü, yakın omuzdaşı ise ağır yaralandı, faşistler zafer havası içinde eve girdiler.

"Muharrem, kan revan içinde yerde yatıyordu. Otomatik tüfeği yoktu, çelik yeleği yoktu ama çelik gibi bir yüreği vardı. Onun yüreği sefalet içinde sömürülen halkın davası için çarpıyordu.

"O, canını halkının kurtuluş davasına fedakârca bağışladı.

"O, devrim içinde çarpışarak şehit olanların çizdiği kanlı yolda canını verdi.

"Bu çarpışmadan sonra faşist Sıkıyönetim'in paşası sanki büyük bir zafer kazanmış gibi savaşçıları tehdit ederek teslim ol çağrısında bulundu.

"Biz, Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu'nun bütün fedai-leri adına şunu tekrar beyan ederiz ki, kanımızın son damlasına kadar çarpışacağız ve hiçbir zaman faşizme teslim olmayacağız.

"Bizim savaşımız halkın kurtuluş savaşıdır.

"Şunu iyi bilin ki:

"Silahlarımız emperyalistlerin ve faşistlerin zalim saltanatını yıkıncaya kadar susmayacaktır.

"Bütün devrimcileri birliğe ve Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu'nu aktifçe desteklemeye çağırıyoruz.

"Yaşasın devrim!

“Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu İstanbul Bölgesi Komutanlığı.”

Bu bildiri, İstanbul Teknik Üniversitesi ile İstanbul Eğitim Enstitüsü’nde, 5 Nisan 1973 Perşembe günü dağıtıldı.

Bekçi Halil Havvakara Ölüyor

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü öğrencisi Mehmet Zeki Şerit ile Sami Sarı, 25 Şubat 1973 Pazar gecesi, Kozyatağı Polis Karakolu’na silahlı baskın yapmak için bölgeye gittiler.

Birçok defa karakolu basmak için harekete geçmişlerse de fırsat bulamayan Mehmet Zeki Şerit ile Sami Sarı, geri dönerlerken bekçiler Selim Güneri Gök ve Ahmet Aydemir tarafından durdurularak “nereye gittikleri” soruldu. Verdikleri cevaplar ve şüpheli hareketleri nedeniyle karakola davet edildiler. Mehmet Zeki Şerit, silahını çıkararak ateş etti. Kargaşadan yararlanan Sarı ve Şerit, kaçarak yakalanmaktan kurtuldular.

Mehmet Zeki Şerit ile Sami Sarı, soygun yapmak için, 11 Nisan 1973 Çarşamba günü Ethem Utku’nun Barbaros Bulvarı 40/16’daki dairesine gittiler. Evde bulunan Münevver Demirtaş ile Şebnem Kalyoncu bu olayda yaralandı ve soygun gerçekleşemedi.

14 Nisan Cumartesi’yi pazara bağlayan gece yarısı Şerit ile Sarı, bu kez Altunizade Polis Karakolu’nu basmak için bölgeye gittiler.

Polis karakolu civarında yaptıkları kontrol sonunda baskına elverişli bir ortam göremedikleri için bölgeden ayrılacakları sırada Altunizade Polis Karakolu’nda görevli olan iki bekçi tarafından şüphe üzerine durduruldular. Yakalanacaklarını anlayarak kaçmaya çalışan Zeki Şerit, silahıyla bekçilerin üzerine ateş açtı. Bekçilerden Halil Havvakara öldü, Fikret Karaçay yaralandı.

Sarı ve Şerit, kaçarak Fikirtepe’deki örgüt evine gittiler.

Olayla ilgili olarak yayınlanan bildiri şöyledir:

“Halkımıza 3 No’lu Açıklama! 14 Nisan saat 03.00 sula-
nında yeni bir çatışma çıkmıştır. Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş
Ordusu’nun iki gerillası sokakta devriye gezen bekçilerin saldı-
rısına uğramıştır. Fedaileri bir müddet takip eden bekçiler, daha
sonra aniden önlerine çıkarak pervasızca ateş etmeye başlamış-
lardır. Bunun üzerine kısa mesafede karşılıklı çatışma başlamıştır.
Çok kısa süren bu çatışma, bir bekçinin ölümü ve diğerinin de
ağır yaralanmasıyla sonuçlanmıştır.

“Emekçi halkımıza şunu açıklarız ki, gerilla mücadelesini
sürdüren halkın savaşçıları hiçbir zaman halka zulmetmeyen ve
teşkilatımıza saldırmayan sıradan bekçiye, askere ve polise saldır-
mayacaktır.

“Bizim düşmanımız halkın düşmanıdır.

“Bizim düşmanımız halka zulmeden patron, ağa, tefeci
hükümetidir.

“Bizim düşmanımız bu hükümetin arkasındaki Amerikan
sömürgecileridir.

“Biz, emperyalizmi ve faşizmi yıkmak için kanımızın son
damlası, silahımızın son kurşununa kadar çarpışacağız. Çünkü
biz, halkın ordusuyuz ve halkımıza ancak böyle layık olabiliriz.

“Bir ekmek için faşizme hizmet edenlere şunu bildiririz ki;

“Amerikan köpeği üç-beş bilirlerin saltanatına hizmet etmeyin!

“Emirleri uygulamayın!

“Bize silah çekmeyin!

“Kararımız açık ve kesindir.

“Bundan sonra kurşuna kurşun, kana kanla cevap vereceğiz.
Şimdiye kadar döktüğümüz şehit kanları elimize kızıl bayrağı
vermiştir. Yüreğimize ihtilal kinini ekmiştir. Bunu kafanıza iyice
sokun.

“Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu’nun bütün mensupları:

“Faşizme karşı her zamankinden daha uyanık ve amansız
olun.

“İşçi ve köylü düşmanlarının kara listelerini çıkarmaya devam
edin.

“Halkımızın desteğini en geniş ölçüde sağlamak için azami gayret sarf edin.

“Devrim meşalesini canlı ve yüksekte tutalım.

“Yaşasın devrim! Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu - 6. Bölge Komutanlığı.”

Çatışma

Sami Sarı'nın Mehmet Ali Kılıç ve Binali Çelik'le 15 Nisan 1973 Pazar günü saat 09.30'da, Kartal Topselviler semtinde, Şükrü Ulaş'ın kahvehanesinde randevusu vardı. Sarı randevusuna gitti ama yakalandı.

Sami Sarı, polisi, 15 Nisan 1973 Pazar gününü pazartesiye bağlayan gece yarısı, saat 01.00 sularında Fikirtepe'deki eve götürür. Sarı tarafından örgüt parolasına uygun olarak kapının çalınması ve içeridekilere takma isimleriyle seslenilmesi karşısında kapıyı açan Yalçın Büyükdağlı dışarı çıkarılarak enterne edildi. Bunu fark eden Mehmet Zeki Şerit ile Nezihe Bahar, polislerle silahlı çatışmaya girdiler.

Bu arada, içerdeki belgeler yakıldı. Belgelerin yakılması sırasında Bahar'ın da eli ve kolu da yandı.

Çatışma sonunda Nezihe Bahar, Yalçın Büyükdağlı ve Mehmet Zeki Şerit gözaltına alındı.

Süleyman Yeşil, 19 Nisan 1973 Perşembe günü Küçükköy Beşyüzevler'deki evde; Muzaffer Oruçoğlu, Abdulahat Muhittin, Cem Somel ve Hanife Canik de 21 Nisan 1973 Cumartesi günü Esenler'deki evde yakaladılar.

Birinci Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Şubesi, 29 Nisan 1973'te şu açıklamayı yaptı:

“Marksist-Leninist Türkiye Komünist Partisi adlı gizli örgütün asker, polis ve bekçilere ateş açan, bu arada bir bekçiyi öldürüp soygun yapan 63 militanı ele geçirilmiştir.”

Öte yandan birkaç gün sonra (3 Mayıs 1973), İstanbul'da Vatan Mühendislik Okulu'nda, Dudullu'da Pres Döküm Fabrikası'nda, “Halkımıza bildiririz!” başlıklı bildiriler dağıtıldı.

YEDİNCİ BÖLÜM

İBO YAKALANIYOR

Ali Haydar Yıldız, İbrahim Kaypakkaya'yı, Karakoçan'nın Paş köyünde Halil İbrahim Akyol'un babasına ait kahvehanesinde bulur. Beklemeden yola çıkan Ali Haydar ve İbrahim, ilk önce Bostan köyüne gelirler, öğleye doğru Ovacık'a bağlı Deşt nahiyesi ormanlarındaki evlerine ulaşırlar.

1973 yılının başında İbo, Muzaffer Oruçoğlu, Ali Haydar Yıldız, Süleyman Yeşil, Hüseyin Bozkurt ve Ovacıklı Murat Aydın, "Ho Şi Minh" adını verdikleri Hakis köyünün karşısındaki dağ evinde kalıyorlardır.

Güvenlik kuvvetlerinin geniş çaplı operasyonu nedeniyle Deşt'te fazla kalamayacaklarını anlayan Muzaffer Oruçoğlu, İbrahim Kaypakkaya, Süleyman Yeşil, Ali Haydar Yıldız, Hüseyin Tekin, Musa Söğüt, Yılmaz Karakoç, Murat Aydın, Hüseyin Bozkurt ve Kamer Özkan, çeşitli istikametlere dağılmaya karar verirler.

Muzaffer Oruçoğlu, İbrahim Kaypakkaya, Süleyman Yeşil, Ali Haydar Yıldız ve Hüseyin Bozkurt, Haydaran bölgesi Vartinek mezrasına geçerler.

Kaypakkaya, Oruçoğlu ve Bozkurt, 24 Ocak 1973 Çarşamba günü, Tunceli'nin Haydaran bölgesi Munzur Dağları'nın kolu üzerinde bulunan Seyithan ile Gökçek köylerine yakın Vartinek mezrasındaki evdedirler.

Ali Haydar Yıldız ile Süleyman Yeşil, yiyecek getirmek için tanıdık bir köye gitmiştir. Sabaha doğru, Bankbaşı istikametinden arkadaşlarının kaldığı eve yaklaşan Yıldız ve Yeşil, üç kez parola ıslığını çalarlar. Fakat karşılık alamazlar. Evde kalanların buradan ayrıldıklarını veya nöbette bırakılan kişinin uyuduğunu düşünürler. Nöbetçi olan Hüseyin Bozkurt uyumuştur.

Süleyman Yeşil eve iki kere taş atar. Hüseyin ile İbrahim, evin duvarına çarpan taşların sesini aynı anda duyarlar ve kalkarlar.

Arkadaşları evde otururken çevreyi gözetlemeye başlayan Hüseyin Bozkurt, emniyet kuvvetlerinin eve doğru yaklaşmakta olduğunu görür ve durumu arkadaşlarına haber verir.

Jandarma, bu arada, “Teslim ol” çağrısı yapar.

İbrahim Kaypakkaya ve arkadaşları, bir taraftan bulundukları yerden uzaklaşmaya çalışırken, bir taraftan da kendilerinden daha aşağıda bir yerde olan jandarmaların üzerine patlayıcı madde atarlar, ateş ederler.

Kaçmaya çalışanlardan önce Ali Haydar Yıldız, sonra İbrahim Kaypakkaya vurulur. İbo, jandarmalar bakmaya gelince ölü numarası yapar. Başından kan aktığını gören ve öldüğünü sanan jandarmalar, kaçanların peşine düşerler.

Muzaffer Oruçoğlu kendini uçurumdan aşağı atar. Karlar içinde dereye kadar iner. Askerlerin ateşi ve bombaları altında iki saat kadar uçurumun altındaki dere yatağının içinde kalan Muzaffer Oruçoğlu ile Hüseyin Bozkurt sonunda kurtulurlar.

Dedesı 1938’deki Dersim İsyanı’nda Haydaran bölgesinin lideri olan Ali Haydar Yıldız ölmüştür. Yaralı olan İbrahim Kaypakkaya, fırsattan yararlanarak çatışma bölgesinden uzaklaşır.

Evde yapılan aramada tüfek, boş ve dolu fişekler, mermiler, çeşitli yapıda bombalar, bomba yapmaya yarar malzeme, kitaplar ve örgüt yayınları bulunur.

Çatışmadan sağ kurtulan Muzaffer Oruçoğlu, bir ay Mazgirt köylerinde kaldıktan sonra İstanbul’a gider.

Vartinik mezrasındaki olay yerinden başında bir kurşun, sırtında kırk-elli saçma yarasıyla ayrılan İbo, Barıkbaşı köyünde Hüseyin Sarıkaya’nın evine uğrar, birkaç saat dinlenir. Daha sonra Vartinik’e doğru yola koyulur.

Vartinik baskınından sonra yapılan operasyonlar sonunda, 25 Ocak 1973 Perşembe günü, Barıkbaşı’ndan Hüseyin Sarıkaya, Hıdır Sarıkaya ve Mehmet Sarıkaya gözaltına alınmıştır.

Tunceli bölgesini yeterince bilmeyen İbrahim, dondurucu soğukta Barıkbaşı'nın Mirik mezarına gider ve bir eve girer.

Hüseyin Güngör adındaki köylü, 29 Ocak 1973 Pazartesi sabahı Gökçek Karakolu'ndaki tim komutanı Üsteğmen Fehmi Altınbilek'e gider ve "yaralı anarşistin Barıkbaşı köyü Barıkbaşı Mirik mezarına geldiğini ve bir tanıdığının evinde olduğunu" söyler.

İbrahim Kaypakkaya, 29 Ocak 1973'te, ayakları donmuş vaziyette, Barıkbaşı Köyü Mirik mezarında bulunduğu evde Üsteğmen Fehmi Altınbilek ve komutasındaki askerler tarafından yakalanır.

Önce, Gökçek (Kutuderesi) köyündeki jandarma karakoluna götürülen İbrahim, daha sonra Tunceli Merkez Jandarma Birlik Komutanlığı'na götürülür ve ilk ifadesi burada alınır.

1 Şubat 1973'te Tunceli'den Diyarbakır'a götürülen İbrahim Kaypakkaya, Diyarbakır-Siirt İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı askeri makamlarına teslim edilir.

Takip Serüveni

Üsteğmen Fehmi Altınbilek, söz konusu yakalama operasyonu hakkında aynen şu açıklamayı yapmıştır:

"Tunceli bölgesindeki sakinlik, Mazgirt Darıkent bucağında görevli Uzman Çvş. Ertuğrul Taştemel'in evine bomba atılmasıyla bozuldu. Bu olaydan sonra çevreye dağıtılan TIKKO rumuzlu evvelki beyannameler kapsamındaki ve ona bazı ilaveler yapılmış şekildeki beyannameler bu işin aynı örgüt tarafından yapıldığını teyit ediyordu. 14.12.1972 tarihinde vuku bulan bu olaydan 20 gün kadar sonra yani 4.1.1973 tarihinde Tunceli Emniyet Müdürü'nün evi ve karakol bombalandı. Yine bundan evvel Mazgirt'te TIKKO başlıklı beyannamelerin dağıtıldığı bildirildi ve 6.1.1973 günü Mazgirt İlköğretim Müfettişi'nin evi bombalandı. Bütün bu zincirleme patlama olaylarının ardındaki gerçek, bölgemizde anarşik bir örgütün varlığı idi. Ben, işi bu

nokta üzerine ağırlık vererek soruşturmaya koyuldum. Anarşistlerin kırlarda bu eylemleri planlayıp zaman zaman şehirlere inerek bu tertiplere giriştikleri anlaşıyordu. Diğer yandan, hedef olarak seçilen kimseler istisnasız görevini başarıyla yürüten ve memleketsever kimselerdi. Nitekim Dankent'te görevli Uzm. Çvş. Ertuğrul Taştemel, anarşist Yusuf Aslan'ı yakalayan bir görevli idi. Keza İlköğretim Müfettişi İbrahim Ertuğrul'un da ideolojik faaliyetlere katılan ve görevine başka düşünceler sokan öğretmenlere karşı denetleme görevini tam olarak yerine getirdiğini zaman zaman duyuyorduk.

"Bende, bütün bu olayların bir örgüt marifetiyle yaratıldığı fikrinin yerleşmesinden sonra köylerdeki istihbarat sistemine daha da önem verdim. Bilhassa sığınmaya elverişli Deşt ve Kutuderesi mıntıkası tanıdığım kadariyle anarşistlerin kalabilecekleri yerler olduğu için, oradan yeni elemanlar temin ettim ve teşvik edici vaatlerde bulundum. Aynı zamanda MİT Diyarbakır Bölge Başkanlığı'yla da koordineli bir çalışma ilişkisi kurdum. Bütün bu çalışmaların sonucu olarak, 13 Ocak 1973 günü bir kısım anarşik grubun Nazimiye Bostanlı mevkiinde olduklarını haber aldık. Derhal bir takip ekibi kurarak kendi komutamda yola çıktık. Ekibe ayrıca emniyetten de bir görevli almıştık. Bize verilen haberde belirtilen yere geldiğimizde, bir dikkatsizlik eseri olarak polisin patlattığı silah sesi baskınımızı tesirsiz hale getirdi. Bir şey yapamadan döndük. Bundan 10 gün kadar sonra yine bir grup anarşistin Kutuderesi mevkiindeki Vartinik mezrasında barındıklarını haber aldım. Gökçek Karakolu'ndaki Uzm. Çvş.'un dikkatini çektik ve çevreyi tarassut altında bulundurmasını emrettim. Karakoldan aldığım haberler de teyit edici oldu. Bahsettiğim mezra çevresinde sık ayak izlerine rastladığının söylenmesi üzerine, 23 Ocak 1973 günü gayri müsait hava şartlarına rağmen bir takip ekibi kurdum. On iki erden meydana gelen bu ekipte genellikle tecrübeli ve keşif hizmetlerinde çalıştırılmış erlere yer verdim. Göreve çıkmadan önce yapacağımız işin önemini belirtir bir konuşma yaptım ve bu hususta alınacak ve uygulanacak ted-

birleri bir bir saydım. Böylece Gökçek Karakolu'na kadar araçla ve oradan sonra da yaya olarak yolumuza devam ettik. Gökçek Karakolu'nda ekibe Uzm. Çvş. Cemil Şahin'i de alarak dağlık ve ormanlık bölgeye girdik. Beş saat kadar yürüdükten sonra Vartnik mezrasının bulunduğu yere, ortalığın henüz aydınlanmaya başladığı sırada geldik. Mezra 3-4 evlik küçük bir ünite idi. 100-150 metre yaklaştık. Evlerin bulunduğu yer bizim bulunduğumuz yerden epeyce yüksekte bulunuyordu. Biraz daha yaklaşıncaya bir evin damı üzerinde silahlı bir şahıs dikkatimizi çekti. Ben, hemen erlere yere yatmalarını söyledim ve mevcut kadroyu üç time ayırdım. Birinci tim komutanı bendim. Ben ortada kalacaktım. Yani, evlere karşı durumu kollayacaktım. İkinci tim, sağdan kuşatma görevi yapacaktı. Üçüncü tim de soldan kuşatma yapacaktı. Bu arada ben hiçbir surette ateş edilmemesini, onları kuşatıp kaçamayacak bir duruma geldikten sonra teslim olmaya zorlayacağımızı söyledim. Çok geçmeden damdan içeri giren ve bizi fark ettiğini sandığım nöbetçi anarşist arkadaşlarını uyarmış olmalı ki, soldan ilerleyen ekip, 'Üsteğmenim 4 kişi kaçıyor,' diyerek beni haberdar etti. Ben, ortada olduğum için evler istikametinde kaçanları görmeme imkân yoktu. Bu defa soldan ve sağdan ben de onların gerisinden süratle yaklaşmaya başladıysa da, peşlerinden geldiğimizi gören 4 anarşistten birkaçı hem kaçıyor hem de ateş ediyordu. Onlar tarafından ilk ateşe başlanması üzerine, erlerin dikkatini çektim. 'Ben söylemeden ateş etmeyin, ateş etmek en son çaremiz olacaktır,' dedim. Bu sırada yoldan yaklaşan timin bulunduğu kısımda onlarla geriden gelen bizim aramızda bir patlama oldu. Önden giden erler, 'Bir şey atıldılar,' diye bağırdı ve erler bunu görünce geri çekildi, biz de yere yattık ve mümkün olduğu kadar siperlendik. Ani bir patlama oldu. O esnada atılan şeyin ne olduğunu tetkike zaman yoktu. Ben biraz daha ilerleyerek, 'Ateş etmeyin!' ve 'Durun, kaçmayın,' diye üç-dört kere ihtarda bulundumsa da dinlemediler. Arayı daha da fazla açıp evin 200-300 metre ilerisindeki dereye ulaştıklarında onları ele geçirmenin mümkün olamayacağını bildiğim için, son

bir kere daha bağıarak ihtarda bulundum. Yine aldırmadılar ve ateşi de kesmediler. Bu durum karşısında kısa bir durum muhakemesi yaparak ateşle mukabele etmenin zorunlu bir hal olduğu sonucuna vardım. Hepimiz ateş etmeye başladık. Ateşten hemen sonra kaçan anarşistlerden elinde tüfek olan bir tanesi vuruldu. Peşinden diğeri vurularak düştü. Diğer ikisi daha önde idiler. Ben, vurulanları bir tarafa bırakıp hep birlikte diğer ikisinin peşine dağıldık, diyerek süratle kaçan anarşistlerin peşine düştük. Ancak, erler çok yorulmuştu ve yer yer bir metreyi bulan kar, süratle ilerlememize engel teşkil ediyordu. Kaçan bu iki kişi kurşuna hedef olmamak için bazen yuvarlanıyorlar, bazen de atik hareketlerle ilerliyorlardı. Dereye indiler ve burada kayboldular. Bir süre aramaya devam ettiysek de bir netice alınamayacağı kanaatine vararak tekrar mezraya doğru toparlandık. Son vurulan anarşistin bulunduğu yere geldiğimizde, öldüğü erler tarafından söylenen bu anarşistin yerinde olmadığını gördük. Erlerden bir kısmı, ‘Biz baktık, öldü,’ diyorlardı. ‘Hatta bir tanesi yüzüstü düşmüştü, saçından tutup baktım, ölmüştü. Cebinden de nüfus cüzdanını aldım,’ diyerek bana verdi. Nüfus cüzdanında Haydar Mecit yazılı idi ve bir de soluk bir fotoğraf yapışıktı. Yerde kan lekeleri mevcuttu. Bu lekeleri takip ettik, Dil Deresi’ne doğru izledikse de daha sonra bu izi de kaybettik. Böylece ilk vurulan anarşistin yanına geldik. Bu anarşistin tüfeği elinden düşmüş ve ölmüştü. Cesedi alarak mezradaki eve getirdik. Evi sıkı bir şekilde aradık. Diğer evleri de aradık, mezra metruktu. Anarşistlerin kaldığı odalar tavandan birkaç yerinden delinmişti. Soba borusunun çıktığı yerleri çalıyla kapatmışlar, evde askeri parka, battaniye, eski elbiseler, bol miktarda yiyecek, un, bulgur, domdom kurşunu, tüfekte kullanılmak üzere dolu ve doldurulmaya hazır fişek ve barut malzemesi, konserve kutusundan yapılmış bombalar, dinamit lokumu ve tapalar bulduk. Ayrıca kitaplar ve bomba imaline yarayan şema ve notlar ile Mao’nun *Askeri Yazılar* kitabını ele geçirdik. Bütün bunlar, anarşistlerin bu evde üstlendiklerini ve yeni bir eyleme girişme hazırlıkları yaptıklarını belgeliyor-

du. Ben, erlerime orada bir konuşma yaparak, ‘Bu vatan hainleri kendi yurdunun güvenliğini sağlayan askerini bile düşman ilan etti. Ruhsuzlardır, bunlardan her şey beklenir,’ dedim. Daha sonra Tunceli’ye döndük. Ben, Savcılık’a müsademe ile ilgili bilgileri verdim. Vurulan anarşistin Ali Haydar Yıldız olduğu tespit edildi. Fakat benim asıl üzerinde durduğum, yaralı olarak kaçan anarşist oldu. Ölen anarşistin otopsis ve bununla ilgili işlemin tamamlanmasından hemen sonra yine bir ekip teşkil ederek aynı bölgede yoğun bir arama yaptık. Ben, çevre mezralarda kalan güvendiğim adamları uyardım. Elimde bulunan, istihbarat teşkilatınca bana verilen anarşist resimlerini mutemet adamlarıma gösterdim. Tekrar geri döndüm. 29 Ocak 1973 günü sabahı Gökçek Karakolu’nda inceleme yapmak üzere bulunduğum sırada, Mirik mezrası ahalinden ve daha önce kendisini görevlendirip uyardığım Hüseyin Güngör geldi ve bana, ‘Yaralı anarşisti ele geçirdik, ağabeyimler bizim evde tutuyor,’ dedi. Yanıma yeteri kadar kuvvet alarak Mirik mezrasına geldik. Burada muhafaza edilen anarşisti görür görmez, İbrahim Kaypakkaya olduğunu anladım ve nasıl kaçtığını sordum. Bana, ‘Sizin gibi faşistlerin elinden kurtulmak için nasıl kaçmak gerekiyorsa o şekilde canımı dişime takıp kaçtım,’ diyerek inatçı bir cevap verdi. Başından ve boynundan yara aldığı anlaşılan bu anarşistin uzun süre dışarıda barınması ve soğuk hava şartları yüzünden ayakuçlarında donma olduğu anlaşılıyordu. Elbiseleri ıslak bir haldeydi. Bir süre ısıtıp ayaklarını ovuşturduktan sonra Tunceli’ye hareket ettik. Yolda gelirken sık sık yere yatıyor ve ‘Beni götürmeyin,’ diyordu. Zaten ben gelmeden evvel de yalvarmış, ‘Ben idamlığım, beni bırakın,’ demiş ve ‘Devrimci arkadaşlarım sizin kökünüzü kazır,’ diyerek tehdit etmiş. İbrahim Kaypakkaya’yı Tunceli’ye getirdikten sonra, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı’na teslim edilmek üzere muhafaza altında yolladık. Biz, İbrahim Kaypakkaya’nın yaralı olarak kaçmasından sonra, kan izlerini ikinci defa aramaya çıktığımızda da bulmuştuk. Bu izler, Barıkbaşı mezrası yakınlarına kadar geldiğinden, buraya sığınmış olabileceği düşüncesiyle bu

mezra halkından Mehmet Sarıkaya, Hüseyin Sarıkaya ve Hıdır Karagün'ü yataklik etmek zanlısı olarak haklarında muamele yapıldı. Ancak, bu şahısların, İbrahim Kaypakkaya'ya yardım edip onu barındırdıklarına dair görgüye müstenit bir bilgi mevcut değildir.

“İbrahim Kaypakkaya'nın ihbarını yapan Hüseyin Güngör'e, Tunceli'den atılmış bir mektup elimize geçti. Çünkü posta kanalıyla Gökçek, Barıkbaşı, Mirik ve Vartınik dolaylarına giden mektupları kontrol ederek ilişkileri takip ediyorduk. Kontrol ettiğimiz bu mektup, Hüseyin Güngör'e Tunceli'den atılmıştı. Muhtevası, Hüseyin Güngör'ün İbrahim Kaypakkaya'yı yakalatmasından dolayı, kendisini tehdit amacını taşıyordu. Bu hal karşısında aynı düşüncenin takipçileri olan militanların mevcudiyeti kendiliğinden ortaya çıkıyordu.”

Hüseyin Güngör, 28 Eylül 1977'de bir suikast sonucu öldürüldü.

Poliste ve Mahkemede İhtilalci Tutum

TİİKP, üyelerini eğitmek ve bilgilendirmek için 1971 yılında bazı broşürler yayınlar.

Yayınlanan dördüncü broşür, “Poliste ve Mahkemede İhtilalci Tutum” başlığını taşır. Broşür, parti militanlarının poliste ve mahkemede nasıl davranmaları gerektiği konusunda bilgiler içermektedir.

25 Ağustos 1973 tarihinde yapılan kırk yedinci celsede okunan bu broşürün giriş bölümü şöyledir:

“Poliste tutum: Polisin eline düşen yoldaş nasıl davranacaktır? Her zaman olduğu gibi burada da bize yol gösteren ilke halkın davasını her şeyin üstünde tutmaktır. Basit kişisel kaygıların üstünde milyonlarca emekçinin kurtuluşu için mücadeleye devam etmek, her türlü baskıya kararlı olarak karşı koymak: İşte proletarya ihtilalcisinin tutumu budur.

“Ser verip sır vermeyen Anadolu’nun eski köylü ihtilalcileri bize örnek olmalıdır. Osmanlı zulmüne başkaldıran köylü ihtilalcisi Börklüce Mustafa ve binlerce yoldaşının tutumu bize örnek olmalıdır. Onlar çarmıha gerilirken ve boyunları vurulurken dahi bir an bile inançlarını kaybetmediler ve ölümü hiçe saydılar. Proletaryanın 50 yıllık ihtilalci tarihinde de birçok komünist, polisin baskısına yiğitçe karşı koydu. Dünya proletaryasının mücadelesi tarihi polisin en ağır baskı ve zulmü karşısında çözülmeden kaya gibi sağlam duran nice komünistin yazdığı destanlarla doludur. Bugün de Vietnam’da, Laos’ta, Kamboçya’da, Filipinler’de, Endonezya’da, Mozambik’te, Angola’da, Filistin’de ve daha birçok ülkede devrimciler, ezilen milyonları kafalarından ve yüreklerinden bir an için çıkarmıyorlar ve halk düşmanlarının baskı ve zulmüne teslim olmuyorlar. Yurdumuzdaki birçok devrimci de, faşist generaller çetesinin işkenceleri karşısında devrimci vakarlarını kararlılıkla korudular.

“Esas mesele, polisin eline geçen ihtilalcinin, yoldaşları ve örgütü ile ilgili hiçbir sırrı polise açıklamamasıdır. Yurdumuzda küçük burjuva maceracı akımlar bu konuda çok kötü bir âdet yarattılar. Yakalananlar içinde önemli bir kısmı her şeylerini apaçık ortaya saçıp döktüler. Üstelik bu berbat davranış, bir kahraman edasının arkasına gizlendi. Arkadaşlarını ele verdiler, örgütlerinin yönetici kadrolarını açıkladılar, birçok eylemi yakalanmayan arkadaşlarının sırtına yıktılar, onlar yakalanınca başkalarının üstüne atıldılar. Bütün bunlar doğru devrimci tavrımsı gibi gösterildi. Polis, bu davranışı ihtilalci yoldaşlara şu sözlerle örnek gösterdi: ‘Kimisi yakalandıktan sonra burada karşılıklı kahve, sigara içiyorsunuz, her şeyi erkekçe anlatıp gidiyorlar. Siz ne biçim adamsınız? Sizde hiç mertlik yok mu? Yaptığınızı erkekçe anlatın. Ne bizi uğraştırın ne de sizin canınız yansın.’ Görüldüğü gibi her şeyi açıkça ortaya dökmek, polise göre mertlik ve erkeklik olmaktadır. Bir ihtilalci için bunun tam tersinin söz konusu olduğu buradan da anlaşılmalıdır.”

Bu genelgenin dışında eski TKP'lilerin yaşadıkları deneyimleri aktarması, Maksim Gorki'nin *Casus*, Victor Serge'nin *Militana Notlar*, Juluis Fucik'in *Darağacından Notlar*, Hans Magnus Enzensberger'in *Havana Duruşması* gibi kitaplar ile dergilerde çıkan yazılar, parti üyeleri için eğitici araçlar olmuştur.

Hikmet Şenses bu konuda şunları anlatmıştır:

“Bağcılar’da bir örgüt evimiz vardı. Farz edelim ki polise düşmüşüz diye deneme yapar, ‘Nasıl dayanacağız,’ derdik. Falakaya yatar ve tabanlarımıza şakacıktan vururduk. Buna rağmen tabanlarımız gerçekten çok yanardı. Ben, dayanamayacak ve arkadaşları ele verecek durumda kalsam intihar etmeyi yeğleyen bir bakış açısına sahiptim.

“İbrahim, şunu söylerdi: Konuşmamak lazım. İnsan kararlı olursa konuşmaz. Bunun örnekleri Vietnam’da, Çin devriminde var. Gericilerden korkmayalım. Çünkü onlar zavallıdır ve bir şey yapamaz. Devrimciler ise güçlüdür.”

Kabil Kocatürk de bu konuda şunları söylemiştir:

“Yakalanırsak ne yaparız diye hep konuşuyorduk. Bu konuda İbrahim’in söylediklerini çok iyi hatırlıyorum. İbrahim, ‘Konuşmamak için her şey yapılabilir. Partiyle ilgili ifade vermek anlayışa ihanettir. Çözülen de partide kalamaz. Rusya’da Çarlık döneminde Okhrana’ya (polise) ifade vermemek için devrimciler, dillerini ısırarak koparırlarmış. Davaya inanmış bir parti üyesi bu nedenle intihar bile edebilir,’ dedi. ‘Hiçbir şey bulamayacağın hücrede nasıl intihar edeceksin?’ diye sordum. İbrahim de, ‘Direnemiyorsan, çözüleceğini zannediyorsan, eğer davaya inanmış birisiysen ve kaldığın hücrede hiçbir şey yoksa uçarak hücrenin duvarına kafanı vurursun,’ dedi.”

Anlatılanların, yazılı belgelerin dışında bir de kişilerin bu konuda kendi geliştirdikleri ve yaşadıkları da önemlidir.

İbrahim Kaypakkaya, 1973’te yakalanana kadar en az iki kere polis tarafından gözaltına alınmış, sorgulanmıştır.¹⁶

Yüzleştirme

Emniyet kuvvetlerinin bir süreden beri yaptığı çalışmalar sonucu birçok kişi gözaltına alınmış, sorguları yapılmaya başlanmıştır. Sorguları yapılanlar birbirleriyle de yüzleştirilir.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'ndan Mehmet Çetin, 13 Şubat 1973 Salı günü İbrahim Kaypakkaya'yla yüzleştirilir. Bundan sonrası ifade tutanağında şöyle açıklanmaktadır:

“Sanığın şuuruna hâkim olduğu ve ifade verebilecek durumda olduğu konuşmalarından ve harici görünümünden anlaşılmakta ise de, müdafî doktorla daha evvelce yapılan telefon görüşmesi ve bunu teyiden nöbetçi Tabib Bnb. Sadettin Demiray'ın beyanlarına göre İbrahim Kaypakkaya'nın ayak parmaklarında meydana gelen donma sebebiyle operasyona tabi tutulacağı ve kafasındaki yaradan dolayı tedavisinin devam ettiğinin bildirilmesi ve uzun sorgu işleminin de bu durumyla bağdaşmaması karşısında şimdilik iş bu teşhis ve tespit haliyle iktifa edilmesi uygun bulunarak tutanağa nihayet verilip iş bu tutanak huzurda tanzim olunarak hazır bulunanlar tarafından imzalandı.”

12 Mart 1973 Pazartesi günü Hıdır Karagül, Hüseyin Sarıkaya ve Mehmet Sarıkaya'yla yüzleştirilen İbrahim Kaypakkaya, 24 Nisan 1973 Salı günü de Düzali Aydoğmuş, Ali Yıldız, Hasan İlter, Hamza Oğuzer, Hayrettin İpek, Hüseyin Tekin, İsmail Erdoğan, Seyithan Dokay, Ziya Aydın ve Baki İşçi'yle yüzleştirilir.

Bu yüzleştirmeler sırasında İbrahim Kaypakkaya, yüzleştirenleri bağlayıcı bir şey söylemez.

Bu konuda, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 1973 yılında hazırladığı, “Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist Örgüt ve Yan Kuruluşları Olan Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu ile Marksist-Leninist Gençlik Birliği İlegal Örgütleri Davası” başlıklı iddianamenin 48. sayfasında şunlar belirtilmektedir:

“İbrahim Kaypakkaya'nın, intiharından önce yapmış olduğumuz sorgusunda her ne kadar örgütsel faaliyetleri konusunda ketum davranmış ise de...”

“Benim İçin Asla Üzülmeysin. Olanların Hiçbir Önemi Yoktur. Hoşça Kalın”

İbrahim Kaypakkaya, 20 Şubat 1973 Salı günü, ameliyat olduktan sonra babasına bir mektup yazdı. Mektup şöyledir:

Kıymetli Babacığım,

Belki duymuşsundur. 26 Ocak'ta Tunceli'de jandarmalar tarafından yaralandım. Beş gün sonra da yakalandım. Şimdi Diyarbakır'da sıkıyönetim tutukevindeyim. Kurşun yaraları tamamen iyileşti. Yalnız 26 Ocak'ta yakalandığım tarih arasındaki beş gün içinde soğuk mağaralarda kaldığım için ayaklarımda donma oldu. 20 Şubat'ta ameliyatla donan kısımları aldılar. Fakat önemli bir şey yok. Doktorların söylediğine göre yürümeme zarar vermeyecekmış. Sakın üzülmeysin. Yakında ayaklarımda iyileşecek. Konu komşu, akrabalar merak etmesinler.

Çoktandır sizlerle görüşemedik. Bu arada evde neler olduğunu bilmiyorum. Siz asıl işçi oldunuz mu? Çocukların okul durumu nasıl ve hangi okullardalar? Anarının ve ebemin sağlık durumları nasıl? Bildirirseniz memnun olurum.

Size bundan önce bir mektup göndermiştim. Fakat dalgınlıkla üzerindeki adresi yanlış yazmışım. Muhakkak ki elinize geçmedi. O mektupta bazı ihtiyaçlarımı yazmıştım. Sizin perişan bütçenize yük oldum ama kusura bakmayın. Üzerimde işe yarar olabilecek hiç elbise yok. Bana iç çamaşır, mintan, ceket, pantolon, ayakkabı göndermenizi diliyorum. Ceket, pantolon ve ayakkabının parasını gönderseniz daha iyi olur. Ayrıca, bir saat ve bir miktar para, ne kadar gönderebilirseniz, çok memnun olurum. Saatsizliğin çok sıkıntısını çekiyorum.

Selam eder, ellerinizden öperim. Bütün çocukların ayrı ayrı gözlerinden öperim.

Siz buraya gelmeye asla kalkışmayın. Görüşmemiz imkânsızdır. Göndereceklerinizi postayla gönderin. Ve dediğim gibi de benim için asla merak etmeyin ve üzülmeysin. Olanların hiçbir önemi yoktur.

Hoşça kalın. Oğlunuz İbrahim Kaypakkaya.

Hastaneden Kaçma Teşebbüsü

İbrahim Kaypakkaya, 20 Şubat 1973 Salı günü Diyarbakır Askeri Hastanesi'nde ayaklarından ameliyat edildi. Hastaneden cezaevine nakil tarihi, 19 Nisan 1973'tür.

Tek kadın tutuklu olduğu için öğretmen Fatma Erez de askeri hastanede gözetim altındaydı.

Hastanede bulunduğu süre içinde birisiyle bağlantı kurup dışındaki arkadaşlarına ulaşmaya çalışan İbo, Diyarbakır Askeri Hastanesi'nde tedavi görmekteyken Asteğmen Ünal Bayramoğlu'yla tanıştı. Bu tanışma sonrasında, Hasan Rıfkı Yürekli'ye 28 Şubat 1973 Çarşamba günü bir mektup yazdı.

Yürekli, 1968-1969 öğrenim döneminin İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi öğrenci temsilcilerindendi.

İbrahim'in yazdığı bu mektup, Sıkıyönetim yetkililerinin eline geçti.

"Arkadaşlara anlatacağım bazı şeyler var," diye başlayan mektup şöyledir:

"Birincisi, benim vurulmam ve içeri düşmem hakkında: Arkadaşlar, belki duydunuz, köy yerinde sabaha karşı jandarmaların ani baskınına uğradık. Baskına uğradığımızda nöbeti tutan arkadaşın çok büyük ihmalkârlığı var. Kendisi mutlaka ağır cezaya çarptırılmalıdır. Baskın sırasında biliyorsunuz ki bir arkadaşımız derhal öldü. Ben tabii onun öldüğünü sonradan öğrendim. Ben, yayılım ateşi altında ilk önce paçayı kurtardım. 500-1000 metre koşarak. Fakat peşimi bırakmadılar. Aniden tekrar ateş yağmuruna tutuldum. Kendimi yere attım ama bu arada kafamdan hatırı sayılır bir kurşun yarası, boynumda saçma olduğunu sonradan öğrendiğim 45-50 yara aldım. Oraya yarı baygın vaziyette düştüm. Jandarmalar beni tekmeleyip diğer arkadaşların peşine düştüler. O arada nüfus cüzdanımı almışlar. Yarım saat sonra ayıldım. Düşe kalka, sendeleyerek oradan uzaklaştım. Bir yere gidip gizlendim. Şunu da söyleyeyim, üzerimde hiçbir silah yoktu. Silahlar (zaten önemsizdiler) nöbetçide ve başkalarında idi.

Bölge kontrol altında olduğu için gizlendiğim yerde iki gün beklemek zorunda kaldım. Üzerimde kibrit yoktu. Kanlı elbiseleri değiştirebilmek için başka elbise yoktu. Ayrıca yiyecek de yoktu. İki gün sonra, aç susuz bir köye gittim. Köylüler beni eve almadıkları gibi ekmek dahi vermediler. Bölgede korkunç bir terör esiyordu çünkü. Bir başka köye gittim. Orada yaralarım merhem sürdüler, karnını doyurdular, yiyecek verdiler, ayaklarımı ısıttılar, biraz giyecek verdiler. Beni uzak bir mağaraya götürüp bıraktılar. Bu arada söylemeyi unuttum. Baskına uğradığımızda ayağımdaki ayakkabıların her ikisinin altı da topuğuna kadar yırtıktı. Ayaklarım donmaya başlamıştı. Köylüler gerçi yeni ayakkabı verdi ama donma devam etti. İki gün de o mağarada kaldım. Yaramın biraz iyileşmesini, ondan sonra ana yola çıkıp gitmeyi düşünüyordum. Fakat ayaklarımın acısı gittikçe arttı. Isıtmak için bir başka köye gittim. Korkudan beni eve almadılar. O gece bitkin vaziyette dışarıda yattım. Ayağımdaki donma daha da arttı. Ertesi gün (ki beşinci gündü) her ne pahasına olursa olsun gündüzleyin ana yola çıkıp gitmeye karar verdim, başka çarem yoktu. Bir köyde yol sordum. Köyün öğretmeni azılı bir gericiymiş. İki gerici köylüyü daha teşvik ederek beni yakaladılar. Jandarmaya teslim ettiler. Jandarma beni feci hırpaladı. Ondan sonrası kısaca şöyle: Tunceli Elazığ'a, Elazığ da Diyarbakır'a teslim etti. Şimdi Diyarbakır'da hem gözetim hem de tedavi altındayım. Başımdaki ve boynumdaki yaralar 20 günde kapandı. Bu arada şunu da belirteyim: Yaralı vaziyette ilk bir hafta her iki kolumdan karyolaya çarmıha gerer gibi gerdiler. Israr üzerine kelepçenin birini çözdüler. Şimdi tek elimle karyolaya kelepçeli durumdayım. 26 Ocak'ta baskına uğramıştık. 20 Şubat'ta her iki ayağımdan da ameliyat oldum. Sağ ayağımda hiç parmak kalmadı. Vaziyet de pek parlak değil. Sol ayağımda hatıra olarak küçük parmağım kaldı. Tedaviye devam ediyorlar, ne zaman iyileşirim bilemem. Doktorlar, gelecek ayın 15'ini tahmin ediyorlar. Bu arada yataktan hiç inemiyorum. Fakat tek kelepçe hâlâ bağlı duruyor.

“Savcı geldi, bir kimlik tespiti yaptı. Sorgu için iyileşmemi bekliyorlar. Bu ara poliste bazı şeyler duydum. Savcı, Ümraniye’de kaldığımız bir evin tespit edildiğini söyledi. Bir başka polis, bana Aşur diye hitap etti. Bir başka polis, Tıp’lı bir kızın öldüğünü söyledi. Yine savcı, bana Musa ve Hamza diye hitap etti. Bir başka polis, Çapa’lı Hikmet’in yakalandığını söyledi. Çapa’lı Hikmet’i ben okuldan tanırım. Ama devrimci faaliyetle ilgili olduğunu bilmiyordum. Okul arkadaşım Mehmet Çetin’le görüştüler. Ocaktan beri içerdeymiş. Kendisine gönderilen bir mektuptan dolayı içerdeymiş. Yine poliste bana, Siverek’ten olduğunu söyledikleri birini gösterdiler. Güya bize silah gelmiş. Sınırdan o alacakmış. Habire dövüyorlardı. O, beni tanıdığını, Musa olduğumu, evlerinde kaldığımı söyledi. Oysa ben onu tanımiyordum. Üstelik Musa da değilim. Yine Siverek’ten Serdar mı, Seyithan mı diye biri içeri düşmüş. Bunu sadece duydum. 15 gün sonra çözülmüş. (Ocakta düşmüş.) Birçok şey söylemiş. Yine bizim davalarla ilgili olarak ve galiba Seyithan’ın konuşmasıyla ilgili olarak Siverek’ten daha başkaları da varmış içeride. Ama kimler olduklarını, kaç kişi olduklarını bilmiyorum.

“Burada ne radyo dinleyebiliyorum ne de gazete okuyabiliyorum. Diğer gözaltındakiler ve mahkûmlar koridora çıkıp gezebiliyorlar. Radyo dinleyebiliyorlar. Benim koridora açılan kapıyı da kilitliyorlar. Yani dünya ile irtibatım kesik. Zannediyorum, Tuncelili birçok mahalli devrimciyi içeri doldurmuşlar.

“Arkadaşlar, üzerimde işe yarar hiçbir giyecek yok. Ayrıca para da yok. 200 lira vardı, poliste kaynadı. Sizden ikişer adet iç çamaşırı, 42 numara ayakkabı, çorap, bir çift pijama, mintan (veya kazak), ceket ve pantolon istiyorum. Ölçülerimi siz bilirsiniz. En az 500 (beş yüz) lira kadar para yollayın, babam gönderecek durumda olsaydı ondan isterdim. Onun durumu çok kötü. İstediklerimi Ankara’dan postaya verin ve üzerine babamın adresini yazın. Babamı ziyaret ederseniz dikkatli davranın, gözaltında olabilir.

“Arkadaşlar, sizden isteyeceğim diğer şeyler şunlardır. Birincisi, siyasi polise karşı tedbirlerinizi çok çok sağlamlaştırın. Bugünlerde polis özellikle bizim üzerimizde duruyor. İkincisi, kadrolarınızı en kısa zamanda ve en iyi şekilde silahlandırın. Buna acilen ihtiyacımız var. Devrimci kitlelerden de bu yönde eleştiriler geliyor. Üçüncüsü, ki birincisiyle ilgili, poliste çözümleri saflarınızdan atın. Dördüncüsü, bölgemizdeki irtibatı yeniden düzene koyun ve sağlam esaslara bağlayın. Beşincisi, hareketimizin her alanda ve bu arada mücadelede başıboşluğa, gevşekliğe, korkaklığa, adamsendeciliğe aman vermeyin. Böylelerini acımadan saflarınızdan temizleyin. Az olsak bile sağlam ve kararlı olalım. Altıncısı, son kayıplarımız üzerine saflarda moral bozukluğu ve inançsızlık yaymaya kalkanlar olursa, onların bu bozgunculuğuna müsaade etmeyin. Elbette gerilemeler ve kayıplar olacak. Devrim, Nevski’nin dümdüz bulvarına benzetmez ki. (Son kaybımız tamamen bir kişinin nöbet görevini ihmal etmesinden doğmuştur. Bizim hatamız da şudur: Kaldığımız yer çok kişi tarafından bilindiği halde orada kalmaya devam ettik.) Yedincisi, silahlı mücadele asla durdurulmamalıdır. Bizi geliştirip güçlendirecek olan odur. Sekizincisi, yayın organının durumu... Siz yeniden içinde bulunduğunuz durumu inceleyerek kararlaştırın. Dokuzuncusu, Diyarbakır içinde adamlar bularak benimle sözlü ve yazılı (elle) irtibat yollarını bulmaya çalışın. Onuncusu, beni kaçırma yolları arayın ve kaçırmaya çalışın. İdamım veya en azından müebbetim muhakkak.

“Selam eder, gözlerinizden hararetle öperim. Daha sıkı, daha sağlam, daha kararlı bir savaş dilerim. Hoşça kalın. Arkadaşınız.

“Not: 1) Benim üzerimde hiçbir yazılı kâğıt ele geçmedi.

“2) Adresim: İbrahim Kaypakkaya, Sıkıyönetim Tutukevi, Diyarbakır.”

Mektup nedeniyle hazırlanan resmi bir yazı, bu konuda şu bilgileri vermektedir:

“Türkiye Komünist Partisi (Marksist-Leninist) mensubu İbrahim Kaypakkaya, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı’na

yaralı olarak yakalanmış ve Diyarbakır Askeri Hastanesi'ne yatırılarak gözaltına alınmıştır.

"Adı geçen hastaneye yattıktan bir müddet sonra dışarıyla temas kurma imkânları araştırmaya başlamış, ancak bu husus servisimizce (Dyb. B.D.Bşk.) beklendiğinden kendisine bir şahıs sürülmüştür.

"İ. Kaypakkaya, düşünüldüğü gibi, bu şahsa İstanbul Teknik Üniversitesi asistanlarından Rıfku Yürekli adına yazılmış bir mektubu postalaması için vermek suretiyle ilk teşebbüsünü yapmıştır.

"As. Rıfku Yürekli'ye atılan mektubun tetkikinden; İ. Kaypakkaya'nın, yakalanışı ve örgütün Doğu'daki son durumu hakkında bilgiler vererek bu şahıs vasıtasıyla örgüt mensuplarına bazı talimatlar gönderdiği anlaşılmış, bu arada halen Diyarbakır'da Yd. Sb. olarak vazife gören ve aynı zamanda Rıfku Yürekli'nin arkadaşı olduğunu belirttiği Astğm. Ünal Bayramoğlu vasıtasıyla kendisini kaçırmalarını istediği hususu tespit edilmiştir.

"As. Rıfku Yürekli'nin mektubu aldıktan sonra yapacağı temaların tespiti maksadıyla operasyona devam edilmiş ve mezkûr mektup Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan bir kurye vasıtasıyla uçakla İst. Sıkıyönetim K.lığı'na, oradan da servisimize (İst. B.D.Bşk.) ulaştırılmıştır.

"Mektup, başkanlığımızda münasip bir şekilde As. Rıfku Yürekli'ye intikal ettirilmiştir ve o andan itibaren de adı geçen, takip ve kontrol altına alınmıştır.

"Bir hafta devam eden takip ve kontrolden sonra Rıfku Yürekli gözaltına alınmış ve sorgulanmasına başlanmıştır.

"İlk sorgusunda adı geçen, kendisine böyle bir mektubun gönderildiğini itiraf etmiş, aynı zamanda da takip ve kontrol altında bulunduğu müddet içinde tarafımızdan tespit edilen bütün temasları hakkında doğru olarak bilgi vermiş ve mektubu alınca, bunu Ünal Edizyürek adlı bir arkadaşına, kız arkadaşı Nazlı Akyürek'e okuduğunu, yanında ikamet ettiği Prof. Suzan Kahramaner'e de bahsettiğini söylemiştir.

“Sosyalist düşünceli olduğunu ve talebeliği sırasında bu konuda çalışmalar yaptığını saklamayan R. Yürekli, mektubu alınca İ. Kaypakkaya’ya acıdığından ötürü istediği şeyleri göndermeyi düşündüğünü ve kendisine bir daha böyle mektup yazılmamasını söylemek maksadıyla da yine okuldan tanıdığı Aslan Kılıç’ı aradığını fakat bulamadığını açıklamıştır.

“Panik ve şaşkınlık içinde bulunan Rıfki Yürekli, İ. Kaypakkaya’yı 1968 senesinde, üniversitedeki talebe cemiyeti çalışmaları esnasında tanıdığını, o tarihten beri de görmediğini, memleketlisi olan Ünal Bayramoğlu’yla nasıl ve nerede tanıştıklarını anlayamadığını ve İ. Kaypakkaya’nın, Ü. Bayramoğlu’yla kendisinin arkadaşı olduklarını nereden bildiğini bir türlü manalandıramadığını belirtmiştir.

“Bu durum üzerine yukarıdaki hususlar araştırma konusu yapılmış ve Diyarbakır B.D. Bşk.lığımızdan mezkur hususlar hakkında bilgi istenmiştir.

“Alınan bilgiler: ‘İ. Kaypakkaya’nın, Astğm. Ünal Bayramoğlu’nu hastanede tesadüfen tanıdığı, bu arada Nazillili olduğunu öğrenerek Rıfki Yürekli’yi tanıyıp tanımadığını sorduğu, Ü. Bayramoğlu’na kaçırılması konusunda herhangi bir şeyden bahsetmediği’ şeklindedir.”

İTÜ’de asistan olan Hasan Rıfki Yürekli, 16 Mart 1973–31 Mart 1973 tarihleri arasında emniyet mensupları tarafından gözaltında tutulmuştur.

Gözetim Altında İken Bazı İhtiyaçlarımız Karşılanıyordu

Daha sonra TİKKO davasından yargılananlar, ilk ifadeleri alınıp tutuklandıktan sonra Diyarbakır’daki 7. Kolordu Komutanlığı’nın bulunduğu bölgedeki bir barakada gözetim altında tutulmaya başlanır.

Ramazan Balpetek bu konuda şunları anlatmıştır:

“Savcılıkta ifadelerimiz alınıp tutuklandıktan sonra Diyarbakır’daki 7. Kolordu Komutanlığı’nın bulunduğu yerde tek katlı bir barakada gözetim altında tutulmaya başlandık. Gözetim altında tutulduğumuz yer, karşı karşıya altışar hücreden on iki hücre ile tek koğuştan oluşan ve bunları birbirinden demir kapının ikiye ayırdığı bir barakaydı. Koğuşla hücreleri birbirine bağlayan ortak bir koridor ve müşterek kullandığımız iki tuvalet ile ön tarafta geniş bir bahçe vardı. Koridorda ve bahçe dediğimiz alanda volta atabiliyorduk. Barakanın etrafı tel örgüyle çevriliydi. Hem hücrelerin hem de koğuşun bulunduğu bölümde ayrı ayrı iki tane tuvalet vardı. İlk getirildiğimizde, on iki hücreden oluşan bölümde tutulduk. Pantolon kemerimiz ve ayakkabı bağlarımız alınmamıştı. Hücrelerde bir kısmımız üç, bir kısmımız iki kişi kaldı. Ben, Hasan İlter ve Düzali Aydoğmuş aynı hücrede kalmıştık. Hücreler, takriben 2–2,5 metre boyunda, 1,5 metre eninde idi. Hücrelerde ranza yoktu. Her hücrede, yere serili bir şilte ve iki tane battaniye vardı. Bir hücreden diğer hücreye sigara atabiliyorduk. İbrahim Kaypakkaya, hastaneden getirilip hücrede gözetim altına tutulmaya başlanınca bizi büyük koğuşa aldılar.

“Yaklaşık otuz arkadaşla kaldığımız koğuştayken örneğin kalem, kâğıt, patates, zeytin, helva, yoğurt, portakal, elma, et, soğan, tıraş olabilmek için jilet gibi bazı ihtiyaçlarımızı para karşılığında hem askeriye’nin kantininden hem de sipariş vererek dışarıdan aldırabiliyorduk. Kendimiz jiletle tıraş olabiliyorduk. Bıyık bırakabiliyorduk. Hücredeyken jilet alabiliyor muyduk hatırlamıyorum. Hücrelerdeyken bazı zorunlu insani ihtiyaçlarımız karşılanıyor, bazı yiyecek maddeleri aldırabiliyorduk. Büyük koğuştayken tabak, çatal, kaşık, tüp gaz ve gaz ocağımız vardı. Yemek pişirebiliyorduk. İbrahim arkadaş’a, bazen tek bazen iki kişi, günde üç öğün yemeği karavanadan biz götürüyorduk. TİK-KO davasından yargılanıp Diyarbakır’daki askeri gözetim altında bulunan arkadaşların hepsi bu nedenle İbrahim’in kaldığı hü-

relerin bulunduğu bölüme gitmiş, İbrahim'i görmüştür. Havlu, sabun gibi ihtiyaçlarını karşılıyorduk. Hal hatır dışında başka bir şey konuşma imkânımız olmadığı gibi ortam da uygun değildi. İbrahim arkadaş, barakadaki hücreye getirildiğinde sağlığı iyiydi. Gayet sıhhatli, hayat dolu, zinde idi. Gardiyan askerlerden izin aldıktan sonra rahatlıkla hücrelerin olduğu bölüme gidip gelebiliyorduk. Hücrelerin olduğu bölüm ile bizim kaldığımız koğuşun arasında demir bir kapı, kapıda mazgal gibi küçük bir şey vardı. Gardiyan askerler bulunuyordu. Hücresinin kapısı gündüz açıktı ve hücrelerin olduğu bölümde küçük bir alan vardı. Orada spor yapardı. Bazen amuda kalkar yürürdü.”

“Devrim İçin Ölecekler Her Zaman Bulunur”

İbrahim Kaypakkaya, 19 Nisan 1973 Perşembe günü hastaneden alınarak Diyarbakır Askeri Cezaevi'nin yanında, TİKKO davasından yargılanacak olan arkadaşlarının da bulunduğu aynı bir binadaki 3 No'lu hücreye tek başına hapsedildi.

Burada bazı istekleri karşılanan, kendisine defter ve kalem verilen İbo, sorgunun bittiğini, artık bundan sonra mahkemenin başlayacağını düşünerek savunma hazırlığına başladı.

İbo'nun, savunması için notlar yazdığı defterinde üç tane şiir bulunmaktadır.

“Devrim için her zaman ölecekler bulunur” başlıklı şiiri şöyledir:

*... gider... gider, nice koçyiğitler gider
Senin de içinde bir oğlun varsa çok değildir,
Ey mavi gök! Ey yağız yer bilesin ki,
Yüreğimiz kabına sığmamakta
Örsle çekiç arasında yoğrulduk
Hıncımız derya gibi kabarmakta.*

İbrahim'in, "Ölen Yoldaşlar İçin" başlıklı şiiri ise şöyledir:

*Siz ki canınız verdiniz halkımız için!
Siz ki her şeyinizi verdiniz ...lar uğruna
Göğümüzde onurla dalgalanan
Kızıl bayrağa siz ki al rengini verdiniz
Ölmez halk için toprağa düşenler
Siz ki ölmezliğe erdiniz
Ey yüce oğulları halkımızın
Gururla ve ...la dinlenin şimdi
Kavgamızı sürdürüyor yoldaşlarımız."*

İbrahim'in defterdeki son şiiri ise şöyledir:

*Demiri de kömürü de sökeriz amman
Buğdayı da pirinci de ekeriz amman
Faşizme kan damlayan kılıcız
Bir gün gelir kinimizi dökeriz amman!..*

Ölüm

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi İbrahim Güçlü, DDKO ana davasından yargılanıyorken, bir soruşturma nedeniyle Diyarbakır Askeri Savcılığı'nda ifade vermek için koridorda beklemektedir.

3 Mayıs 1970'ten 28 Nisan 1971'e kadar DDKO Ankara Şubesi'nin başkanlığını yapmış olan Güçlü, ifadesinin alınmasını beklediği sırada duyduğu bazı bilgileri şöyle anlatmıştır:

"Savcılıktan askerlere yayılan ve benim de onlara gösterdiğim özel yaklaşım sonunda İbrahim Kaypakkaya'nın işkencede öldürüldüğünü öğrendim. Hapishaneye döndüğüm zaman sorunu, hem birlikte yargılandığım kendi arkadaşlarıma hem de TİKKO davası tutuklularına aktardım. Olayın doğru olup olmadığını saptamak için araştırmaya başladık. Avukatlarımız vasıtasıyla dışarıya haber gönderdik."

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi ve DDKO yöneticisi Hikmet Bozcalı da bir anısını özetle şöyle anlatıyor:

“22 Ekim 1972 tarihinde ihbar neticesinde köye yapılan basında yakalandım. Benimle birlikte yataklık suçundan köyden üç kişi de gözaltına alındı. Önce Diyarbakır İl Jandarma Alay Komutanlığı’nda hücreye atıldım, sonra MİT’te sorguya alındım. Gözaltında bir süre kaldım, gözaltındayken bitişik hücrede İbrahim Kaypakkaya tutuluyordu. İbrahim’i öğrenciliğimden tanıyordum, DDKO’ya sürekli gidip gelirdi. Ancak sonra İbrahim’in öldüğünü duydum.”

Ramazan Balpetek bu konuda şunları anlatmıştır:

“İbrahim Kaypakkaya’yı bir üsteğmen ve dört asker bulunduğu hücreden aldı, bizim bulunduğumuz koğuşun önünden yürüyerek geçtiler ve bir cipe bindirip götürdüler. Koğuşun kapısı açıktı. Orada bulunan herkes gördü. Biz, İbrahim’i hastaneye ayaklarının pansumanını yapmaya götürüyorlar sandık. Daha sonra, İbrahim Güçlü, cezaevinin havalandırma penceresinden bizim bulunduğumuz barakaya doğru, ‘İbrahim öldürülmüş!’ diye bağırdı. Biz, İbrahim’in ölümünü böyle duyduk. İlk önce mantıklı gelmedi ve ihtimal vermedik. Daha sonra, görüşe gelen ziyaretçilerimizden öldüğünü öğrendik. Annem Fatma ile kardeşlerim Mahmut, Mehmet ve Halit gelmişti. ‘Sizin bir arkadaşınız ölmüş,’ dediler. ‘Hangi arkadaşımız ölmüş?’ diye sordum. ‘Yaralı arkadaşınız ölmüş,’ diye cevap verdiler. Biz, pek anlamadık. ‘Yaraları kapanmıştı. Yanılmış olmayasınız,’ dedik. ‘Dışarıda babasıyla karşılaştık. Arkadaşınız ölmüş,’ dediler.

“İbrahim arkadaşın öldüğünü öğrenmek bizde büyük bir moral bozukluğu yarattı. Moral bozukluğunu uzun süre üzerimizden atamadık. Bizi Diyarbakır’dan İstanbul’a götürdüler. Yargılanmamız İstanbul’da başladı. Duruşmanın ilk gününde, mahkeme heyetine bir dilekçe vererek, ‘Arkadaşımız İbrahim Kaypakkaya işkence edilerek öldürüldü. Bu konuda bir açıklama yapılana kadar konuşmayacağız,’ dedik. Kimliklerimiz sorulduğunda da hiç kimse cevap vermedi.”

6 Kasım 1973 günü, 1. Ordu Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesi Başkanlığı'na verilen dilekçede, İbrahim Kaypakkaya 3 No'lu hücreden alınıp götürülürken, "yanındaki hücrelerde gözaltında bulunan Nuri Yaman, Celal Bozatl, Mehmet Altınbaş ve Hasan Zengin tarafından" görüldüğü belirtilmektedir.

İbrahim Kaypakkaya'nın ölümü hakkında, Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde tutuklu bulunan 36 kişi, Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Cezaevi'nde 29 Mayıs 1973 tarih ve 1900-73/84 numarasına kayıtlı bir dilekçe verdi.

İbrahim Güçlü bu dilekçe hakkında şunları anlatmıştır:

"Ben o dönemde tutuklular tarafından seçilen, tutukluları yönetime karşı temsil eden yönetici grubun içindeydim.

"O dönemin Sosyalist Devrim ve Milli Demokratik Devrim ayrılığı, bizim hapishanede sosyalist devrimci kesimin yoğunlukta olmasından dolayı soruna ilişkin ortak tutum takınmak zor oluyordu. Bu konuda hapishane yönetimine ve savcılığa dilekçe bile yazılmasının çok zor ve aramızda şiddetli tartışmalara sebep olduğunu çok iyi hatırlıyorum. Yönetimde benimle birlikte bulunan bir-iki arkadaşın özel tutum ve çabaları sonucunda hapishane yönetimine dilekçe yazıldı. Daha hapishane yönetimi ve Savcılık bize bilgi vermeden, avukatlarımız İbrahim Kaypakkaya'nın ölüm haberini getirdiler."

Bu dilekçe şöyledir:

"Diyarbakır-Siirt İleri Sıkıyönetim Komutanlığı'na/Diyarbakır,

"1) Tutuklu İbrahim Kaypakkaya'nın 16.5.1973 tarihinde hücresinden alınarak MİT'e götürüldüğü ve yapılan işkencelerle öldürüldüğü,

"2) Bu cinayet hadisesine Türkiye ve dünya kamuoyunda uyandıracağı tepkiden çekinilerek intihar süsü verilmek istendiği,

"3) Bu cinayete ne kadar intihar süsü verilmek istenirse istensin bunun hiçbir zaman inandırıcı olmayacağı,

"4) Zira;

“a) İbrahim Kaypakkaya’nın yaralı olarak yakalandıktan sonra hastanede yaralı haliyle prangaya vurulduğu ve devamlı olarak kontrol altında bulundurulduğu, hastaneden sonra da hücreye konulduğu, demir aksamı hiçbir aletin, kemer ve ip kabilinden hiçbir şeyin yanında bulundurulmadığı ve tedbir mahiyetinde olarak aynı binada ve birkaç metre ötedeki tuvalete dahi götürülmediği ve hücresinde tuvalet ihtiyacını giderdiği,

“b) Ayrıca İbrahim Kaypakkaya’nın 15.5.1973 tarihinde hücrelerinden alınarak bir daha geri getirilmediği,

“c) Zaten intihar süsü vermekte güçlük çeken faillerin 19.5.1973 tarihinde işlenen bu cinayeti yetkili mercilere duyurmaması ve kamuoyuna gerekli açıklamanın yapılmamasının bu cinayetin en büyük kanıtı olduğu,

“5) Bu hadiseden de anlaşılacağı gibi Diyarbakır-Siirt İlleri Sıkıyönetim Tutukevi’ndeki tutukluların Anayasa ve kanunlara aykırı olarak alınıp MİT’e götürüldüğü, dövüldüğü ve öldürüldüğü ve biz tutuklu olarak hayatlarımızın garanti altında bulundurulmadığı, bunun kanunlara aykırı olduğu,

“Bizler insanlık haysiyetine yaraşmayan bu hunharca davranışı kınar ve birer vatandaş olarak Anayasa, kanunlar ve İnsan Hakları Beyannamesi’ni ihlal ederek işlenen bu suçu, gerekli soruşturmanın yapıp faillerinin gerekli cezalara çarptırılması için ihbar ediyoruz. 28.5.1973.”

Diyarbakır İli Sıkıyönetim Komutanlığı Mahkemesi Askeri Savcılığı’nın 23.8.1973 tarih, 1973/165 evrak no, 1973/367 esas no, 1973/75 karar no’lu, Hâkim Kıdemli Binbaşı Nejat Öztaşkent imzalı yazıda İbrahim Kaypakkaya’nın ölüm şekli şu şekilde açıklanmaktadır:

“Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Cezaevi’nde muhafaza edildiği hücrede her yerde bulunabilen ve muhtemelen ayakları keşildiği için giydiği plastik terliğin taban yapıştırmasının arasına sakladığı kabul edilen ve yarım olarak kullanılan SHİC marka jiletle bakıcıların ve nöbetçilerin dalgınlığından yararlanarak ayrıca hücrenin dışarıdan doğrudan doğruya görülemeyip özel ola-

rak üstünden bakılan penceresinin gizlenmeyi de sağladığından sol el bilek damarlarını kesmek suretiyle kanama sonucu öldüğü, “Bu durumun geç olarak öğrenildiği, sonradan yapılan müdahaleden bir sonuç alınmadığı;

“Olayın doğrudan doğruya kendisi tarafından meydana getirildiği harici bir etken ve zorlamanın bulunmadığı;

“Esasen eylemleri nedeniyle asılacağı korkusu içinde olduğundan böyle bir davranışa kalkışmasının olağan bulunduğu;

“Ölümün doğrudan doğruya kendisi tarafından ve cezadan kurtulmak amacıyla meydana getirildiği kanısına varılmış ve esasen başka bir olasılığı gösteren herhangi bir delil elde edilememiş ve bu husus tanık beyanları, otopsi ve Adli Tıp müessesesinin raporları, olay yeri tutanaklarıyla açıkça anlaşılmış...”

İbrahim Kaypakkaya’nın ölüm tarihi, 17 Mayıs 1973 Perşembe günüdür.

Ölümü hakkında Sıkıyönetim yetkilileri ‘intihar’ iddiasında bulunmuş, arkadaşları ise işkence sonucu öldürüldüğünü söylemişlerdir.¹⁷

İki iddia, bir gerçek var: O da örgüt ve örgütün militanları hakkında konuşmamak için ölümün seçilmesidir.

Ali Kaypakkaya, 19 Mayıs 1973 Cumartesi günü Diyarbakır’a gitti. Oğlunun naaşını alan Ali Kaypakkaya, 21 Mayıs 1973 Pazartesi günü, İbrahim Kaypakkaya’yı doğduğu köye götürdü. İbo, köy halkının katılımı ve ağıtlarıyla Karakaya’da toprağa verildi.

Baba Ali Kaypakkaya, Oğlunun Hakkını Arıyor

1980 öncesi CHP Ordu Milletvekilliği yapan Ferda Güley, anılarını yazdığı kitabında İbrahim Kaypakkaya ile ilgili tanık olduğu bir olayı şöyle anlatıyor:

“1973 Haziran ayı ortalarında bir gün genel merkezde çalıştığım sırada geç saatlerde bir görevli odama girerek 4-5 kişinin beni görmek istediklerini söyledi. ‘Gelsinler,’ dedim. Biraz sonra

odaya 3-4 gençle yaşlıca bir adam girdi. Gençler, Altındağ CHP gençlik kolunda bulunduklarını, yanlarındaki yaşlı kişinin Maki-ne Kimya’da işçi ustası olarak çalıştığını, birkaç gün önce oğlunun Diyarbakır’da askeri cezaevi görevlileri tarafından kurşunlanıp öldürüldüğünü, olayı izin verirsem kendisinin anlatacağını söylediler. Yer gösterip oturtuktan sonra benzi soluk, gözlerinin ışığı sönük yaşlı ve yaslı babaya, sanki oğlunu ben öldürmüşüm gibi göz göze gelmekten korkarak ‘Anlat usta, seni dinliyorum,’ dedim. ‘Adım Ali, Ali Kaypakkaya,’ dedi. Acılı bir sesle ve oldukça düzgün bir dille anlatmaya başladı:

“Oğullarımdan büyüğü İbrahim İstanbul’da Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda okurken öğrenci hareketlerine karıştığı için sağcı okul idaresi tarafından okuldan atılınca solcu örgütlere girdi ve polisle çatışmalı olaylarda yer aldı. Hangi baba böyle devrimcilik davasına inanan oğlunu nasihatle önleyebildi ki ben önleyeyim? Dur, yapma, kör bir kurşuna kurban gidersin, ocağımızın sönmesine neden olursun diye kaç kez yalvardımsa da söz dinletemedim. ‘Baba, ben ölürüm, başka arkadaşlarım ölür, bu yola baş koymuş olanların hepsi ölür, fakat halkımız yaşar,’ diyordu. Bir gün öğrendik ki arkadaşlarıyla birlikte doğu illerine gitmiş. Arkadaşlarından birçoğu jandarmalar tarafından vurulup öldürülmüş dağlarda. Bir gün onu da Tunceli’de bir köy mezrasında askerler ağır yaralı ve ayakları donmuş durumda bir mağarada yakalayıp Diyarbakır’a götürmüşler. Donuk ayak parmaklarının bazılarını keserek kangren olmasını önlemişler, hayatını kurtardıktan sonra sıra İbrahim’e arkadaşlarını söyletme gelmiş, fakat gece gündüz işkence yaptıkları halde ona arkadaşlarının isimlerini söyletememişler. Ocak 1973 ayı içinde yakalanmış İbrahim, biz bunu radyodan öğrendik, ama hiçbir haber alamadık. Nihayet 9 Mayıs 1973 tarihli bir mektubu geldi Diyarbakır’dan. Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’ndan bir aylık geçici uzaklaştırılması üzerine tuttuğumuz avukatın Danıştay’a açtığı dava ile ilgili bazı sorular soruyor, nasıl hareket edeceğimi, neler yapacağımı gösteriyordu bu mektubunda. Sonunda

da, ‘Beni merak etmeyin, iyiyim,’ diyordu. Evcek çok sevindik, demek oğlumuz o denli sopaya, işkenceye karşın ölmemişti, yaşıyordu ve sağlığı iyiydi. İstedığı evrakları avukatlardan sağladım üç-beş gün içinde. Çorap, çamaşır gibi giyecek ve bazı yiyecekleri de bir torbada toplayarak 19 Mayıs gecesi garajlardan Diyarbakır arabasına bindim. Gece otobüste herkes uyudu, ben İbrahim’i göreceğim diye göz kırpmadım. Yüreğim sevinçten küt küt attı durdu.’

“Ali Usta, ‘Durdu,’ dedi ve durdu. Yüzü daha sarardı, sesi daha titredi, gözleri daha buğulu bir hal aldı birden. İstese; kendini bıraksa hüngün hüngür ağlayacaktı, fakat içinde yükselen acıları ve isyanları dramatik bir ruh kasılmasıyla bastırıyordu. Anlatmasını sürdürdü:

“‘Diyarbakır’a varınca Sıkıyönetim’e gittim, subayların beni aldıkları odaya biraz sonra Sıkıyönetim Komutanı olduğunu öğrendiğim bir paşa girdi ve bana birden ‘Oğlun öldü,’ dedi. Donup kaldım. Nefes alamıyordum, cebimden İbrahim’in mektubunu çıkarıp kendisine uzattım, ‘Paşam bu oğlumun mektubu, 10 gün evvel yazmış, sağlığım iyi diyor,’ dedim. Paşa, ‘İntihar etti,’ diye yanıtladı beni. Yerlere attım kendimi, duvarlara vurdum başımı, benim oğlum ölmedi, siz öldürdünüz diye feryatlar koparak ağıladım. Bu feryatlar oğlumu geri getirmedi. Paşaya cenazemi verin, alıp köyüme götüreceğim dedim. Beni askeri hastanenin gasilhanesine götürüp bin bir emek ve umutla büyüüttüğüm, okuttuğum oğlumun cesedini ellerime teslim ettiler. Tabut aldım, kefen aldım, muamelelerini yaptırıp ertesi günü uçakla Ankara’ya, subaylar ve polislerin gözetiminde gecekonduмуza getirdim. O gece etrafı polislerle sarılı evimizde, çoluk çocuk naaşın başında bekleştik, dövünüp ağlaşıarak. Sabah olunca bir arabaya koyup Çorum’a köye götürdüm yine polis gözetiminde. Köylüler omuzlarında taşıdılar İbrahim’i mezarlığa. Mezar açılmıştı, İbrahim’i bekliyordu. Polisler hemen gömülmesini istiyorlardı. Ben ve köy halkı yıkamadan gömmeyiz diye direttik; acele bir tezgâh kuruldu, bakraç bakraç su getirdiler.

İbrahim'in parça parça edilmiş, boğazı simsiyah çürük, omuzları, sırtı, göğsü delik deşik vücudunu hep birlikte yuduktan sonra toprağına verdik. Sivil polisler günlerce köyden ayrılmadılar.'

"Ali Usta'nın oğlu İbrahim'in de Marksizme inanan, fakat Batı demokrasilerinde olduğu gibi bu inançlarını serbestçe ifade etmek, örgütlenmek ve partileşmek hakkı, toprağın üstünde ve güneşin altında kendilerine yasal bir hak olarak verilmediği için toprağın altına girip orada örgütlenen ve elinde silah, bu hakkı vermeyen kurulu düzenin karşısına yasadışı çıkan çoğu öğrenci gençler arasında yer aldığı anlaşıyordu. Fakat ben o güne dek hiçbir yerde adını duymamıştım.

"Evet, okudukları kitaplarıyla da Che Guevara gibi örneklerin etkisinde kalarak, bir avuç olduklarına bakmaksızın, yerli-yabancı silah depolarından çaldıkları ya da sağladıkları üç beş makineli tabanca, el bombası, molotof kokteyli gibi silahlarla devleti yıkmaya -nasıl yıkacaklarsa?- ve Anayasal rejimi zorla değiştirmeye kalkışan bu gençler mevcut yasalara göre suçluydular. Hem de ağır cezalara çarptırılacak denli suçluydular! Yaşam boyu hapis cezasıyla cezalandırılmaları doğaldı. Fakat, Türk Ceza Yasası'nın 146'ncı maddesine göre ipe çekmek... Ben hangi gerekçeyle olursa olsun ölüm cezasına karşıyım; böyle bir insan olarak, devletin yakaladığı yaralı bir sanığı tedavi edip mahkeme önüne çıkaracağına, istediği biçimde konuşturabilmek için insanlık suçu sayılan işkence yoluna sapması, istediği ve beklediği itirafları yine de alamayınca gazaba gelip görevlendirdiği kişiye ya da kişilere emir vererek öldürtmesi karşısında bütün ruhum titredi, içim nefretlerle, isyanlarla dolup taşıtı Ali Usta'yı dinlerken. Getirttiğim çayı diğerleri içtiği halde bardağına elini bile sürmeyen bu zavallı babaya, 'Yarın burada bulunacaksın Ali Usta. Saat 11'de basın toplantısı yaparak bu menfur cinayeti bütün Türkiye'ye, bütün dünyaya duyuracağım,' dedim. Beni, 'Ben henüz emekliliği gelmemiş bir işçiyim. Bu yola giderseniz işimden atarlar, çocuğum çocuğum aç kalır,' diye yanıtladı. O zaman onu getiren gençlere döndüm: 'O halde Ali Usta'yı niçin bana getirdiniz? Beni böyle

can evimden üzmek için mi?’ diye sordum. Başlarını öne eğdiler, ‘Evet’ demiş oluyorlardı. Ali Usta’nın iş ve ev adreslerini aldım, ‘Senin ve oğlunu adını vermeden bu cinayeti önümüzdeki günlerde kamuoyuna yansıtmanın bir yolunu mutlaka bulacağım Ali Usta. Bu 12 Mart suçlularının suratına senin duyduğun öfke ve nefretin şamarını mutlaka vuracağım. Ama mecliste, ama meclis dışında. Beni izle, göreceksin,’ dedim. Giderlerken Ali Usta’yı kucaklayıp öptüm, gençlere teşekkür ettim.

“Eve dönerken bindiğim dolmuşta Ali Usta yanımda gibiydi: Acı çizgilerle dolu solgun ve yorgun bakışları sol yanımda, bana dokunacak kadar bitişiğimde idi. Evet, Ali Usta’yla aynı dolmuştaydık ve demek bize gidiyorduk! Anladım ki başka bir yerlere, başka sofralara gitmem lazım o akşam. Evime gitsem Ali Usta da benimle gelecek, aynı sofraya oturacağız. Eşim, çocuklar, Ali Usta ve arkadaşlarını ele vermediği için kendi devletinin kurşunuyla delik deşik olmuş İbrahim... ‘Durun,’ dedim şoföre ve Kızılay’da inip kendimi, evimin dışında yemek yemek âdetim değilken Restorant Cevat adlı lokantaya attım.

“Günlerce bu olayı Ali Usta’ya zarar vermeden nasıl ve nerede değerlendireceğimi düşündüm. En doğrusu gündem dışı söz alıp mecliste konuşmamdı. Böylece cinayeti tutanaklara geçirtilir, 12 Mart rejiminin yüz kızartıcı bir belgesini daha tarihe mal etmiş olurum. Fakat genel seçimlere gidilmekte olduğu için seçmenlerine seslerini duyurmak isteyen milletvekilleri bu yolun trafiğini o kadar içine girilmez bir hale getirmişlerdi ki koca bir partinin genel sekreter yardımcısı kimliğimle bu kalabalığın arasına katılmayı içime sindiremiyordum. 24 Haziran günü Bolu İl Kongremiz vardı. Benimle birlikte bu kongrede bulunacak olan Turan Güneş, ‘Gel, hanımları da alarak iki gün önceden yola çıkalım. Kandıra’ya uğrar, bir gece de Kefken’de dinleniriz,’ deyince hiç görmediğim Kefken’i göreceğim için değil, ikinci defa göreceğim Kandıra’ya gideceğim için sevindim. 1958 yılında kongrelerinde yaptığım, başka kongreleri yerinden oynatacak olan konuşmamı iki-üç el çırpması dışında, en ufak bir beğeni

işareti göstermeden taştan bir sükût halinde dinleyerek yalnız moralimin değil tansiyonumun da sıfıra düşmesine neden olan Kandıra'ya ve Kandıralıları görmeyi ve 15 yıl önce o kadar coşturucu sözler söylediğim halde niçin beni alkışlamadıklarını sormayı çok istiyordum. Oturdum, kongrede yapacağım konuşmayı bir metin haline getirdim. MİT ile ilgili bir dostumdan daha önce dinlediğim işkence uygulamaları ve utandırıcı bazı örneklerle zaten doluydum. Ali Usta'nın oğlu İbrahim Kaypakkaya cinayeti bu doluluğumun üstüne geldiği için 12 Mart rejiminin suratına gerçekten bütün nefretimle vurdum bu konuşmamda. Metni daktilo ettirip genel merkez bültenine koydum ve görevlilere, '24 Haziran günü Bolu'da bu konuşmayı yaparsam size telefon ederek bildiririm, basına dağıtırsınız,' diyerek şu metni bıraktım:

"23 Haziran 1973.

"CHP Genel Sekreter Yardımcısı Ordu Milletvekili Ferda Güley'in Bolu İl Kongresi'nde yaptığı konuşmanın özeti:

"Ferda Güley, dün Bolu İl Kongresi'nde yaptığı konuşmada özetle demiştir ki:

"Tarihçiler Osmanlı Devleti dönemini 3 bölüme ayırırlar.

"1. Yükselme, 2. Duraklama, 3. Gerileme.

"12 Mart Muhtırası hangi zorunluluk ve amaçlarla verilmiş olursa olsun, halka ve gerçek demokrasiye inancı olmayan tepeden inmece bir kısım politikacıların saptırmasıyla, getirdiği 12 Mart 1971 rejimi de tarihimize maalesef özellikle hukuk alanında bir gerileme dönemi olarak geçecektir. Türk toplumuna Batı seviyesinde demokratik haklar ve özgürlükler, Batı doğrultusunda dinamizm getirmiş olan Anayasamız Türk ulusuna lüks sayılmış, Cumhuriyet Halk Partisi'nin bütün çabalarına rağmen, geriye doğru değiştirilmiştir. Çileli mücadelelerin ürünü olan bir büyük yapıt, temel ilke ve felsefesi üzerine bir kısmıyla yıkılmıştı!" "Önümüzdeki yıllar Türk ulusunun tekrar 1961 Anayasası'na kavuşmak için girişeceği çetin mücadelelere sahne olacaktır."

Ferda Güley MİT konusuna da değinerek şöyle demiştir:

“Devlet güvenliği konusunda birinci derecede görevli kuruluşlardan biri olan bu müessese ile ilgili kanun tasarısı vaktiyle Meclis’te görüşülürken komisyon başkanlığı yaptım. Özellikle 12 Mart’tan sonraki uygulamaları gördükçe üzüntü ve mahcubiyetimin herkesten fazla olması bundandır. Açıkça görülen gerçek şudur ki, bugün Milli İstihbarat Teşkilatımızın başında ve içinde, derdi devletin güvenliğini korumak ve kollamak olanlar yanında, görevlerinin ajan provokatörlükten çok yukarıda olduğunu anlayanlar ve kıratlı bir siyasi felsefeye araçlık yapanlar da vardır. Bugün başında hükümet sorumlusu olarak Sayın Kemal Satır’ın bulunmuş olması, güzel umutlarla yasa içinde yeniden kurulmuş bulunan bu milli kurumumuza ne kadar talih getirmiştir bilemiyorum.”

Ferda Güley işkence konusuna da değinmiş ve şunları söylemiştir:

“Anayasa’nın, tatbikata bakarak değiştirilmesi gereken bir maddesi vardı. İşkenceyi yasaklayan maddesi. Ben bu konuda dolambaçlı dil kullanmadan daha açık konuşacağım: 12 Mart 1971 gerileme rejiminde, suçları ne olursa olsun, kadın-erkek, genç-ihtiyar sayısı kolay söylenemeyecek vatandaşlara, Anayasa’nın hukuk devleti olduğumuzu beyan etmesine ve işkenceyi amir hüküm olarak yasaklamasına rağmen, en kaba ve insafsız ölçü ve usuller içinde işkence yapıldığı meydandaki vakıalar muvacehesinde artık iddia değil bir gerçektir.

“İşkence iddialarını reddeden Sayın Kemal Satır’ı USA mar-kalı, içine doldurulan havayı yavaş yavaş bırakan ve her hava azalışı ve yatanın kımıldanışıyla orantılı olarak çıkan yüzlerce iğne üstünde, çırlıçıplak vücudu kan revan içinde bir işkence yatağına yatırmış olsalardı acaba yine de işkence iddialarının rejim düşmanları tarafından yurtdışında ülkemizi müttefik devletlere jurnal etmek için yapıldığını söyleyebilir miydi? Babalar biliyorum, aldığı sağlıklı ellerle iki gün önce yazılmış mektup üzerine, kolunda giyecek ve yiyecek çıkını, gittiği cezaevinde göreceğini ve kucaklayacağını umduğu oğlu yerine, kendisine bu oğulun bir

gün evvel intihar ettiği haberi verilmiştir ve bu baba alıp memleketine götürdüğu evlat naaşının kurşunlarla delik deşik olduğu-nu görmüştür.

“Aylar sonra hâkim önüne çıkanlan bir üniversiteli genç kız hâkime, ‘Buraya bir kız olarak girdim, şimdi huzurunuzda aynı durumda bulunmuyorum,’ demiştir.

“Bu iki örnekteki erkek ve kız iki gencin suçları ne olursa olsun bir hukuk devletinde akıbetleri böyle mi olmalıydı? Hangi vicdan bu ve bunun gibi örnekler önünde sızlamaz ve ürpermez, hangi Türk ve Müslüman yüz, bu tablolar karşısında utançtan kıpkırmızı kesilmez?

“12 Mart muhtırasını imzalayan komutanların ve şerefli Türk Silahlı Kuvvetleri’nin iyi niyetlerinden şüphe etmiyorum. Fakat iki seneyi aşan bir süre içinde Türkiye’de Anayasa, yasalar ve hepsinden önemlisi insanlık düşüncesi en kaba ve ortaçağ anlayışıyla maalesef çiğnenmiştir.

“Bir gün şüphesiz bu karanlıklardan ak günlere çıkacağız. Ama içimizde bu acılar, bu karanlıklar, bu utançlar olarak...” (Ferda Güley, *Kendini Yaşamak*, Cem Yayınları, İstanbul, 1990, s. 456-463.)

Mehmet Ali Aybar, Kaypakkaya’nın Ölümü Hakkında Önerge Veriyor

TİP eski Genel Başkanı ve Bağımsız İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Aybar, İbrahim Kaypakkaya’nın ölümü hakkında, 28 Haziran 1973 tarihinde Millet Meclisi Başkanlığı’na bir önerge verdi. Önerge şöyledir:

“1. Gözaltında ya da tutuklu bulunan Kalpaklı soyadındaki bir gencin ya da başka adda bir gencin, Diyarbakır’da askeri tutukevi ya da cezaevi ya da Emniyet’te veya Sıkıyönetim makamlarınca gönderildiği herhangi bir yerde öldüğu doğru mudur?

“2. Bu gencin sorgu sırasında yapılan şşkenceden öldüğu söylenmektedir. Doğru mudur? Ölüm tarihi nedir?

“3. Gencin öldüğü doğru ise ölüm nedeni saptanmış mıdır? Saptanmışsa nedir?

“4. Otopsi yapılmış mıdır? Yapılmışsa nerede, kimler tarafından yapılmıştır? Otopsi raporunun tarihi nedir?

“5. Karşı gerilla ya da kontgerilla adıyla ya da herhangi başka bir adla anılan, resmi ya da gayri resmi, gizli ya da açık bir örgütün mevcut olduğu doğru mudur?

“6. Bu örgütün MİT’e ve Emniyet Teşkilatı’na paralel olarak çalıştığı ve bazı silahlı kuvvetler mensupları tarafından yönetildiği doğru mudur?

“7. Sıkıyönetim Komutanlıklarınca gözaltına alınanlardan solcu olanların, gözleri bağlanarak bu örgüt mensuplarıncı sorguya çekildiği doğru mudur?

“8. Sorguya çekilenlerin bu örgüte ait yerlerde uzun zaman ve çoğu kez zincire vurularak tutulduğu, sorgu sırasında fiziki ve manevi her türlü işkenceye maruz bırakıldıkları doğru mudur?”

İbrahim Kaypakkaya’nın Ölümü Hakkında Mahkemelerde Yapılan Konuşmalar ve Dilekçeler

Doğu Perinçek, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No’lu Mahkeme Başkanlığı’na verdiği 20 Mart 1973 tarihli dilekçesinde şöyle diyor:

“Bu dava sanığı İbrahim Kaypakkaya, iki ay kadar önce yakalanmış olmasına rağmen mahkemeye veya tutukevine getirilmemiştir. Bu dava için yeni deliller toplamak amacıyla İbrahim Kaypakkaya’ya işkence yapıldığını bugüne kadarki tecrübelerimizden biliyoruz. Ve bu endişe içindeyiz. Mahkemenizin, bu sanığın bir an önce celbi konusunda gerekli tedbirleri almasını arz ve talep ediyoruz.”

Ziya Ulusoy, 12 Haziran 1973 tarihli celsede şu konuşmayı yapmıştır:

“Önderimiz İbrahim Kaypakkaya yoldaş, Çaru Mazumdar yoldaş gibi faşist iktidarların işkencehanelerinde kahramanca

bir mücadele verirken öldü. İbrahim Kaypakkaya yoldaş, öldü ama onun çizdiği kırmızı yol ve Marksist-Leninist Türkiye Komünist Partisi silahlı mücadelesi daha yüksek bir biçimde devam edecektir. Önderimiz İbrahim Kaypakkaya yoldaşın ölümü bu silahlı mücadelemizin kırmızı bayrağı olacaktır. (...) Söylediklerine aynen katılıyorum. Ben, daha evvelki celselerde savunma tanığı olarak İbrahim Kaypakkaya'nın ve Muzaffer Oruçoğlu'nun dinlenmelerini talep etmiştim. Bunları savunma tanığı olarak tevsi tahkikat safhasında talep edebileceğim mahkemece bildirilmişti. Fakat bu kez İbrahim Kaypakkaya askeri faşist diktatörlüğün zulmüyle öldürülmüştür. MİT işkencehanelerinde öldürülmüştür. Muzaffer Oruçoğlu'nun da beş aydır yakalandığı, Diyarbakır S.Y.K.lığınca resmen açıklanmıştır. Aynı akıbetin bu şahıs hakkında da tahakkuk etmemesi için bir an evvel tanık olarak dinlenmesi talebindeyim.”

Ali Karşılaman, 28 Haziran 1973 tarihle, Askeri Yargıtay Başkanlığı'na gönderdiği dilekçede şunları yazmıştır:

“Çiğdem Kömürcüoğlu, yapılan işkenceler nedeniyle pamuk paketinin madeni kapağıyla bileklerini kesmiştir. Tedavisi yapıp tekrar işkenceye başlanınca, İstanbul'da, Selimiye Kışlası'ndan kendini aşağıya atmıştır. Kaldırıldığı hastanede, yanındaki abajurun çıplak kablolarını tutarak tekrar intihara teşebbüs etmiştir.

“Bu MİT işkenceleri sırasında hayatını kaybeden arkadaşlar da olmuştur. Mesela bundan birkaç gün önce İbrahim Kaypakkaya, Diyarbakır işkencehanelerinde öldürülmüştür. Vedat Gevrek de 1972 yılı içinde, Ankara'da işkenceyle öldürüldü ve Ankara Emniyet binasının en üst katından atlayarak intihar etti süsü verildi.”

İsmet Tufan Yazıcı da, 3 Ekim 1973 tarihli duruşmada şu açıklamayı yapmıştı:

“Önderimiz, yoldaşımız, arkadaşımız İbrahim Kaypakkaya, Tunceli'de yakalanmıştır. Karlar üzerinde yalın ayak yürütülmüştür. Ayakları kangren olmuştur. Bazı hususlar kendisine söylenmek istenmiştir. Söylememesi üzerine kurşunlanıp öldürülmüştür.”

Atıl Ant ise, 3 Ekim 1973 tarihli duruşmada şu açıklamayı yapmıştı:

“İbrahim Kaypakkaya bizim 3 Numaralı Mahkeme’de yargılandığımız TİİKP davası sanıklarındandı. Duruşmaya niçin getirilmediğini mahkeme heyetinden defalarca sorduk. Bilmediklerini söylediler. Daha sonra radyolardan ve bazı gazetelerden adı geçen şahsın yakalandığını duyduk. Daha sonra da şimdi kaynağın, size ifade edemeyeceğim bir yolla öldüğünü, hatta cezaevinden sorgu için MİT’e götürüldüğünü öğrendik. Hatta Diyarbakır’da o zaman MİT’e sorgu için götürülmesi nedeniyle bir de isyan olmuştu. Ve bu isyan sebebiyle öldüğüne inanıyoruz.”

Arslan Kılıç, 9 Ekim 1973 tarihinde, İstanbul 2 No’lu Sıkıyönetim Mahkemesi’nde başlayan TKP(ML) davasının ilk duruşmasında yaptığı konuşmada şunları söylemiştir:

“Kaypakkaya’nın ölümü açıklanmadan hiçbir sorunuza ve yoklamanıza cevap vermeyeceğiz. Sanık arkadaşlarla bu kararı aldık.”

Abdullah Tuncay, 11 Ekim 1973 tarihli celsede şu konuşmayı yapmıştı:

“İbrahim Kaypakkaya yoldaş öldü ama onun çizdiği kızıl yol ve TKP(ML)’nin önderliğinde halkımızın silahlı mücadelesi daha yüksek bir biçimde devam edecektir. Yoldaşımızın ölümü bu mücadelenin bayrağı olacaktır. Bu bayrak Mustafa Suphi ve yoldaşlarının çizdiği kızıl yolda yükselen bayraktır.”

İsmet Tufan Yazıcı, 31 Ocak 1974 günü, Ankara 2 No’lu Askeri Mahkemesi’nde, İbrahim Kaypakkaya’nın ölmesiyle ilgili olarak şu açıklamada bulunmuştu:

“İbrahim Kaypakkaya 16.5.1973 günü Diyarbakır Askeri Cezaevi’nde kalmakta olduğu hücrelerinden sivil şahıslar tarafından alınmış ve götürülmüştür. Tutuklular iki gün sonra öldürüldüğünü duymuş ve konuyu cezaevine sormuşlardır. Cezaevi, İbrahim Kaypakkaya’nın askeri savcılıktan istendiğini ve bu nedenle yolladıklarını, sonra cezaevinden kaydının silinmesi için kendilerine haber geldiğini bildirmişlerdir.

“Sanıklar, bunun üzerine 28.5.1973 tarih ve 1973/84 sayılı bir dilekçeyle olayın açıklığa kavuşturulması için başvurmuşlardır.

“İbrahim Kaypakkaya’nın öldürüldüğü bir gerçektir. Ferda Güley, M. Ali Aybar bu konuda bir soru önergesi verdiler. Cevaplandırılmadı hâlâ. Savcı Yaşar Değerli, bu ölüm olayından hemen sonra derhal Diyarbakır’dan alınarak İstanbul’a tayin edilmiştir.”

On Üç Yıl Tutuklu Kalıyor

Koordinasyon Komitesi’nden İbrahim Kaypakkaya ölmüş, Muzaffer Oruçoğlu, Arslan Kılıç, Ali Taşyapan ve Cem Somel yakalanmıştı.

Komite’den yakalanmayan sadece Mehmet ile Ali Mercan kalmıştı.

Ali Mercan, Mehmet, Kürecikli Mustafa, Gaziantep’li Ömer ve “Kel” lakaplı Aziz Vatan dahil toplam beş kişi; Elbistan, Pazarlık ve Gaziantep’te faaliyetleri devam ettirmeye çalıştı. Fakat yöre halkından eskisi gibi destek göremeyen gruptan üç kişi, “Çalışmalar verimli olmuyor. İstanbul’a gidip çalışmalarımıza orada devam edeceğiz,” diyerek bölgeden ayrıldı.

Mehmet ve Ali Mercan, İskenderun Demir Çelik Fabrikaları’nda Mehmet’in İstanbul’daki akrabaları aracılığıyla edindiği sigorta kimlikleriyle işe girdi. Mehmet zaten Ceyhanlıydı.

Bir süre çalıştıktan sonra iş çok ağır olduğu için ayrıldılar, Adana Payas’da (Yakacık) bir lokantada çalışmaya başladılar. Mehmet, “İstanbul’da kardeşlerim ve akrabalarım var. Onların aracılığıyla pasaport temin edip geleyim. Birlikte Almanya’ya gideriz,” dedi ve bölgeden ayrıldı. Daha sonra da Almanya’ya gitti.

Ali Mercan da bir süre sonra çalıştığı lokantadan ayrıldı, İskenderun’a gitti. İskenderun Demir Çelik Fabrikaları’nda 16 Haziran 1974 günü başlayan işçi eylemlerine katıldı. Daha sonra yeniden Gaziantep’e geçti.

Bu süreç boyunca, 6 Nisan 1973’te Fahri Korutürk cumhurbaşkanı seçildi. 10 Ekim 1973’te milletvekili genel seçimleri

oldu ve CHP çoğunluğu kazandı. Tek başına hükümet olamayan CHP, MSP'yle koalisyon hükümeti kurdu.

14 Mayıs 1974'te TBMM'de af kanunu kabul edildi ve tutukluların büyük çoğunluğu serbest bırakıldı.

İstanbul 2 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi, TIKKO davasından TCK 146/3. maddesinde yargılanırken af kapsamına giren 23 kişiyi, 21 Mayıs 1974 günü tahliye etti.

Tahliye edilen kişiler şunlardır:

Mümtaz Çeltik, Yılmaz Karakoç, İbrahim Gülgeç, Nizamettin Karakoç, Engin Giray, Ünsal Alanya, Ayşe İsmail, Kaya Bozoklar, Adnan Köle, Feryal Sarıoğulları, Ali Şenci, İbrahim Halil Akyol, Baki İşçi, Hüseyin Açıkgöz, Hüseyin Tekin, Musa Söğüt, İsmail Erdoğan, Ramazan Balpetek, Bayram Laçın, Mehmet Çıplaklık, Celal Erdoğan, Fatma Erez ve Alpaslan Öztürk.

Türkiye'de yeni bir siyasi dönem başlamıştı. Birçok dergi ve gazete çıkıyor, yeni dernekler kuruluyordu. Hızlı bir örgütlenme dönemi başlamıştı. Aralarında Hamal Derneği de olmak üzere Gaziantep'te on bir tane dernek kurulur. Derneği kuranlar, "Biz TIKKO'nun derneğiyiz," diye açıktan çalışmaya başladılar.

Ali Mercan zaten Gaziantep'teydi. Aftan yararlanarak cezaevinden çıkan Hikmet Şenses, İrfan Çelik, Garbis Altınoğlu ve diğer kadrolar da Gaziantep'e gittiler. Cezaevinde bulunan Arslan Kılıç'la da sürekli haberleşiliyordu.

Koordinasyon Komitesi yenilendi, siyasi çalışmalar kaldığı yerden yeniden başladı.

22 Ocak 1973'te tutuklanan Arslan Kılıç, 29 Ağustos 1983'te tahliye edildi.

22 Nisan 1973'te tutuklanan Muzafer Oruçoğlu ise 22 Nisan 1986'da tahliye oldu. Şimdi politik mülteci olarak yurtdışında yaşıyor, yazar ve ressam olarak yaşamını sürdürüyor.

İbrahim Kaypakkaya ile ilk Koordinasyon Komitesi'ni oluşturanlardan Arslan Kılıç ve Ali Mercan, İşçi Partisi'nde politik çalışmalarını sürdürüyorlar.

Ali Taşyapan, “Hadi bana eyvallah, benimkisi buraya kadar,” demiş ve ayrılıp gitmişti.

Mehmet (Almanyalı Kadir) Berlin’de yaşıyor.

Cem Somel öğretim görevlisi olarak çalışıyor.

1973’ten günümüze kadar İbrahim Kaypakkaya’nın çizgisini devam ettiren ya da ettirdiğini iddia eden siyasi hareketler vardır. Bunlar aşağıda kuruluş tarihleriyle birlikte verilmiştir:

Kurtuluş Yolu-1975, TKP-ML Hareketi (Halkın Birliği)-1976, TKP-ML GKK-1980, TKP-ML (Bolşevik)-1981, TKP-ML Maoist Parti Merkezi-1986, TKP-ML (DABK)-1987, TKP-ML (Konferans)-1987, TKP-ML Devrimci Partizan-1988, TKP-ML (DABK ve Konferans kanatlarının yeniden birliği)-1992, TKP/ML TİKKO (1994 birliğinin çözülmesi), TKP(ML) TİKKO (1994 birliğinin çözülmesi), TKP/ML(B)-1996, MKP.

DİPNOTLAR

1. Yalçın Büyükdağlı, “Türkiye Sosyalist Hareketinin Tarihi (2)”, *Teori*, Ekim 1993, sayı: 46.

2. agy.

3. Sevim Belli, *Boşuna mı Çığnedik?*, Belge Yayınları, İstanbul, Kasım 1994, s. 473, 474.

4. Mihri Belli, *İnsanları Tanıdım*, cilt 2, Milliyet Yayınları, İstanbul, Eylül 1990, s. 109, 110.

5. *Türk Solu*, 27 Ocak 1970, sayı: 115.

6. Halil Berktaş’ın Doğu Perinçek’e Mektubu ve Polis İfadesi, Le-Ya Yayınları, İstanbul, Ocak 1979, s. 9-13.

7. Çetin Yetkin, *12 Mart Öncesinde Türkiye’de Soldaki Bölünmeler*, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul, 1. Baskı, Mayıs 1998, s. 113-115, 184, 185.

8. *İki Lider İki Örnek*, Le-Ya Yayınları, İstanbul, Ocak 1979, s. 146, 147.

9. Muzaffer Oruçoğlu’nun yazdığı TİKKO Marşı şöyledir:

Biz Türkiye’nin kahraman halkları,

Devrim ile alacağız hakları,

Biz top, tüfek Kızılordu tankları,

Proleter ihtilal kuşakları.

Hey, Hey, Hey, Hey,

Biz her şeyiz,

Biz işçiler, biz köylüler,

Biz İşçi-Köylü Kurtuluş Ordusu hey, heey,

Selam olsun apaydınlık günlere,

Çekiçle dirgenle yürüyenlere,

Selam olsun halk için ölenlere,

Silah elde toprağa düşenlere,

*Bugün çete yarın kızıl ordunuz,
Faşist cellatlara büyük korkunuz,
Bugün kurşun yarın halkın topunuz,
Yürekten savaşan ihtilalcileriz.*

10. 1971 tarihli TİİKP Tüzük Taslağı'nın "Parti Üyeliği" bölümü şöyledir:

1. TİİKP'ye üye olmanın şartları şunlardır:

- a. 18 yaşını bitirmiş olmak.
- b. Parti tüzük ve programını benimsemek.
- c. Parti teşkilatlarının birinde faal olarak çalışmak.
- d. Parti disiplinine uymak, emir ve kararları uygulamak.
- e. Parti aidatını düzenli ödemek.

Türkiyeli her işçi, köylü, asker ya da herhangi bir proleter devrimci Parti'ye üye olabilir.

2. Parti'ye üye alma yetkisi, Merkez Komitesi'nin ve altındaki ilk kademelerindir. Bu yetki daha aşağı mahalli kademelere de verilebilir.

3. Parti üyesinin görevleri şunlardır:

a. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesini canlı bir şekilde öğrenerek eylem kılavuzu olarak kavramak ve mücadelesini vermek.

b. Çelik disiplinli olmak.

c. Kitlelerle sağlam bağlar kurmak, halkın öğretmeni ve öğrencisi olmak.

d. Marksizm-Leninizm ve Parti'nin birliğine yönelen her türlü oportünist, revizyonist, ikiye bölme, mevki düşkünü, bölücü ve hizipçi tutumlara karşı kararlı bir şekilde mücadele etmek.

e. Halkın kurtuluşu davasını ve Parti'yi her şeyin üstünde tutmak, her türlü bencil duygu ve düşünceden arınmak, proletaryanın devrimci fedakârlık ruhu ve ahlakıyla çelikleşmek, bencillığe güç veren ve proleterleşmeyi dizginleyen her türlü yaşama tarzından arınıp gerici bağları kopararak yoksul halkla aynı hayatı ve geleceği paylaşmak.

f. Eleştiri-özeleştiriye kararlı ve cesur olmak.

4. TİİKP'nin teşkilatlanma ilkesi demokratik merkezîyetçiliktir. İlegal çalışma şartlarında gizlilik tayin edici ilkedir. Bu durumda merkezîyetçilik esası demokrasiye ağır basar.

Çeşitli Parti ve kademelerinin organları demokratik danışma yoluyla tayin edilir.

Bütün Parti'de tek bir disiplin uygulanır.

Bütün Parti üyesi yoldaşlar Parti'ye, azınlık çoğunluğa, alt kademeler üst kademelere ve bütün parti, Merkez Komitesi'ne tabidir.

Bütün Parti kademeleri üst kademelere faaliyetleri hakkında düzenli rapor vermekle görevlidir. Hiçbir şey Parti'den gizlenemez.

Yönetici organlar bağlı oldukları Kongre'ye karşı sorumludur. Kongre'ye rapor ve hesap verirler.

Bağlı oldukları Parti teşkilatı içinde kararların alınmasına sürekli olarak katılmak, eleştiride bulunmak, görüş, eleştiri ve tekliflerini en yüksek organlara kadar ulaştırmak, Parti üyelerinin ve çeşitli parti kademelerinin hakkı ve görevidir.

5. Eleştiri-özeleştiriye canlı tutmak ve cesaretle uygulamak, Parti teşkilatları ve üyelerinin görevidir.

Eleştiri-özeleştirmenin hedefi, Parti'nin birliğini sağlamlaştırmak ve Parti'nin mücadele gücünü yükseltmektir.

Bütün Parti kademeleri ve yoldaşlar, eleştiri-özeleştirmede dürüst, ikna edici ve amansız olmalı, şahsi hücumlara yer vermemeli, keyfilığe ve eleştirinin bayağılaştırılmasına karşı mücadele etmelidirler.

Eleştiri-özeleştirmenin işleyişi baltalanamaz. Teşkilat ve organlar dışındaki uluorta eleştiri yapılamaz.

6. Parti'nin birliğini ve çelik disiplinini korumak ve geliştirmek bütün Parti teşkilatlarının ve üyelerinin başta gelen görevidir.

Parti'nin birliğini ve saflığını bozmaya çalışanlar, Parti kararlarına uymayan ve görevlerini yerine getirmeyenler, Parti içi demokrasiyi zedeleyenler, Parti üyeliği ve görevlerini kötüye kullananlar, hücreleri tarafından veya daha yüksek organlarca sorumlu tutulurlar.

Parti'nin birlik ve sağlamlığını, Parti disiplinini, Parti'nin çalışmasını ve Parti kararlarının uygulanmasını baltalamaya yönelik her gruplaşma hizipçiliktir. Hizip yaratma teşebbüsünden haberdar olan her üye, durumu derhal Parti yönetim kademesine bildirmelidir. Hizipçilik güdenler Parti'den çıkarılır.

7. Parti disiplinini ihlal edenlere ihtar, görevden alma ve Parti'den çıkarma cezaları verilir. Marksizm-Leninizm'den sapanlar, Parti tüzük ve programından sapanlar, Parti disiplinini ağır şekilde ihlal edenler, hizipçilik güdenler, ikiyüzlü davrananlar ve mevki düşkünleri Parti'den çıkarılır.

Parti'den çıkarma kararını almaya yetkili organ, Merkez Komitesi ve altındaki ilk kademedir. Bu organlar çıkarma kararını, çıkarılan üyenin bağlı olduğu teşkilat kademelerinden birinin teklifiyle veya doğrudan doğruya alabilirler. Kararı Merkez Komitesi onaylar.

Çıkarma kararına karşı Parti teşkilatlarından biri ya da bir delege Parti Genel Kongresi'ne itirazda bulunabilir.

Parti'den çıkarmaya yol açan durumu yok ettiğini davranışlarıyla ispat eden, samimiyetle özeleştiri yapan ve güven verenler, ancak Merkez Komitesi kararıyla tekrar Parti'ye alınabilirler.

Merkez Komitesi üyelerinin Parti'den çıkarılması, Merkez Komitesi'nin üçte iki çoğunluğuyla kararlaştırılır.

Parti'nin bütün kademe ve örgütleri kendilerine bağlı üyeler hakkında ihtar cezası verebilirler.

Görevden alma cezası vermeye yetkili organ, o görevi vermeye yetkili organdır.

11. Bu dönemde cezaevinde tutuklu bulunan Gün Zileli ile Hasan Yalçın, mektupta isimleri geçtikleri için kendi görüşlerini yansıtan bir açıklama yaparlar.

Bu açıklama özetle şöyledir:

“Musa ve Seyit alçaklarının hareketimize karşı burjuva bayraklarını açtıklarını öğrendik. Bu burjuva ajanı hainlerinin bizim isimlerimizi de kendi bölücülüklerine alet etmeye kalkıştıklarını nefretle ve lanetle karşılıyoruz. Bu davranışlarda onların yalancılık ve sahtekârlığının bir örneğidir. Bunlar proletaryanın disiplinini sırtlarında ağır bir yük olarak gören bireyci ve koltuk düşkünü burjuva aydınlarıdır. Bunlar halkı değil en çok kendilerini severler. Kafalarına esti mi en sorumsuz davranışlarla her türlü bölücülük ve ihanete girerler. Tutumları böyle olduklarını gösterdi. Bu gibi haller proletarya hareketini bölmek için faşist baskı şartlarından sonuna kadar yararlanabilirler. Uyanık olmalıyız. İhanet ve arkadan vurmalar hareketimize ve onun yönetimine olan bağlılığımızı ve güvenimizi on kat daha çelikleştirdi. Onların vardığı ihanet noktası, geçmişteki hizipçilik hatalarının ve bölücülere önderlik etmelerinin derinleşmesinin sonucudur. İkiyüzlü tutumlarıyla harekete bağlı olarak gözüküp kendilerini izlediler. Bu hainleri şiddetle mahkûm ediyoruz ve süratle tecrit edilmelerini istiyoruz. Kahrolsun Musa ve Seyit denen bölücü hainler! Yaşasın ihtilalci proletarya hareketi!”

12. Doğu Perinçek'in, doğu bölgesinde yaptığı çalışmalar hakkında İbrahim Kaypakkaya'ya yönelik eleştiri yazısı şöyledir:

“Yönetimde olduğu bölgede yoksul köylüleri esas alan bir çalışma yerine şehir küçük burjuvazisini esas aldı. Köylerde çalışına ve toprak

ağalarının imhası konusunda oportünist görüşleri savundu. Yoksul köylü arasında çalışacağına, şehirde esnaf ve zanaatkârlar içinde revizyonist bir çalışma yürüttü. Yoksul köylülerin örgütlü silahlı mücadelesi yerine, birkaç ağa öldürülünce halkın silaha sarılacağı şeklindeki Marksizm-Leninizme düşman fikirler ileri sürdü. Ancak, toprak ağalarının imha edildiği bölgelerde köylere gidilebileceğini söyledi. Şehirli kadroların örgütlenmesini de oportünistçe ele aldı. Diğeri ise gittiği alt bölgede yalnız kişisel temaslar yaptı. On ayda tam bir pasifizm ve entelektüel çalışma gösterdi. Güya gerilla müfrezesi kuracağını söyleyerek bir sürü görevi yapmadı. Kendi kendini yetiştirme (Liu Şao Çi) faaliyeti içine girdi. Silahlı mücadele sözü ağzında sadece bir palavradan ibaretti. Gerici ve sağcı tutumu eleştirildi. Kendi gerici tavrını hareketimizin silahlı mücadeleye hazır olmadığını ileri sürerek maskeleymeye çalıştı. Başka bölgede mücadelenin başlamasından korktu. Bir-iki ay önceden bana haberin verin ona göre tedbir alayım, dedi. Turist olarak köylere gezmeye gitti. Köy odasına topladığı 20-30 kişiye, kimler gerilla müfrezesine yazılır gibi sorular sordu. Hareketimiz, başka bölgelerde şiddet hareketlerine girişmişti. Merkez olarak kendilerine de her türlü imkânı sağladık. Çalıştıkları bölgede hareketimizin itibarını sarstılar. Silahlı mücadeleyi başlatmak görevimizdir dendi ve her türlü imkân tanındı. Mahalli kadroların antipatisini kazandı. Yollanan kadroları darmadağın etti. Hort-zort ederek kadrolara hükmetmeye çalıştı. İhtilalci otorite kurmayı başaramayan içi boş küçük burjuva tavrını aldı. Tehlikeli zamanlarda kendisine yer bulup kadrolara, ‘Siz yer bulamadıysanız isterseniz geri dönün,’ demiştir. Kadrolara tepeden bakmıştır. Devamlı hata yapmış fakat kadroların mükemmel olacağı görüşüne kapılmıştır. Kadroların doğru bir önderlik altında mücadele içinde gelişeceğini ve proleterleşeceğini göremeyerek onları hor görmüştür. Oysa yoldaşlar, burjuvaziyle olan her türlü gerici bağlarını koparmış kadrolardır. Hepsi-ni darmadağın etti. Beğenmediği bu kadrolar arasında işçiler ve denemiş yoldaşlar da vardı. Önce hatalarını kabul etti, daha sonra bireyciliği ağır bastı ve hizipçilik yaptı. Bu idealist mantık dar kafalıdır. Beğenmediği bu kadrolar başka bölgelerde başarılı çalışmalar gösterdiler ve geliştiler. Onun çok hataları olduğunu söylediler. Seyit, son görüşmede hataları kabul etmesine rağmen daha sonra Musa’yla gerici bir klik yaratarak Merkez’e karşı hataları desteklediler. Pozculuk yaptığını mahalli kadrolar söylüyorlar. Halkın ileri unsurlarını TİP artığı olarak hor gördüler. Hayata diyalektik materyalist açıdan bakamadılar.

“Seyit, gizlilik ilkesini de çiğnedi. Altmış kişiyi polise kaptırdı. Kadrolara polisi evde beklemelerini söyledi. Elden yolladığı bir mektupta bulunan 4 isim ve adres ve telefon numaraları polisin eline geçti. Bölgedeki birçok imkân kaybedildi. Özeleştiriyi yaptı, buna rağmen hatalarına devam etti. Vesikalar, tutanaklar vs. her şeyi yazıya geçirdi ve bunlar daha sonra polisin eline geçti. İhtilalci arkadaşların iddianamelerinde kullanıldı. Bir proletarya sorumlusunun yapacağı işler değildi bunlar. Falanca bölgedeki falanca görevli vs. gibi detaylı açıklamalara vardı. Sorumluluğu başkalarının üzerine yıkmaya çalıştılar. Söylenmemesi gereken şeyleri en geri unsurların yanında, 15-20 kişilik sempatizan guruplarının önünde böbürlenerek ilan ettiler. Ayrıca, özel görevleri de yapmadılar. Seyit üç-dört gün için bölgedeki görevi bıraktı. Sorulduğunda da bunun gerekli olduğunu söyledi. Ayrıca yalancılığı meslek edinmiştir. Pusulalar ve yazdıkları belgeler elimizdedir. Yalancılığını ispatlayacak mahiyettedir. Seyit güvenlik meselesine de aldırmadı. Yakalanmalardan sonra, gereken yerlere haber göndermedi, çünkü hareketin bütünü kendisini ilgilendirmiyordu. İhmalkârlığı ve sorumsuzluğuyla birçok arkadaş polisin eline düştü. İhtiraslı, sahtekâr bir küçük burjuva devrimcisi olarak harekete büyük zararları dokundu. Bir proletarya örgütü mensubu gibi değil de şirket acentesi gibi davrandılar.”

13. Ali Taşyapan, *Anılarla Geçmişe Yolculuk/Kaypakkaya ile Birlikte*, Belge Yayınları, İstanbul, Ekim 1997, s. 561-568.

Değişik kaynaklardaki bilgileri de paylaşmakta yarar var:

a) Mustafa Mordeniz’in öldürülmesiyle ilgili Muzaffer Oruçoğlu’nun anlatımı da şöyledir:

İbrahim Polat, damın üzerinden, ötelere pusuya yatan İbo’yla Küçük Ali’ye el kol işaretleri yaptı. Kürecik’in genç devrimcilerinden birisiydi.

“Galiba geliyor, görünmeyelim; kaçırabiliriz, yat,” dedi İbo, Küçük Ali’ye.

“Neden bizim beklediğimiz işareti vermedi de değişik işaret verdi?”

“Belki karıştırmış olabilir,” dedi İbo. “Bak bak işte geliyor, yat, kafan görünüyor.”

Evden çıkan adam, daracık, tozlu patikaya girmişti. Sakaltutan gediğinde pusuya yatan İbo’yla Küçük Ali’ye doğru ilerliyordu. Adam elli-elli beş yaşlarında vardı. Tam pusu noktasına geldiğinde, İbo ile Küçük Ali ayağa fırlayarak adamı durdurdular.

“Kıpırdama, ellerini havaya kaldır,” dedi İbo. “Bak üzerinde silah var mı?”

Adam şaşkınlık içindeydi. Korkudan dilini yutmuş, benzi ayva sarısına dönmüştü. Gözlerini İbo’nun elindeki tabancaya dikmişti. Dizleri, elleri ve çenesi titriyordu.

“Üzerinde silah milalı yok,” dedi Küçük Ali.

“Düş önümüze, konuşmadan yürü!”

İbo’nun bu direktifi adamın dilini açtı. Dildeki kilidin açılışıyla birlikte titreme arttı.

“Oğlum siz kimsiniz? Kulunuz kurbanınız olayım, vallahi benim hiç düşmanım yoktur. Ben sizi tanımıyorum, benim size ne kötülüğüm oldu?”

“Sinan Cemgil ve arkadaşlarını ihbar etmekten daha büyük kötülük var mı?” dedi İbo.

“Vallahi, billahi, tillahi ben ihbar etmedim. Bu Kürecik’te kime sorarsanız sorun. Elinizi ayağınızı öpeyim, vallahi ben etmedim. Ben ihbar... Ben, be, be b... Bokunuzu yiyeyim, kulunuz köleniz olayım... Vallahi... İhbar edeni cümle âlem biliyor. Keğallı Muhtar Mustafa Mordeniz’i cümle âlem biliyor. Vallahi...”

“Mustafa Mordeniz sen değil misin?” diye sordu İbo.

“Vallahi ben değilim. Muhammed, Ali, Hasan, Hüseyin nuruna and olsun ki ben değilim. Aha benim künyem!”

Cebinden nüfus cüzdanını çıkararak İbo’ya uzattı. İbo’yla Küçük Ali afallamışlardı. İbo cüzdandaki resme ve adama dikkatle baktı. Diğer sayfalara göz attı. Üzgün ve mahcup bir edayla Küçük Ali’ye dönerek:

“Amcaya karşı vahim bir hata işledik. Gerçekten bu değil Mustafa Mordeniz.”

İhtiyar gözlerini ferah ferah açmış, rahatlamıştı.

“Amca bizi affet, seni muhtar sandık.”

“Affetmek Allah’a mahsustur oğlum, olur böyle şeyler, canınız sağ olsun.”

İbo, köylünün nüfus cüzdanını geri verdi.

“Kusurumuzu bağışla amca, seni manen mağdur ettik, üzdedik, ihbarcı muhtara benzettik, cidden üzüldük,” diyerek elini öptü. Bir öpücük de Küçük Ali kondurdu mağdurun eline. “Kusurumuzu bağışla amca, yanlış iş yaptık,” dedi.

Yolun kenarındaki çukurda oturdular. İbrahim Polat, hâlâ damın üstündeydi. “Biz mi yanlış anladık yoksa o mu yanlış işaret verdi,” diye fikir yürüttüler. Muhtar evde miydi değil miydi? Ama muhtar evde olmasa adam damdan aşağı inerdi. Bu tip yorumları tam yarım saat kadar yaptılar. Gözleri İbrahim Polat’taydı. Polat, birdenbire el kol işaretleri yapmaya başladı. Bu daha önce kararlaştırdıkları işaretti. Az sonra tek bir adam patikaya girerek pusu yerine doğru yürümeye başladı.

İbo, tabancasını belinden sıyırarak, “Sanırım muhtar budur, kafanı gösterme,” dedi.

Muhtar, pusuya yatan iki kişiyi gördü. Aralarında on beş metre kadar bir uzaklık vardı. Kuşkulanasına rağmen durumu anında kavrayıp kaçamadı. Tam yaklaştığında pusucular ayağa kalkarak muhtarın önünü kestiler.

Tabancasını muhtarın göğsüne doğrultan İbo, “Ellerini kaldır ve kıpırdama,” dedi.

Muhtar, gayet soğukkanlı bir tarzda ellerini kaldırdı, pusucuların tepeden tırnağa süzdü. “Tamam, korktuğum başıma geldi,” diye düşündü.

İbo, Küçük Ali’ye, “Şunun üzerini ara ve nüfus cüzdanına dikkatle bak,” dedi.

Küçük Ali, muhtara arkadan yanaşarak aramaya başladı. Nüfus cüzdanına dikkatle baktı, “Tamam,” dedi, “muhtarı kafese aldık.”

İbo, sert bir direktifle, “Önümüze geç, kıpırdamadan yürü!” diye bağırdı.

Muhtar müthiş bir korku anaförüne düştü. Fakat bunu açığa vurmadı. “Beni nereye götürüyorsunuz kardeşim, yanlış iş yapıyorsunuz. Ben, sizden ve halktan birisiyim,” dedi.

“Çeneni kapa ve yürü!”

Zaman kazanmak için yavaş yürüyordu muhtar. Kurtulmanın çareleri üzerinde yoğunlaşmıştı. “Gayet soğukkanlı olmalı, suçluluk havası içine girmemeliyim. Bunlardan yana görünmek için neler yapabilirim? Gerçekten beni öldürebilirler mi? Ama bu bölgede şimdiye kadar hiçbir ihbarcı öldürmediler. Birisi kararlı, diğeri ise mülayim bir herife benziyor. Karşılıklı sohbet havası yaratırsam ikisini olmasa bile birisini yumuşatabilirim.”

Uzun, nemli ve karanlık bir mağaraya girdiler. Mağaranın orta kısmını oturmak amacıyla düzene sokmuşlardı. Bir battaniye, bir küçük torba dolusu ekmek vardı. Üçü de battaniyenin üzerine oturdular. İbo, tabancasının emniyetini kapayarak beline soktu.

“Sinan Cemgil ve arkadaşlarını neden ihbar ettin? Sen ihbar etmeyseydin onlar belki de Başıyurt yaylasını alalecele terk edip bilinmeyen uzak bölgelere gidip ikinci bir muhtarın ihbarına kurban olmazlardı. Sen, onları hangi amaçla ihbar ettin?” dedi İbo.

“Ben onları ihbar etmedim. Ben muhbir olacak kadar alçalmam.”

“Tüm Kürecik köylüleri yalan mı söylüyor? Kürecik Karakolu’ndaki bir görevli yalan mı söylüyor? Karakoldakiler açıkça söylüyorlar. Onların sana ne kastı ve garazleri olabilir ki?”

“Ben, bunların iftira olduğunu söylüyorum. Benim bu bölgede hasınlarım çoktur. Beni harcamak için ellerinden geleni yapıyorlar. Siz de bunların aleti oluyorsunuz.”

“Samimi değilsin, inkâr ediyorsun,” dedi İbo. “En yakın akrabaların dahi senin ihbarını inkâr etmiyorlar. İnkârcılık seni kurtarmaz ki, durumunu daha da ağırlaştırır. Doğruyu söyle. Para için mi yaptın, devletin gücüne ve politikasına inanarak mı yaptın, yoksa birilerinin gözüne girmek için mi yaptın? Samimi olarak konuş, biz de ona göre davranalım. Senin cezalandırılmanı bizzat halk istiyor. Bu ciddi bir durumdur. Halkın karşısında inkârı değil, açıklığı ve içtenliği tercih etmelisin. Her muhbir öldürülür diye bir anlayışımız yoktur bizim.”

Muhtar kendi ellerine ve ayaklarına baktı. Durgunlaşmıştı. “İtiraf edersem acaba beni öldürürler mi?” diye düşündü. İnkâr kalesine sığınmayı daha uygun buluyordu. “Bu namussuzlara güven olmaz,” diyordu bazen kendi kendine. Cesur bir insandı.

“İyi düşün muhtar, biz, cellat değiliz. İyi düşün ve ondan sora konuş. Bildiğin ihbarcı varsa onları da söyle,” dedi Küçük Ali.

“Düşünecek bir şey yok kardeşim. Yapmadığım şeyi yaptım diyemem.”

Birbirlerine baktılar İbo’yla Küçük Ali, “Şimdi ne yapalım,” dercesine. İbo, muhtarı samimi ikrara zorlamak için, ülkenin ve halkın durumunu, halk için yapılan özverileri anlattı. Mücadelenin neden ortaya çıktığını ve kaçınılmaz olarak nelere yol açacağını açıkladı. Muhbirliğin halk hayatında lanetlenen bir şey olduğunu ve bir muhbirin bile isterse iyi bir insan haline gelebileceğini, halka hizmet edebileceğini yalın bir dille, örnekler vererek anlattı. Sonunda şu soruyu yöneltti: “Ne diyorsun anlattıklarımıza muhtar?”

“Bunları benim için anlatıyorsan boşunadır. Çünkü ben, devrimcilerle sevgiyle bakan bir insanım. Anlattıkların benim için bilinmeyen şeyler değil ki. Muhbirlik benim soyuma, benim karakterime yakışmaz. Ben izzetinefis sahibi, namuslu bir adamım.”

İbo, kendi kendine, “İzzeti nefesine tüküreyim,” dedi. Muhtar sözlerine devam etti.

“Asıl ihbarcılar, beni muhbirlikle suçlayanlardır. Dikkatleri kendi üzerlerinden dağıtmak için yapıyorlar bunu. Araştırın, bunun böyle olduğunu göreceksiniz.”

“Hiç utanmadan yalan söylüyorsun,” dedi Küçük Ali.

“Hayır, hiç yalanım yoktur. Tüm bunlara rağmen beni öldürmek istiyorsanız ve devrim için yararlı olaksa buyurun öldürün.”

Muhtarın bu son cümlesi bir sessizlik yarattı. Sessizliği tüm varlığı ve kılcal damarlarıyla dinleyen muhtar, “Herhalde inandırmaya başlıyorum adileri,” diye düşündü.

Mağaranın önünden üç sarı çiçek fışkırmıştı. Çiçekleri yosun yeşili narin otlar sarmıştı. Çiçeklerin fışkırdığı kayanın çukurunda dinlenen kertenkeleler mağaranın derinliklerinden gelen konuşmaları dinliyorlardı. Topraktan tohum ve tomurcuk kokusu yükseliyordu. Mağaraya yakın köyden kadın sesleri geliyordu. Güneş kara bulutların ardında dinleniyordu.

İbo sonunda saatine baktı. Küçük Ali’ye, “Şunun gözünü bağla,” dedi. Küçük Ali’nin benzi sararmış, dudakları kurumuş gibiydi. İbo da huzursuzdu. Yerine getirmek zorunda kaldığı ağır ve “hoş olmayan” bir görevin ağırlığı altında acı çeker gibiydi. Küçük Ali bir bezle muhtarın gözünü bağladı. Muhtar hiç kıpırdamadı. “Yanlış iş yapıyorsunuz kardeşim,” dedi. Sonra tereddüt içine düştü. “Muhbirlik suçunu itiraf edip af dilemeliyim. Belki o zaman kurtulurum,” diye düşündü. Bu sesi, içinden yükselen şu ses bastırdı: “Sakin itiraf etme, öldürmezler, korkutmak için yapıyorlar.”

İbo tabancasını kemerinden çekti, emniyetini usulden açarak muhtarın şakağına doğrulttu. Mağaranın önündeki kertenkeleler patlayışla birlikte kayanın çatlaklarına kaçtılar. Muhtar acı bir inleyişle yana devrilmiş, boynu, ceketi ve kulağı kan içinde kalmıştı. Üzerini yeniden aradılar, beş yüz lira çıktı.

“Para hangi cepten çıktıysa o cepte kalmalıdır. Beş yüz değil, on bin olsa da almayız,” dedi İbo.

Para muhtarın cebine konuldu. Üzerinde, “Tüm azılı halk düşmanlarının sonu böyle olacaktır” yazısı bulunan bir kâğıt muhtarın göğsüne iliştirildi.”

(Muzaffer Oruçoğlu, *Tohum*, Umut Yayınları, İstanbul, Ekim 1992, s. 29-34.)

b) *Türkiye Gerçekleri ve Terörizm* isimli kitabın 159. sayfasında ise Muhtar Mustafa Mordeniz'in öldürülmesi şöyle anlatılmaktadır:

"Muhtar Mustafa Mordeniz, THKO'dan Sinan Cemgil ve arkadaşlarının kır gerillası için Nurhak Dağları'nda saklandıklarını güvenlik kuvvetlerine ihbar eden bir köylüdür.

"Marksist-Leninist Türkiye Komünist Partisi faaliyete geçtikten sonra, halkın gözünü korkutarak, güvenlik kuvvetlerine ihbarda bulunulmasını önlemek için Mustafa Mordeniz'i öldürmeye karar vermiştir. Bu maksatla pusu kurulmuş ve adı geçen öldürülmüştür."

c) Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı'nın, 23 Ağustos 1973 tarih ve 1973/165 evrak no'lu belgede ise, Mustafa Mordeniz'in "el ve ayakları bağlandıktan sonra" öldürüldüğü belirtilmektedir.

d) *Türk Solu* dergisinin 30 Temmuz 1968 tarih ve 37 no'lu sayısında, "11 Köy Daha Amerika'ya Defol Dedi" başlıklı bir bildiri yayınlandı.

İbrahim Kaypakkaya tarafından öldürülen Malatya ili Akçadağ ilçesine bağlı Kahyalı Köyü Muhtar Mustafa Mordeniz'in de imzaladığı bu bildiriye belge olarak aktarıyorum. Bildiri aynen şöyle:

"Akçadağ'ın devrimci köy muhtarları olarak, ulusal çıkarlarımızın bekçiliğini yapan, Türk gençliğinin İstanbul'daki çirkin Amerikalının çirkin oyunlarına karşı direnişini desteklerken Amerikan bahriyelinin hovardalığını koruyan polisin saldırısını şiddetle protesto ederiz.

Ezilen ve sömürülen yurttaşlar!

Kardeşler,

Dünyanın ve düvelimizin iyi insanlarına son defa deriz ki:

Bu topraklar ecdadımızın kanlarıyla yoğrulmuş. Topraklarımıza göz koyan gâvurları kovmak için dağlara ve çöllere üleşlerimizi serdik. Büyük Allah'ın yardımıyla muradımıza kavuştuk. Çünkü gâvuru toprağımızdan sildik süpürdük. Bu uğurda can veren atalarımızın ruhu şad olsun.

Gel gör ki, son yıllarda yardım veriyoruz diye yine çirkin ve gâvur Amerikalının bir tuzağına takıldık. Bize avucuyla yardım veren Amerikalı, kucak kucak memleketine taşımazsa yardım verebilir mi? Kaşımıza gözümüze hayran değil, baba ata dostluğumuz da yok. Öyleyse neden bu kadar topraklarımızda yalanıp durmaktadır?

Kardeşler,

Her ne yana baksak bir gâvur Amerika radarı, bir Amerika üssü, bir Amerika tesisi ve bir Amerika askeri. Yol kenarlarında büyük büyük levhalar SHELL, MOBİL, petrol şirketlerini gözünüzle görüyorsunuz. Her akşam radyolarınızı dinlerseniz, Amerika canavarlığını kendi kulağınızla işitiyorsunuz. Vietnam mazlumlarına yaptığı zulüm ve vahşeti görülmemiştir. Gebe anaların karnına süngü taktığını, gelinlerin ve gelinlik kızların haya yerlerine kazıklar soktuğunu, göğüslerine ip bağlayıp yerlerde sürüdüğünü, o yetmemiş gibi tarlasında çalışan köylülere ateş açtığını her gün gazetelerde ve dergilerde okumaktasınız. Kan kokusundan hoşlanan gâvur Amerika'yla dostluğu kuranlar, ona çanak tutanlar kendi menfaatlerinden başka hiçbir şey düşünmüyorlar. Düvelimizin de Vietnam gibi olacağı apaçıktırlar. Çünkü kurtla kuzu arkadaş olamaz.

Gardaşlar!

Biz politika yapmıyoruz, çünkü seçimler geçti. Kendi memleketimizin çıkarına çalışmak görevimizdir. Bu memleketin sahipleri ne Amerikalı ne de ona çanak tutanlardır. Cephelerde ölenler biziz. Sınırlarda nöbet tutanlar biziz. Oy verenler biziz. O halde her şey biziz demektir. Oysa bizi temsil edenler bizden habersiz 52 gizli Amerika antlaşması imzalamışlar. NATO gibi bir Amerika tuzağına bizi düşürmüşler. Uğurunda kan döktüğümüz toprakların 35 milyon metrekaresini Amerika gâvuruna vermişler. Oysa kimin malını kime veriyorlar. Hâlâ topraklarımız kan kokuyor, silahımızdan barut kokusu silinmedi.

Biz diyoruz ki, Amerikalıyı sevmiyoruz... Sevmiyoruz. Sevmediğimiz bir ecnebinin topraklarımızda gezmesini istemiyoruz. Eğer dostluksa da misafirlikse de yetsin gayri doyduk tümünden.

Şu bir gerçektir ki: Düvelimizin önemli noktalarını Amerikalılar ele geçirmiş radarıyla, üssü ile tesisiyle, askeriyle, şirketiyle işgal altına alınan topraklarımız, gâvur üssünden, gâvur bayrağından ve gâvur radarından temizlenmedikçe, kararımız karardır. Bu ikinci Milli Kurtuluş Savaşımızdır. Tüm iyi insanlara, namuslu ve Müslüman gardaşlarımıza duyururuz ki: Hakları çiğnenenler, ezilip sömürülenler, haklarını elde etmek için bizzat direnmedikçe, etkili bir savaşı almadıkça, haksızlıklardan ve içinde bulundukları gâvur baskısına, NATO teşkilatına, gâvur Amerika gizli ve ikili antlaşmalarına, her türlü sömürülme yani insanın insan tarafından sömürülmesine HAYIR demedikçe: BAĞIMSIZ ve SERBEST BİR DÜVEL KURAMAYIZ.

İŞTE ECNEBİ GÂVURUNA TEK İHTARIMIZ: DEFOL... DEFOL!

Keller köyü muhtarı: Hasan Erdoğan, Çimiş köyü muhtarı: Mehmet Akgün, Durulova köyü muhtarı: Ali Bali, Ören köyü muhtarı: Necmettin Durmuş, Dumuklu köyü muhtarı: Ali Akgün, Çevirme köyü muhtarı: Köse Polat, Kâhyalı köyü muhtarı: Mustafa Mordeniz, Balhacı köyü muhtarı: Hasan Bali, Harun Uşağı muhtarı: Hasan Dışkaya, Hançerli köyü muhtarı: 1. aza Hilfo Akça, Yer İkinciler köyü muhtarı: Mustafa Üstün.”

14. Faik Bulut, *Filistin Rüyası*, Berfin Yayınları, İstanbul, 3. Baskı, Temmuz 1998, s. 37.

15. TİİKP davasında 26 Temmuz 1973 günü okunan ve Arslan Kılıç, Muzaffer Oruçoğlu ile Cem Somel'in yakalandıkları evlerde bulunan bir belgeye göre, kadroların “çalışmalarda dikkate alacağı hususlar” şöyledir:

1. Boş kalan zamanlarını değil, hayatını devrime adanmışlığını unutma.
2. Bütün çalışmanı, halkı silahlı mücadeleye hazırlama hedefine yönelt.
3. Legaliteyi ve illegaliteyi iyice kavra ve bunları doğru bir biçimde birleştir.
4. Yaratıcı çalışmayı teşvik et.
5. Hareket için yeni mali imkânlar ara, yaratıcı önerilerin üzerine eğil ve onları doğru değerlendir.
6. Seni çevreleyen şartlara boyun eğme, onları zorla yenmeye çalış, çalışmada şartları zorlayarak yapılabilecek olanın azamisini yap.
7. “Poz atmak”tan, zamanı boşa geçirici ıvr zıvır eğlencelerden, “ilerici” laflarla dolu gevezeliklerden uzak dur.
8. Çalışmaların hakkında düzenli rapor ver.
9. İdeolojik sağlamlığını pekiştir, düzenli toplu eğitim yap.
10. İnisiyatifini geliştir.
11. Eleştiri ve özeleştiride samimi ve cesur ol; ikna edici, yapıcı, hataları düzeltici eleştiri yap.
12. Hataların kaynağını bul, çözüm yolunu göster.
13. Uluorta eleştirilerden kaçın.
14. Ancak ciddi ve samimi eleştirinin dedikodu ve ikiyüzlülüğü yok edeceğini unutma.
15. Demokratik merkezîyetçiliğe uy ve uygula.
16. Her konuyu geniş bir şekilde tartış, alınan kararlara uy.
17. Üst kademe kararlarına uy.

18. Merkeziyetçilik memur tavn değildir. Üstten emir gelmedikçe çalışmamak değildir, her şeyi yukarıya sormak değildir.

19. Arkadaşlarına sorumluluk vererek çalıştır, onlara temel politikayı kavrat. Yapılacak işin bütün içindeki yerini kavrat, işin nasıl yapılacağını ona bırak. Onun inisiyatifini ve yaratıcı çalışma yeteneğini geliştir. Ayrıntıya girme, tavsiyelerin varsa onları arkadaşına ilet.

20. Çevrendekilerin ufkunu genişlet, onlara yeni çalışma alanları göster (onların ilk yardım, baskı, resim, evrak düzenleme gibi işlerle ilgilenmelerini sağla).

21. Stratejide merkeziyetçi, taktikte ademimerkeziyetçi olduğumuzu unutmama.

22. Çalışmada gizlilik kurallarına uy. Ama gizlilik halkın davasına sırt çevirmek değildir.

23. Gizliliğe kendini gizlemek için değil, iş yapabilmek için önem ver.

24. Başka arkadaşın işine bulaşma. Ama bunu bir memur gibi uygulama. Onun pratik ihtiyaçlarına göre davran.

25. Birisine görev verirken o işle ilgisi olmayan bilgileri verme.

26. Bir işte ancak yeterli sayıda arkadaşını faaliyete geçir, fazlasını bulaştırma.

27. Kendi yapabileceğin işi başkasına bırakma.

28. Kişilere karşı güven bireysel değil kolektiftir. Ancak burada da memur tavnna düşme. Arkadaşlara danışmadım diye iş yapabilecekleri boş bırakma.

29. Gereksizlikçe bağ kurma.

30. Gizli çalışma yapıyormuş havasına girme. Öyle bir poz takınma, normal davran.

31. Kimseye bilmesi gerekenden fazlasını söyleme.

32. Bilmen gerekmeyeni öğrenme.

33. İçini dökme eğilimini önle, susmasını bil.

34. Devrimci hareketin sırlarını en yakınlarına bile açma. İsim, yer, zaman ve belirli olayları kimseye açıklama. Arkadaşın sana bazı şeyleri anlatmazsa aldırma.

35. “Başka kimler var?” sorusundan, meraklılıktan, boşboğazlıktan kurtul.

36. Temasta bulunduğun kimse yakalanınca, kullandığın takma adı değiştir.

37. Temasta bulunduğun her çevrede kendini başka bir adla tanıt.
38. Birbirini tanımayan iki arkadaşı hiçbir zaman birbirine gerçek adlarıyla tanıştırma.
39. Evinde, üzerinde isim ve adres bulundurma, gerekli şeyleri ezberle.
40. Bazı bilgileri yazılı olarak bulundurmak gerekiyorsa, bunları ancak kendinin anlayabileceğin şekilde yaz.
41. Gerektiğinde yutabileceğin kadar küçük ve ince kâğıt kullan.
42. Adres ve sayı yazmak için kendi özel tekniğini geliştir.
43. Mektup yazmaktan kaçın. Yazman gerekiyorsa şifreli ya da alanın anlayabileceği şekilde yaz.
44. Mümkünse el yazını değiştir.
45. Polisçe tanınmış bir el yazısıyla yazılmış metni kimseye verme.
46. Telefonla görüşmekten kaçın. Görüşecek olursan ad, adres, tarih verme, telefonla ancak önceden kararlaştırdığın şifreyle randevulaş.
47. Randevu yeri olarak iyi bildiğin bir yeri ver.
48. Birbirini tanımayan iki kişiyi bir randevuda bir araya getirecek sen, mutlaka ortak bir parola ve işaret tespit et.
49. Verdiğin sözü yerine getir. Randevu kaçırma. Randevuya tam zamanında git.
50. Randevuda tabii davran. Şüphe çekecek davranışlardan kaçın.
51. Randevuya giderken takibe karşı dikkatli ol.
52. Yürürken mümkün olduğu kadar تنها yolları seç. Bu arada arkanı kontrol et. Kontrolü tabii bir şekilde yap (ayakkabı bağlama, kal-dırım değiştirmek gibi).
53. Önemli bir yere hiçbir zaman tek taşıtla gitme. Mümkünse özel araba kullanmaktan kaçın.
54. Taşıttan gideceğin yerde inme. Başka yerde in. Tenha bir sokak-ta yürüyüp arkanı kontrol et.
55. Takip edildiğini fark edersen, randevuya sakın gitme.
56. Eğer sürekli takip ediliyorsan, emin bir yolla arkadaşlarına haber ulaştır. Onlardan direktif gelene kadar kimseyle temas etme.
57. Sürekli takip altındaki bir kimse için yapılacak en iyi şey, takibi atlatıp onu tanımadığı bir yere nakletmektir.
58. Takip eden polisi genellikle tanıyabilirsin, ama hiçbir zaman ihtiyatı elden bırakma. Polis tanıyamayacağın bir kılığa girebilir. Ama kendini, herkesi polis olarak görme hastalığına kaptırma.

59. Yolda rastladığın arkadaşlarınla selamlaşma. Onları tanıdığını belli edecek davranışlarda bulunma.
60. Tutuklanınca ne yılgınlığa kapıl, ne de polisi kışkırt.
61. Ser ver, sır verme.
62. İlke: Hiçbir şey söylememektir.
63. Durumu izah etmeye, kendini savunmaya kalkışma.
64. Polisi teferruatlı hikâye ve yalanlarla aldatacağını sanma, uydurduğun her hikâye yeni sorulara yol açar.
65. İtirafıta bulunma, daima inkâr.
66. Okumadığın hiçbir şeyin altına imza atma.
67. Tehditler veya “Biz her şeyi biliyoruz”, “Bilmem kim itiraf etti” palavraları karşısında paniğe kapılma. Biri öyle bir hata yapmış olsa bile, senin aynı hatayı tekrarlamam gerekir.
68. İtirafıta bulunmuş biriyle yüzleştirilsen bile, inkâra devam et.
69. Mahkemede gerçeği ortaya koyma hevesine kapılma, burjuvazi ve proletarya için ortak bir gerçek vardır.
70. Siyasi savunma yap. Mahkemeyi devrim davasını savunduğun bir kürsü haline getir. İhtilalci fikirlerden hiçbir taviz verme.
71. Mahkemeyi zalimlere ve sömürücülere hizmet ettiği ve halkı baskı altına almak amacıyla kurulduğu için reddet. “Heyetinize saygımız büyük, ama mahkemenin kuruluşu hukuka aykırı” kıvırtmasına girişme.
72. Düşman hep hareketi belli bir yüksekliğe ulaştığı sırada yıkmak için çalışır. Bunun için, devrimci hareketin içine ajanlar sokar. Hareketi oluşmadan engellemeye kalkışmaz. Buna karşı uyanık ol. İçine ajan sızmasına karşı dikkat et, şüpheli davranışlarını gördüklerini arkadaşlarına bildir.
73. Çok şey bilmek isteyenlerden, çok soru soranlardan şüphe et. İyi niyetle merak edenleri uyar.
74. Şüpheli davranışlarını gördüklerini izle, verdiği açıkları kafana not et. Arkadaşlarına da danışarak, onun hakkında kesin karara var. Salıntıdaki bir durum veya güvensizlik çok zararlı olabilir.
75. Ajan veya örgüt yıkıcısı olduğu kesinleşeni bütün arkadaşlarına duyur, arkadaşlarını uyar.

16. Le-Ya Yayınları tarafından yayınlanan *İki Lider İki Örnek* kitabında da İbrahim Kaypakkaya'nın ifadesi olarak aynen şunlar yayınlanmıştır:

“Esasen biz komünist devrimciler, prensipler olarak siyasi kanaatlerimizi ve görüşlerimizi hiçbir yerde gizlemeyiz. Ancak örgütsel faaliyetlerimizi, örgüt içinde bizimle birlikte çalışan arkadaşlarımızı ve örgüt içerisinde olmayıp da bize yardımcı olan şahıs ve grupları açıklamayız. Kişisel sorumluluğum açısından gerekeni zaten söylemiş bulunuyorum. Ben, buraya kadar anlattıklarımı samimiyetle inandığım Marksist-Leninst düşünce uğruna yaptım. Ve sonuçtan asla pişman değilim. Ben, bu uğurda her türlü neticeyi göze alarak ve can bedeli bir mücadeleyi öngörerek çalıştım ve neticede yakalandım. Asla pişman değilim. Bir gün sizin elinizden kurtulursam gene aynı şekilde çalışacağım.”

17. Hasan İlder, bu konuda özetle şu iddiayı bir söyleşide açıklamıştır:

“Demokrat dediğimiz askerler, ‘İbrahim bileklerini kesmiş,’ dedikten sonra, ‘hiç kimse hakkında bir şey söyletme fırsatı bulamadan, konuşturamadan intihar etti diye sorgucular tekmelemişler,’ dediler. Askerler, kendileri de görmemiş, duyduklarını anlattılar. Seyithan Dokay yanıma geldi, ‘Hoca gel sana bir şey söyleyeceğim. İbrahim intihar etti gibime geliyor. Çünkü jileti benden aldı,’ dedi. ‘Peki, nereye koydu?’ diye sordum. ‘Tokyosunun arasına sakladı,’ dedi.

“Bir arkadaş ağladı, bir arkadaş, üzüntüsünü belli eden bir uzun hava söyledi. Bazıları sürekli sigara yaktı, bazıları Kürtçe küfür etti.”

Seyithan Dokay, Hasan İlder’in bu iddiası hakkında şunları söyledi:

“Hasan İlder’le Diyarbakır Cezaevi’nde aynı koğuşta birlikte kaldık. Yaklaşık 30 kişiydik. Jileti İbrahim Kaypakkaya’ya benim verdiğim iddiası tamamen yanlış. Böyle bir şeyi sadece Hasan İlder’e neden söyleyeyim? Herkes iç içe yaşıyor. Mutlaka bu duyulurdu. Daha yakın olan Siverekli arkadaşlarım var, onlara söyledim. Hasan İlder, yıllar sonra böyle bir iddiayı neden ortaya attı, bilmiyorum. Bununla neyi ispatlamaya çalışmış, amacı neydi onu da bilemiyorum. Hasan İlder’in öldüğünü de yeni öğrendim. Jiletle intihar etme iddiasını Savcı Yaşar Değerli ortaya attı. Savunmada da vardır bu iddia. İbrahim’i öldürdüler. İbrahim arkadaş intihar edecek bir kişiliğe sahip değildi. Son derece inançlı, dürüst, liderlik vasfına sahip bir arkadaştı. Sıhhatli, spor yapan, hayat dolu, morali yüksekti. Kaldı ki, İbrahim arkadaş intihar etmek isteseydi o dönemde bizden jilet istemeden de yapabilirdi. İbrahim bir hücrede kalıyordu. Yiyecek, içecek ihtiyaçları oluyordu. Zaman zaman ben, zaman zaman diğer arkadaşlar İbrahim’in ihtiyaçlarını hücreğine götürüp veriyorduk ama konuşma fırsatımız olamıyordu. Hasan İlder

de İbrahim'e yemek götürmüş olabilir. Hasan İlder'in iddiası kesinlikle doğru değil ve mesnetsizdir. Böyle bir şey de olmamıştır.”

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde İbrahim Kaypakkaya'nın yargılandığı mahkemenin Kıdemli Yargıcı Albay Hamdi Sevinç, emekli olduktan sonra özetle şu bilgileri veriyor:

“*Oflaz*: İbrahim Kaypakkaya da kendisine ağır işkence yapıldığını söylemiş miydi?

“*Sevinç*: Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı Yüzbaşı Yaşar Değerli tarafından sorgusu yapılırken bunu ısrarla söyleyip gördüğümüz işkenceleri dile getirmişti. Ben İbrahim Kaypakka'yı gördüğümde vücudunun çeşitli yerleri sargı içindeydi. Ve ayak parmakları kesilmişti. Ancak, İbrahim Kaypakkaya dağda bir çatışma sonucu yakalandığı için donduğu ve bu yüzden kesildiği söylenmişti. Ben, şahsen, başta Devrimci Doğu Kültür Ocakları Davası olmak üzere, baktığım davalarda, işkence gördüklerini iddia eden kişilerin ifadelerini tutanaklara geçirip, yaptığım suç duyuruları ile de sıkıyönetim komutanlığına ilettim.

“*Oflaz*: İşkence yaptıkları iddia edilenler hakkında suç duyurularının sonucu ne oldu?

“*Sevinç*: Suç duyurularımız sonuçsuz kaldı! Bunların sonuçsuz kalmaması için sıkıyönetim komutanlığının, askeri savcılıktan, işkence yaptıkları iddia edilenler hakkında dava açılmasını istemesi ve askeri savcılığın açtığı davanın da mahkememize gelmesi gerekirdi. Oysa işkence yaptıkları iddia edilenler hakkında tek bir dava açılmamış ve dolayısıyla da mahkememize gelmemişti.

“*Oflaz*: Bu durumu nasıl yorumluyorsunuz?

“*Sevinç*: Hiç şüphesiz bu durumu işkence yaptıkları iddia edilen kişilerin, yetkili makamlarca korunduğu, işkenceyle ilgili suç duyurularının örtbas edildiği şeklinde yorumluyorum. Bu tutum yasalara göre suçtur. Nitekim Askeri Ceza Yasası'nın 109. maddesi, astlarına suç işlemele-ri için emir verenlere, aynı yasanın 139. maddesi de astlarının yapmış oldukları suçlara göz yumanlara, suçu kendisi işlemiş gibi ceza verileceğini öngörmektedir.”

(Emekli Albay Hamdi Sevinç Anlattı, Lütfü Oflaz Yazdı/Olağanüstü Dönem Yargılamalarının Perde Arkası, 27 Mayıs –12 Mart–12 Eylül, Milliyet, 2 Haziran 1986.)

EKLER

GÖRÜŞÜLEN KİŞİLER:

- AKALIN, Cüneyt: 5 Ekim 1999, İstanbul
ANT, Atıl: 5 Ocak 2000, İstanbul
AYDIN (OFLUOĞLU), Rahmi: 8 Haziran 1994, İstanbul
BALPETEK, Mahmut: 7 Şubat 2000, Siverek
BALPETEK, Ramazan: 7 Şubat 2000, Siverek
ÇALIŞLAR, Oral: 18 Ekim 1999, İstanbul
ÇELİK, Mukaddes: 20 Aralık 1999, İstanbul
ÇETİNER, Zihni: 4 Temmuz 1994, İstanbul
DİZMAN, Necdet: 19 Şubat 1999, İstanbul
DOKAY, Seyithan: 7 Şubat 2000, Siverek
EMEKSİZ, Nihat: 22 Aralık 1999, İstanbul
ENÇ, Ercan: 17 Ocak 2000, Ankara
EREL, Erhan: 21 Ekim 1999, İstanbul
ERTUĞRUL, Kenan Rıfki: 9 Kasım 1998, İstanbul
GİRİT, Hasan: 31 Ocak 2000, İstanbul
GÜÇLÜ, İbrahim: 13 Şubat 2000, Ankara
IŞIK, Ali: 11 Temmuz 2009, Tekirdağ
KARA, Ali Bayram: 19 Şubat 1999, İstanbul
KARADAĞ, Daşar: 23 Aralık 1999, İstanbul
KAYPAKKAYA, Ali: 14 Haziran 1997, Ankara
KILIÇ, Arslan: 17 Temmuz 1996, İstanbul
KINACI, Ali: 1 Kasım 2009, İstanbul
KÜÇÜKAYDIN, Demir: 2 Aralık 1995, Almanya
KOCATÜRK, Kabil: 15 Aralık 1999, İstanbul
KOÇER, Halit: 5 Eylül 1996, İstanbul
MERCAN, Ali: 21 Aralık 1999, İstanbul
ORUÇOĞLU, Muzafer: 15 ve 24 Kasım 1999 – 6 ve 29
Aralık 1999, Avustralya (yazıyla)

ÖZDEŞ, Müfit: 11 Temmuz 1997, İstanbul
PERİNÇEK, Doğu: 13 Kasım 1997, İstanbul
ŞENSES, Hikmet: 8 Aralık 1999, İstanbul
TARGAN, Sönmez: 17 Temmuz 2009, İstanbul
TELLİ, Ahmet: 10 Nisan 1997, Ankara
ULAGAY, Melek: 18 Aralık 1999, İstanbul
ULUSOY, Mehmet: 6 Ocak 2000, İstanbul
YILMAZ, Asgar: 26 Aralık 1999, İngiltere (Telefonla)
ZÜLKADİROĞLU, Mustafa: 6 Ocak 2000, İstanbul

Feyza Perinçek'in Hasan İlder ile 7 Temmuz 1996'da yaptığı görüşmenin ses kaydından da yararlandığını belirtmeliyim.

İSTANBUL YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU ÖĞRENCİLERİ FİKİR KULÜBÜ TÜZÜĞÜ

AD ve MERKEZ:

Madde: 1. İstanbul Yüksek Öğretmen Fikir Kulübü, Cemiyetler Kanunu'na göre kurulmuş bir gençlik derneğidir. Merkezi İstanbul'dadır.

NİTELİK ve AMAÇ:

Madde: 2. Kulübümüz toplumcu dünya görüşü çerçevesinde düşünme ve davranma yetisine ulaşmış okulumuz öğretim üyesi, öğrenci ve mezunlarının; aralarındaki dayanışmaya, karşılıklı eğitime, iş ve eylem birliğine dayanan örgütüdür.

Kulübümüz gençlerin sorunlarının çözümünü insanın kendisini sınırsızca geliştirebileceği olanakların var olduğu bir düzende görür. Bu ileri topluma varabilmek için gençliğin kendisine düşen görevleri yerine getirebilmesini amaçlar. Bütün üyeler, insan hakları evrensel demeci ve Türk Anayasası sınırları içinde, başkaca hiçbir kısıtlama tanımaksızın düşün özgürlüğüne inanmışlardır.

Örgütümüz amacına varmak için toplantılar, yarışmalar düzenler, sergiler açar, yasalarca yasaklanmayan her türlü eğitim ve sanat çalışmaları yapar.

ÜYELİK:

Madde: 3. Kulübe üye yazılabilmek için, okulumuz öğretim üyesi, öğrencisi ya da mezunu olmak ve cemiyetler kanununda yazılı koşulları taşımak gerekir.

Kulüp üyeliği adaylık ve asillik olmak üzere iki dönemlidir. Aday üye olmak isteyenler yönetim kurulunca verilecek "Aday Üye Giriş Bildirimi" ve "Soru Kâğıdı"nı doldururlar, en az 10 TL giriş ödentisi verirler. Aday üyelik süresi en çok bir öğrenim

yılıdır. Yönetim kurulu bu süre içinde aday üyeye görevler verir, tutumunu izler. Asıl Üye olabileceği kanısına varınca, durumu Fikir Kulüpleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu'na gerekçeli görüşünü ekleyerek bildirir. Merkez Yürütme Kurulu, asıl üyeliğe almayı uygun görürse kararını kulübe ve üyeye haber verir. Üyeye "Üyelik Kimliği"ni gönderir. Aday üyelik süresinin bitiminde yönetim kurulu aday üye hakkında Merkez Yürütme Kurulu'na gerekçeli bir rapor sunar. Yönetim kurulunca hakkın-da olumsuz rapor verilenler asıl üyeliğe alınamaz.

Aday ve asıl her üye ayda en az 2,5 TL ödenti vermek zorundadır. Yıllık ödenti tutarı 120 TL'yi geçemez. Ödентisini iki ay geciktiren üyeyi yönetim kurulu bir hafta içinde yazıyla uyarır. Bir ay içinde gene ödентisini vermeyen üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Yazılı uyarma işlemini yapmayan yönetim kurulu parayı toplamış sayılır ve genel kurulda bu durum göz önüne alınarak hesap verir.

Üyeler, yetkili kurullarca verilen ödevleri zamanında yerine getirmekle yükümlüdürler. Her üye, her yıl yönetim kurulunca uygun görülen bir konuda düşünsel bir ödev hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak zorundadır. Ödenti borcu olan üyeler genel kurul toplantısına katılamazlar.

Kulüp örgenleri seçimlerinde seçme ve seçilme, genel kurul toplantısına katılabilen her üyenin hakkıdır. Asıl üyelerin beşte birinin yazılı isteğiyle genel kurul toplantıya çağrılabilir.

Kulüp ve Federasyon yönetim örgenleri her üye için bir dosya açar ve adaylıktan başlayarak üyenin durumu bu dosyada izlenir.

Asıl ve aday üyeler ayrılma isteklerini yönetim kuruluna ve Fikir Kulüpleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu'na ileterek özgürce üyelikten ayrılabilirler.

• KULÜBÜN ÖRGENLERİ:

Madde: 4. Kulübümüzün örgenleri Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu ve Onur Kurulu'dur.

Genel Kurul, kulübün asıl üyelerinden oluşur ve salt çoğunlukla toplanır. Kendine bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir yazman seçer. Kulüp siyasetini tartışır ve yönetim kuruluna yönerge verir. Yönetim Kurulu'nu aklar.

FKF Kurultay Temsilcilerini, Yönetim, Denetim ve Onur Kurullarını seçer. Kulüp tüzüğünü değiştirir. Bu değişiklik en az toplantı yeter sayısının üçte ikisinin oyuyla olur kararlarını üyelerine ve FKF Merkez Yürütme Kurulu'na yazıyla, başkalarına basın yoluyla duyurur. Yılda en az bir kez toplanır.

Yönetim kurulu, beş asıl, iki yedek üyeden oluşur. İlk toplantısında bir başkan, bir yazman ve bir sayman seçer. İki genel kurul toplantısı arasında, genel kurul kararları ışığında, kulübün amacına varması için çalışmalar yapar, kulübü yönetir. Gerekli kolları kurar. Genel Kurul'da gelecek yönetim kurulu ve Fikir Kulüpleri Federasyonu Kurultay Temsilciliği için adlar önerir.

Denetim Kurulu, bir asıl bir yedek üyeden oluşur. Yönetim Kurulu çalışmalarını, hesaplarını inceler, Genel Kurul'a rapor sunar.

Onur Kurulu, üç asıl bir yedek üyeden kurulur. Kulüp üyelerine disiplin cezaları verir. Cezalar uyarma, para cezası, en çok üç ay geçici uzaklaştırma ve kulüpten çıkarmadır. Ceza, tüzüğe ve yönetim kurulu tutumuna aykırı davranışta bulunanlara verilir. Onur Kurulu'na ancak Yönetim Kurulu yoluyla başvurulabilir. Onur Kurulu kararlarına karşı Genel Kurul'a ve Fikir Kulüpleri Federasyonu Merkez Onur Kurulu'na başvurulabilir.

KULÜBÜN GELİRLERİ:

Madde: 5. Kulübün başlıca gelirleri, ödentiler, bağışlar, eğlence, gösteri, toplantı düzenlemekten elde edilecek olanlar ile kulüp malları ve yayınlarından kazanılanlardır. Gelirlerin Merkez Yürütme Kurulunca saptanacak kesimi, Fikir Kulüpleri Federasyonu'na Kulüp Ödentisi olarak ödenir.

ORTAK HÜKÜMLER:

Madde: 6. Kulübümüz, Fikir Kulüpleri Federasyonu üyesidir. Üyelikten ayrılması tüzük değişikliği gibi olur. Kulüp, Federasyon'dan çıkma, çıkarılma, Federasyon'un kapatılması, dağılması, kendi kendini dağıtması ve benzeri nedenlerle ayrılmış olursa bağımsız tüzel kişiliğini sürdürür. Hemen bir genel kurula giderek tüzüğünü değiştirir. Federasyon'a bağlı olduğu sürece, Federasyon tüzüğüne ve buna göre verilecek yetkili örgen kararlarına, kulüp örgenleri ve üyeleri uymakla yükümlüdürler.

Madde: 7. Yedek üyelerin bulundukları kurullarda söz hakları vardır, oy hakları yoktur.

Madde: 8. Bulunduğu örgende art arda üç, toplam olarak yedi toplantıya katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer.

Madde: 9. Fesih durumunda kulüp malları ve varlığı Fikir Kulüpleri Federasyonu'na kalır. Federasyon yoksa, Yönetim Kurulu bu konuda karar alır.

GEÇİCİ HÜKÜM:

Madde: 10. Bu tüzüğün Genel Kurulca kabulünden sonra, Yönetim Kurulu gerekli işlemleri yerine getirerek kulüp belgelerini, üyelerin durumunu yeni tüzüğe uydurur.

KURUCULAR:

<i>Adı Soyadı</i>	<i>D. Yeri</i>	<i>D. Tarihi</i>	<i>Baba Adı</i>	<i>Uyruğu</i>
Halit Koçer	Kayseri	1945	Mehmet	T.C.
Pakize Yavru	Amasya	1948	Rıza	T.C.
Mustafa Çoban	Niksar	1944	Haydar	T.C.
İbrahim Kaypakkaya	Çorum	1949	Ali	T.C.
Ali Taşyapan	Develi	1948	Mehmet	T.C.
Muzaffer Oruçoğlu	Göle	1948	Mehmet	T.C.
Mehmet Çetin	Kırşehir	1947	Ali	T.C.
Hasan Sağlam	Emirdağ	1944	Ali	T.C.
Meliha Uysal	İstanbul	1947	Mustafa	T.C.
Şakir Kaymak	Zara	1945	Hacı	T.C.

TKP (ML) Davasında Yargılananların Listesi

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı tarafından hazırlanan, "Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist örgüt ve yan kuruluşları olan Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu ile Marksist-Leninist Gençlik Birliği illegal örgütleri" davasında yargılananların isim listesi şöyledir:

1. İbrahim Kaypakkaya 2. Muzaffer Oruçoğlu 3. Abdulahat Muhittin 4. Cem Somel 5. Ali Taşyapan 6. Aslan Kılıç 7. Hikmet Şenses 8. Ahmet Muharrem Çiçek 9. Meral Yakar 10. Ali Haydar Yıldız 11. Yalçın Büyükdağlı 12. Mehmet Zeki Şerit 13. Sami San 14. Süleyman Yeşil 15. Muhsin Canik 16. Nezihe Bahar 17. Kutsiye Bozoklar 18. Davut Kurun 19. Güner Alakoç 20. Yılmaz Karakoç 21. İbrahim Gülgeç 22. Nizamettin Karakoç 23. Engin Giray 24. Ünsal Alanya 25. Ayşe İsmail 26. Hikmet Anık 27. Fikret Soner 28. Turan Çetiner 29. Bilal Gündüz 30. Ali Şenci 31. Feryal Sarıoğulları 32. Naki Özgül 33. Mukaddes Erdoğan 34. İsmail Özbay 35. Hüseyin Ceviziçi 36. İhsan Uçar 37. Mustafa Çoban 38. Ali Demir 39. Mehmet Ali Kılıç 40. Binali Çelik 41. Abbas Özel 42. Şahisnail Türkel 43. Hıdır Akgün 44. Mehmet Kocabaş 45. Haydar Yılmaz 46. İzzet Oğuz 47. Mustafa Haşim Ekmekçi 48. Mehmet Nuri Atadan 49. Figen Eryılmaz 50. Feyza Eryılmaz 51. Ali Rıza Eroğlu 52. Mustafa Lütfi Öztürk 53. Hasan Rıfkı Yürekli 54. Halil İbrahim Özdemir 55. Mehmet Kemal 56. Tanju Oğuz 57. Hanife Canik 58. Orhan Turan 59. Gürsel Bezek 60. Kemal Bahar 61. Şemsettin Akgüneyli 62. Nejdettin Yıldırım 63. Orhan Sözer 64. Osman Altıparmak 65. Bekir Erol Birinç 66. Hamza Oğuzer 67. Yusuf Ernez 68. Mehmet Emin Kampak 69. Seyithan Dokay 70. Celal Erdoğan 71. Fatma Erez 72. Ali Turan 73. Mehmet

Kırkhan 74. Mehmet Çıplanlılık 75. Bayram Laçın 76. Ramazan Balpetek 77. Abdullah Turan 78. Ramazan Özgöl 79. Abdurrahman Keskin 80. Mahmut Kiper 81. Mevlüt Tamses 82. Sefer Özge 83. Mehmet Özgöl 84. Mehmet Çetin 85. Bekir Erol 86. Ziya Aydın 87. Ali Yıldız 88. Hasan İlter 89. Hayrettin İpek 90. İbrahim Halil Akyol 91. Hüseyin Tekin 92. Musa Söğüt 93. Hüseyin Açıkgöz 94. Baki İşçi 95. İsmail Erdoğan 96. Düza-
li Aydoğmuş 97. Mümtaz Çeltik 98. Hasan Gülmez 99. Meh-
met Çiçek 100. Niyazi İlgazi 101. Zülfi Yıldız 102. Munzur Yıldız 103. Nuri Yaman 104. Mehmet Aydın 105. Musa Özkan 106. Kenan Kasar 107. Hüseyin Yıldırım 108. Hıdır Karagöl 109. Hayadr Mecit 110. Mehmet Sarıkaya 111. Hüseyin Sarıkaya 112. Mehmet Yıldız 113. Hayri Güngör 114. Haydar Halis Çelik 115. Düzgün Gül 116. Naci Doğan 117. Düzgün Çolpan 118. Ali İşçi 119. Halil Alpaslan Öztürk 120. İrfan Çelik 121. Kalender Durdu 122. Adnan Köle 123. Süleyman Dursun 124. Hüseyin Yıldız 125. Kaya Bozoklar 126. Mehmet Altunbaş 127. Yaşar Deniz 128. Celal Bozatlı 129. Hasan Zengin 130. Hamza Kılıç 131. Vakkas Yağsun 132. Mustafa Karaoğlu 133. Murat Aydın 134. Erdoğan Aktaş 135. Ali Yeşil 136. Kamer Özkan 137. Ahmet Satan.

TİİKP Davasına Konu Olan Belgeler

TİİKP Doğu Anadolu Bölge Komitesi'nin (DABK) Merkez Komitesi'ne, Merkez Komitesi'nin de DABK'a gönderdiği belgeler konusunda dava dosyalarında yer alan bilgiler şunlardır:

1. İbrahim Kaypakkaya tarafından Nuri Çolakoğlu'na gönderilen, doğrudan doğruya parti çalışmaları ve bu husustaki bazı görüş ayrılıklarıyla ilgili mektup.

2. Nuri Çolakoğlu tarafından İbrahim Kaypakkaya'ya gönderilen, parti teşkilatı alt bölgeleri, kadrolar ve çalışma esaslarıyla ilgili direktifleri, partiyle ilgili hazırlanan metinleri ve yapılacak olan işleri bildirir mektup.

3. İbrahim Kaypakkaya'nın 16 Kasım tarihli alt bölgenin bir kısım taleplerini ve durumu bildiren, Nuri Çolakoğlu'na gönderdiği mektup.

4. İbrahim Kaypakkaya'nın Doğu Perinçek'e gönderdiği; yayın, daktilo ve [daktilo] şeridi, para, battaniye vesaire eşya talebini ve bazı haberleri bildirir mektup.

(Not: Bu bilgiler, TİİKP Esas Hakkındaki Mütalaası'ndan alınmıştır.)

İbrahim Kaypakkaya'nın İfade Tutanağı

İbrahim Kaypakkaya'nın 29 Ocak 1973 günü yakalandığında alınan ifadesini aynen aktarıyoruz.

İFADE ZAPTI: 29.1.1973 günü saat 18.30 civarında 24.1.1973 günü jandarma birliğiyle Vartinik mezrasında müsademe esnasında yaralanan şahıslardan bir tanesinin yaralı olarak ihbar üzerine jandarma tarafından yakalanarak getirilmiş ve jandarma nezarethanesinde olduğunun bildirilmesi üzerine refakate başkâtip HAKKI MENGÜÇÖĞLU alınarak Merkez Jandarma Birlik Komutanlığı'na gelindi ve birlik komutanının odası sorgu odası olarak tefrik edilerek yaralı şahıs huzura alındı.

Maznun: İBRAHİM KAYPAKKAYA, Ali ve Medina oğlu, 1949 doğumlu, Çorum'un Alaca ilçesi Karakaya köyü nüfusu-na kayıtlı, İstanbul Üniversitesi Fizik-Matematik Bölümü 4497 numaralı öğrencisi olduğunu beyan etti soruldu: Ben devrimciyim. Biz devrimci olarak siyasi konularda hiçbir şeyi prensip olarak gizlemeyiz ve fikirlerimizi açıkça söyleriz. Ancak örgütsel yönden faaliyetlerimizi ve örgüt içerisindeki bize inanan arkadaşlarımızı ve örgüt içersinde olmayıp da bize yardımcı olan şahıs ve grupları açığa vurmaktan katien kaçınırız ve söylemeyiz. Bu sebeple örgütsel faaliyetlerim hakkında hiçbir şey açıklayamam. Ve zaten herhangi bir örgüte mensup olmadığım gibi açıklanacak örgütsel bir faaliyetimde yoktur. Biz devrimciler, yoksul halkı büyük burjuvazi, işbirlikçi emperyalistler ve büyük toprak ağalarının sömürsünden işçi, yoksul köylü, orta köylü, küçük esnaf ve sanatkârları ve milli burjuvazinin devrimci kanadını bu sömürü ve tahakkümden kurtarmak istiyoruz. Ben, bu sebeple buralara kadar geldim. Biz devrimciler, birinci derecede işçi sınıfına güveniriz. Çünkü işçi sınıfı büyük merkezlerde toplanmıştır ve bütün

Üretimle bağlarını koparmıştır ve toplu halde bulundukları için kolayca örgütlenme imkânına sahiptir. İkinci derecede yoksul köylülere ve sırası orta köylü, esnaf ve sanatkârlara güveniriz. Ben, bu ideal ile bilhassa yoksul köylüleri bilinçlendirmek için buralara kadar geldim fakat muhitin tamamen yabancısı olduğum için kimseyle temas kuramadım. İki hafta kadar önce jandarmalarla müsademe tutuştuğumuz Gökçek köyünün Vartinik mezrasına geldik. Dört arkadaştığ ve bu mezrada metruk bir eve yerleştik. Orada yiyeceklerimizi kimlerin getirdiğini bilmiyorum ve yanımdaki arkadaşları da tanımiyorum. Tanımış olsam dahi bunu yine de söylemem. Gayemiz yoksul köylü, işçi, orta köylü, esnaf ve sanatkârları halk düşmanları saydığımız toprak ağaları, büyük burjuvazi ve yabancılarla işbirliği yapmış emperyalistlerin elinden kurtarmaktır. Bunun için de mücadelenin, yani bu üç kuvveti eritip bütün üretim araçlarını toplumun malı yapmaktır. Bu hedefe ulaşmak için çeşitli yollar vardır. Bu halkın tüm olarak bilinçlenmesi ve siyasi yolla iş başına, yani idare eden duruma gelmesiyle olabileceği gibi fikir yönünden bu hedefe ulaşmak mümkün olmayınca zor kullanmak kaçınılmaz ve normaldir. Tarihte bunun çeşitli örnekleri vardır. Bize göre 1789 Fransız İhtilali bir burjuva ihtilalidir. 1917 İhtilali'nde ise hem burjuvazi hem de işçilerin ihtilali vardır. Fakat 1917'de burjuva yok edilmiş tamamen işçilerin eline geçmiştir. Bugünkü Türkiye'de bu felsefeye ve arzu edilen idareye meşru yollardan gelmemiz mümkün olmadığı ve bize hayat hakkı tanınmadığı için dağlara çıkmaya icbar edildik ve dolayısıyla silahlı mücadeleye itildik. Bu silahlı mücadeleye girişmiş olmamız sebebi de artık yukarıda hedef olarak aldığımız  kuvvete karşı mücadele ve silahlı çatışmayı meşru kabul ediyoruz. Vartinik mezrasında ben, müsademe esnasında uykuda idim. Silah sesleri üzerine uyandım. Dört arkadaş kaçmaya başladık. Diğer arkadaşlarımla akıbeti hakkında malumatım yoktur ve bende silah da yoktur. Jandarmaya karşı bu sebeple ateş etmedim. Vartinik'teki evi terk ettiğim zaman cebime bir parça ekmek bırakmıştım. Bu ekmeği yemek suretiyle

ayın 24'ten 29'una kadar dağda yaşayabildim. Karlarnn içersinde yattım. Tanımadığım bir köye gittim ve orada yakalandım. Müsademe esnasında ensemden ve boynumdan yaralandım. Karlarda yatmam sebebiyle elim ve ayağım üşüdü, şişti. Yukarıda da söylediğim gibi yanımdaki arkadaşları tanıımıyorum ve tanısam da söylemem. Bu evde iki hafta kadar kaldık. Ekmek ve yiyecekleri temin ediyorlardı. Nereden geldiğini bilmiyorum. Diğer arkadaşlarımı da müsademe esnasında kaybettim. Bir daha buluşamadık. İçerisinde yattığımız battaniyeleri de tanımadığım şahıslardan satın aldık. Ben, örgütteki arkadaşlarımı tanıımıyorum ve tanısam da söylemem. Yukarıda söylediğim gibi gayemiz ve hedefimiz tüm üretim araçlarını toplumun malı yapmaktır, dedi. Sorulan bazı suallere cevap vermemekte ısrar etti. Kafasında üstü yırtık ve yamalı kahve renkli bir kasket, sırtında yerli bir askeri parka, altında ceket, kazak ve diğer elbiselerin bulunduğu, paçasında üst üste giyilmiş üç tane pantolon, ayağında bir çift beyaz yünden yapılmış ve köylerde elle örülen çorap ve onun üzerinde naylon çorap, ayağında bir çift 45 numara Çelik marka lastik ayakkabının bulunduğu müşahede edildi. Merkez Jandarma Birlik Komutanı Üsteğmen Fehmi Altınbilek'e maznunun fotoğrafının çekilerek banyosunu müteakip fotoğraf ve filmin memuriyetimize vermesi hususunda talimat verildi. Şimdilik ifadesi okundu, imzası alındı. 29.1.1973

Mehmet Seyhan (C. Savcı Yard. 16381), Başkâtip, İbrahim Kaypakkaya (Maznun).

İbrahim Kaypakkaya'nın Diyarbakır Sıkıyönetim'deki İfadesi

İbrahim Kaypakkaya'nın, 21 Nisan 1973 Cumartesi günü Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Savcılığı tarafından alınan ifadesi aşağıdadır.

Hazırlık Soruşturması İfade Tutanağı...

Tutukevinden getirildiği görülen sanık İbrahim Kaypakkaya huzura alındı.

HÜVİYETİ: İBRAHİM KAYPAKKAYA, Ali oğlu, 1949 doğumlu, Çorum Alaca nüfusunda kayıtlı, aynı yer Karakaya köyünde oturur. Ve babası Ali KAYPAKKAYA, 1011 Ana Tamir Fabrikası'nda Bakım Onarım kısmında usta. Halen cezaevinde tutuklu.

Suç konusu olay ve örgütsel ilişkiler hatırlatılarak SORULDU:

Ben, fakir bir ailenin çocuğu olarak öğretim olanağım mevcut bulunmadığından 6 yıllık Hasanoglan İlköğretmen Okulu'nda yatılı okudum. Devlet hesabına okumuş olduğumdan Hasanoglan'daki başarılı öğrencilik dönemim sonunda Yüksek Öğretmen Okulu'na seçildim. Orada bir yıl "Hazırlık Sınıfı"nda okuduktan sonra İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na ve aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ne girmiş oldum. Buradaki öğrenim dönemimle birlikte benim düşüncelerimde yurt ve dünya görüşlerinde de bir evrimin başladığını söyleyebilirim, içinde bulunduğum aile ve çevre koşulları benim bir ölçüde fikren gelişmemi engelleyen etkenler olarak kendini ortaya koymuştur. Yüksek öğrenim devresinde o zaman çok sayıda basılan Marksist-Leninist öğretiyi temin eden eserleri okumak ve fikren gelişmek imkânını elde ettikten başka öğrenci toplu-

lukları arasında bir fikir hareketi olarak başlayan Fikir Kulüpleri örgütü içerisinde günün akımına uygun bir şekilde faaliyetlere katılmak zorunluluğunu duydum. Edindiğim teorik bilgilerle bir sempatizan olmaktan öte, bir kısım arkadaşlarla beraber 1967 yılının Aralık ayında Çapa Fikir Kulübü'nü kurduk. Hatırladığım kadarıyla Muzaffer Oruçoğlu, Mehmet Çetin ve Mustafa Çoban gibi arkadaşlar kurucu üye olarak benimle birlikte idiler. Fakat Çapa'ya bağlı öğrenciler olmamız nedeniyle bizim bu davranışımızı okul yönetimi hoş karşılamadı. Ve okul içinde çalışmamızı engelledi, bununla beraber biz Fikir Kulübü çevresindeki çalışmalarımızı sürdürdük ve daha ziyade dışa dönük ve Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun saptadığı yöntemde çalışmalar gösterdik. Okul içindeki faaliyetlerin okul yöneticilerince önlenmeye çalışılması şeklindeki baskılar şahsen beni daha çok bu konu üzerinde çalışmaya sevk eden bir amil oldu. Ben şahsen FKF doğrultusundaki bütün fikir hareketlerine ve çevredeki eylemlere katılıyordum. Bunları gün, tarih ve yer belirterek ifade edemeyeceğim. Fakat toplantı, forum, açıkturum ve bir kısım öğrenci ve işçi hareketleri olarak belirleyebilirim. Bilindiği gibi o zamanki Fikir Kulüpleri Federasyonu ve onun federe kuruluşları olan Fikir Kulüpleri, Türkiye İşçi Partisi paralelinde devrimci bir yol izlemekte idiler. Gençlik kitlelerinin çoğunda sosyalizme karşı bir arzu ve yaklaşma olduğu herkesçe malum olan bir gerçektir. Bu heyecanlı gelişmeye karşı henüz sosyalizmin gereklerini ve temel ilkelerini tam anlamıyla kavramayan öğrenciler o günlerde siyasal parti olarak sosyalizmin öncüsü olarak Türkiye İşçi Partisi'ni görmekte idiler. Esasen başlangıçta Türkiye İşçi Partisi de bu iddiada idi. Öğrenci kitlelerinin sosyalizm yönteminde gelişen bilinci karşısında Türkiye İşçi Partisi'nin ileri sürdüğü sosyalizm ilkelerinin bu yolda bir oyalama politikası arz ettiği ve sosyalizme erişmenin gereklerine siyasal yoldan yani partiler demokrasisi yolundan, diğer bir deyimle seçim yoluyla ulaşılamayacağı idrakine vardık. Çünkü Türkiye İşçi Partisi giderek konuyu Anayasal düzen içerisinde ve seçim yoluyla başarma ve elde etme şeklinde

bir politika izlediğini en yetkili liderlerinin ağzından açıkça söylüyordu. Özellikle Anayasal yoldan kastetmek istediğim mana Türkiye İşçi Partisi'nin Anayasa'nın sosyalizmi ön gördüğü şeklindeki yanlış görüşleridir. FKF uzun süre Türkiye İşçi Partisi'nin reformcu ve parlamentocu çizgisinden kurtulamadı. Ancak yukarıda kaydettiğim gibi gençlik örgütlerindeki fikri gelişme ve ilerleyen tecrübeler TİP paralelindeki bu tutuma karşı görüşlerin doğmasına haklı olarak yol açtı. Bu arada ben 1968 yılında önce okuldan muvakkat.... (Buradan itibaren İbrahim Kaypakkaya'nın bir sayfalık ifadesini bulamadım. TF)

...leşerek yapılan çalışmalar mevcut düzendeki çöküşe hizmet ediyor ve devrimci harekete kuvvet kazandırıyor kanaatinde idim. Keza bu çevrenin halk ihtimalini samimiyetle benimsediği ve o yönde olduğu inancında idim.

Bizim görevimiz gençlik örgütleri içerisinde bu görüşleri yaymak başlıca düşüncemiz idi. Daha doğrusu başlıca görevimiz bu görüşleri yaymak ve geniş kitlelere mal etmektir. Ben şahsen bu dergilerin çıkarılmasında dağıtımı dahil bütün hizmetleri gücüm ölçüsünde yerine getirmişimdir. Hatta dergi idarehanesinin temizlenmesi işini dahi yaptığım olmuştur. Daha sonra intişar eden *İşçi-Köylü* gazetesi içinde aynı hizmetleri yaptığımı söyleyebilirim. 1969-1970 döneminde yani FKF'nin Dev-Genç'e dönüştüğü zamana rastlayan günlerde Fikir Kulüpleri içindeki gençler arasında yer bulan devrimci görüşler arasında keskin hatlarıyla ayrılıklar belirmişti. Bu görüş ayrılıkları içinde kongreye gidildi. Ve kongrede gençliğin aktif eylemleri görüşünü savunmama beraberlik olduğu halde gençliğin işçi ve köylü kesimiyle ve kitleleriyle bütünleşmesi hususunda bir kısım arkadaşlar birleşmemişti. İşçi ve köylü kitleleriyle bütünleşme ve gençliğin bu yöntemdeki aktif eylemlerini savunanlara karşı düşüncede olanlar daha ziyade aydın olarak niteledikleri çevrenin desteği ile askeri darbeci bir düşüncüyü ortaya koyuyorlardı. FKF'nin Dev-Genç'e dönüşmesinden sonra *Aydınlık Sosyalist Dergi*'ye yönetimi kazananlar hâkim oldu. Yani diğer bir deyimle, yönetimi

askeri darbeci görüşü savunanlar ele geçirdi. Bunların karşısında görünen gençliğin aktif eylemlerde işçi ve köylü kitleleriyle beraber olmasını ileri süren görüş taraflıları Proleter Devrimci Aydın-
lık görüşünü oluşturdu. Ve bu dergi etrafında kümelenerek inan-
dıkları fikirlerin mücadelesine başladılar. Her ne kadar Dev-Genç
içerisinde beliren ve Aydınlık Sosyalist Dergi ile Proleter Dev-
rimci Aydınlık grupları milli demokratik devrim kavramlarını öne
sürüyorlarsa da görüşlerinde milli demokratik devrim düşüncesi-
nin özüne ters düşen önemli ayrılıklar mevcuttu. Sosyalist Aydın-
lık çevresinin ortaya koyduğu milli demokratik devrim görüşü
sonuç olarak askeri darbeciliğe yönelen bir kapsam taşıyordu. Bu
arada gençlik hareketlerini bir araç olarak kabul ediyorlardı. Hal-
buki Proleter Devrimci Aydınlık, işçi köylü yığınları arasında
çalışarak onları devrime hazırlamayı ve gençliğin devrimin vaz-
geçilmez esas gücü olan işçi ve köylü kitleleriyle bütünleşmesi
gerektiği görüşünü ortaya koymakta ve savunmakta idi. O
zamanlar *Proleter Devrimci Aydınlık*, *İşçi-Köylü* ve pek kısa süre
de *Türk Solu* bizim görüşlerimizi savunan yayınlar yaptı. Çünkü
Türk Solu bilindiği gibi *Proleter Devrimci Aydınlık*'ın intişarın-
dan kısa bir zaman sonra kapandı. Ben inandığım Marksist-Leni-
nist düşünceler yönteminde, bir yandan söz konusu yayın organ-
larının yazı kurullarında yer alıp ve bu yayınların çıkmasında
elimden geldiğince yarar sağlamağa çalışırken, diğer yandan Pro-
leter Devrimci Aydınlık görüşü doğrultusunda işçi ve gençlik
kitleleri arasındaki eylemlere katılıyordum. Bu süre içerisinde
İstanbul'dan pek uzaklaşmadım. Bazı zamanlar İstanbul yakının-
daki köylere giderek çalışmalar yaptığım ve onların toprak işgali
gibi eylemlerine katıldığım olmuştur. Silivri'nin Değirmen
köyünde vukuu bulan toprak işgali hareketinde köylülerin yanın-
da yer aldım. İstanbul cihetinde Demir Döküm, Sungurlar,
Horoç Çivi, Pertrix Pil Fabrikası, Ege Sanayii, Eas Akü fabrikası
çevrelerindeki bir kısım eylemlere daha doğrusu, işçi hareketleri-
ne katıldım. Ve işçiler arasında Proleter Devrimci Aydınlık'ın
benimsediği milli demokratik devrim görüşünü yaymaya çalış-

tım. Ben, grevleri işçi kitlelerini devrime hazırlayan bir okul olarak görüyordum. Halende bu kanaatim değişmemiştir. Siyasi, sosyal ve ekonomik baskı ve engellemeler karşısında kitlesel işçi eylemlerinin ekonomik ve demokratik haklar elde etmekten öte kitleleri halk ihtilaline hazırlayan bir yönü vardı. Mesela 15-16 Haziran olayları bu yöndeki düşünceyi açıkça ortaya koymuştur. Kanaatimce bu olaylar, işçi sınıfının artan siyasi, iktisadi baskılara karşı kitlenin bilinçli bir tepkisidir. Ayrıca bu olaylar üzerinde devrimcilerin işçiler arasında yürüttükleri çalışmalarında geniş ölçüde etkili olduğu kanaatindeyim. Hareketin hazırlanmasında, yani fikir ortamının hazırlanmasında gençlik örgütlerinin etkisi kabul edilebilir. Fakat hareketin başlamasında ve gösterdiği gelişmede gençlik örgütlerinin herhangi bir dahli olmamıştır. Bu işçiler arasında kendiliğinden gelme bir tepkisel hareket olarak nitelenebilir. 15-16 Haziran 1970 olayları işçi sınıfının kendi hakları doğrultusunda öteden beri yürüttüğü mücadelede belirli bir bilinç düzeyini ve bunun halk ihtilali yönünde yükselişini ifade eder. Söz konusu kitlesel olaylar bir yandan işçilerin halk ihtilali yönünde eğitime hizmet ettiği gibi ayrıca gençliği de eğitmiştir. Çünkü devrimcinin gerçek gücünün işçi köylü yığınları olduğu ve onlara dayanmaksızın gerçek bir devrimin başlanamayacağı bu olaylarla daha iyi anlaşılmış oldu. 15-16 Haziran 1970 olaylarının başlamasında Dev-Genç ve DİSK'in kanaatimce bir rolü olmamıştır. DİSK'in başlamada rolü olmuş ise de neticeyi kabulde ve gelişmeyi kendine mal etmede ve yürütmede hiçbir hizmeti olmamıştır. Hatta bunu kösteklemeye çalışmış ve sonucu kabulden çekinmiştir. Ben, FKF'den sonra otomatikman üyesi bulunduğum Dev-Genç içerisinde Proleter Devrimci Aydınlik grubunun görüşlerini savunmaktan geri durmadım. Bu husus, karşı çevre ve ortak görüş sahibi olan genç arkadaşlar tarafından açıkça bilinirdi. 1970 yılı içerisinde İstanbul Teknik Üniversitesi'nde yapılan Dev-Genç toplantısında aynı görüşler öne sürmem Sosyalist Aydınlik çevresince tepkiyle karşılandı. Ben, Dev-Genç döneminde de inandığım fikirler yönteminde

mücadelemi gücümün yettiğince sürdürmeye çalıştım. Bunu söylemekte herhangi bir sakınca görmüyorum. Dev-Genç içinde bize karşı görüş sahibi olan arkadaşları kendi saflarımıza çekmek bakımından o günkü yönetime hâkim Sosyalist Aydınlik grubunun görüşlerini eleştiriyor ve kendi görüşlerimizi yaymaya, benimsetmeye çalışıyordum. Zamanla gençliğin doğru fikirleri kavrayacağı ve bizlerin saflarında yer alacağı inancında olduğumuzdan, bağlı dernekler yoluyla üye ekseriyetini sağlamak şeklinde bir çalışmaya gitmedik. Herkes görüşlerini açıkça ortaya koyuyor ve fikirlerin mücadelesi yapılıyordu. 1970 Ekim-1971 Mart dönemlerinde keza *Proleter Devrimci Aydınlik* ve *İşçi-Köylü*'nün İstanbul'da yayınlanması ve dağıtım faaliyetleriyle de uğraştım. Bu yayın organlarının yazı kurullarında yer aldım. Yayın olanağının sağlanması Ankara'daki yönetici arkadaşların üstünde idi. Biz, satılan yayınların paralarını Ankara'ya yollamakla maddi katkı sağlamaktan başka bir şey yapmıyorduk. Benim buraya kadar saymış olduğum gençlik örgütü içerisinde yer alan ve işçi köylü kitlelerine yönelen çalışmalarım sırasında pek tabii ki birtakım örgütsel ilişkilerim oluyordu. Ancak şahsımı ilgilendiren konuları ve hakkımdaki isnatları taşıyan hususlardan gayri, gençlik örgütü içinde başkalarını etkileyecek bir beyanda bulunamam. Anlatmış olduğum şeyler gençlik örgütü saflarında kendi çalışma ve düşüncelerimle ilgili bulunmaktadır. Başkaları hakkında beyanda bulunmayı kişisel sorumluluk sahanı aşan bir hareket sayarım. Sıkıyönetim ilanına kadarki faaliyetlerim bunlardı. Bu çalışmalarımı Dev-Genç üyesi olduğum kadarı ile Marksizm-Leninizme olan inancım için sürdürüyordum. Sıkıyönetim ilanından hemen sonra ve özellikle İsrail Başkonsolosu Efrahim Elrom'un öldürülmesi olayının arkasından şiddetlenen faşist baskılar ve bir yığın tutuklamalar sonunda birçok gençler ve aydınlar tutuklandılar. Hatta Dev-Genç içerisinde kayda değer bir kişiliği ve faaliyeti olmayanların dahi yakalanmaları karşısında benim de aranıp yakalanacağımı tahmin ederek uzun süre gizlendim. Gizlendiğim yer ve bu devredeki ilişkilerim konusunda herhangi bir

şey söylemeyi uygunsuz buluyorum. Kaçak bulunduğum dönemde ve tahminen 1971 Temmuz ayı ve daha sonraki zamanlarda elime Şafak yayınları geçmekte idi. Bu yayınların ne surette elime geçtiği konusunu önemli görmüyorum. Şafak yayınlarında katılmadığım bazı görüşler yer almakla beraber olumsuz koşullara rağmen halk ihtilali yolunda devrimci çalışmaların sürdürülmüş olmasından memnuniyet duydum. Daha sonra kendi olanaklarımla bu yayın organının bağlı olduğu örgütlerle herhangi bir ilişki kurmaksızın Şafak yayınları ve evvelki düşüncelerim doğrultusunda propaganda ve bilinçlendirme çalışmalarımı sürdürdüm. Şafak yayınının arkasında Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi adıyla bir örgüt olduğunu bilmiyordum. Bu örgütlerle ilgili operasyon haberlerinden böyle bir örgütün varlığını öğrendim. Ben, söz konusu örgütün illegal yöneticisi Doğu Perinçek'le sorduğunuz gibi bir ilişki kurmadım. Ve Doğu Perinçek tarafından örgütsel bir görev verilmedi. Şafak örgütünün illegal organizasyonuna katılmadım. Bu devredeki çalışmalarımı ilgili herhangi bir anı belirtemeyeceğim. Çalıştığımı söylemenin şahsi sorumluluğum bakımından yeter olduğu görüşündeyim. Ben, sormuş olduğunuz şekilde Malatya ve Tunceli bölgesinde faaliyet göstermedim. Çalışma alanım buralar değildir. Bahsettiğim örgütten kopuk kişisel nitelikteki faaliyetlerim Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist ve ona bağlı Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu örgütlerinin kimler tarafından kurulduğunu ve yönetildiğini bilmiyorum. Yalnız bu örgüt saflarına katıldığım ve onun illegal üyesi ve taraflısı olduğumu saklamıyorum. Bu örgüt içerisindeki çalışma yöntemim ve örgütün kuruluşuna esas olan düşünceler bahsetmiş olduğunuz yayınlarda geniş ölçüde yer almaktadır. Özellikle, Şafak Revizyonizmi Tezlerinin Eleştirisi, Milli Mesele, Türkiye'de Kemalist İktidar Dönemi ve İkinci Dünya Savaşı'ndan Sonraki Gelişmeler ve 27 Mayıs Hareketi, Kızıl Siyasi İktidar Öğretisini Doğru Kavrayalım başlıkları altında işlenen örgüt görüşünü yansıtan fikirleri aynen kabul ediyorum. Bu başlık altındaki kapsamlara imzamı atmaya hazırım. Türkiye Komünist

Partisi Marksist-Leninist örgütünün görüşleri söz konusu tez ve yazılarda belirtildiği ve önerildiği gibidir. Bunun dışında şimdilik geniş bir açıklamaya girişmeye lüzum görmüyorum. Bahis konusu örgüt fikirlerini ortaya koyan muhtevayı aynen kabul ediyor ve kendi görüşüm olarak ifade ediyorum. Ben bu görüşler yönteminde devrimci mücadele vermek için 1973 Ocak başlarında faşist güçler tarafından şehit edilen arkadaşım Ali Haydar Yıldız'la Tunceli'ye gelmiştim. Köylüleri devrim için, halk ihtilali için örgütlemek amacıyla köye gitmiştik. Buradaki çalışmalarımız Jandarma Kuvvetleri tarafından öğrenilmiş olmalı ki 24 Ocak 1973 günü kalmış olduğumuz Vartinik mezrasındaki kömüde sabaha karşı sarıldık. Orada Ali Haydar'dan başka ismini bilmediğim iki kişi daha vardı. Jandarma kuvvetleri bize ateş açtılar, bizim yanımızda bildiğim kadarıyla bir kırma mevcuttu. Kaçmaya başladık, bu sırada ateş edildi. Ben yaralandım. Arkadaşım Ali Haydar Yıldız ölmüş. Benim de öldüğüm sanılarak bir süre olduğum yerde bırakılıp diğer kaçan iki arkadaşın peşinden güvenlik kuvvetleri gitmiş. Bir süre sonra ben kendime gelerek bulunduğum yerden uzaklaştım ve gizlendim. En son olarak soğuğa karşı mücadele gücümü yitirdiğimden bir mezraya giderek yol sordum ve orada ihbar edilerek yakalandım. Ayaklarım yarı donmuş vaziyete idi. Başımdan ve boynumdan yara almıştım. Tunceli'den Diyarbakır'a getirildim. Burada ayaklarımdan ameliyat edildim. Ben, bütün bunları samimiyetle inandığım Marksist-Leninist düşünce uğrunda yaptım. Ve sonuçtan pişmanda değilim. Asla pişman olmadım. Ben, bu uğurda her türlü neticeyi göze alarak ve can bedeli bir mücadeleyi öngörerek çalıştım ve neticede yakalandım, dedi. Başka bir diyeceği olmadığını, bu ifadesinin alınması sırasında kendisine karşı herhangi bir baskı ve tazyik yapılmadığını, beyanlarındaki öze uygun şekilde ifadenin tespit edildiğini söyleyerek, birlikte tutulan işbu ifade zaptı okunup imzalandı. 21 NİSAN 1973.

Yaşar Değerli (As. Savcı), A. Doğan Güneş (T.K.), İbrahim Kaypakkaya (Sanık).

İbrahim Kaypakkaya'nın "Ölü Muayene Tutanağı"

Sıkıyönetim K.lığına cezaevi olarak kullanılan binada bileğini kesmek suretiyle intihar ettiği bildirilen İbrahim KAYPAK-KAYA ile ilgili tespiti yapmak ve otopsiye gerek olup olmadığını karar vermek üzere hastaneden çağrılmakla geldikleri görülen tabiplerin kimliklerinin tespitine geçildi.

1. Tabip Yarbay Orhan EROĞLU, Vehbi oğlu, 1932 doğumlu, NİĞDE nüfusuna kayıtlı, halen As. Hastane Baştabibi Dahiliye Uzmanı

2. Sadettin DEMİRAY, Ahmet oğlu, 1937 doğumlu, KONYA-HADIMLI nüfusuna kayıtlı, halen Diyarbakır As. Hastanesi Asabiye Uzmanı Tabip Binbaşı oldukları anlaşıldı. Her iki tabibe de usulen yemin verildi, olay yerini ve ölüyü inceleyerek kanaatlerini bildirmeleri istendi.

Daha önce cezaevi ilgilileri tarafından ölünün kimliği tespit edilmiş olduğundan tekrar kimlik tespitine gidilmedi.

Olay yerini ve ölüyü muayene eden tabipler:

Sol el bileği radyal bölgede kol eksenine oplük üç adet kesik bulunduğunu, bu kesiklerden birisinin derin olmak üzere diğer ikisinin sathi cilt altına nafız yara ve derin olan yara tabanında arterya radiyalis ve venü radiyalisin kesilmiş durumda olduğunu...

Sol kolun bulunduğu yatak kısmında göğüs ön yüzünde, gömleği üzerinde ve karyolanın sağ tarafında (girişe göre sağ) göllenmiş ve pıhtılaşmış kan bulunduğunu; ayrıca yer yer arter kanamasına ait karyolanın girişe göre sağ tarafında fişkırmayı belirten kan izleri mevcut olduğunu; sağ el ortaparmağı iç yüzünde sathi kesik yara bulunduğunu...

Ancak ölünün Askeri Hastaneye nakledilerek bir de otopsinin yapılmasının uygun olacağını, otopsi için adli tabip ve patoloji

uzmanının bulunduğunu, bu suretle her ihtimalin göz önüne alınmasının uygun olacağını, ölüm sebebini de otopsi sonucu belirtileceği cihetle ayrıca şimdi de belirtmeye lüzum görmediklerini bildirdiler. İşbu tutanak olay mahallinde tanzim kılınarak okundu, imzalandı. 17.5.1973.

Nejat ÖZTAŞKENT (As. Savcı Hk. Kd. Bnb.), T. Kâtibi,
Orhan EROĞLU (Tabip Yrb.), Sadettin DEMİRAY (Tabip Bnb.).

ASLI GİBİDİR.

O. Nuri BİLGİÇLER (Kurmay Binbaşı İsth. Ş. Müdürü).

İbrahim Kaypakkaya'nın Otopsi Raporu

17 Mayıs 1973 günü Askeri Cezaevi'nde ölerек bugün otopsi yapılmak üzere Askeri Hastane Otopsi salonuna nakledilmiş bulunan İbrahim KAYPAKKAYA'nın gerekli otopsisini yapmak üzere tutanakta P.Kd. Bşçvş. Cemal KUŞAKÇI hazır olduğu halde Askeri Hastane'ye gelindi. Askeri Hastane baştabibinden ölünün otopsi salonunda bulunduğu anlaşılarак otopsi salonuna gidildi. Otopsi tabibi olarak çağrılan tabiplerin gelmiş bulundukları görölerek kimliklerinin tespitlerine geçildi.

1. Tabip Yarbay Ömer Fevzi TUNCER, Temel oğlu, 1930 doğumlu, aslen Trabzon nüfusuna mukayyet olup, halen 7nci Kor. Patoloji Mütchassısı (1956-A-42) sicil sayılı olduğunu söyledi.

2. Tabip Astğm. İ. Özer KENDİ, Ali Tank oğlu, 1941 Dğ.lu, 7nci Kor. Sağlık Şube Müdürlüğü'nde görevli Adli Tabip uzmanı (112-251710) sicil sayılı Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Enstitüsü'nde görevli olduğunu söyledi.

Her iki tabibe usulen yemin verilerek halen otopsi salonu otopsi yerinde (otopsi sehpasında) yatırılmış bulunan ölünün muayenesine geçildi.

Bu arada otopsiye yardımcı olarak görev yapacağı anlaşılan sivil şahıs Şehmus TOPUZ'un olduğu anlaşıldı.

KİMLİĞİ: Şehmus TOPUZ, Veysi oğlu, 1933 doğumlu, aslen Diyarbakır nüfusuna mukayyet, halen Askeri Hastane görevli imamı olduğunu söyledi.

HARİCİ MUAYENE

25 yaşlarında, kumral, açık kahverengi gözlü, hafif bıyıklı, buğday tenli, sünnetli, erkek cesedi olduğu görüldü. Boynun sol arka kısmında ve iki kürek kemiği arasında evvelce geçirilmiş yaralanmalara ait mercimek büyüklüğü ile beş kuruş büyüklüğüne

kadar değişen büyüklükte müteaddid sayıda astmalar bulunduğu, sağ ayak parmaklarının parmak köklerinden beşinin de ampülüte edilmiş olduğu (ameliyat ile çıkarılmış), sol ayak parmaklarının küçük parmağı hariç diğerlerinin ampülüte edilmiş oldukları, yara yerinin tamamen kapanmış bulunduğu müşahade olundu, sol el bileği iç yüzünde başparmak hizasından başlayıp bileğin diş yüzüne ve alttan yukarı istikamette kemiğe kadar varan bir derinlikte herhangi bir kesici aletle husule getirilmiş yaralanma bulunduğu tespit edildi. Ölü lekelerinin vücut sırtüstü yatar vaziyette iken vücudun yere temas etmeyen boyun, sırt, bel, kalçalar, kollar ve bacakların arka taraflarında açık mor renklerle teyekkül ettiği, ölü katılığının teşekkül etmiş ve devam etmekte bulunduğu tespit edildi, her iki omuz ve uyluklar üzerinde ölüm anında veya ölümden çok kısa bir müddet önce herhangi bir yere çarpmakla husule gelebilecek nitelikte müteaddit ekimozlar görüldü. Vücudun muhtelif yerlerinde derin kesitler yapıldı. Deri altında adaleler arasında herhangi bir kanama, hemeton gibi patolojik bulguya ve cebir şiddet emarına rastlanmadı.

Cesedin iç muayenesine geçildi.

Usulü veçhile baş, göğüs ve karın boşlukları açıldı.

BAş:

Saçlı deri, derialtı, kafa kemikleri normal bulundu, kafa kemiklerinin de kırık ve çatlak tespit edilmedi, sadece sol paryete oksipital nahiyede saçlı deri altında 5 cm. kuturunda homaton bulunduğu görüldü, bu homatonun da ölüm anında herhangi bir yere çarpmak veya düşme sonucu husule gelmiş olduğu kanaatine varıldı. Beyin normal yapıda bulundu. Kesitlerinde herhangi bir patolojik bulguya rastlanmadı.

GÖĞÜS:

Derialtı, adaleler, kaburgalar, omurga normal yapıda bulundu, her iki akciğerinde göğüs kafesine ve diyaframına yapışmış oldukları görüldü, kesitlerinde patolojik bir bulguya rastlanma-

dı, kalbin normal yapıda olduğu görüldü, göğüs kafesi içerisinde kanama veya daha başka patolojik bulgu görülmedi.

KARIN:

Deri altı, adaleler, omurga normal yapıda bulundu, karın boşluğunda herhangi bir patolojik bulguya rastlanmadı. Mide içerisinde sıvı halde elli cm siyaha çalar renkte muhteviyat bulunduğu görüldü, mide kesitlerinde patolojik bulguya rastlanmadı. Karaciğer normal yapıda ve normal kıvamda bulundu, kesitlerinde patolojik bulguya rastlanmadı. Dalak normal yapıda bulundu. Böbrekler normal yapıda olup, kesitlerinde hiperemik oldukları tespit edildi, pankreası normal yapıda ve hafif hiperemik bulundu. Diğer karın organlarında patolojik bir bulguya rastlanmadı.

Yeni tel organların normal yapıda oldukları görüldü.

Otopsi esnasında toksikolojik tahlil yaptırılması maksadıyla organlardan alınan parçalar ve mide muhteviyatı içerisinde % 10 formol bulunan kavonozlara konularak İstanbul Adli Tıp Müessesesi Başkanlığı Kimyahanesi'ne gönderilmek üzere Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı Nejat Öztaşkent'e teslim edildi.

Sol el bileğindeki kesit yeri kesici bir aletle husule getirilmişştir. Bu kesitin üzerinde de 2 cm. uzunluğunda sadece deriyi ilgilendiren deri altında naif olmayan sathi bir kesim yeri daha tespit edildi, burada yapılan dikkatli muayenede Arteria Radialis'in ve diğer sathi küçük damarlarında kesilmiş oldukları tespit edildi.

ÖLÜM SEBEBİ:

Sol el bileğindeki yarayı husule getiren kesici aletin bu nahiye'deki sathi damarları ve bilhassa Arteria Radialis'i (bilek atar damarı) kesmesi neticesi husule gelen kanamadan meydana gelmiş olduğu, olayın büyük bir ihtimalle intihar olabileceği, çok zayıf bir ihtimalle başkası tarafından da kesilmiş olabileceği düşünülebilir. Bu cihetle adli tahkikatla aydınlatılabilir dediler. Ceset üzerinde başkaca yapılacak işlem kalmadığından otopsiye son verildi. Cesedin dikilmesine müsaade edildi.

Bilirkişiler toksikolojik tahlil neticesi organlarda herhangi bir toksik maddenin bulunduğu ve taraflarına bildirildiği takdirde ayrıca ek mütelana vereceklerini, toksit madde (zehirli madde) bulunmadığı takdirde bu bulgularına ilave edilecek herhangi bir hususun kalmayacağını belirttiler. İşbu tutanak otopsi mahallinde düzenlenerek okunup müştereken imzalandı. 18 Mayıs 1973.

Askeri Savcı Hâkim Kd. Bnb. Nejat Öztaşkent, Bilirkişi Tabip Yarbay Ö. Fevzi Tuncer, Bilirkişi Tabip Atğm. İ. Özer Kendi, Zabıt Kâtibi P. Kd. Bşçvş. Cemil Kuşakçı. Otopsi Yardımcısı Şehmus Topuz.

İbrahim Kaypakkaya'nın Yazıları

İbrahim Kaypakkaya'nın çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanmış yazılarını tarih sırasıyla aktarıyoruz.

KAYPAKKAYA, İbrahim: "TİP'in Taksim Mitingi Oportünizmin İhanet Belgesidir", *Türk Solu*, 14 Ekim 1969, sayı: 100.

KAYPAKKAYA, İbrahim: "Ölçü Seçimler Değil, Güçlenen MDD Mücadelemizdir", *Türk Solu*, 28 Ekim 1969, sayı: 102.

KAYPAKKAYA, İbrahim: "İşçi, Köylü İttifakını Sağlam Bağlarla Kuralım ve Türkiye Çapında Yaygınlaştıralım", *Türk Solu*, 25 Kasım 1969, sayı: 106.

KAYPAKKAYA, İbrahim: "Ege Sanayii İşçileri Yenilmeyecek", *İşçi-Köylü*, 29 Kasım 1969, sayı: 9.

KAYPAKKAYA, İbrahim: "İşçi-Köylü Hareketleri MDD Mücadelemizin Ekseni Olma Yolundadır", *Türk Solu*, 2 Aralık 1969, sayı: 107.

KAYPAKKAYA, İbrahim: "Bağımsızlık Savaşından Dönülmez", *Türk Solu*, 23 Aralık 1969, sayı: 110.

KAYPAKKAYA, İbrahim / ORUÇOĞLU, Muzaffer: "Kaşıkçı Köylülerinin Yürüyüşünü Mutlaka Gerçekleştirelim", *Türk Solu*, 3 Mart 1970, sayı: 120.

KAYPAKKAYA, İbrahim / ORUÇOĞLU, Muzaffer: "Trakya'da Toprak Mücadelesi-Köylüler Ağaları Dize Getirecektir", *İşçi-Köylü*, 19 Mart 1970, sayı: 13.

KAYPAKKAYA, İbrahim: "İşçi-Köylü Hareketleri ve Proleter Devrimci Politika", *PDA*, Mayıs 1970, sayı: 5-19.

ALTUN, Mehmet / KAYPAKKAYA, İbrahim / MERCAN, Ali / OVALIOĞLU, Adil: "Çorum İlinde Sınıfların Tahlili-1", *PDA*, 6 Nisan 1971, sayı: 37.

ALTUN, Mehmet / KAYPAKKAYA, İbrahim / MERCAN, Ali / OVALIOĞLU, Adil: “Çorum İlinde Sınıfların Tahlili-2”, PDA, 13 Nisan 1971, sayı: 38.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “Özeleştiride Samimi ve Cesur Olalım”, Mart 1971.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “Saflarımızdaki Sol Oportünizm Sağ Hatalarımızın Cezasıdır”, 29 Ağustos 1971.

KAYPAKKAYA, İbrahim / TAŞYAPAN, Ali: “Kürecik Bölge Raporu”, Ekim 1971.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “Türkiye’de Milli Mesele”, Aralık 1971-Haziran 1972.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “Başkan Mao’nun Kızıl Siyasi İktidar Öğretisini Doğru Kavrayalım”, Ocak 1972.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “TİİKP Program Taslağının Eleştirisi”, Ocak 1972.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “Şafak Revizyonizminin Kemalist Hareket / Kemalist İktidar Dönemi / II. Dünya Savaşı Yılları / Savaş Sonrası ve 27 Mayıs Hakkındaki Tezlerinin Eleştirisi”, Ocak-Ağustos 1972.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “Doğu Anadolu Bölge Komitesi (DABK) Kararı”, Şubat 1972.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “TİİKP Revizyonizminin Genel Eleştirisi-Şafak Revizyonizmi ile Aramızdaki Ayrılıkların Kökeni ve Gelişmesi”, Haziran 1972.

KAYPAKKAYA, İbrahim: “Bir Köylük Bölgedeki Yönetici Yoldaşlara Mektup”, 7 Aralık 1972.

Cezaevinde Yapılan Harcamalar

İbrahim Kaypakkaya'nın Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde tutukluyken yaptığı harcamalar hakkında tutulan bu belge, mahkeme delil dosyalarında da yer alıyor. Aynen şöyle:

İbrahim Kaypakkaya'nın Hesabı

Çay	750
Gazete	250
Mektup	500
Elden	1500
İlaç	4000
Yekûn:	7000

Alınan 100 TL.sı 4.5.1973 P. Yb. Ahmet Baldoğan'dan

İlaçtan kalan	675
Mektup İ. Taahhütlü	300
Zarf	100
Elden ve çay	2000
Elden	500
İlaç ve elden	3000
Elden	<u>2000</u>
	8575
Elden	<u>1425</u>
	100.00

Savunma Taslağı

İbrahim Kaypakkaya, 19 Nisan 1973 Perşembe günü hastaneden alınarak Diyarbakır Askeri Cezaevi'nin yanında, aynı davadan yargılanan arkadaşlarının bulunduğu barakadaki 3 No'lu hücreye tek başına konur. Burada bazı istekleri karşılanır, kendisine defter ve kalem verilir. İbo, sorgunun bittiğini, artık bundan sonra mahkemenin başlayacağını düşünerek savunma hazırlığına girer.

İbrahim Kaypakkaya, 19x27 ebadındaki harita metot defterine bazı notlar alır. Notlar aynen şöyledir:

Savunma taslağı:

- 1) Komünizm Hayaleti.
- 2) Komünizm nedir?
- 3) Sosyalizm nedir? Proletarya ihtilali ve sosyalizmin inşası.
- 4) Türkiye'de devrimin karakteri?
 - a) Osmanlı toplumu (feodal toplum).
 - b) Avrupa'da kapitalizmin doğuşu ve gelişmesi-Feodal Osmanlı toplumunun yarı sömürgeleşme süreci.
 - c) Emperyalizm –Yarı sömürge, yarı feodal Osmanlı toplumu (1870'lerden 1900'e kadar).
 - d) 1908 devrimi, özellikleri, sonucu.
 - e) Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı.
 - f) Ekim Devrimi ve Türkiye.
 - g) Kurtuluş Savaşı, özellikleri, sonucu.
 - h) 1920'lerden 1940'lara kadarki gelişmeler. (Aynı dönemde dünyadaki değişimler.)
 - i) İkinci Dünya Savaşı ve Türkiye.

j) 1945–1950.

k) 1950 iktidar değişikliğinin anlamı, DP dönemi.

l) 1960 askeri darbesi, MBK.

m) Koalisyon hükümetleri.

n) 1965–1969–1971 (12 Mart) AP iktidarı dönemi.

o) 12 Mart sonrası gelişmeler.

ö) Türkiye'nin bugünkü yapısı (Genel özet ve sonuç)
(Siyasi, iktisadi, toplumsal yapı)

İktisadi: Yarı sömürge, yarı feodal.

Siyasi: Yarı bağımlı. (ABD emp.-Komp. bü. burj. ve toprak ağalarının ask. faş. dikt.[ABD emperyalizmi-Komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının askeri faşist diktatörlüğü.]

Toplumsal: İşçiler, köylüler, şehir küçük burjuvazisi, milli burjuvazi, komprador büyük burjuvazi, toprak ağaları...

Kültürel:

Askeri:

Milli mesele:

5) Bağımsız, demokratik, özgür ve mutlu bir Türkiye için:
Demokratik halk ihtilali.

a) Demokratik halk ihtilalinin saflarında yer alacak sınıflar...

- Proletarya: Önder güç

- Köylülük: Temel güç.

- Şehir küçük burjuvazisi: Güvenilir bir müttefik.

- Orta burjuvazi: istikrarsız bir müttefik.

b) Demokratik halk ihtilalinin düşmanları:

- Emperyalizm

- Komprador büyük burjuvazi

- Toprak ağaları

c) Demokratik halk ihtilalinin yolu: Karşıdevrimci şiddeti, devrimci şiddetle alt etmek.

d) Demokratik halk ihtilali uzun ve çetin bir mücadele ile (halk savaşıyla) başarıya ulaşacaktır.

e) Halk savaşının stratejisi:

f) Halk savaşında üç stratejik aşama:

g) Demokratik halk devletinin programı:

- Emperyalizmin, büyük burjuvazinin ve toprak ağalarının diktatörlüğünü yıkmak, halkın demokratik diktatörlüğünü kurmak.

- Emperyalizmi kovmak - borçların iptali - anlaşmaların feshi - sermayelerinin müsadereşi.

- Komprador büyük burjuvazinin sermayesinin vs. müsadereşi.

- Toprak ağalarının topraklarına el koymak-köylülere parasız dağıtmak.

- Banka ve faizci-tefeci borçlarının iptali.

- Milliyetlere ve dillere eşitlik, kendi kaderini tayin hakkı.

- Kadınlara eşit statü.

- Bütün din ve mezheplere eşitlik.

- Artan oranlı vergi.

- Herkese iş.

- İşçi sınıfına demokratik haklar ve daha yüksek bir hayat seviyesi.

- Çin H.C. ve A.H.C. [Arnavutluk Halk Cumhuriyeti] ile enternasyonal bağlar kurmak.

- Kültürel ve askeri alanda emperyalizmin ve feodalizmin tasfiyesi.

h) Demokratik halk devletinin perspektifi: Sosyalizm ve komünizm.

6) TKP(ML) ve TİKKO

- Doğuşu (şartlar)

- Gelişmesi

- Eylemleri

- İdeolojisi-politikası-örgütlenmesi

- Niçin gizli örgüt?

- Gizlilik nedir? İllegalite nedir?

- Amaç?

7) Sonuç

Faydalanılacak Kaynaklar:

1) Gotha ve Erfurt Programının Eleştirisi: K.M.- F.E. [Karl Marx-Friedrich Engels]

2) Devlet ve İhtilal: V.İ.L [Viladimir İlyiç Lenin]

3) Yeni Demokrasi: M.Z. [Mao Zedung]

4) Seçme Eserler: M.Z.

5) Askeri Yazılar: M.Z.

6) Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri: V.İ.L.

7) Marksizm ve Milli Mesele: J.S. [Josef Stalin]

8) Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı: V.İ.L.

9) Emperyalizm: V.İ.L.

10) Almanya’da Köylü Savaşı: F.E.

11) SBKP (B) Parti Tarihi

12) Faşizme Karşı Birleşik Cephe: Dimitrov.

Türkiye Tarihiyle İlgili Kitaplar:

1) Şnurof’un kitabı.

2) Avcıoğlu’nun kitabı.

3) 200 Yıldır Neden Bocalıyoruz: N. Berkes

4) Kemalizmin İdeolojisi: Emin Türk Eliçin

5) M. Akdağ’ın Osmanlı Tarihi kitabı, Celali İsyanları.

6) Türkiye’de işçi hareketleri.

7) (Türkiye’de köylü hareketleriyle ilgili kitap bulunacak.)

8) (1908-Birinci Dünya Savaşı.)

9) (I. Dünya Savaşı yılları.)

10) (Kurtuluş Savaşı yılları): SÖYLEV.

11) (Kurtuluş Savaşı sonrası-II. Dünya Savaşı arası.)

12) (II. Dünya Savaşı yılları.)

13) (Savaş sonrası-1950)

14) (1950-1960.)

15) (27 Mayıs.)

“Bitmeyen Savaş” (İttihat ve Terakki’den Cumhuriyet’e Halil Paşa’nın Anıları - Genel Dağıtım Bateş).

Türk Ceza Kanunu Sıkıyönetim Dönemi:

1) Muhtıra metni.

- 2) Erim'in 23 Nisan konuşması (Balyoz).
- 3) Birinci Erim Hükümeti'nin programı (Reform kabinesi).
- 4) "Reform" tasarıları.
- 5) Sıkıyönetim Bildirileri ve açıklamaları.
- 6) İkinci Erim hükümeti programı (II. Erim Kabinesi).
- 7) Reformlar:
 - a) Asayiş reformu.
 - b) Adli reformlar: Anayasa değişikliği (1961 Anayasası Erim değişikliği), Güvenlik Mahkemeleri.
 - c) İktisadi reformlar.
 - d) Mali reformlar.
- 8) Melen hükümetinin programı (Melen kabinesi).
- 9) Talu Hükümeti.
- 10) Sunay'ın partilere "tartışmayı kesin" ihtarı.
- 11) Önemli kanunlar (Bu arada çıkmış olan).

Kitaplar:

- 1) Kurtul Altuğ'un kitabı.
- 2) Nadir Nadi'nin kitabı: 27 Mayıs'tan 12 Mart'a.
- 3) Yeni Ortam dergi ve gazeteleri (Ortam'dan itibaren).
- 4) Askeri Yargı Usulleri Kanunu.
- 5) Sıkıyönetim Kanunu.
- 6) H. Velidedeoğlu.

Savunmalar:

- 1) THKO Savunması.
- 2) THKP-C Savunması.
- 3) DDKO Savunması.
- 4) TİP Savunması.
- 5) KDP Savunması.
- 6) Şafak Savunması.
- 7) İsmail Beşikçi'nin Savunması.
- 8) Dev-Genç Savunması.
- 9) TÖS Savunması (Baykurt).

NOTLAR:

* Af (bağışlama): kim kimi bağışlıyor?

* “Eline silahı alıp tedhişçilik olaylarına katılanların dışındakiler af kapsamına alınmalıdır.” (*Cumhuriyet*, 11 Mayıs ‘73, M. İskender Özturanlı, İzmir Barosu Bşk.)

* “30 yıla mahkûm olmuş bir anarşistin cezasının 5 yıl indirilmesini istiyoruz. Yoksa biz anarşistlerle tedhişçiler tamamen affedilsin demiyoruz.” (Ecevit, *Milliyet*, 11 Mayıs 1973)

* “Güvenlik Mahkemeleri Kanun Tasarısı.” (11 Mayıs 1973 tarihli *Cumhuriyet* ve *Milliyet*’te).

1) Savunma Hazırlığı.

2) Anılar-Özeleştir.

KAYNAKLAR

GAZETELER

Aydınlık, Cumhuriyet, Hürriyet, Milliyet, Radikal, Star, Tercüman, Ulus, Yeni Gazete, Yeni Yüzyıl, Zafer.

DERGİLER

Aksiyon, Ant, Aydınlık, Berfin, Devrimci Demokrasi, Devir, Devrimci Teori, Devrimci TİP Haberleri, Halkın Birliği, Halkın Gücü, Halkın Günlüğü, Halkın Sesi, İkibine Doğru, İşçi-Köylü, Komün, Öncü Partizan, Özgür Gelecek, Partizan, Proleter Devrimci Aydınlık, Proleter Devrimci Teori, Proleter Devrimci Yıldız, Söz, Şafak, Teori, Teori ve Politika, Tohum, Türk Kültürü, Türk Solu, Türkiye Gerçeği, Ulusal, Uzun Yürüyüş, V Özgürlük, Yeni Forum, Yeni Gündem, Yeni Hayat, Yeniden Devrim, Yıldız.

KİTAPLAR ve DİĞER KAYNAKLAR

- AKALIN, Cüneyt: *Düşler ve Gerçekler / Tanıklarıyla Dünyada ve Türkiye’de* 68, Sarmal Yayınları, İstanbul, Kasım 1995.
- AKDAG, Mustafa: *Türkiye’nin İktisadi ve İhtimai Tarihi*, cilt 1, Tekin Yayınları, İstanbul, 3. Basım, 1979 Ekim.
- AKDAG, Mustafa: *Türkiye’nin İktisadi ve İhtimai Tarihi*, cilt 2, Cem Yayınları, İstanbul, 1974.
- ALTINOĞLU, Garbis: *TKİH ve TKP/ML Hareketi Birlik Kongresi Belgeleri*, Varyos Yayınları, İstanbul, Ekim 1994.
- AREN, Sadun: *TİP Olayı*, Cem Yayınları, İstanbul, Kasım 1993.
- AVCIOĞLU, Doğan: *Türkiye’nin Düzeni*, 2 cilt, Tekin Yayınları, İstanbul, 1984.
- AVCIOĞLU, Doğan: *Milli Kurtuluş Tarihi*, 2 cilt, Tekin Yayınları, İstanbul, 1974.
- AYBAR, Mehmet Ali: *TİP Tarihi*, 3 cilt, BDS Yayınları, İstanbul, 1988 Ocak.
- AYDIN, Sinan/CAN, Serhat: *Sol İçi Şiddet*, Devrimci Çözüm Yayınları, İstanbul, Haziran 1999.
- Aydınlık Dergisinin Devrimci Harekete Yöneltiltiği İftirallara Cevap*, Le-Ya Yayınları, 1978.
- AYKUT, Şeref: *Kemalizm*, İstanbul, 1936.

- BALLI, Rafet: *Sosyalist Sol Konuşuyor*, Cem Yayınları, İstanbul, 1989.
- BAYDAR, Oya / ULAGAY, Melek: *Bir Dönem İki Kadın-Birbirimizin Aynasında*, Can Yayınları, İstanbul, Şubat 2011
- BEHRAM, Nihat: *Sol Kendini Anlatıyor*, May Yayınları, İstanbul, Ocak 1977.
- Birliğin Teori ve Yöntemi Üzerine*, Varyos Yayınları, İstanbul, Nisan 1991.
- BORAN, Behice: *Türkiye ve Sosyalizm Sorunları*, Gün Yayınları, İstanbul, Mayıs 1968.
- BORAN, Behice: *İki Açıdan Türkiye İşçi Partisi Davası*, Bilim Yayınları, İstanbul, Mart 1975.
- CİRAVOĞLU, Ömer Faruk: *Titrek Hamsi Örgütü*, Pencere Yayınları, İstanbul, 1992.
- ÇETİN, Mahmut: *Perinçek ve Aydınlik Hareketi*, Edille Yayınları, 1998.
- ÇE TUNG, Mao: *Askeri Yazılar*, Sol Yayınları, Ankara, Nisan 1971.
- ÇE TUNG, Mao: *İhtilalin Özü*, Gün Yayınları, İstanbul, 1967.
- TSE-TUNG, Mao / GUEVERA, Che: *Gerilla Harbi*, Payel Yayınları, İstanbul, Temmuz 1967.
- TSE-TUNG, Mao: *Kızıl Kitap-Başkan Mao'nun Sözleri*, Ekim Yayınları, Ankara, Mayıs 1970.
- ZEDUNG, Mao: *Sürekli Okunan Üç Yazı*, Aydınlik Yayınları, Ankara, Ekim 1970.
- Chesneaux / Varga / Lichteim / Godelier / Suret-Canale / Parain Bibicou / Melekechvili / Banu: *Asya Tipi Üretim Tarzı*, Ant Yayınları, İstanbul, Temmuz 1970.
- ÇOLAKOĞLU, Nuri / ATABERK, Mehmet: *Savaşın Kamboçya*, Aydınlik Yayınları, İstanbul, 1980.
- CİNEMRE, Levent / ÇAKIR, Ruşen: *Sol Kemalizme Bakıyor*, Metis Yayınları, İstanbul, Aralık 1991.
- DEMİRKAPI, K.: *Arnavutluk Emek Partisi Değerlendirmesi*, Dönüşüm Yayınları, İstanbul, Kasım 1991.
- Dersim*, (Jandarma Genel Komutanlığının Raporu), Kaynak Yayınları, İstanbul, Ekim 1998.
- ELİÇİN, Emin Türk: *Kemalist Devrim İdeolojisi*, Ant Yayınları, İstanbul, Mart 1970.

- ENGİN, M. Saffet: *Kemalizm İnkılabının Prensipleri*, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1938.
- İki Lider İki Örnek, Le-Ya Yayınları, İstanbul, Ocak 1979.
- İSMEN, Fatma Hikmet: *Parlamentoda 9 Yıl*, Çark Matbaası, Ankara, Mayıs 1976.
- KARA, Melik / MERT, İ. / SAHRA, S.: *Bütünsel Marksist Oluşum Yolunda Bir Girişim İçin Genel Çerçeve Taslağı*, Ankara 1995.
- KEMAL, Mehmed: *Sol Kavgası*, May Yayınları, İstanbul, Mayıs 1975.
- Kürdistan Komünist Partisi Dosyası / Savunma*, Pele Sor Yayınları, İstanbul, Nisan 1992.
- MAKAL, Mahmut: *Köy Enstitüleri ve Ötesi*, Çağdaş Yayınları, İstanbul, Nisan 1979.
- Mao Zedung ve Çin Devrimi*, Dönüşüm Yayınları, İstanbul, Ocak 1993.
- Marmara Brifingi / Devletin Gözüyle Sol ve Sağ Örgütler*, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 1995.
- MARX, Karl: *Türkiye Üzerine (Şark Meselesi)*, Gerçek Yayınları, İstanbul, Aralık 1966
- MUMCU, Uğur: *Çıkmaz Sokak*, Tekin Yayınları, 10. Baskı, İstanbul, Ekim 1984.
- NEYZİ, Ali H.: *Mahir: Bir Teröristin Yaşam Öyküsü*, Yanar Yayınları, İstanbul, 1988.
- 12 Mart Belgeleri, Sabotajlar ve Sandık Cinayeti*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1973.
- ORUÇOĞLU, Muzaffer: *Tohum*, Umut Yayıncılık, İstanbul, Ekim 1992.
- ÖCALAN, Abdullah: *Savunmalar/Özgürlük Kazanacak*, Mem Yayınları, İstanbul, Ekim 1999.
- ÖZEK, Çetin: *Faşizm ve Devrimci Halk Cephesi*, Ant Yayınları, İstanbul, Aralık 1970.
- ÖZER, Aziz: *Kazanımları ve Hataları ile İbrahim Kaypakkaya*, Yeni Dünya İçin Çağrı Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, Mayıs 1998.
- Proleter Devrimci Aydınlik Seçmeler*, 2 cilt, Aydınlik Yayınları, İstanbul, Haziran 1979.
- SAMLI, Güner: *İşkence*, Tan Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1974.
- SAYILGAN, Aclan: *Solun 94 Yılı (1871-1965)*, Ankara, 1968.
- SENCER, Muzaffer: *Türkiye'de Köylülüğün Maddi Temelleri*, Ant Yayınları, İstanbul, Ocak 1971.

- SERGE, Victor: *Militana Notlar*, Ant Yayınları, İstanbul, 1970.
- SEVEN, İbrahim: *Stalinizm*, Zafere Doğru Yayınları, İstanbul, Aralık 1990.
- SUYİN, Han: *Sabah Tufanı / Mao Zedung ve Çin Devrimi*, 2 cilt, Berfin Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, Mayıs 1997.
- ŞANDA, Hüseyin Avni: *Reaya ve Köylü*, Habora Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1975.
- ŞNUROV / ROZALİYEV: *Türkiye’de Kapitalistleşme ve Sınıf Kavgaları*, Ant Yayınları, İstanbul, 1970.
- TAŞYAPAN, Ali: *Anılarla Geçmişe Yolculuk / Kaypakkaya İle Birlikte*, Belge Yayınları, İstanbul, Ekim 1997.
- TELLİ, Ahmet: *Yangın Yılları*, Doruk Yayınları, 2. Baskı, Ankara, Ağustos 1993.
- TEVETOĞLU, Fethi: *Türkiye’de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler*, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1967.
- Türkiye Gerçekleri ve Terörizm / Beyaz Kitap*, Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1973.
- Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi Tarihi*, Aydınlik Yayınları, İstanbul, Mart 1979.
- “Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist Örgüt ve Yan Kuruluşları Olan Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu ile Marksist-Leninist Gençlik Birliği”, *İllegal Örgütleri Davası*, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Basımevi, İstanbul, 1973.
- TİİKP Davası Savunma*, Aydınlik Yayınları, İstanbul, Eylül 1974.
- TİİKP Davası Belgeler-1*, Aydınlik Yayınları, İstanbul, Mayıs 1975.
- TİİKP Dosyası-1*, Töre Devlet Yayınları, Ankara, 1973.
- TİİKP Esas Hakkındaki Mütalaası, Nihat Güner (İstanbul Sıkıyönetim Yrd. Askeri Savcısı), Cahit Atay (İstanbul Sıkıyönetim Yrd. Askeri Savcısı).
- TİİKP Tutanak-İlk Celseler
- TİİKP Tutanak-Hakaret Davaları
- TİİKP Sorgular
- TİİKP Dilekçeler
- Türkiye Komünist İşçi Hareketi Konferans ve Kongre Belgeleri (1984-1994)*, Varyos Yayınları, İstanbul, Temmuz 1994.
- TKP/ML 3. Konferans Eleştirisi*, Dönüşüm Yayınları, İstanbul, Kasım 1990.

- TÜTENGİL, Cavit Orhan: *Türkiye’de Köy Sorunu*, Kıtış Yayınları, İstanbul, 1969.
- YETKİN, Çetin: *12 Mart 1971 Öncesinde Türkiye’de Soldaki Bölünmeler*, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, Mayıs 1998.
- YURTSEVER, Haluk: *Marksizm ve Türkiye Solu*, Etki Yayınları, Ekim 1992.

MAKALELER, DİZİ YAZILAR, HABERLER

- “Adel İşçilerini Jandarma Komando Durduramaz”, *İşçi-Köylü*, 28 Şubat 1971, sayı: 29.
- AKALIN, Cüneyt: “İşçi-Köylü’den Aydınlık’a”, *Halkın Sesi*, 7 Mart 1978, sayı: 151.
- AKBABA, Ali: “Melbourne’da Gerçek Bir Kaçak: Muzaffer Oruçoğlu”, *Torum Gazetesi / Sidney*, 25 Ekim 1999 ve 1 Kasım 1999.
- “Akgün Ailesinin Basın Açıklaması”, *Komün*, Ocak 1991, sayı: 9.
- AKIN, Kenan: “Çapa’da Tabanca / Yumruk / Kan ve İstikbal”, *Tercüman*, 18 Mayıs 1970.
- “Alpagut’ta İşçiler Huzursuz”, *İşçi-Köylü*, 8 Kasım 1969, sayı: 8.
- “Alpagut’ta İşçiler Her Türölü Direnişe Hazır”, *İşçi-Köylü*, 29 Kasım 1969, sayı: 9.
- ALPAY, Şahin: “Proleter Devrimci Çizgi Kitle Çizgisidir”, *Türk Solu*, 16 Eylül 1969, sayı: 96.
- ALPAY, Şahin: “Aybar ve Aren Oportünizmi Niye Aynıdır?”, *Türk Solu*, 25 Kasım 1969, sayı: 106.
- ALPAY, Şahin: “Aybar ve Aren Oportünizmi Neden Aynıdır?”, *Türk Solu*, 2 Aralık 1969, sayı: 107.
- ALPAY, Şahin: “Tek Tutarlı Milli Kurtuluşçu Akım, Proleter Devrimci Akımdır”, *Türk Solu*, 24 Mart 1970, sayı: 123.
- ALPAY, Şahin: “İşçi Sınıfı ve Milli Demokratik Devrim”, *PDA*, Mart 1970, sayı: 3-17.
- ALTINOĞLU, Garbis: “Marksizm Bir Düşünce Metodudur”, *Cumhuriyet*, 27 Mayıs 1966.
- ARAL, Fahri: “Bu Cinayetleri Demirel İktidarı İşliyor”, *Türk Solu*, 30 Eylül 1969, sayı: 98.
- ARIOĞLU, Necati: “Anadolu’nun Türklüğü Üzerine Yanlış Görüşler”, *Yeni Forum*, 15 Mayıs 1984, sayı: 113.

- APAYDIN, Ekrem Z.: "Türkiye'de Bolşevik Faaliyetleri", *Yeni Forum*, 1 Şubat 1984, sayı:106.
- "AP'nin Kurduğu Baskı Örgütü Hür-Genç'in Eylemlerine DGM El Koydu", *Politika*, 10 Eylül 1976.
- ARKIŞ, Mehmet: "Cumhuriyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne", *Aydınlık*, 26 Aralık 1974, sayı: 46.
- ATAÇ, Galip Muzaffer: "Türkiye'de Sosyalizmin Tarihine Katkı", *PDA*, Mart 1970, sayı: 3-17.
- ATAÇ, Galip Muzaffer: "Türkiye Emekçi ve Köylü Partisi Teşkilatına Ait Bir Belge", *PDA*, Temmuz 1970, sayı: 7-21.
- AVCI, Abuzer: "Araplar Besni / İşçi-Köylü'ye Güveniyoruz", *İşçi-Köylü*, 18 Temmuz 1969, sayı: 20.
- BARLAS, Mehmet: "Emperyalizm-Devrim ve Diğer Politik Sorunlar / Günümüzün Dünyası", *Cumhuriyet*, 13-21 Ocak 1971.
- BERKTAY, Halil: "Proleter Devrimci Çizgi ve Bazı Yanlış Eğilimler", *PDA*, Şubat 1970, sayı: 2-16.
- BELLİ, Mihri: "Emekçi Sosyalist Parti Kurulabilir", *Milliyet*, 8 Ağustos 1969.
- BELLİ, Sevim: "Türk'ün Bayrağı Ayyıldızlı Bayraktır", *Türk Solu*, 22 Nisan 1969, sayı: 75.
- "Beraat Eden 4 Teğmen Solmazer'in Yanına Gitmiş", *Milliyet*, 16 Eylül 1972.
- "Bilinmeyen Sol-Belgeler ve Olaylarla 49 Grup", *Aydınlık*, 5 Mart 1979.
- "Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkın Tutuşturur", *Proleter Devrimci Yıldız*, Nisan 1972, sayı: 9.
- BODA, Cen: "Çin Devriminde İkinci İç Savaş Dönemi", *PDA*, 30 Mart 1971, sayı: 36.
- BOYA, Namık Kemal: "Değirmenköy'de Tutuklanan Devrimci Gençler Anlatıyor", *Türk Solu*, 25 Kasım 1969, sayı: 106.
- "Burjuva Reformcularından ve Revizyonistlerinden Bizi Ayıran Temel Mesele Ordunun Rolü ve Anlamı", *PDA*, 23 Şubat 1971, sayı: 31.
- "Burjuvaziye Teslim Olan TİP Yöneticileri Devrimcileri İhraç Ediyor", *PDA*, Ocak 1971, sayı: 27.
- CANTEKİN, Ahmet Kemal: "Şehidimiz Cantekin'in Anısına", *İşçi-Köylü*, 8 Ocak 1971, sayı: 27.

- ÇAKIR, İlyas: "Avşar Köylüsünün Söke Ağalarıyla Mücadelesi", *İşçi-Köylü*, 24 Ekim 1969, sayı: 7.
- ÇALIŞLAR, Oral: "Hedef AP İktidandır. Silah Devrimcilerin Güçbirliğidir", *Türk Solu*, 7 Nisan 1970, sayı: 125.
- ÇANDAR, Cengiz: "Ön Seçimler Üzerine", *Türk Solu*, 9 Eylül 1969, sayı: 95.
- "Çapa Yüksek Öğretmen Okulunda Faşist Baskılar Sökmüyor", *Türk Solu*, 26 Ağustos 1969, sayı: 93.
- "Çaru Mazumdar'dan Yazılar / Halk Ordusu ve Üs Bölgelerinin Kurulması", *Proleter Devrimci Yıldız*, Temmuz 1972, sayı: 13.
- ÇETİNKAYA, Hikmet: "Bafa Gölü'nde Yine Kavga Başladı", *Cumhuriyet*, 4 Temmuz 1971.
- ÇİLADIR, Sina: "Armutçuk'ta 1000 Kömür İşçisi Boykot Yaptı", *İşçi-Köylü*, 29 Kasım 1969, sayı: 9.
- "Çizmeli Kamçılı Erim Hükümetinden Toprak ve Hürriyet Beklenir mi?", *Şafak*, 12 Ağustos 1971, sayı: 6.
- ÇOLAKOĞLU, Ali: "Sovyetler Birliği Hangi Yoldadır", *PDA*, Aralık 1970, sayı: 26.
- ÇOLAKOĞLU, Sezi: "Şili'den Çıkan Ders", *Halkçı*, 16 Aralık 1973.
- ÇUBUKÇU, Aydın / İNCE, Aktan: "Sivas'ta Bağımsızlık Haftası İşbirlikçilerin Yüreğine Korku Saldı", *Türk Solu*, 17 Şubat 1970, sayı: 118 ve *İşçi-Köylü*, 18 Şubat 1970, sayı: 12.
- DAĞYELİ, Yıldırım: "Modern Revizyonizme Karşı Uyanık Olalım", *PDA*, Eylül 1970, sayı: 9-23.
- DALKILIÇ, Ali: "Araplar Köyü-Besni Adıyaman/Mücadelemiz Devam Ediyor", *İşçi-Köylü*, 22 Mayıs 1970, sayı: 17.
- "Devrim Ateşi Hindistan'ı Sardı", *İşçi-Köylü*, 20 Ekim 1970, sayı: 24.
- "Devrimci General Burhanettin Uluç İçin", *Türk Solu*, 26 Aralık 1968, sayı: 58.
- DOĞAN, Yalçın: "PKK'nın TV'sine İngiliz Desteği", *Milliyet*, 24 Ağustos 1995.
- "Ege Köylüleri Hınçlarını Biliyor", *Şafak*, 15 Kasım 1971, sayı: 8-9.
- "Ellerinde Sopa-Tırpan-Orak ve Tüfeklerle Turanlar Köylüsü Ağaları Söküp Attı", *Şafak*, 6 Mart 1972, sayı: 12.
- "Emrah Cilasun'la Söyleşi: Kırmızı Gül Buz İçinde'nin Perde Arkası (1)", *Halkın Günlüğü*, 1-16 Ekim 1999, sayı: 7.

- “Emrah Cilasun’la Söyleşi: Kırmızı Gül Buz İçinde’nin Perde Arkası (2)”, *Halkın Günlüğü*, 16-31 Ekim 1999, sayı: 8.
- ENÇ, Ercan: “İşçi-Köylü ve Proleter Devrimci Aydınlik’a Eleştiri”, *PDA*, sayı: 9-23.
- ENÇ, Ercan: “Bir Açıklama”, *PDA*, Ekim 1970, sayı: 10-24.
- ENGİN, Aydın: “68’li Eniştemiz”, *V Özgürlük*, 20 Kasım 1999, sayı: 59.
- EREL, Erhan (İ.P.S.D. Ankara Başkanı): “Demokratik Mücadelede Ayağımızı Yere Basmalıyız”, *Türk Solu*, 6 Mayıs 1969, sayı: 77.
- “Erim’in Cenazesine Katılmak”, *Aydınlık*, 31 Ağustos 1980.
- ERKİNER, Engin: “1975 Sonrası Silahlı Mücadele Nasıl Başladı?”, *Yazın*, Mayıs 1998, sayı: 81.
- “Faşist Hükümetler Bir Bir Yıkılacak. Zafer Devrimindir”, *Proleter Devrimci Yıldız*, Aralık 1971, sayı: 6.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “İlhan Selçuk’la Söyleşi”, *Yarın*, Haziran 1985, sayı: 46.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “1960-1970 Gençlik Liderleri Tartışıyor (1)”, *Yarın*, Haziran 1985, sayı: 46, Temmuz 1985, sayı: 47.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “Öğrenci Hareketi Tarihinden”, *Özgür Üniversiteli*, Mart 1993, sayı: 1.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “68 Hareketinin Sanat ve Toplumdaki Yeri”, *Çağdaş Marmara*, 23 Mart 1993.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “Deniz-Mahir-İbrahim”, *Yazın*, Haziran 1995, sayı: 66.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “Mahir (Yazı Dizisi)”, *Cumhuriyet*, 13-24 Nisan 1996.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “İlk Öğrenci Cemiyetinden Günümüze Bazı Hatırlatmalar”, *M.K. Dergisi*, Eylül 1997, sayı: 11.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “1961-71 Döneminde ABD, NATO ve 6. Filo’ya Karşı Yapılan Eylemler Dizini”, *68’liler Birliği Vakfı Bülteni*, Temmuz 1996, sayı: 14.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “Biyografik Bir Kitap Üzerine Bazı Notlar”, *Yazın*, Haziran 1995, sayı: 66.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “Üç Gencin Ortak Yaşam Çizgisi”, *Tohum*, Mayıs 1997, sayı: 16.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “Bağımsızlık Haftası”, *M.K. Dergisi*, Mayıs 1998, sayı: 16.

- FEYİZOĞLU, Turhan: “Bir Uzun Yürüyüş”, *Yazın*, Mayıs 1998, sayı: 81.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “Nurhak’ta Bir Şafak Vakti”, *Cumhuriyet*, 25 Mayıs 1998-7 Haziran 1998.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “1961-71 Döneminde Kemalizm ve Gençlik”, *Yazın*, Kasım 1998, sayı: 83.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “Gençliğin Anayasal Hareketlere Katılımı”, *Berfin-Bahar*, Şubat 2000, sayı: 24.
- FEYİZOĞLU, Turhan: “İlk Gençlik Cemiyeti ve Kuruluş Nedeni”, *Berfin-Bahar*, Mart 2000, sayı: 25.
- Fransa Marksist-Leninist Komünist Partisi (FMLKP) Üç Yaşında”, *PDA*, 5 Şubat 1971, sayı: 29.
- GENÇTÜRK, İsmail: “Benim Ülkücü Öğretmenlerim”, *Sosyal Adalet*, 21 Mayıs 1963, sayı: 10.
- GENÇTÜRK, İsmail: “Eğitim Bakanına Açık Mektup”, *Sosyal Adalet*, 9 Temmuz 1963, sayı: 13.
- GÖZEN, Bora: “Çapa’da Köy Çocukları Okula Sokulmuyor”, *Türk Solu*, 22 Nisan 1969, sayı: 75.
- GÖZEN, Bora: “Oportünizmi Aktif İdeolojik Mücadele ve Doğru Devrimci Pratikle Yıkalım”, *Türk Solu*, 14 Nisan 1970, sayı: 126.
- GÜRBÜZER, Gani: “Adıyaman / Uyanan Halk Düşmanlarının Başını Ezecek”, *İşçi-Köylü*, 6 Şubat 1971, sayı: 28.
- GÜVEN, Ömer: “Oportünizm İÜTB Kongresi’nde Yıkıcı Bir Rol Oynadı”, *Türk Solu*, 23 Eylül 1969, sayı: 97.
- “Hikmet Kıvılcımlı’nın Ordu Tahlilinin Eleştirisi-Giriş”, *PDA*, 23 Şubat 1971, sayı: 31.
- “Hikmet Kıvılcımlı Eleştirisi-2”, *PDA*, 2 Mart 1971, sayı: 32.
- HAKSAL, Faruk: “Devrimci TİP Haberleri Proleter Sosyalizmin Yeni Silahıdır”, *Türk Solu*, 2 Eylül 1969, sayı: 94.
- “Halkımız Zalimlerin Gerici Şiddetini Devrimci Şiddetle Yıkacaktır”, *Şafak*, 19 Ocak 1972, sayı: 11.
- “Halkın Birliğinin İftirası ve Gerçek”, *Halkın Sesi*, 14 Şubat 1978, sayı: 148.
- “Halkın Devrimci Kurultayı Sosyalist Kurultaydır”, *İşçi-Köylü*, 20 Kasım 1970, sayı: 25.
- “Halkın Kurtuluşu Devrimci İşçi-Köylü İktidarındadır”, *Ant*, Nisan 1971, sayı: 12.

- “Halkın Kurtuluşundan Ayrılan Hikmet Çiçek”, *Halkın Sesi*, 7 Mart 1978, sayı: 151.
- “Hindicini Halkları Dışına Kadar Silahlı ABD Emperyalizmini Yere Vuruyor”, *PDA*, 16 Şubat 1971, sayı: 30.
- “Hindistan’da Yayınlanan ‘Kurtuluş’ta Köylü Hareketleri Değerleniyor”, *Türk Solu*, 10 Mart 1970, sayı: 121.
- “Hindistan’da Halk Savaşı”, *Proleter Devrimci Aydınlik*, Kasım 1970, sayı: 25.
- “Hindistan Komünist Partisi Marksist-Leninist (HKP M-L) Programı ve Kongre Belgeleri”, *Proleter Devrimci Aydınlik*, Kasım 1970, sayı: 25.
- HÜRKAN, Serhat: “İşçi Sınıfı Partisi ve Bu Açından TİP’in Durumu”, *Türk Solu*, 17 Şubat 1970, sayı: 118.
- “İdeolojik Çalışma Gerçeğe Dayanmalıdır (On İlke)”, *PDA*, Temmuz 1970, sayı: 7-21.
- “İşçi-Köylü Çalışma Komiteleri Kuralım / Eleştiri Bizim Devrimci Silahımızdır / Hatamızı Onunla Yeneriz”, *PDA*, Eylül 1970, sayı: 9-23.
- “İşçi-Köylü Alibeyköy Bürosu Açıldı”, *İşçi-Köylü*, 1 Ekim 1970, sayı: 23.
- “İşçi-Köylü Bakırköy Bürosu Açıldı”, *İşçi-Köylü*, 20 Kasım 1970, sayı: 25.
- “İşçi-Köylü Çalışma Komiteleri Kuralım”, *PDA*, Eylül 1970, sayı: 9-23.
- “İşçi-Köylü Ege Köy Çalışma Grubu Ege Çalışmalarından Çıkan Sonuçlar”, *PDA*, Eylül 1970, sayı: 9-23.
- “İşçi-Köylü Gazetesi İstanbul İşçi Bürosu Raporu”, *PDA*, Aralık 1970, sayı: 26.
- “İşte Faşist Sunay-Tağmaç-Erim İktidarının Politikası Budur”, *Şafak*, 17 Haziran 1971, sayı: 4-5.
- KARADAĞ, Daşar / KURULTAY, Hüsamettin: “Erzincan’ın İki Dağ Köyünde Yapılan Çalışma”, *PDA*, 23 Şubat 1971, sayı: 31.
- “Karadeniz Ereğlisi’ndeki Eşkuya Örgütünün Gizli İç Yapısını Açıkliyoruz”, *Yeni İstanbul*, 8 Haziran 1971.
- KILIÇ, Arslan: “24. Yılında TKP (ML) ile İlgili Bir Muhasebe Bir Değerlendirme”, *Teori*, Nisan 1995, sayı: 64.
- KILIÇ, Arslan: “TKP(ML)’de Bölünmenin Nedenleri”, *Teori*, Mayıs 1995, sayı: 65.
- KILIÇ, Arslan: “TKP(ML)’nin Teorisi Pratikte Kavgalı”, *Teori*, Haziran 1995, sayı: 66.

- KIVILCIMLI, Hikmet: “Deccal Kapımızı Çalıyor”, *PDA*, Temmuz 1970, sayı: 7-21.
- “Komer Türk Solcularına Çattı”, *Milliyet*, 9 Mayıs 1969.
- “Köy Çalışmalarından Çıkan Sonuçlar: Tunceli Köylerinde Yapılan Çalışmalar”, *PDA*, Ocak 1971, sayı: 27.
- “Köy Çalışmalarından Çıkan Sonuçlar: Çukurova Köylerinde Yapılan Çalışmalar”, *PDA*, Ocak 1971, sayı: 27.
- “Köy Çalışmalarında Çıkan Sonuçlar: Ankara Köylerinde Yapılan Çalışmalar”, *PDA*, Ocak 1971, sayı: 27.
- Köy Çalışmalarından Çıkan Sonuçlar: Konya Köylerinde Yapılan Çalışmalar”, *PDA*, Ocak 1971, sayı: 27.
- “Köy Çalışmalarında Dikkate Alacağımız Esaslar”, *PDA*, 9 Mart 1971, sayı: 33.
- KUSEYRİ, Mustafa: “Mürsel Dayı Şiiri”, *İşçi-Köylü*, 18 Temmuz 1969, sayı: 20.
- MADRA, Ömer: “‘İki Taktik’ Mihri Belli Kliğinin Revizyonist Görüşleri Yönünde Nasıl Tahrif Edildi”, *Proleter Devrimci Aydınlik*, Aralık 1970, sayı: 26.
- “Marighella’nın *Şehir Gerillası* Kitabının Eleştirisi / Marksizm-Leninizm mi Küçük Burjuva Terörcülüğü mü?”, *Proleter Devrimci Aydınlik*, 23 Mart 1971, sayı: 35.
- “Mayısın Kızılığında Bir Kere Daha İbrahim Kaypakkaya Yoldaşı Anarken”, *Partizan*, Haziran 1994, sayı: 18.
- MAZUMDAR, Çaru: “1970’leri Kurtuluş Yılları Yapalım”, *PDA*, Ağustos 1970, sayı: 8-22.
- MAZUMDAR, Çaru: “Başkan Mao’nun Sürekli Okunan Üç Yazısı Üzerine”, *PDA*, 5 Şubat 1971, sayı: 29.
- MAZUMDAR, Çaru: “Marksizm-Leninizm Açısından Devrimci Gençlik Hareketinin Yönlendirilmesi”, *PDA*, 6 Nisan 1971, sayı: 37.
- MERCAN, Ali: “TKP(ML) Birlik Sorununa Doğru Yaklaşılmalıdır”, *Teori*, Nisan 1995, sayı: 64.
- MERCAN, Ali: “Asya Ülkelerinde Komünist ve İşçi Partileri”, *Teori*, Temmuz 1995, sayı: 67.
- “MİT’in Tertiplediği ‘Sandık Cinayeti’ ve Garbis Altınoğlu”, *Halkın Sesi*, 14 Şubat 1978, sayı: 148.
- “MİT’in Cinayetinin Hararetli Savunucusu”, *Halkın Sesi*, 14 Şubat 1978, sayı: 148.

- “Mustafa Kuseyri Devrimci Sanat Yarışması”, *PDA*, Ocak 1971, sayı: 27.
- MUŞLU, Ahmet: “6. Filo’nun Ardından”, *Çerçeve*, Mart 1969, sayı: 80.
- “Mutlu Konuştukça Sabah Battı”, *Milliyet*, 24 Ekim 1995.
- ORUÇOĞLU, Muzaffer: “Tekirdağ’da Üç Köyün Yürüyüş Yapmaya Kalkışması İşbirlikçilerin Yüreğine Korku Saldı”, *Türk Solu*, 10 Mart 1970, sayı: 121.
- ORUÇOĞLU, Muzaffer / KARANLIK, Hüseyin: “Trakya’da Toprak Mücadelesi Gelişiyor”, *Türk Solu*, 17 Mart 1970, sayı: 122.
- ORUÇOĞLU, Muzaffer: “İsmaili Köylüsü Ağanın Traktörünü Tarladan Attı”, *İşçi-Köylü*, 1 Nisan 1970, sayı: 14.
- ORUÇOĞLU, Muzaffer: “Köy Çalışmalarından Çıkan sonuçlar: Trakya Köylerinde Yapılan Çalışmalar”, *PDA*, Ocak 1971, sayı: 27.
- ORUÇOĞLU, Muzaffer: “Şeyh Mehmet Halit Gülpınar’ın Kanlı Saltanatı”, *Şafak*, Mart 1972, sayı: 13.
- ORUÇOĞLU, Muzaffer: “Birlik Serüvenlerim (1)”, *Özgür Gelecek*, 16-31 Temmuz 1994, sayı: 31.
- “Öğrenci Dernekleri-Marksist Dergiler ve Kışkırtmalar”, *Yeni Forum*, 15 Nisan 1986, sayı: 159.
- ÖZ, Erdal: “Deniz’in Yakın Dostu Olmadım”, *Yeni Gündem*, 5-11 Nisan 1987, sayı: 57.
- ÖZERTURGUT, Ömer: “Kitle Silahımız İşçi-Köylü Gazetesini Bütün Yurda Yayalım”, *PDA*, Mayıs 1970, sayı: 5-19.
- ÖZGÜNER, Vecdi: “Lenin-Mao ve Demokratik Devrim”, *Türk Solu*, 20 Ocak 1970, sayı: 114.
- ÖZKAN, Halis: “İşbirlikçi İktidara Selam Greve Devam”, *Türk Solu*, 19 Ağustos 1969, sayı: 92.
- OĞUZ, Aydın: “Muzaffer Oruçoğlu ile Her Konuda”, *Komün*, Şubat 1990, sayı: 4.
- OĞUZ, Aydın: “Muzaffer Oruçoğlu ile Her Konuda”, *Komün*, Mart 1990, sayı: 5.
- ÖZERTURGUT, Ömer: “Yaşasın Halk Savaşının Zaferi”, *İşçi-Köylü*, 22 Mayıs 1970, sayı: 17.
- “Partizan’ın Gerici Çizgisi”, *Proleter Devrimci Teori*, 1979, sayı: 6.
- PERİNÇEK, Doğu: “Bütün Silahlarımızla Emperyalizmin En Zayıf Noktasına Yüklenelim”, *Türk Solu*, 12 Ağustos 1969, sayı: 91.
- PERİNÇEK, Doğu: “Seçimler Üzerine”, *Türk Solu*, 21 Ekim 1969, sayı: 101.

- PERİNÇEK, Doğu: "Kan Damlıyor Mehmet ve Battal Kardeşlerimizin Alnından", *İşçi-Köylü*, 20 Aralık 1969, sayı: 10.
- PERİNÇEK, Doğu: "Bize Kurtuluş Yolu GÖsteren Bilimsel Sosyalizmdir", *İşçi-Köylü*, 14 Ocak 1970, sayı: 11.
- PERİNÇEK, Doğu: "Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi Bütün İnsanlığın Malıdır", *PDA*, Ekim 1970, sayı: 10-24.
- PERİNÇEK, Doğu: "Söke Dağları", *Aydınlık*, 16 Ağustos 1980.
- PERİNÇEK, Doğu: "Bana Ajan Diyenler Sonra Yanıma Geldi", *Yeni Gündem*, 23-29 Haziran 1986, sayı: 16.
- PERİNÇEK, Doğu: "TKP(ML)'ye Çağrı", *Aydınlık*, 28 Ocak 1995, sayı: 397.
- "Sağ-Sol'un Ordu Üstüne Kumarı", *Forum*, 15 Aralık 1965, sayı: 281.
- "Sahte TKP Yurtdışındaki CHP'lileri Nasıl Aldatıyor?", *Yıldız*, Haziran 1977, sayı: 24.
- "Sandık Cinayetinin İçyüzü", *Son Havadis*, 14 Nisan 1973 (1).
- SAYILGAN, Aclan: "Mektupçu Mihri", *Türk Solu*, 10 Aralık 1968, sayı: 3.
- SAYILGAN, Aclan: "Yurtdışında ve Dışında Örgütlenen Komünistler", *Adalet*, Eylül 1973.
- SAYILGAN, Aclan: "TKP-MK'ye Zorunlu Cevabım", *Yeni Forum*, 1 Aralık 1984, sayı: 126.
- SAYILGAN, Aclan: "Türkiye Komünist Partisi", *Yeni Forum*, 1 Mart 1985, sayı: 132.
- SELÇUK, İlhan: "Değirmenköy'ndeki Değirmenin Suları", *Cumhuriyet*, 13 Kasım 1969.
- SELÇUK, İlhan: "Dağlar Devrilir (Çin ve Mao Çe Tung Hakkında)", *Cumhuriyet*, 1 Kasım 1970.
- SELÇUK, İlhan: "Sen Hiç Öldün mü Arkadaş?", *Cumhuriyet*, 28 Ekim 1999.
- SEYHAN, Dünder: "İlerici Cephenin Asgari Müşterekleri", *Türk Solu*, 17 Aralık 1968, sayı: 54.
- SOMEL, Cem: "Oportünizm Saflarımızdan Temizlendikçe Anti-Emperyalist Hareketimiz Güçleniyor", *Devrimci TİP Haberleri*, 26 Aralık 1969, sayı: 5.
- SOMEL, Cem: "Baş Düşmanımız Emperyalizm. Onu Tanıyalım", *İşçi-Köylü*, 19 Mart 1970, sayı: 14.
- "Sosyalist Kurultay", *PDA*, Eylül 1970, sayı: 9-23.

- “Sosyalist Kurultay Fikri Hızla Yayılıyor”, *İşçi-Köylü*, 20 Ekim 1970, sayı: 24.
- “Şaban Taşçı Kimdir?”, *Yeni Forum*, 1 Kasım 1987, sayı: 196.
- ŞAHİN, Salih: “Gençlik ve Yıkıcı Faaliyetlerin Stratejileri”, *Yeni Forum*, 1 Temmuz 1986, sayı: 164.
- TANÖR, Bülent: “İşçi-Köylü Halkçılık Kurultayına Tebliğ”, *Türk Solu*, 30 Aralık 1969, sayı: 111.
- “TİP Bakırköy İlçesi Sosyalist Kurultay Kararı Aldı”, *PDA*, Aralık 1970, sayı: 26.
- TONAK, Hacı: “Malatya Cezaevi’nden”, *İşçi-Köylü*, 24 Temmuz 1969, sayı: 2.
- TÖRE, Teslim: “Malatyalı Devrimcilerden Mektup Var”, *İşçi-Köylü*, 9 Eylül 1969, sayı: 5.
- TÜREL, Nihat: “Sosyal Kemalizm”, *Tanin*, 14 Nisan 1961.
- “Türk Solunun Bugünkü Durumu”, *Devir*, 26 Mart-1 Nisan 1973, sayı: 21.
- ULAGAY, Osman: “Polis Kurşunu”, *Türk Solu*, 7 Ekim 1969, sayı: 99.
- “Vatan Partisi Tüzük ve Programının Eleştirisi”, *PDA*, Ekim 1970, sayı: 10-24.
- “Yalancının Mumu Yatsıya Kadar Yanar (Mihri Belli Hakkında)”, *PDA*, Ekim 1970, sayı: 10-24.
- “Yaşasın Proleter Devrimci Aydınlik”, *PDA*, Ocak 1970, sayı: 1-15.
- “Yazı İşleri Müdürümüz Bora Gözen Mahkûm Oldu”, *Türk Solu*, 9 Aralık 1969, sayı: 108.
- “Yeni Zamanlar Devrimci Politika ve Mahir Çayan, *Yeniden Devrim*, Aralık 1996, sayı: 2.
- YEŞİLYURT, İsmail: “Devlet Her Zaman Onsekiz Yaşındadır”, *68’liler Birliği Vakti*, 10 Mart 1999.
- “Yığınlarla Birleşelim Sahte TKP’yi Tecrit Edelim”, *Yıldız*, Temmuz 1977, sayı: 25.
- “Yıkılsın Milli ve Sosyal Hain Sahte TKP”, *Yıldız*, Mayıs 1977, sayı: 23.
- “27 Mayıs ve Solcuların Gözü ile Türkiye”, *Yeni Gazete*, 1 Haziran 1967 (1).
- ZEDUNG, Mao: “20 Mayıs 1970 / Dünya Halkları Birle

- şin-Amerikan Saldırganlarını ve Tüm Uşaklarını Altedin", *PDA*, Haziran 1970, sayı: 6-20.
- ZEDUNG, Mao: "Kitaba Tapma ile Mücadale Edelim", *PDA*, 9 Mart 1971, sayı: 33.
- ZEREN, Turan: "Yiğit Adel İşçilerine Yardım Kampanyasına Katılım", *İşçi-Köylü*, 19 Mart 1971, sayı: 30.
- ZİLELİ, Gün: "Köylünün Toprak Mücadelesi ve Toprak Reformu", *İşçi-Köylü*, 24 Temmuz 1969, sayı: 2.
- ZİLELİ, Gün: "Milli Saflardaki Karşı Devrimci Eğilimleri Tasfiye Ede-
lim", *Türk Solu*, 16 Aralık 1969, sayı: 109.
- ZİLELİ Gün / ÇALIŞLAR, Oral: "Milli Demokratik Cephe Temel Politikamızdır", *Türk Solu*, 24 Şubat 1970, sayı: 119.
- ZİLELİ, Gün / AKALIN, Cüneyt: "Alaçam'da Tütün Mitingi", *Türk Solu*, 24 Mart 1970, sayı: 123.
- ZİLELİ, Gün: "Sosyalizm ve Milli Demokratik Devrim Mücadele-
miz," *İşçi-Köylü*, 10 Haziran 1970, sayı: 18.

FOTOĞRAFLARLA GEÇMİŞE
YOLCULUK

Annesi Mediha Ana

İbo arkadaşıyla

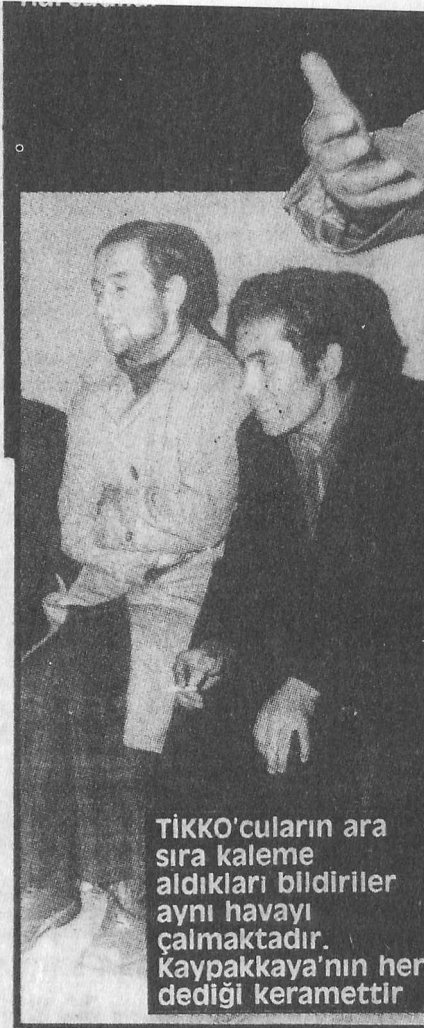
İbo ve yoldaşları

nda usta olmak

İha işaret etme-
da az gelişmiş ül-
arında bile, ege-
netleyebildikleri
arı bazı "sol" çı-
ıya konjonktürü,
ir dünya" dema-
Türkiye'nin duru-
a'nın burjuva de-
zorunlu ilişkileri
Mart döneminde
çalıştığı, "Cum-
amuoyuna hitap
ıkmasının engel-
amana kadar sol
ir kimsenin yöne-
ayına başladı: Bi-
Bu günlük gaze-
bulan bazı aydın-
irt sosyalizmi" di-
ımı oluşturdular.
olsun, fiilen yap-
osyalizmi" adına
ABD emperyaliz-
nı, vasilik durumu-
arın devrimci şah-
ek idi. Askeri dar-
aten bu idi. Bu ya-
den sonra TSİP'i
ı olmadığından bir
olarak, Hikmet Kı-
çıkır göründüler.
en saygısız biçim-
e TİP ile aynı ipte

minde, "Cumhuri-
ek sağ bir yayın or-
da bırakıldığı gün-
ıyabileceği tek so-
salman'ın "Yeni Or-

ermesi ve "normal
önülmesiyle "Yeni
lanmış oldu. Bisal-
n Esin'in sahibi bu-
esine devretti ve or-
lığı gibi 27 Mayısçı
darbesi arifesinde

**TIKKO'cuların ara
sıra kaleme
aldıkları bildiriler
aynı havayı
çalmaktadır.
Kaypakkaya'nın her
dediği keramettir**

Ancak o, kontrgerilla sorgusundan geçme-
mişti ve aynı davada iki numaralı sanık olan
Solmazer ile birlikte tutuksuz olarak yargı-
landı. Dava sürerken bu ikisinin yurt dışı-

**"Bilindiği gibi
grubun en fa-**

"Demokrat"ın
Yol idi. Ancak
bir örgütün org-
ce geniş sol çe-
leştirici rol oy-
getirme yolun-
Dev-Yol'un

çıkaranların ol-
reket ettiklerin-
cak burada son-
dan koymakla
ka boyutları d-
kamuoyuna hi-
larının bir dön-
elden ele devr-
lığın emrettiği
dirmekle yükü
halkasını Esin
dır. Ama Esin h-
izlemesi doğal
aynı değirmen-
sa Dev-Yol, en-
koymuş olan v-
faşistlerle kıy-
insanları çatış-
tū. Sömürü dü-
ruluşlar bu ma-

İbo öğretmen okulunda

İbo mahkemede

İbo'nun köyündeki ilk mezarı

İbo köyünde yaptırılan yeni mezarının başında anılıyor

İHTİLALİN FİDANI

İbrahim Kaypakkaya... İhtilalin fidanı, devrimin hamalı, "ser verip sır vermeyen yiğit"... İşkencede direnişin sembol ismi...

1970'lerden bugüne adını, mirasını, imgesini unutturmak için çok çaba harcadılar. Mezarının başında onu anmak suç oldu, fotoğraflarını duvara asmak suç oldu, -övgüye ihtiyacı olmasa da- onu övmek suç oldu.

Ne yapılsa unutturamadılar. Fabrikalar, köyler, grev ve direniş alanları eviydi onun. 24 yıllık ömrüne yüzlerce sayfalık teorik üretimi sığdıran oydu... Resmi ideolojiyle ilk hesaplaşan oydu...

Bu kitap, hep görmezden gelinen simge bir ismin, İbrahim Kaypakkaya'nın hikâyesini anlatıyor.

"Turhan Feyizoğlu, ayrıntı avcısı bir insan. Gerçeği çok yönlü, derinlemesine açığa çıkarma işine, dikkati çekmeyen ayrıntılardan başlıyor. Kuşku duymak, ısrarla deşmek, bıkıp usanmadan sormak, karşı tarafı biktırıcasına ve de kaçırıcısına sigaya çekmek. Konu, '68-71 kuşağının sistem tarafından yok edilen liderlerinin yaşamı olunca Feyizoğlu'nun bu illet sorguculuğu işe yarıyor, daha bir anlam kazanıyor. Sınıf mücadelesinin enkaz altında kalan pirlantalarını açığa çıkarma işidir bu. Kolay değil. (...) Ölümsüzlük diye bir şey yoktur. İnsan ve insanlık bugün var, yarın yoktur. Önemli olan, anda, yani alınan her solukta ne yaptığımızdır. Yaptıklarımıza tapmamamızdır. Hiçleşmeye ya da ölüme en yakın şey, tapma eylemidir. Sadece bu kitabı değil, tüm kitapları önyargılardan, tabulardan arınmış, kuşkucu, meraklı, objektif bir kafayla okumalısınız. Kendi teorik yaratıcılarını, kendi özünde aşma potansiyeli taşımayan hiçbir devrim uzun soluklu olamaz. Dileğim, bu kitabın da benzeri kitaplar gibi, uzun soluklu devrimlerin ocağında bir kıvılcım ya da bir alev damarı olmasıdır."

Muzaffer Oruçoğlu

ALFA Basım Yayımlarını Dağıtım Ltd.
Ticaretine Sokak No:53
34110 Cağaloğlu-İstanbul
Tel : +90 (212) 511 53 03
+90 (212) 513 87 51
Fax : +90 (212) 519 33 00
www.alfakitap.com
e-mail: info@alfakitap.com

ISBN: 978-605-106-394-2

